

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

ΛΕΥΚΩΣΙΑ, Κυριακή 9 Φεβρουαρίου 2020 • Έτος 12^ο • Αρ. φύλλου 595

Κυπριακή Πολιτική και Οικονομική Εφημερίδα

www.kathimerini.com.cy | €2,50

ΛΕΩΝΙΔΑΣ ΦΥΛΑΚΤΟΥ

Σε χρόνο ρεκόρ η ανάλυση για τον κορωνοϊό

Εντός τριών με τέσσερις ώρες το Ινστιτούτο Νευρολογίας και Γενετικής Κύπρου θα δίνει αποτελέσματα αναλύσεων σε ύποπτα δείγματα που θα του αποστέλλονται για αναλύσεις. Αυτό αναφέρει στην «Κ» ο γενικός εκτελεστικός ιατρικός διευθυντής του Ινστιτούτου Λεωνίδας Φυλακτού. Ο Ε/κ επικεφαλής της Διοικητικής Επιτροπής για την Υγεία εμφανίζεται καθυσταστικός με τους ελέγχους που πραγματοποιούνται υποστηρίζοντας πως το Υπ. Υγείας κάνει καλά τη δουλειά του. Ο κ. Φυλακτού υποστηρίζει πως εκ του αποτελέσματος δεν προκύπτει ανησυχία από τα Κατεχόμενα. **Σελ. 15**

ΚΟΜΜΑΤΙΚΟ

Το ντιμπέιτ έστρωσε χαλί στρατηγικής

Το ντιμπέιτ έστρωσε το χαλί στρατηγικής των κομμάτων. Ο Α. Νεοφύτου έστειλε το μήνυμα πως αυτός θα καθορίσει εντός ΔΗΣΥ το παιχνίδι των προεδρικών. Ο Α. Κυπριανού καθόρισε μετά από καιρό την ατζέντα. Σήφνα στο δίπολο που στήθηκε, ο Ν. Παπαδόπουλος που ξύπνησε από τη νάρκη και επιδιώκει ενεργότερο ρόλο. **Σελ. 8**

ΤΟΥΡΚΙΑ - Ε.Ε.

Ψάχνει συμβιβασμό με τη Δύση η Άγκυρα

Εντατικοποίηση των διπλωματικών επαφών και του διαλόγου μεταξύ Άγκυρας και Βερολίνου προωθεί ο Ερντογάν. Την παρούσα στιγμή σε Ευρώπη και Τουρκία δεν υφίστανται οι κατάλληλες συνθήκες. Τούρκοι αναλυτές θεωρούν ότι δεν μπορούμε να αναφερόμαστε στην ευρωπαϊκή προοπτική της Τουρκίας. **Σελ. 3**

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ

Οι δωρεάν εφαρμογές θέλουν προσοχή

Ο Δρ Πέτρος Ευσταθόπουλος, μιλάει στην «Κ» για τους κινδύνους των «έξυπνων κινητών». Στις κακόβουλες επιθέσεις συλλέγονται δεδομένα για εκμετάλλευση ή για μαζική μεταπώληση στον «σκοτεινό ιστό». **Σελ. 18**

Το φυσικό αέριο υπαγορεύει συνεργασίες

Ο Φράνσις Φάνον μιλά στην «Κ» για τις αμερικανικές επιχειρήσεις και τις προοπτικές στην ενέργεια

Κανείς δεν πρόκειται να βγει κερδισμένος στην περιοχή, αν συνεχίσει η φιλοσοφία γύρω από το ποιος πρέπει να πάρει το μεγαλύτερο μερίδιο της πίτας σε ό,τι αφορά τους φυσικούς πόρους, λέει στη συνέντευξή του στην «Κ» ο

Αμερικανός υφυπουργός Εξωτερικών, αρμόδιος για ενεργειακά θέματα Φράνσις Φάνον. Δεν παρέλειψε να εξηγήσει σε ποια άλλα μέρη –πλην της Τουρκίας– έκανε έκκληση να μην προβούν σε προκλητικές ενέργειες που ενδεχο-

Οι σχέσεις μας με την Τουρκία δεν θα επηρεάσουν αρνητικά τη σχέση με Κύπρο και Ελλάδα.

μένως να προκαλέσουν περαιτέρω αστάθεια. «Η παρότρυνσή μας», εξήγησε, «είναι να υπάρξει ηρεμία, διάλογος και να γίνει κατανοητό ότι οι οικονομικές προοπτικές που υπάρχουν αυτή τη στιγμή, δεν πρόκειται να συνεχίσουν να υφι-

στανται στο ενδεχόμενο που οι εντάσεις είτε συνεχισθούν είτε κλιμακωθούν». Μιλάει για τις αμερικανικές επιχειρήσεις, σημειώνοντας ότι έρχονται καλές μέρες σε ό,τι αφορά την παρουσία τους στην περιοχή. **Σελ. 4**

Ψάχνουν αντίπαλο του Ντόναλντ Τραμπ

Οι Δημοκρατικοί δεν κατάφεραν να σκοτώσουν, πολιτικά, τον Ντόναλντ Τραμπ. Οχι ότι περίμεναν, βέβαια, να συγκεντρώσουν πλειοψηφία δύο τρίτων σε μια Γερουσία όπου μειοψηφούν, ώστε να τον καθαρίσουν. Το γεγονός, όμως, ότι οι Ρεπουμπλικανοί στήριξαν σχεδόν στο σύνολό τους την απαλλαγή του Τραμπ, με μοναδική εξαίρεση τον Μπ Ρόμπι, συνιστά πολιτική ήττα για τους αντιπάλους του. Για το κατεστημένο των Δημοκρατικών, ο δρόμος για τον Λευκό Οίκο περνάει μέσα από μια μετριοπαθή πολιτική γραμμή, στα πρότυπα των Μπιλ Κλίντον και Μπαράκ Ομπάμα, ικανή, όπως πιστεύουν, να αποσπάσει κεντρικούς ψηφοφόρους και κρίσιμες Πολιτείες από τον Τραμπ. **Σελ. 19**

Το Ορούτς Ρέις και το τρίτο γεωτρύπανο

Στην Αγκυρα κοιτάζει η Αθήνα

Τις προθέσεις της Αγκυρας ανιχνεύει η Αθήνα, λίγες ημέρες μετά τον πλοιο του «Ορούτς Ρέις» σε περιοχή ελληνικής ευθύνης, παράλληλα προχωρεί στην εμβάθυνση των σχέσεών της με τις αραβικές χώρες που αντιτίθενται στα σχέδια του Ταγίπ Ερντογάν στη Λιβύη. **Σελ. 5, 10**

Θα πωλούν και πακέτα με ακίνητα

Οι τράπεζες θέλουν να απαλλαγούν από το βάρος του real estate

Στην πώληση χαρτοφυλακίων με ακίνητα αναμένεται να προχωρήσουν οι τράπεζες. Πρόκειται για ακίνητα, τα οποία έχουν περιέλθει στην κατοχή τους από τις αναδιαρθρώσεις. Οι τράπεζες δεν μπορούν να έχουν επ' άπειρον τα ακίνητα αυτά στους ισολογισμούς τους, διότι όπως τους έχουν τονίσει οι επόπτες τους, δεν είναι

εταιρείες «real estate». Ετσι, λοιπόν, προχωρούν στην πακετοποίηση και πώληση των ακινήτων, αλλά φυσικά με προσοχή και σε τιμές συμφέρουσες. Μέχρι να προχωρήσουν σε πακετοποίηση, οι τράπεζες ετοιμάζονται και για περιόδους εκπτώσεων στα ακίνητα τα οποία θα προσφέρονται σε χαμηλότερες τιμές. **Οικονομική, σελ. 4**

ΓΕΩΠΟΛΙΤΙΚΟ

Ηλθε για να μείνει η Γαλλία στην αν. Μεσόγειο

Μέχρι και τον Απρίλιο που αναμένεται να ξεκινήσουν οι εργασίες στο τεμάχιο 6 της κυπριακής ΑΟΖ αναμένεται να μείνει στην περιοχή το γαλλικό αεροπλανοφόρο. Το «Σαρλ Ντε Γκολ», που στις 21 Φεβρουαρίου θα δέσει στο λιμάνι της Λεμεσού, αποφεύγει να εντείνει περισσότερο το κλίμα έντασης εντός της ΑΟΖ, με τις πληροφορίες τις «Κ» να υποστηρίζουν πως τις προηγούμενες μέρες κινείτο σε μακρινή απόσταση από το τεμάχιο 8. **Σελ. 5**

ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ

Εκ των ων ουκ άνευ

Δεν κρύβει λόγια ούτε καν διά της οδού της διπλωματικής αβρότητας ο Αμερικανός υφυπουργός Εξωτερικών, αρμόδιος για ενεργειακά θέματα Φράνσις Φάνον. Ο αξιωματούχος του Στέιτ Ντιπάρτμεντ, ο οποίος ήταν στη Λευκωσία την Τετάρτη και την Πέμπτη και έφυγε για την Άγκυρα, στη συνέντευξη που έδωσε στην «Κ» (σελ. 4) εξηγεί ότι ο ενεργειακός τομέας δεν είναι πολεμικό πεδίο. Όσοι θέλουν να επωφεληθούν από την αξιοποίηση κοιτασμάτων δεν μπορούν παρά να συνεργαστούν. Αυτό είναι το μήνυμα που διαβιβάζει σε όλους. Μάλιστα, όπως και ο προκατοχος του Έιμος Χόκσταϊν πριν από τρία χρόνια μας είπε, επαναλαμβάνει ότι το παιχνίδι αυτό είναι μεγάλο και δύσκολο και δεν χωράνε αποκλεισμοί. Απεναντίας, οι συνεργασίες μεταξύ όλων των πλευρών εδώ στη λεκάνη της Ανατολικής Μεσογείου είναι εκ των ων ουκ άνευ.

Μόνη ασπίδα, τα μέτρα πρόληψης

Στην περιδίνηση του κορωνοϊού 2019-nCoV βρίσκεται η παγκόσμια κοινότητα, με τις υγειονομικές αρχές και τους ειδικούς επιστήμονες να επικεντρώνουν τις προσπάθειές τους στον έλεγχο της εξάπλωσης. Ωστόσο, το εμβόλιο για τον νέο κορωνοϊό θα αργήσει, έτσι τα μέτρα πρόληψης είναι η μόνη ασπίδα. **Σελ. 16**

Στα 82,2 έτη το προσδόκιμο ζωής

Αύξηση σημείωσε το προσδόκιμο ζωής στην Κύπρο και διαμορφώθηκε στα 82,2 έτη. Πρόκειται για ένα από τα υψηλότερα στην Ε.Ε. Για τις γυναίκες είναι 84,2 και για τους άντρες 80,2 έτη. **Οικονομική, σελ. 5**

ΔΙΑΒΑΣΤΕ ΣΗΜΕΡΑ ΣΤΟ ΕΝΘΕΤΟ «ΖΩΗ»

ΕΚΘΕΣΗ

Ο πολιτισμός μίλησε με 219 λέξεις

Η Συλλογή της Δημοτικής Πινακοθήκης Αρμοχώστου οιονεί λειτουργούσα και το εργαστήρι του Γ. Πολ. Γεωργίου άνοιξε για το κοινό. Τα 219 έργα που επιστράφηκαν εμπλουτίζουν τις γνώσεις μας. Στην «Κ» πέντε ζωγράφοι που ξαναείδαν τα έργα τους και η ιστορικός τέχνης Δάφνη Νικήτα. **Ζωή, σελ. 1, 4**

ΒΡΑΒΕΙΑ

Βραβεία Ποιότητας Γαστρονόμος 2019

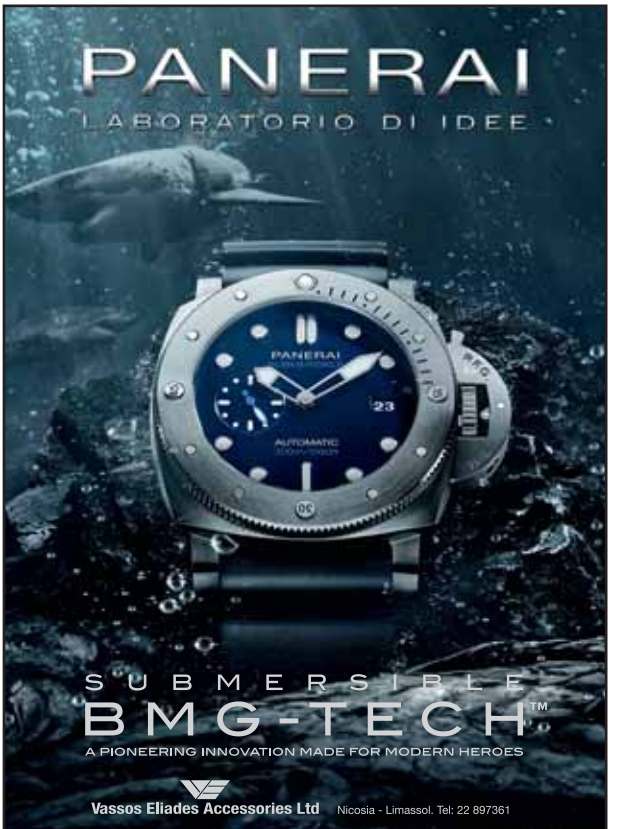
Στα έξι χρόνια της διαδρομής λοιπόν, ο «Γ» φέρνει πιο κοντά στους καταναλωτές τα δικά μας αυθεντικά, κυπριακά προϊόντα και αναδεικνύει τα καλύτερα. Στον τελικό απολογισμό ο «Γαστρονόμος» έχει βραβεύσει μέχρι τώρα 61 προϊόντα Κύπριων παραγωγών. **Ζωή, σελ. 3**

ΟΣΚΑΡ

Δέκα κύριοι υποψήφιοι για το αγαλματίδιο

Αδιαφιλονίκητο φαβορί στα Βραβεία της Αμερικανικής Ακαδημίας Κινηματογράφου, που θα ξεκινήσουν σε λίγες ώρες στο Λος Άντζελες είναι ο ταλαντούχος ηθοποιός Χοακίν Φίνιξ για τη συγκλονιστική ερμηνεία του στην ταινία «Τζόκερ». **Ζωή, σελ. 8**

ΠΟΛΙΤΕΙΕΣ ΑΝΘΡΩΠΩΝ

Γράφει ο **ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΡΑΣΧΟΣ**

Η ουσία του μέλλοντος

Το μόνο σοφό που άκουσα στο debate μεταξύ Αβέρωφ Νεοφύτου και Άντρου Κυπριανού την Πέμπτη ήταν από τον δεύτερο, ότι ο επόμενος Πρόεδρος θα πρέπει να είναι πολύ πιο νέος από τον ίδιο (γεννήθηκε το 1955). Τα υπόλοιπα σε μένα προσωπικά προκάλεσαν θλίψη. Διότι—και χρησιμοποιώ μια έκφραση του συρμού—τους έκαμα εικόνα. Οι ηγέτες των δύο μεγαλύτερων κομμάτων να συζητούν για τη διαφθορά, καθήμενοι σε βόθρο. Το γάντι για το debate έριξε ο Αβέρωφ για να αλλάξει την ατζέντα της επικαιρότητας, καθώς οι σφυγμομετρήσεις έδειχναν ότι η διαφθορά βάριανε πολύ την εικόνα της κυβερνητικής παράταξης. Μάλιστα, γνωρίζω ότι «ταραχή έπεσε στην Πινδάρου, και το σανίδωμα υποχώρησε από την πίεση» όταν το Προεδρικό συνελήφθη ψευδόμενο προς την κοινή γνώμη ότι ο Νίκος Αναστασιάδης είχε γνωρίσει τον Σαουδάραβα το 2015, έναν χρόνο αφότου πολιτογραφήθηκε. Ωστόσο, πριν αλέκτορα φωνήσαι, το Σίγμα παρουσίασε βίντεο του 2014 με τον Σαουδάραβα να ανακοινώνει επενδύσεις στην Κύπρο και να εκφράζει ευγνωμοσύνη στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας για τη στήριξη. Το βίντεο έγινε φυσικά viral, η Πινδάρου πήρε φωτιά και εκεί ήταν που έμαθα κι εγώ ότι από τα 19 εκατομμύρια που—κατά το Προεδρικό—επένδυσε ο Σαουδάραβας στην Κύπρο, μεγάλο μέρος πήγε σε πυργο στη Λεμεσό που αναπτύχθηκε από πρόσωπο της οικογένειας Αναστασιάδη. Με αυτά όλα να ρίχνουν βαριά σκιά και κλεύη στην κυβερνητική παράταξη, ο Αβέρωφ Νεοφύτου προχώρησε να αλλάξει την ατζέντα, βγαίνοντας στην αντιπίθεση, χωρίς, ωστόσο, ούτε για μια στιγμή στο debate, αν προσέξατε, να υπερασπιστεί το Προεδρικό. Πυροβόλησε τον Άντρο «στο μέτωπο», βγάζοντας ξανά στην επιφάνεια το πονεμένο για το ΑΚΕΛ ζήτημα των κομματικών εταιρειών, το σκάνδαλο της Δρομολαγιάς που έστειλε μάλιστα στη φυλακή και κομματικό αξιωματούχο και έχοντας προφανώς στοιχεία για ρύθμιση μεγάλου ΜΕΔ κομματικής εταιρείας με πώληση ακίνητης περιουσίας και διαγραφή του υπόλοιπου ποσού, επικείμενη να πάρει την επικοινωνιακή παρτίδα. Ήξερε ότι ο Άν-

τρος θα «ανταπέδιδε», όπως και έκανε, με τα ταξίδια Αναστασιάδη και τον Σαουδάραβα, τα χρυσά διαβατήρια, το κατασκοπευτικό βαν, τις δουλειές του οικογενειακού δικηγορικού γραφείου Αναστασιάδη και τα κόλπα με τη Ryanair, τις μπίζνες με τον αρχιεπίσκοπο, τη διαπλοκή στο ποδόσφαιρο και άλλα. Εκείνο που δεν περίμενε ήταν η βόμβα με την ΑΟΖ και η αποκάλυψη πως συνεργάτες του προέδρου έχουν πάρει οδηγίες για ετοιμασία μελέτης διανομής της με τους Τ/κ. Δεν το περίμενε, διότι αν και γράφτηκε στον «Πολίτη» δύο βδομάδες πριν, αγνοήθηκε από τα τηλεοπτικά δελτία ειδήσεων και δεν πέρασε στην κοινή γνώμη. Γιατί όμως μου προκάλεσε θλίψη το debate; Διότι το 2020, στα 60 χρόνια τούτου του πολυτραυματισμένου κράτους, οι ηγέτες των δύο μεγάλων κομμάτων, που εκπροσωπούν το 60% αυτών που ψηφίζουν, έφτασαν να ερίζουν ποιανού η παράταξη είναι λιγότερο διεφθαρμένη! Τι θα έπρεπε να συζητούν; Για το ότι, ο ανθρώπινος πολιτισμός θα καταρρεύσει αν στα επόμενα 30 χρόνια δεν μηδενίσουμε τις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου, αν δεν αντιμετωπίσουμε ριζικά τα προβλήματα ερημοποίησης, μη βιώσιμης διαχείρισης των εδαφών και διατροφικής ασφάλειας. Να συζητούν πώς θα εισαγάγουμε στην κοινωνία μας τα συγκλονιστικά τεχνολογικά επιτεύγματα που βρίσκονται επί θύραις, όπως π.χ. στην υγεία, το CRISPR/Cas9 (μέθοδος της γενετικής μηχανικής που διορθώνει ένα μεταλλαγμένο, υπεύθυνο για κληρονομικές ασθένειες γονίδιο, μάλιστα με χαμηλό κόστος) και τους εκτυπωτές 3D διά των οποίων θα δημιουργούνται ανθρώπινα όργανα-μιοσχεύματα. Ακόμα για την ασύρματη ηλεκτρική ενέργεια, τα κβαντικά κομπιούτερ, την απεριόριστη καθαρή ενέργεια διά της πυρηνικής σύντηξης. Να συζητήσουν τρόπους να πετύχει ο τόπος μας μια ισορροπία. Αυτό που σήμερα ονομάζεται βιώσιμη ανάπτυξη και αποτελείται από το τρίπτυχο, οικονομία, περιβάλλον, κοινωνία, και που ακριβεία αποδίδεται ως ισορροπία ανάπτυξη. Να συζητούν για την ουσία του μέλλοντος. Μπορούν; Όχι. Γι' αυτό χρειαζόμαστε νεαρότερους του Άντρου και του Αβέρωφ ηγέτες. Και έχουμε.

paraschos@kathimerini.com.cy

ΟΜΗΡΟΥ & ΣΕΒΕΡΗ / Γράφει ο **ΟΝΑΣΑΓΟΡΑΣ**

Οι συσκέψεις για το χαλλούμι, το ποδόσφαιρο και τον Σαουδάραβα

Μετά τη σύσκεψη για το χαλλούμι, κατά την οποία συμφώνησαν όλοι αλλά για... λίγο, ο πρόεδρος ασχολήθηκε και με το άλλο φλέγον θέμα των ημερών: το ποδόσφαιρο. Και πάλιν με ευρεία σύσκεψη στο Προεδρικό από την οποία οι περισσότεροι έφυγαν ξανά ευχαριστημένοι. Ωστόσο, όπως μου λέχθηκε από άτομο που γνωρίζει: «μετά την καταρτισιά με το χαλλούμι, το θέμα δεν τελειώνει εδώ. Θα υπάρξει και δεύτερη σύσκεψη, η οποία εξαγγέλθηκε με συγκεκριμένη ατζέντα, ενώ δεν αποκλείεται και τρίτη σύσκεψη!» Όπως μου λέχθηκε κατά τη δεύτερη και ίσως την τρίτη σύσκεψη «θα ιεραρχηθούν οι προτεραιότητες, τα χρονοδιαγράμματα και η χρηματοδότηση των μέτρων που θα αποφασιστούν για να μην έχουμε και εδώ παρατράγουδα».

Η πηγή μου επιμένει ότι: «Ο πρόεδρος βιάζεται να ξεκαθαρίσει το θέμα και να υπάρξουν αποτελέσματα και μάλιστα σύντομα για να κλείσουν στόματα και εντός και εκτός Κύπρου αλλά και για να δείξει ποιος όντως έχει την ικανότητα και τη δύναμη να κάνει τομές.»

Ο πρόεδρος - υπερυπουργός βάλθηκε να λύσει ασήπ τα προβλήματα της μακαρίας νήσου μας, τα οποία όχι μόνο χρονίζουν αλλά μας κάνουν και διεθνώς ρεζίλι. Άντε με το καλό και μια ευρεία σύσκεψη για τροχαία και γιατί όχι και για τις λακκούβες των δρόμων... Μια και βρίσκομαι στο Προεδρικό να υπενθυμίσω στον πρόεδρο τις προειδοποιήσεις του Οδυσσέα-Τσακ Νόρις πως αν πρόκειται το Υπουργικό του να βγάλει απόφαση για τη συνεργασία εταιρείας του Σαουδάραβα φίλου με τα κυπριακά αεροδρόμια ο ίδιος θα πρέπει να... αυτοεξαιρεθεί! Ναι, κάπως έτσι το είπε τις προάλλες ο Τσακ Νόρις στη Γωγώ Αλεξανδρινού, επιβεβαιώνοντας για άλλη μια φορά ότι συνδυάζει τρία σε ένα: Και εκτελεστική και νομοθετική και δικαστική εξουσία, νοικοκυρεμένα, σίγουρα και... οικονομικά.

Αχ! Τσακ μου, τι θα ήταν ο τόπος χωρίς εσένα... Το ξέρω ότι είσαι ατσίδας στα νομικά, αλλά εντελώς φιλικά σου λέω να διαβάσεις το άρθρο 48 του Συντάγματος με τις αρμοδιότητες του Προέδρου, ιδιαίτερα εκεί που λέει πως δεν έχει δικαίωμα ψήφου στις συνεδριάσεις του Υπουργικού Συμβουλίου. Ρίξε και μια ματιά στο άρθρο 54 του Συντάγματος με τις αρμοδιότητες του Υπουργικού... Θα αναμένω την Κυριακή το μεσημέρι τις αντι-

Απλοδή δεν θα έχει τρέλες στις Σεϋχέλλες φέτος;

δράσεις σου και τις φωτογραφίες με τα άρθρα του Συντάγματος, με τις δικές σου βεβαίως ερμηνείες στο Twitter...

Από τα αξέχαστα της συνέντευξης με την Γωγώ ήταν και η ερώτηση της δημοσιογράφου αν δέχεται τις Αρχές της Βενετίας και η άσχετη απάντηση-εμμονή του Τσακ για τα κριτήρια επιλογής της Επιτρόπου Διοικήσεως. Της οποίας ως γνωστόν ο διορισμός εγκρίθηκε από τη Βουλή σε αντίθεση με τον δικό του...

Μπορεί ο Κούσιος να δηλώνει ότι το θέμα με τον Ζάμπηλου του Σαουδάραβα φίλο του προέδρου «θεωρείται λήξαν για την κυβέρνηση», για κάποιους όμως παραμένει όχι απλά ανοικτό αλλά ορθάνοιχτο. Και στο ΑΚΕΛ και στο ΔΗΚΟ είναι μανικωμένοι να το διατηρήσουν στην επικαιρότητα με τον... καλύτερο δυνατό τρόπο. Το θέμα έχει ήδη εγγραφεί στη συνεδρίαση της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Ελέγχου για την Πέμπτη, από την Ειρήνη Χαραλαμπίδου, η οποία και θα προ-

εδρεύσει της συνεδρίασης. Το θέμα συνυπεγράψαν οι βουλευτές του ΑΚΕΛ, αλλά και του ΔΗΚΟ και της ΕΔΕΚ και του Κινήματος Οικολόγων.

Ο δε Νικόλας Παπαδόπουλος δήλωσε μετά τη συνάντησή του με τον πρόεδρο ότι τα προεδρικά ταξίδια με τα ιδιωτικά αεροπλάνα, όπως έγιναν «δημιουργούν τεράστια ζητήματα πολιτικής ηθικής» ενώ δεν απέκλεισε να προκύψουν και θέματα ποινικών ευθυνών για τις «εν λόγω πολιτογραφήσεις». Κοντολογίς: ετοιμαστείτε για ανελέητο χτύπημα! Αν αναλογιστεί κανείς ότι της συνεδρίας θα προεδρεύσει η Ειρήνη Χαραλαμπίδου, μετά και το πρόσφατο επεισόδιο με τον Κώστα Κωνσταντίνου, η κατάσταση γίνεται ακόμα πιο συναρπαστική. Μια πολλά υποσχόμενη εβδομάδα αρχίζει...

ΚΟΥΙΖ: Ποιοι ανησυχούν πολύ από τις αποκαλύψεις που είναι έτοιμος να κάνει ο τέως υπαρχηγός της Αστυνομίας Ανδρέας Κυριάκου;

Ο ΦΙΛΙΣΤΩΡ

Επιλογή και επιμέλεια:
ΒΑΣΙΛΗΣ ΜΗΝΑΚΑΚΗΣ, ΜΥΡΤΩ ΚΑΤΣΙΓΕΡΑ

80 χρόνια πριν στην «Κ»
9.ΙΙ.1940

ΒΕΪΤΚΑΝ: [...] οι αμύδιοι στρατιωτικοί κύκλοι έκαμαν νύξιν περί της δυνάμεως του γαλλικού στρατού της Εγγύς Ανατολής. Εδημοσιεύθησαν ποιήματα ειδήσεις αναφορικάς προς τον αριθμόν της δυνάμεως ταύτης η οποία κατά

τους Γερμανούς ανέρχεται εις 150.000 και κατά τους Ρώσους εις 400 χιλιάδας. [...] η δύναμις του εν λόγω στρατού κυμαίνεται μεταξύ των δύο ως άνω αριθμητικών συνόλων. Δέον να υπομνησθή ότι υπήρχε πάντοτε αχρειά ισχυρά γαλλική δύναμις εις την Εγγύς Ανατολήν εκτελούσα καθήκοντα φρουράς. Κατά τας πληροφορίες του Ράυντερ ο σκοπός του εις Κάρον ταξιδίου του Γάλλου στρατηγού Βεΐγκαν [φωτ.], διά τον οποίον αι εφημερίδες έκαμαν πολλές ειχασιόας ήτο να συμβουλευθή τους Αγγλους συναδέλφους του. [...] Ο στρατηγός Βεΐγκαν θα παραμείνη εν Αιγύπτω επί τρεις ημέρας κατά τας οποίας θα επιθεωρήση τας αμυντικαάς αμυντικαάς γραμμάς [...].

ΚΑΤΑΠΙΔΑ: «[...] και έτσι, δεν λέγώ ότι θα αποφύγωμεν μέχρι τέλους την καταγίδα –το εύχομαι και θα το προσπαθήσω– αλλά εκείνο διά το οποίον σας βεβαίω είναι ότι και εάν δεν την αποφύγωμεν, θα εξέλθωμεν από αυτήν ως άνθρωποι δυνάμενοι να αξιούμεν να μας σέβονται όλοι, σεβόμενοι προ παντός ημείς τον εαυτόν μας ως άνθρωποι αξιοπρεπέεις και με το αίσθημα της τιμής πλήρες. Άλλως, εάν επρόκειτο να μείνωμεν εις την ειρήνην έρποντες και συρόμενοι, τότε καλύτερον να μη μείνωμεν ποτέ εις την ειρήνην» [Ι. Μεταξάς].

Με άριστα
το 10

1 Στον σκοπό. Η αλήθεια είναι πως η διακαναλική συνέντευξη εξυμνηρετούσε μόνο δύο άτομα: τον Φούλη και τον Άντροκ, τους έδωσε μια θέση πάνω στο τραπέζι του μεσημεριού των συνταξιούχων. Αν χώνεψαν καλά μετά το τέλος της οι άνθρωποι, να ρωτήσουμε το ΓΕΣΥ.

2 Στον νικητή. Αναμφισβήτητος νικητής του debate είναι ο Άντροκ. Απέδειξε σε όλους πως μετά τον Αναστασιάδη με 56 %, μπορεί να βγάλει Πρόεδρο της Δημοκρατίας και τον Αβέρωφ. Impossible is nothing.

3 Στο styling. Ο πρόεδρος Φούλης είναι εμφανές πως πέρασε από media training. Αφήσασε τα καρουδάκια και τα ροζ πουκάμισα με τις παρδαλές γραβάτες στο εξοχικό στην Αργάκα και ντυθήκαμε α λα Μακρόν. Όπως όμως ο Μακρόν δεν πάει πουθενά χωρίς τη μακιγιέζ του, έτσι και ο πρόεδρος Φούλης ήταν μια άλλη φάτσα με το eye liner του.

4 Στο respect. Ναι, και αυτό πάει στους συναδέλφους του Αντ1 οι οποίοι είπαν στοπ στο ενδεχόμενο να γινόταν το ντιμνέπ1 βραδυό primetime. Σιγά μην έκοβε ο Ντίνος Οδυσσέως το «πέτα τη φριτέζα» για το «πετάμε αετό».

Ποτέ μην πιστεύεις τίποτε στην πολιτική, μέχρι να διαψευσθεί επίσημα.

Όττο Φον Μπίσμαρκ

5 Στους χάρτες. Καλά κι εσύ βρε Healing πρόεδρε, τι τα παίρνεις στο κρανίο επειδή σου είπαν πως έκατσε και παίζεις μονόπωλη με τον Ταγίη, και στο τραπέζι είναι οι χάρτες της ΑΟΖ. Λες και μετράνε οι χάρτες και η ΑΟΖ. Αφού όποιος θέλει τρυπά όπου θέλει. Σε λίγο θα τρυπήσουν στον κήπο του Προεδρικού.

6 Στη μοίρα. Σάκη μου καλέ, αν μπορείς να μας εξηγήσεις ξανά γιατί

φταίει ο Χάρης για τα ταξίδια του προέδρου; Έχω σκοπό, Σάκη μου, να συνεχίσω να ρωτώ. Επίσης θα ήθελα να σου θέσω το ερώτημα αν μεταξύ των 10 ελέγχων σε δύο χρόνια στην Επιτροπή Διοικήσεως, βρήκες χρόνο να ελέγξεις και τη Νομική Υπηρεσία. Ειδικά εκείνα τα 20 εκατομμύρια που δόθηκαν για τις έρευνες του σκανδάλου της οικονομίας, Σάκη μου, καλέ μου. Δεν σου ζητώ να ελέγξεις τους διορισμούς των συγγενών

και φίλων του εισαγγελέα. Αυτό το αντιλαμβάνομαι, αδυνατείς.

7 Στο χαστούκι. Κώστα, ξέρω πως η κυρά Λία στεναχωρήθηκε από την ατάκα του Άντροκ, πως ο υποψήφιος του ΑΚΕΛ θα πρέπει να είναι κατά πολύ μικρότερος του ιδίου. Μην τον πολυπisteύεις όμως, συνήθως ό,τι λέει ο Άντροκ, τελικά κάνει το αντίθετο «για το καλό του κόμματός». Υπάρχει ελπίς πες της κυράς Λίας.

8 Στις δημόσιες σχέσεις. Σάκη, τα κυνήγια που τρως συχνά - πυκνά στου Ρουσιό, είναι νόμιμα και ελεγχμένα από τη θήρα; Just saying (δεν θα πω με ποιους, σέβομαι το GDPR σου).

9 Στο παράδειγμα. «Όλα στο φώς», είπε ο Φούλης για τα οικονομικά των κομμάτων και των ιδίων των πολιτικών. «Ελάτε να μας ελέγξετε», απάντησε ο Άντροκ. «Πείτε μας τι θέλετε», ανταπάντησε ο Ηροδότου στη Βουλή για τα ΠΕΠ. Η κυπριακή αποφασιστικότητα για πάταξη της διαπλοκής.

10 Στις καραμέλες. Παλιά ο Healthy ό,τι πρόβλημα έβρισκε μπροστά του, διόριζε και έναν Επίτροπο να το λύσει. Τώρα πήγαμε σε άλλο επίπεδο, φτιάχνουμε υφυπουργεία. Σε λίγο θα χρειάζεται να αϊθουσα στο Προεδρικό για να τους χωράει στις συνεδριάσεις του Υπουργικού.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ιδιοκτησία
«Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ
ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΕΚΔΟΣΗ ΚΥΠΡΟΥ ΛΤΔ»

Εκδίδεται σε συνεργασία και μετά από άδεια της εταιρείας
ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Α.Ε.

Διευθύνων Σύμβουλος: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΛΟΤΤΙΑΝΗΣ • Διευθυντής: ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΡΑΣΧΟΣ
Αρχισυντάκτης: ΑΛΚΗΣ ΑΝΔΡΕΟΥ • Υπεύθυνος Υλης: ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ • Υπεύθυνος Ατελιέ: ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥ

Νίκου Κρανιδιώτη 7Ε, 3ος όροφος, 2411 Έγκωμη, Λευκωσία, Κύπρος
e-mail: info@kathimerini.com.cy Τηλ.: 22472500 Fax: Σύνταξη +357 22472540
Fax: Διαφημιστικό Τμήμα - Μικρές Αγγελίες +357 22472550

ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ η αναδημοσίευση, αναπαραγωγή, διασκευή ή απόδοση του περιεχομένου της εφημερίδας με οποιονδήποτε τρόπο, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη.

Διευθυντής: ΑΛΕΞΗΣ ΠΑΠΑΧΕΛΑΣ • Διεύθυνση συντάξεως: ΚΩΣΤΗΣ ΦΑΦΟΥΤΗΣ - ΝΟΤΗΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Τουρκία και Ε.Ε. αναζητούν συμβιβασμό

Εντατικοποίηση των διπλωματικών επαφών και του διαλόγου μεταξύ Άγκυρας και Βερολίνου προωθεί ο Ταγίπ Ερντογάν

Του **ΝΙΚΟΥ ΣΤΕΛΓΙΑ**

Στον απόηχο της επιδείνωσης της κατάστασης στο Ιντλίμπ της Συρίας και των αναταράξεων στον άξονα Μόσχας-Άγκυρας, η τουρκική διπλωματία στρέφει την προσοχή της στη Δύση. Ύστερα από μια περίοδο ψυχρών σχέσεων και διπλωματικών «πυρών» που ανταλλάχθηκαν κατά διαστήματα, η Άγκυρα ειστάζει στη ουσία της υποστήριξης και συνεργασίας της Δύσης για την υλοποίηση σειρά σχεδίων. Η νέα στροφή της Άγκυρας, λίγο μετά το αρνητικό κλίμα που δημιουργήθηκε, η νέα εισβολή της Τουρκίας στο βορειοανατολικό κομμάτι της Συρίας έλαβε διαστάσεις τις τελευταίες εβδομάδες με την εντατικοποίηση της διπλωματίας στους άξονες Άγκυρας-Βερολίνου και Άγκυρας-Ουάσινγκτον. Η πρόσφατη επίσκεψη της Γερμανίδας καγκελάριου στην Κωνσταντινούπολη, υπήρξε αφορμή για να θέσουν Άγκυρα και Βερολίνο επί τάπητος σειρά ζητημάτων που απασχολούν τις δύο πλευρές.

Προσεκτικοί αναλυτές που παρακολουθούν τις τελευταίες εξελίξεις από κοντά, αποκλείουν το ενδεχόμενο της πλήρους επιστροφής της Τουρκίας στην τροχιά των εκδυτικισμού, της ένταξης στην Ευρωπαϊκή Ένωση και του εκδημοκρατισμού, όσο η κυβέρνηση του Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν επιμένει στις ιδιόρρυθμες και άκρως προβληματικές, για την Ευρώπη επιλογές στα πεδία της διπλωματίας και της εσωτερικής διακυβέρνησης. Παρόλα αυτά, οι αναλυτές επισμαίνουν ότι τα κοινά συμφέροντα σε διάφορα πεδία και ζητήματα επιβάλλουν την παρούσα στιγμή σε Τουρκία και Δύση την αναζή-

Την παρούσα στιγμή τόσο στην Ευρώπη όσο και στην Τουρκία δεν υφίστανται οι κατάλληλες συνθήκες για να είμαστε σε θέση να αναφερόμαστε στην ευρωπαϊκή προοπτική της Τουρκίας, θεωρούν Τούρκοι αναλυτές.

τηση συμβιβαστικών λύσεων και
περιθωρίων συνεργασίας.

Τουρκία και Ε.Ε.

Για ποιο λόγο Τουρκία και Δύση υποχρεώνονται να εστιάζουν εκ νέου στην προοπτική της συνεργασίας, τη στιγμή που οι δύο πλευρές, κατά διαστήματα ανταλλάσσουν κατηγορίες, διπλωματικά πυρά και το τελευταίο διάστημα έχουν υποβαθμίσει τον διάλογο τους; Για ποιους λόγους, την παρούσα στιγμή, την ώρα που κορυφώνεται το δράμα της Συρίας και της Λιβύης και οι ΗΠΑ έρχονται σε ανοιχτή αντιπαράθεση με το Ιράν και δρομολογούν νέα σχέδια για την Μέση Ανατολή, Άγκυρα και ευρωπαϊκές πρωτεύουσες παρουσιάζουν διάθεση για διάλογο και συνεργασία;

Τα παραπάνω ερωτήματα απασχολούν το τελευταίο διάστημα έναν από τους κορυφαίους δημοσιογράφους και αναλυτές της Τουρκίας, τον τέως γενικό διευθυντή της αγγλόφωνης τουρκικής εφημερίδας *Hürriyet Daily News*, Μουράτ Γιεκτιν. Ο έμπειρος δημοσιογράφος αναζητεί την απάντηση των παραπάνω ερωτημάτων με βάση την πληροφόρησή του από τουρκικές

Η κυβέρνηση της Άγκελα Μέρκελ εξακολουθεί να επιμένει στο μοντέλο της προνομιακής εταιρικής σχέσης που ήλθε στο προσκήνιο κατά τα προηγούμενα χρόνια. Με βάση αυτό το μοντέλο, η Γερμανία εισηγείται στη Δύση την προνομιακή μεταχείριση της Τουρκίας σε διάφορα πεδία.

και γερμανικές πηγές υπό τη σκιά της εντατικοποίησης των επαφών και του διαλόγου στον άξονα Άγκυρας-Βερολίνου. Συνομιλώντας με τις πηγές του, ο κ. Γκεκτίν καταλήγει στο συμπέρασμα ότι τρεις παράγοντας επιβάλλουν σε Ε.Ε. και Τουρκία την αναθεώρηση της συνεργασίας και των διμερών σχέσεων.

Μαζί με τα κοινά οικονομικά συμφέροντα, τις μεγάλες ευρωπαϊκές επενδύσεις στην Τουρκία και την ελκυστικότητα της τουρκικής αγοράς και του φθηνού τουρκικού εργατικού δυναμικού για την ευρωπαϊκή οικονομία, το προσφυγικό ζήτημα σπρώχνει την κινητήρια δύναμη της Ε.Ε., τη Γερμανία, σε νέες, συμβιβαστικού τύπου αναζητήσεις με την Άγκυρα. Ως γνωστόν, το προσφυγικό ζήτημα, το

οποίο κορυφώθηκε στα μέσα της προηγούμενης δεκαετίας, εξακολουθεί σήμερα να εκθέτει σε κινδύνους και ρίσκα την οικονομία, την κοινωνική συνοχή και την πολιτική αστάθεια στο εσωτερικό της Ε.Ε. Το Βερολίνο και οι υπόλοιπες ευρωπαϊκές πρωτεύουσες χρειάζονται την Τουρκία για να ελεγχθούν οι νέες προσφυγικές ροές από τα τουρκικά παράλια προς τα εδάφη της Ε.Ε. Η δε Τουρκία θεωρεί ότι η εξάρτηση της Ε.Ε. από την Τουρκία στο συγκεκριμένο θέμα ανοίγει τον δρόμο για την συνεργασία των δύο πλευρών.

Ένας άλλος παράγοντας που φέρνει κοντά Ευρώπη και Τουρκία, παρά τα πρόσφατα ανοίγματα της Τουρκίας προς το μπλοκ της Ευρασίας, ακούει στο όνομα Ρωσική

Ομοσπονδία. Ο κ. Γιεκτιν εξηγεί ότι διάφορες δυτικές πηγές προβάλλουν την άποψη ότι η επιβολή κυρώσεων και πολιτικών απομόνωσης στην Τουρκία σε διάφορα ζητήματα δεν προκειται να φέρει τα επιθυμητά αποτελέσματα για την Ευρώπη. Τέτοιου είδους πρακτικές δεν φέρνουν κοντά την Άγκυρα στην γραμμή της Ε.Ε. Απεναντίας τη σφράγισουν περισσότερο προς τη Ρωσία.

Τουρκική αντιπολίτευση

Εφόσον οικονομία, προσφυγικό και ρωσικός παράγοντας επιβάλλουν σε Τουρκία και Ε.Ε. συνεργασία σε σειρά ζητημάτων, τι είδους στρατηγική καλείται να ακολουθήσει η Δύση στη νέα περίοδο, στις σχέσεις της με την Άγκυρα; Θα «αναθερμανθεί» η προοπτική της ένταξης της Τουρκίας στην Ε.Ε., έτσι όπως οραματίστηκε ο Τούρκος υπουργός Εξωτερικών, στις τελευταίες δημόσιες τοποθετήσεις του ή μήπως θα έρθουν στο προσκήνιο εναλλακτικού τύπου αναζητήσεις; Ο κ. Γκιετκίν και άλλοι έμπειροι αναλυτές που παρακολουθούν τη εξέλιξη και αναταράξεις στον άξονα Τουρκίας-Δύσης αποκλείουν το ενδεχόμενο της εκ νέου εντατικοποίησης των συνομιλιών για την ένταξη της Τουρκίας στην Ε.Ε. Από τη δική τους σκοπιά, την παρούσα στιγμή τόσο στην Ευρώπη όσο και στην Τουρκία δεν υφίστανται οι κατάλληλες συνθήκες για να είμαστε σε θέση να αναφερόμαστε στην ευρωπαϊκή προοπτική της Τουρκίας.

Εφόσον πλέον δεν τίθεται ζήτημα ένταξης της Τουρκίας στην Ε.Ε., τουλάχιστον στην παρούσα φάση, υπό τις υφιστάμενες συνθήκες, προκύπτει ένα σημαντικό

ερώτημα: Πάνω σε πιο μοντέλο συνεργασίας θα στηριχθεί ο τουρκοκυπριακός διάλογος της νέας περιόδου; Ο κ. Γιεκτιν έπισημαίνει ότι η πληροφόρησή του από διάφορες πηγές τον οδηγούν στο συμπέρασμα ότι η κυβέρνηση της Άγκυρα Μέρκελ εξακολουθεί να επιμένει στο μοντέλο της προνομιακής εταιρικής σχέσης που ήλθε στο προσκήνιο κατά τα προηγούμενα χρόνια. Με βάση αυτό το μοντέλο, η Γερμανία εισηγείται στη Δύση την προνομιακή μεταχείριση της Τουρκίας σε διάφορα πεδία με βάση τα κοινά συμφέροντα που ενώνουν τις δύο πλευρές.

Ο κ. Γιετκίν εστιάζοντας την προσοχή του στο μέλλον των σχέσεων Τουρκίας-Ε.Ε. υπογραμμίζει τη σημασία και μιας άλλης εξέλιξης. Στη νέα περίοδο, το Βερολίνο και οι ευρωπαϊκές πρωτεύουσες εστιάζουν όλο και περισσότερο στην τουρκική αντιπολίτευση, στην ενίσχυσή της στο τουρκικό πολιτικό πεδίο και τις θέσεις που προβάλλουν οι εκπρόσωποί της.

«Προηγούμενως [οι Ευρωπαίοι] ήταν πεπεισμένοι για το γεγονός ότι ο τερματισμός των παρεμβάσεων του στρατού στην πολιτική θα έλυνε τα προβλήματα της Τουρκικής Δημοκρατίας. Σήμερα παρατηρούν ότι παρά το γεγονός ότι οι πολιτικές φιλοδοξίες του στρατού είναι υπό πλήρη έλεγχο, τα δημοκρατικά πρότυπα [της Τουρκίας] έχουν επιδεινωθεί. Τώρα, κάθε σενάριο που περιλαμβάνει την επισκίαση του κοσμικού συστήματος στην Τουρκία προκαλεί ανησυχία στην Ευρώπη», σημειώνει ο κ. Γιεκτίν σχετικά με το αυξημένο ενδιαφέρον της Ε.Ε. για το μέλλον των πολιτικών αντιπάλων του Τούρκου προέδρου.

Πανεπιστήμιο Νεάπολις Πάφος

ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

► Οικονομικά, Διοίκηση & Πληροφορική

- Διοίκηση Επιχειρήσεων
- Τραπεζική, Λογιστική και Χρηματοοικονομικά
- Εφαρμοσμένη Πληροφορική
- Digital Business

► Αρχιτεκτονική, Μηχανική & Γεωπεριβαλλοντικές Επιστήμες

- Αρχιτεκτονική
- Εκτίμηση και Ανάπτυξη Ακινήτων
- Πολιτική Μηχανική

► Επιστήμες της Υγείας

- Ψυχολογία

► Νομικές Επιστήμες

- Νομική (LLB)

► Κοινωνικές Επιστήμες, Τέχνες και Ανθρωπιστικές Σπουδές

- Διεθνείς Σχέσεις και Ασφάλεια

ΕΞ ΑΠΟΣΤΑΣΕΩΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

- Διοίκηση Επιχειρήσεων (MBA)
- Διοίκηση Τουριστικών Επιχειρήσεων
- Εκπαιδευτική Ψυχολογία
- Δημόσια Διοίκηση με κατευθύνσεις:
 - Γενική Διοίκηση
 - Εκπαιδευτική Διοίκηση
 - Διοίκηση Υπηρεσιών Υγείας
- Νεότερη και Σύγχρονη Ιστορία
- Θεολογία
- Διεθνείς Σχέσεις, Στρατηγική και Ασφάλεια
- Ευρωπαϊκή Πολιτική και Διακυβέρνηση
- Πληροφοριακά Συστήματα και Ψηφιακή Καινοτομία

ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ

► Οικονομικά, Διοίκηση & Πληροφορική

- Διοίκηση Επιχειρήσεων (MBA)
- Διοίκηση Επιχειρήσεων με εξειδίκευση στη Ναυτιλία
- Διοίκηση Τουριστικών Επιχειρήσεων
- Δημόσια Διοίκηση με κατευθύνσεις:
 - Γενική Διοίκηση
 - Εκπαιδευτική Διοίκηση
 - Διοίκηση Υπηρεσιών Υγείας
- Τραπεζικά, Επενδυτικά και Χρηματοοικονομικά
- Λογιστική & Χρηματοοικονομικά
- Πληροφοριακά Συστήματα και Ψηφιακή Καινοτομία
- Digital Marketing

► Αρχιτεκτονική, Μηχανική & Γεωπεριβαλλοντικές Επιστήμες

- Εκτίμηση Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων και Διοίκηση Αειφορίας
- Digital Video Production
- Αρχιτεκτονική Τοπίου
- Real Estate
- Ανθεκτικότητα των Κατασκευών σε Ακραίες Συνθήκες Φόρτισης

► Επιστήμες της Υγείας

- Συμβουλευτική Ψυχολογία
- Εκπαιδευτική Ψυχολογία

► Νομικές Επιστήμες

- Διεθνές & Ευρωπαϊκό Οικονομικό Δίκαιο
- Οικονομικό Έγκλημα και Ποινική Δικαιοσύνη

► Κοινωνικές Επιστήμες, Τέχνες και Ανθρωπιστικές Σπουδές

- Θεολογία
- Ιστορία
- Διεθνείς Σχέσεις, Στρατηγική και Ασφάλεια
- Ευρωπαϊκή Πολιτική και Διακυβέρνηση

Γιατί στο Νεάπολις

- Διεθνώς αναγνωρισμένα πτυχία
- Καταξιωμένο ακαδημαϊκό προσωπικό
- Σύγχρονες ποιοτικές σπουδές
- Επαγγελματική πιστοποίηση
- Άρτιες εγκαταστάσεις
- Φοιτητική μέριμνα
- Πρόγραμμα Erasmus +
- Πρακτική άσκηση - Γραφείο διασύνδεσης με την αγορά εργασίας
- Φιλικό και ασφαλές περιβάλλον

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΕΣ:

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΝΕΑΠΟΛΙΣ ΠΑΦΟΣ
Λεωφ. Δαναός 2, 8042 Πάφος, Κύπρος
Τ.: +357 26843331 / E: recruitment@nup.ac.cy

www.nup.ac.cy

Οι υδρογονάνθρακες υπαγορεύουν συνεργασία

Ο Αμερικανός υφ. Εξωτερικών ξεκαθαρίζει πως για να συνεχίσουν οι προοπτικές στην ενέργεια θα πρέπει να τερματιστούν οι εντάσεις

Συνέντευξη στη
MARINA ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ

Κανείς δεν πρόκειται να βγει κερδισμένος στην περιοχή αν συνεχίσει η φιλοσοφία γύρω από το ποιος πρέπει να πάρει το μεγαλύτερο μερίδιο της πίτας σε ό,τι αφορά τους φυσικούς πόρους, λέει στη συνέντευξή του στην «Κ» ο υφυπουργός Εξωτερικών, αρμόδιος για ενεργειακά θέματα, Φράνσις Φάνον. Ο κ. Φάνον κλήθηκε να εξηγήσει ποια άλλα μέρη –πλην της Τουρκίας– καλούσε να μην προβούν σε προκλητικές ενέργειες που ενδεχομένως να προκαλέσουν περαιτέρω αστάθεια. «Η παρότρυνσή μας», εξήγησε, «είναι να υπάρξει ηρεμία, διάλογος και να γίνει κατανοητό ότι οι οικονομικές προοπτικές που υπάρχουν αυτή τη στιγμή, δεν πρόκειται να συνεχίσουν να υφίστανται στο ενδεχόμενο που οι εντάσεις είτε συνεχισθούν είτε κλιμακωθούν».

–Η κυπριακή κυβέρνηση προσέδωσε στην τριήμερη επίσκεψή σας πολιτικό μήνυμα προς την Τουρκία. Ισχύει; Ποιος ήταν ο κύριος στόχος της επίσκεψής;

–Έχω αναλάβει πρωτοβουλίες παγκόσμιας εμβέλειας εκ μέρους της αμερικανικής κυβέρνησης σε διάφορα μέρη του κόσμου, όμως βρέθηκα σε αυτή την περιοχή περισσότερο από οποιαδήποτε άλλη. Αυτό ακριβώς επιβεβαιώνει και τη δέσμευση που έχουμε στην περιοχή αλλά και τις δυνατότητες που έχει το κεφάλαιο της ενέργειας. Η ενέργεια είναι πολύ περισσότερα από «βτλ» βαρέλια και έσοδα. Αποτελεί την προϋπόθεση για οικονομική ανάπτυξη και πολιτική ασφάλεια και θεωρούμε πως η ενέργεια είναι ένας πιθανός καταλύτης για συνεργασία. Το μήνυμα που θέλουμε να στείλουμε είναι ότι συνεχίζουμε να στηρίζουμε μία αποκλειστική περιοχή ανάπτυξης. Ένας από τους λόγους που βρέθηκα στην Κύπρο είναι για να ξεκινήσω και να κτίσω πάνω στη δουλειά που έκανε ο υπουργός Εξωτερικών των ΗΠΑ με τη συμμετοχή του τον περασμένο Μάρτιο στη σύνοδο κορυφής των τριών συν ένα στην Ιερουσαλήμ. Από τότε συνέχισα αυτές τις προσπάθειες ούτως ώστε να υπάρξει ένα φόρουμ εργασίας γύρω από τα θέματα ενέργειας με τους αρμόδιους υπουργούς. Είναι η πρώτη από μία σειρά τεχνικών επιτροπών που θα γίνουν σε όλες τις χώρες της περιοχής. Θα ήθελα να διαβεβαιώσω ότι η ενέργεια αναπτύσσεται υπεύθυνα, με τα καλύτερα πρότυπα ασφαλείας διεθνώς. Αυτή ήταν η κινητήριος δύναμη της επίσκεψής μου. Βεβαίως,

η επίσκεψή μου στην Κύπρο μου έδωσε την ευκαιρία να μιλήσω για την ανάπτυξη στην περιοχή και τις ευκαιρίες που παρουσιάζει η συνεργασία στην ενέργεια.

–Ποια είναι η εκτίμησή σας για τις τελευταίες εξελίξεις στη Νοτιοανατολική Μεσόγειο;

–Σε γενικές γραμμές βλέπω θετικά την κατάσταση. Η ενέργεια είναι ένα απαραίτητο και θεμελιώδες στοιχείο. Αν τα κράτη καταφέρουν να αντιληφθούν τη σημασία της ενέργειας και να επικεντρωθούν σε αυτή, ανεξαρτήτως των όποιων άλλων μακροχρόνιων πολιτικών ζη-

“

Δεν πρέπει να έχουμε την προσέγγιση ότι εμείς θα πρέπει να πάρουμε το μεγαλύτερο μερίδιο της πίτας, αλλά να δημιουργήσουμε μία μεγαλύτερη πίτα.

τημάτων που μπορεί να προκαλούν ζητήματα και δυσκολίες, τότε εκτιμώ πως ακριβώς αυτές οι σχέσεις στον τομέα της ενέργειας θα μπορούν να επηρεάσουν άλλους τομείς. Πλέον, το εμπόριο ενέργειας δεν περιορίζεται σε ακαδημαϊκές και θεωρητικές προσεγγίσεις. Το βλέπουμε να υλοποιείται με τη συμφωνία για εξαγωγή αερίου από το Ισραήλ στην Ιορδανία, στην Αίγυπτο. Αυτό είναι ένα σημαντικό παράδειγμα συνεργασίας, το οποίο θεωρείτο αδιανόητο πριν από λίγα χρόνια. Είναι μία θετική εξέλιξη και θέλουμε να διαβεβαιώσουμε πως και το επικροτούμε και το στηρίζουμε. Αν δεν υπάρχουν αυτές οι συνεργασίες στον τομέα της ενέργειας, τότε οι πόροι θα μείνουν αναξιοποίητοι. Και αυτό γιατί εξαιτίας του μικρού μεγέθους αυτών των χωρών, δεν υπάρχουν αρκετοί τρόποι να τους εμπορευματοποιήσεις. Το Ισραήλ για παράδειγμα, δεν έχει επαρκή ζήτηση για να δικαιολογήσει επενδύσεις σε αυτές τις υπεράκτιες έρευνες, εκτός κι αν βρουν εξειδικευμένες αγορές. Συνεπώς, υπάρχουν πολιτικά ζητήματα που χρονολογούνται μεταξύ του Ισραήλ και των Αράβων γειτόνων που πρέπει να επιλυθούν ή να δουν τη θετική σκοπιά που έχει να δώσει η ενέργεια. Πιστεύω πως αυτό θα πρέπει να είναι το πρότυπο που θα ακολουθήσουν όλοι οι παίκτες.

Οι σχέσεις μας με την Τουρκία δεν μπορούν να επηρεάσουν αρνητικά τη σχέση που έχουμε και εμβαθύνουμε με Κύπρο και Ελλάδα, λέει ο υφυπουργός Εξωτερικών των ΗΠΑ Φράνσις Φάνον.

Ταξίδι στην Αγκυρα με γεμάτη ατζέντα

–Επισκέπτεστε βεβαίως την περιοχή σε μία περίοδο που η Τουρκία προχωρά σε παράνομες γεωτρήσεις στην κυπριακή ΑΟΖ...

–Ημασταν πολύ ξεκάθαροι πάνω σε αυτό. Έχουμε καλέσει όλα τα μέρη να σταματήσουν οποιαδήποτε προκλητική ενέργεια που ενδεχομένως να προκαλέσει περαιτέρω αστάθεια στην περιοχή και αυτή της Τουρκίας είναι μία τέτοια ενέργεια. Έχω αναφερθεί σε αυτό με την έννοια της ανάπτυξης της περιοχής στο σύνολό της. Αυτός είναι ο λόγος που όταν έφυγα από την Κύπρο πήγα απευθείας στην Αγκυρα. Η Τουρκία εξαιτίας και της γεωγραφικής της θέσης μπορεί να καταστεί ενεργειακός κόμβος. Υπάρχουν, λοιπόν, αρκετές προ-

“

Δεν βρίσκομαι εδώ για να λύσω μακροχρόνια πολιτικά ζητήματα, αλλά για να δείξω πως όλες οι χώρες της περιοχής μπορούν να επωφεληθούν από αυτές τις συνεργασίες.

οπτικές που μπορούν να αξιοποιηθούν όλοι. Δεν βρίσκομαι εδώ βέβαια για να λύσω μακροχρόνια πο-

λιτικά ζητήματα, αλλά για να δείξω πως όλες οι χώρες της περιοχής μπορούν να επωφεληθούν από αυτές τις συνεργασίες. **–Έχετε κάνει έκκληση σε όλα τα μέρη να αποφύγουν όποια προκλητική ενέργεια. Σε ποια άλλα μέρη αναφέρεστε εκτός από την Τουρκία;**

–Δεν γνωρίζω τον τρόπο που ενδεχομένως να απαντήσει κάποιος μέρος στις ενέργειες της Τουρκίας ή πώς θα αντιδράσει. Η παρότρυνσή μας είναι να υπάρξει ηρεμία, διάλογος και να γίνει κατανοητό ότι οι οικονομικές προοπτικές που υπάρχουν αυτή τη στιγμή, δεν πρόκειται να συνεχίσουν να υφίστανται στο ενδεχόμενο που οι εντάσεις είτε συνεχισθούν είτε κλιμακωθούν. Μία τέτοια εξέλιξη

δεν πρόκειται να ευνοήσει καμία πλευρά. Βρέθηκα στην Κύπρο τον προηγούμενο χρόνο, όταν η Εκκον Mobil ξεκινούσε τις γεωτρήσεις και ήταν μία ιδιαίτερα καλή περίπτωση. Αλλά θα χρειαστεί χρόνος για τους αναπτυξιακούς πόρους, την ανάπτυξη υποδομών παραγωγής μέχρι και την κατανομή των πόρων. Αυτή τη στιγμή υπάρχει η πιθανότητα πολλών εσόδων από αυτή τη διαδικασία. Γι' αυτό τον λόγο δεν πρέπει να έχουμε την προσέγγιση του «εμείς εναντίον των άλλων» ή ότι εμείς θα πρέπει να πάρουμε το μεγαλύτερο μερίδιο της πίτας, αλλά να δημιουργήσουμε μία μεγάλη πίτα, ώστε όλοι να μπορούν να επωφεληθούν από αυτή. Διαφορετικά κανείς δεν θα μπορέσει να βγει κερδισμένος.

Οι αμερικανικές εταιρείες βλέπουν σοβαρά την Κύπρο

–Πώς βλέπετε την παρουσία αμερικανικών εταιρειών στην Κύπρο; Ο τερματισμός θα είναι η μεγαλύτερη επένδυση;

–Οι αμερικανικές εταιρείες είναι οι καλύτερες στον κόσμο. Έχουν την καλύτερη τεχνολογία, την περισσότερη ασφάλεια και τις καλύτερες περιβαλλοντικές επιδόσεις στον κόσμο. Έχω ταξιδέψει παντού και κάθε αξιωματούχος κράτους που έχω συναντήσει εκφράζει την επιθυμία του να δει την έλευση περισσότερων αμερικανικών εταιρειών στη χώρα του, επειδή ακριβώς γνωρίζουν την υπεροχή τους. Υπάρχει συνεπώς μεγάλος ανταγωνισμός, καθώς οι καλύτερες εται-

ρείες έχουν μία πληθώρα ευκαιριών για το πού μπορούν να πάνε. Το γεγονός ότι αυτές οι εταιρείες βρίσκονται εδώ, και δεδομένου ότι διευρύνονται στην περιοχή, είναι σπουδαίο κατά την άποψή μου. Δείχνει τη σημασία και τις ευκαιρίες που βλέπουν στην περιοχή. **–Να αναμένουμε κάτι περισσότερο;**

–Μίλησα με πολλές και αμερικανικές αλλά και άλλες εταιρείες που έχουν συμφέροντα στην Κύπρο. Υπάρχει πρόοδος βήμα με βήμα, όσο οι εταιρείες προχωρούν στον κύκλο των εργασιών τους και στις αξιολογήσεις τους. Τα πράγματα θα εξελιχθούν πέρα από τη

γεωτρηση και θα υπάρξει συνεχόμενη δραστηριότητα και αυτό θα καθορίσει τόσο την παρουσία όσο και την επένδυση. Κάποτε για παράδειγμα θα έχει ένα γεωτρήσιμο, αλλά κατά πάσα πιθανότητα θα υπάρξουν 4-5 σκάφη που θα παρέχουν υποστηρικτικές υπηρεσίες και θα πηγαioέρχονται στην περιοχή. Αυτό θα πρέπει να ξανακτίσει μια ολόκληρη καινούργια υποδομή ούτως ώστε να αναπτυχθούν τα υφιστάμενα πεδία έρευνας. Συνεπώς τα δεδομένα και οι προοπτικές είναι πολύ σημαντικές για την Κύπρο. Μέρος αυτού εξαρτάται από το τι αντιμετωπίζουμε στη φάση της εξερεύνησης, αλλά το επί-

πεδο της δέσμευσης που επιδεικνύουν οι εταιρείες, μας κάνει να πιστεύουμε ότι έρχονται πολύ καλές μέρες.

–Σε ό,τι αφορά το Κυπριακό, ο Τούρκος υπουργός Εξωτερικών έχει αναφέρει πως σε ένα ενδεχόμενο Πενταμερούς θα πρέπει να μπουν όλα τα σχέδια να στο τραπέζι, συμπεριλαμβανομένων των δύο κρατών. Ποια είναι η δική σας άποψη;

–Οι ΗΠΑ δεν έχουν εισηγηθεί κάτι τέτοιο. Δεν είμαι σε θέση να γνωρίζω σε τι αναφέρεται ο κ. Τσαβούσογλου όταν κάνει λόγο για να μπουν όλα τα σχέδια στο τραπέζι. Αυτό που βλέπω, από την πλευρά

της ενέργειας είναι ότι το ενεργειακό κομμάτι μπορεί να δώσει σημαντικά έσοδα και στις δύο κοινότητες. Είναι βεβαίως θέμα των δύο κοινοτήτων το πώς θα διευθετησουν την κατανομή των εσόδων. Υπάρχουν πολλά μοντέλα ανά το παγκόσμιο. Υπάρχουν επίσης περιοχές που οι θαλάσσιες ζώνες δεν έχουν ρυθμιστεί και που οι διενέξεις αναφορικά με τα σύνορα χρονολογούνται. Ωστόσο, όταν υπάρχουν φυσικοί πόροι οι διάφορες χώρες θα πρέπει να δουν πώς θα συνεργαστούν ούτως ώστε όλοι να επωφεληθούν από αυτές, έστω κι αν υπάρχουν άλλες γεωπολιτικές διαμάχες.

–Οι σχέσεις σας με την Τουρκία δεν μπορεί να προκαλέσουν προβλήματα σε αυτές που κτίζετε με Κύπρο και Ελλάδα;

–Έχουμε μία πολύ δυνατή σχέση συνεργασίας τόσο με την Κύπρο όσο και με την Ελλάδα η οποία εμβαθύνει και ενισχύεται με την πάροδο του χρόνου. Γι' αυτό ακριβώς τον λόγο δεν θεωρώ ότι μπορεί να επηρεάσει η Τουρκία τις σχέσεις μας με τις δύο χώρες. Οι σχέσεις βεβαίως που έχουμε και με την Τουρκία είναι πολύ σημαντικές, είναι μέλος του ΝΑΤΟ. Χρειάζεται να υπάρξει ενός είδους δέσμευση μεταξύ μας και γι' αυτό ακριβώς τον λόγο επισκεφθήκα την Αγκυρα.

“ΜΙΑ ΔΟΣΗ ΓΙΑ
ΟΛΑ ΜΟΥ ΤΑ ΔΑΝΕΙΑ
ΣΗΜΕΡΑ

ΚΑΙ ΑΥΡΙΟ.”

**Λύση
ONE** Μία λύση
δανεισμού,
για όλα!
www.hellenicbank.com/one

 ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ
Έχεις τη δύναμη.

Πρέπει να συναφθεί ασφάλιση της κύριας κατοικίας και ασφάλεια ζωής. Προειδοποίηση: Εάν δεν τηρείτε το σχέδιο αποπληρωμής του δανείου σας, μπορεί να χάσετε το σπίτι σας. Προειδοποίηση: Υπάρχουν χρεώσεις αν εξοφλήσετε νωρίτερα το δάνειό σας. Προειδοποίηση: Το ποσό της δόσης και το συνολικό κόστος της χορήγησης μπορεί να αυξηθεί ή να μειωθεί ανάλογα με τη διακύμανση του βασικού επιτοκίου.

«Ασπίδα» σε TOTAL - ENI από το «Σαρλ Ντε Γκολ»

Η παρουσία του γαλλικού αεροπλανοφόρου στην περιοχή δεν θεωρείται άσχετη με την επανέναρξη των γεωτρήσεων τον Απρίλιο

Του **ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ**

Η παρουσία του γαλλικού αεροπλανοφόρου «Σαρλ Ντε Γκολ», εντός ή περιφερειακά των αδειοδοτημένων τεμαχίων της κυπριακής ΑΟΖ, υπό τις περιστάσεις, αποτελεί τη μοναδική έμπρακτη στήριξη της Λευκωσίας, επί της θαλάσσης, απέναντι στην τουρκική παραβατικότητα. Η ναυαρχίδα των γαλλικών ενόπλων δυνάμεων, που τις τελευταίες δέκα μέρες κινείται στις νότιες και δυτικές θαλάσσιες περιοχές της Κύπρου, αναμένεται να παραμείνει στην περιοχή για μεγάλο χρονικό διάστημα, παρουσία που αφενός αποτελεί δείγμα ψυχολογικής στήριξης της Λευκωσίας και αφετέρου ολοκλήρωσης της αποστολής του, που είναι και η στήριξη της TOTAL στην περιοχή. Εκτίμηση που ενισχύεται από τις κινήσεις των γαλλικών ναυτικών δυνάμεων στην περιοχή. Παρά την περιρρέουσα ατμόσφαιρα που έχει δημιουργήσει η άφιξη του «Σαρλ Ντε Γκολ» στην Κυπριακή ΑΟΖ, οι γαλλικές ναυτικές δυνάμεις αποφεύγουν με την παρουσία τους, να εντείνουν περισσότερο το τεταμένο κλίμα που έχει προκαλέσει η Τουρκία στην περιοχή, κάτι που ενδεχομένως να αποκαλύπτει τη μεγάλη εικόνα, που δεν είναι άλλη από την επιστροφή της Γαλλίας στην περιοχή. Μια επιστροφή που στόχο έχει να καλύψει το κενό που υπάρχει από πλευράς Ουάσιγκτον, αλλά και να εξυπηρετήσει τις ηγετικές φιλοδοξίες του Παρισιού, στον ευρωπαϊκό χώρο. Στο πνεύμα αυτό, όπως εκτιμάται σε διπλωματικό επίπεδο, ο χώρος της Κυπριακής Δημοκρατίας θεωρείται ζωτικής σημασίας, με τη Γαλλία να εμφανίζεται αποφασισμένη να μην αφήσει περιθώρια δράσης, στα όσα επιδιώκει η Τουρκία.

Μέχρι Απρίλιο

Η ηγετική παρουσία της γαλλικής TOTAL εντός της κυπριακής ΑΟΖ αλλά και προς την πλευρά του Λιβάνου, δεν μπορεί να θεωρηθεί αποκομμένη από τις γεωστρατηγικές γαλλικές επιδιώξεις στην περιοχή της Ανατολικής Μεσογείου. Οι δημόσιες αναφορές στήριξης της Κύπρου από τον Εμανουέλ Μακρόν, αλλά και τα όσα φαίνεται να έχει αποκομίσει η Κύπρος στο παρασκίνιο, οδηγούν στο συμπέρασμα πως γίνονται πράξεις οι δεδηλωμένες προθέσεις Γάλλων αξιωματούχων για ισχυρή πολιτική στήριξη της γαλλικής TOTAL στην περιοχή. Οι ψυχραίμες εκτιμήσεις που γίνονται την παρούσα περίοδο, υποστηρίζουν θερμά πως οι γαλλικές ναυτικές δυνάμεις θα υποστηρίξουν την επανέναρξη των γεωτρήσεων στο τεμάχιο 6 της ΑΟΖ, όπως έπραξαν και πριν δύο-μιοι χρόνια στο τεμάχιο 11. Απόψεις που ενισχύονται και από τα δεδομένα που υπάρχουν από την κά-

Ολες οι πληροφορίες που υπάρχουν συγκλίνουν με τις εκτιμήσεις που γίνονται πως το «Σαρλ Ντε Γκολ», μετά την ολιγόμηρη ανάπαυλα στο λιμάνι Λεμεσού, θα συνεχίσει τις δραστηριότητές του στην περιοχή, μέχρι τον Απρίλιο που θα ξεκινήσει η γεώτρηση στο τεμάχιο 6.

Η μεγάλη εικόνα της γαλλικής παρουσίας στην Ανατολική Μεσόγειο έχει να κάνει με τις επιδιώξεις του Παρισιού να επιστρέψει στην περιοχή, ειδικά μετά το κενό που έχει αφήσει η αμερικανική πλευρά.

θοδο του «Σαρλ Ντε Γκολ» και άλλων εφτά συνοδευτικών πλοίων στην περιοχή. Στα πλοία συνοδείας του αεροπλανοφόρου συγκαταλέγεται και ένα Γενικής Υποστήριξης VAR που σύμφωνα με στρατιωτικές πηγές ακολουθεί το αεροπλανοφόρο όταν πρόκειται να μείνει για μεγάλο χρονικό διάστημα εκτός της βάσης του. Τέλος Φεβρουαρίου, λένε οι πληροφορίες της «Κ», το γαλλικό αεροπλανοφόρο θα δέσει στη Λεμεσό. Σύμφωνα με τις ίδιες πληροφορίες, ο ελλιμενισμός του αεροπλανοφόρου δεν αποτελεί το τέλος της περιόδου στην περιοχή. Ο κατάπλους στη Λεμεσό αποτελεί μια μικρή ανάπαυλα του προσωπικού του, επιμένουσ πηγές με γνώση της εδώ παρουσίας του.

Το αεροπλανοφόρο «Σαρλ Ντε Γκολ» θα δέσει λιμάνι στις 21 Φεβρουαρίου και θα αποπλεύσει στις 26 του ίδιου μήνα.

Χωρίς να υπάρχουν συγκεκριμένα στοιχεία μετά τον απόπλου του από τη Λεμεσό το «Σαρλ Ντε Γκολ» θα συνεχίσει τις δραστηριότητές του στην περιοχή.

Γεώτρηση στο 6

Διπλωματικές εκτιμήσεις θέλουν το αεροπλανοφόρο να κινείται στην περιοχή, προκειμένου να αποφευχθούν ανεπιθύμητες κινήσεις, παρενόχλησης του γεωτρήπανου που

θα χρησιμοποιηθεί για τις εργασίες στο τεμάχιο 6. Γεωτρήπανο, το οποίο σύμφωνα με επίσημες κυβερνητικές τοποθετήσεις αναμένεται να μετακινηθεί από την ΑΟΖ του Λιβάνου τέλη Μαρτίου αρχές Απριλίου. Επίσης ένα ζήτημα που ξεκαθαρίζει έχει να κάνει με τη στάση των Γάλλων απέναντι στις τουρκικές προκλήσεις εντός της ΑΟΖ. Παρά τα όσα βλέπουν το φως της δημοσιότητας το τελευταίο

Τέσσερις μέρες μετά τη διέλευση ενός ζεύγους γαλλικών μαχητικών «Ραφάλ» πάνω από την Κύπρο, η γαλλική πλευρά ακύρωσε προγραμματισμένη βολή των «Ραφάλ» στο πεδίο βολής του Καλού Χωριού.

διάστημα, υπό τη μορφή διαρροών, τόσο το αεροπλανοφόρο όσο και τα πλοία που το συνοδεύουν, απέφυγαν να μπουν εντός του τεμαχίου 8 όπου η Τουρκία πραγματοποιεί παράνομες εργασίες. Σύμφωνα με τις πληροφορίες της «Κ», οι γαλλικές ναυτικές δυνάμεις κινήθηκαν στα βόρεια και δυτικά τεμάχια 4 και 5 της ΑΟΖ, που βρίσκονται σε μεγάλη απόσταση από το 8. Σύμφωνα με τις ίδιες πληροφορίες ακόμα και όταν μετακινήθηκαν, η πορεία που ακολούθησαν ήταν ανατολικά περνώντας βορείως του τεμαχίου 8 με κατάληξη στο τεμάχιο 1, 13 ναυτικά μίλια από τη Λεμεσό. Την περασμένη Παρασκευή το αεροπλανοφόρο μετακινήθηκε εντός του τεμαχίου 9, στο βόρειο τμήμα, επίσης

Στη Λεμεσό το αεροπλανοφόρο

Η στήριξη της Λευκωσίας από το Παρίσι θα έχει ως αποκορύφωμα τον κατάπλου του γαλλικού αεροπλανοφόρου στη Λεμεσό. Σύμφωνα με τις πληροφορίες μας, το «Σαρλ Ντε Γκολ» θα ρίξει άγκυρες στις 21 Φεβρουαρίου και θα τις σπκώσει στις 26 του ίδιου μήνα. Κατά τις πέντε μέρες παραμονής του, το αεροπλανοφόρο θα είναι ανοιχτό για επισκέψεις του κοινού. Μετά την ολιγόμηρη ανάπαυλα στη Λεμεσό, το αεροπλανοφόρο δεν προβλέπεται να επιστρέψει στη βάση του. Οι πληροφορίες λένε ότι θα συνεχίσει τις δραστηριότητές του στην περιοχή, κάποιες εξ αυτών με ναυτικά μέσα της Εθνικής Φρουράς. Η παρουσία του αεροπλανοφόρου στην περιοχή έγινε αισθητή με την διέλευση των δύο μαχητικών «Ραφάλ» που αποπνήωθηκαν από το «Σαρλ Ντε Γκολ» για να πετάξουν πάνω από τη Λάρνακα, το Τρόδος και από την πλευρά της Πάφου επέστρεψαν στη βάση τους. Το αεροπλανοφόρο το προηγούμενο διάστημα κινείτο με μικρή ταχύτητα, δυτικά της Κύπρου και σε περιοχή που η Τουρκία έχει δεσμεύσει με παράνομη NAVTEX για σεισμογραφικές έρευνες.

σε μεγάλη απόσταση από το 8. Στο-χείο που αξίζει προσοχής είναι και η παρουσία μιας ιταλικής φρεγάτας, που συνοδεύει το αεροπλανοφόρο και κινείται εντός της ΑΟΖ. Η VIRGINIO FASAN καταγράφηκε να κινείται βόρεια του τεμαχίου 7 και βορειοανατολικά του τεμαχίου 11.

Ακύρωσαν βολές

Ένα στοιχείο που ενδεχομένως να δείχνει τις προθέσεις των Γάλλων έχει να κάνει με κάποιες δραστηριότητες επί κυπριακού εδάφους. Σύμφωνα με άριστα ενημερωμένες πηγές της «Κ», είχαν προγραμματιστεί κοινές δραστηριότητες αεροπορικών μέσων του γαλλικού αεροπλανοφόρου με την Εθνική Φρουρά. Συγκεκριμένα, όπως αναφέρουν οι πληροφορίες μας, είχε προγραμματιστεί για τις 18 Φεβρουαρίου, γαλλικά μαχητικά «Ραφάλ» να πετάξουν από το αεροπλανοφόρο και να πλήξουν ει-κοτικούς στόχους, στο πεδίο βολής του Καλού Χωριού στη Λάρνακα. Τέσσερις μέρες μετά την πτήση ζεύγους γαλλικών μαχητικών πάνω από την Κύπρο, την περασμένη Τετάρτη, όπως αναφέρουν οι πληροφορίες της «Κ» η βολή ακυρώθηκε με πρωτοβουλία των Γάλλων χωρίς να γίνουν γνωστοί οι λόγοι ακύρωσης.

Αγόρασε και τρίτο πλωτό γεωτρήπανο η Τουρκία

Είναι μεγαλύτερο από τα «Φατίχ» και «Γιαβούζ», που ήδη πραγματοποιούν γεωτρήσεις στην κυπριακή υφαλοκρηπίδα

Του **ΒΑΣΙΛΗ ΝΕΔΟΥ**

Στην αγορά και τρίτου πλωτού γεωτρήπανου προχώρησε η τουρκική εταιρεία πετρελαιοίων (ΤΡΑΟ), σύμφωνα με τον ιστότοπο ναυτιλιακών ειδήσεων Tradewinds. Πρόκειται για το πλωτό γεωτρήπανο «Sertao» με έτος ναυπήγησης το 2012, το οποίο αγοράστηκε σε δημοπρασία για μόλις 37,5 εκατ. δολάρια στις 31 Ιανουαρίου, ενώ η τιμή του στην αγορά το 2014 αποτιμάτο στα περίπου 600 εκατ. δολάρια και τον τελευταίο χρόνο στα μόλις 120. Το «Sertao», το οποίο προφανώς θα μετονομαστεί από την ΤΡΑΟ και θα μετασκευασθεί στα χρώματα του τουρκικού ερευνητικού στόλου, είναι μεγαλύτερο από τα «Φατίχ» και «Γιαβούζ» που ήδη πραγματοποιούν γεωτρήσεις στην κυπριακή υφαλοκρηπίδα. Αρμόδιες πηγές ανέφεραν ότι τα δύο πλωτά γεωτρήπανα της Τουρκίας είναι ήδη αρκετά για

Σύμφωνα με τον ιστότοπο ναυτιλιακών ειδήσεων Tradewinds, αγοράστηκε σε δημοπρασία έναντι μόλις 37,5 εκατ. δολαρίων στις 31 Ιανουαρίου.

την Ανατολική Μεσόγειο και ενδέχεται το τρίτο να κατευθυνθεί προς τη Μαύρη Θάλασσα. Το «Sertao» βρίσκεται αυτή τη στιγμή στο Πορτ Τάλμποτ στην Ουαλλία και η μετακίνησή του από τα Βρετανικά Νησιά προς την Τουρκία θα πάρει ένα εύλογο μεγάλο χρονικό διάστημα.

Η αγορά και τρίτου πλωτού γεωτρήπανου από την Αγκυρα υποδηλώνει τη σαφή πρόθεσή της να προχωρήσει μέχρι τέλους στο ερευνητικό πρόγραμμα που έχει εξαγγείλει τα τελευταία χρόνια και υλο-

Το πλωτό γεωτρήπανο «Sertao» βρίσκεται στο Πορτ Τάλμποτ της Ουαλλίας και για τη μετακίνησή του από τα βρετανικά νησιά προς την Τουρκία θα απαιτηθεί ευλόγως μεγάλο χρονικό διάστημα.

ποιεί σταδιακά δίχως καμία αναπροσαρμογή. Οι πληροφορίες περί ενίσχυσης του τουρκικού ερευνητικού στόλου και οι παράλληλες δη-

λώσεις αξιωματούχων περί ερευνών στην περιοχή που έχει οριοθετηθεί ανάμεσα σε Καστελλόριζο και Λιβύη από το μνημόνιο Αγκυρας - Τρίπο-

λης, είναι ενδεικτικές των προθέσεων. Αξίζει, πάντως, να σημειωθεί ότι τόσο ο πρόεδρος της Τουρκίας, Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν, όσο και ο υπουργός Ενέργειας Φατίχ Ντονμέζ είχαν τονίσει στο πρόσφατο παρελθόν ότι η Αγκυρα κάνει προσπάθειες για την αγορά και τρίτου πλωτού γεωτρήπανου.

Ο υπουργός Εξωτερικών της Τουρκίας, Μεβλούτ Τσαβούσογλου, ακολουθεί χαμηλότερους τόνους, λέγοντας ότι η Αγκυρα είναι έτοιμη για συνομιλίες με την Αθήνα, υπό την προϋπόθεση πως σε αυτές δεν θα συμμετάσχει η Λευκωσία. Μετά τη συνάντησή του με τον Σλοβάκο ομόλογό του Μίροσλαβ Λάιτσακ, ο κ. Τσαβούσογλου ανέφερε ότι «οι δραστηριότητές μας για γεωτρήσεις στην Ανατολική Μεσόγειο και το μνημόνιο συνεργασίας που υπογράψαμε με τη Λιβύη, σχετικά με τον καθορισμό των περιοχών θαλάσσιας δικαιοδοσίας, έχουν

προκαλέσει ορισμένες εντάσεις στις σχέσεις μας με την Ευρώπη». Και πρόσθεσε ότι «δυστυχώς, σημειώθηκαν κάποιες αρνητικές εξελίξεις ανάμεσα σε εμάς και την Ε.Ε., επειδή η Ε.Ε. δεν είναι αντικειμενική, επειδή κινείται υπό την έννοια της αλληλεγγύης, επειδή αποφεύγει ρεαλιστικές προσεγγίσεις. Παρ' όλα αυτά, εμείς, υπερασπιζόμενοι τα δικαιώματα της Τουρκίας και του τουρκοκυπριακού λαού, σχετικά με αυτά τα θέματα, είμαστε έτοιμοι να συνεργασθούμε με όλες τις χώρες, πλην της ελληνοκυπριακής πλευράς, για τον δικαιο διαμοιρασμό του πλούτου στην Ανατολική Μεσόγειο. Και αυτό περιλαμβάνει και την Ελλάδα. Ως εκ τούτου, θα ήθελα να επισημάνω για μία ακόμα φορά ότι είμαστε εναντίον των βημάτων που αποκλείουν την Τουρκία, τη στιγμή που η Τουρκία εφαρμόζει αυτή τη θετική προσέγγιση».

Κυριαρχικά δικαιώματα και παραβιάσεις

Η περίπτωση της Κύπρου είναι κλασικό παράδειγμα ασυνέπειας και επιμηθείας

Του **ΚΥΡΙΑΚΟΥ Ν. ΠΟΧΑΝΗ**

Η άμυνα ενός κράτους που θέλει να λέει ότι έχει εθνική κυριαρχία, κυριαρχικά δικαιώματα και μία αξιοπρέπεια, προηγείται όλων των άλλων θεμάτων. Οι απαιτήσεις της άμυνας θα πρέπει, βεβαίως, να ικανοποιούνται αρμονικά με όλες τις άλλες κύριες ανάγκες του και φυσικά στο πλαίσιο του εφικτού και όχι του ευκαταύου. Με άλλα λόγια, αυτά που μπορεί το κράτος να πράττει προκειμένου να διαθετεί, αν μη τι άλλο, αξιόλογα μέσα αποτροπής στον αμυντικό τομέα, θα πρέπει να τα πράττει. Πόσο μάλλον όταν

Αν η μη δημιουργία των απαιτούμενων προϋποθέσεων είναι συνειδητή απόφαση, τότε τα πράγματα για το κράτος είναι πραγματικά επικίνδυνα.

το κράτος αποφασίσει ότι, εκτός από την εθνική του κυριαρχία, θέλει να έχει και κυριαρχικά δικαιώματα με σκοπό την εκμετάλλευσή τους μέσα σε ένα πλαίσιο οικονομικής δραστηριοποίησης και ανάπτυξης. Όταν λοιπόν αποφασίσει το κράτος να διεκδικήσει αυτά τα δικαιώματα – διότι περί διεκδίκησης πρόκειται – θα πρέπει να προετοιμαστεί ανάλογα. Αυτή είναι η ενδεχόμενη πρακτική όταν περάσουμε σε αυτήν από τη θεωρία. Μπορεί όμως να υπάρχει και ένα άλλο σενάριο από αυτό της οικονομικής δραστηριοποίησης και ανάπτυξης. Αυτό δηλαδή της δημιουργίας κάποιων προϋποθέσεων μοχλού πίεσης για επίλυση κάποιου άλλου προβλήματος μέσω αυτής της δραστηριοποίησης.

Κατά την άποψή μου, αυτό είναι πιο επικίνδυνο σενάριο διότι, αν αυτό το κράτος χάσει, τότε τα χάνει όλα. Και τα κυριαρχικά δικαιώματα και τα οικονομικά ωφελήματα αλλά και την αξιοπρέπειά του. Το σίγουρο είναι ότι και στα δύο σενάρια το κράτος θα πρέπει να προετοιμαστεί κατάλληλα, δηλαδή να δημιουργήσει όλες τις δυνατές προϋποθέσεις για να μπορεί να υποστηρίξει τις επιχειρήσεις του, αν φυσικά δεν επιθυμεί να βρεθεί σε δυσχερέστερη, από αυτή που βρισκόταν πριν, θέση. Ως εδώ και σε ό,τι αφορά στη θεωρία, τα πράγματα έχουν καλώς. Τι γίνεται όμως όταν το κράτος αποφασίσει ότι θα αποκτήσει τα κυριαρχικά του δικαιώματα μέσα σε ένα πλαίσιο που «παίζουν» και τα δύο σενάρια και όλα αυτά χωρίς να δημιουργήσει τις πιο πάνω προϋποθέσεις. Αν το τελευταίο - δημιουργία προϋποθέσεων - αποτελεί αντικειμενική αδυναμία τότε πρόκειται για ένα «σκληρό παίγνι» πόκερ» με σκαμπανεβίσματα και ό,τι βγει μέσα από κάποιους οδοντρώς συμβιβασμούς. Αν όμως η μη δημιουργία των απαιτούμενων προϋποθέσεων είναι συνειδητή απόφαση, βασίζομενη σε φαντασιώσεις τύπου «...κάποιοι άλλοι θα μας βοηθήσουν ή κάποιοι άλλοι θα προσασπίσουν τα κυριαρχικά μας δικαιώματα...» τότε τα πράγματα για το κράτος αυτό είναι πραγματικά επικίνδυνα διότι στο τέλος της ημέρας θα τα χάσει όλα.

Η περίπτωση της Κύπρου σε αυτό τον τομέα θα μπορούσε κάποιος να ισχυριστεί ότι είναι ένα κλασικό παράδειγμα ασυνέπειας και επιμηθείας. Ο λόγος είναι ότι ποτέ δε διαδεχθήκαμε από την ιστορία ή ότι επιλέγαμε πάντα να πηγαίνουμε αντίθετα στα διδάγματά της, και το τελευταίο είναι κάτι που δεν μπορεί να εξηγηθεί.

Δεν δημιουργήσαμε τις προϋποθέσεις για να μπορούμε να διαχειριστούμε μια θαλάσσια περιοχή μεγέθους 10, 7 φορές του μεγέθους του κράτους μας.

Γιατί η υπόθεση ΑΟΖ θυμίζει την ιστορία των S-300

Η υπόθεση με την ΑΟΖ της Κ.Δ. θυμίζει κάτι με αυτήν της πρόσκτησης των S-300. Κάτι δηλαδή που θέλεις να το έχεις αλλά να μη μπορείς να το χρησιμοποιήσεις για τον απλούστατο λόγο ότι, είτε δε δημιουργείς ή δε θέλεις να δημιουργήσεις τις απαιτούμενες προϋποθέσεις για να το χρησιμοποιήσεις. Και ποιες είναι αυτές οι προϋποθέσεις; Κυρίως, η πολιτική βούληση, ή με άλλα λόγια «...ποιος θα κρεωθεί τον πόλεμο...» αν το χρησιμοποιήσεις για το λόγο που το έχεις αποκτήσει. Διότι, αν δεν το χρησιμοποιήσεις την ώρα που πρέπει και για το λόγο που το έχεις αποκτήσει, τότε θα σου το καταστρέψουν. Και τώρα ερχόμαστε στο βασικό ερώτημα: Είμαστε σε θέση να καθιερώσουμε το δικαίωμα να αποκτήσουμε ΑΟΖ; Αφού υπογράψαμε τη Σύμβαση για το Δίκαιο της Θάλασσας και την κυρώσαμε με νόμο γιατί όχι; Γνωρίζαμε ότι από όλους τους γείτονές μας τουλάχιστον η Τουρκία

με τις γνωστές της θέσεις θα ήταν κάθετα αντίθετη με αυτό και ότι θα το «πολεμούσε» με όλα τα μέσα, νομικά και στρατιωτικά; Το γνωρίζαμε. Δημιουργήσαμε τις απαιτούμενες προϋποθέσεις που θα αποτελούσαν σε κάποιο σοβαρό βαθμό αποτροπή των ενεργειών της; Σε διπλωματικό και νομικό επίπεδο ναι, διότι έχουμε εξασφαλίσει μία φραστική συμπαράσταση και κάποιες κυρώσεις από τους ευρωπαίους και λοιπούς εταίρους μας και όπως αναφερθήκαμε σε προηγούμενο άρθρο, ο εσωτερικός Νόμος της Κ.Δ. συνάδει, κατά οικονομία, με τις πρόνοιες της Σύμβασης για το Δίκαιο της Θάλασσας και τη διεθνή νομολογία και πρακτική και κατά την προσφιλή πλέον έκφραση, «...θωρακίσαμε διπλωματικά και νομικά τα κυριαρχικά μας δικαιώματα στη θάλασσα...». Δημιουργήσαμε τις απαιτούμενες προϋποθέσεις για να μπορούμε να προσασπίσουμε πρακτικά και να διαχειριστούμε μια

θαλάσσια περιοχή μεγέθους 10, 7 φορές του μεγέθους του κράτους μας; Κατηγορηματικά όχι. Επειδή δεν υπήρξε ποτέ το όραμα αυτό ή μάλλον υπήρξε από κάποιους, αλλά δεν υπήρχε ποτέ η βούληση πραγματοποιήσής του αρμοδίως. Επειδή δεν είχε γίνει ποτέ κατανοητό ότι μία ΑΟΖ δεν είναι μόνο φυσικό αέριο ή κοιτάσματα πετρελαίου (αυτά τα έχεις και στην υφαλοκρηπίδα), αλλά και πολλά άλλα τα οποία αποτελούν διαχρονικές πηγές οικονομικής ανάπτυξης (π.χ. αλιεία και άλλα δικαιώματα) αλλά συνάμα και τεράστιες υποχρεώσεις (π.χ. διατήρηση περιβάλλοντος κ.ά.). Ενεργήσαμε και πάλι μέσα σε ένα πλαίσιο δημιουργίας κάποιου μοχλού πίεσης και στο ευρύτερο πλαίσιο προσπαθειών επίλυσης άλλου προβλήματος, χωρίς όμως να έχουμε εξασφαλίσει τις προϋποθέσεις υποστήριξης των ενεργειών μας. Ενεργήσαμε και πάλι ευκαιρικά και ό,τι βγει... και μετά... θα δούμε.

Αποκτήσαμε κυριαρχικά δικαιώματα – όσα αποκτήσαμε – και αρκούμαστε στο να παρακολουθούμε τις παραβιάσεις τους, τόνον επί χαρτών όσον και στο πεδίο. Γράφει στα προλεγόμενα του βιβλίου του «Θουκυδίδου Ιστορία του Πελοποννησιακού Πολέμου» ο Άγγελος Βλάχος: «...Το έργο του Θουκυδίδη δεν είναι μόνο μια απλή αφήγηση του τι κατόρθωσε ή τι έπαθε μια πολιτεία σε μια δεδομένη κατάσταση, αλλά είναι και ένας «οδηγός» που μας περιγράφει τη γενική συμπεριφορά των ανθρώπων ή των πολιτειών, όταν κινούνται μέσα στον κύκλο της ειρήνης και του πολέμου... και ό «οδηγός» αυτός ισχύει «εσ αεί», όσον η φύση των ανθρώπων δεν αλλάζει, όπως λέει και ο ίδιος ο ιστορικός...». Η φύση των ανθρώπων δεν έχει αλλάξει, έχουν αλλάξει τα μέσα. Εμείς, διαδεχθήκαμε από το Θουκυδίδη

Ο κ. Κυριάκος Ν. Ποχάνης είναι αρχιπλοίαρχος (ε.α.) ΠΝ.

ΑΡΘΡΟ / Του ΑΝΔΡΕΑ ΘΕΟΦΑΝΟΥΣ

Η αναθεωρητική Τουρκία και εμείς

Τους τελευταίους μήνες οι ενέργειες της Τουρκίας έχουν προλημμάτισει σοβαρά όλες τις πολιτικές δυνάμεις σε Αθήνα και Λευκωσία. Δεν υπάρχει πλέον καμιά αμφιβολία ότι η Τουρκία είναι μια αναθεωρητική δύναμη. Πέραν τούτου οι επεκτατικές της βλέψεις επηρεάζουν την Κύπρο και την Ελλάδα. Το ζητούμενο είναι η ανάσχεση της Τουρκίας και η κατάληξη σε ένα έντιμο συμβιβασμό στο Κυπριακό και σε όλα τα ελληνοτουρκικά ζητήματα. Αυτό δεν μπορεί να προκύψει ως αποτέλεσμα μιας πολιτικής κατευνασμού. Μια τέτοια πολιτική αναπόφευκτη οδηγεί είτε σε σύρραξη είτε σε συνθηκολόγηση με ταπεινωτικούς όρους και απώλεια εθνικών κυριαρχικών δικαιωμάτων. Αντίθετα ένας έντιμος συμβιβασμός θα καταστεί εφικτός όταν η Τουρκία αντιληφθεί ότι η περαιτέρω κλιμάκωση και μια ενδεχόμενη σύρραξη

θα έχουν κόστος και γι' αυτήν.

Σε σχέση με το Κυπριακό, πάγιος στόχος της Τουρκίας είναι μια διευθέτηση που να οδηγεί στην αντικατάσταση της Κυπριακής Δημοκρατίας με ένα μόρφωμα το οποίο θα είναι υπό την κηδεμονία της. Στην παρούσα συγκυρία η Άγκυρα κλιμακώνει επίσης τις παράνομες δραστηριότητές της στην κυπριακή ΑΟΖ. Σε έναν ενδεχόμενο νέο γύρο συνομιλιών ο οποίος θα λάβει χώρα μετά την ανάδειξη νέου Τουρκικού προέδρου, η τουρκική πλευρά αναμένεται ότι θα προτάξει τα ενεργειακά ζητήματα. Η πρόσφατη πρόταση που υπέβαλε για μορατόριουμ στις ενεργειακές δραστηριότητες είναι ενδεικτική των προθέσεων της. Η ελληνοκυπριακή πλευρά θα πρέπει να είναι πολύ καλά προετοιμασμένη λαμβάνοντας επίσης υπόψη ότι η πολιτική που έχει ακολουθηθεί για χρόνια τώρα στο Κυ-

πριακό απέτυχε. Αλλά και στα ενεργειακά ζητήματα απαιτείται πραγματισμός. Για παράδειγμα, ο κατ'επανάληψιν εκφρασθείς στόχος για μείωση της ενεργειακής εξάρτησης της ΕΕ από τη Ρωσία διά των κοιτασμάτων της Ανατολικής Μεσογείου δεν είναι πειστικός.

Σε σχέση με τα ευρύτερα ελληνοτουρκικά ζητήματα η πολιτική ανοχής ή ακόμα και κατευνασμού που ακολουθήθηκε όλα αυτά τα χρόνια δεν οδήγησε στην αποφυγή των εντάσεων ούτε και προστάτευσε τα εθνικά συμφέροντα. Η Τουρκία σήμερα αμφισβητεί τα κυριαρχικά δικαιώματα της Ελλάδας στο Αιγαίο και στην Ανατολική Μεσόγειο. Άλλωστε ο Πρόεδρος Ερντογάν και άλλοι Τούρκοι αξιωματούχοι μιλούν για αναθεώρηση της Συνθήκης της Λωζάννης.

Τόσο η Ελλάδα όσο και η Κύπρος θα πρέπει να αναβαθμίσουν τους

συντελεστές ισχύος. Στο πολιτικο-διπλωματικό επίπεδο είναι σημαντικό να τονισθεί ότι στις συνεργασίες που αναπτύσσονται στην Ανατολική Μεσόγειο σε διάφορα ζητήματα είναι δυνατό να συμμετέχει και η Τουρκία στα πλαίσια του αλληλοσεβασμού της εδαφικής ακεραιότητας, της ανεξαρτησίας και κυριαρχίας όλων των κρατών. Παράλληλα, οι οποιοσδήποτε διαφορές μπορούν να επιλυθούν αξιοποιώντας και το Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης.Ενώ είναι δυνατό η Τουρκία να δεχθεί μια τέτοια ρύθμιση μόνο με την Ελλάδα, θα πρέπει να καταβληθούν προσπάθειες για μια ολική ρύθμιση των διαφορών ζητημάτων συμπεριλαμβανομένων των κυριαρχικών δικαιωμάτων της Κυπριακής Δημοκρατίας. Σε σχέση με το Κυπριακό, είναι πολύ σημαντικό να σταλεί το μήνυμα προς όλες τις κατευθύνσεις ότι η ύπαρξη και

η συνέχεια της Κυπριακής Δημοκρατίας είναι αναφαίρετο δικαίωμα του κυπριακού λαού. Κανένα σοβαρό κράτος δεν αυτοκαταργείται.

Οι όποιες δηλώσεις στήριξης από την ΕΕ καθώς και διαφόρων χωρών είναι καλοδεχούμενες. Όμως απαιτούνται πολύ περισσότερα. Τόσο η Ελλάδα όσο και η Κυπριακή Δημοκρατία θα πρέπει να στείλουν το μήνυμα ότι η ανοχή της παρανομίας όχι μόνο αποτελεί αποσταθεροποιητικό παράγοντα αλλά ταυτόχρονα υποσκάπτει και τα ευρύτερα συμφέροντα της ΕΕ. Παράλληλα Ελλάδα και Κύπρος με τις δράσεις τους καλούνται να επιβεβαιώσουν ότι αποτελούν πυλώνες σταθερότητας και συνεργασίας στη Νοτιοανατολική Μεσόγειο και την ευρύτερη περιοχή.

Οι οποιοδήποτε σχεδιασμοί θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη ευρύτερες εξελίξεις που συντελούν

ται στην περιοχή μας. Παράλληλα, είναι καθοριστικής σημασίας να πολιτευόμαστε με πραγματισμό και όχι υπό την επήρεια ψευδαισθήσεων. Οι ενέργειες της Τουρκίας στην Κύπρο, τη Συρία, τη Λιβύη, τον θαλάσσιο ελλαδικό χώρο καθώς και στη διένεξη μεταξύ Ισραήλ και Παλαιστινίων είναι ενδεικτικές των στόχων της. Η Άγκυρα δεν αρκείται στον ρόλο μιας περιφερειακής δύναμης με καθοριστική επιρροή στην Ανατολική Μεσόγειο. Αντίθετα, με ορίζοντα το 2023, επιδιώκει να καταστεί επίσης μια υπολογίσιμη δύναμη στο αναδυόμενο διεθνές σύστημα με ευρύτερη εμβέλεια.

Ο Καθηγητής Ανδρέας Θεοφάνους είναι Πρόεδρος του Κυπριακού Κέντρου Ευρωπαϊκών και Διεθνών Υποθέσεων καθώς και του Τμήματος Πολιτικών Επιστημών και Διακυβέρνησης του Πανεπιστημίου Λευκωσίας.

MC MEDOCHEMIE

43 ΧΡΟΝΙΑ

φροντίδα για τον άνθρωπο και την υγεία

Ποια είναι τα κορυφαία **κρασιά** της Κύπρου για το 2019;

 Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ
ΠΑΡΟΥΣΙΑΖΕΙ

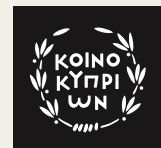
ΒΡΑΒΕΙΑ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ

γαστρονόμος

ΚΥΠΡΟΣ 2019

ΠΕΡΗΦΑΝΟΣ ΧΟΡΗΓΟΣ

Τράπεζα Κύπρου

26 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ

ΚΤΗΡΙΟ ΤΟΥ ΘΕΑΤΡΙΚΟΥ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ ΚΥΠΡΟΥ, ΘΟΚ

gastronomos.com.cy

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ
γαστρονόμος

ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
 ΟΠΑΠ
ΚΥΠΡΟΥ

ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΗΣ ΚΥΠΡΙΩΝ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ
 ΣΚΛΑΒΕΝΙΤΗΣ

Ανοιξε δίπολο Αβέρωφ-Αντρου με σφήνα τον Νικόλα

Η αντιπαράθεση των «αιωνίων» φαίνεται να ενισχύει ΔΗΣΥ και ΑΚΕΛ με το ΔΗΚΟ να επιδιώκει ρόλο στη σκακιέρα

Της **ΜΑΡΙΝΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ**

«**Ώδυνεν** όρος και έτεκεν μυν» ήταν η αντίδραση δημοσιογράφων μετά το ντιμπέιτ των δύο πολιτικών αρχηγών την περασμένη Πέμπτη, καθώς ούτε τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια πολιτικά εκτεθειμένων προσώπων δημοσιεύθηκαν ούτε βγήκαν όλα στο φως, όπως κάποιιοι ανέμεναν. Στα πηγαδάκια των κομμάτων, όμως, έκαναν τη δική τους δεύτερη ανάγνωση και αντιλήφθηκαν πως είναι η κατάλληλη περίοδος για να στηθεί η στρατηγική για τις επόμενες εκλογικές μάχες. Αυτό ήταν κάτι που βγήκε από την τηλεμαχία. Ο Αβέρωφ Νεοφύτου, σε μία περίοδο που πληθαίνουν οι εκλεκτοί της Δεξιάς για το '23, έστειλε το μήνυμα πως αυτός θα καθορίσει το παιχνίδι. Θέλησε παράλληλα να αποσείσει από τον ΔΗΣΥ το σύννεφο της διαπλοκής και διαφθοράς, με το «όλα στο φως». Ο Άντρος Κυπριανού άνοιξε το κεφάλαιο της διαπλοκής και διαφθοράς και θα προσπαθήσει να το πάρει μέχρι τέλους, επικειράντας να αποκαταστήσει το γνωστό «πθικό πλεονέκτημα της Αριστεράς». Σφήνα στο δίπολο που στήθηκε ο Νικόλας Παπαδόπουλος, ο οποίος ξύπνησε από τη νάρκη στην οποία είχε πέσει από τις προεδρικές και εντεύθεν και επιδιώκει ενεργότερο αντιπολιτευτικό ρόλο που θυμίζει άλλες εποχές.

Το κόκκινο της διαπλοκής

Η μέτρηση του ΔΗΣΥ, που έδειχνε τους πολίτες να συζητούν περισσότερο τα ζητήματα διαπλοκής και διαφθοράς, προκάλεσε ανησυχία στην Πινδάρου. Και αυτό, όχι μόνο γιατί η κυβέρνηση τρώει το ένα καστούκι μετά το άλλο, για τον Συνεργατισμό, τα ταξίδια του προέδρου, τα χρυσά διαβατήρια και τις δραστηριότητες του «άλλοτε» δικηγόρου γραφείου του Νίκου Αναστασιάδη, αλλά γιατί το ΑΚΕΛ επέλεξε να θέσει την πολιτική ατζέντα γύρω από θέματα διαπλοκής διαφθοράς. Τα πλείστα συναγερμικά στελέχη αντιλαμβάνονται ότι υπάρχουν θέματα τάξης και πολιτικής

ηθικής, τα οποία θα έπρεπε πρώτα από όλους να αντιλαμβάνεται ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας και εκφράζουν ανησυχίες πως αυτό θα αποτελέσει το κομμάτι. Καθόλου τυχαίο ότι δύο τουλάχιστον στελέχη του κόμματος, ο εκπρόσωπος Τύπου του ΔΗΣΥ Δημήτρης Δημητρίου και Μιχάλης Σοφοκλέους παραδέχτηκαν δημοσίως πως οι ίδιοι δεν θα ενεργούσαν με τον ίδιο τρόπο που ενήργησε ο πρόεδρος στο κεφάλαιο «Σεΰξέλλες με το τζετ του φίλου Σαουδάραβα». Και πολλοί δεν είναι διατεθειμένοι να μπουν στη μάχη υπεράσπισης του προέδρου για τα εν λόγω ζητήματα, εκφράζοντας ανησυχίες πως αυτό θα είναι το ζήτημα που θα οδηγήσει τελικώς τον ΔΗΣΥ στην υποχώρηση

Το ΑΚΕΛ μετά από καιρό κατάφερε να θέσει την ατζέντα συζήτησης με τα περί διαπλοκής και διαφθοράς.

ποσοστών. Βεβαίως, εκτός από το ΑΚΕΛ που έθεσε την ατζέντα γύρω από τη διαπλοκή στον Συναγερμό δεν πρέπει να περνά απαρατήρητο και το Νέο Κύμα. Το νέο κίνημα, το οποίο φέρεται να προσελκύει κόσμο από τον Συναγερμό, έχει θέσει ως προτεραιότητα τη διαφάνεια, καταθέτοντας και προτάσεις γύρω από τη διαχείριση του κεφαλαίου με εξυπηρετούμενα δάνεια από πολιτικά εκτεθειμένα πρόσωπα.

Με αποστάσεις

Το κατά πόσο το «όλα στο φως» που επανέλαβε αρκετές φορές ο συναγερμικός πρόεδρος ήταν αρκετό για να σιγήσει τα μωρμουρητά περίξ, εντός Πινδάρου αλλά και στη βάση, είναι βεβαίως ανοικτό. Ο πρόεδρος του ΔΗΣΥ κέρδισε πόντους πάντως από το γεγονός ότι είχε εισήγηση για να κλείσει το πολυσυζητημένο θέμα των «ΜΕΔ» αλλά και επειδή έστειλε το μήνυμα πως δεν έχει κάτι να φοβηθεί. Το ενδιαφέρον, ωστόσο,

είναι ότι και ο Αβέρωφ Νεοφύτου φαίνεται να επιχειρεί να διατηρήσει αποστάσεις από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας. Ενδεικτικό είναι ότι ενώ ο Άντρος Κυπριανού ήταν «πολυβόλο» εναντίον των χειρισμών του προέδρου Αναστασιάδη, ο Αβέρωφ Νεοφύτου κράτησε τις αποστάσεις του. Μάλιστα, όταν ο Άντρος Κυπριανού ρωτήθηκε για τα περί μελέτης διαχωρισμού της ΑΟΖ, ο πρόεδρος του κυβερνώντος κόμματος δεν έσπευσε να διαψεύσει.

Η ευθεία αντιπαράθεση του ΔΗΣΥ αλλά και του Αβέρωφ Νεοφύτου με τον γ.γ. του ΑΚΕΛ, ερμηνεύεται από πολιτικούς κύκλους ως η προσπάθεια του συναγερμικού προέδρου να περάσει το μήνυμα πως εκείνος κρατά το μαχαίρι και το καρπούζι σε ό,τι αφορά το ποιος θα είναι υποψήφιος για το '23. Και αυτό καθόλου τυχαία, καθώς στη δεξιά παράταξη παρατηρείται συνωστισμός εν δυνάμει υποψηφίων. Από τον –δημοφιλή βάσει δημοσκοπήσεων– Νίκο Χριστοδουλίδη, τον οποίο δεν κάλυψε γύρω από τις προσδοκίες και τα μέτρα που λήφθηκαν εναντίον της Τουρκίας, τον πρώην υπουργό Υγείας Γιώργο Παμπορίδη που έχει το δικό του έρεισμα στη βάση, μέχρι και τον τέως Ευρωπαϊκό Επίτροπο Χρήστο Στυλιανίδη, ο οποίος μετά την παρουσία του στις Βρυξέλλες έχει λάβει προεδρικούς πόντους. Ο Αβέρωφ Νεοφύτου αντιλαμβάνεται πως οι βουλευτικές εκλογές θα καθορίσουν το πολιτικό του μέλλον, καθώς ένα ποσοστό κάτω από 30% θα ενισχύσει την εσωστρέφεια με στελέχη να τον αμφισβητούν για την Προεδρία του ΔΗΣΥ, πόσο μάλλον να υποστηρίζουν το ενδεχόμενο υποψηφιότητας για το 2023. Για τη συσπείρωση του ΔΗΣΥ, επιστράτευσε το γνωστό όπλο του αντικειλισμού, θυμίζοντας τη Δρομολαξιά, αλλά και τον Δημήτρη Χριστόφια. Το κατά πόσο βεβαίως αυτό περνά στο συναγερμικό θυμικό είναι ένα ζήτημα που θα φανεί στην πορεία. Συναγερμικοί κύκλοι θεωρούν, πάντως, πως το δίπολο ΔΗΣΥ-ΑΚΕΛ βοηθά το κόμμα και ιδιαίτερα το ενδεχόμενο μιας υπο-

Ο Αβέρωφ Νεοφύτου άνοιξε ευθεία κόντρα με τον Άντρο Κυπριανού, με πολλούς να προβλέπουν ότι καταρτίστηκε ήδη το ψηφοδέλτιο των δύο κομμάτων για τις προεδρικές εκλογές του 2023.

ψηφιότητας Άντρου Κυπριανού, που όπως λένε ανοίγει τον δρόμο στην υποψηφιότητα Αβέρωφ Νεοφύτου. Καθόλου τυχαίες και οι αναφορές του για τις συναντήσεις Άντρου Κυπριανού και Νικόλα Παπαδόπουλου με γνώμονα τις προεδρικές, σε μία προσπάθεια, όπως λέγεται από πολιτικούς κύκλους, να κάψει ένα τέτοιο σενάριο.

Καθόρισε ατζέντα

Μπορεί το ΑΚΕΛ, να είχε χάσει τον αντιπολιτευτικό βηματισμό του για ένα διάστημα λόγω της σύμπτωσης με τον Νίκο Αναστασιάδη στο Κυπριακό, αλλά και λόγω των εσωτερικών ζητημάτων που αντιμετώπιζε το κόμμα, ωστόσο, μετά την αποκάλυψη των χρυσών διαβατηρίων, το κόμμα της Αριστεράς κατάφερε να βάλει την ατζέντα. Καθόλου τυχαίο ότι επέμειναν μέχρι τέλους για απάντηση γύρω από τα ταξίδια του προέδρου με το τζετ του Σαουδάραβα, το κατασκοπευτικό βαν, τα περί διαφθοράς στο ποδόσφαιρο αλλά και τις δραστηριότητες του δικηγόρου γραφείου του προέδρου. Καταγγέλλει που μονοπώλησαν τις συζητήσεις και έφεραν κυβέρνηση και ΔΗΣΥ σε αμηχανία. Το ερώτημα είναι κατά πόσο το ΑΚΕΛ θα μπορέσει να το πάρει μέχρι τέλους με το αφήγημα του «ηθικού πλεονεκτήματος της Αριστεράς» ή αν οι δημοσιοποιήσεις εταιρειών με αναδιαρθρώσεις δανείων και πολιτικά εκτεθειμένων προσώπων θα φέρει σε δύσκολη θέση και το ΑΚΕΛ, μετατρέποντας το θέμα από ατού σε αδυναμία.

Το Κυπριακό και το ρίσκο για το ΑΚΕΛ

Ηδη το ΑΚΕΛ προσπαθεί να αποδομήσει πλήρως τον πρόεδρο και για τους χειρισμούς του στο Κυπριακό. Τα περί συζητήσεων άλλων μορφών λύσης και το πρόσφατο ζήτημα που προέκυψε περί μελέτης διαχωρισμού της ΑΟΖ φέρνει αναμνήσεις σε δύσκολη θέση την κυβέρνηση παράταξη. Ενέχονται όμως και ρίσκα για το ΑΚΕΛ. Δεδομένων των τουρκικών προκλήσεων, μία μεγάλη μερίδα μπορεί να στραφεί προς τις θέσεις των κομμάτων του ενδιάμεσου χώρου παρά να υιοθετήσει τη θέση του ΑΚΕΛ περί άμεσης επανέναρξης των συνομιλιών.

Στην Εξέκρια Παπαϊωάννου αντιλαμβάνονται πως το μεγάλο διακύβευμα δεν είναι άλλο από τις βουλευτικές εκλογές του 2021. Ήδη στελέχη δεν αποκλείουν το ενδεχόμενο της πρωτιάς, ωστόσο υπάρχουν και εκείνοι που βλέπουν πως μία ακόμα ήττα, θα αποτελέσει σημαντικό πλήγμα για το κόμμα και θα ανοίξει επίσημα την εσωστρέφεια. Όπως έχουν πει στελέχη, οι επικείμενες εκλογές, οι οποίες είναι το μεγάλο στοίχημα του κόμματος, έχουν προσωπική σημασία και για τον Άντρο Κυπριανού, ο οποίος ανέλαβε τα νήια σε εποχές ιδιαίτερα δύσκολες για την Αρι-

στερά και θα θέλει να κλείσει το πολιτικό κεφάλαιό του με μία νίκη. Το κατά πόσο κλείνει όντως το κεφάλαιο Άντρου μετά το '23, είναι βεβαίως προς συζήτηση. Στη γραμμάτεια, φέρεται πως έχει ξεκαθαρίσει ότι ο Άντρος Κυπριανού αποχωρεί από την ηγεσία, μετά τις βουλευτικές εκλογές, ωστόσο τα πάντα ρε και ουδέν μένει στους διαδρόμους της Εξέκρια Παπαϊωάννου. Γι' αυτό τον λόγο κανένας δεν έλαβε σοβαρά υπόψη την κίνηση του Άντρου Κυπριανού να διαμεύσει τα περί υποψηφιότητάς του στις προεδρικές και να φωτογραφίσει κάποιον νεότερο. Υπάρχει βεβαίως και η ανάνηψη που θέλει τον κ. Κυπριανού να επιχειρεί να αφήσει όλες τις βουλευτικές ανοικτές, καθώς πολλοί είναι εκείνοι που ενδιαφέρονται. Κύκλοι του πολιτικού παρασκηνίου, αναφέρουν τους πρώην πρυτάνεις Κωνσταντίνο Χριστοφίδη, Σταύρο Ζένιο, ενώ καλοβλέπουν και τον νυν Τάσο Χριστοφίδη. Από το κάδρο δεν αποκλείεται ο Χρήστος Στυλιανίδης τον οποίο φέρεται να στηρίζουν έντονα οι ένθερμοι υποστηρικτές της λύσης, αλλά και ο Νικόλας Παπαδόπουλος, τον οποίο επί του παρόντος, δημοσίως διαγράφουν ως υποψηφιότητα ΑΚΕΛικά στελέχη.

Ο αποκλεισμός του Νικόλα από το ντιμπέιτ κατάφερε να τον βγάλει - έστω και προσωρινά - από την αμηχανία που βρίσκεται εδώ και δύο χρόνια.

Το ντιμπέιτ ξύπνησε τον Νικόλα Παπαδόπουλο

Η κίνηση πάντως του Αβέρωφ Νεοφύτου να καλέσει σε τηλεμαχία τον Άντρο Κυπριανού, αγνοώντας τον Νικόλα Παπαδόπουλο, δεν πέρασε απαρατήρητη στους κύκλους του ΔΗΚΟ. Και αυτό γιατί έστειλε το μήνυμα πως το ΔΗΚΟ και ο πρόεδρος του μετατρέπονται σε αδιάφοροι παρατηρητές των εξελίξεων. Αυτό ήταν αρκετό για να ξυπνήσει τον Νικόλα Παπαδόπουλο, ο οποίος από τις προεδρικές εκλογές και εντεύθεν βρίσκεται σε αμηχανία. Πα-

ρακολουθούσε εκ του μακρόθεν άλλωστε τα όσα διαδραματίζονταν τα χρυσά διαβατήρια, αλλά και τους χειρισμούς στο Κυπριακό, δεδομένου ότι σε μία περίοδο είχε υποστηρίξει πως ο Νίκος Αναστασιάδης ακολουθεί τη «νέα στρατηγική».

Ήδη ο Νικόλας Παπαδόπουλος, μετά και τον αποκλεισμό του από το ντιμπέιτ, ξεκίνησε πιο έντονα τους αντιπολιτευτικούς τόνους. Καθόλου τυχαία η επιμονή του να στείλει στη Βουλή τα ταξίδια του

Προέδρου, ενώ έμφαση δόθηκε και στην κίνηση ΔΗΚΟϊκών στελεχών να αποδομήσουν και την τηλεμαχία και τους δύο πολιτικούς αρχηγούς. Το ζήτημα είναι κατά πόσο μέσα από τον καβγά των μη εξυπηρετούμενων δανείων μεταξύ ΑΚΕΛ και ΔΗΣΥ, επαναληφθεί το σκηνικό του 2016, όπου το δίπολο και οι αποκαλύψεις σκανδάλων και από αριστερά και από δεξιά οδήγησαν στην ενίσχυση των μικρότερων κομμάτων.

Το κατά πόσο θα επωφεληθεί το ΔΗΚΟ, είναι βεβαίως προς συζήτηση, δεδομένου ότι το κόμμα αντιμετωπίζει αρκετά εσωτερικά ζητήματα αλλά και την είσοδο της ΔΗΠΑ στο πολιτικό προσκήνιο. ΔΗΚΟϊκά στελέχη έχουν ήδη ξεκινήσει προεκλογική για το 2021, με αποτέλεσμα να εντείνονται και οι εντάσεις και η εσωστρέφεια την οποία θα πρέπει να αντιμετωπίσει ο ΔΗΚΟϊκός πρόεδρος, σε συνδυασμό με τις αντιρροπίες που παρατη-

ρούνται από βουλευτές όπως οι Μαρίνος Μουσιούττας, Άγγελος Βώτσας και Γιώργος Προκοπίου. Ανταρσίες που εκτός από πλήγμα στην αρχηγική του εικόνα μπορεί να προκαλέσουν και υποχώρηση ποσοστών. Αυτό θα αποτελέσει και το κύριο στοίχημα του κ. Παπαδόπουλου και το σημείο που θα καταδείξει αν το όνομά του παίζει ακόμα –έστω και με δημόσιες διαψεύσεις- στο κάδρο των εκλεκτών του ΑΚΕΛ.

Θες το καλύτερο; Ψάξε το... Σε περιμένουμε!

Καινοτόμες Υπηρεσίες, σε τιμή που σου αξίζει

Δεν χρειάζεται πια να «κρύβεις» τα πολύτιμα σου στο σπίτι. Είναι ασφαλισμένα όπου και αν πας με το **HomeShield**.

**IN
TRUST
WE
TRUST.**

Ο Ακιντζι αναμετριέται με τον Ερχιουρμαν

Το εσωτερικό της τουρκοκυπριακής Αριστεράς ταλανίζεται ενόψει των «προεδρικών» εκλογών του Απριλίου στα Κατεχόμενα

Του **ΝΙΚΟΥ ΣΤΕΛΓΙΑ**

Με την ανακοίνωση της υποψηφιότητας του Μουσταφά Ακιντζί στις «προεδρικές», στο τουρκοκυπριακό στρατόπεδο της λύσης οι διεκδικητές του ανώτατου αξιώματος της τ/κ κοινότητας έγιναν δύο. Ο ηγέτης της τ/κ κεντροαριστεράς Τουφάν Έρχιουρμαν είχε ανακοινώσει την υποψηφιότητα για τις «προεδρικές» στις αρχές της Δεκεμβρίου. Ο κ. Ακιντζί προχώρησε στην ανακοίνωση της δικής του υποψηφιότητας την περασμένη Τετάρτη. Ο ηγέτης των Τ/κ διεκδικεί δεύτερη θητεία, υποσχόμενος στην κοινότητα του λύση και βελτιωμένες σχέσεις με την Άγκυρα, οι οποίες θα βασίζονται στην αλληλοκατανόηση. Το «εκλογικό» μήνυμα του κ. Έρχιουρμαν δεν διαφέρει από αυτό του κ. Ακιντζί. Η βασική διαφορά εντοπίζεται κυρίως στην πρόταση των δύο πολιτικών ανδρών ως προς τον τρόπο, με τον οποίο θα συνεχιστούν οι συνομιλίες. Ο κ. Έρχιουρμαν προσεγγίζει τις θέσεις της Άγκυρας και επιμένει ότι η νέα διαδικασία θα πρέπει να είναι οπωσδήποτε επικεντρωμένη στο αποτέλεσμα, με ξεκάθαρο χρονοδιάγραμμα και ξεκάθαρο αποτέλεσμα για τους Τ/κ. Ο δε κ. Ακιντζί επιχειρεί να παραμείνει προσκολλημένος στο Πλαίσιο Γκυντέρες.

Το γεγονός ότι οι διαφορές ανάμεσα στα «εκλογικά» μανιφέστα των δύο υποψηφίων του στρατοπέδου των πεφνηραλιστών δεν είναι μεγάλες δεν πρέπει να μας οδηγήσει σε πρόωρα και λανθασμένα αποτελέσματα. Ο ανταγωνισμός των δύο ηγετικών προσωπικοτήτων της τ/κ Αριστεράς έχει ξεκινήσει για τα καλά και λαμβάνει διαστάσεις με την κάθε νέα ημέρα.

Το διαδικτυο μετατρέπεται σε πλατφόρμα, στην οποία οι υποστη-

ρικτές των δύο υποψήφιων της τ/κ Αριστεράς ανταλλάσσουν «πυρά» και κατηγορίες λίγο πριν από τις «προεδρικές» του 2020. Η μεγάλη αντιπαράθεση ξεκίνησε λίγο πριν από την ανακοίνωση της υποψηφιότητας του κ. Ακιντζί και αναμένεται να κορυφωθεί, καθώς πλησιάζει η ημέρα των «εκλογών». Οι οπαδοί και των δύο στρατοπέδων χρησιμοποιούν υπηρεσίες όπως facebook, twitter και whatsapp για να εξασφαλίσουν τη συσπείρωση της εκλογικής βάσης και να πλήξουν τα αντίπαλα στρατόπεδα.

Σύμφωνα με τις τελευταίες πληροφορίες, ο ίδιος ο κ. Ακιντζι αποδίδει μεγάλη σημασία στα «φιλικά

Οι οπαδοί των δύο υποψηφίων χρησιμοποιούν facebook, twitter και whatsapp για να εξασφαλίσουν συσπείρωση και να πλήξουν τα αντίπαλα στρατόπεδα.

πυρά» που δέχεται από στελέχη της τ/κ Αριστεράς. Γι' αυτόν τον λόγο το «εκλογικό» επιτελείο του παρακολουθεί και καταγράφει με μεγάλη προσοχή τις κινήσεις του στρατοπέδου του κ. Έρκουρμαν. Ακόμη, οι τελευταίες πληροφορίες θέλουν τον κ. Ακιντζί να έχει δημιουργήσει μια ομάδα νομικών που παρακολουθεί τις κατηγορίες, τα fake news και τους ισχυρισμούς που διαδίδουν αντίπαλοι του Τ/κ γκέηντ, χρησιμοποιώντας συνήθως «fake λογαριασμούς» στο διαδίκτυο.

Στο δε στρατόπεδο του κ. Έρχιουρμαν, στελέχη του Ρεπουμπλικανικού Τουρκικού Κόμματος

Η βασική διαφορά Ακιντζί και Ερχιουρμαν εντοπίζεται στον τρόπο με τον οποίο θα συνεχιστούν οι συνομιλίες.

(ΡΤΚ), συντονίζουν τις κινήσεις τους και ετοιμάζονται να προβάλουν τις μεγάλες αδυναμίες που παρουσίασε ο κ. Ακιντζί κατά την πρώτη πενταετία του στο «προεδρικό». Η κριτική επικεντρώνεται σε δύο πεδία: Η αποτυχία του κ. Ακιντζί ως προς την αποτελεσματική μετάδοση των τ/κ θέσεων στη διεθνή κοινότητα και το οριακό σημείο, στο οποίο έχουν οδηγηθεί οι σχέσεις των Τ/κ με την Άγκυρα. Ως προς το πρώτο ζήτημα, το στρατόπεδο του κ. Έρχιουρμαν προβάλλει την άποψη ότι ο κ. Ακιντζί επί πέντε συνεχόμενα χρόνια παρέμεινε «εγκλωβισμένος» στο «προ-

εδρικό», δίκως να αποδίδει ιδιαίτερη σημασία στη διαχείριση των σχέσεων με τους διεθνείς παράγοντες. Σε ό,τι αφορά δε τις σχέσεις των Τ/κ με την Άγκυρα, το στρατόπεδο Έρχιμουρμαν χρεώνει σημαντικά λάθος στον Τ/κ γιγνέτη.

Οι μικρότεροι σχηματισμοί

Το στρατόπεδο Έρχιουρμαν καταβαίνει στις εκλογές στηριζόμενο στο επικοινωνιακό επιτεύξιό του δεύτερου μεγαλύτερου κόμματος της τ/κ κοινότητας. Το ιστορικό κόμμα της κυπριακής Αριστεράς διαθέτει πόρους, δίκτυα συνεργασίας και διαύλους επικοινωνίας με

ολόκληρη την τ/κ κοινότητα. Πρόκειται για τα «ισχυρά χαρτιά» της υποψηφιότητας του κ. Ερχιουρμαν, τα οποία την επόμενη περίοδο αναμένεται να έρθουν με πιο εντατικό τρόπο στο τ/κ προσκήνιο της επικαιρότητας. Μπορεί το επικοινωνιακό δίκτυο του ΡΤΚ να είναι ισχυρό, ωστόσο τα τελευταία χρόνια έχει παρουσιάσει σημαντικά σημάδια κόπωσης. Τον Απρίλιο του 2010, το ΡΤΚ, παρά το γεγονός ότι είχε εξασφαλίσει την υποστήριξη των κύκλων του τουρκικού κυβερνώντος Κόμματος Δικαιοσύνης και Ανάπτυξης (ΑΚΡ), δεν κατάφερε να εξασφαλίσει την επανεκλογή

του Μεχμέτ Αλί Ταλάτ. Στην δε δεκαετία που ακολούθησε, οι μηχανισμοί του ΡΚΚ δεν κατάφεραν να τερματίσουν την κατρακύλα των προσπαθειών του κόμματος. Εν τω μεταξύ, το 2015, στις «προεδρικές», ήρθε η ήττα του κόμματος στον πρώτο σκέλος της αναμέτρησης.

Εν συντομία λοιπόν, το γεγονός ότι οι μηχανισμοί του ΡΤΚ έχουν επιστρατευτεί για την προεκλογική εκστρατεία του κ. Έρχιουρμαν δεν πρέπει να μας οδηγήσει σε λανθασμένα συμπεράσματα. Αντιθέτως, στην περίπτωση της υποψηφιότητας του κ. Ακιντζι, συντάτame ένα δίκτυο συνεργασίας μικρότερων σχηματισμών και παραγόντων της τ/κ Αριστεράς και του στρατοπέδου των φαναριστών, το οποίο σε περίπτωση που καταφέρει να προβάλλει κατά τις επόμενες εβδομάδες μια συντονισμένη εκλογική εκστρατεία δεν αποκλείεται να επισκιάσει το έργο του «έμπειρου» ΡΤΚ.

Το επικοινωνιακό στρατόπεδο του κ. Ακιντζι πλέον έχει μεγάλη πείρα. Το συγκεκριμένο στρατόπεδο κατάφερε να «κερδίσει» για δύο, συνεχόμενες θητείες τον «εκδήςμο της Λευκωσίας». Το 2015 ήρθε η επιτυχία του κ. Ακιντζι. Στη συνέχεια, το 2019, παράγοντας αυτού του δικτύου, διαδραμάτισαν σημαντικό ρόλο στη νίκη του Νιαζί Κιζιλγιουρεκ στις Ευρωεκλογές.

Το στρατόπεδο του κ. Ακιντζι, εκτός από πείρα, διαθέτει δυναμισμό, μαχητικότητα και αποφασιστικότητα που διακρίνει τους νέους, μικρούς σχηματισμούς της Αριστεράς. Έτσι, τις προσεχείς εβδομάδες μικρότερα κόμματα και πολιτικοί σχηματισμοί της τ/κ Αριστεράς αναμένονται να κάνουν τη διαφορά σε πόλεις και περιοχές που το «κουρασμένο» δίκτυο του ΡΤΚ δεν μπορεί πλέον να προσεγγίσει.

**DREAM
TOWER**

*What is inside
your dream?*

EUROPEAN PROPERTY AWARDS
DEVELOPMENT

★★★★★
BEST RESIDENTIAL
HIGH-RISE
DEVELOPMENT
CYPRUS
Dream Tower
by Property Gallery
2019-2020

EUROPEAN PROPERTY AWARDS
ARCHITECTURE

AWARD WINNER
★★★★★
RESIDENTIAL
HIGH-RISE
ARCHITECTURE
CYPRUS
Dream Tower
by Property Gallery
2019-2020

EUROPEAN PROPERTY AWARDS
DEVELOPMENT

★★★★★
BEST DEVELOPMENT
MARKETING CYPRUS
Dream Tower
by Property Gallery
2019-2020

CALL FREE 8000 77 88
DREAM@CYPRUSPROPERTYGALLERY.COM
DREAMTOWERCYPRUS.COM

**PROPERTY
GALLERY**

Τα «απόνερα» του Ορούτς Ρέις και το τρίτο γεωτρύπανο

Με το βλέμμα στην Αγκυρα η Αθήνα

Του **ΒΑΣΙΛΗ ΝΕΔΟΥ**

Τις προθέσεις της Αγκυρας ανιχνεύει η Αθήνα, λίγες ημέρες μετά τον πλου του «Ορούτς Ρέις» σε περιοχή ελληνικής ευθύνης, ενώ παράλληλα προχωρεί ταχέως στην εμβάθυνση των σχέσεών της με τον άξονα των αραβικών χωρών που αντιτίθεται στα σχέδια του Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν στη Λιβύη. Ο πλους του «Ορούτς Ρέις» την Παρασκευή 31 Ιανουαρίου θα μπορούσε να είναι πολύ συντομότερος και αυτό αποτελεί σε σημαντικό βαθμό μια εξέλιξη η οποία οφείλεται στην έλλειψη αποτελεσματικών δι-αύλων επικοινωνίας ανάμεσα στην Αθήνα και στην Αγκυρα. Σύμφωνα με καλά πληροφορημένες πηγές, το τουρκικό ερευνητικό εισήλθε στην περιοχή που εμπίπτει με την ελληνική υφαλοκρηπίδα πολύ νωρίς το πρωί της Παρασκευής, αρκετή ώρα προτού καν απογειωθεί το ελικόπτερο που μετέφερε τον υφυπουργό Εθνικής Αμυνας Αλκιβιάδη Σεφανή προς τη Χίο και τις Οινούσσες. Ως εκ τούτου, από την Αγκυρα δεν θα μπορούσε να γίνει κάποια σύγκυση περί του αν ο κ. Σεφανής μεταβαίνει στα Ιμια ή όχι. Αλλωστε ο πλους του «Ορούτς Ρέις» προς την ελληνική υφαλοκρηπίδα είχε ξεκινήσει από το βράδυ της Πέμπτης.

Η διαπίστωση του κυβερνήτη του «Ορούτς Ρέις» ότι στην περιοχή είχε πλεύσει η φρεγάτα «Νικηφόρος Φωκάς» οδήγησε, σύμφωνα με πληροφορίες, την τουρκική πλευρά σε δύο αποφάσεις. Πρώτον, να δοθεί εντολή για τουρκική ναυτική συνοδεία και, δεύτερον, να παραταθεί η παραμονή του «Ορούτς Ρέις» στην περιοχή για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα. Εκτιμάται ότι το τουρκικό ερευνητικό πλοίο θα μπορούσε να έχει αφήσει τα όρια της ελληνικής υφαλοκρηπίδας ήδη από το βράδυ της Παρασκευής 31 Ιανουαρίου, ωστόσο επέλεξε να ακολουθήσει εξαιρετικά αργές ταχύτητες με αποτέλεσμα τελικά να αποχωρήσει στις 08.45 της 1ης Φεβρουαρίου. Η «Κ» αποκάλυψε την περασμένη Κυριακή (2 Φεβρουαρίου) την ακριβή πορεία των πραγμάτων μέχρι τη λήξη του συναγερμού στην Αθήνα, ωστόσο

η συγκεκριμένη λεπτομέρεια υποδηλώνει την έλλειψη πραγματικού διαύλου επικοινωνίας, αλλά και την καχυποψία που υπάρχει ανάμεσα στις δύο πλευρές. Η εγχώρια επικοινωνιακή διαχείριση των «απόνερων» του «Ορούτς Ρέις» οφείλεται κατά κύριο λόγο στην παραδοσιακή έλλειψη ψυχραιμίας από πλευράς των επαγγελματιών να αναπαράγουν τις εξελίξεις και λιγότερο στην πραγματικότητα, όπως αυτή καταγράφηκε στο πεδίο. Ο πλους του «Ορούτς Ρέις» αναλύεται από τους αρμόδιους και υπό το πρίσμα του αιφνιδιασμού. Η επιλογή να πλεύσει το ερευνητικό προς τα δυτικά, εκτός περιοχής που προηγουμένως είχε οριοθετηθεί με ΝΑΥΤΕΧ, αποτελεί μια ασυνήθιστη πρακτική για τα τουρκικά δεδομένα.

Αυτό δεν σημαίνει ότι η Αθήνα επαναπαύεται. Οι πληροφορίες περί προμήθειας και τρίτου πλωτού γεωτρύπανου από την τουρκική εταιρεία πετρελαίου (ΤΡΑΟ) είναι ενδεικτικές των προθέσεων της Αγκυρας να μην εγκαταλείψει τον σχεδιασμό τον οποίο ακολουθεί τα τελευταία χρόνια και, όπως φαίνεται, επιμένει να επενδύει δεκάδες εκατομμύρια δολάρια. Η δεδηλωμένη ανησυχία της Αθήνας αφορά το ενδεχόμενο πραγματοποίησης σεισμικών ερευνών ή και γεωτρήσεων στην περιοχή η οποία έχει οριοθετηθεί ανάμεσα στην Τουρκία και στη Λιβύη με το μνημόνιο που υπέγραψε ο έκων έδρα στην Τρίπολη πρωθυπουργός Φαγέζ αλ Σαράζ με τον Ταγίπ Ερντογάν.

Ο υπουργός Εξωτερικών Νίκος Δένδιας έχει επανειλημμένα προειδοποιήσει ότι μια τέτοια εξέλιξη θα επέσυρε αρνητικότερες συνέπειες για την Τουρκία, ωστόσο δεν είναι καθόλου σαφές ότι στην Αγκυρα συμπεριζόνται αυτή την εκτίμηση. Αντιθέτως, όπως εκτιμούν ολοένα και περισσότερες πηγές, ο κ. Ερντογάν, ευρισκόμενος ενώπιον ενός πιθανού αδιεξόδου στη βόρεια Συρία αρχής γενομένης από το Ιντλίμπ, θα μπορούσε να χρησιμοποιήσει την Ανατολική Μεσόγειο για να εξαγάγει μέρος της κρίσης που κυοφορείται στο εσωτερικό.

Γάλλος πεζοναύτης μόλις έχει πραγματοποιήσει απόβση σε παραλία της Σκύρου, όπου η μεγάλη κοινή άσκηση Ελλάδας - Γαλλίας - ΗΠΑ με την ονομασία «Μέγας Αλέξανδρος 2020» ολοκληρώθηκε με επιτυχία την Παρασκευή. Το Παρίσι επιδεικνύει με ποικίλους τρόπους τη στήριξη του στην Ελλάδα.

Εκτιμάται ότι ο πλους του τουρκικού πλοίου σε ελληνική περιοχή θα μπορούσε να είναι πολύ συντομότερος, αν υπήρχαν αποτελεσματικοί διαύλοι επικοινωνίας.

Εκτιμάται ότι ο κ. Ερντογάν δεν θα διστάσει να προχωρήσει ακόμα και σε πρόωρες εκλογές, ίσως και το 2021, προκειμένου να επιτύχει πολιτικά κέρδη από μια πιθανή σκληρή ρύση της στάσης προς το εξωτερικό. Αν η Ελλάδα αποτελεί μέρος αυτής της πολιτικής στρατηγικής, μένει να αποδειχθεί. Πάντως, ρητορικά, μέσω κυρίως του υπουργού Εξωτερικών Μεβλούτ Τσαβούσογλου, η Αγκυρα τείνει διπλωματική χείρα για έναρξη διαπραγματεύσεων υπό τον όρο αποκλεισμού της Κυπριακής Δημοκρατίας από τις συζητήσεις.

Ανοιγμα στις αραβικές χώρες

Η Αθήνα επενδύει στις πάγιες συμμαχικές σχέσεις της και επιχειρεί να εμβαθύνει το άνοιγμα προς τις αραβικές χώρες που δεν συμπεριζόνται την τουρκική ατζέντα στη Λιβύη, όπως η Αίγυπτος, η Σαουδική Αραβία και η Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα (ΗΑΕ). Μετά την ολοκλήρωση της συμφωνίας για τη μεταστέμηση Πάτριος στη Σαουδική Αραβία, έχουν ξεκινήσει διαπραγματεύσεις και για στενότερη συνεργασία με τα ΗΑΕ. Συζητείται η

μετεκπαίδευση 400 στελεχών της αεροπορίας των ΗΑΕ, κάτι που δεν είναι παρά η αρχή πολύ βαθύτερων επαφών ανάμεσα στις δύο χώρες, που ξεκινάει από τη συνεργασία σε εξοπλισμούς και φθάνει ως την ανταλλαγή πληροφοριών. Στο επίπεδο των εξοπλισμών, η Αθήνα ενδιαφέρεται ιδιαίτεως για την επάρκεια ανταλλακτικών που έχουν οι ένοπλες δυνάμεις των ΗΑΕ, κυρίως για τη συντήρηση των ελικοπτέρων Απάτσι και Σινούκ της Αεροπορίας Στρατού.

Οι συνέργειες, βέβαια, αγγίζουν ευρύτερα τις σχέσεις Ελλάδας και ΗΑΕ και έχουν κοινό σημείο τη διαπίστωση ότι πιθανή επικράτηση σεκταριστικών στοιχείων, σε χώρες όπως η Λιβύη, θα μπορούσαν να οδηγήσουν σε γενικότερη αποσταθεροποίηση όλη την περιοχή μέχρι και τον Κόλπο. Ο κ. Δένδιας θα μεταβεί την Πέμπτη στην Αλγερία, η οποία έχει ρόλο-κλειδί για τις εξελίξεις στη Λιβύη, ενώ γίνονται προσπάθειες και για επίσκεψη στην Τυνησία. Ο υπουργός Εξωτερικών θα βρεθεί αύριο στην Ισπανία, η οποία έχει ειδικό βάρος και γνώσεις για τις εξελίξεις στο δυτικό Μαγκρέμπ.

Ο κ. Δένδιας επίσης βρέθηκε προ ολίγων ημερών και στη Ρώμη, με την οποία επιβεβαιώθηκε δημοσίως η «ανανέωση» των προσπαθειών για οριοθέτηση ΑΟΖ ανάμεσα σε Ιταλία και Ελλάδα. Πίσω από τις λογικές και αναμενόμενες δημόσιες αβρόττες, η Ρώμη εξακολουθεί να δημιουργεί προσκόμματα, μη αποδεχόμενη τη μετατροπή της συμφωνίας για την υφαλοκρηπίδα του 1977 σε συμφωνία για ΑΟΖ.

Οι ελληνογαλλικές σχέσεις διευρύνονται

Η ενίσχυση των ελληνογαλλικών σχέσεων στον τομέα της άμυνας και της ασφάλειας είναι δεδομένη και εκφράζεται ολόένα και εντατικότερα. Η παρουσία του γαλλικού ελικοπτεροφόρου «Ντιξμούντ» στο Αιγαίο και του αεροπλανοφόρου «Σαρλ ντε Γκωλ» σε ελληνικά και κυπριακά νερά, ήταν μια κίνηση εκ μέρους του Παρισιού προκειμένου να δοθεί ένα σήμα προς την Αγκυρα, αλλά και τις κυβερνήσεις σε Αθήνα και Λευκωσία. Το «Σαρλ ντε Γκωλ» παρέμεινε στην κυπριακή ΑΟΖ ακόμα και χθες, έχοντας περάσει από όλα τα οικόπεδα στα οποία η τουρκική εταιρεία πετρελαίου (ΤΡΑΟ) πραγματοποιεί έρευνες ή γεωτρήσεις.

Κυρίως, η συγκεκριμένη κίνηση εντάσσεται στον ρόλο που φιλοδοξεί να διαδραματίσει η Γαλλία στην Ε.Ε., εκείνο της αιχμής του δόρατος στους τομείς άμυνας και ασφάλειας. Σε αυτό το πλαίσιο η Γαλλία επιθυμεί τη στενότερη δυνατή συνεργασία με όποια χώρα το επιθυμεί. Γι' αυτό και η υπουργός Αμυνας της Γαλλίας, Φλοράνς Παρλί, η οποία φθάνει στην Αθήνα στις 24 Φεβρουαρίου, έχει πολύ συγκεκριμένη ατζέντα συνομιλιών με την ελληνική ηγεσία. Η κ. Παρλί θα ζητήσει, εκ νέου, συνδρομή των ελληνικών Ενόπλων Δυνάμεων για αποστολή επιτήρησης στον Περσι-

κό Κόλπο με συμμετοχή και άλλων ευρωπαϊκών χωρών. Υπενθυμίζεται ότι η Αθήνα ήδη έχει αρνηθεί ευγενικά παρόμοια έκκληση από το Παρίσι και την Ουάσιγκτον στο πρόσφατο παρελθόν. Η κ. Παρλί θα ζητήσει και κάτι ακόμα, τη συμμετοχή των ελληνικών Ε.Δ. στην τελούσα υπό την ηγεσία της ευρωπαϊκής αποστολή στο Μάλι. Η αποστολή της Ε.Ε. στο Σαχέλ είναι από τις πιο σημαντικές πρωτοβουλίες για τη Γαλλία.

Στην ατζέντα της Γαλλίδας υπουργού Αμυνας περιλαμβάνονται και τα εξοπλιστικά, τα οποία ξεκινούν με τις διαπραγματεύσεις για την απόκτηση φρεγατών τύπου Belh@tta από το Πολεμικό Ναυτικό, μια διαδικασία που αποδεικνύεται πολύ πιο περίπλοκη απ' όσο αρχικά φαινόταν, αφενός λόγω κόστους (2,6 δισ. ευρώ) και αφετέρου λόγω της δυσκολίας εξεύρεσης κοινού τύπου σε διάφορα τεχνικά ζητήματα. Επιπλέον, θα συζητηθεί η υποστήριξη του στόλου Μιράζ-2000 της Πολεμικής Αεροπορίας αλλά και των ελικοπτέρων τύπου NH-90.

Οι δύο πλευρές έχουν, επίσης, να συζητήσουν τον τρόπο με τον οποίο θα εξελιχθούν οι συνεκπαιδεύσεις ανάμεσα σε Ελλάδα και Γαλλία, κάτι που το Παρίσι επιθυμεί να ενισχύσει σημαντικά.

ΑΠΟΨΗ

Στρατηγική ανάσχεσης έναντι της Τουρκίας

Του **ΜΑΝΟΥ ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗ***

Η δημόσια συζήτηση για την ελληνοτουρκική αντιπαράθεση δείχνει να εξαντλείται στη νομική και μόνο διάσταση του προβλήματος. Δεν έχει γίνει επαρκώς κατανοητό ότι η έξαρση του τουρκικού αναθεωρητισμού οφείλεται σε τεκτονικές αλλαγές που έχουν συντελεστεί στο εσωτερικό της χώρας. Ο πρόεδρος Ερντογάν ηγείται πλέον ενός ευρέως συνασπισμού πολιτικών δυνάμεων που ενστερνίζονται το όραμα της μεγάλης Τουρκίας. Δεν είναι τυχαίο ότι έχουν εκλείψει οι φωνές μετριοπάθειας στον πολιτικό, επιχειρηματικό και ακαδημαϊκό κόσμο της γειτονικής χώρας. Η καθάρρευση του κεμαλισμού δημιούργησε ένα ιδεολογικό κενό, το οποίο καλύπτει από το νοσταλγικό όραμα της επαναστάσεως της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας. Όσο και να ακούγεται αναχρονιστικό, η Τουρκία αναζητεί ζωτικό χώρο προς Δυσμάς.

Ταυτόχρονα, η σταδιακή απαγκίστρωση των ΗΠΑ από τη Μέση Ανατολή, η δίνη εσωστρέφειας που πλάττει την Ευρωπαϊκή Ένωση και η ταχεία βελτίωση των ρωσοτουρκικών σχέσεων επιτρέπουν στην Αγκυρα να

έχει μεγαλύτερη αυτονομία κινήσεων στην Ανατολική Μεσόγειο. Σήμερα, το πραγματικό διακύβευμα δεν είναι τα μάλλον ασαφή όρια της ελληνικής υφαλοκρηπίδας/ΑΟΖ. Αυτό που πραγματικά η τουρκική ηγεσία θέλει να βάλει στο τραπέζι των διαπραγματεύσεων είναι η ελληνική κυριαρχία στο Αιγαίο, μέσω των «γκρίζων ζωνών» και της αποστρατιωτικοποίησης νήσων. Εξάλλου, οι υπερπτήσεις τουρκικών αεροσκαφών σε κατοικημένα νησιά συνιστούν έμπρακτη αμφισβήτηση του νομικού καθεστώτος.

Το ερώτημα που προκύπτει, έπειτα από όλες αυτές τις διαπιστώσεις, αφορά την ενδεχόμενη ελληνική στρατηγική. Η πρόταση για νομική διευθέτηση των διμερών διαφορών βασίζεται στην ισχυρή πεποίθηση ότι τα πράγματα θα γίνουν χειρότερα για τη χώρα μας στο μέλλον. Αυτό το επιχείρημα, όμως, δεν βρίσκει αναφορά στη διεθνή βιβλιογραφία. Η νεότερη και σύγχρονη ιστορία βρίθει παραδειγμάτων που αποδεικνύουν ότι η εθνική ισχύς δεν είναι απλά το άθροισμα ορισμένων δεικτών. Αν ήταν έτσι, τότε τα σύνολα της Ελλάδας θα έφταναν ακόμα στη γραμμή Αμβρακικού - Παγασ-

Χρειάζεται μια εθνική προσπάθεια που θα διαπερνά κομματικές γραμμές και θα υπερβαίνει προσωπικές σκοπιμότητες.

τικού. Η προσφυγή στη Χάγη δεν είναι εφικτή, όσο η Αγκυρα δεν σέβεται τις Συνθήκες της Λωζάννης και των Παρισίων. Αν η τουρκική ηγεσία επιθυμούσε ειλικρινώς την ειρηνική συνύπαρξη, θα μπορούσε να συναινέσει στην υπογραφή ενός συμφώνου φιλίας και μη επίθεσης, όπως είχε προτείνει παλαιότερα ο Κωνσταντίνος Μπτστάκνς. Κάτι τέτοιο θα καταλάγιαζε τους ελληνικούς φόβους για τις πραγματικές τουρκικές προθέσεις. Αντ' αυτού, η τουρκική ηγεσία ασκεί καθημερινά στρατιωτική πίεση για να εκβιάσει την υποχώρηση της Αθήνας από τις πάγιες θέσεις της.

Υπό αυτές τις συνθήκες, η στρατηγική της ανάσχεσης (containment) είναι η καλύτερη λύση για την Ελλάδα. Δεν είμαστε η μόνη χώρα που

έχει δίπλα της έναν αναθεωρητικό γείτονα. Τη συγκεκριμένη στρατηγική έχουν εφαρμόσει με μεγάλη επιτυχία μια πλειάδα χωρών, όπως οι ΗΠΑ εναντίον της ΕΣΣΔ, η Νότια Κορέα εναντίον της Βόρειας και η Αρμενία εναντίον του Αζερμπαϊτζάν. Η Αθήνα επιδίωξε την ανάσχεση της Τουρκίας την περίοδο 1964-1967 με την αποστολή της Ελληνικής Μεραρχίας στην Κύπρο και την περίοδο 1993-1995 με την εκπόνηση του Ενιαίου Αμυντικού Δόγματος. Επίσης, η Ελλάδα τότε έκανε διπλωματικά ανοίγματα σε χώρες που μοιράζονταν τις ίδιες ανησυχίες για την τουρκική εξωτερική πολιτική.

Η συγκεκριμένη στρατηγική έχει λοιπόν δύο βασικούς πυλώνες: τον διπλωματικό και τον αμυντικό. Η υλοποίηση μιας νέας πολυεπίπεδης εξωτερικής πολιτικής πρέπει να περιλαμβάνει την εμβάθυνση των υφιστάμενων περιφερειακών συνεργασιών, την πρόσδεση στο άρμα μιας μεγάλης ναυτικής δύναμης (π.χ. Γαλλία) και την αναζήτηση νέων συμμάχων στον αραβικό/μουσουλμανικό κόσμο. Ταυτόχρονα, η Αθήνα είναι απαραίτητο να εξομαλύνει τη σχέση της με τη Μόσχα,

χωρίς να πέφτει στην παγίδα ψευδήγραφων διλημμάτων. Η Ελλάδα πρέπει να είναι πάντοτε παρούσα για να εκμεταλλεύεται τα λάθη της άλλης πλευράς στη Μέση Ανατολή, στα Βαλκάνια, στη Μαύρη Θάλασσα και οπουδήποτε αλλού οι περιστάσεις το απαιτούν. Αυτό συνεπάγεται αναβάθμιση της διπλωματικής υπηρεσίας και άνοιγμα προςβίων ή προξενίων σε χώρες γεωπολιτικού ενδιαφέροντος.

Η υθώσευση της τουρκικής επιθετικότητας επιτάσσει ακόμα την υποθέτηση μιας νέας αντίληψης για την εθνική άμυνα και την ασφάλεια. Είναι επιτακτική ανάγκη να ενισχυθούν το Πολεμικό Ναυτικό και η Πολεμική Αεροπορία με προηγμένα στρατιωτικά συστήματα που θα δίνουν ποιοτικό πλεονέκτημα στην ελληνική πλευρά. Παράλληλα, πρέπει να προχωρήσει η επαγγελματοποίηση του Στρατού Ξηράς με πρόσληψη μεγάλου αριθμού μόνιμου προσωπικού. Η μικρή στρατιωτική θητεία είναι τροχοπέδη για τη μαχητική ισχύ των Ενόπλων Δυνάμεων. Μια χώρα που βρίσκεται αντιμέτωπη με απειλή τέτοιου μεγέθους δεν μπορεί παρά να επενδύσει στην αμυντική βιομηχανία. Πάντως, δεν

χρειάζεται η Ελλάδα να μετατραπεί σε «ένοπλο έθνος». Μπορεί όμως να οικοδομήσει μια αξιόπιστη αποτροπή με έμφαση στην επιθετική άμυνα (offensive defence), που θα προκαλεί αβεβαιότητα στον αντίπαλο για την τελική έκβαση μιας αναμέτρησης.

Σε κάθε περίπτωση, αποκλειστικός μας σκοπός πρέπει να είναι η αλλαγή της τουρκικής συμπεριφοράς έναντι της Ελλάδας. Δεν είναι αυτοσκοπός ο οιοinei ανταγωνισμός μεταξύ των δύο χωρών. Η ανάσχεση της Τουρκίας είναι ένας ανηφορικός δρόμος, όπου κάθε βήμα απαιτεί σχεδιασμό και αποφασιστικότητα. Χρειάζεται μια εθνική προσπάθεια που θα διαπερνά κομματικές γραμμές και θα υπερβαίνει προσωπικές σκοπιμότητες. Οι τουρκικές διεκδικήσεις ακουμπούν τον σκληρό πυρήνα της κρατικής κυριαρχίας και απειλούν την υπόσταση του έθνους. Για αυτό τον λόγο, πέτρα πάνω στην πέτρα να μη μείνει, εμείς να μην υποχωρήσουμε.

* Ο κ. Μάνος Καραγιάννης είναι αναπληρωτής καθηγητής στο Τμήμα Αμυντικών Σπουδών του King's College London και στο Πανεπιστήμιο Μακεδονίας.

Η χορωδία γενεθλίων της Ε.Ε. και τα κεραστικά Μεβλούτ

«Αποφασίζομεν και ...»

Κάποιοι θα πρέπει να εξηγήσει στους φωστήρες της ΕΔΕΚ ότι εκτίθενται ανεπανόρθωτα με την παραπομπή του ευρωβουλευτή Δημήτρη Παπαδάκη στο πειθαρχικό του κόμματος. Ο λόγος που επικαλούνται είναι για γέλια. Κινούνται εναντίον του ευρωβουλευτή, επειδή αρνήθηκε να συναινέσει σε μια παρανομία. Του ζητούσαν να εργοδοτήσει έναν υπάλληλο για τις ανάγκες του κόμματος, με το κονδύλι που παραχωρεί η Ευρωβουλή σε κάθε μέλος της, για ανάγκες των ιδίων, και όχι του κόμματος απ’ όπου προέρχονται. Ο Παπαδάκης τους είπε το λογικό, ότι δηλαδή κάτι τέτοιο δεν μπορεί να γίνει γιατί δεν το επιτρέπει η Ευρωβουλή. Οι εδώ ανοιχτοχέρηδες σοσιαλιστές επιμένουν να του βάζουν το μαχαίρι στον λαιμό να παρανομήσει.

• • • • •

Για κλάματα

Η δράση των Ηνωμένων Εθνών στην Κύπρο σε δικονομικά θέματα, όπως η έκθεση για επιστροφή 219 έργων τέχνης, συμβάλλει στην επανένωση. Η επικοινωνιακή τακτική όμως είναι για κλάματα. Όταν προσκαλείς κάποιον να παραστεί σε ένα τόσο σημαντικό γεγονός δεν τον πετάς στον δρόμο. Αυτό συνέβη με τα τηλεοπτικά συνεργεία και δημοσιογράφους, που ανέμεναν τους ηγέτες των δύο κοινοτήτων για το θέμα των ημερών. Την επιδημία του κορωνοϊού. Μόλις ο κ. Αναστασιάδης και Ακιντζί αφίχθηκαν στο Λήδρα Πάλλας, κάμερες και δημοσιογράφοι εκδιώχθηκαν κακήν κακώς. Μια αίσουσα του ξενοδοχείου χάθηκε προκειμένου τα Μέσα Ενημέρωσης να κάνουν τη δουλειά τους; Ακούει κανείς εκεί στα Ηνωμένα Έθνη;

• • • • •

Μας δουλεύουν ..

Αλήθεια, υπάρχει κάποιος που πιστεύει ακόμα στη συμπάρταση της Ε.Ε., σε Κύπρο και Ελλάδα μετά τη συνάντηση του Μεβλούτ Τσαβούσογλου, την περασμένη εβδομάδα, με τους ηγέτες της Ε.Ε.; Σαν καλοκουρδισμένη χορωδία τραγούδησαν στον τούρκο ΥΠΕΞ το Happy Birthday, του έδωσαν δωράκι και μετά τα κεραστικά ο εορτάζων, τους τα έφαλε κανονικά. Όχι που θα τους χαρίζονε, με ένα παιδικό τραγουδάκι. Και ύστερα μας παραμυθιάζουν με ευρωπαϊκές κυρώσεις, το πόσο απομονωμένη διεθνώς είναι η Τουρκία και άλλα τέτοια κουραφέξαλα. Αναρωτιόμαστε ακόμα γιατί οι Άγγλοι εγκατέλειψαν τον παράδεισο της Ε.Ε.;

• • • • •

Πηγή που δεν επιδέχεται αμφισβήτησης –όχι η ίδια με του Άντρου– χαρακτήριζε κακόηθες και κακεντρεχές ότι οι ηγέτες της Ε.Ε., μετά το Happy Birthday, τραγούδησαν στον τούρκο ΥΠΕΞ και το «Χαρωπά τα δυο μου χέρια τα χτυπώ...». Θέλει ο ηγέτης να χαρεί και οι «κυρώσεις» κατά της Αγκυρας δεν τον αφήνουν...

Περί σοβαρότητας

Όταν λες ότι είσαι υπεύθυνο και σοβαρό κόμμα πρέπει να το επιβεβαιώνουν οι πράξεις. Δεν μπορεί λόγου χάρη να βγαίνει ο γενικός γραμματέας του ΑΚΕΛ και να δίνει υπόσταση σε πληροφορίες για ένα τόσο σοβαρό θέμα με «πρωταγωνιστή τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας χωρίς τεκμηρίωση. Ο γ.γ. του ΑΚΕΛ προφανώς αξιολόγησε ως αξιόπιστη την εξ ακοής πληροφορία για να πει ότι το έχει ακούσει και ο ίδιος, για τα περί μελέτης διχοτόμησης της ΑΟΖ. Με μια διαφορά. Ένα υπεύθυνο κόμμα, όπως το ΑΚΕΛ, όταν για οποιοδήποτε λόγο δεν είναι διατεθειμένο να τεκμηριώσει τα λεγόμενά του δημό-

σια, ακόμα και όταν ερωτάται, απαντά καλημέρα σας και πάει παρακάτω. Διαφορετικά δικαιολογημένα οι άπιστοι θωμάδες θα κάνουν περιέργους συνειρμούς. Προσωπικά πιστεύω ότι το ΑΚΕΛ κάτι έχει στο θηκάρι του, αλλά από τη στιγμή που θεωρεί πως δεν μπορεί να το χρησιμοποιήσει, η δημόσια αντίδραση του γ.γ. του κόμματος δεν ήταν η πρέπει.

• • • • •

Κινέζος ο Πάφιος

Ό,τι και να είχε στο μυαλό του ο Άντρος Κυπριανού, απαντώντας αν γνωρίζει για τα

περί μελέτης, ο Αβέρωφ Νεοφύτου δεν στήριξε τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας και αυτό φάνηκε στο γυαλί. Ο πρόεδρος του Δημοκρατικού Συναγερμού δεν είπε ούτε ένα νι, απλώς άφησε εντός του στούντιο να αιωρούνται οι εντυπώσεις ότι ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας ετοιμαζόταν για το σενάριο διχοτόμησης της ΑΟΖ. Από την άλλη όταν ένας δημοσιογράφος έχει στην κατοχή του μια πληροφορία, όπως αυτή για τα περί παραγγελίας, από τον ίδιο τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, μελέτης προς διχοτόμηση της ΑΟΖ δεν περιμένεις το ντιμπέιτ για να τη δημοσιοποιήσει, εκτός και αν την έλαβες την ίδια ημέρα και αξιολόγησες

Ο ΗΡΩΣ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

ΑΝΤΡΟΣ ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ

«Τις έχω ακούσει και εγώ», τις πληροφορίες δηλαδή, αφού κλήθηκε να σχολιάσει τα περί μελέτης για διχοτόμηση της ΑΟΖ. Το μόνο που δεν διευκρίνισε ο κ. Κυπριανού ήταν αν όσα έχει ακούσει ήταν πριν ή μετά τη συνάντησή του με το Νίκο Αναστασιάδη.

την πηγή σου ότι δεν επιδέχεται αμφισβήτησης.

• • • • •

Είπε-ξείπε

Στις 4 Μαΐου 2017, ο γενικός εισαγγελέας με το πόρισμά του άνοιξε την πόρτα της ποινικής δίωξης του τότε υπουργού Αστυνομίας, Ανδρέα Κυριάκου. «Στοιχειοθετείται το ποινικό αδίκημα για παραβίαση του υπηρέσιακού απορρήτου» ήταν η απόφαση του Κώστα Κληρίδη. Από τότε πέρασαν πάνω από δυο χρόνια και ο ίδιος ο γενικός εισαγγελέας, επειδή ο συνήγορος του μέχρι πρότινος κατηγορουμένου του υπέβαλε αίτημα, αποφάσισε να προχωρήσει σε αναστολή της απόφασης. Έτσι είναι ο γενικός εισαγγελέας, λέει και ξελέει. Τη μια δικαιολογείται η δίωξη την άλλη όχι. Τώρα θυμήθηκε ότι οι κατηγορίες αναφέρονται στη διάπραξη πλημμελημάτων ή ότι ο κατηγορούμενος έχει υποστεί σοβαρές συνέπειες. Ο Ανδρέας Κυριάκου τι θα κάνει; Θα το αφήσει να περάσει έτσι, δύο και πλέον χρόνια θαμνώνας των Επαρχιακών Δικαστηρίων Λευκωσίας;

Γράφει **Ο ΙΑΝΟΣ**

Το πιο απελπιστικό συστατικό της κρίσης

Του **ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΚΑΣΙΜΑΤΗ**

Πολύ δύσκολο, φίλε μου, να είσαι ο Γιώργος Μαυρογορδάτος! Και για τους άλλους, φαντάζομαι, μα και για τον εαυτό του. Αυτό μπορεί να το διαπιστώσει όποιος κάνει τον κόπο να διαβάσει το αυτοβιογραφικό βιβλίο του σημαντικού ιστορικού, με τον τίτλο «Αναμνήσεις ενός μολυνένιου στρατιώτη» (Εκδόσεις Πατάκη, 2019). Οπωσδήποτε αξίζει τον κόπο –επιβάλλεται, θα έλεγα– για όποιον νοιάζεται για τον θεσμό του πανεπιστημίου και τον ρόλο του στη διαμόρφωση της κοινωνίας μας και των αξιών που τη διέπουν. Είναι πολύ χρήσιμο βιβλίο, αν θέλουμε να καταλάβουμε πώς καταλήξαμε στο σημερινό χάλι ή, με τα λόγια του συγγραφέα, γιατί «τα πανεπιστήμια μοιάζουν σήμερα να είναι το πιο απελπιστικό συστατικό της ελληνικής κρίσης».

Το βιβλίο είναι ένα είδος «arologia pro sua vita», μια υπεράσπιση, δηλαδή, της σταδιοδρομίας του Γ. Μαυρογορδάτου στο ΕΚΠΑ ως καθηγητή της Ιστορίας. Σταδιοδρομία η οποία τον κατέστησε περιβόητο και δακτυλοδεικτούμενο, επειδή στην εποχή του ήταν ο μόνος που αρνήθηκε πεισματικά κάθε είδους έκπτωση των ακαδημαϊκών αξιών, μπροστά στη λαίλαπα του «προοδευτικού» λαϊκισμού, που τότε σάρωνε τα πανεπιστήμια και σήμερα είναι πλέον κατεστημένο. Δεδομένου ότι τα δημοκρατικά φρονήματά του ήσαν άμειπτα και, συνεινώς, δεν μπορούσαν να τον απομονώσουν ως δεξιό, το «τρελός» ή «ιδιόρρυθμος» ταίριαζε καλύτερα. Αυτή την ιστορία αφηγείται ο συγγραφέας και, ως ιστορικός ο ίδιος, έχει δώσει στο βιβλίο του τη συγκρότηση και τη μορφή μιας αυτοτελούς μαρτυρίας, διαθέσιμης ενδε-

ΣΚΙΤΣΟ ΤΟΥ ΔΗΜΗΤΡΗ ΧΑΝΤΖΟΠΟΥΛΟΥ

χομένως στον ερευνητή του μέλλοντος.

Παραφράζοντας τον ίδιο, ο συγγραφέας μέσω της αφήγησης εξηγεί γιατί ως φοιτητής στο ΕΚΠΑ πριν από το 1967 ένιωθε ασφαλέστερος και περισσότερο ελεύθερος από ό,τι στο ίδιο πανεπιστήμιο από το 1982 και έπειτα, ως καθηγητής πια. Με την ακρίβεια και τη σαφήνεια του ύφους που χαρακτηρίζει τα ιστορικά συγγράμματά του, περιγράφει πώς οι «δημοκρατικές κατακτήσεις» της αντιγραφής, της απώλειας εκπαιδευτικών ωρών, του εξευτελισμού

της εκπαιδευτικής διαδικασίας και του κομματισμού έφεραν το ελληνικό πανεπιστήμιο στο σημερινό χάλι. Η ροή διανθίζεται με τραγελαφικά περιστατικά, πολλές φορές ασύλληπτα για τον κυνισμό τους, στα οποία ο συγγραφέας δεν διστάζει να αναφέρει ονόματα γνωστών συναδέλφων του και μη.

Η επιλεκτική άρση της διακριτικότητας δεν πρέπει να εκπλήσσει, διότι αν σε κάτι επιμένει ο Μαυρογορδάτος και το περιγράφει με γλαφυρότητα, είναι πώς ο κομματισμός έγινε το πεδίο της συμπαιγνίας φοι-

τητικών (κομματικών) οργανώσεων και διδακτικού προσωπικού. Πώς, φέρ’ ειπείν, η «κατάκτηση» της αντιγραφής για τους φοιτητές έγινε η «κατάκτηση» της λογοκλοπής για τους καθηγητές. Είναι φυσικό, λοιπόν, δεδομένης και της ιδιοσυγκρασίας του, να μη χαρίζεται ούτε σε πρώην φίλους.

Εκείνο που δίνει ξεχωριστή αξία στη μαρτυρία του είναι ότι η άκαμπτη υπεράσπιση των ακαδημαϊκών αρχών και αξιών βασίζεται στην πεποίθησή του για τη βαθιά και καθοριστική επίδραση του πανεπιστημια-

κού θεσμού στην αξιακή ποιότητα της κοινωνίας, την οποία το πανεπιστήμιο στελεχώνει με επιστήμονες και σκεπτόμενους ανθρώπους. «Στο μέτρο που τα πανεπιστήμια μας έχουν καταντήσει πανεπιστήμια αντιγραφών, προσφέρουν την πιο αυτοκαταστροφική για μια κοινωνία “αγωγή πολίτου”, προετοιμάζοντας τους πτυχιούχους μας για μία σταδιοδρομία κυνισμού και κομπίνας σε συνθήκες ζούγκλας», γράφει.

Το ίδιο ισχύει και για τη βία, η οποία, εφόσον ασκείται για «προοδευτικό» σκοπό, ευημερεί σε διάφορες μορ-

φές μέσα στα πανεπιστήμια. Δεν είναι μεγάλη η απόσταση, ξέρετε, ανάμεσα στους φοιτητές της ΠΑΣΠ που πετάνε έξω από την αίθουσα έναν καθηγητή με τους φοιτητές του μάθημα στα παγκάκια του πάρκου και στους αλήτες του «Ρουβίκωνα», που βανδαλίζουν το σπίτι του Πορτοσάλη. Στην ουσία τους οι δύο καταστάσεις είναι ίδιες: η βία χρησιμοποιείται στο όνομα της ελευθερίας και εναντίον της. Όταν μια κοινωνία επιτρέπει σε εγκληματικές συμμορίες να στεγάζονται επί χρόνια σε πανεπιστημιακές εγκαταστάσεις, με πλήρη ασυλία έναντι του νόμου, γιατί οι δημοσιογράφοι που εκπαιδεύονται σε αυτά τα πανεπιστήμια να μη χαρακτηρίζουν «παρέμβαση» την τρομοκρατία του «Ρουβίκωνα»;

Να επιστρέψω όμως στο βιβλίο για τον επίλογο. Δυσάρεστο σε ορισμένα σημεία, οδυνηρό σε άλλα ή ακόμη και συγκινητικό, δεν μπορώ να κρύψω ότι το βιβλίο με αναστάτωσε – ίσως επειδή δεν γνωρίζω προσωπικά τον άνθρωπο, αλλά θαυμάζω το έργο του ως ιστορικό. Πάντως, σου αφήνει ένα αίσθημα λύπης, για τον ίδιο και την προσπάθειά του. Είναι η εξιστόρηση μιας αποτυχίας. Αξίζει; Βεβαίως. Διότι μόνο με το μέτρο της αποτυχίας του Μαυρογορδάτου μπορούμε να εκτιμήσουμε στην πραγματική διάστασή της την επιτυχία των άλλων, των ομοτίμων. Κυρίως αξίζει επειδή η ιστορία του αποδεικνύει ότι αυτός ο δύσκολος άνθρωπος και εξαιρετός ιστορικός ήταν περισσότερο δάσκαλος από τους συναδέλφους του: ήταν δάσκαλος και με το παράδειγμα της ζωής του.

ΦΑΛΗΡΕΥΣ
kassimatis@kathimerini.gr

ΑΚΑΡΙΑΙΑ / Της ΕΛΕΝΗΣ ΞΕΝΟΥ

Το θέμα θεωρείται λήξαν

Έτσι αποφάσισε ο κυβερνητικός μας εκπρόσωπος. Πως το θέμα θεωρείται λήξαν. Και πως είναι σπατάλη χρόνου να ασχολούμαστε με το Σαουδάραβα μεγιστάνα/κοληπτό του Προέδρου μας και το ταξίδι στις Σεϋχέλλες, ενώ υπάρχουν φλέγοντα θέματα (βλέπε Κυπριακό και μεταρρυθμίσεις), στα οποία οφείλουμε να επικεντρωθούμε. Και μ' αυτή την δήωση ο κυβερνητικός μας εκπρόσωπος (θυμίστε μου πού τον βρήκαμε;) αλλά και ο Πρόεδρός μας και η υπόλοιπη κυβέρνηση θεώρησαν πως ξεμπερδέψανε με το ζήτημα. Τόσο απλά. Με αποτέλεσμα να αποκαλύπτεται εξίσου απλά πόσο αλλού ξημερωμένοι παραμένουν οι πολιτικοί μας σε ό,τι αφορά το μείζον θέμα πολιτική ηθική. Διότι το πρόβλημα στο συγκεκριμένο ζήτημα δεν είναι μόνο το κατά πόσο υπήρξε η οποιαδήποτε ύποπτη συναλλαγή του Προέδρου (ή της υπόλοιπης οικογένειάς του) με τον κοληπτό Σαουδάραβα μεγιστάνα. Ας δεχθούμε ότι όλα έγιναν όπως ισχυρίζεται ο κυβερνητικός μας εκπρόσωπος. Αθώα και χωρίς οτιδήποτε μεμπτό. Ακόμα και έτσι να είναι τα πράγματα το θέμα αυτό δεν θεωρείται λήξαν. Και ο λόγος είναι γιατί αποτελεί περιττανή απόδειξη του πόσο σέβεται ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας τον πολίτη αυτής της χώρας. Ένα πολίτη, ο οποίος τα τελευταία χρόνια είδε ένα σωρό σκάνδαλα να περιφέρονται μπροστά στα μάτια του χωρίς κανέναν να τιμωρείται, χωρίς κανέναν πολιτικό να αναλαμβάνει την ευθύνη, αλλά τουναντίον να προσπαθούν όλοι να στρέψουν την προσοχή του αλλού προκειμένου να την βγάλουν καθαρή μέχρι νεωτέρας ψηφοφορίας. Είδε τους θεσμούς να καταπατώνται, είδε τις αξίες να μετατρέπονται σε διαβτήρια επενδυτών με λερωμένα ποινικά μητρώα, είδε την χώρα να διασύρεται σαν κέντρο ξεπλύματος χρημάτων διεθνώς, είδε την ανάγκη για διαφάνεια να καταντά τροφή για κομματικές αντιπαραθέσεις, είδε τον τόπο να βουλιάζει μέσα στην κινούμενη άμμο της πολιτικής ψευτιάς και της υποκρισίας. Είδε να παίζονται συμμέροντα ακόμα και για το ΓεΣΥ, είδε την Εκκλησία να μεταλλάσσεται ξεδιάντροπα σε επιχείρηση, είδε την μια τράπεζα μετά την άλλη να κλείνουν χωρίς κανέναν να πληρώσει τα σπασμένα, είδε τις οικονομίες του να τινάζονται στον αέρα χωρίς να αισθάνεται κανείς πραγματικά υπόλογος, είδε την απροθυμία των πολιτικών μας να αποποιηθούν των δικών τους προνομίων ακόμα και όταν οι ουρές των ανέργων μεγάλωναν, είδε το μέγεθος της απόστασης που χωρίζει τους πολιτικούς μας από την πολιτική ηθική και από την πραγματικότητα του πολίτη. Αποτέλεσμα να μην εμπιστεύεται κανένα αλλά να θεωρεί πως είναι όλοι τους ένοχοι μέχρι αποδείξεως του αντιθέτου, δεδομένου ότι η διαφάνεια εξακολουθεί να αποτελεί ζητούμενο. Όταν λοιπόν ο Πρόεδρος αυτής της χώρας θεωρεί πως μπορεί μετά από όλα όσα έχουν συμβεί, να ταξιδεύει αμείριμνος με την οικογένειά του στις Σεϋχέλλες δεχόμενος ως δώρο το ταξίδι από ένα Σαουδάραβα μεγιστάνα, τάχα φίλο, και δεν αισθάνεται υπόλογος γι' αυτή του την συμπεριφορά η οποία αποτελεί προφανή έλλειψη σεβασμού στον κάθε ένα πολίτη, τότε το θέμα δεν μπορεί να θεωρείται λήξαν. Αντιθέτως συγκαταλέγεται πρώτο στην λίστα των φλεγόντων θεμάτων στα οποία ο κυβερνητικός εκπρόσωπος μας καλεί να επικεντρωθούμε. Διότι σ' αυτό τον τόπο όλα όσα έχουν συμβεί οφείλονται ακριβώς στο ότι η πολιτική ηθική θεωρείτο ένα θέμα λήξαν. Κι αν ένας πολιτικός, πόσω μάλλον ο ίδιος ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας, δεν έχει αυτή την επίγνωση τότε δεν έχουμε καμία ελπίδα ούτε για διαφάνεια, ούτε για πολιτικό ήθος. Και χωρίς πολιτικό ήθος δεν έχουμε κανένα μέλλον ούτε ως χώρα, ούτε ως δημοκρατία. Με δύο λόγια ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας δεν δικαιούται να δέχεται δώρα και ούτε δικαιούται να προκαλεί το δημόσιο αίσθημα πόσω μάλλον όταν αυτό είναι ήδη κακοποιημένο από την πολιτική διαφθορά. Οφείλει να σέβεται τον πολίτη και μόνη απόδειξη αυτού του σεβασμού είναι να δρα με βάση το πολιτικό ήθος. Τελεία και παύλα.

elenixenou11@gmail.com

Η Τζούλι Μνίου είναι η 13η πρύτανης του Εθνικού Πανεπιστημίου της Αυστραλίας (ANU), και η πρώτη γυναίκα επικεφαλής του.

ΔΙΕΚΥΣΤΙΝΑΔΑ / Της ΜΑΡΙΝΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ

Η διάψευση άργησε μια μέρα

Ούτε πτυχίο πολιτικών επιστημών χρειάζεται ούτε και υψηλό δείκτη νοημοσύνης για να αντιληφθείς ότι η χρονική συγκυρία στήνει ή γκρεμίζει όχι μόνο πολιτικές καριέρες αλλά και το μέλλον μιας χώρας. Έτσι ακριβώς, όταν τον Ιανουάριο του 2018, λίγο πριν από τις προεδρικές εκλογές, ο Νίκος Αναστασιάδης εκαλείτο να σχολιάσει τις τουρκικές προκλήσεις στην κυπριακή ΑΟΖ, σημειώνει δηκτικά ότι «εάν (οι Τούρκοι) επιλέγουν να προστατεύσουν τα δικαιώματα των Τ/κ σε μια ξεχωριστή, ανεξάρτητη οντότητα, τότε θα πρέπει να περιοριστούν εις όσα αναλογούν στην αποκλειστική οικονομική ζώνη της εν λόγω παρανόμου οντότητας. Και, συνεπώς, δεν έχουν λόγο να αμφισβητούν τα κυριαρχικά δικαιώματα της Κυπριακής Δημοκρατίας». Ο σάλος που προκλήθηκε, παραμονές εκλογών, ήταν αρκετός για να οδηγήσει το Προεδρικό σε μία άσφαλν διόρθωση.

Ήταν γλωσσικό ολίσθημα υποστήριξαν δημοσίως συνεργάτες του, ήταν το άσχημο της ώρας διέκριναν στο παρασκήνιο κάποιοι και έτσι συγχωρέθηκαν οι αρχικές δηλώσεις του. Και το λέμε αυτό γιατί λίγες μέρες αργότερα, ο Νίκος Αναστασιάδης κατάφερε να επανεκλεγεί για μία δεύτερη και τελευταία θητεία. Όμως, για πόσο μπορείς να κυβερνάς με γυάλινα πόδια; Σε αυτό το πλαίσιο, λοιπόν, στο παρασκήνιο άρχισαν να συζητούνται πολλά που αποτελούσαν ουρά των χωριστών ΑΟΖ που «ξέφυγαν» προεκλογικά του προέδρου. Ότι δηλαδή ο πρόεδρος απογοιτεύτηκε μετά το Κραν Μοντάνα, διαπίστωσε πως δεν υπάρχει περιθώριο εξεύρεσης λύσης στη βάση της διζωνικής, δικαιονομικής ομοσπονδίας και βολινδοσκοπικής άλλες μορφές λύσεις. Το κατέγραψε πρώτα τον Μάρτιο του 2018 στην «Κ» ο Ανδρέας Παράσχος και στη συνέχεια ο Απόστολος Ζουπανιώτης ότι ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας αναπτύσσει την ιδέα για βελούδινο διαζύγιο σε διάφορους συνεργάτες του και ξένους αξιωματούχους. Το αποκάλυψε και ο αναπληρωτής πρόεδρος της Συμμαχίας Πολιτών Παναγιώτης Σαββίδης σε τηλεοπτικό πάνελ ότι ο πρόεδρος τους ανέπτυξε άλλες, μεταξύ πρώτης και δεύτερης Κυριακής, ιδέες του.

Όμως το κατέγραψε με πλούσιες λεπτομέρειες και ο Διονύσιος Διονυσίου στον «Πολίτη» τον Οκτώβριο του 2018, όταν έβαζε στο κάδρο και τους Αβέρωφ Νεοφύτου και Ιωάννη Κασουλίδη

να έχουν ακούσει από τον Πρόεδρο τις περιβόητες ιδέες του και να αντιδρούν. Άρχισαν τότε στο παρασκήνιο να μιλούν για σκοπιμότητες που στόχο έχουν να σύρουν τον Πρόεδρο να υπογράψει την όποια λύση. Τότε γιατί παρόμοιες αποκλύψεις δεν έγιναν για άλλους Προέδρους; Για τον Σπύρο Κυπριανού, τον Γλαύκο Κληρίδη ή κυρίως τον Τάσσο Παπαδόπουλο; Όμως μπροστά σε όλες τις αποκλύψεις που έδιναν και έπαιρναν δεν κρίθηκε σκόπιμο να υπάρξει οποιαδήποτε διάψευση. Ούτε από το Προεδρικό, ούτε από τους Ιωάννη Κασουλίδη και Αβέρωφ Νεοφύτου που το όνομά τους καταγραφόταν σε ρεπορτάζ του διευθυντή μιας εφημερίδας.

Αντιθέτως, ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας, σε συνέντευξή του στον «Φιλελεύθερο», μετά από καιρό παραλλήλως την πορεία του με αυτήν του Βενιζέλου. «Ο Βενιζέλος τόλμησε και πήρε αποφάσεις. Κατακρίθηκε ως προδότης, αλλά έμεινε στην ιστορία ως ένας εκ των μεγαλύτερων ηγετών του Ελληνισμού», προσθέτοντας πως αν παραστεί η ανάγκη θα συμπεριφερθεί ανάλογα.

Το πως θα μείνει στην ιστορία ο Νίκος Αναστασιάδης ουδόλως μας αφορά. Δεν μας αφορά ούτε η δική μας ούτε η δική του δικαίωση. Οι πρόσφατες αποκλύψεις όμως για μελέτη διαχωρισμού της ΑΟΖ αποτελούν το τελευταίο μέρος του δράματος που εκτυλίσσεται γύρω από το Κυπριακό. Ο πρώην συνεργάτης του κ. Αναστασιάδη στο προεδρικό Μακάριος Δρουσιώτης κατέγραψε στον «Π» ότι ο Πρόεδρος ζήτησε από κορυφαίο διπλωμάτη να του ετοιμάσει μελέτη για διχοτόμηση της ΑΟΖ και το επανέλαβε ο Ανδρέας Κημήτρης του ALPHA στο ντιμπέι των δύο αρχηγών.

Τώρα ο Πρόεδρος προσπαθεί να μας πείσει ότι πρόκειται για αστειότητες και για αβάντους ισχυρισμούς. Προτού όμως φροντίσει να πείσει τον πρόεδρο του ΔΗΣΥ, ο οποίος μπροστά στην αποκάλυψη δεν αντέδρασε. Προφανώς γιατί ο ίδιος ο πρόεδρος, με τους χειρισμούς του, φρόντισε να περάσει το μήνυμα πως είναι ικανός για όλα. Και αν αυτό αποτελούσε απλώς την κηλίδα της δικής του υστεροφημίας, ίσως να μην το συζητούσαμε. Αποτελεί όμως το τελικό πλήγμα σε κάτι που πριν από τη δεύτερή του θητεία ήταν δεδομένο: στη διζωνική, δικαιονομική ομοσπονδία και στην προοπτική λύσης.

economidoum@kathimerini.com.cy

ΑΡΘΡΟ / Του ΧΑΡΗ ΓΕΩΡΓΙΑΔΗ

Διαφθορά και διαπλοκή

Η διαχείριση των ζητημάτων διαφθοράς και διαπλοκής πρέπει να ενταχθεί σε ένα πλαίσιο θεσμικού εκσυγχρονισμού και όχι να αποτελέσει ευκαιρία εξάρσης του λαϊκισμού και των εντάσεων. Σε σχέση με προηγούμενες δεκαετίες, η πρόοδος που έχει καταγραφεί στη χώρα μας σε αυτούς τους τομείς είναι μεγάλη. Αρκεί να θυμηθεί κάποιος τον τρόπο με τον οποίο κατακυρώνονταν στο παρελθόν οι δημόσιες συμβάσεις, προσλαμβάνονταν οι αστυνομικοί ή επιλέγονταν οι δόκιμοι στην Εθνική Φρουρά. Πώς λειτουργούσε και έδινε δάνεια ο Συνεργατισμός, πώς γίνονταν οι προσλήψεις στις Κυπριακές Αερογραμμές και πώς τύγχαναν διαχείρισης τα Ταμεία Προνοίας κρατικών οργανισμών, με τρανταχτό παράδειγμα αυτό της Δρομολαζιάς. Την ίδια ώρα, όμως, καταγράφεται στις μέρες μας μια πολύ πιο έντονη κοινωνική αντίληψη και ευαισθησία γι' αυτά τα ζητήματα. Οι πολίτες δεν ανέχονται πλέον αυτά που στο παρελθόν γίνονταν με τρόπο αποκάλυπτο. Αυτό αποτελεί θετική εξέλιξη και ένδειξη πολιτικής ωριμότητας.

Τα επόμενα βήματα που πρέπει να γίνουν προκειμένου να επιτευχθεί ακόμη μεγαλύτερη πρόοδος, πρέπει να σχετίζονται με κινήσεις εκσυγχρονισμού στις δομές και διαδικασίες του κράτους. Με κανένα τρόπο δεν πρέπει να αφεθεί αυτό το ζήτημα στα χέρια εκλεγμένων ή μη, λαϊκιστών, οι οποίοι ένα πράγμα ξέρουν να κάνουν καλά: να δημιουργούν θόρυβο και εντυπώσεις. Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι αυτό που αφορά στα μη εξυπηρετούμενα δάνεια των πολιτικά εκτεθειμένων προσώπων, αλλά και των διαγραφών και διευθετήσεων δανείων πολιτικών κομμάτων και συνδεδεμένων οργανώσεων και εταιρειών. Η μία οδός, όπως έχει διαφανεί αυτές τις μέρες, είναι αυτή της δημοκρατίας θορύβου. Με τρόπο μάλιστα που τσουβαλιάζει τους πάντες, που οδηγεί σε μια γενικευμένη απαξίωση και που επιτρέπει σε κάποιους να αυτοπροβάλλονται ως οι μόνοι έντιμοι και καθαροί. Η άλλη οδός είναι αυτή της διαφάνειας και του ουσιαστικού ελέγχου. Δηλαδή, κατάθεση όλων των στοιχείων, δημοσιοποίηση και έλεγχος τους από εξειδικευμένο σε θέματα δικανικής οίκο του εξωτερικού. Που να είναι σε θέση να εξετάσει και να αξιολογήσει την κάθε περίπτωση ξεχωριστά. Μόνο έτσι θα διαφυλαχθεί το κύρος και η αξιοπιστία του πολιτικού συστήματος και μόνο έτσι θα επιβεβαιωθεί η ειλικρινής διάθεση για διόρθωση και βελτίωση. Πρέπει μέσω της διαφάνειας και του αξιόπιστου, ανεξάρτητου ελέγχου να διαφανεί ποιοι λειτουργήσαν σωστά, έστω και εάν βρέθηκαν προσωρινά σε δύσκολη θέση και ποιοι είναι αυτοί που μέσω της δημιουργίας θορύβου, αλλά και με τη στάση τους σε κρίσιμες ψηφοφορίες στη Βουλή, επικερδούν να καλύψουν δικές τους αμαρτίες.

Ακόμη πιο σημαντικό είναι η προώθηση μεταρρυθμίσεων και εκσυγχρονιστικών τομών. Για παράδειγμα, για πρώτη φορά από το 1960, έχει ετοιμαστεί ένα αρκετά φιλόδοξο πλαίσιο μεταρρυθμίσεων του δικαστικού μας συστήματος, το οποίο αναμένει τελική έγκριση από τη Βουλή. Πρέπει η δικαιοσύνη να λειτουργήσει με ακόμη μεγαλύτερη αξιοπιστία και αποτελεσματικότητα. Αλλάγες πρέπει να γίνουν και στον, επίσης, σημαντικό τομέα της Νομικής Υπηρεσίας, όπως για παράδειγμα στην ευχέρεια του εκάστοτε γενικού εισαγγελέα να τερματίζει κατά βούληση δίωξη προσώπου.

Το σύνολο, σχεδόν, των μεταρρυθμίσεων που προωθούνται αυτή την περίοδο ενισχύουν εκτός των άλλων και τη διαφάνεια, την αξιοκρατία και την ισονομία. Η μεταρρύθμιση της δημόσιας υπηρεσίας θα διευκολύνει την ανάδειξη των ικανότερων και καταλλήλοτερων στις θέσεις ευθύνης. Ο ψηφιακός μετασχηματισμός θα δημιουργήσει δυνατότητες καλύτερης εξυπηρέτησης του πολίτη, περιορίζοντας τις πελατειακές σχέσεις. Η αποκρατικοποίηση συγκεκριμένων δημοσίων οργανισμών, όπως είναι η Cyta, θα περιορίσει το περιθώριο παρεμβάσεων κομμάτων και συντεχνιών στις προαγωγές. Η μεταρρύθμιση της τοπικής αυτοδιοίκησης και οι συγχωνεύσεις δήμων και κοινοτήτων, επίσης θα περιορίσει τις πελατειακές σχέσεις σε τοπικό επίπεδο. Είναι με τέτοιες θεσμικές κινήσεις που θα επιτευχθεί πρόοδος και θα ενισχυθεί η εμπιστοσύνη των πολιτών. Ευθύνη των πολιτών είναι να παρακολουθούν και να κρίνουν ποιοι είναι αυτοί που προωθούν τέτοιες μεταρρυθμίσεις και ποιοι είναι αυτοί που συνεχώς βρίσκουν προκλήματα και ευκαιρίες προκειμένου να ξεδοντιάσουν ή να καθυστερήσουν την προώθηση κάθε θετικής αλλαγής.

Ο κ. Χάρης Γεωργιάδης είναι αναπληρωτής πρόεδρος του Δημοκρατικού Συναγερμού.

ΒΟΛΕΣ / Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΚΑΠΑΡΗ

Λιμουζίνες για 100 ευρώ

Το καλύτερο θα ήταν να εφαρμοστούν πρακτικές του ιδιωτικού τομέα και στον δημόσιο τομέα.

σιών. Με άλλα λόγια, να ενταχθούν στην ίδια κατηγορία με τον πρόεδρο της Δημοκρατίας και τους υπουργούς. Ωστόσο, ο γενικός ελεγκτής επιμένει ότι πρέπει να συνεχιστεί η απαγόρευση. Ο βουλευτής του ΔΗΚΟ Μαρίνος Μουσιούττας βρήκε τη χρυσή τομή, ή τη «σολομωνιτζή» και πρότεινε οι αξιωματούχοι να καταβάλλουν 100 ευρώ τον μήνα, για να έχουν το δικαίωμα να μεταβαίνουν στα σπίτια τους με τις κυβερνητικές λιμουζίνες. Η πρόταση είναι πολύ λογική, αφού το κόστος

παρακολουθήσεως και ελέγχου των αξιωματούχων είναι σίγουρα πολύ υψηλότερο. Άσε τις συνωμοσιολογίες και το κυνήγι μαγισσών από «αθκιασερούς» δημοσίου υπαλλήλους.

Το καλύτερο θα ήταν να εφαρμοστούν πρακτικές του ιδιωτικού τομέα και στον δημόσιο τομέα. Οι διευθυντές του Δημοσίου να είναι με συμβόλαιο πέντε χρόνων και με δικαίωμα ανανέωσης. Να καθιερωθούν κριτήρια αποδοτικότητας και επιπλέον να κρίνονται και από τους υφιστάμενούς τους. Στο Ισραήλ καθιερώθηκε ένα άλλο καλύτερο σύστημα. Οι δημόσιοι υπάλληλοι έχουν την επιλογή, είτε να εργάζονται με συμβόλαιο και με υψηλό μισθό, είτε να εργάζονται με καθεστώς μονιμότητας, αλλά με χαμηλότερο μισθό. Ακόμη πρέπει επι-

τέλους κάποιος να αγγίξει και τα επιδόματα των αξιωματούχων του κράτους. Δεν είναι δυνατό να απολαμβάνουν αφορολόγητο, σχεδόν τον μισό μισθό τους. Αντί επιδομάτων, οι αξιωματούχοι να πάρουν από μία πιστωτική κάρτα, όπως στον ιδιωτικό τομέα και όσα χρήματα δαπανήσουν για κεράσματα ή για τηλεφώνια, αυτά να πληρώνονται με τις κάρτες. Έτσι θα αναγκαστούν και ορισμένοι διευθυντές να κερνούν και κανένα καφέ και να μην αναμένουν από τους υφιστάμενούς τους το κέρασμα.

Στη θεωρία είναι όλοι καλοί και άριστοι στο Δημόσιο. Στη πράξη, όμως, αυτό το οποίο κατά κανόνα συμβαίνει είναι να εργάζονται ελάχιστα, σύμφωνα με κάποιους επισημάνοντες στην διοίκηση προσωπικού, γύρω στο 20%-30%. Οι υπό-

λοιποι, κατά κανόνα, πολεμούν για να αντιμετωπίσουν την πλήξη τους, μετρώντας ώρες για να σχολάσουν και παιδεύοντας στο μυαλό τους με κόλπα, ώστε να εξασφαλίσουν προαγωγή.

Είναι κρίμα τα πιο δυνατά μυαλά του τόπου, αντί να ωθούνται για να παράγουν περισσότερο, χαράμιζονται πίσω από ψυχρά γραφεία, πολεμώντας με μετρίότητες και σταπαλόντας φαία ουσία, για να προστατευτούν από τις παγίδες επιτήδειων, οι οποίοι λένε ότι έχουν και πλάτες. Αλλά όλα εδώ και πληρώνονται και δεν είναι λίγοι οι «ευπολῆπτοι» αξιωματούχοι, οι οποίοι μόλις χάσουν, λόγω ηλικίας, το αξίωμά τους, χάνουν και όλους τους δάθεν φίλους τους.

kapanispan@yahoo.gr

Χαλαρός κόσμος, με βροχές και ανέμους. Γενικός διευθυντής ημικρατικού οργανισμού καλούσε τον αρμόδιο υπάλληλο να πάρει την υπηρεσιακή του λιμουζίνα για πλύσιμο. Ο χαμηλόμισθος υπάλληλος προσπάθησε να πείσει τον διευθυντή ότι δεν είναι ορθό να πάει για πλύσιμο, αφού μόλις βγει από το πλυντήριο το αυτοκίνητο θα είναι και πάλι λερωμένο από τη βροχή. Αλλά ο διευθυντής επέμενε και τελικά έγινε το δικό του. Ευτυχώς, ο ισχυρός άντρας έμεινε πολύ λίγους μήνες στη θέση του. Σε άλλη περίπτωση αξιωματούχους του κράτους έλεγε στον οδηγό του, το καλοκαίρι, να μην σβήνει το αυτοκίνητο για να διατηρείται ο κλιματισμός, έστω και

αν οι συσκέψεις διαρκούσαν ώρες. Αυτά και άλλα πολλά εντάπεται, με τους διευθυντάδες του Δημοσίου, αποκαλύπτονται συνήθως στους καφενέδες και μετά ποτού στα κέντρα διασκέδασης και συνήθως μετά την αφυπηρέτηση των αξιωματούχων. Οι ιστορίες καθημερινής τρέλας στο Δημόσιο είναι πολλές και όχι σπάνια αγγίζουν και τους χαμηλόμισθους, οι οποίοι απολαμβάνουν τη μονιμότητα, les και είναι αναντικατάστατοι.

Πριν από μερικές ημέρες το Υπουργείο Οικονομικών πήγε στη Βουλή και ζήτησε να εξαιρεθούν από την απαγόρευση της μετάβασης στις οικίες τους, με υπηρεσιακές λιμουζίνες, ορισμένοι αξιωματούχοι του κράτους. Αφορά κυρίως γενικούς διευθυντές Υπουργείων και προέδρους Ανεξάρτητων Υπηρε-

Στήριξη μιας δύσκολης αποστολής

Του ΑΛΕΞΗ ΠΑΠΑΧΕΛΑ

Ο πρωθυπουργός βρίσκεται αντιμέτωπος με τρία δύσκολα προβλήματα: το προσφυγικό-μεταναστευτικό, την ένταση στις ελληνοτουρκικές σχέσεις και τα παικνίδια εξουσίας μεταξύ ισχυρών οικονομικών παραγόντων. Είναι και τα τρία εκρηκτικά ζητήματα και κανένα δεν έχει προφανή ή εύκολη λύση. Το προσφυγικό σίγουρα δεν έχει λύ-

Τα τρία πιο δύσκολα προβλήματα είναι το προσφυγικό-μεταναστευτικό, η ένταση στις ελληνοτουρκικές σχέσεις και τα παικνίδια εξουσίας μεταξύ ισχυρών οικονομικών παραγόντων.

ση. Τα άλλα δύο ενέχουν εθνικό ή και πολιτικό ρίσκο.

Ταυτόχρονα ο κ. Μητσοτάκης έχει βρεθεί αντιμέτωπος με τη σκληρή ελληνική πραγματικότητα. Το ελληνικό Δημόσιο δεν αλλάζει ούτε εύκολα, ούτε και γρήγορα. Οι ρυθμοί του και οι παθολογικές του παραμένουν εμπίδιο σε όποιον θέλει να κινηθεί με ταχύτητα και αποτελεσματικότητα. Ούτε όμως και το DNA του πολιτικού και κομματικού συστήματος μπορεί να αλλάξει σε μία βραδιά, ή σε ένα χρόνο. Οι πελατειακές

συνήθειες είναι βαθιά ριζωμένες και το επίπεδο των ανθρώπων που προσελκύει η πολιτική όχι ιδιαίτερα εντυπωσιακό, σε μεγάλο βαθμό.

Αυτή είναι όμως η χώρα. Πρέπει παρ' όλα αυτά να αλλάξει. Η κρίση διέλυσε τον κοινωνικό ιστό και απενέκρωσε παραγωγικά κέντρα. Οι θεσμοί κλονίσθηκαν και οι μηχανισμοί του κράτους αποσυντέθηκαν. Χάσαμε τον μπουσούλα, κάθε έννοια φιλόδοξου οράματος και σοβαρών στόχων.

Ο σημερινός πρωθυπουργός είναι από τους πολιτικούς που πιστεύουν ότι η χώρα μπορεί να αλλάξει. Εφτιαξε το δικό του brand πάνω στην ανάγκη των μεταρρυθμίσεων και στον στόχο μιας Ελλάδας που μπορεί να ανταγωνισθεί σε έναν πολύ σκληρό διεθνή στίβο. Εδειξε ότι παίρνει ρίσκα και πως άπαντες κάνουν το λάθος να τον υποτιμούν.

«Κρηνιάζουμε» ενίοτε και προφανώς ασκούμε κριτική όταν βλέπουμε παλινωδίες ή φαινόμενα που θα έπρεπε να ανήκουν στο παρελθόν. Δεν ξέρουμε άλλον τρόπο να κάνουμε τη δουλειά μας. Η αλήθεια είναι ότι είναι πολύ εύκολο να αγνοήσεις την πραγματικότητα και να ζητάς τον «ουρανό με τ' άστρα» σε μια χώρα που έχει δομικά βαρίδια δεμένα στα πόδια της και δεκάδες «νάρκες» έτοιμες να εκραγούν. Αν δεν πετύχει η σημερινή κυβέρνηση, μας περιμένει η καοτική ακυβερνησία με άγνωστους ρυθμιστές. Η αποστολή είναι εξαιρετικά δύσκολη και γι' αυτό θέλει, μαζί με την κριτική, και στήριξη.

Τι γίνεται όταν η δυνατότητα μιας κυβέρνησης να ελέγχει τις επικοινωνίες και τις κινήσεις των πολιτών συγκρούεται με αναδυόμενο κύμα λαϊκής δυσφορίας; Θα μπορέσουν οι Αρχές, με τον τεχνολογικό τους εξοπλισμό, να καθοδηγήσουν τις εξελίξεις, ή θα πολλαπλασιαστούν οι μεμονωμένες φωνές των πολιτών, αποκτώντας την κρίσιμη μάζα που θα επιβάλει αλλαγές στο καθεστώς; Οι δυναμικές που θέτει σε κίνηση η επιδημία του νέου κορωνοϊού στην Κίνα μας δίνουν μια ιδέα για τις προκλήσεις που αντιμετωπίζει η ανθρωπότητα σε μια εποχή κατά την οποία η τεχνολογία προσφέρει ολοένα περισσότερες δυνατότητες για τον έλεγχο του πληθυσμού. Η Κίνα είναι πρωτοπόρος στη χρήση της τεχνητής νοημοσύνης για τον έλεγχο των πολιτών· είναι σίγουρο ότι, αφού υπάρχει, αυτή η τεχνολογία θα εξαπλωθεί αργά ή γρήγορα σε όλο τον πλανήτη, σε αυταρχικά αλλά και σε δημοκρατικά πολιτεύματα. Το ερώτημα είναι εάν αυτό θα ωφελήσει το σύνολο της κοινωνίας ή εάν θα οδηγήσει σε πα-

Ο Λι και τα τείχη της σιωπής

Του ΝΙΚΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΡΑ

ραλλαγές ενός δικασμού μεταξύ μιας κλειστής ελίτ και μιας χειραγωγημένης μάζας.

Κεντρικό πρόσωπο στην ιστορία της διαμάχης μεταξύ κράτους και πολίτη τις τελευταίες ημέρες είναι ο 34χρονος γιατρός Λι Ουενλιάνγκ (Li Wenliang), ο οποίος πέθανε τα ξημερώματα της Παρασκευής στην πόλη Γουχάν (Wuhan), επίκεντρο της επιδημίας. Στις 30 Δεκεμβρίου, σε ομαδική κουβέντα σε κοινωνικό δίκτυο, ο Λι είχε προειδοποιήσει πρώην συμφοιτητές του για την ύπαρξη επικίνδυνου ιού στο νοσοκομείο όπου δούλευε. Λίγες ημέρες αργότερα, η αστυνομία κάλεσε τον ίδιο και άλλους επτά γιατρούς και τους καταγόρησε για διασπορά «παράνομων και ψευδών» ειδήσεων. Από τις αρχές Δεκεμβρίου που καταγράφηκαν τα πρώτα κρούσματα στο Γουχάν έως τις 23 Ιανουαρίου που η πόλη των 11 εκατ. κατοίκων τέθηκε σε καθεστώς καραντίνας, οι τοπικές αρχές υποτιμούσαν τον κίνδυνο, έκρυβαν τον αριθμό κρουσμάτων καθώς και το γεγονός ότι ο ιός μεταδιδόταν από άνθρωπο σε άνθρωπο. Ή φοβόντουσαν να ενημερώσουν την κεντρική κυβέρνηση, ή αυτή καθυστέρησε να τους

καθοδηγήσει, με αποτέλεσμα την ταχεία εξάπλωση του ιού. Έως την Παρασκευή το πρωί, αυτός είχε πλύξει 31.211 άτομα στην Κίνα, σκοτώνοντας πάνω από 637, ενώ καταγράφηκαν 270 κρούσματα σε άλλες 24 χώρες (και ένας θάνατος).

Ο θάνατος του οφθαλμιάτρου Λι, του οποίου η σύζυγος είναι έγκυος στο δεύτερο παιδί τους, προκάλεσε πάνδημο κύμα συγκίνησης αλλά και οργή για το πώς οι Αρχές χειρίστηκαν την επιδημία. Στην αρχή των διαμαρτυριών, αυτές επέτρεψαν επικριτικά σχόλια· αργότερα, όμως, ενώ φούντωνε το σύνθημα «Θέλω ελευθερία του λόγου», άρχισαν να σβήνουν τα πιο επιθετικά προς την κυβέρνηση. Πολλοί πολίτες αναπαρήγαγαν το σχόλιο που ο Λι είχε κάνει σε ανεξάρτητο κινεζικό μέσow ενημέρωσης, το Καϊσίν (Caixin), «Μια υγιής κοινωνία δεν πρέπει να έχει μόνο μία φωνή». Τακτική της κεντρικής κυβέρνησης είναι να επιτρέπει κάποια κριτική, ώστε να εκτονώνεται η ένταση των πολιτών, όχι, όμως, όταν κατηγορείται η ίδια. Γι' αυτό έστειλε υψηλόβαθμη ομάδα να διερευνήσει τα πεπραγμένα της τοπικής κυβέρνησης. «Πολλοί επικρίνουν την τοπική

κυβέρνηση για τυπολατρία και υπερβολική γραφειοκρατία», σημείωσαν οι κρατικοί Global Times.

Φαίνεται ότι παρά τον αυστηρό έλεγχο των κοινωνικών δικτύων (μην ξεχνάμε ότι ο Λι έπεσε θύμα υποκλοπής ενός chat) και μέσων ενημέρωσης, η συγκίνηση των πολιτών για την τύχη του γιατρού και η οργή τους για τη χειραγωγή των πληροφοριών, ξεπέρασαν τον φόβο, διαπέρασαν τα τείχη της σιωπής. Στο δίκτυο Weibo, η είδηση του θανάτου του Λι διαβάστηκε πάνω από 1,5 δισ. φορές σε μία ημέρα, κυριάρχησε σε συζητήσεις και μπλογκ και μεταδόθηκε από μέσα ενημέρωσης – με επικριτικά σχόλια για την κυβέρνηση. Είναι άγνωστο εάν η συγκεκριμένη υπόθεση θα φέρει όποια αλλαγή στη συμπεριφορά των κινεζικών αρχών. Προτεραιότητα του Πεκίνου είναι να κυριαρχήσει στην εξέλιξη της τεχνητής νοημοσύνης, η οποία είναι κρίσιμη για την τεχνολογία αναγνώρισης προσώπων που η Κίνα αναπτύσσει, εφαρμόζει και εξαγει. Γι' αυτό, πέρα από τον κίνδυνο εξάπλωσης του κορωνοϊού, οι εξελίξεις στην Κίνα μας αφορούν όλους.

ΕΠΙΦΥΛΛΙΔΑ / Του ΧΡΗΣΤΟΥ ΓΙΑΝΝΑΡΑ

Αυτοχειρία εκπαιδευτική

Έχουν οι Τούρκοι τη συνήθεια να λένουν πράγματα που εφάπτονται της αλήθειας, αλλά με τρόπο που να προκαλούν ερεθισμό στην ελληνική κοινή γνώμη και οξύνουν πολιτική αντιπαράθεση, παρά το γεγονός ότι οι βασικοί παράγοντες αυτής της «εμφυλιακής συγκρούσεως» έχουν διαχειρισθεί τα ίδια προβλήματα και έχουν πλήρη γνώση των σχετικών φακέλων του υπουργείου Εξωτερικών.

Είτε προ ολίγων ημερών ο Τούρκος πρόεδρος Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν ότι «φέτος δεν υπήρξε

«Πατήσαμε από νομική άποψη πόδι στο Αιγαίο», είχε δηλώσει ο Γιλμάζ για το «πρωτόκολλο της Βουλιαγμένης» του 1988, και κάναμε πως δεν ακούσαμε.

κρίση» στα Ιμια, διότι η Αγκυρα κατέστησε σαφές στην Αθήνα ότι «εάν η Ελλάδα δεν κάνει κάτι», ανάλογη θα είναι και η συμπεριφορά της Τουρκίας. Δεν χρειάζονταν να το πει ο κ. Ερντογάν και δεν υπήρχε λόγος να «αποκαλύψει» συνομιλία των υπουργών Αμύνης των δύο χωρών επί ευρύτερου θέματος.

Διότι, απλούστατα, η κρίση των Ιμίων ελύθη τον Ιανουάριο του 1996 όταν ο Αμερικανός διαμεσολαβητής Ρίτσαρντ Χόλμπρουκ επέτυχε να συμφωνήσουν η Ελλάς και η Τουρκία ότι το καθεστώς που θα διέπει τα Ιμια και την περίξ αυτόν περιοχή θα είναι «όχι ήλαιο, όχι στρατεύματα, όχι σημεία». Εκτοτε η συμφωνία εκείνη ισχύει με ελάχιστες παραβιάσεις.

Λίγο αργότερα από το δράμα των Ιμίων, σε μια πολυετή διάσκεψη στο Βουκουρεστί στην οποία μετείχε και η Ελλάς, ο τότε υπουργός Εξωτερικών της Τουρκίας Εμρέ Γκιονενσάι διέκρινε το περιεχόμενο της «συμφωνίας Χόλμπρουκ» αναφερόμενος σε

«γκρίζες ζώνες» στο Αιγαίο, και αυτό προβάλλει η Αγκυρα έως σήμερα.

Η ιστορία δεν τελειώνει εδώ. Πριν κλείσει ένα εξάμηνο από τη συμφωνία των Ιμίων, οι πρωθυπουργοί Ελλάδος και Τουρκίας, Κώστας Σημίτης και Σουλεϊμάν Ντεμιρέλ, υπέγραψαν στη Μαδρίτη, τον Ιούλιο 1997, διακήρυξη, με την οποία τα δύο μέρη αναλάμβαναν τη δέσμευση να σεβασθούν «τα έννομα, ζωτικά συμφέροντα» αλλήλων, που έχουν μεγάλη σημασία για την ασφάλεια και για την εθνική τους κυριαρχία. Η Αγκυρα ερμήνευσε ότι το σχετικό εδάφιο αφορούσε τα ζωτικά συμφέροντά της στο Αιγαίο. Η εσκεμμένη ασάφεια των διπλωματικών κειμένων είναι η γοητεία της διεθνούς πολιτικής.

Αλλά και η διακήρυξη της Μαδρίτης δεν προέκυψε από το πουθενά. Διότι το λεγόμενο «πρωτόκολλο της Βουλιαγμένης», που υπέγραψαν οι τότε υπουργοί Εξωτερικών Κάρολος Παπούλιας και Μεσούτ Γιλμάζ τον Μάιο του 1988, αναφερόταν «στο δικαίωμα χρήσεως της ανοικτής θαλάσσης και του διεθνούς εναερίου χώρου» στο Αιγαίο. «Πατήσαμε από νομική άποψη πόδι στο Αιγαίο», είχε δηλώσει ο Γιλμάζ στη «Χουριέτ», και κάναμε πως δεν ακούσαμε.

Όσο για τα θρυλούμενα υποθαλάσσια πετρέλαια, ήδη το πρακτικό της Βέρνης του 1976 προβλέπε ότι η Ελλάς και η Τουρκία «αναλάμβαναν την υποχρέωση όπως αποδοκουν πάσης πρωτοβουλίας ή πράξεως σχετικής με την υφαλοκρηπίδα του Αιγαίου, η οποία εδύνατο να παρενοχλήσει τη διαπραγμάτευση» που τότε διεξαγόταν στην Ελβετία.

Όμως η ίδια δέσμευση επαναλαμβάνονταν και στη συμφωνία του Νταβός, τον Φεβρουάριο 1988, που ανέφερε ότι τα δύο μέρη θα απέιχαν από έρευνες στα διεθνή ύδατα του Αιγαίου, έως ότου επιλυθεί το ζήτημα της υφαλοκρηπίδος. Εν συντομία, ουδέν καινόν υπό τον ήλιον και στις ελληνοτουρκικές σχέσεις, βεβαίως βεβαίως. Με μόνη διαφορά ότι οι Τούρκοι δεν βιάζονται και δεν ξεχνούν ποτέ, σε αντίθεση με εμάς.

Υπάρχει ο επαγγελματικός δημόσιος λόγος, η δημοσιογραφία. Έχει αφητηρία την κοινή σε μια συμβίωση ανάγκη της πληροφόρησης και ανταλλαγής απόψεων. Είναι όπως η κοινή ανάγκη της εκπαίδευσης και καλλιέργειας, η ανάγκη απονομής δικαιοσύνης, λειτουργίας της αγοράς, των ταχυδρομείων, της ύδρευσης – και όσες ακόμα κοινές ανάγκες.

Ονομάζουμε κοινωνική παρακμή την άμβλυνση ή και απώλεια της επίγνωσης ότι συγκροτούμε οργανωμένες συλλογικότητες για να κοινωνούμε κοινές ανάγκες. Και ονομάζουμε ακμή την κοινωνία των αναγκών, όταν τη βιώνουμε, εμπειρικά και αυτονόητα, ως ευταξία. Δηλαδή, όταν μας δίνει χαρά πρώτιστη η σχέση με δευτερεύουσα την ικανοποίηση της ανάγκης. Αυτή την προτεραιότητα της σχέσης την έφεραν στην ανθρώπινη Ιστορία οι Έλληνες ως θεσμικό αίτημα.

Σήμερα μοιάζει να έχουμε ξεχάσει το προνόμιο που κάποτε αξιωθήκαμε. Δεν το καταλαβαίνουμε και το πρόνομιο όταν μας το εξηγούν. Κρατάμε τις λέξεις: πόλις, πολιτική, πολιτισμός, που τώρα πια σημαίνουν το ακριβώς αντίθετο από την αρχική τους σημασία, παραπέμπουν σε θεσμικά μορφώματα επανοημένα και φτιαγμένα για να εξασφαλίζουν την ατομοκεντρική αυτονομία, τη θωράκιση συμφερόντων. Από καταβολής του ελληνώνυμου βαλκανικού κρατίδιου, στρεβλώθηκε το νόημα των ονομάτων «δίκως αιδώ ή λύπην»: Μιλάμε για δημοκρατία, ενώ η πλειονότητα πουλάει την ψήφο της για να κερδίσει, δημόσια αμειβόμενη, ισόβια ραστώνη και απραγία. Υπήρξε πρωθυπουργός που καταξίωσε τον χρη-

Μα την αλήθεια, αυτοκτονούμε παίζοντας καραγκιόζη.

ματισμό σαν «δικαίωμα» του δημόσιου λειτουργού «να κάνει ένα δώρο στον εαυτό του» και παρότρυνε τον υπουργό του των Οικονομικών να «τα δώσει όλα»: να αδειάσει το κοινωνικό χρήμα στα πορτοφόλια της κομματικής πελατείας.

Ο επαγγελματικός δημόσιος λόγος, η δημοσιογραφία, καταγγέλλει, κατά καιρούς, τα κοινωνικά εγκλήματα των επαγγελματιών της εξουσίας. Η καταγγελία είναι μόνο πυροτέχνημα, αφού οι εξουσιαστές έχουν προλάβει να κατοχυρώσουν νομοθετικά την ατιμωρησία τους προσφέροντας, σπανιότατα, και έναν αποδιοπομπαίο τράγο (Τσοκατζόπουλο ή Παπαντωνίου) για να ξεγελώνται οι μάζες. Και είναι μεθοδευμένες οι καταγγελίες, ώστε η εμβέλεια των συνεπειών τους να εξαντλείται αποκλειστικά στο πεδίο εφημερων εντυπώσεων.

Επιπλέον, η δημοσιογραφία σήμερα, για λόγους επαγγελματικά και θεσμικά δεοντολογίας, περιορίζει τις πολιτικές της επικρίσεις σε προγραμματικά προκαθορισμένους αιτιπάλους – αποκλείεται μια φιλοκυβερνητική εφημερίδα να μεμφθεί υπουργό της κυβέρνησης ή να διαμαρτυρηθεί για την υπουργοποίησή του, έστω κι αν πρόκειται για καταφανώς ανεπιτήδευο ή και διανοητικά καθυστερημένον. Σε αυτήν την αυτιστική μονοτροπία προηγήθηκαν δολοπρεπέστατα οι εφημερίδες

του «αριστερού» χώρου, αυτοδιαφημιζόμενες σαν «προοδευτικές».

Η ανήκεστη πια βλάβη αποτυπώνεται εμφαντικά, αλλά και πανουργότατα, στη γλώσσα: Με απίστευτη υπομονή και παραπειστική δολιότητα, όσοι καπιλεύονται αδιάντροπα τις κοινωνικές ευαισθησίες της Αριστεράς έχουν επιβάλει, στην εκπαιδευτικά υποβαθμισμένη Ελλάδα, να ονομάζονται «προοδευτικοί» οι θιασώτες του σταλινικού εφιάλτη και της ζαχαριαδικής φρικωδίας. Η εμμονή σε προτεραιότητες συλλογικής καλλιέργειας, γλωσσικής κατάρτισης, πολιτισμικής αυτοσυνειδησίας, κατασκευασμένης ευθές σαν συντηρητική της στειρότητας, εθνικιστικός επαρχιωτισμός, οπωσδήποτε ή σχεδόν φασισμός.

Η ελλαδική κοινωνία έχει παγιδευτεί, τα τελευταία σαράντα χρόνια, σε ουτοπίες: Οι λέξεις δεν παραπέμπουν σε ρεαλιστικά δεδομένα, παραπέμπουν σε εντυπώσεις. Η κυκλοφορία των εφημερίδων και η επίδραση των εφημερίδων είναι κοινωνικά ασήμαντη, επειδή στο παιχνίδι των εντυπώσεων οι εφημερίδες (ο γραπτός λόγος, η ανάνγωση, η κριτική λειτουργία του νου) είναι αδύνατο να ανταγωνιστούν το θέαμα, την εικόνα. Δεν μοιάζει να υπάρχουν εφημερίδες που έχουν συνείδητο ποιήσει το ανέφικτο της επιβίωσης τους. Κατά κανόνα, συνεχίζουν να ανταγωνίζονται τη λογική τις εικόνας, το κυνηγητό των εντυπώσεων, τη διαφημιστική μικρόνοια, μήπως και επιβιώσουν.

Επιβιώνει ωστόσο στις εφημερίδες, περιθωριακά, ο δοκιμακός λόγος. Οι η εξηλιθωτική προτεραιότητα «ευρημάτων» εντυπωσιασμού, αλλά

ίκνη εμμονής στη λογική ανάλυση και στη σύνθεση «νοήματος» – η γλώσσα να υπηρετεί την κοινωνία της εμπειρίας. Μοιάζει η εμμονή να είναι ματαιοπονία – τα ηλεκτρονικά σχόλια αναγνωστών σε εφημερίδες πείθουν και τον πιο αισιόδοξο ότι η υποκατάσταση της πληροφορίας από την εντύπωση δεν είναι περιπτώτικό νόσημα, είναι λοιμική.

Υπάρχουν κοινωνίες που αντιστέκονται, εφημερίδες που διατάζουν να εκμαυλιστούν από το πρωτείο των εντυπώσεων. Μια τέτοια αντίσταση στην Ελλάδα θα ήταν προϋπόθεση ιστορικής επιβίωσης και συλλογικής αξιοπρέπειας. Θα την παραλλήλιζε κανείς με κάτι σαν «κυρφό σχολειό»: άμυνα της ανθρωπιάς του ανθρώπου, όταν όλα τα σκιάζει η φοβέρα των «Αγορών» και τα πλανάει η σκληριά σε δανειστές και «επενδυτές».

Είναι η ακρότατη οδύνη, ο ασφυκτικότερος πνιγμός: Η γλώσσα που μας την έδωσαν ελληνική, να κακοποιείται ατημητικά και να γελοιοποιείται σε κάθε πτυχή του δημόσιου βίου, ο λειτουργικός αναλφαριθμητισμός της χώρας, το σχολείο συνεχώς να εξευτελίζεται και το φροντιστήριο θριαμβικά να ηγεμονεύει, και όμως πρώτη έννοια του υπουργείου Παιδείας να παραμένει η ενίσχυση του ρόλου των συνδικαλιστών στη λειτουργική στελέχωση της Εκπαίδευσης («Κ» 2.2.2020), όπως και το κομματικό αλισβερσί για την ηγεσία του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής, του ΔΟΑΤΑΠ, της νεόφυτης Εθνικής Αρχής Ανώτατης Εκπαίδευσης! Μα την αλήθεια, αυτοκτονούμε παίζοντας καραγκιόζη.

Το συλλεκτικό ντιμπέιτ

Του ΧΡΥΣΗ ΠΑΝΤΕΛΙΔΗ

Αναμφίβολα, το ντιμπέιτ των κυρίων Αβέρωφ Νεοφύτου και Άντρου Κυπριανού, μέρα μεσημέρι της περασμένης Πέμπτης, μπορεί κάλλιστα να χαρακτηριστεί ως συλλεκτικό. Όποιος είχε την ευκαιρία να βρίσκεται εκείνη την ώρα μπροστά από την τηλεόραση, μπόρεσε να παρακολουθήσει, σε μία και μόνο εκπομπή, την αποτυχημένη πολιτική και τις λανθασμένες επιλογές των τελευταίων 12 ολόκληρων χρόνων. Είτε τους αρέσει όταν τους το λένε, είτε όχι, οι κύριοι Αβέρωφ Νεοφύτου και Άντρος Κυπριανού, ως πολιτικά πρόσωπα, είναι οι κύριοι συλλοβάτες της αποτυχημένης πολιτικής Αναστασιάδη στο Κυπριακό, αφού είναι οι κατεξοχήν εκφραστές της σχολής που πρότεινε και εξακολουθεί να προτείνει, παρά το αδιέξοδο, ότι η πολιτική του «καλού παιδιού» και των συνεχών διαδικαστικών και ουσιαστικών υποχωρήσεων, θα οδηγήσει σε αλλαγή της τουρκικής στάσης. Παράλληλα, οι κύριοι Αβέρωφ Νεοφύτου και Άντρος Κυπριανού φέρουν εξίσου τεράστιο μερίδιο της ευθύνης: Για την «αγιοποίηση» του Μουσταφά Ακιντζι και για την συνεπακόλουθη απενοχοποίηση της τουρκικής πλευράς. Για την καλλιέργεια των ψευδαισθήσεων περί δήθεν «επικείμενης λύσης», σε τακτά χρονικά διαστήματα.

Για τη δέσωση, από πρόσωπα του περιβάλλοντός τους, του μυθεύματος ότι «οι Ελληνοκύπριοι δεν θέλουν λύση». Για την πραγματοποιήση, από πρόσωπα επίσης του περιβάλλοντός τους, σειράς δράσεων υπονόμευσης των θεσμών της Κυπριακής Δημοκρατίας και αντι-κατάστασής τους από τις Τεχνικές Επιτροπές, οι οποίες, όμως, άλλο ρόλο και άλλη αποστολή πρέπει να έχουν. Για τη δημιουργία λανθασμένων εντυπώσεων, τόσο στην Κύπρο, όσο και στο εξωτερικό, σε σχέση με την ουσία του

Κυπριακού. Για τη σωρεία των επικίνδυνων υποχωρήσεων του προέδρου Αναστασιάδη, με αποκορύφωμα το Πλαίσιο Γκουντιέρες. Για την εφαρμογή λεγόμενων «Μέτρων Οικοδόμησης Εμπιστοσύνης», που στην πραγματικότητα είναι μέτρα συμφιλίωσης με την κατοχή και αναβάθμισης του κατοχικού ψευδοκράτους. Για τη συντήρηση του σεναρίου περί αγωγού φυσικού αερίου μέσω Τουρκίας μετά από μια ενδεχόμενη λύση, που έρχεται σε «σύγκρουση» με το έργο για τον αγωγό East Med, για το οποίο η χώρα μας ήδη υπέγραψε σχετική συμφωνία.

Σε ό,τι αφορά την οικονομία και την εσωτερική διακυβέρνηση, ο κ. Άντρος Κυπριανού ηγήθηκε στο παρελθόν και ο κ. Αβέρωφ Νεοφύτου ηγείται στο παρόν, δύο διακυβερνήσεων που ανταγωνίζονται για το ποια έβλαψε λιγότερο τον τόπο, αντί για το ποια τον ωφέλησε, και που ισοβαθμούν απολύτως στο ότι: Οδήγησαν από μία μεγάλη τράπεζα σε κατάρρευση, η μεν τη Λαϊκή, η δε τον Συνεργατισμό. Περιφρόνησαν από ένα πόρισμα Ερευνητικής Επιτροπής, η μεν για την έκρηξη στο Μαρί και η δε για την κατάρρευση του Συνεργατισμού. Αυτά σε ό,τι αφορά το παρελθόν, το οποίο και οι δύο πολιτικοί αρχηγοί ανέδειξαν εντόνως την περασμένη Πέμπτη, σε μια ακόμα προσπάθειά τους να συσπειρώσουν το κομματικό ακροατήριό τους και να εδραιώσουν τον δικομματισμό που τους τρέφει. Όμως, η κοινωνία αγωνιά για το μέλλον. Και αν κάτι αναδείχθηκε στο ντιμπέιτ της Πέμπτης είναι ότι ο τόπος χρειάζεται το ΔΗΚΟ. Τόσο ως ισχυρό κοινοβουλευτικό κόμμα, όσο και ως ισχυρό πυλώνα της επόμενης διακυβέρνησης.

Ο κ. Χρύσης Παντελίδης είναι μέλος της Γραμματείας του Εκτ. Γραφείου του ΔΗΚΟ.

Από σκάνδαλο, σε σκάνδαλο

Του ΠΑΝΟΥ ΛΟΪΖΟΥ ΠΑΡΡΑ

Αιτήθηκαν πολιτογράφηση τον Οκτώβριο του 2014. Μέσα σε τρεις μήνες, οι έξι Σαουδάραβες μαζί με παιδιά, γονείς πεθερικά, έγιναν 36 και όλοι μαζί με συνοπτικές διαδικασίες, τον Ιανουάριο του 15, βαφτίστηκαν Κύπριοι πολίτες. Νονός, ο συνήθης ύποπτος. Το Υπουργικό Συμβούλιο. Δεν έμεινε κριτήριο που να μην το ξεχειλώσαν για να πετύχουν την πολιτογράφηση. Μιλάμε για τα κριτήρια, τα οποία οι ίδιοι οι κυβερνώντες συνέθεσαν, ώστε να ντύσουν με μια υποτυπώδη σοβαρότητα ένα πρόγραμμα που μοιράζει ευρωπαϊκά διαβατήρια σε τιμή ευκαιρίας. Πού να αντέξουν όμως την τόση σοβαρότητα! Χρησιμοποίησαν επενδυτικά κριτήρια από τρεις διαφορετικές κατηγορίες, αλλά καμία εκ των τριών δεν πληρούσε τα κριτήρια, όπως ορίζει το πρόγραμμα. Η μοναδική δέσμευση για διατήρηση μόνιμης κατοικίας στην Κύπρο δεν τηρήθηκε από όλους τους επενδυτές, ενώ το Δημόσιο απώλεσε τουλάχιστον ένα εκατομμύριο φορολογικά έσοδα. Οι εταιρίες-οχήματα των επενδύσεων τους μέχρι και σήμερα δεν είναι συνεπείς στις φορολογικές τους υποχρεώσεις, ενώ ο μηχανισμός ελέγχου διατήρησης της επένδυσης για τουλάχιστον τρία χρόνια, όπως προνοεί ο κανονισμός, ήταν και είναι ανύπαρκτος.

Κι ενώ όλα αυτά είδαν το φως της δημοσιότητας ο πρόεδρος συνεχίζει να απολαμβάνει τις υπηρεσίες αερομεταφοράς του «φίλου» του, του Σαουδάραβα, free of charge, χωρίς να αισθάνεται την παραμικρή ανάγκη να απολογηθεί, που του παρασχεθήκαν υπηρεσίες—ιδιωτικώς—από πολίτη, ο οποίος επιφυλάχθηκε με τη σειρά του από τις πολιτικές του ίδιου του προέδρου. Αν είναι να χωρίσει κανείς σε περιόδους τη διακυβέρνηση Αναστασιάδη, εύκολα μπορεί να το κάνει με μέτρο τα σκάνδαλα, των οποίων η μπόκα της διαπλοκής μας περιβάλλει ακόμα. Εξέλεγχ με τη δέσμευση ότι δεν θα γίνει κούρεμα. Εντός ενός μηνός είχε ειδοποιηθεί φίλους, συγγενείς, συμπεθέρους και πελάτες να σγκώσουν τις καταθέσεις τους από τις κυπριακές τράπεζες και υπέγραψε το κούρεμα. Έχοντας καθορίσει ο ίδιος τα κριτήρια για την πώληση των Κυπριακών Αερογραμμών, έστειλε συνεργάτες του δικηγόρου του γραφείου στον διαγωνισμό εξαγοράς τους, εκπροσωπώντας τη Rynaір με ψευδώνυμα. Φρόντισε να μας φορτώσει τη Χρυστάλλα Γιωρκάτζη σε ακόμη ένα δημόσιο πόστο με τη μυστηριώδη παράληψη στο συμβόλαιό της, ενώ βόλεψε και υπερασπίστηκε μέχρι τέλους τον

άσπονδο φίλο του, Ρίκκο Ερωτοκρίτου, που εκ του αποτελέσματος αποδείχτηκε άλλος ένας διαπλεκόμενος απατεώνας. Παράλληλα, ανά τακτά χρονικά διαστήματα, διάφορα διεθνή Μέσα δημοσιεύουν στοιχεία που θέλουν το δικηγορικό γραφείο—που φέρει το όνομα του προέδρου της χώρας—να εκπροσωπεί εταιρίες που καταδικάστηκαν για ξέπλυμα βρώμικου χρήματος. Η αμοιβή της εκπροσώπησης άραγε ήταν με «καθαρό» χρήμα;

Κι από τις προσωπικές χάρες, περάσαμε στις συλλογικές ζημιές. Την ώρα που διαβεβαίωναν την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τον κάθε χαμπλοσυνταξιοχού ότι ο Συνεργατισμός έχει ρευστότητα και ετοιμάζεται να ανοίξει τα φτερά του, παρασκευιακά φρόντισαν να τον παραδώσουν με κόστος—για το κράτος—στην Ελληνική Τράπεζα και ουσιαστικά σε φίλα προσκείμενους επιχειρηματίες. Κι απάνω που προλάβαμε να κωνέψουμε τις μαζεμένες επιτυχίες του Χ. Γεωργιάδη, ακολούθησαν οι αποκαλύψεις για τις μεγάλες επιτυχίες των πολιτογραφήσεων με τις οποίες τα κυπριακά σκάνδαλα έκαναν διεθνή καριέρα. Ρώσοι, Καμποτζιανοί, Σαουδάραβες και ποιος ξέρει πόσοι άλλοι απατεώνες, αλωνίζονταν ανεόχλητοι με το κυπριακό διαβατήριο, ανά χείρας.

Η όλη φάση ανασύρει μνήμες από τη διακυβέρνηση Κληρίδη, με τη διαφορά όμως ότι τότε, αυτοί που απομυζούσαν τους δημόσιους πόρους ήταν οι υπουργοί, οι συνεργάτες κι ο περίγυρος του προέδρου. Σήμερα, αυτός που γεύεται αποκάλυπτα τους καρπούς της εξουσίας είναι πρωτίστως ο ίδιος ο πρόεδρος. Αν πραγματικά λείπει κάτι σήμερα από την κυπριακή πολιτική σκηνή αυτό είναι η ηγεσία. Ένας ηγέτης που να μπορεί να οικοδομήσει ένα νέο όραμα για τη χώρα, να το μεταδώσει στους πολίτες, να κερδίσει την εμπιστοσύνη τους. Ένας ηγέτης που με την άδολη αγάπη του για τον τόπο θα ξαναδώσει νόημα στην πολιτική, στην εκπροσώπηση, στη συλλογική δράση στο κοινό συμφέρον. Κάποια στιγμή βέβαια να ξαναδούμε κι εμείς τις ευθύνες μας, μπας και ψηφίσουμε έναν πρόεδρο που θα το έχει καμψό να θυσιάσει το προσωπικό του συμφέρον για να εξυπηρετήσει τη χώρα για να εξυπηρετήσει το προσωπικό του συμφέρον.

Ο κ. Πάνος Λοΐζου Παρράς είναι οικονομολόγος.

Πάνος Λοΐζου Παρράς

«Πριν από την κορύφωση των συνομιλιών στο Κραν Μοντάν, τον Ιούλιο του 2017, ο Χριστοδουλίδης μοίραζε από το παρασκήνιο στους δημοσιογράφους παραπλανητική πληροφορόρηση και δηλητηρίαζε την κοινωνία με φοβίες, ενώ ο Αναστασιάδης επεδίωξε συνάντηση με τον Τσαοβόσουλγιο για να του πει ότι οι Ελληνοκύπριοι δεν θέλουν να μοιραστούν τίποτα με τους Τουρκοκύπριους και ότι έπρεπε να αναζητηθούν άλλες μορφές λύσης. Του ζήτησε πίστωση χρόνου για να πάει σε εκλογές και υποσχέθηκε ότι στη συνέχεια θα αναλάμβανε πρωτοβουλίες να τα μοιράσουμε όλα, περιλαμβανομένων των υδρογονανθράκων. Παρ' όλα αυτά, επέστρεψε στην Κύπρο καταγγέλλοντας την Τουρκία για αδιאלαξία, ενώ στο παρασκήνιο μίλούσε για την αποφασιστικότητα του να προωθήσει λύση δύο κρατών. Μέχρι και ειδική ενημέρωση έκανε στο Υπουργικό Συμβούλιο, ενώ έφτασε στο σημείο να παροτρύνει δημόσια την Τουρκία να τρυνάψει στον βορρά και ανέθεσε σε κορυφαίο διπλωμάτη να του ετοιμάσει μελέτη για διχοτόμηση της ΑΟΖ», αναφέρει μεταξύ άλλων ο Μακάριος Δρουσιώτης σε άρθρο του με τίτλο, «Θα γίνει πόλεμος για το αέριο; Μπορεί...», που δημοσιεύτηκε στον «Πολίτη» και στη «Cyprus Mail» στις 26/01/2020.

Αυτά που αποκαλύπτει ο αρθρογράφος πραγματικά σοκάρουν. Διαβάζοντας αυτά που ισχυρίζεται σου κόβεται η ανάσα, σε λούζει κρύος ιδρώτας. Είναι από τις περιπτώσεις που εύχεται να είναι ένα κακό όνειρο που πέρασε. Εύχεται ο αρθρογράφος είτε να ψευδεται είτε να επιδίδεται σε πολιτικό κουτσομπολιό χωρίς αποδείξεις και επαρκή τεκμηρίωση. Αν και για τη διαμειφθέντα στο Κραν Μοντάνα έχουν δει το φως της δημοσιότητας πολλά αντιφατικά αφηγήματα, το να επιμένει ο αρθρογράφος, αυτήν τη χρονική στιγμή που ίσως να είναι η τραγικότερη που έχουμε βρεθεί αναφορικά με το εθνικό θέμα, τότε το θέμα παίρνει ανεξέλεγκτες διαστάσεις. Το να ισχυρίζεται κάποιος, ειρωνύμως, ότι η δική μας πλευρά συνεννοήθηκε με τον κατακτητή για λύση δύο κρατών είναι πρωτόγνωρο και εξωφρενικό.

Στη μακροχρόνια ιστορία του Κυπριακού όλοι ανεξαιρέτως οι Ε/κ ηγέτες έχουν επικριθεί, δικαίως ή αδικώς, από πολιτικούς αντιπάλους

Τρία συν ένα ίσον κανένα!

Του ΛΑΡΚΟΥ ΛΑΡΚΟΥ

Πολίτης αποτίνει φόρο τιμής κατά τη διάρκεια επιμνημόσυνης τελετής, στον Κινέζο γιατρό Li Wenliang, ο οποίος ήταν από τους πρώτους που προειδοποίησαν για τον κορωνοϊό.

τερική κατανάλωση, όπως ο Eastmed ή πιο γρήγορες επαφές με παράγοντες στην Ουάσιγκτον. Αυτό το θεωρητικό σχήμα διαθέτει σημαντικά μειονεκτήματα: Πρώτο, δεν αφορά τον ίδιο τον πρόεδρο των ΗΠΑ, ο οποίος έχει άλλες προεγγιώσεις, λ.χ. σε σχέση με την Τουρκία και τον Τ. Ερντογάν, συνεπώς δεν προκύπτει μια πολιτική διαδικασία που να υπακούει σε κάποιο πλάνο. Δεύτερο, επικεντρώνεται σε ζητήματα εξωτερικών εντυπώσεων, γιατί από τη φύση του δεν μπορεί να προωθήσει σοβαρά θέματα λόγω της μη επίλυσης του Κυπριακού. Τρίτο, το Ισραήλ, ήδη, πωλεί φυσικό αέριο στην Αίγυπτο και την Παλαιστινιακή Αρχή και ετοιμάζεται με την Ιορδανία. Η Κύπρος έμεινε στις ασκήσεις επί χάρτου και η Ελλάδα ταλαντεύεται ανάμεσα στη Χάγη και τις εσωτερικές της φοβίες. Τέταρτο, το «3 συν 1» συνενώνει, δυστυχώς, φαινομενικά, αντιθετικά συμφέροντα ανάμεσα στους Ν. Αναστασιάδη και Β. Νετανιάχου. Ο Ν. Αναστασιάδης εμφανίζει στην κοινή γνώμη έναν συννομιλητή με σημαντική ισχύ και ο Νετανιάχου, εκτός άλλων, αξιοποιεί την πολιτική της μη λύσης στο Κυπριακό που ακολουθεί ο Ν. Αναστασιάδης για να δημιουργεί φθορά στην εξωτερική πολιτική της Τουρκίας. Λογικά ασύμπτωτα συμφέροντα που χειρίζονται δύο πρόσωπα με συγκλίσεις πάνω στις αρνητικές διαστάσεις που παράγουν οι διεθνείς σχέσεις. Πέμπτο, το οικοδόμημα «3 συν 1» στηρίζεται από χαμηλόβαθμους αξιωματούχους στο αμερικανικό ΥΠΕΕ που ενδιαικρόνται ιδιαίτερα για τα συμφέροντα του Ισραήλ, κάτι που προσφέρει μόνο δευτερεύουσας σημασίας χειρισμούς για τους άλλους δύο. Σε αντίθεση με τις σημερινές προεκρίσεις, θυμίζω ότι επί Ομπάμα

είχαν επισκεφθεί την Κύπρο, τόσο ο αντιπρόεδρος Τ. Μπάνιγτεν όσο και ο ΥΠΕΕ Τ. Κέρυ (2015), στηρίζοντας τις συνομιλίες Αναστασιάδη-Ακιντζι και τις κινήσεις του ΟΗΕ υπό τον γ.γ. Μπαν Κι Μουν, προτεινόντας ολοκλήρωση των συνομιλιών μέχρι το τέλος του 2016.

Η «3 συν 1» υπόθεση συνιστά μια στρεβλή αντίληψη των πραγμάτων, και, βέβαια, δυσκολεύει περαιτέρω χειρισμούς μέσα στο ευρωπαϊκό πλαίσιο, στον οποίο ανήκει η Κύπρος. Η Τουρκία στις 30 Ιανουαρίου πρότεινε «να σταματήσουν από κοινού όλες οι παράκτιες εργασίες στο νότιο τμήμα του νησιού μέχρι τη λύση του Κυπριακού». Η Λευκωσία απορρίπτει την πρόταση γιατί «τα προσκήνρια που η Τουρκία επικαλείται, για δήθεν προστασία των δικαιωμάτων των Τ/κ, είναι αβάσιμα και έρχονται σε πλήρη αντίθεση με το Διεθνές Δίκαιο». Ωστόσο, ένα μορατόριουμ για κάποιο διάστημα είναι μια συνήθης διπλωματική πρακτική, συνεπώς μια πρόταση για ένα μορατόριουμ θα έπρεπε να προκύψει σε διασύνδεση με το άτυπο χρονοδιάγραμμα για το Κυπριακό (2020) που συμφωνήθηκε ανάμεσα στους ηγέτες των δύο κοινοτήτων στην παρουσία σε γ.γ. του ΟΗΕ στο Βερολίνο στις 25 Νοεμβρίου 2019. Το ενεργειακό πρόγραμμα της Λευκωσίας είναι ανενεργό, πλην του αιγυπτιακού διαδρόμου. Κατά συνέπεια, η Λευκωσία θα μπορούσε να προτείνει η ίδια ένα μορατόριουμ, γιατί υπόσχεται πολύ περισσότερα—προοπτικές επίλυσης. Αντί άσκησης πολιτικής που να αντιμετωπίζει τα μείζονα, ασκείται πολιτική με κριτήριο τις εντυπώσεις. Το «3 συν 1» ίσον κανένα, για τα πραγματικά συμφέροντα της Κύπρου...

www.larkoslarkou.org.cy

Η σιωπή δεν είναι πάντα χρυσός

Του ΘΕΟΔΩΡΟΥ ΘΕΟΔΩΡΟΥ

για λάθος χειρισμούς. Άλλοι χαρακτηρίστηκαν ενδοτικοί, άλλοι απορριπτικοί, άλλοι κινούμενοι από προσωπικές φιλοδοξίες και άλλοι από εμμονές για τη μη λύση. Όμως είναι η πρώτη φορά που η δική μας πλευρά κατηγορείται ευθέως, από Ε/κ χείλι, ότι συνεννοήθηκε με τους Τούρκους για το Taksim του Ντενκτάς. Στην ουσία ο αρθρογράφος κατηγορεί την Ε/κ ηγεσία για εθνική μειοδοσία. Αν η συνεννόηση με τους Τούρκους για διχοτόμηση της πατρίδας μας δεν είναι μειοδοσία τότε τι μπορεί να είναι;

Το θέμα, όμως, παίρνει ακόμη μεγαλύτερες διαστάσεις, αν συνυπολογισθεί το γεγονός ότι ο αρθρογράφος δεν είναι ο πρώτος τυχόντας. Πρόκειται για έναν έμπειρο δημοσιογράφο, ιστορικό ερευνητή, πολιτικό αναλυτή και συγγραφέα, ο οποίος ασχολείται διαχρονικά με το Κυπριακό.

Δραματικό ακόμα είναι το ότι ο συγγραφέας δεν μιλάει γενικά και αόριστα αλλά με «διευθύνσεις και ονόματα». Άκουσον άκουσον. «Μέχρι και ειδική ενημέρωση έκανε στο Υπουργικό Συμβούλιο», για λύση δυο κρατών. Έλεος. Επιτέλους που είναι οι υπουργοί που τότε μετείχαν στο Υπουργικό Συμβούλιο να διαψεύσουν όλα αυτά τα επεικώς εθνικά απαράδεκτα. Το ελάχιστο χρέος που έχουν απέναντι στην πατρίδα είναι να αποδείξουν ότι όλα αυτά είναι φαντασιώσεις του αρθρογράφου. Είτε τους αρέσει είτε όχι, όσο σιωπούν έμμεσα επιβεβαιώνουν το άρθρο. Πρόσκληση - πρόκληση προς τους τότε υπουργούς. Ένας προς έναν θα πρέπει να κληθούν να απαντήσουν. Αν πράγματι συμμετείχαν σε ειδική ενημέρωση για τη διχοτόμηση τότε είναι συνυπεύθυνοι.

«Ανέθεσε σε κορυφαίο διπλωμάτη να του ετοιμάσει μελέτη για διχοτόμηση της ΑΟΖ», αναφέρεται στο άρθρο. Η κατρακύλα και ο εθνικός ξεπεσμός συνεχίζεται. Αν είναι ποτέ δυνατόν ο Ε/κ ηγέτης να μελετά το ενδεχόμενο διχοτόμησης της ΑΟΖ. Επιτέλους ποιος είναι αυτός ο διπλωμάτης, που αν πράγματι ανέλαβε αυτό το αντεθνικό έργο, τότε κάθε άλλο παρά κορυφαίος θα μπορούσε να χαρακτηριστεί. Από την άλλη όμως ο κ. Δρουσιώτης, καθηκόντως, θα πρέπει άμεσα να τον κατονομάσει. Διαφορετικά κινδυνεύει να κατηγορηθεί ο ίδιος ως «κορυφαίος πολιτικός κουτσομπολνς».

«Ο Χριστοδουλίδης μοίραζε από το παρα-

σκήνιο στους δημοσιογράφους παραπλανητική πληροφορόρηση και δηλητηρίαζε την κοινωνία με φοβίες», συνεχίζει ο αρθρογράφος. Δηλαδή την ώρα που παιζόταν το μέλλον αυτού του τόπου ο δικός μας ΥΠΕΕ (τότε ΚΕ) έπαιζε πολιτικά και επικοινωνιακά παιχνίδια; Γιατί δεν αντιδρά επιτέλους ο κ. Χριστοδουλίδης. Ο κατά τα άλλα λαλιστατος και εύθικτος ΥΠΕΕ γιατί τηρεί σιγή ιχθύος. Γιατί δεν διαψεύδει τον αρθρογράφο;

Τέλος, τι έχει να πει για όλα αυτά ο Αβέρωφ Νεοφύτου. Τι έχει να δηλώσει ο πρόεδρος του κυβερνώντος κόμματος, ο ηγέτης της παράταξης της λύσης και επαπέναντος; Πώς είναι δυνατόν να μιλά για ενότητα και συστράτευση, όταν αιωρούνται τέτοιες πρωτόγνωρες κατηγορίες; Πώς μπορεί να επικαλείται τις παρακαταθήκες του Γλαύκου Κληρίδη και να παρουσιάζεται ως ο συνεχιστής της πολιτικής του; Αν βέβαια έχει τα στοιχεία, γιατί δεν αναλαμβάνει πρωτοβουλία, εκστρατεία θα έλεγα, να διαψεύσει τον Μακάριο Δρουσιώτη; Συνιστά πολιτική ανωμαλία να επικρίνει τους πολιτικούς του αντιπάλους για δημιουργία τοξικού κλίματος την στιγμή που βλέπουν το φως της δημοσιότητας τα τοξικότερα που έχουν ποτέ γραφεί. Πέρασαν ήδη δύο εβδομάδες από τη δημοσίευση του επίμαχου άρθρου. Καμία αντίδραση από κυβερνητικούς πλεύρας. Καμία αντίδραση από τις αυτοαποκαλούμενες πατριωτικές δυνάμεις. Αντί όλα αυτά να ήταν το κύριο θέμα συζήτησης, έπεσε στα μαλακά. Τι στα μαλακά, δεν πήρε κανέναν χαμπάρι. Το όλο θέμα αντιμετωπίστηκε σαν κουτσομπολιό σκανδαλοθηρικής φυλλάδας που ασχολείται με θέματα της showbiz. Σίγουρα ο κάθε εθνικά σκεπτόμενος πολίτης εύχεται και ελπίζει να πρόκειται περί απαράδεκτων συκοφαντιών. Από την άλλη όμως χρειάζεται να πεισθεί με τεκμηριωμένες διαψεύσεις. Το «πίστετε και μη ερευνά» δεν μπορεί να είναι θέση, όταν πρόκειται για θέματα εθνικής επιβίωσης. Το ρητό «η σιωπή είναι χρυσός» δεν ισχύει στην προκειμένη περίπτωση. Αντίθετα, «Η σιωπή είναι χειρότερη, γιατί όλες οι αλήθειες που αποσιωπούνται γίνονται δηλητηριώδεις», όπως έλεγε ο Γερμανός φιλόσοφος Φρήντριχ Νίτσε.

Ο κ. Θεόδωρος Θεοδώρου είναι ειδικός προγραμματικών ηλεκτρονικών υπολογιστών.

Εντός τεσσάρων ωρών οι αναλύσεις για κορωνοϊό

Από την περασμένη Δευτέρα δεν έχει αποσταλεί κάποιο ύποπτο δείγμα για ανάλυση στο ΙΝΓΚ, λέει ο δρ Λεωνίδας Φυλακτού

Συνέντευξη στον
ΑΠΟΣΤΟΛΟ ΤΟΜΑΡΑ

Ικανοποιητικά θεωρεί τα μέτρα που λαμβάνονται για αντιμετώπιση περιστατικού κορωνοϊού στην Κύπρο ο γενικός εκτελεστικός ιατρικός διευθυντής του Ινστιτούτου Νευρολογίας και Γενετικής. Σε συνέντευξή του στην «Κ» ο Λεωνίδας Φυλακτού σκιαγραφεί το έργο του Ινστιτούτου, αλλά και της δικονομικής Τεχνικής Επιτροπής για την Υγεία για τον κορωνοϊό. Ο κ. Φυλακτού εκ του αποτελέσματος θεωρεί πως τα μέτρα που λαμβάνονται και στα Κατεχόμενα εξυπηρετούν τον στόχο της προστασίας του κοινού.

—**Από την περασμένη Δευτέρα, το Ινστιτούτο Νευρολογίας και Γενετικής Κύπρου δέχεται τη διεκπεραίωση αναλύσεων δειγμάτων ύποπτων περιστατικών για τον κορωνοϊό. Είχε την υποδομή ή την απέκτησε λόγω της επιδημίας;**

—Το Ινστιτούτο είχε την υποδομή για τέτοιου είδους μεθόδους, απλώς η συγκεκριμένη μέθοδος έπρεπε να κτιστεί από την αρχή γιατί πρόκειται για νέο ιό. Άρα η υποδομή από πλευράς εξοπλισμού υπήρχε, αυτό που έπρεπε να γίνει ήταν να αποκτηθούν κάποια αντιδραστήρια για να στηθεί η μέθοδος εξειδικευμένα, να εντοπίζει δηλαδή τον συγκεκριμένο ιό.

—**Μέσα σε πόσο χρονικό διάστημα από τότε που θα παραλάβετε ένα ύποπτο δείγμα μπορείτε να δώνετε αποτελέσματα;**

—Εντός τριών ή τεσσάρων ωρών.

—**Το γεγονός ότι δεν υπάρχει μεγάλος χρόνος αναμονής, σε σχέση με την αποστολή δειγμάτων εκτός Κύπρου, αυτό πώς βοηθάει το έργο αντιμετώπισης εξάπλωσης του ιού;**

—Σε περιπτώσεις ύποπτων, τα άτομα για τα οποία υπάρχει υποψία ότι έχουν προσβληθεί από τον ιό βρίσκονται σε карантин. Όπως γίνεται κατανόητο, όσο πιο γρήγορα ολοκληρώνεται ο επιστημονικός έλεγχος των δειγμάτων τόσο πιο γρήγορα βοηθάει τους γιατρούς, στην περίπτωση που είναι θετικό το δείγμα, να διαχειριστούν τον ασθενή, στη δε περίπτωση που είναι αρνητικό να περιορισθεί η ταλαιπωρία αλλά και η ανησυχία του κοινού.

—**Το γεγονός ότι το Ινστιτούτο είναι σε θέση να παράγει εξειδικευμένο έργο το καθιστά περιφερειακό κέντρο;**

—Το έργο του Ινστιτούτου είναι πολύπλευρο. Κατάφερε να είναι τόσο κοντά στην Πολιτεία και να προσφέρει βοήθεια, τόσο στον τομέα της υγείας όσο και της δημόσιας υγείας, έχει βάλει και εκεί το λιθαράκι του σε σημαντικό βαθμό. Βοηθά στο κομμάτι προσφοράς στον τόπο μας. Για την περίπτωση του νέου ιού, από πλευράς επιστημονικού

“

Το έργο του Ινστιτούτου είναι πολύπλευρο. Κατάφερε να είναι τόσο κοντά στην πολιτεία και να προσφέρει βοήθεια, τόσο στον τομέα της υγείας όσο και της δημόσιας υγείας, έχει βάλει και εκεί το λιθαράκι του σε σημαντικό βαθμό.

ενδιαφέροντος είναι ένας νέος ιός, όπου οι επιστήμονες εκτός από την προστασία της δημόσιας υγείας έχουν να δουλέψουν με έναν νέο ιό που προκαλεί επιστημονικό ενδιαφέρον. Το Τμήμα Μοριακής Ιολογίας συμμετέχει στο ευρωπαϊκό δίκτυο για αναδυόμενους ιούς. Μέσω του συγκεκριμένου δικτύου γίνεται ανταλλαγή δεδομένων και πληροφοριών για την εξέλιξη και παρακολούθηση του ιού.

—**Λέτε για προσφορά του Ινστιτούτου στην Πολιτεία. Με την κατάσταση που έχει δημιουργηθεί οι υπηρεσίες σας είναι στη διάθεση και της τ/κ κοινότητας;**

—Ναι. Στην τελευταία συνεδρία της δικονομικής Τεχνικής Επιτροπής για την Υγεία, υπό την ιδιότητα του Ε/κ επικεφαλής της επιτροπής, ενημέρωσα τα Τ/κ μέλη πως το Ινστιτούτο Νευρολογίας και Γενετικής Κύπρου είναι έτοιμο να δεχθεί δείγματα και όποια βοήθεια χρειασθούν, ευχαρίστως να το πράξουμε.

—**Από την εμπειρία σας και για ζητήματα όπως του ιού έχουν βάση οι απόψεις που εκφράζουν ότι οι κατεχόμενες περιοχές είναι ο αδύναμος κρίκος σε ζητήματα ελέγχου;**

—Από την εμπειρία μου, δεν έχω εντοπίσει αποδείξεις που να στηρίζουν τέτοιες απόψεις. Τελευταία εμπειρία με τον ιό του Δυτικού Νείλου, φάνηκε πως χειρίζονται τέτοιες περιπτώσεις με ικανοποιητικό τρόπο. Να διευκρινίσω πως είναι το τι διαπιστώνω εκ του αποτελέσματος, φυσικά υπάρχει αδυναμία κάποιος να ελέγξει τι γίνεται. Τα μέτρα τα οποία ανέφεραν οι Τ/κ ότι λαμβάνουν είναι στη βάση των ενδείξεων του ΠΟΥ, όπως και εμείς φυσικά, άρα μέχρι εδώ μπορώ να γνωρίζω.

—**Υποστηρίζεται πως τα οδοφράγματα είναι ευαίσθητα σημεία που πρέπει να τύχουν διαφορετικές αντιμετώπισης. Είναι ορθή μια τέτοια προσέγγιση;**

—Θεωρώ ότι τα πιο σημαντικά σημεία ελέγχου, και αυτό συζητήθηκε στην παρουσία του προέδρου Αναστασιάδη και του κύριου Ακιντζί

ΦΑΝΙΛΗΣ ΧΡΕΣΤΟΥ

Ο γενικός εκτελεστικός ιατρικός διευθυντής του ΙΝΓΚ Λεωνίδας Φυλακτού μιλάει στην «Κ» για την επιδημία, πού πρέπει να επικεντρωθούν οι έλεγχοι, τη συνεργασία με τους Τ/κ και το έργο του Ινστιτούτου Νευρολογίας.

είναι τα σημεία εισόδου στο νησί, είτε από τα νόμιμα είτε από τα παράνομα αεροδρόμια και λιμάνια. Αν αυτό διασφαλισθεί, θεωρώ ότι είναι ήσσονος σημασίας οι έλεγχοι στα οδοφράγματα. Αυτό είναι προσωπική μου άποψη για να είμαστε ακριβείς. Το Υπουργείο Υγείας λαμβάνει τέτοιες αποφάσεις και όχι η Τεχνική Επιτροπή. Η Τεχνική Επιτροπή είναι μια γέφυρα πληροφοριών και συντονισμού, εάν χρειασθεί.

—**Επί του προκειμένου τι αποφασίζετε με τους Τ/κ;**

—Η τεχνική επιτροπή είναι εκεί για να διευκολύνει όλους τους Κύπριους σε θέματα υγείας. Είτε αυτό είναι απειλές από πιθανές επιδημίες, όπως η παρούσα, είτε αν κάποιος συμπατριώτης μας χρειάζεται βοήθεια ή για ανταλλαγή απόψεων πάνω σε θέματα υγείας. Οι Επιτροπές επίσης δρουν για ενίσχυση του κλίματος εμπιστοσύνης μεταξύ των δύο κοινοτήτων. Στην επιτροπή για την υγεία, το κύριο μέλημα είναι να σιγουρευτούμε ότι δεν θα προκληθούν προβλήματα στην υγεία που δεν μπορούν να αντιμετωπισθούν με άλλο τρόπο. Σε ό,τι αφορά το νέο ιό το πιο σημαντικό, που τονίσθηκε στην Επιτροπή, είναι η στενή επαφή σε περίπτωση που υπάρξουν κρούσματα, στην περίπτωση που κάποιος χρειασθεί τη βοήθεια του άλλου, στην περίπτωση που η επιδημία εξαπλωθεί παγκοσμίως. Αυτό κάνουμε τώρα.

—**Επί του προκειμένου τι αποφασίζετε με τους Τ/κ;**

—Η τεχνική επιτροπή είναι εκεί για να διευκολύνει όλους τους Κύπριους σε θέματα υγείας. Είτε αυτό είναι απειλές από πιθανές επιδημίες, όπως η παρούσα, είτε αν κάποιος συμπατριώτης μας χρειάζεται βοήθεια ή για ανταλλαγή απόψεων πάνω σε θέματα υγείας. Οι Επιτροπές επίσης δρουν για ενίσχυση του κλίματος εμπιστοσύνης μεταξύ των δύο κοινοτήτων. Στην επιτροπή για την υγεία, το κύριο μέλημα είναι να σιγουρευτούμε ότι δεν θα προκληθούν προβλήματα στην υγεία που δεν μπορούν να αντιμετωπισθούν με άλλο τρόπο. Σε ό,τι αφορά το νέο ιό το πιο σημαντικό, που τονίσθηκε στην Επιτροπή, είναι η στενή επαφή σε περίπτωση που υπάρξουν κρούσματα, στην περίπτωση που κάποιος χρειασθεί τη βοήθεια του άλλου, στην περίπτωση που η επιδημία εξαπλωθεί παγκοσμίως. Αυτό κάνουμε τώρα.

—**Υποστηρίζεται πως τα οδοφράγματα είναι ευαίσθητα σημεία που πρέπει να τύχουν διαφορετικές αντιμετώπισης. Είναι ορθή μια τέτοια προσέγγιση;**

—Θεωρώ ότι τα πιο σημαντικά σημεία ελέγχου, και αυτό συζητήθηκε στην παρουσία του προέδρου Αναστασιάδη και του κύριου Ακιντζί

—**Το κομμάτι επάρκειας από πλε-**

ράς υποδομών για αντιμετώπιση κρουσμάτων απασχόλησε την Επιτροπή;

—Με τα όσα έχουν λεχθεί φαίνεται πως, ναι είναι εξοπλισμένοι. Αυτό που τέθηκε ήταν πως, εάν παρουσιασθούν ελλείψεις, ο ένας θα βοηθήσει τον άλλο κάτι που νομίζω ότι είναι ανθρώπινο.

—**Επειδή έχουν παρατηρηθεί φαινόμενα της καθημερινότητας, όχι ευχάριστα, με πρόσωπα που ζουν στην Κύπρο και προέρχονται από την Άπω Ανατολή. Ως επιστήμονας συντρέχουν λόγοι ανησυχίας;**

—Δεν έχει καμία απολύτως σημασία η καταγωγή σε αυτή την περίπτωση. Αυτό που έχει σημασία είναι ποιος επισκέφθηκε πρόσφατα χώρες όπως την Κίνα. Είτε είναι Κύπριος είτε είναι Κινέζος, αυτός δεν έχει σημασία. Θεωρώ πως το Υπουργείο Υγείας και οι αρμόδιες αρχές της Δημοκρατίας κάνουν καλά τη δουλειά τους, ελέγχοντας ποιοι επιστρέφουν στη χώρα. Με αυτά τα δεδομένα θεωρώ πως δεν πρέπει να υπάρχει αυτό το θέμα, που δεν το έχω βιώσει αλλά το έχω ακούσει.

—**Από την περασμένη Δευτέρα έχει αποσταλεί στο Ινστιτούτο κάποιο ύποπτο δείγμα;**

—Όχι.

Τριάντα χρόνια ΙΝΓΚ
—**Φέτος είναι τα 30χρονα του Ινστιτούτου. Ποιος είναι ο απολο-**

γισμός που γίνεται;

—Από την πρώτη μέρα το Ινστιτούτο κατάφερε να ριζώσει στην Κύπρο και κατάφερε από την πρώτη μέρα να είναι δίπλα στους συναθρώπους μας. Η πορεία του ήταν και συνεχίζει να είναι ανοδική. Αυτό σημαίνει πως κάθε χρόνο βοηθούμε περισσότερους. Το Ινστιτούτο προσφέρει στην υγεία με τις εξειδικευμένες υπηρεσίες, κλινικές ή εργαστηριακές, αλλά και μέσα από την έρευνα που είναι εφαρμοσμένη, που στόχο έχει τον ασθενή. Εκτός από την υγεία έχουμε τον τομέα της εκπαίδευσης, τη μεταπτυχιακή σχολή, απ' όπου εκκολάπτεται η νέα γενιά επιστημόνων στους τομείς δράσεις του Ινστιτούτου. Να μην ξεχνάμε το σημαντικό έργο προς τη Δικαιοσύνη με τη Δικανική Γενετική, το έργο στο πρόγραμμα των αγνοουμένων και πεσόντων, την ταυτοποίηση θυμάτων σε μεγάλες τραγωδίες, όπως της Helios. Είμαι χαρούμενος όπως αναπτύχθηκε το Ινστιτούτο μέσα από την ιδέα του Λεύκου Μίνιτλετον που είναι ο ιδρυτής του. Είναι μοναδικό το σύστημα της μεταφραστικής ιατρικής, το τρίπτυχο δηλαδή υπηρεσίες, έρευνα και εκπαίδευση, που βοηθά περισσότερο τον ασθενή.

—**Το Ινστιτούτο συμμετέχει σε ευρωπαϊκά δίκτυα;**

—Συμμετέχουν με διάφορους τρόπους. Η τελευταία είναι η συμμετοχή μας στα δίκτυα αναφοράς που είναι κυρίως κλινικά δίκτυα, τα οποία κατηγοριοποιούνται με βάση τις ασθένειες και επιλέγονται ποιοι θα συμ-

“

«Θεωρώ ότι τα πιο σημαντικά σημεία ελέγχου και αυτό συζητήθηκε στην παρουσία του προέδρου Αναστασιάδη και του κύριου Ακιντζί, είναι τα σημεία εισόδου στο νησί, είτε από τα νόμιμα είτε από τα παράνομα αεροδρόμια και λιμάνια», λέει ο δρ Φυλακτού.

μετέχουν μετά από αξιολόγηση. Είναι μια επιβράβευση για το επίπεδο του Ινστιτούτου.

—**Το Ινστιτούτο έχει ενταχθεί στο ΓεΣΥ;**

—Από την πρώτη μέρα είμαστε σε περιβάλλον ΓεΣΥ και συνεχίζουμε να προσφέρουμε ιατρική περίθαλψη. Το Ινστιτούτο είναι εξειδικευμένο, είχε αποστολή και η κατεύθυνση είναι σε χρόνιες και κληρονομικές παθήσεις τόσο στη νευρολογία όσο και στη γενετική. Τελευταία δημιουργήσαμε έξι εξειδικευμένα κέντρα για νευρομυϊκές ασθένειες, για κινητικές διαταραχές, για επιληψία, για κατά πλάκα σκλήρυνση, για άνοια και για κληρονομικές παθήσεις. Ο ασθενής θα ανήκει σε κέντρο όχι σε έναν γιατρό, θα υπάρχει ομάδα από γιατρούς εξειδικευμένων στην Νευρολογία. Είναι σημαντικό επίσης ότι το Ινστιτούτο έχει συμμετοχή σε κλινικές δοκιμές φαρμάκων. Το Ινστιτούτο επιλέγεται από φαρμακευτικές εταιρείες για δοκιμή φαρμάκων. Έχουμε τη μεγαλύτερη ερευνητική υποδομή στις επιστήμες στην Κύπρο. Τα εργαστήρια διεξάγουν πρωτοποριακή έρευνα, εξασφαλίζοντας χρηματοδοτήσεις από το εξωτερικό.

—**Οι υφιστάμενες κτιριακές υποδομές ικανοποιούν τις ανάγκες του Ινστιτούτου;**

—Θα κατασκευασθεί νέο κτίριο δίπλα στο υφιστάμενο, που θα διπλασιάσει τους χώρους του Ινστιτούτου. Το νέο κτίριο θα συνδέεται με το υφιστάμενο και θα κατασκευασθεί μέσω δανειοδότησης της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων με συμφωνία από το Υπουργείο Οικονομικών. Στο νέο κτίριο θα στεγασθούν νέες ερευνητικές ομάδες. Στο υφιστάμενο κτίριο θα ανακαινισθούν χώροι τόσο για τις ανάγκες των ασθενών όσο και των εργαστηρίων. Το νέο κτίριο θα αναβαθμίσει σημαντικά και το κέντρο αποκατάστασης για τους ασθενείς με την ανακαίνιση των υφιστάμενων χώρων. Δεν πρέπει να ξεχνάμε πως οι πλείστες νευρολογικές παθήσεις είναι αθεράπευτες, άρα η αποκατάσταση είναι πολύ σημαντική.

ΑΡΘΡΟ / Του ΠΑΣΧΟΥ ΜΑΝΔΡΑΒΕΛΗ

Παγκοσμιοποίηση (και) των ιών

Αν κοιτάξει κανείς την παγκόσμια Ιστορία, θα διαπιστώσει ότι οι επιδημίες, προϊόντος του χρόνου, γίνονται 1) περισσότερες, 2) εξαπλώνονται ταχύτερα και 3) είναι λιγότερο φονικές. Το πρώτο εξηγείται εύκολα. Οι μεταδοτικές ασθένειες μοιάζουν να πολλαπλασιάζονται επειδή η καταγραφή της Ιστορίας, αλλά και των ασθενειών, γίνεται συστηματικότερη. Δεν είναι ότι ο 21ος αιώνας (με 50 επιδημικά επεισόδια) είναι πιο «άρρωστος» από τον 16ο αιώνα, στον οποίο καταγράφθηκαν 6 επιδημίες. Για παράδειγμα, το νέο ξόσλασμα του Εμπολα, τον Αύγουστο του 2018, στο Κονγκό και στην Ουγκάντα, θα ήταν άγνωστο για τους χρονικογράφους του 16ου αιώνα, όπως άγνωστα θα ήταν και το Κονγκό και η Ουγκάντα. Κι αν μας τρο-

μάζουν τα 150 θύματα του νέου κορωνοϊού, πρέπει να σκεφθούμε ότι η «Πανώλη του Ιουστινιανού» καθάρισε σε δύο χρόνια (541–542) 25 εκατ. ανθρώπους, το 40% των κατοίκων της Κωνσταντινούπολης και το 25% του πληθυσμού της Ανατολικής Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας. Στους επόμενους δύο αιώνες που εξαπλωνόταν η ασθένεια, ο αριθμός των θυμάτων έφτασε τα 50 εκατ.: ήταν 15% του παγκόσμιου πληθυσμού. Εμφανίστηκε μέχρι τη Γερμανία, αλλά όχι στην Κίνα, διότι απλώς οι άνθρωποι τότε δεν ταξίδευαν στην Κίνα.

Σήμερα, μόλις εμφανιστεί ένας νέος ιός σε κάποια περιοχή της Κίνας, που δεν ξέραμε ότι υπήρχε, η είδηση εμφανίζεται σε όλες τις οθόνες του κόσμου. Μέχρι να ξεκουνηθούν ο γραφειοκρατικό μηχαν-

Το Facebook ανακοίνωσε ότι θα σβήσει σημειώματα χρηστών που διαδίδουν επικίνδυνη παραπληροφόρηση για τον κορωνοϊό.

νισμοί του κομμουνιστικού καθεστώτος, ο ιός έχει ταξιδέψει στις ΗΠΑ και σε λίγα 24ωρα εμφανίζεται στην Ευρώπη. Οι ίδιες τεχνολογίες που κάνουν φθηνές τις διακοπές (μπορούμε να φανταστούμε πριν από 100 χρόνια κάποιον να κάνει weekend στη Ρώμη, ή έστω στα Ζαγοροχώρια), κάνουν οικονομικά αποδοτική τη μετανάστευση, γίνονται και καλός αγωγός για τη μετάδοση των ασθενειών. Όμως, οι ίδιες τεχνολογίες επιτρέπουν σε ερευνητές των δικών μας πανεπιστημίων (ΕΚΠΑ και Κρήτης) να καταγράφουν τα γενετικά χαρακτηριστικά του νέου ιού, να δημοσιεύουν τα συμπεράσματα σε λίγες μόνο ημέρες και σε συνεργασία με άλλα ερευνητικά κέντρα να ανακαλύψουν τη θεραπεία.

Το παγκόσμιο χωριό, λοιπόν, εί-

ναι εδώ και για τα χειρότερα, και για τα καλύτερα, αλλά και για τα γελοία. Είναι απίστευτη η ταχύτητα με την οποία μεταδόθηκαν διάφορα μαντζούνια για την αντιμετώπιση του ιού, όπως να κατακάψουν διάφοροι τη στοματική τους κοιλότητα πίνοντας νερό 60-70 βαθμών Κελσίου! Αυτά τα γιατροσόφια, που υποτίθεται ότι είναι του καναδικού υπουργείου Υγείας, κυκλοφορούν ήδη και στα ελληνικά. Το Facebook ανακοίνωσε ότι θα σβήσει σημειώματα, φωτογραφίες και βίντεο χρηστών που διαδίδουν επικίνδυνη παραπληροφόρηση για τον κορωνοϊό.

Η βραχεία ιστορία του ιού 2019-nCoV δείχνει ότι οι τεχνολογίες, που κάνουν φθηνές τις μεταφορές πληροφοριών, κεφαλαίων, ανθρώπων, παγκοσμιοποιούν την ανθρω-

πότητα, είτε μας αρέσει, είτε όχι, είτε για καλό, είτε για κακό. Η παγκοσμιοποίηση δεν μπορεί να σταματήσει διότι το «αόρατο χέρι», που κινείται από τις επιθυμίες και τα συμφέροντα των ανθρώπων, δεν σταματά όσα Brexit κι αν υπερψηφιστούν. Τα τεχνικά που προσπαθούν κάποιοι να χτίσουν πέφτουν με το πρώτο φύσημα του αέρα: έγινε κυριολεκτικός στο Calixcio της Καλιφόρνιας την περασμένη βδομάδα. Συνεπώς, το πρώτο καθήκον της πολιτικής είναι να λάβει υπόψη την πραγματικότητα που δημιουργείται αντί να γεννά φρούδες ελπίδες περί αντιστροφής της. Αυτό σημαίνει μεγαλύτερη συνεργασία μεταξύ των κρατών – γιατί τα σύνορα δεν περιορίζουν τα φαινόμενα– ήτοι παγκοσμιοποίηση και της πολιτικής.

Το εμβόλιο για τον νέο κορωνοϊό θα αργήσει

Μόνη ασπίδα, τα μέτρα πρόληψης

Της ΠΕΝΝΥΣ ΜΠΟΥΛΟΥΤΖΑ

Στην **περίδινση** του κορωνοϊού 2019-nCoV βρίσκεται η παγκόσμια κοινότητα, με τις υγειονομικές αρχές και τους ειδικούς επιστήμονες να επικεντρώνουν τις προσπάθειές τους στον έλεγχο της εξάπλωσης της επιδημίας. Με δεδομένο ότι φαρμακευτική «απάντηση» στον νέο ιό δεν υφίσταται προς το παρόν και το εμβόλιο δεν αναμένεται να αναπτυχθεί σε διάστημα μικρότερο των έξι μηνών, οι ειδικοί στρέφουν την προσοχή του κοινού σε παραδοσιακούς τρόπους ελέγχου της επιδημίας, που είναι η εφαρμογή των βασικών κανόνων δημόσιας υγείας, οι οποίοι είχαν υιοθετηθεί με επιτυχία στην προηγούμενη επιδημία από τον κορωνοϊό SARS: απομόνωση στο σπίτι σε περίπτωση ήπιας νόσωσης για την οποία δεν συντρέχει λόγος μετάβασης στο νοσοκομείο, καλό και συχνό πλύσιμο των χεριών, αποφυγή επαφής των χεριών με μάτια, μύτη και στόμα, κάλυψη στόματος και μύτης κατά το φτάρνισμα ή τον βήχα και τήρηση απόστασης τουλάχιστον δύο μέτρων από άτομο που εμφανίζει συμπτώματα ίωσης.

Οι επιστήμονες του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας έχουν ξεκαθαρίσει ότι τα αντιβιοτικά, τα αντιικά που κυκλοφορούν σήμερα στο εμπόριο και το εμβόλιο για τον πνευμονιόκοκκο δεν προστατεύουν από αυτόν τον νέο ιό. Στην «επιδημία της χειρουργικής μάσκας», ο ημέτερος Εθνικός Οργανισμός Δημόσιας Υγείας (ΕΟΔΥ) απαντά ότι η μάσκα είναι μόνο μιας χρήσης και πρέπει να χρησιμοποιείται από όσους νοσούν, τους επαγγελματίες υγείας και όσους επισκέπτονται χώρους παροχής υπηρεσιών υγείας σε περιόδους επιδημιών.

Σε εγρήγορση

Στην Ελλάδα, υπουργείο Υγείας, ΕΟΔΥ και επαγγελματίες υγείας βρίσκονταν σε αναμονή για την εμφάνιση του «πρώτου κρούσματος», ένα ενδεχόμενο που χαρακτηριζόταν πολύ πιθανό. Στην περίπτωση αυτή, τα νοσοκομεία αναφοράς για τον κορωνοϊό είναι έτοιμα για να νοσηλεύσουν ασθενείς. «Στην αρχή όλα τα περιστατικά θα νοσηλευθούν, ακόμα και τα πολύ ελαφριά, για λόγους απομόνωσης και αποφυγής της διασποράς της νόσου.

Στην περίπτωση που ο κορωνοϊός εξαπλωθεί, τότε θα νοσηλεύονται τα σοβαρά περιστατικά», επισημαίνει στην «Κ» ο κ. Δρόσος Καραγεωργόπουλος, παθολόγος - λοιμωξιολόγος, ειδικός Δημόσιας Υγείας στη Δ΄ Παθολογική Κλινική του ΕΚΠΑ στο «Αττικόν», μια μονάδα που έχει εμπειρία για την αντιμετώπιση ειδικών αναπνευστικών λοιμώξεων με ενδιαφέρον για τη δημόσια υγεία.

Περιγράφοντας την κλινική εικόνα των ασθενών με τον νέο κορωνοϊό, ο κ. Καραγεωργόπουλος σημειώνει ότι έχουν την εικόνα μιας ιογενούς λοίμωξης του κατώτερου αναπνευστικού. Όπως αναφέρει, «προκαλεί κυρίως πυρετό, μυαλγίες, βήχα, μπορεί και πονόλαιμο. Το συνάχι δεν είναι πολύ συχνό στους ασθενείς με αυτόν τον κορωνοϊό. Το πρόβλημα είναι

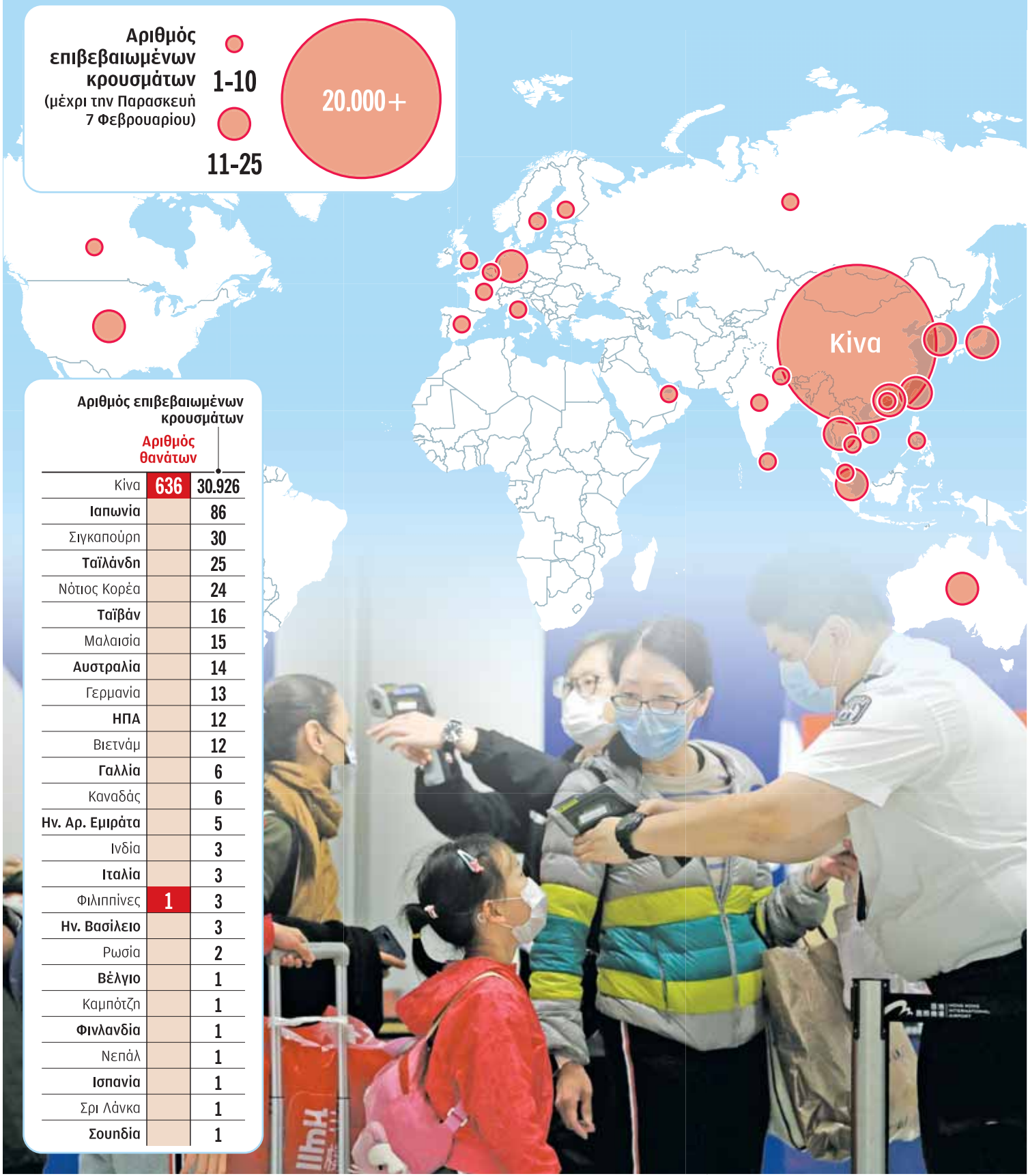
Υγιεινή των χεριών, κάλυψη του στόματος κατά τον βήχα ή το φτάρνισμα και τήρηση απόστασης τουλάχιστον δύο μέτρων από άτομα που έχουν συμπτώματα συνιστούν οι επιστήμονες.

ότι σε κάποιους ασθενείς μπορεί να κάνει ιογενή πνευμονία, δηλαδή να προσβάλει τους πνεύμονες. Αυτό εμποδίζει την ανταλλαγή αερίων, την οξυγόνωση του οργανισμού, για να το πω πιο απλά. Σε αυτές τις περιπτώσεις χρειάζεται υποστήριξη με οξυγόνο, ενώ στα πολύ σοβαρά περιστατικά θα χρειαστεί και μηχανική υποστήριξη της αναπνοής, δηλαδή φροντίδα επιπέδου εντατικής θεραπείας. Φαίνεται ότι περίπου το 15%-20% των ασθενών με πνευμονία λόγω του νέου κορωνοϊού που εισάγονται στο νοσοκομείο θα χρειαστεί νοσηλεία σε ΜΕΘ. Τα κρούσματα είναι σπάνια σε παιδιά, ενώ αυτοί που κινδυνεύουν περισσότερο να καταλήξουν λόγω επιπλοκών είναι άτομα άνω των 60-65 ετών που πιθανόν να έχουν και άλλα προβλήματα υγείας».

Τα συμπτώματα του νέου κορω-

Συνεχίζεται η εξάπλωση του νέου κορωνοϊού (2019-nCoV)

Η επιδημία που ξεκίνησε στις αρχές Δεκεμβρίου από την κινεζική πόλη Γουχάν έχει προκαλέσει τον θάνατο εκατοντάδων ανθρώπων στην Κίνα. Μέχρι και την Παρασκευή τα επιβεβαιωμένα κρούσματα του κορωνοϊού είχαν υπερβεί, παγκοσμίως, τις 31.200 και οι νεκροί τους 637 (μόνο ένας εκτός Κίνας). Στην Κίνα, ο αριθμός των κρουσμάτων αυξάνεται κατά χιλιάδες ημερησίως και των θανάτων κατά δεκάδες. Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας ανακοίνωσε πως παρατηρείται σταθεροποίηση της κατάστασης εκτός της επαρχίας Χουμπέι όπου βρίσκεται το επίκεντρο της επιδημίας, ωστόσο προειδοποίησε πως ενδέχεται ο αριθμός των κρουσμάτων να αυξηθεί ξανά τις επόμενες ημέρες.

νοϊού –σε άτομα χωρίς επιπλοκές– διαρκούν περίπου μία εβδομάδα. Τα μέχρι τώρα δεδομένα καταδεικνύουν ότι ένας ασθενής είναι μεταδοτικός όσο έχει συμπτώματα ακόμα και εάν αυτά είναι ήπια. Το ενδεχόμενο ένα άτομο να μπορεί να μεταδώσει τον ιό και πριν εμφανίσει συμπτώματα, αν και έχει αναφερθεί, εξετάζεται ακόμα.

Η θεραπεία των πιο σοβαρών περιστατικών αυτή τη στιγμή είναι

υποστηρικτική, ενώ στην περίπτωση της πνευμονίας θα χορηγηθούν και αντιβιοτικά για το ενδεχόμενο να συνυπάρχει και βακτηριακή πνευμονία. Εμβόλιο για τον νέο κορωνοϊό δεν υφίσταται προς το παρόν. «Το καλό είναι ότι υπάρχουν ερευνητικές ομάδες που δουλεύουν σε αυτό και ότι οι διαδικασίες ανάπτυξης εμβολίων πλέον έχουν γίνει με την εξέλιξη της ιατρικής τεχνολογίας πολύ πιο γρήγορες».

Παρ' όλα αυτά, όπως σημειώνει ο κ. Καραγεωργόπουλος, «δεν αναμένεται να έχουμε εμβόλιο νωρίτερα από έξι μήνες από σήμερα». Ταυτόχρονα, εξετάζεται, σε επίπεδο εργαστηρίου κυρίως, η αποτελεσματικότητα αντιικών φαρμάκων που είχαν δοκιμαστεί στο παρελθόν για αντιμετώπιση του SARS, του MERS και του Εμπολα.

Λήξη συναγερμού για τον νέο κορωνοϊό δεν μπορεί να υπάρξει

πριν από τη διακοπή της μετάδοσής του στην Κίνα ή την παραγωγή εμβολίου. «Μέχρι τότε, όλοι θα πρέπει να έχουμε στο μυαλό μας τους βασικούς κανόνες δημόσιας υγείας, όπως υγιεινή των χεριών, κάλυψη του στόματος κατά τον βήχα ή το φτάρνισμα και την τήρηση απόστασης τουλάχιστον δύο μέτρων από άτομα που έχουν συμπτώματα», καταλήγει ο κ. Καραγεωργόπουλος.

Η επιδημία, η μεγαλύτερη πολιτική πρόκληση του Σι

Του ΚΩΣΤΑ ΚΑΡΚΑΓΙΑΝΝΗ

Με τις κινεζικές αρχές να λαμβάνουν τις τελευταίες ημέρες κυριολεκτικά δρακόντεια μέτρα για τον περιορισμό της επιδημίας του κορωνοϊού, παρατηρούνται τα πρώτα σημάδια που δείχνουν ότι ίσως η μάχη να πλησιάζει σε σημείο καμπής. Τα νέα κρούσματα μειώθηκαν την Τετάρτη και την Πέμπτη, σύμφωνα με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας, ο οποίος όμως δεν έχει ανακοινώσει ότι η επιδημία έχει φτάσει στο αποκορύφωμά της.

Ο Κινέζος πρόεδρος Σι Τζινπίνγκ έχει κηρύξει «λαϊκό πόλεμο» κατά της επιδημίας, ενώ στις αρχές της εβδομάδας ανέλαβε, έμμεσα, μερίδιο της ευθύνης, δηλώνοντας ότι η επιδημία είναι «μείζων δοκιμασία του κινεζικού συστήματος και της ικανότητας διακυβέρνησης της χώρας», και πως επηρεάζει τη ζωή και την υγεία των κατοίκων της χώρας, αλλά και την κοινωνική σταθερότητα. Αποδείχθηκε εύστοχος, καθώς την Παρασκευή εκδηλώθηκε στο κινεζικό Διαδίκτυο κύμα θλίψης και οργής κατά της κυβέρνησης για

Δεκάδες χιλιάδες Κινέζοι έκαναν λόγο στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης για αδιαφάνεια και απόκρυψη πληροφοριών για τον ιό από την κυβέρνηση.

τον θάνατο εξαιτίας του κορωνοϊού 2019-nCoV του γιατρού Λι Γουενλιάνγκ, ο οποίος είχε προσπαθήσει στις 30 Δεκεμβρίου να προειδοποιήσει για την πιθανή εμφάνιση νέας επιδημίας, για να εξαναγκαστεί στη συνέχεια από την αστυνομία να ανακαλέσει και να δηλώσει ότι διέσπειρε «αβάσιμες φήμες». Οι Αρχές στην πόλη Γουχάν, με πληθυσμό 11 εκατ. κατοίκων, συνέχισαν να αποκρύπτουν για τις επόμενες δύο εβδομάδες περίπου τα όλο και περισσότερα κρούσματα του άγνωστου αρχικά κορωνοϊού που εμφανίζει συμπτώματα παρόμοια με εκείνα του ιού SARS. Στο κρίσιμο αυτό διάστημα ο ιός εξακολούθησε να

Οι Κινέζοι θρηνούν τον γιατρό Λι Γουενλιάνγκ ως ήρωα που προσπάθησε να κάψει το καθήκον του και να προειδοποιήσει για την απειλή του νέου κορωνοϊού.

μεταδίδεται ανεξέλεγκτα και πολύ σύντομα τα κρούσματα αυξήθηκαν τόσο πολύ ώστε προκλήθηκε επιδημία.

Μιλώντας την 1η Φεβρουαρίου στους New York Times, ο ηλικίας μόλις 34 ετών οφθαλμίατρος Λι Γουενλιάνγκ είχε πει ότι «αν οι Αρχές είχαν αποκαλύψει νωρίτερα πληροφορίες για την επιδημία, νομίζω πως θα ήταν πολύ καλύτερα. Θα πρέπει να υπάρχει μεγαλύτερη διαφάνεια».

Ακριβώς αυτό το αίτημα επανέλαβαν δεκάδες χιλιάδες Κινέζοι στο Διαδίκτυο τις τελευταίες ημέρες και ιδιαίτερα αφότου ανακοινώθηκε ο θάνατος του γιατρού Λι Γουενλιάνγκ, τον οποίο θρήνησαν ως ήρωα που προσπάθησε να κάνει το καθήκον του και να προειδοποιήσει για την απειλή του νέου κορωνοϊού.

Στο κινεζικό μέσο κοινωνικής δικτύωσης Weibo (ανάλογο με το Twitter) εμφανίστηκε τα ξημερώ-

ματα της Παρασκευής ο κωδικός (hashtag) «θέλουμε ελευθερία του λόγου». Τις επόμενες 5 ώρες, μέχρι να λογοκριθεί από τις Αρχές, στάλθηκαν 5.500 μηνύματα με αυτό τον κωδικό, τα οποία είδαν πάνω από δύο εκατ. χρήστες, σύμφωνα με τους New York Times. «Αγαπά βαθιά τη χώρα μου», ανέφερε ένας χρήστης. «Αλλά δεν μου αρέσουν το παρόν σύστημα και ο τρόπος διακυβέρνησης της χώρας μου». Ένας άλλος χρήστης του Weibo έγραψε πως «γνωρίζουμε όλοι μας ότι δεν είναι οι νυχτερίδες αυτές που σκοτώνουν ανθρώπους» (ο νέος ιός θεωρείται ότι προήλθε από νυχτερίδες), σύμφωνα με τους Financial Times. «Η κυβέρνηση απέκρυψε από την αρχή τα νέα και στη συνέχεια έθεσε τη Γουχάν σε καραντίνα και τώρα εκμεταλλεύεται έναν νεκρό για προπαγανδιστικούς λόγους». Ακόμη και σημαντικοί επιχειρηματίες εξέφρασαν παρόμοια αισθήματα. Ο Γουάνγκ Ραν, πρόεδρος της επενδυτικής τράπεζας CEC Capital, έγραψε στο Weibo πως «είναι ώρα να σκεφθούμε ξανά τη νοοτροπία η σταθερότητα υπερσχύει έναντι

όλων, η οποία είναι βαθιά ριζωμένη και πλήττει τους πάντες», σύμφωνα με τους NYT.

Μπορεί η «θυσία» της επαρχίας Χουμπέι, με πρωτεύουσα τη Γουχάν και συνολικό πληθυσμό 60 εκατ. ανθρώπων ο οποίος βρίσκεται αποκλεισμένος τις τελευταίες 17 ημέρες, που αποφάσισε ο Σι Τζινπίνγκ να έχει περιορίσει σε μεγάλο βαθμό την εξάπλωση της επιδημίας στην υπόλοιπη Κίνα και στον υπόλοιπο κόσμο. Ωστόσο, στην επαρχία Χουμπέι της κεντρικής Κίνας έχει καταγραφεί η πλειονότητα των θανάτων και των κρουσμάτων από τον κορωνοϊό 2019-nCoV. Το τοπικό σύστημα υγείας έχει καταρρεύσει και υπάρχουν πολλές καταγγελίες για άθλιες συνθήκες περίθαλψης, με ασθενείς να στοιβάζονται σε πρόχειρα κέντρα περίθαλψης χωρίς καμία σχεδόν ιατρική φροντίδα, καθώς υπάρχουν τεράστιες ελλείψεις υλικών, ενώ το ιατρικό και νοσηλευτικό προσωπικό έχει φτάσει στα όριά του. Ο Σι Τζινπίνγκ θα πρέπει επειγόντως να ενισχύσει με προσωπικό και πόρους τα νοσοκομεία της επαρχίας Χουμπέι.

Οι **συναντήσεις** που είχε ο υπουργός Επικρατείας Γιώργος Γεραπετρίτης (αριστερά) στην Ελβετία άνοιξαν τον δρόμο για την υπογραφή μνημονίου συναντίληψης από τον πρωθυπουργό Κυριάκο Μητσοτάκη και τον πρόεδρο της UEFA Αλεξάντερ Σέφεριν, στην Αθήνα στις 25 Φεβρουαρίου.

Διπλός σχεδιασμός από Μαξίμου για μεταναστευτικό, ποδόσφαιρο

Δ.Σ. της ΕΠΟ από διευρυμένο σώμα, ώστε να μην είναι δυνατόν να ελεγχθεί

Τον **Κ. Π. ΠΑΠΑΔΙΟΧΟΥ**

Στροφή στην εσωτερική πολιτική ατζέντα, με αιχμές την οικονομία, το μεταναστευτικό και το ποδόσφαιρο σχεδιάζει το Μέγαρο Μαξίμου, ύστερα από ένα τρίμηνο κατά το οποίο στην επικαιρότητα κυριάρχησαν οι ελληνοτουρκικές σχέσεις, ως απότοκο του μνημονίου συνεργασίας Αγκυρας - Τριπόλης και της ανάδειξης των τουρκικών διεκδικήσεων. Στο μέτωπο του ποδοσφαίρου, η κυβέρνηση «διαβάζει» πρωτίστως μια ευκαιρία ουσιαστικής επανεκκίνησης του αθλήματος, αλλά παράλληλα και τη δυνατότητα να αποκομίσει κέρδη από μια υπόθεση που αρχικά εμφανιζόταν να συνεπάγεται μόνον πολιτικό κόστος. Οι συναντήσεις που είχε ο υπουργός Επικρατείας Γιώργος Γεραπετρίτης στην Ελβετία άνοιξαν τον δρόμο. Έτσι, το μνημόνιο συναντίληψης που θα ενεργοποιεί την κατάθεση προτάσεων από την UEFA, πρόκειται να υπογραφεί από τον πρωθυπουργό Κυριάκο Μητσοτάκη και τον κ. Αλεξάντερ Σέφεριν, ο οποίος αναμένεται να βρεθεί για τον λόγο αυτό στην Αθήνα στις 25 Φεβρουαρίου. Σύμφωνα με πληροφορίες, και ενώ οι προτάσεις της Διεθνούς Ομοσπονδίας αναμένονται, υπάρχει «συναντίληψη» σε τρία σημεία: Πρώτον, στην αλλαγή του τρόπου εκλογής της διοίκησης της ΕΠΟ. Πλέον, θα αναδεικνύεται από ένα διευρυμένο εκλεκτορικό σώμα, που δεν θα είναι δυνατόν να ελεγχθεί από κάποιο ποδοσφαιρικό σωματείο. Επίσης, θα προβλέπεται η οικονομική ενίσχυση των Ενώσεων, ώστε να διασφαλίζεται αποτελε-

σματικότερα η «ανεξαρτησία» τους. Δεύτερον, στο θέμα της διαιτησίας, πρόθεση είναι να υπάρξει ανεξαρτητοποίηση της και πλήρης αυτονομία από την ΕΠΟ, με επικεφαλής Ευρωπαίο παράγοντα του ποδοσφαίρου. Τρίτον, οι προτάσεις της UEFA θα τεθούν υπόψη των ΕΠΟ και Super League και εάν δεν γίνουν δεκτές η πολιτεία είναι αποφασισμένη να θεσμοθετήσει **Άμεσα οι ανακοινώσεις για τα κλειστά κέντρα στα νησιά – Στο «μικροσκοπικό» περί τις 20 μη κυβερνητικές οργανώσεις – Στοιχεία εμπλοκής ΜΚΟ στην αναταραχή στη Λέσβο.** τον άμεσο αποκλεισμό των ελληνικών ομάδων από τις ευρωπαϊκές διοργανώσεις. Στο μεταναστευτικό η κυβέρνηση κάνει μέσω του υπουργού Μεταναστευτικής Πολιτικής, Νότη Μητράκη, αγώνα δρόμου προκειμένου να δρομολογηθούν τα νέα κλειστά κέντρα στα νησιά, με τις σχετικές ανακοινώσεις να επικοινωνούν. Όπως αναφέρεται χαρακτηριστικά από στενό συνεργάτη του πρωθυπουργού, «πλέον θα μπουν οι μπουλντόζες». Παράλληλα, το Μέγαρο Μαξίμου «επενδύει» και στο νέο πλαίσιο για τη λειτουργία των ΜΚΟ, καθώς υπάρχουν στοιχεία άμεσος «εμπλοκής» στο κλίμα αναταραχής που επι-

κράτησε στις αρχές της περασμένης εβδομάδας στη Λέσβο. Σύμφωνα με πληροφορίες, από τις 425 ΜΚΟ που δραστηριοποιούνται στην Ελλάδα στο μεταναστευτικό –με τη μεγάλη πλειονότητα να επιτελεί σημαντικό έργο, όπως αναγνωρίζει και η κυβέρνηση– περί τις 20 βρίσκονται πλέον στο «μικροσκοπικό» είτε για οικονομικούς λόγους ή επειδή υπάρχουν ενδείξεις που τις συνδέουν με δίκτυα διακινητών. Επίσης, μέσω του αναπληρωτή υπουργού Γιώργου Κουμουτσάκου συνεχίζει τη μάχη της διαπραγματεύσεως στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Τέλος, στο εσωτερικό μέτωπο ιδιαίτερη σημασία αποδίδει η κυβέρνηση στη νέα ρύθμιση για το ιδιωτικό χρέος που θα υποκαταστήσει τον νόμο Κατσέλη, αλλά και στη διαπραγμάτευση για τη μείωση των πρωτογενών πλεονασμάτων. Η ρύθμιση για το ιδιωτικό χρέος θα προωθηθεί τον Απρίλιο, ενώ η κυβέρνηση φιλοδοξεί παράλληλα να «κλειδώσουν» και οι αποφάσεις για το πλεόνασμα. Παρά τις επικυλίξεις του Βερολίνου, στο Μέγαρο Μαξίμου επικρατεί αισιοδοξία ότι ο στόχος για πρωτογενές πλεόνασμα της τάξεως του 3,5% για το 2021 θα μειωθεί, έστω εμμέσως, δηλαδή με την αξιοποίηση των κερδών των κεντρικών τραπεζών από τα ελληνικά ομόλογα. **ΣΥΡΙΖΑ και ΚΙΝΑΛ** Η επιλογή του πρωθυπουργού να εστιάσει το επόμενο διάστημα στο εσωτερικό μέτωπο συνδέεται και με την άρεση που του δίνει η εσωστρέφεια στην οποία έχει περιπέσει ο ΣΥΡΙΖΑ λόγω του επερχόμενου συνεδρίου του. Το κλίμα στην

Κουμουνδούρου είναι το τελευταίο διάστημα βαρύ, με αποτέλεσμα να μετατεθεί για τα τέλη της επόμενης εβδομάδας η συνεδρίαση της Κεντρικής Επιτροπής του κόμματος. Επίσης, προκειμένου να αποκλιμακωθεί η ένταση, το εσωκομματικό δημοψήφισμα που σχεδιάζονταν αρχικά με ερώτημα εάν θα πρέπει να υπάρξει κάποια προσθήκη στην ονομασία του ΣΥΡΙΖΑ φαίνεται ότι ναυαγεί και τα ερωτήματα που θα τεθούν σε αυτό θα αφορούν ζητήματα πολιτικής. Επίσης, παρά τις πολλές συζητήσεις τις οποίες προκάλεσε η συνάντηση των κ. Κώστα Γέιτονα και Αλέκου Φλαμπουράρη, που αποτελούν πρόσωπα «εξ απορρήτων» των κ. Φώφης Γεννηματά και Αλέξη Τσίπρα αντιστοίχως, δεν έχουν διαμορφωθεί όροι για ένα κοινό αντιπολιτευτικό μέτωπο ΣΥΡΙΖΑ και ΚΙΝΑΛ. Είναι ενδεικτικό ότι παρά το γεγονός πως ο ΣΥΡΙΖΑ θα επιθυμούσε το αντίθετο, το ΚΙΝΑΛ δεν πρόκειται στηρίζει την πρόταση νόμου της Κουμουνδούρου για τον κατάτρωτισμό, ούτε μία ακόμη νομοθετική πρωτοβουλία που σχεδιάζει το κόμμα της αξιωματικής αντιπολίτευσης για την πρώτη κατοικία. Ως εκ τούτου, η συνάντηση Γέιτονα - Φλαμπουράρη φαίνεται να αποτυπώνει πρωτίστως τη διάθεση του κ. Τσίπρα να πέσουν οι τόνοι με τη Χαρίλαου Τρικούπη. Αλλά και την επιθυμία της κ. Φώφης Γεννηματά να καταστήσει σαφές, μετά την εκλογή της κ. Αικατερίνης Σακελλαροπούλου στην Προεδρία της Δημοκρατίας, ότι το ΚΙΝΑΛ μπορεί να συνομιλεί με όλους και όχι μόνο με τη Ν.Δ.

Το σχέδιο Τσίπρα για το «πρασίνισμα» του ΣΥΡΙΖΑ

Η *αρπαγή των τοτέμ του ΠΑΣΟΚ*

Τον **ΠΑΥΛΟΥ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ**

Το δημοψήφισμα για την τροποποίηση του ονόματος μοιάζει να διχάζει τον ΣΥΡΙΖΑ περισσότερο από όσο τον δίχασε το δημοψήφισμα του 2015 για το Grexit. Το εγχείρημα για τη μετεξέλιξη του «ΣΥΡΙΖΑ-Προοδευτική Συμμαχία» με στόχο την περαιτέρω διεύρυνση προς την Κεντροαριστερά εκλαμβάνεται ως σχέδιο για μια νέα μεταβολή της ισορροπίας ισχύος υπέρ της ηγεσίας. Όλες οι ομάδες των Μενσεβίκων (δηλαδή της μειοψηφίας, με αιχμή τον δόρατος την ομάδα των «53+» υπό τον Ευκλείδη Τσακαλώτο, τον γραμματέα Πάνο Σκουρλέτη, τον παντεπόπτη πρώην πρόεδρο της Βουλής Νίκο Βούτση, τον πρώην αντιπρόεδρο της κυβέρνησης Γιάννη Δραγασάκη και τον πάντοτε δραστήριο Νίκο Φίλη) αντιλαμβάνονται ότι πρόκειται για ένα σχέδιο επέκτασης της επιρροής των προεδρικών, αφού οι «νέες προσφυγικές ροές από το ΠΑΣΟΚ» μάλλον θα περιορίσουν αναλογικά τη δική τους επιρροή.

Από την άλλη πλευρά, η έκφραση «εμφύλιος στον ΣΥΡΙΖΑ» είναι μάλλον υπερβολική. Οι αρχιοί των Μενσεβίκων γνωρίζουν ότι ο τέως πρωθυπουργός είναι αδιαφιλονίκητος. Η δυσανεξία που εκδηλώνουν είναι ένας τρόπος για να διαπραγματευθούν τις θέσεις τους στην οικογενειακή φωτογραφία του 3ου συνεδρίου, που θα πραγματοποιηθεί τον Μάιο. Προς το παρόν, η αναβολή της προγραμματισμένης για το επόμενο Σαββατοκύριακο συνεδρίασης της Κεντρικής Επιτροπής αποφασίστηκε για τον κατευνασμό των πνευμάτων. Το θέμα του δημοψηφίσματος για το όνομα του κόμματος παραμένει ανοικτό, με την εσωκομματική αντιπολίτευση να απαιτεί δημοψήφισμα θέσεων και όχι ονομάτων, έτσι ώστε να αποφύγει την καταγραφή ήττας. Ο κ. Τσίπρας, κατά την προσφιλή τακτική του, αφού κατέθεσε την πρόταση που προκάλεσε την αναστάτωση, αποφεύγει να τοποθετηθεί μέχρι να εκτονωθούν οι αντιδράσεις, μέσα από συνεννοήσεις που ήδη βρίσκονται σε εξέλιξη. Το βέβαιο είναι ότι με τον έναν ή τον άλλον τρόπο, το όνομα του κόμματος θα τροποποιηθεί, με την προσθήκη της φράσης «Πράσινη Συμμαχία» να θεωρείται η επικρατέστερη επιλογή, που θα συμβολίσει το άνοιγμα στη σοσιαλδημοκρατία και στην οικολογία και ουσιαστικά θα σηματοδοτήσει την αρπαγή των τελευταίων τοτέμ του ΠΑΣΟΚ.

Οι συζητήσεις στο γραφείο του κ. Τσίπρα δεν περιορίζονται στην ευκλείδεια εσωκομματική

γεωμετρία, αλλά επεκτείνονται στην κβαντική θεωρία (δηλαδή στην απροσδιοριστία) της πολιτικής. Ο τέως πρωθυπουργός στις ιδιωτικές συζητήσεις του ομολογεί τη βεβαιότητά του ότι ο Κυριάκος Μητσοτάκης σκέφτεται διπλές κάλπες μέσα στο 2020 προκειμένου να «κάψει» τώρα την απλή αναλογική και όχι το 2023. Μοιάζει ψυχραιμος απέναντι στο ενδεχόμενο ενός εκλογικού αιφνιδιασμού, παρότι αναγνωρίζει ότι η αντιπολίτευση που ασκεί το κόμμα είναι ανεπαρκής. Άνθρωποι που γνωρίζουν τον τρόπο που σκέφτεται, αποδίδουν την ψυχραιμία του σε τρεις λόγους.

Ο αρχηγός της αξιωματικής αντιπολίτευσης δεν αποκλείει διπλές εκλογές μέσα στο 2020.

Πρώτον, πιστεύει ότι ο κ. Μητσοτάκης θα διστάσει την τελευταία στιγμή και θα αποφύγει να εγκλωβιστεί στην περιπέτεια διπλών εκλογών. Δεύτερον, θεωρεί ότι ακόμη και αν γίνουν εκλογές, οι πολίτες ασχολούνται με την πολιτική μόνο τις τελευταίες δύο εβδομάδες πριν από την κάλπη, οπότε η πρόωπη υπερδραστηριότητα το μόνο που προκαλεί είναι σπατάλη δυνάμεων. Τρίτον, πιστεύει ότι τα μεγάλα ανοικτά θέματα (εθνικά, προσφυγικό κ.λπ.) θα δημιουργούν διαρκώς γεγονότα εις βάρος της κυβέρνησης, που θα καθιστούν απρόβλεπτη την προεκλογική περίοδο. Παράλληλα, η εκτίμηση που επικρατεί είναι πως οι πρώτες εκλογές, αυτές που θα γίνουν με απλή αναλογική, θα είναι τόσο χαλαρές, αφού κανείς δεν θα αναμένει να σχηματιστεί κυβέρνηση, ώστε ο ΣΥΡΙΖΑ και το ΚΙΝΑΛ θα έχουν αφετηρία το 40% (δηλαδή όσο έλαβαν τον Ιούλιο του 2019). Η δεύτερες εκλογές θα επιτείνουν την πόλωση, που θα ευνοεί τον ΣΥΡΙΖΑ έναντι του ΚΙΝΑΛ, ενώ το νέο εκλογικό σύστημα που πρόσφατα ψηφίστηκε, ένα σύστημα περισσότερο αναλογικό από αυτό που ίσχυσε πέρυσι, θα επιτείνει το άγχος της Ν.Δ., καθώς θέτει ψηλά τον πήχυ της αυτοδυναμίας (38-39%). «Η Ν.Δ. θα συνεκτιμολογήσει ότι η εξασφάλιση νέας αυτοδυναμίας δεν θα είναι εύκολη υπόθεση», καταλήγουν. Εν τούτοις, δεν είναι λίγοι οι σκεπτικιστές, που τονίζουν ότι η θεωρητικοποίηση του εφσουςαχμού οδηγεί σε δυσάρεστες εκπλήξεις, όπως αποδείχθηκε το 2019.

ΑΠΟΨΗ

Οχι πλέον εσείς, κύριε υπουργέ!

Τον **ΓΙΩΡΓΟΥ ΔΕΛΛΗ***

Από τη Δευτέρα 10 Φεβρουαρίου 2020 τίθεται σε εφαρμογή το άρθρο 109 του νόμου 4622/2019. Η αρμοδιότητα για την έκδοση οποιασδήποτε πράξης του κεντρικού κράτους με ατομικό χαρακτήρα φεύγει από τα υπουργικά γραφεία και ανατίθεται αποκλειστικά στα μη πολιτικά στελέχη της διοίκησης από τον απλό υπάλληλο ή τη μητρώα μέχρι τον γενικό διευθυντή.

Ο κανόνας είναι οριζόντιος και κατ' αρχήν απόλυτος. Δεν ανατρέπεται από τη σημασία της διοικητικής πράξης ή το «ειδικό βάρος» του αποδέκτη της. Η ιδέα είναι απλή και, για τα ελληνικά δεδομένα, ρηξέλευθη: το εκάστοτε

Η αρμοδιότητα για την έκδοση οποιασδήποτε κρατικής πράξης ατομικού χαρακτήρα ανατίθεται στη διοίκηση.

κανονιστικό πλαίσιο εκπνέει μεν από τη λαϊκή αντιπροσωπεία και εξειδικεύεται με διατάγματα και υπουργικές αποφάσεις, αλλά η εφαρμογή του σε κάθε μεμονωμένη περίπτωση καθίσταται ζήτημα αμιγώς διοικητικό. Αντιμετωπίζεται τεχνοκρατικά, αντικειμενικά, από εκείνους που διασφαλίζουν τη συνέχεια του κράτους.

Εάν επικρατήσει η οργανωτική αυτή

λογική, θα έχει επιτύχει μία από τις μεγαλύτερες μεταρρυθμίσεις στο ελληνικό θεσμικό στερέωμα. Θα έχει αφαιρέσει από το πελατειακό σύστημα ένα από τα καιρία συστατικά του: τη δυνατότητα έλξης όλων των δημόσιων επιλογών στην κορυφή της πυραμίδας, εκεί όπου εδρεύουν οι εκλεγμένοι αντιπρόσωποι των ψηφοφόρων/πελατών. Η Ελλάδα αποτελεί σχολικό παράδειγμα ενός τέτοιου μοντέλου, αφενός με τη Βουλή να ψηφίζει τροπολογίες εν μια νυκτί (το ζήσαμε πρόσφατα στο κακόμοιρο ημεδαπό ποδόσφαιρο), αφετέρου με τους υπουργούς να εκδίδουν διοικητικές πράξεις. Αποκόπτοντας σε μεγάλο βαθμό τον δεύτερο πελατειακό βραχίονα, δεν μειώνεται μόνο η τυπική ανάμειξη της πολιτικής στον

διοικητικό μηχανισμό. Παρέχεται η δυνατότητα στη διοίκηση να εξελιχθεί σε θεσμό λήψης ποιοτικών και ουδέτερων αποφάσεων, εξυπηρετώντας τόσο το δημόσιο συμφέρον όσο και εκείνο των πολιτών.

Μια τόσο ανατρεπτική μεταρρύθμιση κινδυνεύει από πολλούς εχθρούς. Πρώτον, το εγχείρημα να υπονομευθεί άνωθεν από τους ίδιους τους δημιουργούς του, με νόμους οι οποίοι θα εισάγουν συνεχώς εξαιρέσεις. Τότε, όμως, θα απολέσει τόσο την πρακτική όσο και τη συμβολική σημασία του. Δεύτερον, να αποτύχει στο στάδιο της εφαρμογής, λόγω των παθολογιών που ταλανίζουν τη διοίκηση και δεν λύνονται μόνο με κανόνες δικαίου: ατολμία, καθυστερήσεις,

Εάν επικρατήσει αυτή η οργανωτική λογική, θα έχει επιτύχει μια από τις μεγαλύτερες μεταρρυθμίσεις.

μειωμένα κίνητρα αποδοτικότητας, χαμηλή τεχνοκρατική ποιότητα. Οι συντάκτες του ν. 4622/2019 ευελπιστούν ότι οι γενικοί διευθυντές των υπουργείων θα σταθούν στο ύψος των περιστάσεων. Μακάρι, διότι αλλιώς η αρμοδιότητα δικαίως θα επιστρέψει στον υπουργό, ο οποίος τουλάχιστον παίρνει το ρίσκο των επιλογών του. Τρίτον, κινδυνεύει από εμάς τους ίδιους, από τον διά-

χυτο μηδενισμό της ελληνικής κοινωνίας απέναντι σε κάθε θεσμικό νεωτερισμό.

Είναι βέβαιο ότι η εφαρμογή της μεταρρύθμισης δεν θα φέρει αμέσως καρπούς, ούτε πρόκειται να εξαλειφεί εντελώς την ανεπίσημη επιρροή των υπουργικών γραφείων στο περιεχόμενο των διοικητικών πράξεων. Ωστόσο, ως μη βιαστούμε να φέρουμε την καταστροφή. Ο πραγματικός εχθρός δεν είναι οι παιδικές ασθένειες μιας καινοτόμου προσπάθειας, αλλά η επιστροφή στη μέγγενη του πελατειακού κράτους.

* Ο Κ. Γιώργος Δελλής είναι καθηγητής Δημοσίου Δικαίου στη Νομική Σχολή της Αθήνας.

Οι δωρεάν εφαρμογές θέλουν προσοχή

Ο δρ Πέτρος Ευσταθόπουλος, ειδικός στην κυβερνοασφάλεια, μιλάει στην «Κ» για τους κινδύνους των «έξυπνων κινητών»

Συνέντευξη στον **ΒΑΣΙΛΗ ΚΩΣΤΟΥΛΑ**

«**Χάκερ** υπέκλεψε πληροφορίες από το smartphone του ιδρυτή της Amazon Τζεφ Μπέζος». Στο άκουσμα της είδησης κοιτάζει κανείς τη συσκευή του και αντιλαμβάνεται ότι έχει σοβαρούς λόγους να ανησυχεί για τα προσωπικά του δεδομένα. Είναι στο χέρι του ωστόσο, όπως εξάλλου και το κινητό τηλέφωνο, η προστασία των πληροφοριών που επιθυμεί να μείνουν πραγματικά προσωπικές. Πιο σύνθετη είναι η πρόκληση της κυβερνοασφάλειας σε επίπεδο χωρών και κυβερνήσεων. Στις μέρες μας υπολογίζεται ότι διαρρέουν 30.000 αρχεία ανά λεπτό. Το ρήγμα στα δεδομένα αντιστοιχεί σε μέσο κόστος 3,8 εκατ. ευρώ. Η Ελλάδα κατατάσσεται 77η μεταξύ 175 χωρών και 40η μεταξύ 46 ευρωπαϊκών χωρών με βάση το επίπεδο κυβερνοασφάλειας.

Ο δρ Πέτρος Ευσταθόπουλος είναι Global Head στο NortonLifeLock Research Group. Όπως έλεγε μιλώντας πρόσφατα στους Financial Times, «το γεγονός ότι οι άνθρωποι είναι περιεργοί ή τεμπέληδες συνιστά τον μεγαλύτερο παράγοντα απειλής... όχι εάν το software ή το hardware έχει τρωτά σημεία». Ειδικός σε θέματα κυβερνοασφάλειας, εξηγεί στην «Κ» ποια είναι τα κίνητρα και ποies οι μέθοδοι της παράνομης αλλά και της νόμιμης άντλησης προσωπικών δεδομένων. Αναφέρεται δε στις δυνατότητες προστασίας και κυρίως στην ανάγκη της ατομικής επίσκεψης πριν από την αποδοχή των λεγόμενων «όρων χρήσης».

— **Με ποιους τρόπους αντλεί κανείς σήμερα προσωπικές πληροφορίες από ένα κινητό τηλέφωνο;**
— Τα κινητά τηλέφωνα έχουν πλέον μεγάλη υπολογιστική ισχύ. Τα αποκαλούμε «έξυπνα τηλέφωνα» (smartphones) λόγω της πληθώρας δυνατοτήτων που έχουν και των εφαρμογών που μπορούν να τρέξουν. Η «έξυπνάδα» αυτών των εφαρμογών και η συνολική δυνατότητα των συσκευών προέρχεται κυρίως από τρεις παράγοντες: 1) τα έχουμε σχεδόν πάντα μαζί μας, 2) έχουν σχεδόν διαρκή σύνδεση με το Ιντερνέτ, και 3) μπορούν να συλλέγουν πληροφορίες (αισθητήρες, αρχεία, κ.λπ.) τις οποίες και χρησιμοποιούν για να διευκολύνουν τον χρήστη. Σε μια εποχή κατά την οποία το οικονομικό μοντέλο του Ιντερνέτ βασίζεται εξ ολοκλήρου στη στοχευμένη διαφήμιση μέσω της εμπορευματοποίησης δεδομένων, οι παραπάνω τρεις παράγοντες καθιστούν τα κινητά μια πλατφόρμα ικανή να συλλέξει δεδομένα τεράστιας εμπορικής αξίας. Κάθε εφαρμογή σε ένα κινητό μπορεί να συλλέξει πληροφορίες που στη συνέχεια μπορεί δυναμικά να εκμεταλλευθεί εμπορικά. Το μοντέλο εμπορευματοποίησης δωρεάν εφαρμογών συχνά περιλαμβάνει και την προβολή διαφημίσεων από την ίδια την εφαρμογή. Αν δε η εφαρμογή προέρχεται από πηγή με κακόβουλες προθέσεις, οι συνέπειες μπορεί να είναι σοβαρές για την ασφάλεια και την ιδιωτικότητα του χρήστη. Συνεπώς, το μεγαλύτερο μέρος συλλογής πληροφοριών από κινητά γίνεται σε καθημερινή βάση, πολλές φορές με τη συναίνεση των χρηστών (π.χ. έπειτα από αποδοχή των «όρων χρήσης») χωρίς απαραίτητα να έχει προηγηθεί κάποια κακόβουλη επίθεση («hack») προς τον χρήστη. Θα μπορούσε κανείς να πει μεταξύ αστείου και σοβαρού ότι τίποτα σε αυτό το οικοσύστημα δεν είναι δωρεάν — πολλές από τις εφαρμογές και τις υπηρεσίες που προσφέρονται «δωρεάν» βασίζονται στα έσοδά τους σε κάποιο είδος μοντέλου εμπορικής εκμετάλλευσης δεδομένων. Ως εδώ μιλάμε για συλλογή πληροφοριών που θεωρείται «νόμιμη», αν δεν παραβιάζει τους όρους της υπάρχου-

“

Το μεγαλύτερο μέρος συλλογής πληροφοριών από smartphones γίνεται πολλές φορές με τη συναίνεσή μας, π.χ. έπειτα από αποδοχή των «όρων χρήσης».

“

Στις κακόβουλες επιθέσεις συλλέγονται δεδομένα είτε για άμεση εκμετάλλευση, π.χ. κλοπή αριθμού πιστωτικής κάρτας και χρήση της, ή συχνότερα για μαζική μεταπώληση στον «σκοτεινό ιστό».

σας νομοθεσίας (όπως το GDPR, e-Privacy ή το CCPA στην Καλιφόρνια). Σε δεύτερο επίπεδο έρχεται η ξεκάθαρα παράνομη συλλογή δεδομένων μέσω κακόβουλου λογισμικού. Όταν κάποιος χρήστης πέφτει θύμα τέτοιας επίθεσης (π.χ. ιοί, «malware», επιθέσεις μέσω ψευδών email) η συλλογή πληροφοριών γίνεται σε μεγαλύτερη κλίμακα και με απώτερο σκοπό την κλοπή προσωπικών πληροφοριών μεγαλύτερης αξίας, που θα πολλαπλασιάσουν —παράνομα— τα κέρδη του επιτιθέμενου (π.χ. κλοπή αριθμών πιστωτικών καρτών, κλοπή της ταυτότητας του χρήστη, κλοπή προσωπικών δεδομένων, επιθέσεις εκβιασμού - ransomware). Τέλος, παρατηρούνται και φαινόμενα απόλυτα στοχευμένης κλοπής δεδομένων. Αυτού του τύπου οι επιθέσεις στοχεύουν σε συγκεκριμένα άτομα υψηλής —οικονομικής, πολιτικής— αξίας, χρησιμοποιούν εξαιρετικά εξειδικευμένες μεθόδους και υποστηρίζονται από άτομα ή οργανισμούς με πολλούς πόρους. Λεπτομέρειες για αυτές τις περιπτώσεις συλλογής πληροφοριών συχνά δεν έρχονται στο φως της δημοσιότητας καθώς αποτελούν αντικείμενο ερευνών ευαίσθητου χαρακτήρα.

— **Ποια είναι συνήθως τα κίνητρα των επιθέσεων;**
— Τα κίνητρα των επιθέσεων είναι σχεδόν πάντα οικονομικά, εξαιρουμένων κάποιων στοχευμένων επιθέσεων με πολιτικά κίνητρα. Οι πιο συνήθεις περιπτώσεις αφορούν στην κλοπή αριθμού πιστωτικής κάρτας είτε για τη χρήση της, είτε για μεταπώληση στον «σκοτεινό ιστό» (dark web). Τα στοιχεία μιας πιστωτικής ή κρεωστικής κάρτας πωλούνται κατά μέσον όρο για 17 δολάρια, που σημαίνει ότι τα στοιχεία χιλίων πιστωτικών καρτών αποφέρουν περίπου 17.000 δολ. στην αγορά του dark web.

«**Στην Ελλάδα** διαθέτουμε καταρτισμένους επιστήμονες ικανούς να στελεχώσουν ομάδες αντιμετώπισης ψηφιακών απειλών», λέει ο δρ Πέτρος Ευσταθόπουλος, Global Head στο NortonLifeLock Research Group.

Η διαφήμιση ως εισβολή στα κινητά μας

Δεν είναι εξορισμού κακόβουλα. Παρουσιάζουν όμως παρεμβατικές συμπεριφορές και θέτουν σε κίνδυνο την ασφάλεια ενός smartphone. Τα λογισμικά προβολής διαφημίσεων, γνωστά ως Adware, όπως και άλλες δυνητικά ανεπιθύμητες εφαρμογές, εγείρουν ζήτημα για την ιδιωτικότητα του χρήστη.

1. Κατακλύζουν τους χρήστες με διαφημίσεις διαφόρων μορφών μέσα σε εφαρμογές (in-app ads), σε όλη την οθόνη (full-screen ads) ή ακόμη και στις ρυθμίσεις του κινητού.

2. Συλλέγουν πληροφορίες όπως η τοποθεσία του χρήστη (συντεταγμένες GPS), το μοντέλο του κινητού, ο σειριακός αριθμός της SIM κάρτας, αλλά και στοιχεία για όλες τις εγκατεστημένες εφαρμογές και ρυθμίσεις του κινητού.

3. Αντλούν στοιχεία μοναδικά για την κάθε συσκευή, που δεν μπορούν να αλλαχθούν κατά τη διάρκεια ζωής ενός κινητού τηλεφώνου, όπως το International Mobile Station Equipment Identity (IMEI) και το International Mobile Subscriber Identity (IMSI).

4. Συγκεντρώνουν πληροφορίες συχνά με μη ασφαλή μέσα, χωρίς τη χρήση κρυπτογραφίας, επιτρέποντας την εν δυνάμει διαρροή και σε τρίτους.

Επιθέσεις χάκερ και συμφέροντα

— Υπάρχει ένας στοιχειώδης οδικός χάρτης που μπορεί να ακολουθεί κανείς στην καθημερινότητα; Ποιος είναι τελικά ο καλύτερος τρόπος ώστε να προστατεύει κανείς τα προσωπικά δεδομένα του;

— Τα κινητά τηλέφωνα έχουν πλέον εξελιχθεί σε μια αρκετά περίπλοκη και πολυάριθμη πλατφόρμα. Ο ισχυρισμός ότι δεν έχουν ανάγκη από προϊόντα ασφαλείας θα ήταν λάθος. Προϊόντα όπως αυτά που προσφέρει η NortonLifeLock προσφέρουν προστασία από πολλές απειλές και κακόβουλες εφαρμογές. Αυτό αποτελεί μια σημαντική άμυνα ενάντια στις επιθέσεις. Πέραν αυτού όμως θα πρέπει να αναλογιστούμε τον τρόπο με τον οποίο έχει αλλάξει η οικονομία του Ιντερνέτ και ως εκ τούτου οι απειλές για την ασφάλεια και ιδιωτικότητα των χρηστών. Υπάρχει ένα σύνολο «προτεινόμενης συμπεριφοράς» στο Ιντερνέτ και θα πρέπει όλοι να αντιληφθούμε πως μόνο με κατάλληλες επιλογές μπορούμε να προστατεύσουμε αποτελεσματικά τα προσωπικά μας δεδομένα. Παρατηρούμε συχνά το φαινόμενο ανθρώπων που δηλώνουν πως νοιάζονται για την ιδιωτικότητά τους, ενώ ταυτόχρονα μοιράζονται πλήθος προσωπικών δεδομένων στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης ή μέσω μη ασφαλών ηλεκτρονικού ταχυδρομείου. Την επόμενη φορά που μια εφαρμογή θα ζητήσει πρόσβαση στον κατάλογο με τις επαφές μας στο κινητό ή στις φωτογραφίες μας, καλό θα ήταν να δώσουμε λίγη προσοχή και να αναλογιστούμε γιατί συμβαίνει αυτό. Πολλές φορές ρωτώ τους ανθρώπους γύρω μου ποιο πιστεύουν ότι είναι το προϊόν της τάδε εταιρείας αναζήτησης ή του δείνα ιστότοπου κοινωνικής δικτύωσης, δε-

δομένου ότι οι υπηρεσίες τους προσφέρονται δωρεάν. Τις περισσότερες φορές αντιλαμβάνομαι πως οι απλοί χρήστες δεν αντιλαμβάνονται πως το προϊόν είναι οι ίδιοι. Τα δεδομένα τους για την ακρίβεια, τα οποία συλλέγονται από τις «δωρεάν» υπηρεσίες και εμπορευματοποιούνται στον χώρο της διαφήμισης.

— **Πέρα από τα κινητά τηλέφωνα, στην Ελλάδα υπήρξαν πρόσφατα επιθέσεις από χάκερ σε επίσημες ιστοσελίδες του κράτους, σε μια περίοδο υψηλής γεωπολιτικής έντασης. Πόσο συχνά είναι αντίστοιχα φαινόμενα σε διεθνές επίπεδο και ποια είναι πρακτικά η πρόκληση για τις κυβερνήσεις;**

— Οι συγκεκριμένες επιθέσεις είναι σχεδόν καθημερινό φαινόμενο παγκοσμίως. Δεν είναι απαραίτητα ανησυχητικές, τουλάχιστον όχι για θεσμούς με μια επαρκή πολιτική ψηφιακής ασφάλειας. Στην πλειονότητα των περιπτώσεων αποτελούν ενέργειες μεμονωμένων ομάδων με συγκεκριμένες ιδεολογίες, οι οποίες συχνά χρησιμοποιούν σχετικά διαδεδομένες —και συνεπώς αντιμετώπισιμες— επιθετικές τεχνικές.

Αν, όμως, δούμε την ευρύτερη εικόνα θα μπορούσε να πει κανείς ότι αυτές οι επιθέσεις είναι μικρές ενδείξεις της ευρύτερης χρήσης ψηφιακών μέσων για γεωπολιτικές και στρατιωτικές επιχειρήσεις. Υπάρχουν αρκετά παραδείγματα περιστατικών όπου έγινε χρήση εξαιρετικά εξειδικευμένων ψηφιακών μέσων προκειμένου να επιτευχθούν γεωπολιτικά συμφέροντα ή να πληγούν στόχοι υψηλής αξίας.

Εδώ θα μπορούσε να πει κανείς ως παράδειγμα ότι είναι πολύ πιο επικίνδυνες οι καμπάνιες παραπληροφόρησης που διεξάγονται παγκοσμίως προκειμένου να χειραγωγηθεί η κοινή γνώμη ή να επηρεαστούν εκλογικά αποτελέσματα.

Τέτοιες ενέργειες παρατηρούνται σε μεγάλη κλίμακα, είναι δυσκολότερο να αντιμετωπιστούν και μπορεί να έχουν σημαντικά αποτελέσματα σε βάθος χρόνου. Θεωρώ ότι οι κυβερνήσεις έχουν πλέον αντιληφθεί τις ψηφιακές απειλές και θα πρέπει να δουλέψουν συστηματικά ώστε να καταρτίσουν όλο και μεγαλύτερες ομάδες ικανές να αντιμετωπίσουν τις αυξανόμενες απειλές.

Το ευχάριστο για την Ελλάδα είναι ότι διαθέτουμε εξαιρετικά καταρτισμένους επιστήμονες ικανούς να στελεχώσουν τέτοιες ομάδες, τουλάχιστον στον βαθμό που τους επιτρέπουν οι οικονομικές συνθήκες.

Οι μέθοδοι προστασίας

— Τι μεθόδους χρησιμοποιεί σε γενικές γραμμές μια επιχείρηση που παρέχει υπηρεσίες κυβερνοασφάλειας; Με ποιον τρόπο προστατεύει πρακτικά το κινητό τηλέφωνο και με τι ποσοστά επιτυχίας;

— Σε ό,τι αφορά τα ζητήματα ασφαλείας, τα λειτουργικά συστήματα των σύγχρονων κινητών τηλεφώνων εισήγαγαν σημαντικές βελτιώσεις σε σύγκριση με τους προσωπικούς υπολογιστές. Ως εκ τούτου, πολλές από τις συνήθεις επιθέσεις δεν είναι εφαρμόσιμες ή έχουν περιορισμένες συνέπειες. Παρ' όλα αυτά, όπως κάθε λογισμικό που έχει παραχθεί ποτέ, όλες οι πλατφόρμες και οι εφαρμογές τους έχουν κάποια κενά ασφαλείας τα οποία εταιρείες όπως η NortonLifeLock φροντίζουν να ανακαλύπτουν, ώστε να προσφέρουν τη σχετική προστασία στους χρήστες με τα ανάλογα προϊόντα. Στη συνέχεια, προκειμένου να αντιμετωπίσουμε τις σύγχρονες απειλές, φροντίζουμε να απευθύνουμε την προσοχή και την ερευνητική μας δραστηριότητα και σε δύο άλλα αντικείμενα. Πρώτον, θα πρέπει να παρέχουμε νέες πρωτόκολλες μεθόδους προστασίας της ιδιωτικότητας του χρήστη. Αυτό περιλαμβάνει τεχνικές λύσεις —π.χ. εφαρμογές βασισμένες στη μηχανική μάθηση (machine learning)— ικανές να διακρίνουν περιπτώσεις κατάχρησης των προσωπικών δεδομένων από κάποια εφαρμογή ή ξεκάθαρη επίθεση από κακόβουλο λογισμικό. Οι σύγχρονες μέθοδοι προστασίας βασισμένες σε αυτές τις τεχνικές μάς επιτρέπουν να αναλύσουμε δεδομένα και εξαγάγουμε συμπεράσματα για την ασφάλεια του χρήστη με τρόπο που έως πριν από λίγα χρόνια δεν ήταν δυνατός. Δεύτερον, και ίσως πιο σημαντικό, πρέπει να βοηθήσουμε τους χρήστες να έχουν μια πιο συνετή συμπεριφορά απέναντι στα νέα δεδομένα. Αυτό περιλαμβάνει μεθόδους βοήθειας στην κατανόηση των απειλών, κατανόησης των δεδομένων που συλλέγουν οι εφαρμογές και συμβουλές για διαχείριση απειλών.

Μπορεί να χάσει τις εκλογές ο Τραμπ;

Μηδενικό όφελος των Δημοκρατικών από τη δίκη του προέδρου, φιάσκο στην Αϊόβα, διχασμός της εκλογικής τους βάσης

Του **ΠΕΤΡΟΥ ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ**

Στην τελική ευθεία της πολύκροτης δίκης Τραμπ, αρθρογράφος των New York Times μας υπενθύμιζε την προειδοποίηση του Αμερικανού στοχαστιά Ραλφ Ουόλντο Εμερσον: «Αν αποφασίσεις να χτυπήσεις έναν βασιλιά, φρόντισε να τον σκοτώσεις». Οι Δημοκρατικοί δεν κατάφεραν να σκοτώσουν, πολιτικά, τον Ντόναλντ Τραμπ. Όχι ότι περίμεναν, βέβαια, να συγκεντρώσουν πλειοψηφία δύο τρίτων σε μια Γερουσία όπου μειοψηφούν, ώστε να τον καθαίρουν. Το γεγονός, όμως, ότι οι Ρεπουμπλικανοί στήριξαν σχεδόν στο σύνολό τους την απαλλαγή του Τραμπ, με μοναδική εξαίρεση τον Μιτ Ρόμνι, συνιστά πολιτική ήττα για τους αντιπάλους του. Το σημαντικότερο, η δημοτικότητα του 45ου προέδρου βρισκόταν, στο τέλος του πεντάμηνου θρίλερ της παραπομπής του, στο 49%, το υψηλότερο σημείο από τη στιγμή που ανέλαβε την εξουσία και πάνω από τα ποσοστά αποδοχής των Μπιλ Κλίντον και Μπαράκ Ομπάμα στο αντίστοιχο χρονικό σημείο της προεδρίας τους.

Βέβαιος για την επικείμενη απαλλαγή του, ο Τραμπ εμφανίστηκε απελευθερωμένος, ύστερα από 133 ημέρες πολιτικής ομηρίας, στην πανηγυρική ομιλία του για την «Κατάσταση της Ενωσης» ενώπιον του Κογκρέσου, την περασμένη Τρίτη. Χωρίς να αναφέρει ούτε μία φορά τη λέξη «παραπομπή», χάραξε τις αδρές γραμμές της εκστρατείας για την επανεκλογή του στις προεδρικές εκλογές του Νοεμβρίου. Αν στην τελετή της ορκωμοσίας του, πριν από τρία χρόνια, διεκτραγωδούσε τη «Μεγάλη Αμερικανική Σφαγή», παρουσιάζοντας μια έκπτωτη υπερδύναμη, χλεύη των αντιπάλων της, γεμάτη ανεργία, εγκληματικότητα και ορδές μεταναστών, τώρα πανηγυρίζει αυτάρεσκα τη «Μεγάλη Επιστροφή της Αμερικής», ωσάν να είχε μεταμορφώσει τα πάντα στο πέρασμά του με το μαγικό του ραβδί.

Γεγονός είναι ότι, αν πιστέψουμε τις επίσημες στατιστικές και τις δημοσκοπήσεις, η κατάσταση της αμερικανικής οικονομίας και η αισιοδοξία των περισσότερων νοικοκυριών για τις οικονομικές προοπτικές τους επιτρέπουν στον Τραμπ να βλέπει με ρόδινα χρώματα τη μαραθώνα προεδρική αναμέτρηση, που άρχισε και επίσημα με τις πρώτες προκριματικές εκλογές των δύο κομμάτων, την περασμένη Δευτέρα. Τον τελευταίο αιώνα, μόνο τέσσερις Αμερικανοί πρόεδροι (Χέρμπερτ Χούβερ, Τζέραλντ Φορντ, Τζίμι Κάρτερ και Τζορτζ

Οπαδός των Δημοκρατικών στην Αϊόβα, σε εκλογικό κέντρο για τις προκριματικές για το προεδρικό χρίσμα, μάλλον απογοητευμένη. Και πώς να μην είναι; Ούτε ο Αντριου Γιανγκ, υπέρ του οποίου γράφουν οι ταμπέλες, ούτε ο Τομ Στάγερ, φυλλάδιο του οποίου κρατάει η κυρία, τα πήγαν καλά. Ασε, δε, το φιάσκο...

Παρά την Εβδομάδα των Παθών για τους Δημοκρατικούς, η αναμέτρηση είναι ανοιχτή και ο Τραμπ ευάλωτος.

Μπους πρεσβύτερος) απέτυχαν να επανεκλεγούν. Και οι τέσσερις έδωσαν τη μάχη σε ολισθηρό, ανηφορικό έδαφος λόγω σοβαρής οικονομικής ύφεσης. Το γνωστό σύνθημα συμβούλου του Μπιλ Κλίντον στις εκλογές του 1992 «The economy, stupid» ηχεί δυσοίωνα σήμερα στα αυτιά των Δημοκρατικών. Η θεατρική χειρονομία της προέδρου της Βουλής Νάνσι Πελόσι να σχίζει μπροστά στις κάμερες αντίγραφο της ομιλίας Τραμπ ακτινοβολούσε περισσότερο σπασιμωδικότητα, παρά αποφασιστικότητα.

Το αυτογκόλ

Την προηγούμενη ημέρα, οι Δημοκρατικοί είχαν ξεκινήσει τις προκριματικές εκλογές για το προεδρικό χρίσμα με ένα ουρανόπεμπτο για τον Τραμπ αυτογκόλ. Το φιάσκο στην καταμέτρηση των αποτελεσμάτων προκάλεσε αισθήματα απογοήτευσης και οργής στην εκλογική τους βάση, δίνοντας τρο-

Ο παράγων Μπλούμπεργκ

Δεν είναι λίγοι εκείνοι που θεωρούν ότι ο πραγματικός ωφελημένος από το χάος της Αϊόβας είναι ο Μάικ Μπλούμπεργκ. Ο διακεκομμένο-ούχος πρώην δήμαρχος Νέας Υόρκης, που επίσης διεκδικεί το προεδρικό χρίσμα των Δημοκρατικών, δεν κάνει καμπάνια στις προκριματικές εκλογές του Φεβρουαρίου, που αφορούν μικρές πολιτείες με λίγους εκλεκτορες, αλλά φιλοδοξεί να μπει δυναμικά στη μάχη τη «σούπερ Τρίτη» της 3ης Μαρτίου, με τις 15 ταυτόχρονες εκλογές στις οποίες συμπεριλαμβάνονται οι μεγάλες πολιτείες της Καλιφόρνιας και του Τέξας. Σε κάθε περίπτωση, παρά την «Εβδομάδα των Παθών» για τους Δημοκρατικούς, που μόλις πέρασε, ο Τραμπ παραμένει ευάλωτος. Το μισό εκλογικό σώμα τον μισεί και είναι ο μόνος πρόεδρος που δεν είδε τη δημοτικότητά του ούτε μία στιγμή να ξεπερνάει το 50%. Χρωστάει την προσωρινή κυριαχία του στην αδυναμία και στη διάσπαση των αντιπάλων του -παράγοντες που ξεφεύγουν από τον έλεγχό του- ενώ δεν είναι καθόλου βέβαιο ότι η οικονομία δεν του επιφυλάσσει δυσάρεστες εκπλήξεις στους εννέα κρίσιμους μήνες που ακολουθούν.

φή για θεωρίες συνωμοσίας στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης περί μαγειριών του κομματικού κατεστημένου εναντίον του αριστερού υποψηφίου Μπέρνι Σάντερς. Αρκετοί είδαν το τεχνικό ατύχημα ως πολιτική μεταφορά: με τους τέσσερις από τους πέντε επικρατέστερους προεδρικούς υποψηφίους του κόμματος άνω των 70 ετών και με τη βάση του βαθιά διχασμένη μεταξύ της αριστερής και της κεντρώας πτέρυγας, οι Δημοκρατικοί αδυνατούν να πείσουν, επί του παρόντος, ότι διαθέτουν αποτελεσματική εναλλακτική στρατηγική

και ηγεσία απέναντι στον επίφοβο αντίπαλό τους.

Για το κατεστημένο των Δημοκρατικών, ο δρόμος για τον Λευκό Οίκο περνάει μέσα από μια μετριοπαθή πολιτική γραμμή, στα πρότυπα των Μπιλ Κλίντον και Μπαράκ Ομπάμα, ικανή, όπως πιστεύουν, να αποσπάσει κεντρώους ψηφοφόρους και κρίσιμες Πολιτείες από τον Τραμπ. Ως βασικός εκφραστής αυτής της στρατηγικής εμφανίζονται μέχρι την περασμένη Δευτέρα ο Τζο Μπάιντεν, ο οποίος ερχόταν πρώτος στις εθνικές δημοσκοπήσεις. Ωστόσο, η καταβαράθρωσή

Οι υποστηρικτές της κεντρώας προσέγγισης παραβλέπουν ότι το Κέντρο συμπιέζεται σε μια Αμερική ολοένα και περισσότερο πολωμένη.

του στην Αϊόβα, όπου ήρθε μόλις τέταρτος, έδειξε ότι το δημοσκοπικό προβάδισμα είχε περισσότερη σχέση με την ανανγνωρισσιμότητα του πρώην αντιπροέδρου παρά με την πραγματική του απήχηση. Αν και η Αϊόβα σαφώς και δεν αποτελεί πιστό βαρόμετρο των διαθέσεων σε πανεθνικό επίπεδο, πολλοί θεωρούν ήδη τον Μπάιντεν καμένο χαρτί.

Οι υποστηρικτές της κεντρώας προσέγγισης παραβλέπουν ότι το Κέντρο από καιρό συμπιέζεται σε μια Αμερική ολοένα και περισσότερο πολωμένη όχι μόνο πολιτικά, αλλά και κοινωνικά, με καταλυτική την επίδραση της τελευταίας, μεγάλης οικονομικής κρίσης. Ο Μπαράκ Ομπάμα, ο πρώτος μαύρος πρόεδρος της χώρας, υποσχέθηκε μια βαθιά αλλαγή τόσο στην εξωτερική πολιτική (ήταν από τους ελάχιστους που είχαν ταχθεί εναντίον του πολέμου στο Ιράκ), όσο και στο κοινωνικό πεδίο (με πολιορκητικό κριό την Obamacare) – άλλο ζητη-

μα, βέβαια, τι από αυτά κατάφερε ως πρόεδρος. Η αναπάντεχη ήττα της έμπειρης Χίλαρι Κλίντον από τον ουρανοκατέβατο και άξεστο Τραμπ επιβεβαίωσε ότι ο άλλοτε προνομιακός χώρος του Κέντρου αποτελεί πολύ επισφαλές πολιτικό εφελτήριο στις μέρες μας.

Τη βαθιά προσδοκία των Δημοκρατικών ψηφοφόρων για αλλαγή αντανακλούν, με πολύ διαφορετικούς τρόπους, οι δύο νικητές των προκριματικών της Αϊόβα, που πρακτικά ισοψήφησαν: ο μόλις 38 ετών Πιτ Μπούτιττζιτς, ο πρώτος ανοιχτά γκέι υποψήφιος που διεκδικεί το προεδρικό χρίσμα και ο 78χρονος γερουσιαστής του Βερμόντ Μπέρνι Σάντερς. Αγνωστος στο εθνικό ακροατήριο μέχρι πρότινος, ο κεντρώος Μπούτιττζιτς φιλοδοξεί να κερδίσει υποστήριξη από τους σπόνσορες και τους ψηφοφόρους του Μπάιντεν, που βλέπουν ότι το δικό τους άλογο δεν τραβάει. Ως δήμαρχος μιας μικρής πόλης της Ιντιάνα, με πληθυσμό μόλις 100.000 κατοίκων, θα δυσκολευτεί, πάντως, να πείσει ότι είναι έτοιμος για τον Λευκό Οίκο.

Ο Μπέρνι Σάντερς

Από την πλευρά του, ο Σάντερς εμφανίζεται ως ένας δυναμικός «αντι-Τραμπ της Αριστεράς», υποστηριζόμενος από βιομηχανικούς εργάτες που ψήφισαν Τραμπ από αντίδραση στην Κλίντον, ενθουσιώδεις νέους που δεν ασχολούνταν με την πολιτική, οικολόγους ακτιβιστές και (παρά τη σφοδρή αντίθεσή του στον Νετανιάχου) το 42% των Αμερικανοεβραίων. Είναι αμφίβολο, όμως, αν αντέξει στην σφοδρή επίθεση που είναι βέβαιο ότι θα δεχθεί από το κατεστημένο και των δύο κομμάτων, καθώς πολλοί έχουν αρχίσει ήδη να απολυμνίζουν τις παλιές του συμπάθειες προς την Κούβα του Φιντέλ Κάστρο, τη Νικαράγουα των Σαντινίστας και το τροτσκιστικής κατεύθυνσης Σοσιαλιστικό Εργατικό Κόμμα (SWP) – αν και σήμερα ο «δημοκρατικός σοσιαλισμός» του παραπέμπει στην ήπια σοσιαλδημοκρατία της Σουνδίας και της Δανίας.

Παρά την τρίτη θέση της στις προκριματικές της Αϊόβα, η γερουσιαστής Μασακουέτς Ελίζαβεθ Γουόρεν παραμένει μια ισχυρή υποψηφισμένη. Με ένα προφίλ του τύπου «προοδευτική, αλλά όχι τόσο ακραία όσο ο Σάντερς και ρεαλιστρια, αλλά όχι τόσο άνευρη όσο ο Μπάιντεν», εμφανίζεται ως η υποψήφια που μπορεί να γεφυρώσει το ρήγμα ανάμεσα στις δύο φυλές των Δημοκρατικών, με τον αυτονόητο κίνδυνο που διατρέχουν όσοι πατούν σε δύο βάρες.

Κίνδυνος οι ιαχές «τέσσερα ακόμη χρόνια» να επιβεβαιωθούν

Την Τρίτη του βράδυ, ο πρόεδρος Τραμπ εκφώνησε την πιο κακή και μεροληπτική ομιλία για την Κατάσταση του Έθνους που θυμάται κανείς. Δεν έκανε λάθος σε όλα, όπως όταν καυχήθηκε για τη συνολική ευρωστία της οικονομίας ή για την ανιδιοτέλεια των αμερικανικών στρατευμάτων. Όταν όμως έκανε λάθος –όπως το κάνει συχνά– αυτό ήταν δηλητηριώδες. Σκιαγράφησε με αποκριστικό τρόπο την εγκληματικότητα των μεταναστών, ξαναέγραψε το ιστορικό των επιθέσεων που έχει κάνει κατά του αμερικανικού συστήματος υγείας και πρόνοιας, και «φούσκωσε» κατά πολύ τον αριθμό των θέσεων εργασίας που αναμένεται να δημιουργηθούν χάριν στη νέα εμπορική συμφωνία.

Ακόμη χειρότερο από τη διαστρέβλωση και την εξαπάτηση, κάτι που οι Αμερικανοί έχουν μάθει να περιμένουν από αυτόν τον πρόεδρο, ο κ. Τραμπ οικειοποιήθηκε την περίπτωση, μετατρέποντας αυτό που θα έπρεπε να είναι μια στιγμή ενότητας ή, τουλάχιστον, να προσπαθήσει να την κάνει κάτι τέτοιο, σε προεκλογική εκστρατεία, διαφθείροντας τον ρόλο που έχουν διαδραματίσει οι πρόεδροι σε ανάλογες ομιλίες εκπροσωπώντας ολόκληρο το έθνος.

Οι Ρεπουμπλικανοί εκμεταλλεύθηκαν την Τετάρτη με τον ίδιο

τρόπο τη Γερουσία. Με μοναδική εξαίρεση τον Μιτ Ρόμνι, ο οποίος ψήφισε υπέρ της καταδίκης του προέδρου Τραμπ για κατάχρηση εξουσίας, όλοι οι γερουσιαστές των Ρεπουμπλικανών ψήφισαν υπέρ της απαλλαγής του από τις κατηγορίες της εκβίασης ξένης κυβέρνησης στην προσπάθεια να νοθεύσει τις εκλογές του 2020 και στη συνέχεια να παρεμποδίσει την προσπάθεια του Κογκρέσου να διερευνήσει την υπόθεση. Στο τέλος, πολλοί Ρεπουμπλικανοί είχαν πα-

Κατέστη σαφές πως ο κ. Τραμπ θα χρησιμοποιήσει, όπως έχει κάνει και στην επαγγελματική του ζωή, κάθε διαθέσιμο μέσο ώστε να επανεκλεγεί.

ραδεχθεί πως ο κ. Τραμπ είχε κάνει αυτά για τα οποία κατηγορήθηκε. Ωστόσο, αν τι να προσπαθήσουν να διαλευκάνουν τις πράξεις του, συνέπραξαν με τον Λευκό Οίκο στη συγκάλυψη όσο το δυνατόν περισσότερων μπορούσαν.

Υπό την καθοδήγηση του γένη της πλειοψηφίας, Μιτς Μακόνελ,

Ο Αμερικανός πρόεδρος στην ομιλία του για την Κατάσταση του Έθνους ήταν δικαστικός, μετατρέποντάς την σε προεκλογική εκστρατεία.

η δίκη για την καθαίρεση που διεξήχθη στη Γερουσία αποδείχτηκε φάρσα εις βάρος του συντάγματος. Ανέδειξε, όμως, τον έλεγχο που ασκεί ο κ. Τραμπ στους Ρεπουμπλικανούς και την καταστροφική

προσέγγιση που έχει ως ηγέτη. Υπό αυτή την έννοια, η δίκη πρόσφερε σημαντική υπηρεσία στους Αμερικανούς, αποσαφηνίζοντας τη διακυβεύεται στις ερχόμενες εκλογές.

Παρ' όλα τα περί του αντιθέτου υπάρχοντα στοιχεία, ορισμένοι Ρεπουμπλικανοί υποστηρίζουν πως ο κ. Τραμπ θα πορευθεί στον ίδιο δρόμο μετά τη δίκη. Ωστόσο, ακόμη και πριν από την απαλλαγή του από τις κατηγορίες, με την ομιλία για την Κατάσταση του Έθνους κατέστη σαφές πως ο κ. Τραμπ, χάρη στην ασυνήθιστη ξεδιαντροπία του, σκοπεύει να χρησιμοποιήσει –όπως έχει κάνει και στην επαγγελματική ζωή του– κάθε διαθέσιμο μέσο προκειμένου να επανεκλεγεί.

Πώς θα πττηθεί

Οπότε τι είναι αυτό που θα οδηγήσει στην επικράτηση επί του κ. Τραμπ; Όχι η ασυνάρτητη, αν όχι χαοτική εικόνα που παρουσιάζει μέχρι σήμερα το Δημοκρατικό Κόμμα. Μετά μια σειρά δημόσιων αντιπαραθέσεων μεταξύ υπερβολικά πολλών υποψηφίων, το κόμμα εξακολουθεί να μην προσφέρει σαφείς επιλογές στους ψηφοφόρους. Δεδομένου του διακυβεύματος, ορθώς υπάρχει έντονη ανησυχία. Πράγματι, οι ψηφοφόροι των Δημοκρατικών μπορούν και πρέπει να περιορίσουν τις επόμενες εβδομάδες τον αριθμό των υποψηφίων. Όμως, το γεγονός ότι τελικά θα επιλέξουν κάποιον δεν αρκεί. Εχει σημασία με ποιον τρόπο θα καταλήξουν στον υποψήφιο.

Η εκλογική αναμέτρηση του 2016 προσφέρει ένα παράδειγμα προς αποφυγήν. Υπερβολικά μεγάλος αριθμός ψηφοφόρων των Δημοκρατικών αισθάνθηκε τόσο λίγη πολιτική αφοσίωση προς την υποψήφια, ώστε επέλεξε να ψηφίσει την υποψήφια ενός τρίτου κόμματος, ή να μην ψηφίσει καθόλου. Οι ηγέτες των Δημοκρατικών έχουν καθήκον να διασφαλίσουν πως οι ψηφοφόροι θα κατανοήσουν ότι η καλύτερη ευκαιρία για να κερδίσουν τον κ. Τραμπ είναι μια ενωτική προσπάθεια από πολιτικές πτέρυγες που έχουν πολύ περισσότερα κοινά στοιχεία απ' όσα διαφορετικά. Αυτό είναι σημαντικό, διότι η εκλογική αναμέτρηση του Νοεμβρίου είναι κρίσιμη ευκαιρία να πττηθούν οι Ρεπουμπλικανοί μέσω της ήττας του κ. Τραμπ στις εκλογές. Φυσικά, διακυβεύονται πολύ περισσότερα από την αποκατάσταση της εξεφροσύνης στο κόμμα των Ρεπουμπλικανών, όσο σημαντικό και αν είναι αυτό. Οι ιαχές «τέσσερα ακόμη χρόνια», που προέρχονταν μόνο από μία πλευρά του Κογκρέσου το βράδυ της Τρίτης, θα έπρεπε να σημάνουν συναγερμό σε όλους τους Αμερικανούς που θέλουν τα παιδιά τους να ζήσουν σε ένα έθνος ακόμη μεγαλύτερο.

THE NEW YORK TIMES

Η σχέση Αγκυρας - Μόσχας δοκιμάζεται στη Συρία

Εξαλλος ο Ερντογάν για τους νεκρούς Τούρκους στρατιώτες στην πόλη Ιντλίμπ

Της **ΞΕΝΙΑΣ ΚΟΥΝΑΛΑΚΗ**

Θα μπορούσε η σφοδρή σύγκρουση Ρωσίας - Τουρκίας για τις τελευταίες εξελίξεις στο Ιντλίμπ της Συρίας να αποτελέσει την αφορμή για την επιστροφή της Αγκυρας στις αγκάλες της Δύσης; Είναι παρακινδυνευμένο να απαντήσει κανείς θετικά, σε μια χρονική στιγμή κατά την οποία η Τουρκία κατορθώνει –παρά την απρόβλεπτη συμπεριφορά της– να έχει τη στήριξη αμφοτέρων των πλευρών.

Παρά την επιμονή της ότι η συμφωνία για τους S-400 δεν θα επηρεαστεί από την πρόσφατη κρίση στις ρωσοτουρκικές σχέσεις λόγω Ιντλίμπ, ο Τούρκος πρόεδρος Ταγίπ Ερντογάν εξασφάλισε πλήρη κάλυψη της Ουάσιγκτον για τις ενέργειές του στη βόρεια Συρία. «Στεκόμαστε στο πλευρό του νατοϊκού μας συμμάχου, της Τουρκίας, στον απόηχο της επίθεσης, που είχε ως αποτέλεσμα τον θάνατο πολλών Τούρκων στρατιωτικών που υπηρετούσαν σε ένα φυλάκιο παρατήρησης που χρησιμοποιείτο για συντονισμό και αποκλιμάκωση, και στηρίζουμε πλήρως τις δικαιολογημένες ενέργειες αυτοάμυνας της Τουρκίας, που έγιναν ως αντίποινα», τόνισε αυτή την εβδομάδα ο Αμερικανός υπουργός Εξωτερικών Μάικ Πομπέο.

Σύμφωνα με ανάλυση του πρα-

Παρά την επαμφοτερίζουσα στάση του σε σειρά ζητημάτων, τελικά κατορθώνει να έχει τη στήριξη και του Λευκού Οίκου και του Κρεμλίνου.

κτορείου Bloomberg, «η Τουρκία έχει χάσει την πίστη της στις ΗΠΑ και δεν εμπιστεύεται απολύτως ούτε τη Ρωσία, αλλά η σχέση με τη Ρωσία της επιτρέπει να έχει μια πιο ανεξάρτητη εξωτερική πολιτική». Η Μόσχα εμφανίζεται αποφασισμένη να διατηρήσει τη συνεργασία της με την Τουρκία μετά το συμβόλαιο των 2,5 δισ. δολαρίων για τους S-400, καθώς η Ρωσία θεωρεί ιδιαιτέρως σημαντικό να βρίσκεται σε στενή συνεργασία με ένα μέλος του ΝΑΤΟ που αψηφά ανοικτά τις ΗΠΑ. Η Ρωσία κατασκευάζει εξάλλου τον πρώτο πυρηνικό σταθμό της Τουρκίας, ενώ ο αγωγός TurkStream προορίζεται για τη μεταφορά φυσικού αερίου κάτω από τη Μαύρη Θάλασσα προς την Τουρκία και άλλες χώρες της Νοτιοανατολικής Ευρώπης, μειώνοντας έτσι την εξάρτηση της Μόσχας από τον ουκρανικό δίκτυο.

Ενδεικτικές του επιπέδου στο οποίο έχουν βρεθεί οι διμερείς σχέσεις Μόσχας - Αγκυρας τον

Βλαντιμίρ Πούτιν και Ταγίπ Ερντογάν στο δείπνο εργασίας, ένα μήνα πριν στην Κωνσταντινούπολη, με αφορμή τα εγκαίνια του αγωγού TurkStream. Όσο και αν τον εκνευρίζει ο Τούρκος πρόεδρος ως προσωπικότητα, ο Πούτιν ξέρει ότι τον χρειάζεται, υπογραμμίζει το πρακτορείο Bloomberg σε ανάλυσή του για τη σχέση των δύο ανδρών.

Οι αντάρτες του PKK και τα drones

Στη λίστα των τριών ΗΠΑ - Τουρκίας συμπεριελήφθη πρόσφατα και η αναστολή του απόρρητου προγράμματος συνεργασίας στη συγκέντρωση πληροφοριών σχετικά με τους αντάρτες του PKK. Όπως αποκάλυψε το πρακτορείο Reuters, η αμερικανική απόφαση για το επ' αόριστον «πάγωμα» του προγράμματος των drones ήταν η απάντηση στην τουρκική επίθεση στην βόρεια Συρία τον Οκτώβριο. Πάντως, στην αποκάλυψη επισημαίνεται ότι η Αγκυρα έχει επενδύσει εκατοντάδες εκατομμύρια δολάρια για την προώθηση των αμυντικών ικανοτήτων της και τον περιορισμό της εξάρτησής της από τα αμερικανικά και ισραηλινά drones, τα οποία συχνά χρησιμοποιεί από τα τέλη της δεκαετίας του '90. Η ιδιωτική εταιρεία Baykar Defense, τη διαχείριση της οποίας έχει μεταξύ άλλων και ο Σελτσούκ Μπαϊράκτάρ, γαμπρός του Ταγίπ Ερντογάν, άρχισε να αναπτύσσει drones πριν από περίπου είκοσι χρόνια. Μέσα σε μία δεκαετία και κάτι χρόνια, η Αγκυρα δημιούργησε οπλισμένα και όπλα drones και άρχισε να πουλάει στον τουρκικό στρατό, στην Ουκρανία και στο Κατάρ.

τελευταίο καιρό ωστόσο είναι οι δηλώσεις Ερντογάν, που επέλεξε μάλιστα να τις κάνει από το Κίεβο, την πρωτεύουσα της Ουκρανίας. Κατά τη διάρκεια της συνέντευξης Τύπου που παραχώρησε στην ουκρανική πρωτεύουσα, ο Τούρκος πρόεδρος τοποθετήθηκε πάνω σε ένα από τα πιο ευαίσθητα θέματα της ρωσικής εξωτερικής πολιτικής, δηλώνοντας ότι δεν αναγνωρίζει την «παράνομη προσάρτηση» της Κριμαίας από τη Ρωσία.

«Θα ήθελα και πάλι να υπογραμμίσω ότι εμείς δεν αναγνωρίζουμε την παράνομη προσάρτηση της Κριμαίας. Θα συνεχίσουμε να υποστηρίζουμε την εδαφική ακεραιότητα της Ουκρανίας», δήλωσε χαρακτηριστικά ο Τούρκος πρόεδρος στο πλαίσιο της επίσημης επίσκεψής του στη χώρα. Η ανταποκρίτρια των Financial Times απέδωσε τη δήλωση στην προσπάθειά του να εκτονώσει την οργή του για τον θάνατο των οκτώ Τούρκων στρατιωτών από

πυρά των συριακών δυνάμεων. Είχε προηγηθεί η ιαχή του «Δόξα στην Ουκρανία», ένα σύνθημα συνυφασμένο με το αντιρωσικό φρόνημα στη χώρα και τον αγώνα της για ανεξαρτησία μετά την κατάρρευση της Σοβιετικής Ένωσης.

Τρίζει έτσι για πρώτη φορά η ρεαλιστική συμμαχία μεταξύ Αγκυρας και Μόσχας μετά την επίθεση που δέχθηκαν οι τουρκικές δυνάμεις τη Δευτέρα. Για την Αγκυρα είναι σαφές ότι αυτό δεν θα μπορούσε να συμβεί χωρίς –τουλάχιστον– την ανοχή της Ρωσίας. Η σημαντικότερη αγωνία της Τουρκίας είναι πως οι εκθροπαξίες στο Ιντλίμπ θα μπορούσαν να προκαλέσουν ένα νέο προσφυγικό κύμα στη χώρα, η οποία ήδη βρίσκεται στα όρια της φιλοξενώντας 3,6 εκατ. Σύρους.

Το ζήτημα της Λιβύης

Αν προσθέσει κανείς στις εντάσεις το ζήτημα της Λιβύης, όπου η Μόσχα στηρίζει τον στρατάρχη

Χαλίφα Χαφτάρ και η Αγκυρα τη διεθνώς αναγνωρισμένη κυβέρνηση της Τρίπολης υπό τον Φαγέζ αλ Σαράζ, τότε είναι σαφές πως το όψιμο ρωσοτουρκικό ειδύλλιο δοκιμάζεται πολλάκις. Τούρκοι αναλυτές προειδοποιούν ότι δεν πρέπει οι Δυτικοί αξιωματούχοι να πιστεύουν ότι η Τουρκία έχει γυρίσει οριστικά την πλάτη στη Δύση. «Δεν εναρμονιζόμαστε πλήρως με τους Ρώσους. Δεν ισχύει αυτό», διευκρίνισε ανώτατος Τούρκος αξιωματούχος στους Financial Times.

Σύμφωνα με το Bloomberg, η συνεννόηση Βλαντιμίρ Πούτιν - Ταγίπ Ερντογάν είναι απόρροια της επίγνωσης του Ρώσου προέδρου ότι δεν μπορεί να έχει επιρροή στη Μέση Ανατολή αν βρίσκεται σε σύγκρουση με την Τουρκία. Όσο κι αν τον εκνευρίζει ο Ερντογάν ως προσωπικότητα, ο Πούτιν ξέρει ότι τον χρειάζεται, υπογραμμίζει το πρακτορείο.

Δεν είναι τυχαίο ότι ο Ρώσος πρόεδρος δαγκώνει τη γλώσσα του ακόμη και μετά τα τελεσίγραφα Ερντογάν ότι οι συριακές δυνάμεις πρέπει να αποχωρήσουν από τις περιοχές κοντά στα τουρκικά σύνορα μέχρι τα τέλη του μήνα. Πρόκειται για μια ασυνήθιστα ήπια συμπεριφορά εκ μέρους του Πούτιν, ο οποίος αρέσκειται συχνά στην επιδείξη αρρενωπότητας και πυγμής.

Το Bloomberg εκτιμά ότι αυτό οφείλεται στο γεγονός πως ο Πούτιν βλέπει μακροπρόθεσμα αυτόν τον γάμο συμφέροντος με τον Ερντογάν. Θέλει να προσελκύσει την Τουρκία με πωλήσεις όπλων και ενεργειακές συμφωνίες για να προκαλέσει ένα χάσμα ανάμεσα στην Τουρκία και στον σημαντικότερο σύμμαχό της στο ΝΑΤΟ, τις Ηνωμένες Πολιτείες.

Το Brexit άνοιξε ξανά ζητήματα σκωτσέζικου exit

Αρχίζουν τα δύσκολα για τον Τζόνσον

Αντιμέτωπος με τα πρώτα σημάδια φυγόκεντρων δυνάμεων στο Ηνωμένο Βασίλειο βρίσκεται ήδη, λίγες μόλις ημέρες μετά την επίσημη έξοδο από την Ε.Ε., ο πρωθυπουργός Μπόρις Τζόνσον, που παρακολουθεί με ανησυχία τον ολοένα και πιο σφιχτό εναγκαλισμό μεταξύ Εδμβούργου και Βρυξελλών. Δηλωμένη πρόθεση της θριαμβούχτριας των πρόσφατων εκλογών, Νικόλα Στέρτζον, επικεφαλής του σκωτσέζικου εθνικιστικού κόμματος SNP, ήταν άλλωστε η διεξαγωγή νέου δημοψηφίσματος για την ανεξαρτησία της Σκωτίας. Οι πολιτικές φιλοδοξίες της κυβερνήσης του Εδμβούργου ίσως χρειασθεί, όμως, να θεθούν έστω και προσωρινά στο περιθώριο, μετά την παραίτηση την Πέμπτη του υπουργού Οικονομικών της κυβέρνησης Στέρτζον, Ντέρεκ Μακκί, λίγες ώρες πριν παρουσιάσει τον προϋπολογισμό στο Κοινοβούλιο του Εδμβούργου στο Χόλιρουντ. Ο 42χρονος υπουργός, θεωρούμενος από πολλούς ως το «ανερχόμενο άστρο» του SNP και πιθανός διάδοχος της πρωθυπουργού στην ηγεσία του κόμματος, αποκαλύφθηκε ότι έστειλε ερωτικού περιεχομένου μηνύματα σε 16χρονο αγόρι, προκαλώντας αναπάντεχη πολιτική κρίση στο κόμμα.

Τις αποοριστικές φιλοδοξίες της Νικόλα Στέρτζον ενισχύει, όμως, η φιλική στάση και οι φιλοευρωπαϊκές προτροπές του τέως προέδρου του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Ντόναλντ Τουσκ. Σύμφωνα με την εφημερίδα Guardian, μιλώντας στο ραδιόφωνο του BBC την περασμένη εβδομάδα, ο Τουσκ δήλωσε ότι ενδεχόμενη αίτηση ένταξης της Σκωτίας στην Ε.Ε. θα προκαλούσε «γενικευμένο ενθουσιασμό» σε όλες τις χώρες της Ένωσης.

«Κάποιες φορές αισθάνομαι πολύ Σκωτσέζος, ιδιαίτερα μετά το Brexit. Παρότι συνειδητοποιώ ότι υπάρχουν κανόνες και συμφωνίες, είμαι βέβαιος ότι όλοι στις Βρυξέλλες και στις χώρες της Ευρώπης θα αντιμετωπίζαν

με ενθουσιασμό μια επάνοδο της Σκωτίας στην Ε.Ε.», είπε ο Τουσκ. Οι Σκωτσέζοι είχαν ψηφίσει σε ποσοστό 62% υπέρ της παραμονής της Βρετανίας στην Ένωση στο δημοψήφισμα του 2016, ενώ κάθε συμφυιομέτρηση μετά την ημερομηνία αυτή εμφανίζει ποσοστό 70% –και πλέον– να στηρίζει κόμματα που ζητούν δεύτερο δημοψήφισμα ή την ακύρωση του Brexit. Στην τοποθέτηση Τουσκ έσπευσε να απαντήσει ο Βρετανός υπουργός Εξωτερικών Ντόμινικ Ράμπι, χαρακτηρίζοντας «ανεύθυνες» τις δηλώσεις του τέως προέδρου του Συμβουλίου. Την ίδια στιγμή, χώρες, όπως η Ισπανία, που

Σκληρή αναμένεται η μάχη μεταξύ Βρυξελλών και Λονδίνου για τη μεταξύ τους εμπορική συμφωνία.

αντιμετωπίζουν αυτονομιστικά κινήματα ή εδαφικές διεκδικήσεις από γείτονές τους, ακούν με ιδιαίτερα καχυποψία προτροπές όπως αυτές του Ντόναλντ Τουσκ, για ανάκτηση εθνικής κυριαρχίας.

Η υιοθέτηση σκληρού ύφους στις επαφές μεταξύ Βρυξελλών και Λονδίνου κατέστη εμφανής από τις αρχές της εβδομάδας, με τον Ευρωπαίο επικεφαλής των διαπραγματεύσεων Μισέλ Μπαρνιέ να επιμνηνύει ότι η σύγκλιση μεταξύ ευρωπαϊκών και βρετανικών εμπορικών κανονισμών είναι αναγκαία για την επίτευξη συμφωνίας ελεύθερου εμπορίου μεταξύ των πρώην εταίρων. Από τη μεριά του, ο Μπόρις Τζόνσον συνεχίζει να εκμεταλλεύεται το φάσμα μιας οριστικής εμπορικής απομάκρυνσης της Βρετανίας από την Ε.Ε. ως διαπραγματευτικό χαρτί για να πείσει τους Ευρωπαίους σε υποχωρήσεις.

REUTERS

Νεκρός επικεφαλής της Αλ Κάιντα

Ο Αμερικανός πρόεδρος Ντόναλντ Τραμπ ανακοίνωσε ότι οι ΗΠΑ δολοφόνησαν τον επικεφαλής της Αλ Κάιντα στην Αραβική Χερσόνησο, Κασίμ αλ Ριμί. «Υπό τον Ριμί, η Αλ Κάιντα διέπραττε φρικτές πράξεις βίας εναντίον αμάχων στην Υεμένη και επιδίωκε να διαπράξει και να εμπνεύσει πολυάριθμες επιθέσεις εναντίον των ΗΠΑ και των δυνάμεών μας», σημείωσε ο Τραμπ.

«Ο θάνατός του αποδυναμώνει ακόμη περισσότερο την Αλ Κάιντα στην Αραβική Χερσόνησο και στον κόσμο, και μας φέρνει πιο κοντά στο να εξαλείψουμε την απειλή που συνιστούν οι ομάδες αυτές για την εθνική μας ασφάλεια». Ο Αμερικανός πρόεδρος δεν διευκρίνισε πότε εξαπολύθηκε το πλήγμα κατά του Ριμί, ενώ ο ανταποκριτής του δικτύου Αλ Τζαζίρα στην Ουάσιγκτον, Αντι Γκάλαχερ, μετέδωσε ότι το πλήγμα συνέβη τον περασμένο μήνα.

Η CIA και οι αξιωματούχοι των αμερικανικών υπηρεσιών είναι πολύ προσεκτικοί, επειδή σε προηγούμενα πλήγματα αποδείχθηκε ότι οι στόχοι είχαν επιβιώσει», υποστήριξε. «Ο Αλ Ριμί είναι σημαντικός στόχος για τις αμερικανικές αρχές, είναι ένας από τους λίγους που προϋπήρχαν των επιθέσεων της 11ης Σε-

πτεμβρίου», προσέθεσε. «Ο 41χρονος Υεμενίτης είχε εκπαιδευθεί σε στρατόπεδα στο Αφγανιστάν πριν επιστρέψει στην Υεμένη, όπου φυλακίστηκε για σχεδιασμό επίθεσης εναντίον του Αμερικανού πρέσβη. Απέδρασε από τη φυλακή και θεωρείται ότι βρίσκεται πίσω από την επίθεση στην πρεσβεία των ΗΠΑ», ανέφερε ο Γκάλαχερ.

Ο Αλ Ριμί, με βίντεο διάρκειας 18 λεπτών, είχε αναλάβει την ευθύνη για την επίθεση στην αεροναυτική βάση Πενσάκολα της Φλόριντα, στις 6 Δεκεμβρίου. Την ημέρα εκείνη, Σαουδάραβας αξιωματικός της αεροπορίας που βρισκόταν στις ΗΠΑ για εκπαίδευση άνοιξε πυρ και σκότωσε τρεις Αμερικανούς ναύτες, πριν πέσει ο ίδιος νεκρός.

Ο ιδρυτής της Αλ Κάιντα, Οσάμα μπιν Λάντεν, εμπνευστής των επιθέσεων της 11ης Σεπτεμβρίου 2001 στη Νέα Υόρκη και στο Πεντάγωνο, ήταν επίσης Σαουδάραβας, το ίδιο και οι 15 από τους 19 αεροπειρατές που διέπραξαν την επίθεση εκείνη. Τα τελευταία χρόνια, η Αλ Κάιντα Αραβικής Χερσονήσου λειτουργεί σχεδόν ανεξόχλητη στην Υεμένη, όπου οι αντάρτες Χούθι μάχονται με τον υποστηριζόμενο από τη Σαουδική Αραβία στρατό του εκπτωτού προέδρου Χαντί.

Συνεργασία για γαλλικό πυρηνικό οπλοστάσιο

Ο Εμανουέλ Μακρόν ζήτησε αύξηση των στρατιωτικών δαπανών της Ευρώπης, σημειώνοντας ότι η Γαλλία θα κατευθύνει επιπλέον πόρους για τον εκσυγχρονισμό του πυρηνικού οπλοστασίου της. Στην παραδοσιακή ομιλία ενώπιον αποφοίτων της σχολής πολέμου του Παρισιού, ο Γάλλος πρόεδρος τόνισε ότι η χώρα του είναι ανοικτή σε έναν «στρατηγικό διάλογο» με όσους Ευρωπαίους εταίρους το επιθυμούν, με θέμα τον ρόλο της γαλλικής δύναμης πυρηνικής αποτροπής. Αυτή ήταν η απάντηση του Μακρόν στο αίτημα που έχει ακουστεί τον τελευταίο καιρό στη Γερμανία περί κοινής ευρωπαϊκής διαχείρισης του γαλλικού πυρηνικού οπλοστασίου. Η απάντηση συμβαδίζει με την επιθυμία της Γαλλίας για μεγαλύτερη ανεξαρτησία της Ευρώπης από την αμερικανική πυρηνική ομπρέλα. «Το θέμα δεν είναι να ξέρουν οι Ευρωπαίοι αν πρέπει να υπερασπιστούν τους εαυτούς τους με ή χωρίς την Ουάσιγκτον. Η ασφάλειά μας προκύπτει από τη μεγαλύτερη ικανότητα των Ευρωπαίων για αυτόνομο δράση», είπε ο Μακρόν.

Μετά την αποχώρηση της Βρετανίας από την Ε.Ε., η Γαλλία είναι η μόνη χώρα της Ενωσης με πυρηνικό οπλοστάσιο – αν και ο Μακρόν δήλωσε χθες ότι η αποχώρηση δεν θα αλλάξει τίποτα στην πυρηνική συνεργασία της Γαλλίας με τη Βρετανία. Η Γαλλία δαπάνη 3,5 δισ. ανά έτος για τη συντήρηση του πυρηνικού οπλοστασίου της, ενώ από φέτος το ποσό αυτό θα ανεβεί στα 5 δισ. Πρόκειται για δαπάνες εκσυγχρονισμού, για τις οποίες δεν υπάρχουν περισσό-

τερη λεπτομέρειες. «Είμαστε οι μόνοι στον κόσμο που, αναλαμβάνοντας τις ευθύνες μας αλλά και σύμφωνα με τα συμφέροντά μας, έχουμε καταργήσει οριστικά τις κεραίες πυρηνικές δυνάμεις, τις εγκαταστάσεις για πυρηνικές δοκιμές, τις εγκαταστάσεις παραγωγής σχάσιμου υλικού για όπλα, ενώ έχουμε μειώσει το μέγεθος του οπλοστασίου μας, το οποίο σήμερα είναι μικρότερο από 300 πυρηνικά όπλα», ανέφερε ο Μακρόν.

Η Γαλλία υιοθετεί το δόγμα της πρώτης χρήσης πυρηνικών όπλων. Στην ομιλία του, ο Γάλλος πρόεδρος προειδοποίησε, ωστόσο, ότι βρίσκεται σε εξέλιξη κούρσα εξοπλισμών και ζήτησε από την Ευρώπη «να μην κάθεται με σταυρωμένα χέρια», αλλά να τη σταματήσει.

Ο Εμανουέλ Μακρόν, στη σχολή πολέμου, στο Παρίσι.

Ο Εμανουέλ Μακρόν, στη σχολή πολέμου, στο Παρίσι.

REUTERS, A.P.

«Εβαζαν μπροστά τα γυναικόπαιδα...»

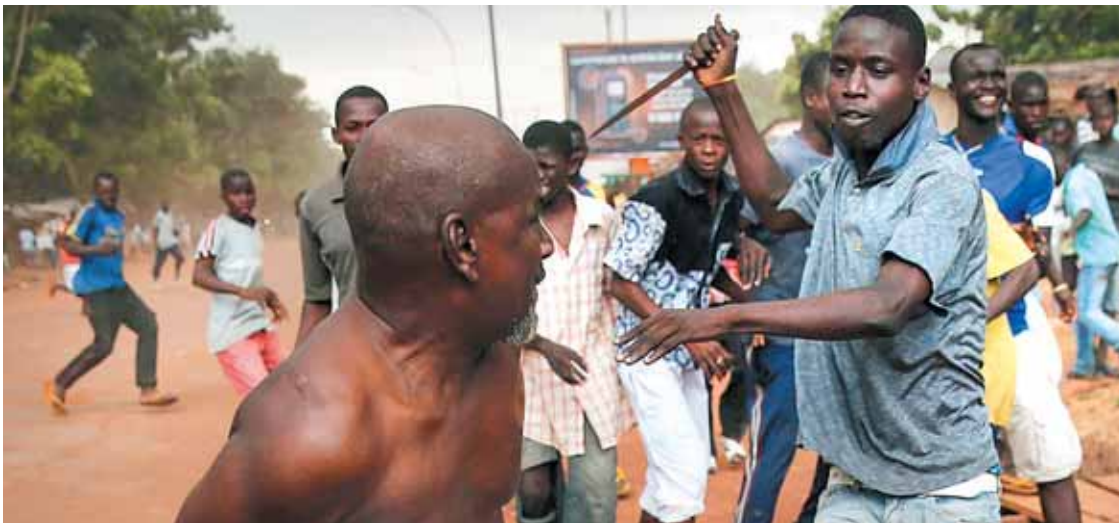
Ο απόστρατος στρατηγός Χρήστος Δρίβας μιλά στην «Κ» για την πολυεθνική επιχείρηση στην Κεντροαφρικανική Δημοκρατία

Του **ΣΤΑΥΡΟΥ ΤΖΙΜΑ**

«**Γίνονταν** φοβερά πράγματα. Δεν σκοτώνονταν απλώς, είχαμε και περιπτώσεις ανθρωποφαγίας. Στο Διαδίκτυο κυκλοφορούσαν σκηνές που έδειχναν έναν άνθρωπο να τρώει ανθρώπινο πόδι. Είχαν κάψει έναν αντίπαλο πάνω σε λάστιχα αυτοκινητό και όταν ψήθηκε του έκοψαν το πόδι από το γονάτο και κάτω και το έτρωγαν. Η διεθνής κοινότητα έπρεπε να επέμβει για να προλάβει μια νέα Ρουάντα και έτσι αποφασίστηκε να σταλεί ευρωπαϊκή στρατιωτική δύναμη για να αποκαταστήσει το εταπειλούμενο λουτρό αίματος», λέει στην «Κ» ο απόστρατος στρατηγός Χρήστος Δρίβας ξετυλίγοντας το νήμα μιας άγνωστης ιστορίας, ενός αληθινού θρίλερ.

«Με απόφαση (2134/2013) του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ δόθηκε εντολή στην Ε.Ε. να συγκροτήσει πολυεθνική δύναμη σε επίπεδο ταξιαρχίας, η οποία θα ενεργήσει στρατιωτική επιχείρηση για το σταμάτημα της σφαγής στην Κεντροαφρικανική Δημοκρατία, μια χώρα πέντε φορές μεγαλύτερη σε έκταση από την Ελλάδα και πληθυσμό γύρω στα 5.000.000, στην καρδιά της Αφρικής, ώστε να ομαλοποιηθεί η κατάσταση και να ακολουθήσει η ανάπτυξη δύναμης του ΟΗΕ». Αυτή η επιχείρηση, η δεύτερη μεγαλύτερη της Ε.Ε. μετά εκείνη στο Τσαντ με στρατεύματα στο έδαφος, σχεδιάστηκε και καθοδηγήθηκε από Έλληνα επιτελάρχη, τον Χρήστο Δρίβα, στο στρατηγείο της Λάρισας. Η Τουρκία επεδίωξε δυναμικά να συμμετάσχει υποσχόμενη πολλά. Οι πιέσεις ήταν αφόρητες από την κορυφή της ηγεσίας της Ευρώπης, όμως δεν «χώρεσαν»...

Στα τέλη του 2013 οι σφαγές μεταξύ χριστιανών και μουσουλμάνων

Στα τέλη του 2013 οι σφαγές μεταξύ χριστιανών και μουσουλμάνων στην Κεντροαφρικανική Δημοκρατία είχαν λάβει ανεξέλεγκτες διαστάσεις.

στη χώρα είχαν λάβει ανεξέλεγκτες διαστάσεις. Οι νεκροί ήταν χιλιάδες και αυξάνονταν με γεωμετρική πρόοδο, οι πρόσφυγες πλησίαζαν το ένα εκατομμύριο, οι εικόνες κανιβαλισμού έκαναν τον γύρο του κόσμου και πίσω απ' όλα αυτά αναδύονταν η οσμή του πετρελαίου, η λάμψη των διαμαντιών και το περιζήτητο από τους ισχυρούς ουράνιο. «Η σύγκρουση είχε θρησκευτικά χαρακτηριστικά, πίσω όμως από αυτά ήταν τα μεγάλα συμφέροντα. Η χώρα ήταν πόλος έλξης για όλους, Ρώσους, Αμερικανούς, Κινέζους, Γάλλους, Βέλγους που πάσχιζαν ποιος θα εκτοπίσει ποιον και θα έχει μερίδιο στον πλούτο την επόμενη μέρα. Ολοι είχαν κάθε λόγο να εξοπλίζουν τους ντόπιους». Με εντολή του ΓΕ-ΕΘΑ, ο στρατηγός Δρίβας εγκαταστάθηκε σε ρόλο επιτελάρχη στο ευρωπαϊκό στρατηγείο της Λάρισας, το ένα από τα πέντε της Ε.Ε. (τα άλλα είναι σε Αγγλία, Ιταλία, Γερμανία, Γαλλία), υπό τον έχοντα τότε τη γε-

νική ευθύνη Γάλλο στρατηγό Φίλιπ Ποντιές, έναν έμπειρο και χαρισματικό αξιωματικό, για να οργανώσει από εκεί και να κατευθύνει τη δράση της στρατιωτικής δύναμης υπό την κωδική ονομασία EUFOR RCA. «Συγκροτήσαμε σε χρόνο-ρεκόρ δύναμη 700 ανδρών από ευρωπαϊκές χώρες στην οποία δεν συμμετείχαν Έλληνες στρατιώτες. Αυτό ήταν λάθος κατά τη γνώμη μου, αλλά έτσι αποφάσισε η πολιτική μας ηγεσία».

Γιγαντιαία μεταγωγικά αεροσκάφη, «Αντόνοφ» μισθωμένα από την Ουκρανία, πέταξαν από αεροδρόμια 13 ευρωπαϊκών πρωτευουσών μεταφέροντας με 400 πιπύσεις(!) στρατό και εφόδια στην πρωτεύουσα Μπανγκουί όπου γίνονταν συγκρούσεις και στα περίχωρα της είχαν καταφύγει περί το ένα εκατ. πρόσφυγες. Με το που πάτησε το πόδι της η EUFOR RCA και ξεκίνησε τις περιπολίες ενεπλάκη σε συγκρούσεις. Από το στρατηγείο της Λάρισας ο Χρ. Δρίβας και οι συνεργάτες του, Έλληνες και άλ-

λοι Ευρωπαίοι αξιωματικοί, παρακολουθούσαν «επί του εδάφους», τις εξελίξεις. «Είχαμε εικόνα για το τι συνέβαινε ανά πάσα στιγμή και ανάλογα κατευθύναμε τις δυνάμεις μας», αφηγείται ο απόστρατος στρατηγός και προσθέτει: «Συγκρούσεις λάμβαναν χώρα καθημερινά. Οι αντιμαχόμενοι έριχναν εναντίον μας με αυτόματα πυροβόλα όπλα. Οι επιθέσεις τους ήταν σχεδιασμένες. Εβαζαν μπροστά, στις διαδελώσεις τις οποίες έστηναν ως μέρος της επίθεσης, τέσσερις πέντε γραμμές γυναικόπαιδων και από πίσω έρχονταν οι ένοπλοι που πυροβολούσαν και πετούσαν χειροβομβίδες, κτυπούσαν με ρουκέτες RPG, εναντίον των δικών μας. Υπήρξαν τραυματισμοί, είχαμε ένα θύμα, όχι από σφαίρα, αλλά από εγκεφαλικά μαλάκια, ήταν ένα Γάλλος δεκανέας. Ομως τραυματισμοί υπήρξαν πολλοί».

Στην ερώτησή εάν φοβήθηκε κάποια στιγμή, παρακολουθώντας την έκβαση των συγκρούσεων, ότι θα

«Η σύγκρουση είχε θρησκευτικά χαρακτηριστικά, πίσω όμως από αυτά ήταν τα μεγάλα συμφέροντα».

έχει θύματα απάντησε: «Φοβήθηκα πάρα πολύ με δύο περιστατικά όπου όλες οι δυνάμεις βάλλονταν πανταχόθεν και η κατάσταση ήταν πραγματικά σοβαρή. Εκεί το πράγμα είχε φτάσει στο ζεις ή πεθαίνεις. Ενα βράδυ σε μια συμπλοκή είχαμε εννιά τραυματίες, μερικοί εκ των οποίων σοβαρά. Η βία είχε λάβει μεγάλες διαστάσεις, οι μουσουλμάνοι είχαν οργανώσει μπλόκα σε τρία σημεία της πόλης, ώστε να διασπάσουν τις δυνάμεις μας και να τους επιτεθούν αλλά και να επιτεθούν και στους χριστιανούς. Εκείνες τις ώρες μπήκαν στη μάχη ακόμα και οι μάγειροι, οι γραφιάδες, όλο το προσωπικό, όλος ο κόσμος. Ήταν μια κρίσιμη βραδιά που μας κράτησε σε μεγάλη ένταση».

Εννιά μήνες χρειάστηκαν για να αποκαταστήσει την τάξη η EUFOR RCA και να δημιουργηθεί ασφαλές περιβάλλον για τη διαδοχή της από κυανόκρανους των ΟΗΕ, που έγιναν διεθνώς γνωστοί περισσότερο από τις σεξουαλικές κακοποιήσεις αντλικών, παρά από το έργο που τους είχε ανατεθεί. «Ήταν μια συγκλονιστική εμπειρία, ήμουν ιδιαίτερα τυχερός που την έχτισα από το Α έως το Ω. Την παρακολουθούσα κάθε μέρα κάθε λεπτό. Δούλενα διαρκώς από αρχές Ιανουαρίου μέχρι και τον Αύγουστο, δεν είχα λείψει από το στρατηγείο ούτε μία ώρα. Μέρα νύχτα ήμουν εκεί, είχα εγκαταλείψει την οικογένειά μου. Ο απλός πολί-

της δεν καταλαβαίνει τι είναι να σε παίρνουν από τη ζούγκλα εννιά τηλεφώνω μέσα στη νύχτα και να σου λένε τώρα ζούμε, αλλά από στιγμή σε στιγμή κινδυνεύουμε να πεθάνουμε και να ξέρεις ότι δεν έχεις άλλες δυνάμεις για να βοηθήσεις. Είχαμε συγκροτήσει και στρατηγική εφεδρεία από δυνάμεις σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες, ώστε αν τα πράγματα δεν πήγαιναν καλά και βλέπαμε δυσάρεστες καταστάσεις να στείλουμε ενισχύσεις δύο αερομεταφερόμενους λόχους καταδρομών».

Το όφελος της Ελλάδας

Ο στρατηγός Δρίβας ήταν ιδιαίτερα καυστικός όταν ρωτήθηκε για το όφελος της Ελλάδας από μια τέτοια επιχείρηση. «Υπήρξε τεράστιο επιχειρησιακό όφελος για τα στελέχη μας που κλήθηκαν για πρώτη φορά να αναλάβουν πραγματική στρατιωτική επιχείρηση με μάκες, συμπολέους, νεκρούς και τραυματίες. Εμείς στη Λάρισα τα σχεδιάσαμε και αν τα σχεδιάζαμε στραβά, στραβά θα πήγαινε και η επιχείρηση. Οι 67 Έλληνες αξιωματικοί που πήραν μέρος απεκόμισαν σοβαρή επιχειρησιακή εικόνα, εμπειρία, αντίληψη του τι γίνεται στην πράξη. Άλλο να λες θεωρίες κάτω από τον ρινγκ και άλλο να είσαι ανεβασμένος επάνω και να τρως γροθιές. Το μεγάλο όφελος για τα στελέχη που συμμετείχαν για την τιμή και τη δόξα των Ενόπλων μας Δυνάμεων ήταν ότι η μικρή Ελλάδα μπορεί να αναλάβει και να φέρει εις πέρας πολυεθνικές επιχειρήσεις στρατιωτικές στην άλλη άκρη του κόσμου με μεγάλη επιτυχία. Η ζημία ήταν ότι για λόγους πολιτικής σκοπιμότητας δεν στείλαμε στελέχη στην Αφρική, στο πεδίο της μάχης, να πλαισιώσουν το τακτικό στρατηγείο επί του εδάφους που διεξήγαγε την επιχείρηση».

The 2020 Hubert Curien Memorial Lecture

Artificial intelligence: Success, Limits, Myths and Threats

Prof Marc Mézard

Director of the École Normale Supérieure, Paris

Friday, 21 February 2020 | 18:30

The Cyprus Institute

Novel Technologies Laboratory, Athalassa Campus

Info: tel. 22208752 · email: office.events@cyi.ac.cy · www.cyi.ac.cy

THE CYPRUS
INSTITUTE

RESEARCH • TECHNOLOGY • INNOVATION

CYPRUS RESEARCH AND
EDUCATIONAL FOUNDATION

Media Sponsor

KATHIMERINI

Κατάλογος τώρα Διαθέσιμος

Δημοπρασία 19 Φεβρουαρίου

Δείτε τα ακίνητα τώρα
bidx1.com

Bid1.

Ακίνητο 11

Ζύγι, Λάρνακα

- Τεμάχιο κανονικού σχήματος εντός της οικιστικής ζώνης "H4" με έκταση περί τα 10,034 τ. μ.
- Το οικόπεδο έχει οικιστική άδεια, η οποία χρειάζεται ανανέωση, για την οικοδόμηση 14 κατοικιών και 4 μεζονέτες

Επιφυσασσόμενη Τιμή **€530.000**

Ακίνητο 12

Γερμασόγεια, Λεμεσός

- Οικόπεδο κανονικού σχήματος εντός της οικιστικής ζώνης "Ka10" με εμβαδόν περί τα 978 τ. μ.
- Δυνατότητα για οικιστική ανάπτυξη (με την προϋπόθεση ότι όλες οι απαραίτητες άδειες θα εκδοθούν)

Επιφυσασσόμενη Τιμή **€200.000**

Ακίνητο 77

Τρυπιώτης, Λευκωσία

- Γραφειακός χώρος στον 3ον όροφο εμπορικού κτηρίου
- Με εμβαδόν περί τα 150 τ.μ. και ένα χώρο στάθμευσης στο ισόγειο
- Κενή κατοχή

Επιφυσασσόμενη Τιμή **€100.000**

Ακίνητο 62

Τρυπιώτης, Λευκωσία

- Δύο συνεχόμενα καταστήματα στο ισόγειο τα οποία έχουν ενοποιηθεί και αποτελούν ένα κατάστημα στο κέντρο της Λευκωσίας με εμβαδόν 86 τ.μ.
- Υπόκειται σε συμφωνία ενοικίασης με συνολικό ενοίκιο €12.960 ανά έτος (οι ενοικιαστές δεν επιτρεφόνται)

Επιφυσασσόμενη Τιμή **€160.000**

Οι Εγγραφές Άνοιξαν

+357 22 000 380

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΗ: ΤΙΤΙΝΑ ΧΑΛΜΑΤΖΗ

Δρ Νικόλαος Μαυρίδης, ιδρυτής του Εργαστηρίου Διαδραστικών Ρομπότ και Πολυμέσων**Οι σταθμοί του****1999**

Δίπλωμα Ηλεκτρολόγου Μηχανικού και Μηχανικού Η/Υ από το ΑΠΘ (με Αριστα).

2000

Μεταπτυχιακό από το Πανεπιστήμιο της Καλιφόρνιας στο Λος Άντζελες (UCLA).

2007

Απονομή διδακτορικού από το Τεχνολογικό Ινστιτούτο της Μασαχουσέτης (MIT).

2007

Καθηγητής Ευφυούς Ρομποτικής στο Πανεπιστήμιο των Ηνωμένων Αραβικών Εμιράτων (UAEU).

2008

Ιδρυτής του Εργαστηρίου Διαδραστικών Ρομπότ και Πολυμέσων (IRML).

2011

Καθηγητής στο Πανεπιστήμιο της Νέας Υόρκης (NYU) AD/Poly.

2014

Αντιπρόεδρος της Ελληνικής Εταιρείας Τεχνητής Νοημοσύνης.

2014

Ομιλητής στο TEDx Γενεύης με θέμα «Ρομπότ και Ηθική».

2019

Μέντορας στο MIT Enterprise Forum.

Τα ρομπότ θα μπουν στη ζωή μας

Σε είκοσι χρόνια θα συμβιώνουμε με αυτά – Θα είναι όχι μόνον εργάτες ή βοηθοί, αλλά και σύντροφοι και φίλοι

Της **ΤΑΣΟΥΛΑΣ ΕΠΤΑΚΟΙΛΗ**

«**Φανταστείτε** έναν κόσμο όπου τα ρομπότ θα αποτελούν αναπόσπαστο κομμάτι της καθημερινότητάς μας: όχι μόνον ως εργάτες ή βοηθοί, αλλά και ως σύντροφοι ή φίλοι. Όπου όλοι θα μπορούμε να συμμετέχουμε σε τεράστιες ευφυείς οντότητες, αποτελούμενες από χιλιάδες ανθρώπους και μηχανές, των οποίων οι ικανότητες θα ξεπερνούν κατά πολύ τα σημερινά δεδομένα για την ανθρώπινη και την τεχνητή νοημοσύνη. Φανταστείτε έναν κόσμο όπου αυτά δεν θα συμβαίνουν μόνο στη Σίλικον Βάλει αλλά και σε μια έρημο της αραβικής χερσονήσου ή ένα ελληνικό νησί. Αυτοί ήταν οι στόχοι μου όταν τελείωνα το διδακτορικό μου στο MIT και αργότερα όταν ξεκινούσα το εργαστήριό μου στα Ηνωμένα Αραβικά Εμιράτα. Και είμαι χαρούμενος που έχουν αρχίσει να γίνονται πραγματικότητα, χάρη στις προσπάθειες εκατοντάδων ακαδημαϊκών και ερευνητών – ένας εκ των οποίων είμαι κι εγώ».

Η συζήτηση με τον Νικόλαο Μαυρίδη «γεννάει» στο μυαλό εικόνες που θυμίζουν ταινία επιστημονικής φαντασίας. Κι όμως, όσα περιγράφει δεν είναι αποκλήματα της φαντασίας του. Συμβαίνουν ήδη. Ο ίδιος έχει συνδέσει το όνομά του με εντυπωσιακές εξελίξεις στη Ρομποτική και στην Τεχνητή Νοημοσύνη. Είναι διδάκτωρ του Τεχνολογικού Ινστιτούτου της Μασαχουσέτης (MIT) και ιδρυτής του εργαστηρίου Διαδραστικών Ρομπότ και Πολυμέσων. Έχει διδάξει στο Πανεπιστήμιο της Νέας Υόρκης και των Ηνωμένων Αραβικών Εμιράτων, στο Αμπου Ντάμπι, όπου ζει, είναι επιστημονικός συνεργάτης του «Δημόκριτου» και μέλος του εκπαιδευτικού συμβουλίου και του Enterprise Forum του MIT. Πριν από περίπου μία δεκαετία δημιούργησε τον «Αβικέννα», το πρώτο αραβόφωνο ρομπότ στον κόσμο, με δυνατότητα όχι μόνο να μιλάει αλλά και να κάνει μορφοσμούς!

– **Γιατί είναι σημαντικές αυτές οι τεχνολογίες;**

– Για τρεις λόγους. Ο πρώτος είναι οικονομικός. Το 2016, στην έκθεση της αμερικανικής κυβερνήσης για την οικονομία, έγινε η πρόβλεψη ότι τα ρομπότ και ο αυτοματισμός, σε ποικίλες εφαρμογές, μπορούν να επιφέρουν 10% αύξηση στο ακαθάριστο εγχώριο προϊόν των ΗΠΑ και 16% αύξηση

«**Είναι** σημαντικό να υπάρξει στήριξη της εξαγωγικής μικρομεσαίας επιχειρηματικότητας, για να κρατήσει η Ελλάδα τους νέους της. Νέοι κάτω των 30 ετών που εξάγουν υπηρεσίες ή προϊόντα στο εξωτερικό να το κάνουν χωρίς να φορολογούνται ή με χαμηλή φορολόγηση», λέει ο Νικόλαος Μαυρίδης.

της παραγωγικότητας. Ο δεύτερος είναι πρακτικός: οι μηχανές είναι γρήγορες, ακριβείς, ακούραστες και λειτουργούν σε περιβάλλοντα στα οποία ο άνθρωπος δεν μπορεί να μπει, όπως οι ραδιενεργές περιοχές ή το Διάστημα. Σήμερα, άλλωστε, η χρήση των ρομπότ έχει ευρεία γκάμα. Υπάρχουν στρατιωτικά ρομπότ, όπως το BigDog, που μεταφέρει μεγάλα βάρη σε δύσβατα σημεία. Ιατρικά, όπως το χειρουργικό σύστημα Da Vinci, ή άλλα που χρησιμοποιούνται για έρευνα και διάσωση έπειτα από φυσικές καταστροφές, όπως τα «φίδια». Ο λόγος, πάντως, που προτιμώ για να επιχειρηματολογώ υπέρ της χρήσης των ρομπότ είναι αυτό που είπε ο Γερμανός φιλόσοφος Γκόντφριντ Λάιμπνιτς: «Δεν αξίζει στους εν δυνάμει εξαιρετους να σπαταλούν τις ζωές τους ως δούλοι σε εργασίες που δεν ταιριάζουν στους ανθρώπους: ούτε θα τις έκαναν, αν είχαν άλλη επιλογή, ούτε τους ωθούν στην ευτυχία». Ούτε συμπάλλουν στο κοινό καλό, θα συμπλήρωναν. Αν μπορούν τέτοιες ανεπιθύμητες εργασίες να δοθούν στις μηχανές, γιατί να μην το κάνουμε, ώστε να απελευθερωθούμε και να ασχοληθούμε με πράγματα πιο ουσιαστικά;

– **Η αγορά εργασίας θα επηρεαστεί από τη χρήση των ρομπότ;**

– Η αγορά εργασίας θα επηρεαστεί από τη χρήση των ρομπότ;

“

Επαγγέλματα όπως οδηγοί (ταξί, λεωφορείων, φορτηγών κ.λπ.) θα χαθούν, αφού η τεχνολογία των αυτόνομων οχημάτων είναι σχεδόν έτοιμη να εφαρμοστεί.

“

Θα προκύψουν πάντως και νέα επαγγέλματα: αυτοί που θα φτιάχνουν νέα όργανα, θα κάνουν χειρουργείο στις μνήμες μας, θα ασχολούνται με το Ιντερνετ των Πραγμάτων κ.ο.κ.

– Αναπόφευκτα. Στην έκθεση την οποία προανέφερα υπήρχε και η πρόβλεψη ότι οι εργάτες με ημερομίσθιο κάτω από 20 δολάρια έχουν 83% πιθανότητες αντικατάστασης από μηχανές. Σύμφωνα με μελέτη του καθηγητή Οικονομικών στο Τεχνολογικό Ινστιτούτο Μασαχουσέτης (MIT) Ντάρον Ατζεμόγλου, ο ρυθμός αντικατάστασης εργατών από ρομπότ στη βιομηχανία σήμερα είναι πέντε προς ένα: για κάθε νέο ρομπότ που εισάγεται σε μια γραμμή παραγωγής χάνουν τη δουλειά τους πέντε άνθρωποι. Ναι, λοιπόν, θα υπάρχουν ακόμη πιο ισχυροί κλυδωνισμοί στην αγορά εργασίας.

– **Υπάρχουν επαγγέλματα που θα χαθούν;**

– Ναι. Οι επαγγελματίες οδηγοί (ταξί, λεωφορεία, φορτηγά κ.λπ.), αφού η τεχνολογία των αυτόνομων οχημάτων είναι σχεδόν έτοιμη να εφαρμοστεί. Ακόμα και επαγγέλματα που δεν θα εκλείψουν, όμως, θα μετασχηματιστούν: για τους γιατρούς, για παράδειγμα, περισσότερη σημασία θα έχει πώς θα μιλούν στους ασθενείς, πώς θα τους στηρίζουν ψυχολογικά, παρά οι ιατρικές τους γνώσεις, αφού τα υπόλοιπα θα τα αναλαμβάνουν τα μηχανήματα. Με την ευκαιρία, να σας πω για ένα ενδιαφέρον πείραμα που έγινε πριν

από λίγα χρόνια με ένα ιατρικό ρομπότ, το οποίο έκανε κρανιοτομές. Αν το ακουμπούσε ένας γιατρός, έστω και χωρίς να παρεμβαίνει, οι ασθενείς αισθάνονταν καλύτερα, μολονότι γνώριζαν ότι το ρομπότ ήταν αυτόνομο. Αλλά αυτά είναι ρευστά. Οι επιθέσεις της 11ης Σεπτεμβρίου 2001 άλλαξαν το ποσοστό ανοχής των Αμερικανών στις πρακτικές παρακολούθησης: από μονοψήφιο αριθμό ξεπέρασε το 80%. Πραγματικά ή ακόμη και κατασκευασμένα γεγονότα, μπορούν να οδηγήσουν σε σημαντικές αλλαγές. Από την άλλη, σύμφωνα με μια πιο αισιόδοξη θεωρία, αν αυτό που θα κάνουν τα ρομπότ στο μέλλον δεν θα είναι αντικατάσταση αλλά ενδυνάμωση της παραγωγής, τότε ενδέχεται να συμβεί το ακριβώς αντίθετο: να δημιουργηθούν θέσεις εργασίας και να αυξηθούν οι μισθοί. Θα προκύψουν, άλλωστε, καινούργια επαγγέλματα μέσω της τεχνολογίας: αυτοί που θα φτιάχνουν νέα όργανα, θα κάνουν χειρουργείο στις μνήμες μας, θα ασχολούνται με το Ιντερνετ των Πραγμάτων κ.ο.κ. Σας ακούγονται σουρεαλιστικά; Κι όμως, αντιστοίχως, αν το 1950 λέγατε σε έναν συμπατριώτη μας ότι λίγες δεκαετίες μετά ο τουρισμός θα ήταν η βαριά βιομηχανία της Ελλάδας, θα σας κοιτούσε με... μισό μάτι.

Η συνάντηση

Είχε έρθει στην Ελλάδα για λίγες μέρες, για να δώσει διάλεξη με θέμα «Ρομποτική, Συναισθήματα και Ηθική» στην Ιστορική Βιβλιοθήκη του Ιδρύματος Αικατερίνης Λασκαρίδη, στην Ακτή Μουσοπούλου, στον Πειραιά. Χρόνος για γεύμα δεν υπήρχε. Ηπιαμε καφέ στην πάλαι ποτέ οικία Γεωργίου Στρίγκου, όπου στεγάζεται το ίδρυμα. Πρόκειται για ένα από τα πιο εντυπωσιακά δείγματα νεοκλασικισμού. Συγκαταλέγεται στον περιορισμένο αριθμό νεοκλασικών που σώθηκαν από τη λαίλαπα της ανοικοδόμησης και μαρτυρούν την παρουσία μιας εύρωστης αστικής τάξης, που είχε επιλέξει τον Πειραιά όχι μόνο για τις επιχειρηματικές και οικονομικές δραστηριότητές της, αλλά και ως τόπο μόνιμης κατοικίας, από το δεύτερο μισό του 19ου έως τις αρχές του 20ού αιώνα.

Τα ελληνικά ΑΕΙ

Πώς ήταν το ελληνικό πανεπιστήμιο όταν σπούδαζε, πώς το βλέπεις σήμερα; «Τότε υπήρχαν όλοι οι πιθανοί συνδυασμοί: εξαιρετικοί καθηγητές που έκαναν εξαιρετική δουλειά, εξαιρετικοί καθηγητές που δούλευαν ελάχιστα, ανεπαρκείς καθηγητές που προσπαθούσαν να κάνουν κάτι καλό, αλλά και ανεπαρκείς καθηγητές που δεν νοιάζονταν καθόλου για την επιτήρηση και τους φοιτητές. Αυτή η ποικιλία, εν μέρει, χαρακτηρίζει ακόμα το ελληνικό πανεπιστήμιο. Όπως και η έλλειψη σύνδεσης με την επιχειρηματικότητα. Θα ήθελα με την ευκαιρία να τονίσω πόσο σημαντικό είναι να υπάρξει στήριξη της εξαγωγικής μικρομεσαίας επιχειρηματικότητας, για να κρατήσει η Ελλάδα τους νέους της. Νέοι κάτω των 30 ετών που εξάγουν υπηρεσίες ή προϊόντα στο εξωτερικό να το κάνουν χωρίς να φορολογούνται ή με χαμηλή φορολόγηση. Τα χρήματα που θα επιστρέψουν με αυτόν τον τρόπο στη χώρα μας και θα κινηθούν στην αγορά θα είναι πολλαπλάσια».

Με την τεχνητή νοημοσύνη πρέπει να θυμόμαστε τον μύθο του Μίδα

«**Πόσο χρόνο** περάσατε την τελευταία εβδομάδα επικοινωνώντας με άλλους ανθρώπους άμεσα, πρόσωπο με πρόσωπο, ή με ηλεκτρονικά μέσα, όπως το κινητό σας ή ένα chat room; Πόσο χρόνο αφιερώσατε για να επικοινωνήσετε με ευφυείς μηχανές: μια ιστοσελίδα ή ένα ηλεκτρονικό παιχνίδι;», με ρωτάει ο Νικόλαος Μαυρίδης. «Ο μέσος Αμερικανός περνάει δύο ώρες ημερησίως online και ένα μεγάλο μέρος αυτού του χρόνου αφορά επικοινωνία όχι με ανθρώπους αλλά με μηχανές.

Αυτού του είδους η διάδραση γίνεται διαρκώς μεγαλύτερη και η σχέση μας με τις μηχανές πιο έντονη. Ύστερα είναι και τα ρομπότ, που μπαίνουν σε ολόένα και περισσότερους τομείς της ζωής μας. Μόνο που αυτά είναι πολύ διαφορετικά από τους ηλεκτρονικούς υπολογιστές, γιατί μπορούν να παρατηρούν τον φυσικό κόσμο μέσα από τους αισθητήρες τους, όπως τα συστήματα μηχανικής όρασης που διαθέτουν: δεν χρειάζονται έναν άνθρωπο που θα τα τροφοδοτεί με πληροφορίες.

Επιπλέον, χάρη στην τεχνητή νοημοσύνη και στους κινητήρες τους μπορούν να επιδρούν στον φυσικό κόσμο».

Τεχνητή νοημοσύνη ή ανθρώπινη; Ρομπότ ή άνθρωπος; Υπάρχει δίλημμα ή όχι; «Δεν είναι άσπρο-μαύρο η απάντηση. Τίποτα από τα δύο δεν θα είναι μόνο του στο μέλλον αλλά και τα δύο μαζί», απαντά ο κ. Μαυρίδης. «Η 4η Βιομηχανική Επανάσταση κάνει τα σύνορα του πληροφοριακού, του βιολογικού και του φυσικού κόσμου πιο ασα-

φή και δυσδιάκριτα. Το ζητούμενο είναι να δημιουργηθούν ομάδες από ανθρώπους και μηχανές, που θα συντονιστούν ώστε να πετύχουν όσα δεν θα μπορούσαν να κάνουν μόνοι τους οι άνθρωποι ή μόνοι οι μηχανές. Και μη νομίζετε ότι είναι μακριά όλα αυτά. Δεν είναι τυχαίο ότι η κυβέρνηση των Ηνωμένων Αραβικών Εμιράτων δι-αθέτει υπουργό Τεχνητής Νοημοσύνης. Σε είκοσι χρόνια ο κόσμος μας θα είναι εντελώς διαφορετικός. Θα έχουμε ανθρώπους και ρομπότ,

εικονικούς χαρακτήρες και ευφυή σπίτια, Ιντερνετ των Πραγμάτων και big data παντού».

Το ερώτημα, πάντως, που προκύπτει είναι αν όλες αυτές οι τεχνολογίες –ειδικά η τεχνητή νοημοσύνη– μπορούν να εφαρμοστούν ηθικά και πώς. «Θυμάστε τον μύθο του Μίδα που λάτρευε τόσο το χρυσάφι ώστε, όταν του δόθηκε η ευκαιρία να εκπληρωθεί οποιαδήποτε επιθυμία του, ζήτησε να γίνει χρυσάφι ό,τι αγγίζει, χωρίς να σκεφθεί τις τρομακτικές συνέπει-

ες που θα είχε αυτή η εκ πρώτης όψεως εξαιρετική δυνατότητα; Ετσι είναι και η τεχνητή νοημοσύνη: θα μας επιτρέψει να εκπληρώσουμε επιθυμίες οι οποίες προηγουμένως ήταν ανέφικτες. Οφείλουμε όμως να προβλέψουμε τις μακροπρόθεσμες συνέπειές της, πέρα από τα φαινομενικά ή άμεσα φώβλη. Αυτή είναι η μεγάλη πρόκληση. Πολλά από όσα μας υπόσχεται, και τώρα μας φανίνονται υπέροχα, ίσως δημιουργήσουν τεράστια προβλήματα αργότερα», λέει ο συνομιλητής μου.

Σημαντική μείωση ποσοστών θνησιμότητας λόγω καρκίνου

Σημαντική μείωση παρουσιάζουν τα ποσοστά θνησιμότητας από καρκίνο στις ΗΠΑ. Την περίοδο 2016-2017, η θνησιμότητα λόγω καρκίνου μειώθηκε κατά 2,2% καταγράφοντας τη μεγαλύτερη ετήσια μείωση θανάτων ποτέ. Από το 1991, επίσης, η θνησιμότητα από τη νόσο έχει μειωθεί κατά 29%. Αυτά αναφέρει μελέτη της Αμερικανικής Αντικαρκινικής Εταιρείας, επισημαίνοντας ότι από το 1991 μέχρι σήμερα έχουν σημειωθεί 2,9 εκατομμύρια λιγότεροι θάνατοι εξαιτίας της νόσου, συγκριτικά με αυτούς που θα είχαν συμβεί αν τα ποσοστά θνησιμότητας παρέμεναν σταθερά. Οι ειδικοί αποδίδουν τη σημαντική μείωση σε πολλούς παράγοντες, όπως είναι η μείωση του καπνίσματος και η βελτίωση των θεραπειών κατά του καρκίνου του πνεύμονα. Επίσης, οι νέες θεραπευτικές προσεγγίσεις κατά του μελανώμα-

τος (μιας μορφής δερματικού καρκίνου) συνέβαλε στην επιμήκυνση του προσδόκιμου ζωής για πολλούς πάσχοντες από μεταστατικό καρκίνο. Ωστόσο, η εξέλιξη των θεραπειτικών μέσων κατά του ορθοκολικού καρκίνου, των μαστών και του προστάτη έχει επιβραδυνθεί. Τα διαρκώς αυξανόμενα ποσοστά παχυσαρκίας των Αμερικανών, μαζί με φυλετικές και γεωγραφικές διαφορές, πιθανώς να μπορούν να εξηγήσουν γιατί η μείωση της θνησιμότητας από καρκίνο του μαστού και του εντέρου έχει ελαχιστοποιηθεί και γιατί έχει «παγώσει» εντελώς η μείωση στη θνησιμότητα από καρκίνο του προστάτη. Ο καρκίνος παραμένει το δεύτερο αίτιο θανάτου, για γυναίκες και άνδρες στις ΗΠΑ, μετά τα καρδιακά νοσήματα. Η Αμερικανική Αντικαρκινική Εταιρεία προβλέπει ότι το 2020 θα καταγραφούν 1.806.590 νέα κρούσματα της νόσου

Σημαντική πρόοδος έχει σημειωθεί στη διάγνωση και θεραπεία του καρκίνου των πνευμόνων, με απεικονιστικές τεχνολογίες που επέτρεψαν στους ειδικούς να αξιολογούν με ακρίβεια το στάδιο του καρκίνου και την πρόγνωση.

και 606.520 θάνατοι εξαιτίας της. Ο καρκίνος των πνευμόνων οδηγεί στον θάνατο περισσότερους ανθρώπους από ό,τι συνδυαστικά ο ορθοκολικός καρκίνος, ο καρκίνος του μαστού, του προστάτη και του εγκεφάλου. Την τελευταία δεκαετία έχει σημειωθεί σημαντική πρόοδος στη διάγνωση και θεραπεία του καρκίνου των πνευμόνων, που συνέβαλε στη μείωση των θανάτων από τη νόσο. Νέες απεικονιστικές τεχνολογίες που επέτρεψαν στους ειδικούς να αξιολογούν με ακρίβεια το στάδιο του καρκίνου και την πρόγνωση. Λιγότερο επεμβατικές χειρουργικές μέθοδοι επιτάχυναν τον χρόνο ανάρρωσης, ενώ από το 2015 και μετά, κάποιοι ασθενείς βοηθήθηκαν σημαντικά από την ανοσοθεραπεία. Παρόμοιες πρωτοποριακές θεραπείες έχουν αντιστρέψει τις επικρατούσες τάσεις στο μελανώμα.

Το 2011, ο αμερικανικός Οργανισμός Τροφίμων και Φαρμάκων (FDA) ενέκρινε δύο νέες θεραπείες (ipilimumab και vemurafenib) για το μεταστατικό μελάνωμα. Στη συνέχεια καταγράφηκε σημαντική μείωση των ποσοστών θνησιμότητας από τη νόσο (κατά 7% για γυναίκες και άνδρες, από 20 ως 64 ετών και 5 έως 6% για άτομα άνω των 65 ετών). Δυστυχώς, όμως, λόγω της «επιδημίας παχυσαρκίας» οι καρκίνοι που συνδέονται με το σωματικό βάρος (ήπατος, νεφρών, παγκρέατος, μήτρας, μαστών σε γυναίκες μετά την εμμηνόπαυση και ορθοκολικοί καρκίνοι σε άτομα νεότερα των 55 ετών) αυξάνονται. Πολλές μελέτες έχουν υποδείξει ότι η παχυσαρκία, η ανθυγιεινή διατροφή και η καθιστική ζωή συνδέονται με ορμονικές διαταραχές και χρόνια φλεγμονή που εξηγούν μερικώς τη σύνδεσή της με τον καρκίνο.

Η «νευροδιαφορετικότητα» στην εργασία

Πώς μπορεί ένας εργασιακός χώρος να γίνει πιο φιλόξενος για άτομα με νευροδιαφορετικότητα, διασφαλίζοντας ότι τα ιδιαίτερα ταλέντα τους θα αναπτυχθούν σωστά; Η νευροδιαφορετικότητα είναι ένας άγνωστος όρος για πολλούς ανθρώπους και αναφέρεται στο σύνολο των ανθρώπων που πάσχουν από παθήσεις, όπως είναι η δυσλεξία, η δυσπραξία (μία κινητική διαταραχή της ομιλίας, η οποία επηρεάζει τον προγραμματισμό και τον συντονισμό των διαδικωικών κινήσεων για την παραγωγή της ομιλίας, γνωστή και ως Αναπτυξιακή Διαταραχή Συντονισμού), το σύνδρομο ελλειμματικής προσοχής και υπερκινητικότητας, οι διαταραχές του αυτιστικού φάσματος ή άλλα νευρολογικά προβλήματα. Αυτές οι διαταραχές διαθέτουν πληθώρα χαρακτηριστικών, αλλά όλες αφορούν τον τρόπο με τον οποίο ο πάσχων μαθαίνει και επεξεργάζεται τις πληροφορίες. Έχει υπολογιστεί ότι ένας στους επτά Βρετανούς ανήκει στην κατηγορία της «νευροδιαφορετικότητας», πραγματικότητα, η οποία σπάνια αναγνωρίζεται στους εργασιακούς χώρους.

Όμως, η κατάσταση σιγά σιγά αλλάζει και οι επιχειρήσεις ενδιαφέρονται να διευκολύνουν τη λειτουργικότητα αυτών των υπαλλήλων τους. Ενδεικτική της τάσης είναι η πολιτική εργασίας που ακολουθείται στη Universal Music UK, τη μεγαλύτερη δισκογραφική εταιρεία της Βρετανίας. Ο Ντέιβιντ Τζόσεφ, διευθύνων σύμβουλος της εταιρείας, αμέσως αναγνώρισε την ανάγκη να επιφέρει κάποιες αλλαγές, ώστε οι άνθρωποι που πάσχουν από τέτοιες διαταραχές να νιώθουν τη δουλειά «σαν το σπίτι τους». «Οι καλλιτέχνες μας», σημειώνει, «όχι όλοι αλλά κάποιοι από αυτούς είναι βέβαιο ότι σκέπτονται με διαφορετικό τρόπο». Είναι προφανές ότι ο Τζόσεφ δεν αναφέρεται στην τραγουδίστρια Φλόρενς Γουέλς ή την Μπίλι Αϊλιν, η νευροδιαφορετικότητα των οποίων έχει καταγραφεί. Αντιθέτως, αναφέρεται σε οποιονδήποτε εργαζόμενο της εταιρείας που συμμετέχει στη δημιουργική διαδικασία. Επειτα από ενδελεχή μελέτη, ο Ντέιβιντ και οι συνεργάτες του δημιούργησαν ένα «βιβλίο κατευθύνσεων» για το οποίο έχουν εκδώσει ενδιαφέρον δεκάδες άλλες εταιρείες. Το «βιβλίο κατευθύνσεων» κατασκευάστηκε κατά τρόπο ώστε να διευκολύνει τους νευροδιαφορετικούς. Έχει υπόλευκο χρώμα, ώστε να διαβάζεται πιο εύκολα από δυσλεκτικούς, και είναι γεμάτο με όμορφα γραφικά και όχι εκτενή κείμενα.

Η Αμερικανίδα τραγουδίστρια Μπίλι Αϊλιν έχει παραδεχθεί δημοσίως τη νευροδιαφορετικότητά της.

Δυσκοιλιότητα;

Όσοι υποφέρετε, ξέρετε.

Η δυσκοιλιότητα εμφανίζεται όταν η κένωση του εντέρου γίνεται δύσκολη ή λιγότερο συχνή από το φυσιολογικό. Η συχνότητα της κένωσης του εντέρου κυμαίνεται ευρέως από άτομο σε άτομο.

Συνήθεις παράγοντες που την προκαλούν; Δίαιτα χαμηλή σε φυτικές ίνες, κατανάλωση μικρής ποσότητας νερού, έλλειψη άσκησης και άλλα.

Τρόποι αντιμετώπισης; Ισορροπημένη διατροφή, αρκετό νερό και άσκηση!

Αν το σύμπτωμα επιμένει, πρέπει να συμβουλευτείτε τον γιατρό ή το φαρμακοποιό σας.

Είναι η υγεία σου. Δεν είναι παιχνίδι!

ΑΡΘΡΟ / Της ΕΛΕΝΑΣ ΑΛΩΝΕΥΤΗ

Όσα πρέπει να ξέρετε για το εγκεφαλικό επεισόδιο

Το σπερινό μας άρθρο θα εστιαστεί στα εγκεφαλικά επεισόδια. Θα αναφερθούμε στο τι ορίζεται ως εγκεφαλικό επεισόδιο, ποια είναι τα αίτια και ποια είναι τα συμπτώματα ενός εγκεφαλικού επεισοδίου. Το εγκεφαλικό επεισόδιο ορίζεται ως μια βλάβη η οποία προκύπτει από τη διακοπή παροχής αίματος, σε μια περιοχή του εγκεφάλου, με αποτέλεσμα τα κύτταρα να μην οξυγονώνονται και να πεθαίνουν. Ένα εγκεφαλικό επεισόδιο μπορεί να χαρακτηριστεί, από ελαφρύ έως και σοβαρό και έτσι τα αποτελέσματά του να είναι προσωρινά ή μόνιμα. Τα εγκεφαλικά επεισόδια αποτελούν την τρίτη αιτία θανάτου στις ανεπτυγμένες χώρες μετά από τον καρκίνο και τα καρδιακά νοσήματα. Τα εγκεφαλικά επεισόδια χωρίζονται σε δύο τύπους. Αρχικά, ο πρώτος τύπος είναι τα αποφρακτικά εγκεφαλικά επεισόδια, που αποτελούν το 85% των περιπτώσεων. Τα αποφρακτικά εγκεφαλικά επεισόδια, με τη σειρά τους χωρίζονται σε άλλες δύο υποομάδες. Η πρώτη ομάδα αποτελεί τα ισχαιμικά εγκεφαλικά επεισόδια και η δεύτερη ομάδα αποτελεί τα εμβολικά εγκεφαλικά επεισόδια. Τα ισχαιμικά εγκεφαλικά επεισόδια προέρχονται από ισχαιμία. Η ισχαιμία είναι όταν η ροή αίματος στον εγκέφαλο σταματά, εξαιτίας κάποιου θρόμβου σε ένα αγγείο. Η συγκεκριμένη περιοχή του εγκεφάλου, η οποία λαμβάνει αίμα από την

αρτηρία, νεκρώνεται ή υπολείπεται. Συνεπώς μπορεί να προκληθούν μόνιμες αναπηρίες, που θα είναι σοβαρές ή ακόμη θα επιφέρουν θάνατο. Τα ισχαιμικά εγκεφαλικά επεισόδια αποτελούν την συχνότερη μορφή εγκεφαλικού επεισοδίου. Τα κύτταρα του εγκεφάλου χρειάζονται συνεχή οξυγόνωση και γλυκόζη. Έτσι η πρόκληση ενός εγκεφαλικού συμβαίνει όταν το αίμα που πάει στον εγκέφαλο, σταματήσει με αποτέλεσμα τον θάνατο των κυττάρων. Η δεύτερη ομάδα αποφρακτικών επεισοδίων είναι τα εμβολικά εγκεφαλικά επεισόδια. Τα εμβολικά εγκεφαλικά επεισόδια προκύπτουν από την απόφραξη στην ροή του αίματος κάποιου αγγείου προς τον εγκέφαλο ή από θρόμβο που αναπτύσσεται, σε άλλο σημείο του σώματος και συχνότερα στην καρδιά. Ο δεύτερος τύπος είναι τα αιμορραγικά εγκεφαλικά επεισόδια, τα οποία αποτελούν το 15% των περιπτώσεων. Το αιμορραγικό εγκεφαλικό επεισόδιο προκαλείται από τη ρήξη ενός αγγείου εντός ή εκτός του εγκεφάλου, δίνοντας την ικανότητα στο αίμα να εισχωρήσει στο εσωτερικό του κρανίου και να δημιουργήσει αιμάτωμα (εγκεφαλική αιμορραγία). Τα συμπτώματα συχνά οφείλονται, από την πίεση που ασκείται από το αιμάτωμα που έχει δημιουργηθεί στους ιστούς του εγκεφάλου. Αυτά τα συμπτώματα μπορούν να υποχωρήσουν σε περίπτωση που το αιμάτωμα αφαιρεθεί ή

χειρουργηθεί. Συνήθως, τα άτομα που είναι πιο επιρρεπή είναι άτομα μεγάλα σε ηλικία, κυρίως άνδρες σε σχέση με γυναίκες ή ακόμη και άτομα με ιστορικό προηγούμενου εγκεφαλικού επεισοδίου. Ακόμη, άλλοι παράγοντες που μπορεί να αυξήσουν τις πιθανότητες ενός εγκεφαλικού επεισοδίου και οι οποίοι μπορούν να αντιμετωπιστούν είναι: η υπέρταση, η καρδιακή/αγγειακή νόσος, ιστορικό παροδικού ισχαιμικού επεισοδίου, διαβήτης, κολοστερόλη, κάπνισμα και κατάχρηση ουσιών. Τα συμπτώματα ποικίλλουν. Αρχικά, το άτομο μπορεί να νιώσει αδυναμία, μούδιασμα αλλά ακόμη και παράλυση ενός μέρους του σώματος ή και μια πλευρά (ημιπληγία). Ακόμη, δυσκολία στην ομιλία, σύγχυση και δυσκολία κατανόησης των άλλων. Επιπρόσθετα, το άτομο θα νιώσει έντονους πονοκεφάλους, χωρίς κάποια συγκεκριμένη αιτία, ζαλάδες και απώλεια ισορροπίας. Θα παρατηρηθούν ακόμη, ασυντόνιστες κινήσεις και δυσκολίες κίνησης της γλώσσας. Σε επόμενο μας άρθρο θα αναφερθούμε στο πώς γίνεται διάγνωση ενός εγκεφαλικού και ποιος είναι ο ρόλος του λογοπαθολόγου στην αποκατάσταση και θεραπεία.

Η κ. Έλενα Αλωνεύτη είναι λογοπαθολόγος, λογοθεραπεύτρια, BSc. elenaalonefti.sl@gmail.com

Κόπωση-φόβος απέναντι σε νέες τεχνολογίες

Απειλή για την πρόοδο της οριστικής και μόνιμης ζεύξης της ψηφιακής τεχνολογίας με τις υπηρεσίες ψυχαγωγίας και ενημέρωσης στα σπίτια μας αποτελεί η κόπωση που προκαλούν οι νέες ψηφιακές υπηρεσίες και οι φόβοι γύρω από την ικανότητα των εταιρειών να προστατεύσουν τα προσωπικά δεδομένα των χρηστών, με τις ανησυχίες αυτές να απειλούν να επηρεάσουν τη ζήτηση των υπηρεσιών «έξυπνου σπιτιού». Το συμπέρασμα αυτό προκύπτει από την παγκόσμια έκθεση της ΕΥ, Decoding the digital home, η οποία αξιολογεί τις τάσεις των καταναλωτών σε ευρύ φάσμα ηλεκτρονικών υπηρεσιών που παρέχονται στο σπίτι και σχετίζονται με την τεχνολογία, τα μέσα επικοινωνίας και ψυχαγωγίας, και τις τηλεπικοινωνίες, σε τέσσερις αγορές: στη Γαλλία, στην Ολλανδία, στη Βρετανία και στις ΗΠΑ. Συγκεκριμένα, ενώ το 54% των καταναλωτών θεωρεί ότι το Διαδίκτυο αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι της κοινωνικής του ζωής, σχεδόν οι μισοί (45%) αναζητούν ενεργά χρόνο μακριά από το κινητό τους τηλέφωνο και άλλες συσκευές συνδεδεμένες στο Διαδίκτυο – ποσοστό που αγγίζει το 53% στην ηλικιακή ομάδα 25-34, αποδεικνύοντας ότι άνθρωποι κάθε ηλικίας έχουν ανάγκη από έστω και σύντομο διάλειμμα από τις θόβες τους.

Σύμφωνα με την έρευνα, ενώ ο ρυθμός υιοθέτησης των προϊόντων και υπηρεσιών έξυπνου σπιτιού (smart home) είναι θετικός, η δραστική αύξηση της εξάρτησης από το Διαδίκτυο απειλεί την εμπιστοσύνη των καταναλωτών. Οι περισσότεροι ερωτηθέντες δηλώνουν ότι διστάζουν ιδιαίτερα να κοινοποιήσουν τα προσωπικά τους δεδομένα, ενώ το 41% στις ΗΠΑ και στη Βρετανία πιστεύει πως τα δεδομένα τους δεν θα είναι ποτέ απολύτως ασφαλή. Η ίδια έρευνα αποκαλύπτει ένα αυξανόμενο αίσθημα σύγχυσης των καταναλωτών σχετικά με το ολοένα και πιο σύνθετο περιβάλλον των ευρυζωνικών πακέτων ψηφιακών υπηρεσιών. Ένας στους τρεις από τους ερωτηθέντες αναφέρει ότι δυσκολεύεται να επιλέξει υπηρεσίες ή πακέτα υπηρεσιών, τα οποία να ικανοποιούν τις ανάγκες του. Στο σύνολο των αγορών που εξετάζει η έρευνα, σχεδόν οι μισοί καταναλωτές (48%) δηλώνουν ότι οι προφορές τους δυσκολεύουν να καταλάβουν ποιο πακέτο Διαδικτύου είναι το πιο συμφέρον για τις προσωπικές τους ανάγκες.

Το κοινό αρχίζει να αναρωτιέται εάν η ηλεκτρονική διασύνδεση ενέχει κινδύνους.

Το «τριφυλλί» ανθίζει ξανά και θυμίζει... παλιές εποχές

Ο Παναθηναϊκός είναι ξανά μια δυνατή ομάδα που πείθει και συσπειρώνει τον κόσμο της

Του **ΓΙΩΡΓΟΥ ΠΑΤΤΙΚΗ**

Είναι αλήθεια ότι ξάφνιασε πολλούς η σπουδαία νίκη του Παναθηναϊκού επί του ΠΑΟΚ (2-0) την περασμένη Κυριακή στο ΟΑΚΑ. Ήταν η 5η στην σειρά νίκη στο πρωτάθλημα, όλες με μηδέν παθητικό και με σοβαρό και ωραίο ποδόσφαιρο! Το «καμάρι της Αθήνας» καταφέρνει να πείθει και να συσπειρώνει τον κόσμο του παρά τις τόσες πολλές και μεγάλες αντιξοότητες.

Αυτή η όμορφη εικόνα που βλέπουμε από το “τριφυλλί” το τελευταίο διάστημα, δεν είναι καθόλου τυχαία. Αντίθετα, βασίζεται στην εξαιρετική δουλειά που κάνει ο Γιώργος Δώνης και οι συνεργάτες του στο Κορωπί. Το επίπεδο με τις μεταγραφές έχει ανέβει, η ψυχολογία είναι στα ύψη και όπως δήλωσε και ο Έλληνας τεχνικός, ο Παναθηναϊκός είναι πλέον κανονική ομάδα.

Η μεγάλη νίκη επί του πρωταθλητή και πιο ποιοτικού ΠΑΟΚ, έδειξε τις μεγάλες δυνατότητες του Παναθηναϊκού, που είναι πιθανότατα, αυτή την περίοδο, η πιο φορμαρισμένη ομάδα στην Ελλάδα και γέμισε με χαρά τους οπαδούς του, που άρχισαν να ελπίζουν ότι σύντομα η ομάδα τους θα ξαναγίνει πρωταγωνίστρια, αποκτώντας την παλιά της αιγλή.

Με πολλές αρετές

Στη μεγάλη νίκη του, (αλλά και στους πρόσφατους αγώνες του), ο ΠΑΟ έδειξε αρετές μιας πολύ καλά δουλεμένης ομάδας. Εξουδετέρωσε όλα τα ατού του αντιπάλου του, πρόσφερε ασφυκτικά τον αντιπαλο του και παίζοντας για 90 λεπτά με δύναμη και ενέργεια, κατάφερε να κυριαρχήσει σε όλους τους τομείς.

Ο Παναθηναϊκός στο ντέρμπι της περασμένης αγωνιστικής, έτρεξε και πίεσε περισσότερο, ενώ οι περισσότεροι παίκτες του είχαν πολύ καλή απόδοση και κέρδισαν τις περισσότερες μονομαχίες από τους αντιπάλους τους κυρίως στη μεσαία γραμμή.

Είναι πολλά τα στοιχεία που δημιουργούν κλίμα αισιοδοξίας στον τόσο ταλαιπωρημένο κόσμο του «τριφυλλιού». Το κέντρο της ομάδας του Δώνη και οι τοποθετήσεις τους, στους τελευταίους αγώνες, παίρνουν τον καλύτερο βαθμό. Οι πλάγιοι μπακ έγιναν ουσιαστικοί σε άμυνα και επίθεση, οι παίκτες στο κέντρο, με πρώτο και

Οι παίκτες του Παναθηναϊκού παίζουν με πάθος και βγάζουν τρομερή ενέργεια σε κάθε αγώνα.

Η όμορφη εικόνα που βλέπουμε το τελευταίο διάστημα, δεν είναι καθόλου τυχαία. Αντίθετα, βασίζεται στην εξαιρετική δουλειά που κάνει ο Δώνης και οι συνεργάτες του.

καλύτερο τον γνωστό μας (ανήκει στον ΑΠΟΕΛ), Ζαχίντ, έγιναν πολύ δημιουργικοί, ενώ οι επιθετικοί παλεύουν κάθε φάση και οδηγούν συνεχώς σε... γκέλες την άμυνα και τα καφ των αντιπάλων τους.

Κέρδισε τον κόσμο του

Οι παίκτες του Παναθηναϊκού παίζουν με πάθος και βγάζουν τρομερή ενέργεια σε κάθε αγώνα και ίσως αυτό να είναι το πιο ενθαρρυντικό στοιχείο από όλα τα σημάδια που δείχνουν

την ανάκαμψη του «τριφυλλιού».

Ο κόσμος του Παναθηναϊκού δειχνει έμπρακτα πλέον την πίστη του στην σπουδαία δουλειά που γίνεται και στηρίζει την ομάδα. Στο ντέρμπι με τον ΠΑΟΚ, το ΟΑΚΑ θύμισε λίγο τα παλιά. Μετά από καιρό οι οπαδοί του Παναθηναϊκού είχαν δυναμική παρουσία, μετέτρεψαν σε έδρα το Στάδιο, και αποθέωσαν τους ποδοσφαιριστές και τον προπονητή για το πολύ καλό ποδόσφαιρο που παίζουν. Είναι αλήθεια ότι ο κόσμος ξέρει να εκτιμά.

Είναι ασφαλώς τεράστιο το όφελος για τους «Πράσινους» η επανασυσπείρωση του κόσμου τους που επιτεύχθηκε πετράδακι – πετράδακι και τρίποντο – τρίποντο. Με την πορεία που κάνει, θα κρατήσει κοντά της αυτή η ομάδα τους περισσότερους εξ αυτών, ακόμα και σε περίπτωση που αποκλειστεί από τον ΠΑΟΚ στα προημιτελικά του Κυπέλλου. Η ομάδα της Θεσσαλονίκης κέρδισε στην έδρα της

με 2-0 τον πρώτο αγώνα που έγινε την περασμένη Τετάρτη.

Δεν χαρίζεται σε κανέναν

Άλλο πολύ σημαντικό όφελος από την πορεία και τις εμφανίσεις του «τριφυλλιού» είναι το ξεκάθαρο μήνυμα που στέλνει ότι ο Παναθηναϊκός «τραβά μάτια» σε ματς δεν έχει κάνει, ούτε πρόκειται να κάνει. Κάστανα δεν χαρίζει σε κανένα. Παίζει για την βαριά φανέλα και τους ποστούς οπαδούς του.

Ο Παναθηναϊκός πιθανότατα θα πληρώσει με αποκλεισμό από το Κύπελλο την «ολοκληρωτική» σε ένταση και κατάθεση δυνάμεων εμφάνισή του με τον ΠΑΟΚ στην Αθήνα για το πρωτάθλημα. Αλλά στην ιστορία ενός συλλόγου - όλες ανεξαιρέτως οι ομάδες έχουν ανεξίτηλες κηλίδες και ένδοξες στιγμές - ίσως να αξίζει ένα «καθαρό κούτελο» από μια πρόκριση στον ημιτελικό. Ειδικά σ’ αυτή την περίοδο βρωμιάς και δυσωδίας στο ελληνικό ποδόσφαιρο.

ΠΑΡΑΣΚΗΝΙΑ

Πολιτικοί και ποδόσφαιρο

Συχνό φαινόμενο οι πολιτικές παρεμβάσεις, οι δηλώσεις και οι ανακοινώσεις από κόμματα ή βουλευτές ατομικά, σε περιπτώσεις σοβάρων προβλημάτων του κυπριακού ποδοσφαίρου. Να μην ξεχνάμε όμως, πως οι πολιτικοί, τα κόμματα και οι βουλευτές τους, υπό την ιδιότητά τους και με τις εξουσίες που τους παρέχει αυτή, είναι οι πρώτοι που μπορούν να συμβάλουν στη δημιουργία εκείνων των προποθέσεων που θα δώσουν λύσεις σε σοβαρά θέματα όπως η διαφθορά και η διαπλοκή. Και να μην ξεχνάμε επίσης, πως εδώ και χρόνια παρτηρείται στο σιμότητα ή και αδράνεια των βουλευτών και γενικότερα των πολιτικών στα θέματα αυτά.

* * * * *

Νταβόρ 1

Δεν έχουν ποτέ επισημοποιηθεί ούτε καν γραφτεί ότι την μεταγραφική περίοδο που μόλις ολοκληρώθηκε η Ομόνοια φλέτταρε με τον Νταβόρ Ζντραφσκόφσκ για να τον αποκτήσει. Η όλη υπόθεση δεν προχώρησε καθώς ο Σοφοκλέους δεν διαπραγματευόταν ένα τέτοιο ενδεχόμενο μ’ αποτέλεσμα ο παίκτης να παραμείνει και λίγες εβδο-

μάδες αργότερα, να υπογράψει την ανανέωση της συνεργασίας του με τους Λεμεσιανούς.

* * * * *

Οι ξένοι δεν θα μας σώσουν

Σε αυτόν τον τόπο φαίνεται πως δεν μπορούμε να διοικούμαστε μόνοι μας και χρειάζομαστε κάποιον να μας προσέχει. Μην το περιορίζουμε στο ποδόσφαιρο, που είναι επικαιρο, μπορεί να βρει κανείς εφαρμογές σε όλους τους τομείς της ζωής μας. Η απόφαση της ΚΟΠ να φέρει ξένους διαιτητές πάρθηκε με στόχο να προμηθεί η κατάσταση και να βγει η χρονιά όσο γίνεται πιο ήρεμα, όμως χρειάζεται πολύ μεγάλη προσοχή για να μην την «κάψουμε». Από την ΚΟΠ αναφέρουν πως τις αποφάσεις για το πότε θα έρχονται και ποι οι θα είναι οι διαιτητές θα τις παίρνει ο πρόεδρος της επιτροπής κ. Λαγιέκ. Αν είναι όντως έτσι και δεν ακούει βουητά στα αυτιά του, τότε έχουμε ελπίδες να αλλάξει η κατάσταση. Αν πάλι έχουμε παρεμβάσεις από ομάδες και διάφορους παρατρεχάμενους, τότε δεν θα αργήσει καθόλου η στιγμή που θα χύνεται το ίδιο ακριβώς δηλητήριο στα μυαλά του κόσμου. Ήδη παρασκηνιακά αυτά κυκλοφορούν να το ξέρετε...

* * * * *

Κάτι κινείται

Η ανανέωση του συμβολαίου του Νταβόρ Ζντρασκόφκι είναι σίγουρα πολύ θετική εξέλιξη για την ΑΕΛ καθώς κλείνει με το σωστό τρόπο ένα θέμα που προκαλούσε συζητήσεις. Ίσως και επικοινωνιακά, ο χειρισμός της υπόθεσης να μην ήταν ο καλύτερος από πλευράς της ίδιας της ΑΕΛ, αφού ενώ υπήρχε αυτό το +2 στο συμβόλαιο αφέθηκε να αιωρείται πως ο παίκτης είναι ελεύθερος να πάει όπου θέλει το καλοκαίρι. Τελικά τα βρήκαν με την απαραίτητη αύξηση, βάσει του εντελώς διαφορετικού στάτους που έχει στην ομάδα ο παίκτης σε σχέση με όταν ήρθε. Με αφορμή και την πρόσφατη πώληση Γουίλερ, είναι δεδομένο πως ο μικρός μπορεί να φέρει στο πολλαπλάσιο πίσ στο ταμείο ή επιπλέον λεφτά που θα πάρει.

* * * * *

Νταβόρ 2

Ανάμεσα στα πολλά που κάνει σαν παίκτης ο νεαρός μες στο γήπεδο, αναδεικνύοντας την ποιότητα του, ο Σκοπιανός γνωρίζει και την ισπανική γλώσσα. Δεν είναι άλλωστε τυχαίο το γεγονός

ότι Τόρες και Χουράδο είναι κολλητάρια του και προσέχουν από κοντά το νεαρό τους συμπαίκτη.

* * * * *

Τα λάθη δεν έχουν πατρίδα

Εφαρμόζεται η απόφαση για την έλευση ξένων διαιτητών. Η διαιτησία του Βασίλη Δημητρίου στο ντέρμπι δικαιώνει την ορθότητα της απόφασης. Φυσικά η απόφαση είναι ...δικαιωθείσα από καιρό. Και να έχεις και τον Πάπουτσο να λέει ότι τώρα θα δούμε ότι όλοι κάνουν λάθη. Λες και αυτό είναι το θέμα. Τα λάθη δεν έχουν ...πατρίδα. Χωρίζονται σε κατηγορίες. Με βάση τη σοβαρότητα τους και τα κίνητρα αυτών που τα διαπράττουν.

* * * * *

Πλήγμα για τους μικρούς

Οι πρόσφατες ποινές που επιβλήθηκαν σε σωματεία Β’ κατηγορίας από την ΚΟΠ λόγω εμπλοκής των σε φακέλους αποτελούν τεράστιο πλήγμα για αυτά. Η απώλεια των επιχορηγήσεων είναι μεγάλο χτύπημα. Ήδη άτομα που στέλχωναν συγκεκριμένα πόστα σε ομάδες Β’ Κατηγορίας έχουν αποχωρήσει λόγω οικονομικής στενότητας.

ΑΠΟΨΕΙΣ

Εμείς, οι Ρωμαίοι και ο Ουμπέρτο Έκο

Του **ΧΡΙΣΤΟΥ ΖΑΒΟΥ**

Είναι πολλές φορές που αναρωτήθηκα για την κατανόηση κειμένων στην ελληνική γλώσσα από μεγάλη μερίδα των κύριων αναγνωστών. Σε τέτοιο σημείο που σκέφτηκα ότι αν οι Ρωμαίοι διέθεταν την ανάλογη αντίληψη περί της ανάγνωσης των γραπτών τους, το πολύ, πολύ να έφταναν μέχρι το Μπενεβέντο άντε και τις Συρακούσες. Αυτοκρατορία σίγουρα δεν θα είχαν, αφού ένα από τα θεμελιώδη ρητά για την αντίληψη τους το αιώνόβιο πια «scripta manent», κατά το νεοελληνικό «τα γραπτά μένουν» θα είχε πεταχτεί στον κάδο των «πνευματικών σκουπιδιών».

Μπορεί να μπερδευτήκατε με τους Ρωμαίους και τις αρχαίες ιταλικές πόλεις, καλό θα ήταν να μπούμε κατ’ ευθείαν στο ζουμί μήπως και αποσφηνιστεί το νόημα του πιο πάνω κειμένου. Ως αρθρογράφος εκατοντάδων κειμένων, κάποια εκ των οποίων πέρα για πέρα ευανάγνωστα για τα δεδομένα του νησιού, όσες φορές προσπάθησα να διαβάσω τα σχόλια αναγνωστών, εννοείται ότι όλων, έμεινα άναυδος από την εμφανή ασχετοσύνη που χαρακτηρίζει μεγάλη μερίδα ως προς το τι καταλαβαίνει από το περιεχόμενό τους. Οι λόγοι επί τούτου, σίγουρα είναι πολλοί. Ο φανατισμός, η ανικανότητα έκφρασης, η μειωμένη αντίληψη, η μη αναγνώριση του δικαιώματος να γράφει ο καθένας την άποψή του κυρίως, κυρίως όμως και η αδυναμία κατανόησης του γραπτού λόγου. Άλλα γράφονται, διαφορετικά διαβάζονται και αναλόγως άσχετα τα σχόλια που αναγράφονται συνήθως κάτω από το κείμενο. Συζήτηση, ανάπτυξη θέσεων, κριτική σκέψη, ανταπάντηση, επιχειρηματολογία... είναι στοιχεία σχεδόν ανύπαρκτα τις πλείστες των περιπτώσεων.

Βέβαια, την εξήγηση την δίνει και πάλι ένας Ιταλός, σύγχρονος και όχι αρχαίος. Για το συγκεκριμένο φαινόμενο υπάρχει μια ακόμη εξήγηση η οποία προέρχεται από μια πέρα για πέρα, υπολογίσιμη πνευματική δύναμη της σύγχρονης εποχής. Ο μεγάλος στοχαστής, φιλόσοφος, μυθιστοριογράφος Ουμπέρτο Έκο, πριν εγκαταλείψει τα εγκόσμια πρόλαβε ευτυχώς ή δυστυχώς γι’ αυτόν την εποχή των social media, πρόλαβε ευτυχώς για μας να περιγράψει με τον δικό του ιδιαίτερο τρόπο μια κατάσταση που δεν πολύ απέχει από την πραγματικότητα που ζούμε. Ανάμεσα στα πολλά είχε πει: «Οι ιστότοποι κοινωνικής δικτύωσης έδωσαν το δικαίωμα να μιλάνε σε λεγεώνες πλιθίων που άλλοτε δεν μιλάγαν παρά μόνο σε μπαρ, αφού είχαν πει κανένα ποτήρι κρασί, χωρίς να βάλουν την κοινότητα. Τους αναγκάζαμε αμέσως να σωπάσουν, αλλά σήμερα έχουν το ίδιο δικαίωμα λόγου με ένα βραβείο Νόμπελ. Είναι η εισβολή των πλιθίων». Τίποτα λιγότερο, τίποτα περισσότερο.

Και μετά τους ξένους τι;

Του **ΓΙΩΡΓΟΥ ΛΟΓΙΔΗ**

Ξένοι διαιτητές λοιπόν και όπως εξελίσσεται το σκηνικό, μάλλον σε περισσότερα από δύο παιχνίδια σε κάθε αγωνιστική τους έχουμε ανάγκη! Σωστή η απόφαση της ΚΟΠ, σωστή και η μη αντίδραση (σε μεγάλο βαθμό) των διαιτητών. Υπό τις περιστάσεις, με πολύ λιγότερη την ένταση θα ολοκληρώσουμε τη φετινή περίοδο, όχι γιατί θα εκλείψουν εντελώς τα διαιτητικά λάθη, αλλά γιατί υπάρχει,

πρώτα απ’ όλα, η προσδοκία για έλευση καλών και έμπειρων διαιτητών και κυρίως γιατί τα οποία διαιτητικά λάθη θα προκύψουν από... ξένη σφυρίχτρα ή σημιαίκι, θα γίνουν αποδεκτά ως μέρος του παιχνιδιού και όχι ως μέρος οργανωμένου σχεδίου, εντεταλμένης υπηρεσίας και όλα τ’ άλλα τα οποία κατά καιρούς ακούμε.

Το θέμα κυπριακή διαιτησία, ωστόσο, ούτε λύνεται ούτε διορθώνεται απλά και μόνο επειδή τα κρίσιμα ή σημαντικά παιχνίδια στο υπόλοιπο της φετινής περιόδου θα τα διεύθυνουν ξένοι. Και μέγα λάθος θα είναι, όπως συνέβη και στο παρελθόν, αν τα προβλήματα και πολύ περισσότερο τα όλα όσα... το μνηρό απαιτούνται για τη βελτίωση της κατάστασης, παραμεριστούν ή ως ένα βαθμό ξεχαστούν, επειδή θα βρούμε λύση στη φετινή περίοδο με κάποιους ξένους διαιτητές. Ακόμη και στο ενδεχόμενο, τέτοια προσωρινή λύση να εφαρμοστεί και στην επόμενη αγωνιστική περίοδο, ίσως και από τις πρώτες αγωνιστικές, αργά ή γρήγορα θα πρέπει να είμαστε σε θέση, ως κυπριακό ποδόσφαιρο, να στηριχθούμε στους δικούς μας διαιτητές. Ξεκάθαρα όμως, όχι με την υφιστάμενη κατάσταση!

Η κυπριακή διαιτησία χρήζει ριζικής αναδιάρθρωσης, όπως και πολλά άλλα στο κυπριακό ποδόσφαιρο και η βελτίωσή της δεν επιτυγχάνεται με την παρουσία ξένων διαιτητών, όσο καλοί ή έμπειροι μπορούν αυτοί να αποδειχθούν. Ξεκινώντας απ’ αυτούς που εκπαιδεύουν, επιλέγουν, ορίζουν ή αποφασίζουν για την ανέλιξη ενός διαιτητή και καταλήγοντας στους ίδιους τους διαιτητές, είναι φανερό πως κάποιοι έχουν δοκιμαστεί και δεν μπορούν, ακόμη και αν... ανθρώπινα μπορεί να υποστηρίξει κάποιος πως ήταν τα λάθη τους... Αν οι ηγεσίες της ΚΟΠ και του ΣΔΚ θέλουν πραγματικά αναβάθμιση και βελτίωση της διαιτησίας, γνωρίζουν από πρώτο χέρι τι πρέπει να κάνουν. Όπως και οι εκπρόσωποι των σωματείων, οι οποίοι κατά καιρούς αντιδρούν, όταν αδικούνται ή έστω πιστεύουν κάτι τέτοιο. Διαφορετικά, τα ίδια θα συζητάμε, τα ίδια προβλήματα θα διαιωνίζονται και καμιά λύση δεν θα προκύπτει, πέρα από προσωρινές διευθετήσεις, απλά μέχρι την επόμενη φορά...

Μεταβολές εβδομάδας

Χ.Α.Κ.
-1,27%

Χ.Α.
-0,26%

Dow Jones
3,25%

Nasdaq
4,45%

Nikkei
2,68%

Dax
3,17%

FTSE 100
1,66%

ΒΡΕΤΑΝΙΑ
Το εμπόργκο στη Huawei θα στοιχίσει ακριβά στις εταιρείες.
Σελ. 8

Πετρέλαιο
-0,68%

€/ \$
-1,02%

ΔΙΑΒΑΣΤΕ

EUROBANK ΕΛΛΑΔΑΣ

Πουλάει χαρτοφυλάκιο ακινήτων 90 εκατ. ευρώ

Το τέταρτο και μεγαλύτερο μέχρι σήμερα χαρτοφυλάκιο ακινήτων βγάζει προς πώληση η Eurobank Ελλάδας στο πλαίσιο του σχεδίου για μείωση των ακινήτων που κατέχει. Περιλαμβάνει 250-300 ακίνητα –κατοικίες, εμπορικά, βιομηχανικά– και η αξία του φτάνει τα 80-90 εκατ. ευρώ. **Σελ. 4**

ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ AIRBNB

Απογειώνουν την αγορά ακινήτων στην Ελλάδα

Η ζήτηση για αγορά δεύτερης κατοικίας στην Ελλάδα θα παραμείνει ισχυρή και το 2020, σύμφωνα με ανάλυση της Algean Property. Επισημαίνεται πως οι εναλλακτικοί προορισμοί προσελκύουν σημαντικό αριθμό υποψηφίων αγοραστών λόγω του τουρισμού και της ανάπτυξης του Airbnb. **Σελ. 12**

Απόδοση δεκαετών ομολόγων		
	Απόδοση	Εβδομαδιαία αλλαγή
Κύπρος	0,60%	0,04%
Γερμανία	-0,37%	0,04%
Γαλλία	-0,12%	0,03%
Ιταλία	0,96%	0,02%
Ισπανία	0,29%	0,02%
Ιρλανδία	-0,10%	0,05%
Ελλάδα	1,11%	-0,02%
Ην. Βασίλειο	0,58%	0,04%

Βαθμολογία από οίκους αξιολόγησης		
Οίκος Αξιολόγησης	Μακρο-πρόθεσμο Χρέος	Βραχυ-πρόθεσμο Χρέος
DBRS	BBB (low)	R-2 (middle)
Fitch	BBB-	F3
Moody's	Ba2	NP
S&P	BBB-	A-3

Πακέτα ακινήτων θα πωλούν οι τράπεζες

Μετά την πώληση των ΜΕΔ, θέλουν να διώξουν από τους ισολογισμούς τους και το άλλο βάρος

Μετά την πώληση πακέτων με τα προβληματικά τους δάνεια, οι κυπριακές τράπεζες και κυρίως οι δύο μεγάλες ετοιμάζονται για πώληση μεγάλων πακέτων με ακίνητα, τα οποία έχουν περιέλθει στην κατοχή τους από την μέθοδο

ανταλλαγής χρέους προς ακίνητα. Οι τράπεζες δεν μπορούν να έχουν επ' άπειρον τα ακίνητα αυτά στους ισολογισμούς τους, διότι όπως τους έχουν τονίσει οι επόπτες τους, δεν είναι εταιρείες «real estate», αλλά τράπεζες και πρέπει

να αφιερωθούν αποκλειστικά στο πεδίο δράσης τους. Έτσι, λοιπόν, προχωρούν στο δεύτερο καθοριστικό βήμα που είναι η πακετοποίηση και η πώληση των ακινήτων, αλλά φυσικά με προσοχή και σε τιμές συμφέρουσες. Οι τραπε-

ζίτες γνωρίζουν πως υπάρχει «μωμέντουμ» για τέτοιες αλλαγές και σε καμία περίπτωση δεν θα πρέπει να καθεί. Μέχρι να προχωρήσουν σε πακετοποίηση και πώληση, οι τράπεζες ετοιμάζονται και για πε-

τιοίους εκπτώσεων στα ακίνητα τα οποία θα προσφέρονται σε χαμηλότερες τιμές. Επίσης, εάν ένας αγοραστής θα θέλει να αγοράσει πέραν του ενός ακινήτου, θα δίνονται σε μορφή μικρού πακέτου και σε τιμή όπως θα δίνονταν σε έναν επενδυτή. **Σελ. 4**

Ντελίβερι με αυτόνομα οχήματα στις ΗΠΑ

Πρώτη φορά στα χρονικά, οι αρμόδιες αμερικανικές αρχές έδωσαν το πράσινο φως σε εταιρεία αυτόνομων οχημάτων να κάνει παραδόσεις κατ' οίκον σε είδη μπακαλίκης και έτοιμο φαγητό μεταξύ άλλων. Πρόκειται για το όχημα R2 της αμερικανικής εταιρείας Nuro, η οποία έχει ήδη συνάψει συμφωνίες με κολοσσούς όπως η Walmart και η Domino's Pizza για την έναρξη των δοκιμαστικών παραδόσεων στην περιοχή του Χιούστον. **Σελ. 9**

ΑΝΑΛΥΣΗ / Του **SILLA BRUSH / BLOOMBERG**

Το Σίτι του Λονδίνου στο στόχαστρο της Κομισιόν

Εχοντας απελευθερωθεί από τη βρετανική επιρροή, οι ευρωπαϊκές αρχές μεθοδεύουν την επίθεσή τους με σκοπό να αποδυναμώσουν το City του Λονδίνου τώρα που αποχώρησε η Βρετανία από την Ε.Ε. Αξιωματούχοι σε Βερολίνο, Βρυξέλλες και Παρίσι ετοιμάζονται να τροποποιήσουν τους κανόνες που θεσπίστηκαν μετά τη χρηματοπιστωτική κρίση αναιρώντας, έτσι, παραχωρήσεις τους προς τη Βρετανία.

Αναμένεται να αναθεωρηθούν οι πολιτικές που διέπουν τις δαπάνες για την έρευνα, τη διατήρηση αρχείων και την εμπορεία μετοχών, παραγώγων και πρώτων υλών. Και η αναθεώρηση θα καταστήσει δυσκολότερη τη μετά το Brexit διαπραγμάτευση για τις διεθνείς τράπεζες όπως η Gold-

man Sachs και η JP Morgan Chase. Οι αλλαγές θα στοχεύουν στο να προωθήσουν την κυριαρχία του Deutsche Boerse, του χρηματιστηρίου της Φρανκφούρτης, έναντι του χρηματιστηρίου του Λονδίνου, τόσο στα προθεσμιακά συμβόλαια όσο και σε άλλα παράγωγα.

«Το γεγονός ότι η μεγαλύτερη χρηματοπιστωτική αγορά της Ευρώπης βρίσκεται τώρα εκτός Ε.Ε. αλλάζει την εξίσωση για τις ρυθμίσεις στον τομέα των χρηματοπιστωτικών γενικά», εκτιμά ο Γερμανός ευρωβουλευτής Μάρκος Φέρμπερ που ηγήθηκε της σύνταξης των κανόνων. Σύμφωνα με πηγές σχετικές με την υπόθεση των ημερών να ζητήσει τις απόψεις των τραπεζών και των άλλων

Το γεγονός ότι η μεγαλύτερη χρηματοπιστωτική αγορά της Ευρώπης βρίσκεται τώρα εκτός Ε.Ε. αλλάζει την εξίσωση.

επιχειρήσεων. Η σχετική επίσημη πρόταση αναμένεται να παρουσιαστεί το τρίτο τρίμηνο του έτους.

Αυτό που διακυβεύεται δεν είναι μόνον οι συγκεκριμένες πολιτικές αλλά συνολικά η αρχιτεκτονική που δίνει στη βιομηχανία χρηματοπιστωτικών του Λονδίνου τη δυνατότητα να εξακολου-

θήσει να λειτουργεί στο μέτρο του δυνατού χωρίς ανατροπές και διακοπές. Εφόσον η Βρετανία αποσχίσθηκε από την Ε.Ε., οι εταιρείες χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών του Λονδίνου θα έχουν πρόσβαση στην Ε.Ε. στον βαθμό που η Βρετανία αποδεικνύει στις Βρυξέλλες ότι οι βρετανικοί κανόνες είναι τουλάχιστον εξίσου αυστηροί με εκείνους της Ε.Ε. Και οι Βρυξέλλες θα έχουν μονομερώς το δικαίωμα να αποκλείουν τις βρετανικές επιχειρήσεις.

Αυτό το σύστημα, που επισημώς αναφέρεται ως νομοθετική και κανονιστική αντιστοιχία (equivalence), θα διέπει εφεξής τη χρηματοδότηση και θα δίνει μονομερώς στην Ε.Ε. την εξουσία να αποφασίζει αν το νομοθετικό

πλαίσιο της Βρετανίας είναι αρκετά αυστηρό.

Σύμφωνα με τον Ναθάνιελ Λαλόνε, συνεργάτη της εταιρείας νομικών Katten στο Λονδίνο, που έχει ειδικευθεί σε θέματα διασυνοριακού ρυθμιστικού πλαισίου στις αγορές παραγώγων, «υπάρχει κίνδυνος να χρησιμοποιηθεί η αναθεώρηση των κανόνων για να εξυπηρετηθούν πολιτικές σκοπιμότητες και τελικά για να απαγορευθεί στις επιχειρήσεις του City η πρόσβαση στις αγορές της Ε.Ε.».

Πάντως, η βιομηχανία χρηματοπιστωτικών ενδέχεται να αντιμετωπίσει ως πολύ θετική εξέλιξη την αναθεώρηση ορισμένων από τους κανόνες που θεσπίστηκαν μετά τη χρηματοπιστωτική κρίση.

Συμμετέχουμε & Ανταποδίδουμε

Απολογισμός Βιώσιμης Ανάπτυξης PwC Κύπρου 2019

www.pwc.com.cy/cr2020-review

ANALYSIS Του J BRADFORD DELONG / SOCIAL EUROPE

Ένα προοδευτικό φορολογικό σύστημα για τις ΗΠΑ

Δεν μου προκάλεσε καμία έκπληξη όταν οι υποψήφιοι πρόεδροι των Δημοκρατικών άρχισαν να προωθούν τη φορολόγηση των πλουσίων. Αυτό που με εξέπληξε ήταν οι αντιδράσεις που δέχτηκαν από όσους θα έπρεπε να υποστηρίζουν οτιδήποτε ωθεί τις ΗΠΑ προς ένα προοδευτικό φορολογικό σύστημα.

Όταν ξεκίνησα τις σπουδές μου στα οικονομικά, έμαθα ότι υπάρχουν τρεις αρχές όσον αφορά τη φορολόγηση. Η πρώτη αρχή είναι η διαρκής διεύρυνση της φορολογικής βάσης, ώστε να μπορεί κανείς να πετύχει τον εισοδηματικό στόχο εφαρμόζοντας τον χαμηλότερο δυνατό φορολογικό συντελεστή. Η δεύτερη αρχή είναι η επιβολή φορολογίας σε είδη τα οποία έχουν ανελαστική ζήτηση, προκειμένου να ελαχιστοποιηθούν τα αποτελέσματα του φορολογικού συστήματος στις ευρύτερες οικονομικές

το κοινό καλό, αντιδρούν στις προτάσεις της Ελίζαμπεθ Γουόρεν, του Μπέρνι Σάντερς και άλλων. Θα ήταν «απλούστερο και πιο συνετό» να διορθωθούν «ο φόρος εισοδήματος και ο φόρος ιδιοκτησίας» παρά να επιβληθεί φορολογία των πλουσίων, σύμφωνα με τον Άλαν Βάαρντ, του κορυφαίου συντηρητικού think tank American Enterprise Institute. Ομοίως, ο Γουίλιαμ Γκέιλ του Brookings Institution είναι υπέρ της επιβολής υψηλότερης φορολογίας στους πλουσίους, αλλά δηλώνει ότι «για πολλούς λόγους δεν είναι έτοιμος ακόμη να υποστηρίξει πλήρως τη φορολόγηση των πλουσίων». Επίσης, ο Καρλ Σμιθ από το Tax Foundation πιστεύει ότι η φορολόγηση των πλουσίων θα «υπονόμει» την ισχύ του αμερικανικού καπιταλισμού».

Επιπλέον, όταν δύο οικονομολόγοι παρουσίασαν την πρότασή τους για φορολόγηση των πλουσίων σε συνέδριο του Brookings Institution, πολλοί ανησύχησαν πως μία τέτοια πολιτική θα εμπόδιζε τους Αμερικανούς να προβούν σε ρισκοκίνδυνες επενδύσεις. Άλλοι φοβούνται πως αυτός ο φόρος θα ωθούσε τους πλουσίους να προσλάβουν λογιστές, δικηγόρους και άλλους ανθρώπους, που στελεχώνουν τη βιομηχανία της φοροαποφυγής ή φοροαπαλλαγής. Ο οικονομολόγος και πρώην υπουργός Οικονομικών των ΗΠΑ Λόρενς Σάμπερς προειδοποιεί ότι η φορολόγηση των πλουσίων θα μπορούσε να αυξήσει την επιρροή του χρήματος στην πολιτική σκηνή, υποστηρίζοντας ότι οι πλούσιοι δεν διατηρούν τις περιουσίες τους για να τις κληροδοτήσουν στις επόμενες γενιές. Αντιθέτως, θα προτιμήσουν να τις ξοδέψουν εδώ και τώρα, προκειμένου να διαμορφώσουν την κοινωνία.

Ο Σάμπερς θεωρεί ότι η προώθηση του φόρου επί της περιουσίας των πλουσίων είναι αντιπερισπασμός: «Οι προοδευτικοί επενδύουν ενέργεια σε μία πρόταση, την οποία το ανώτατο δικαστήριο κατά πάσα πιθανότητα θα απορρίψει ως αντισυνταγματική. Μου φαίνεται ότι ενδεχομένως θυσιάζουν μια τεράστια ευκαιρία». Τέλος, η Τζάνετ Χόλτζμπλατ από το αμερικανικό Κέντρο Φορολογικής Πολιτικής (Tax Policy Center) σημειώνει ότι ο φόρος θα μπορούσε να συνοδεύεται από «επικίνδυνη εφαρμογή και διοικητικά εμπόδια».

ΔΗΚΤΗΣ

diktis@kathimerini.com.cy

Έτοιμος να δώσει λίστα όπως είναι, να επικαιροποιήσει, να κάνει ό,τι του πει γραπτώς η Επιτροπή. Η Επιτροπή θέλει όμως;

Οι 36 μέσα από τους 56

Οι 36 λένε πως είναι μέσα στη λίστα Γιωρκάτζη από τους 56 βουλευτές. Δεν είναι επικαιροποιημένη όμως και ο αριθμός αυτός άμα επικαιροποιηθεί δεν θα είναι ίδιος. Ως γεγονός, από το 2015 οι τράπεζες έχουν μάθει να ενεργούν πιο έξυπνα και με βέλτιστους τρόπους αναφορικά με τις αναδιαρθρώσεις. Πάλι πολλοί θα είναι, αλλά όχι τόσο. Αν επικαιροποιηθεί, θα δούμε.

Στην αντεπίθεση

Οι τραπεζίτες πέρασαν στην αντεπίθεση αναφορικά με τη φειδωλή ομολογουμένης πρακτική παραχώρησης δανείου σε πελάτες. Σε εκδήλωση της Κεντρικής ειπώθηκε -και συμφωνήσαν όλοι- πως ο νέος δανεισμός είναι ήδη αρκετός για το 2019, ύψους 3,2 δισ. ευρώ. Αν ήταν περισσότερος, όπως είπαν, τότε ενδεχομένως να δημιουργούνταν προβλήματα διότι δεν θα συµπορευόταν με την ανάπτυξη της οικονομίας.

Για παράπονα εδώ

Οι πελάτες των Εταιρειών Εξαγοράς Πιστώσεων (ΕΕΠ) ως καταναλωτές, έχουν το δικαίωμα να προβούν σε καταγγελία εναντίον μίας ΕΕΠ σε περίπτωση που δεν είναι ικανοποιημένοι με τα προϊόντα ή υπηρεσίες που λαμβάνουν. Η Κεντρική αναφέρει ότι οι καταναλωτές που επιθυμούν να προβούν σε καταγγελία προτρέπονται να απευθυνθούν αρχικά στη σχετική ΕΕΠ. Οι ΕΕΠ που λειτουργούν στην Κύπρο υποχρεούνται να ακολουθούν τις Κατευθυντήριες Γραμμές σχετικά με τον χειρισμό παραπόνων / καταγγελιών για τον τομέα των κινητών αξιών και τον τραπεζι-

κό τομέα οι οποίες απαιτούν, μεταξύ άλλων, όπως οι ΕΕΠ: Θεσμοθετούν πολιτικές και μονάδα διαχείρισης για τον χειρισμό των παραπόνων / καταγγελιών, αλλά και εφαρμόζουν διαδικασίες για την παροχή κατάλληλων πληροφοριών στους παραπονούμενους / καταγγέλλοντες και για τις απαντήσεις στα παράπονα / καταγγελίες.

Διευθετήστε ελεύθερα

Η Βουλή υπερψήφισε την Παρασκευή πρόταση νόμου, η οποία προβλέπει την επέκταση

της δυνατότητας σε φορολογούμενους οι οποίοι έχουν ακόμα φορολογικές οφειλές πριν από το 2015 έως το τέλος Ιουνίου 2020 για να προβούν σε ρύθμιση χωρίς να επιβαρυνθούν με τόκους και πέναλτι. Η παράταση δίνεται για τελευταία φορά. Όποιος προλάβει. Για την ιστορία, σύμφωνα με τα στοιχεία που έχουν κατατεθεί στην Επιτροπή Οικονομικών, από την ημερομηνία έναρξης του σχεδίου ρύθμισης ληξιπρόθεσμων φορολογικών οφειλών, έχουν ενταχθεί στη σχετική ρύθμιση συνολικά 26.689 πρόσωπα για συνολικές οφειλές ύψους 836 εκατ. Από αυτός ο αριθμός 4.666 ρυθμίσεων αξίας 232 εκατ. ακυρώθηκε αυτοδίκαια, γιατί οι δόσεις δεν καταβάλλονταν εντός των καθορισμένων από τη νομοθεσία χρονικών ορίων.

Η ΛΕΞΗ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΑΣ

Διατίμηση

Στις περιπτώσεις όπου το κράτος θεωρεί πως η τιμή που έχει διαμορφωθεί στην αγορά για συγκεκριμένο αγαθό ή υπηρεσία είναι υπερβολικά υψηλή και «άδικη» για τους καταναλωτές, τότε μπορεί να παρέμβει και να καθορίσει ανώτατο όριο τιμής, το οποίο φυσικά θα είναι χαμηλότερο από την τιμή ισορροπίας (αγοραία τιμή). Το ανώτατο αυτό όριο τιμής ονομάζεται επίσης και διατίμηση και αποτελεί τη μέγιστη τιμή πώλησης του συγκεκριμένου αγαθού ή υπηρεσίας στην αγορά.

Μάριος Χαραλαμπίδης
Καθηγητής Διοίκησης και Οικονομικών
Cyprus Institute of Marketing / The Cyprus Business School

Στα σκαριά ο Ακάμας

Απονειμήθηκαν σε εκδήλωση στην Δρούσια τα βραβεία του Αρχιτεκτονικού Διαγωνισμού για τους Κόμβους Υποδομών Διαχείρισης του Εθνικού Δασικού Πάρκου του Ακάμα. Συνολικά υποβλήθηκαν 16 ποιοτικές προτάσεις όπως τις χαρακτήρισε ο αρμόδιος υπουργός Κώστας Καδής. Μέσα στις επόμενες εβδομάδες, αναμένεται να υπογραφούν τα συμβόλαια με τους βραβευθέντες, οι οποίοι θα αναλάβουν την εκπόνηση των αρχιτεκτονικών και κατασκευαστικών σχεδίων για τις βασικές υποδομές που θα δημιουργηθούν στους 14 κόμβους, όπως προβλέπει το Σχέδιο Αειφορικής Ανάπτυξης του Εθνικού Δασικού Πάρκου του Ακάμα. Τα σχέδια αναμένεται να είναι έτοιμα προς το τέλος του 2020 και η έναρξη των κατασκευαστικών εργασιών εντός του επόμενου έτους.

Η κλιματική αλλαγή ενισχύει τη βία κατά των γυναικών

Νέα έρευνα διαπιστώνει ότι τα μέτρα που λαμβάνονται έχουν συνέπειες και διευρύνουν την ανισότητα των δύο φύλων

Η κλιματική αλλαγή και η παγκόσμια κρίση που έχει προκαλέσει ενισχύουν τη βία εναντίον των γυναικών και των κοριτσιών, διαπιστώνει μεγάλη έρευνα. Οι προσπάθειες αποκατάστασης του περιβάλλοντος και προσαρμογής στις νέες κλιματικές συνθήκες, ιδιαίτερα στα πιο φτωχά κράτη, αποδεικνύονται εντελώς αναποτελεσματικές και σημαντικοί πόροι δαπανώνται αλόγιστα επειδή δεν συναξιολογούνται παράγοντες όπως είναι η ανισότητα μεταξύ των φύλων και οι συνέπειες σε γυναίκες και κορίτσια. Πολλές οργανώσεις υπογράμμισαν ότι οι συνέπειες της κλιματικής αλλαγής στις γυναίκες και στα κορίτσια πρέπει να εμπεριέχονται στον πυρήνα κάθε βιώσιμης λύσης.

Η Διεθνής Ένωση για τη Διατήρηση της Φύσης (IUCN) εκπόνησε τη μεγαλύτερη έρευνα μέχρι στιγμής στο αντικείμενο και έδωσε στη δημοσιότητα τα συμπεράσματά της. «Διαπιστώσαμε ότι η βία εναντίον γυναικών και κοριτσιών εξαπλώνεται και ενισχύεται διαρκώς. Υπάρχει πληθώρα αποδείξεων που δείχνουν ότι η κλιματική αλλαγή συμβάλλει σε αυτό», τόνισε χθες η Κέιτ Ορεν, συντάκτρια της μελέτης. «Καθώς επιδεινώνεται η κατάσταση του περιβάλλοντος και ενισχύονται οι πιέσεις στα οικοσυστήματα, αυξάνονται

οι ελλείψεις και το στρες που υφίστανται οι άνθρωποι. Τα στοιχεία που συγκεντρώσαμε αποδεικνύουν ότι η ενίσχυση των περιβαλλοντικών πιέσεων προκαλεί επιαύξηση της βίας που συνδέεται με το φύλο».

Αυτή η βία περιλαμβάνει τα περιστατικά οικιακής βίας, τις σεξουαλικές επιθέσεις και τους βιασμούς, τον εξαναγκασμό στην πορνεία, τον εξαναγκασμό στον γάμο και τον γάμο παιδιών και άλλες μορφές εκμετάλλευσης των γυναικών.

Η μελέτη διαπίστωσε ότι η διακίνηση ανθρώπων αυξάνεται σε περιοχές που βρίσκονται υπό περιβαλλοντική πίεση.

Η μελέτη διαπίστωσε ότι η διακίνηση ανθρώπων αυξάνεται σε περιοχές που βρίσκονται υπό περιβαλλοντική πίεση και ότι υπάρχει άρρηκτη σχέση ανάμεσα στη βία κατά των γυναικών και των κοριτσιών και στη διάπραξη περιβαλλοντικών εγκλημάτων, όπως η λαθροθηρία.

Παραδείγματος χάριν, διαπιστώθηκε μεγάλη σεξουαλική κακοποι-

Συχνά, γυναίκες και κορίτσια, ιδιαίτερα στα πιο φτωχά κράτη, επωμίζονται τη συγκέντρωση των ελάχιστων πόρων που έχουν απομείνει λόγω κλιματικής αλλαγής και γίνονται πιο ευάλωτες στη βία.

νη στη βιομηχανία παράνομης αλιείας στη νοτιοανατολική Ασία, όπως εξάλλου και στην ανατολική και νότια Αφρική όπου οι αλιείς αρνούνται να πουλήσουν τα ψάρια τους στις γυναίκες, αν προηγουμένως δεν έχουν ερωτική συνεύρεση μαζί τους. Η παράνομη υλοτομία και το εμπόριο κάρβουνου στη Λαϊκή Δημοκρατία του Κονγκό συνδέονται με τη σεξουαλική εκμετάλλευση, ενώ σε Βολιβία και Περου τα παράνομα ορυχεία συνδέονται με τη διακίνηση γυναικών.

Ωστόσο, όπως σημειώνεται στην έκθεση, ελάχιστα προγράμματα για την προστασία και τη βελτίωση του περιβάλλοντος και την καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής αναγνωρίζουν το κόστος της κλιματικής κρίσης που επωμίζονται οι γυναίκες.

Σε πολλές περιοχές γυναίκες και κορίτσια αναλαμβάνουν το καθήκον συγκέντρωσης των ελάχιστων πόρων, γεγονός που τα καθιστά πολύ πιο ευάλωτα στη βία. Ηδη τον περασμένο Δεκέμβριο στη Διάσκεψη του ΟΗΕ για το Κλίμα, που πραγματοποιήθηκε στη Μαδρίτη, πολλοί ακτιβιστές και οργανώσεις κατήγγειλαν τις κυβερνήσεις του κόσμου ότι εθελοντυφλούν στα δεινά που μαστίζουν γυναίκες και κορίτσια εξαιτίας της κλιματικής αλλαγής.

ΑΡΧΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ ΚΥΠΡΟΥ

Αποτελέσματα γραπτής εξέτασης για την πλήρωση έξι (6) κενών θέσεων Λειτουργού Ανθρώπινου Δυναμικού στην Αρχή Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού Κύπρου, οι οποίες προκηρύχθηκαν με δημοσίευση στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας της 9^{ης} Αυγούστου 2019. Η γραπτή εξέταση διεξήχθη στις 14 Δεκεμβρίου 2019, σύμφωνα με τους περί Αξιολόγησης Υποψηφίων για Διορισμό στη Δημόσια Υπηρεσία Νόμους του 1998 έως 2018 (στο εξής «σχετικοί Νόμοι»).

Με βάση τις διατάξεις των σχετικών Νόμων, η Αρχή κατήρτισε και γνωστοποιεί τον κατάλογο των επιτυχόντων, κατά σειρά επιτυχίας στη γραπτή εξέταση για τις πιο πάνω θέσεις.

Σημειώνεται ότι, σύμφωνα με τους σχετικούς Νόμους, επιτυχών στη γραπτή εξέταση «σημαίνει πρόσωπο που συμμετέχει στη γραπτή εξέταση και συγκεντρώνει συνολική γενική βαθμολογία 50% τουλάχιστον κατά μέσο όρο και στο καθένα από τα θέματα που περιλαμβάνονται στην εξέταση αυτή 40% τουλάχιστον».

Οι επιτυχόντες υποψήφιοι που θα κληθούν σε προφορική εξέταση, θα ειδοποιηθούν αργότερα για την ημερομηνία και τον τόπο της προφορικής εξέτασης. Η τελική απόφαση για την υποψηφιότητα των επιτυχόντων θα εξαρτηθεί από το κατά πόσον αυτοί (α) ικανοποιούσαν κατά την ημερομηνία λήξης της προθεσμίας για την υποβολή αιτήσεων τις απαιτήσεις του Σχεδίου Υπηρεσίας της θέσης και (β) πληρούν τις λοιπές προϋποθέσεις που καθορίζουν οι σχετικοί Νόμοι.

ΕΞΙ (6) ΚΕΝΕΣ ΘΕΣΕΙΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΥ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΔΥΝΑΜΙΚΟΥ

A/A	ΑΡΙΘΜΟΣ ΥΠΟΨΗΦΙΟΥ	ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΗ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑ	ΓΛΩΣΣΙΚΗ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑ	ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑ	ΣΥΝΟΛΟ ΒΑΘΜΟΛΟΓΙΑΣ 100%
1	1000434	79.37	96.85	69.11	81.77
2	1000739	86.79	76.61	65.08	76.16
3	1000550	79.37	85.60	55.91	73.63
4	1001528	84.31	78.11	57.38	73.27
5	1001158	64.53	81.11	68.38	71.34
6	1001575	79.37	70.61	58.11	69.36
7	1000920	69.47	69.11	66.18	68.25
8	1001540	71.95	67.61	65.08	68.21
9	1001613	74.42	63.12	66.18	67.90
10	1001358	76.89	72.86	51.51	67.09
11	1000623	81.84	52.62	66.54	67.00
12	1000059	69.47	68.36	62.51	66.78
13	1001165	67.00	72.86	59.94	66.60
14	1001123	76.89	57.12	65.08	66.36
15	1001053	64.53	69.86	61.04	65.14
16	1000011	64.53	66.11	64.71	65.12
17	1000236	69.47	53.37	72.41	65.08
18	1000647	71.95	61.62	61.41	64.99
19	1001317	62.05	57.12	74.97	62.92
20	1000098	62.05	58.62	73.14	64.60
21	1001231	64.53	74.36	54.81	64.57
22	1000811	69.47	63.12	61.04	64.54
23	1001051	69.47	65.36	58.48	64.44
24	1001154	74.42	63.12	55.55	64.36
25	1001245	49.69	78.86	64.34	64.30
26	1000327	74.42	56.37	61.04	63.94
27	1001533	62.05	63.12	66.54	63.90
28	1001026	79.37	50.37	61.78	63.84
29	1001268	62.05	63.12	65.18	63.78
30	1000716	66.11	66.11	67.64	63.62
31	1000538	76.89	56.37	57.01	63.43
32	1000248	67.00	67.61	54.81	63.14
33	1000671	59.58	60.87	68.74	63.06
34	1001178	59.58	67.61	61.78	62.99
35	1000410	76.89	63.12	48.58	62.86
36	1000930	64.53	73.61	50.05	62.73
37	1000469	67.00	67.61	53.35	62.65
38	1000018	67.00	57.12	63.61	62.58
39	1001731	69.47	54.12	63.98	62.52
40	1001603	56.37	61.04	61.04	62.42
41	1001002	64.53	63.12	59.21	62.29
42	1000499	57.11	60.12	68.38	61.87
43	1001176	69.47	59.37	56.28	61.71
44	1000522	64.53	62.37	58.11	61.67
45	1000537	69.47	58.62	56.65	61.58
46	1000749	67.00	66.86	50.78	61.55
47	1000388	69.47	62.37	52.61	61.48
48	1000654	64.53	66.11	53.71	61.45
49	1001677	62.05	45.13	63.28	61.45
50	100154	71.95	57.87	54.45	61.42
51	1001606	54.63	69.86	59.58	61.36
52	1001060	59.58	59.37	65.08	61.34
53	1000050	67.00	54.87	62.14	61.34
54	1000390	54.63	62.37	66.91	61.30
55	1001718	59.58	54.12	70.21	61.30
56	1001155	67.00	57.87	58.85	61.24
57	1001361	67.00	54.87	61.78	61.22
58	1001400	64.53	63.87	55.18	61.19
59	1000574	54.63	63.12	65.44	61.06
60	1001518	74.42	45.88	62.86	61.06
61	1001499	62.05	51.87	69.11	61.01
62	1000981	62.05	60.87	59.94	60.96
63	1000039	64.53	64.62	53.71	60.95
64	1001467	67.00	54.87	60.68	60.85
65	1000503	62.05	60.87	59.58	60.83
66	1001035	71.95	58.62	51.88	60.82
67	1000946	59.58	65.36	57.38	60.77
68	1000938	57.11	59.37	65.81	60.76
69	1000374	59.58	63.12	59.58	60.76
70	1001677	62.05	62.37	56.28	60.73
71	1000460	62.05	69.11	50.78	60.65
72	1001500	62.05	51.12	68.38	60.52
73	1000683	64.53	52.62	64.34	60.50
74	1001535	59.58	51.87	69.48	60.31
75	1000144	62.05	68.36	50.41	60.28
76	1001064	64.53	55.62	60.68	60.28
77	1000711	62.05	60.12	58.48	60.22
78	1000118	52.16	69.86	57.75	59.92
79	1000868	49.69	59.37	53.35	59.88
80	1000757	57.11	62.37	62.86	59.78
81	1001676	71.95	57.12	50.05	59.70
82	1001227	64.53	57.12	57.01	59.55
83	1001468	69.47	63.87	45.28	59.54
84	1000209	59.58	56.37	62.51	59.49
85	1001283	62.05	55.62	59.94	59.21
86	1000417	59.58	45.13	72.77	59.16
87	1000313	47.22	64.62	65.44	59.09
88	1001691	59.58	65.36	52.25	59.06
89	1000651	49.69	69.86	57.38	58.98
90	1000428	49.69	87.61	59.58	58.96
91	1000380	64.53	42.13	70.21	58.95
92	1001157	59.58	66.86	50.41	58.95
93	1001530	62.05	45.13	69.48	58.89
94	1000057	67.00	50.37	59.21	58.86
95	1000911	57.11	60.87	58.48	58.82
96	1000284	59.58	57.87	58.85	58.77
97	1001689	59.58	56.37	60.31	58.75
98	1000408	59.58	54.12	62.51	58.74
99	1000082	64.53	60.12	51.51	58.72
100	1001486	67.00	60.87	48.22	58.69
101	1000300	59.58	62.37	54.08	58.68
102	1000992	57.11	60.87	57.75	58.57
103	1001225	69.47	45.88	60.31	58.55
104	1000081	64.53	50.37	60.68	58.53
105	1001410	57.11	63.12	55.18	58.47
106	1001550	64.53	56.37	54.45	58.45
107	1001669	52.16	65.36	57.75	58.42
108	1001632	47.22	74.36	53.35	58.31
109	1000114	52.16	63.87	58.48	58.17
110	1000383	57.11	55.62	61.78	58.17
111	1000899	52.16	61.62	60.68	58.15
112	1000030	71.95	51.87	50.41	58.08
113	1000413	49.69	63.12	61.41	58.07
114	1000752	64.53	54.12	55.55	58.06
115	1000495	67.00	60.87	46.02	57.96
116	1000045	54.63	55.62	63.61	57.96
117	1000778	64.53	51.12	58.11	57.92
118	1000993	64.53	60.87	48.22	57.87
119	1000178	52.16	65.36	55.91	57.81
120	1001476	64.53	52.62	56.28	57.81

A/A	ΑΡΙΘΜΟΣ ΥΠΟΨΗΦΙΟΥ	ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΗ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑ	ΓΛΩΣΣΙΚΗ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑ	ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑ	ΣΥΝΟΛΟ ΒΑΘΜΟΛΟΓΙΑΣ 100%
121	1000361	57.11	50.37	65.81	57.76
122	1000400	59.58	51.87	61.78	57.74
123	1000340	62.05	55.62	55.55	57.74
124	1001494	54.63	59.37	59.21	57.74
125	1001025	52.16	59.37	61.41	57.65
126	1001048	67.00	51.12	54.81	57.65
127	1000186	57.11	60.87	54.81	57.60
128	1000958	71.95	45.88	54.81	57.55
129	1000290	57.11	52.62	62.88	57.54
130	1000467	59.58	51.87	61.04	57.50
131	1001260	62.05	51.87	58.48	57.47
132	1001121	52.16	63.87	56.28	57.44
133	1001716	54.63	62.37	55.18	57.39
134	1001028	57.11	51.12	63.61	57.28
135	1000957	74.42	42.88	54.45	57.25
136	1001298	59.58	50.37	61.78	57.24
137	1000976	54.63	52.62	64.34	57.20
138	1000095	67.00	47.37	57.01	57.13
139	1001204	49.69	63.87	57.75	57.10
140	1000712	64.53	49.62	57.01	57.05
141	1000295	47.22	65.36	58.48	57.02
142	1000230	57.11	65.36	48.22	56.90
143	1000937	57.11	62.37	51.15	56.87
144	1001329	57.11	58.62	54.81	56.85
145	1000867	49.69	60.12	60.68	56.83
146	1001408	54.63	47.37	68.38	56.79
147	1000756	62.05	42.13	66.18	56.79
148	1001238	49.69	51.87	68.74	56.77
149	1001412	49.69	60.87	59.58	56.71
150	1000588	54.63	64.62	50.78	56.68
151	1000682	44.74	60.12	65.08	56.65
152	1000391	69.47	46.62	53.71	56.60
153	1001149	59.58	54.87	55.18	56.54
154	1000568	49.69	67.61	52.25	56.52
155	1001634	62.05	53.37	54.08	56.50
156	1000764	62.05	48.87	58.48	56.47
157	1000909	49.69	57.87	61.41	56.32
158	1001387	59.58	51.87	57.38	56.28
159	1000099	62.05	54.12	52.61	56.26
160	1000954	59.58	63.12	46.02	56.24
161	1000841	54.63	52.62	61.41	56.22
162	1001188	54.63	56.37	57.38	56.13
163	1001226	64.53	53.37	50.41	56.10
164	1000658	54.63	52.62	61.04	56.10
165	1000906	57.11	52.62	58.48	56.07
166	1001340	57.11	63.12	47.85	56.02
167	1001429	52.16	63.12	52.61	55.96
168	1001068	57.11	53.37	57.38	55.95
169	1001386	62.05	57.87	47.85	55.92
170	1000950	52.16	55.62	59.94	55.91
171	1001294	49.69	63.12	54.81	55.87
172	1000203	49.69	60.87	57.01	55.86
173	1001297	49.69	59.37	58.48	55.85
174	1000456	52.16	54.87	60.31	55.78
175	1000168	54.63	54.87	57.75	55.75
176	1001416	69.47	45.88	51.88	55.74
177	1000908	69.47	44.38	53.35	55.73
178	1000737	54.63	50.37	62.14	55.72
179	1000200	52.16	67.61	47.12	55.63
180	1001370	64.53	48.87	53.35	55.58
181	1000978	59.58	49.62	57.38	55.53
182	1001201	54.63	48.87	62.88	55.46
183	1000140	59.58	57.12	49.68	55.46
184	1001082	49.69	55.62	61.04	55.45
185	1001344	44.74	63.12	58.48	55.45
186	1001442	52.16	58.62	55.55	55.44
187	1000220	59.58	51.87	54.81	55.42
188	1001529	47.22	60.12	58.95	55.41
189	1001295	54.63	51.87	59.58	55.36
190	1001687	54.63	63.12	48.22	55.32
191	1000262	54.63	56.37	54.81	55.27
192	1001145	52.16	51.87	61.78	55.27
193	1000613	57.11	57.87	50.78	55.25
194	1000666	47.22	54.12	64.34	55.23
195	1001381	52.16	62.37	51.15	55.23
196	1000009	52.16	58.62	54.81	55.20
197	1001269	57.11	49.62	58.85	55.19
198	1001191	67.00	49.62	48.95	55.19
199	1001445	59.58	53.37	54.81	55.16
200	1001727	59.58	40.12	57.75	55.15
201	1000977	57.11	59.37	48.95	55.14
202	1000261	47.22	74.36	43.82	55.13
203	1000329	52.16	66.11	47.12	55.13
204	1000195	62.05	48.87	54.45	55.12
205	1001487	57.11	54.12	54.08	55.10
206	1000512	57.11	51.87	56.28	55.09
207	1000701	52.16	54.12	58.85	55.04
208	1000914	49.69	60.87	54.45	55.00
209	1001303	49.69	59.37	55.91	54.99
210	1000784	64.53	48.87	55.34	54.97
211	100187	54.63	47.87	62.88	54.96
212	1000892	54.63	47.37	62.88	54.96
213	1001349	54.63	51.87	58.11	54.87
214	1000784	49.69	54.87	59.94	54.83
215	1001368	57.11	48.12	59.21	54.81
216	1000250	47.22	62.37	54.81	54.80
217	1000722	59.58	49.62	55.18	54.79
218	1000074	62.05	47.37	54.81	54.75
219	1001671	49.69	58.62	55.91	54.74
220	1001921	52.16	61.62	50.41	54.73
221	1000319	62.05	45.13	55.65	54.71
222	1001557	54.63	40.12	61.04	54.60
223	1000810	52.16	60.12	51.51	54.60
224	1001062	42.27	73.61	47.85	54.58
225	1000516	59.58	45.88	58.11	54.52
226	1000067	52.16	44.38	66.91	54.48
227	1001439	44.74	53.37	65.08	54.40
228	1000161	49.69	60.12	53.35	54.38
229	1000349	47.22	65.36	50.41	54.33
230	1001182	49.69	61.62	51.51	54.27
231	1000508	54.63	50.37	57.75	54.25
232	1000551	54.63	61.62	46.38	54.21
233	1001093	47.22	51.77	57.75	54.11
234	1001611	47.22	65.36	49.68	54.09
235	1000869	49.69	68.36	44.18	54.08
236	1001556	67.00	47.37	47.85	54.07
237	1000872	47.22	58.62	56.28	54.04
238	1001356	57.11	41.38	63.61	54.03
239	1001228	54.63	62.37	44.92	53.97
240	1000706	47.22	45.88	68.74	53.94

Μετά τα δάνεια πάνε για πωλήσεις ακινήτων οι τράπεζες

Η πακετοποίηση και η διάθεσή τους θα είναι το δεύτερο βήμα που θα τις απαλλάξει από αυτό το «καλό βάρος»

Του **ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ**

Δύο μεγάλες τράπεζες στην Κύπρο βρίσκονται εν μέσω διαδικασίας πωλήσεων μη εξυπηρετούμενων δανείων. Ο λόγος για την Τράπεζα Κύπρου και την Ελληνική, οι οποίες βρίσκονται σε τελικό στάδιο διαπραγματεύσεων με επενδυτές – επενδυτικά ταμεία από την Αμερική. Αργά ή γρήγορα, αυτές οι δύο πωλήσεις προβληματικών δανείων θα γίνουν κατορθωτές και το επόμενο βήμα –όπως πληροφορείται η «Κ»– είναι να προχωρήσουν σε πώληση ακινήτων που έχουν περιέλθει από την μέθοδο ανταλλαγής χρέους προς ακίνητα, ως πακέτο. Είναι το νέο «big thing» που θα ασχοληθούν στην Κύπρο οι κυπριακές τράπεζες και όχι μόνο οι δύο αυτές μεγάλες.

Ως γνωστόν, οι τράπεζες έχουν στους ισολογισμούς τους πολλά ακίνητα τα οποία έχουν περιέλθει στην κατοχή των τραπεζών από τις αναδιαρθρώσεις. Οι τράπεζες, επίσης ως γνωστό, δεν μπορούν να έχουν επ’ άπειρον τα ακίνητα αυτά στους ισολογισμούς τους, διότι όπως τους έχουν τονίσει οι επόπτες τους, δεν είναι εταιρείες «real estate», αλλά τράπεζες και πρέπει να αφιερωθούν αποκλειστικά στο πεδίο δράσης τους. Όπως αποκάλυψαν ανώτατες πηγές από τα κυπριακά τραπεζικά ιδρύματα, η πακετοποίηση των ακινήτων και η πώλησή τους θα είναι το δεύτερο καθοριστικό βήμα που θα πρέπει να κάνουν, αλλά φυσικά με προσοχή και σε τιμές συμφέρουσες.

Ωστόσο, εκείνο που ξεκαθάρισαν είναι ότι προηγούνται οι πωλήσεις των προβληματικών δανείων παρά οι πωλήσεις των πακετοποιημένων ακινήτων. Την ίδια ώρα, οι τραπεζίτες γνωρίζουν πως υπάρχει «μωμέντουμ» για τέτοιες αλλαγές και σε καμία περίπτωση δεν θα πρέπει να καθεί. Σε αυτό συμβάλλει το γεγονός πως έχουν λιγότερα μη εξυπηρετούμενα δάνεια, το ότι ο ρυθ-

Οι τραπεζίτες γνωρίζουν πως υπάρχει «μωμέντουμ» για τέτοιες αλλαγές και σε καμία περίπτωση δεν θα πρέπει να καθεί.

μός ανάπτυξης της κυπριακής οικονομίας εξακολουθεί να είναι ισχυρός, και το ότι οι πωλήσεις των ακινήτων κινούνται σε καλές τιμές και με σταθερό ρυθμό. Η Κύπρος έχει σημειώσει ισχυρή ανάκαμψη από το 2016, η ιδιωτική κατανάλωση συνεχώς αυξάνεται και οι αναβαθμίσεις της πιστοληπτικής ικανότητας της Κύπρου από τους Οίκους Αξιολόγησης την έχουν επαναφέρει ξανά στην περιμετρο του επενδυτικού κοινού. Πρόσθετα, με όλες τις πωλήσεις των μη εξυπηρετούμενων δανείων, όπως πληροφορείται η εφημερίδα, οι τράπεζες έχουν αναπτύξει λογισμικά τα οποία περιγράφουν εις βάθος

το κάθε ακίνητο. Μην ξεχνάμε πως, σε πολλές περιπτώσεις, τα δάνεια που πωλούν οι τράπεζες έχουν «πίσω τους» εξασφαλίσεις ακίνητα, άρα και τα λογισμικά αυτά ήταν απαραίτητο να αναπτυχθούν.

Onsales

Μέχρι να προχωρήσουν σε πακετοποίηση και πώληση ακινήτων που έχουν οι τράπεζες στους ισολογισμούς τους και έχουν περιέλθει κατά κύριο λόγο από την μέθοδο ανταλλαγής χρέους προς ακίνητη περιουσία, η «Κ» πληροφορείται πως έχουν και άλλους «άσους στο μανίκι». Ένας από αυτούς θα είναι η «περίοδος των εκπτώσεων». Έχουν στα πλάνα τους να αρχίσουν στο αμέσως επόμενο διάστημα κιόλας, περιόδους εκπτώσεων στα ακίνητα που έχουν προς διάθεση. Η περίοδος αυτή θα κρατά για παράδειγμα 3 – 4 εβδομάδες και θα περιλαμβάνουν μείωση των τιμών, ή εάν ένας αγοραστής θα θέλει να αγοράσει παραπάνω από ένα ακίνητο, θα δίνονται σε μορφή μικρού πακέτου και σε τιμή όπως θα δίνονταν σε έναν επενδυτή. Η πρακτική αυτή ακολουθείται και σε πιο προηγμένες οικονομίες, άρα είναι μοντέλο που εικάζουν πως θα λειτουργήσει.

Σημείο καμψής

Σημαντικό ρόλο γενικότερα για τις πωλήσεις των ακινήτων που έχουν οι τράπεζες στους ισολογισμούς τους είναι ο νόμος που ψηφίστηκε πριν από τρία χρόνια και τους επιτρέπει από τότε να απο-

Τα ιδρύματα έχουν στα πλάνα τους να αρχίσουν στο αμέσως επόμενο διάστημα περιόδους εκπτώσεων.

περατώνουν, να αναβαθμίζουν και να υπενοικιάζουν τα ακίνητα που έχουν περιέλθει στους ισολογισμούς τους. Αυτός ο νόμος λειτούργησε καταλυτικά στις μέχρι τώρα πωλήσεις και αναδιαρθρώσεις δανείων, αλλά και στη «ροή» διάθεσής τους στην αγορά. Επωφελήθηκαν τόσο οι τράπεζες όσο και οι προβληματικοί δανειολήπτες.

Σύμφωνα με το νόμο, οι τράπεζες δεν δικαιούνται μόνο να αποκτούν ακίνητα, αλλά και μετοχικό κεφάλαιο άλλων εταιρείας, είτε το όλο, είτε μέρος. Επιτρέπεται στα τραπεζικά ιδρύματα να επιλαμβάνονται οποιωνδήποτε απαραίτητων εργασιών συντήρησης, να ενοικιάζουν το ακίνητο ή την επιχείρηση σε τρίτους, νοουμένου βεβαίως

πως η ενοικίαση δεν περιορίζει τη δυνατότητα πώλησης του ακινήτου ή της επιχείρησης. Πρόσθετα, να προβαίνουν στην ολοκλήρωση ημιτελών έργων ή σε άλλη ανάπτυξη του ακινήτου, προκειμένου αυτό να καταστεί εμπορεύσιμο βάσει σχετικής μελέτης βιωσιμότητας του έργου, νοουμένου ότι πρώτα έχουν προβεί προηγουμένως σε όλες τις ενέργειες για πώλησή του και απέβησαν άκαρπες. Εποπτική απαίτηση είναι ότι μετοχικό κεφάλαιο άλλης εταιρείας που αποκτήθηκε από πιστωτικό ίδρυμα κατά το διακανονισμό οφειλών προς αυτό, διατίθεται το αργότερο εντός τριών ετών από την ημερομηνία απόκτησής του. Εντούτοις, μπορεί να υπάρξει κατ’ εξαίρεση επέκταση,

κατόπιν επιμερισταωμένων αιτήσεων του πιστωτικού ιδρύματος και την Κεντρική Τράπεζα Κύπρου να κρίνει σκόπιμο να παρατείνει την προθεσμία των τριών ετών.

Τέλος, με την τότε αλλαγή δόθηκε η δυνατότητα στις τράπεζες να χρηματοδοτούν έναν τρίτο για να αγοράσει ένα ακίνητο ιδιοκτησίας που ανήκει σε εταιρεία ειδικού σκοπού (SPV) και που αποκτήθηκε από την τράπεζα με τη μέθοδο ανταλλαγής χρέους έναντι περιουσιακών στοιχείων. Έως τότε απαγορευόταν σε Πιστωτικά Ιδρύματα να χορηγούν πιστωτικές διευκολύνσεις για αγορά μετοχών θυγατρικής εταιρείας του αδειοδοτημένου πιστωτικού ιδρύματος σε τρίτο φυσικό πρόσωπο ή εταιρεία.

Νέο «πακέτο» 300 ακινήτων αξίας 90 εκατ. πωλεί η Eurobank Ελλάδας

Ανήκουν στην κυριότητα της τράπεζας – Εντός 3μήνου οι μη δεσμευτικές προσφορές

Της **ΕΥΓΕΝΙΑΣ ΤΖΩΡΤΖΗ**

Το τέταρτο κατά σειράν και μεγαλύτερο χαρτοφυλάκιο ακινήτων βγάζει προς πώληση η Eurobank, η διοίκηση της οποίας υλοποιεί ένα ευρύ πρόγραμμα ελάφρυνσης του ισολογισμού της από τα ακίνητα που έχει στην κατοχή της.

Το νέο πακέτο που βγαίνει προς πώληση είναι αξίας 80-90 εκατ. ευρώ και περιλαμβάνει 250- 300 ακίνητα όλων των κατηγοριών, δηλαδή σπίτια, εμπορικά και βιομηχανικά ακίνητα. Τα ακίνητα αυτά δεν συνδέονται με δάνεια και ανήκουν στην κυριότητα της τράπεζας. Η διαδικασία βρίσκεται σε αρχικό στάδιο, δηλαδή σε φάση premarketing και η υποβολή μη δεσμευτικών προσφορών αναμένεται εντός του τριμήνου, ενώ η πώληση αναμένεται να οριστικοποιηθεί εντός του 2020. Πρόκειται για το μεγαλύτερο χαρτοφυλάκιο που βγάζει προς πώληση η τράπεζα, αξιοποιώντας το θετικό κλίμα και το υψηλό ενδιαφέρον που υπάρχει στην αγορά ακινήτων.

Η νέα κίνηση της Eurobank, η οποία μετά τη συγχώνευση και με τη Grivalia αποτελεί από τους ισχυρότερους παίκτες στον χώρο του real estate, εντάσσεται στη στρατηγική που έχει ανακοινώσει η διοίκηση της «για την αξιοποίηση περιουσιακών στοιχείων που βρίσκονται στην κυριότητά της, στοχεύοντας στη μείωση του αριθμού των ακινήτων και στην αποτελεσματική αξιοποίηση επενδυτικών ευκαιριών που προσφέρονται στην αγορά». Σύμφωνα με τα στοιχεία εννεαμήνου 2019, η τράπεζα έχει

Κατά τα στοιχεία εννεαμήνου 2019, η τράπεζα έχει στον ισολογισμό της 5.100 ακίνητα –χωρίς σε αυτά να περιλαμβάνονται εκείνα της Grivalia– που έχουν έρθει στην κυριότητά της μέσω είτε πλειστηριασμών είτε κατασχέσεων.

Πρόκειται για το μεγαλύτερο χαρτοφυλάκιο που βγάζει προς πώληση η τράπεζα, αξιοποιώντας το θετικό κλίμα.

στον ισολογισμό της 5.100 ακίνητα –χωρίς σε αυτά να περιλαμβάνονται εκείνα της Grivalia– και τα οποία έχουν έρθει στην κυριότητά της είτε μέσω πλειστηριασμών είτε μέσω κατασχέσεων. Όπως επίσης αναφέρεται στο ενημερωτικό δελτίο για την απορρόφηση της Grivalia, στο τέλος του 2018 το χαρτοφυλάκιο του ομίλου Grivalia περιελάμβανε 116 ακίνητα, τα περισσότερα από τα οποία βρίσκονται στην Ελλάδα. Συγκεκριμένα 72 βρίσκονται στην ευρύτερη περιοχή των Αθηνών και

τα υπολοιπα 38 βρίσκονται σε άλλες μεγάλες πόλεις της Ελλάδας και ένα οικόπεδο στην περιοχή των Σπάτων.

Στην Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη ο όμιλος κατέχει 2 εμπορικά ακίνητα στη Σερβία και 3 στη Ρουμανία. Με βάση τα ίδια στοιχεία το επενδυτικό χαρτοφυλάκιο των ακινήτων του ομίλου περιελάμβανε ακίνητα συνολικής εκμισθώσιμης επιφάνειας περίπου 884.558 τ.μ. με εύλογη αξία άνω του 1 δισ. ευρώ.

Το Star και το Opus

Το νέο πακέτο ακινήτων είναι το μεγαλύτερο που βγάζει προς διάθεση σε επενδυτές η τράπεζα, η οποία στην εκπονή του 2019 ολοκλήρωσε άλλη μια συναλλαγή, μεταβιβάζοντας το πακέτο Star, που αποτελούνταν από 642 ακίνητα. Το εν λόγω πακέτο αξίας 26 εκατ. ευρώ περίπου μεταβιβάστηκε στο private equity fund AP Partners

και αν και το τιμήμα δεν είναι ανακινώσιμο, από την πλευρά της τράπεζας δηλώνεται ικανοποίηση, καθώς αποτέλεσε ένα δύσκολο πακέτο με πολλά ακίνητα διασπαρμένα σε όλη τη χώρα. Συγκεκριμένα, το 50% των ακινήτων βρισκόταν στην Περιφέρεια, το 30% στην Αττική, το 10% στη Θεσσαλονίκη και το 10% στα νησιά.

Το πακέτο Star ήταν μέχρι σήμερα το πιο πλούσιο χαρτοφυλάκιο από άποψη αριθμού ακινήτων, αλλά δεν ήταν το μεγαλύτερο σε αξία. Το μεγαλύτερο πακέτο που έχει πουλήσει μέχρι σήμερα η Eurobank ήταν το Opus, που περιελάμβανε 200 εμπορικά ακίνητα συνολικής αξίας 75 εκατ. ευρώ, όπως γραφεία, καταστήματα, βιομηχανικά ακίνητα, αποθήκες κ.ά., ορισμένα από τα οποία ήταν ακίνητα φιλέτα. Η πλειονότητα αυτών των ακινήτων και συγκεκριμένα το 58% βρίσκεται στην Αττική, το 18% στη Θεσσαλονίκη, το 19% στη Μακεδονία (πλην Θεσσαλονίκης), στην Κεντρική Ελλάδα και στην Πελοπόννησο και το 5% στη νησιωτική χώρα (Ιόνια νησιά, Αιγαίο και Κρήτη).

Αγοραστής του πακέτου Opus, καθώς και ενός ακόμη μικρότερου με την επωνυμία Resi, που περιελάμβανε 138 οικιστικά ακίνητα αξίας 9 εκατ. ευρώ ήταν το επενδυτικό fund Brook Lane Capital, που έχει αγοράσει από την Alpha Bank τα ακίνητα που ανήκαν στο παρελθόν στην «Μπάμπης Βωβός - Διεθνής Τεχνική», έναντι τιμήματος 95 εκατ. ευρώ, και το κτήριο της Microsoft στη λεωφόρο Κηφισίας έναντι τιμήματος που ξεπέρασε τα 10 εκατ. ευρώ.

Νέα διαδικασία προσφορών για το rebranding του τουριστικού προϊόντος

Το Υφυπουργείο Τουρισμού απέρριψε όλες τις προσφορές που είχαν υποβληθεί αναφορικά με την προσπάθεια για προώθηση του τουριστικού προϊόντος της Κύπρου.

Έτσι, το Υφυπουργείο Τουρισμού θα προχωρήσει στις αμέσως επόμενες εβδομάδες σε νέα ανοικτή διαγωνιστική διαδικασία για τη διαμόρφωση του λογότυπου και, ακολούθως, σε ξεχωριστό ανοικτό διαγωνισμό για την παραγωγή του δημιουργικού υλικού για την προώθηση της Κύπρου. Για τις δύο αυτές διαδικασίες θα υπάρξει σχετική ενημέρωση από το Υφυπουργείο Τουρισμού το επόμενο διάστημα.

Σύμφωνα με επίσημη ανακοίνωση του Υφυπουργείου Τουρισμού, όπως είχε ανακοινώσει στις αρχές του 2019, στόχος του είναι να εκπονήσει μια νέα ταυτότητα (brand name) για την προώθηση του τουριστικού προϊόντος της Κύπρου. Η δημιουργία της νέας ταυτότητας τονίζει πως θεωρείται θεμελιώδης για την επίτευξη των στόχων της νέας εθνικής στρατηγικής για τον τουρισμό 2020-2030, που παρουσίασε πρόσφατα το Υφυπουργείο. Σύμφωνα με τους σχεδιασμούς του Υφυπουργείου, η νέα ταυτότητα θα παρουσιάζονταν για πρώτη φορά στη Διεθνή Τουριστική Έκθεση του Βερολίνου τον Μάρτιο του 2020. Μέσα σ’ αυτά τα πλαίσια, το Μάιο του 2019 το Υφυπουργείο Τουρισμού εκπόνησε όρους και προκλήσεις στην προκήρυξη ανοικτού διεθνούς διαγωνισμού ύψους 2 εκατ. ευρώ (400.000 ευρώ για τα επόμενα 5 χρόνια), με σκοπό την προμήθεια υπηρεσιών από εξειδικευμένο Οίκο ή

κοινοπραξία εξειδικευμένων Οίκων για τη δημιουργία της νέας ταυτότητας για τον κυπριακό τουρισμό.

Στην ανακοίνωση αναφέρεται πως οι προσφορές που είχαν ζητηθεί περιελάμβαναν τη δημιουργία νέου λογότυπου, τη δημιουργία και προετοιμασία όλων των απαραίτητων δημιουργικών υλικών για την υλοποίηση της νέας ταυτότητας, καθώς και το σχεδιασμό και την παραγωγή του δημιουργικού υλικού για όλες τις διαφημιστικές και εμπορικές δραστηριότητες του Υφυπουργείου.

“Η αξιολόγηση των προσφορών που είχαν υποβληθεί, από την Επιτροπή Αξιολόγησης που είχε συστήσει το Υφυπουργείο για το σκοπό αυτό, ολοκληρώθηκε πρόσφατα. Η Επιτροπή, αφού εξέτασε τους τεχνικούς φακέλους των προσφορών, κατέληξε στο συμπέρασμα ότι καμία από τις προσφορές που είχαν υποβληθεί δεν έλαβε τέτοια βαθμολογία ώστε να γίνει παραδεκτή και, ως εκ τούτου, εισηγήθηκε όπως ο διαγωνισμός τερματιστεί.

Ανεξαρτήτως της πιο πάνω εξέλιξης, το Υφυπουργείο Τουρισμού έχει ήδη ξεκινήσει να εφαρμόζει μια πιο σύγχρονη και πολυδιάστατη προώθηση του τουριστικού προϊόντος και της Κύπρου ως τουριστικού προορισμού. Μέσα σε αυτά τα πλαίσια, μεταξύ άλλων, θα παρουσιαστεί στις επόμενες τουριστικές εκθέσεις αλλά και σε όλες τις δράσεις του Υφυπουργείου, μια νέα εικόνα και φιλοσοφία προβολής (σε ό,τι αφορά τα τουριστικά περιττερα, το πληροφοριακό υλικό κ.α.).

Υγιείς αλλά με αστερίσκους οι Κύπριοι

Η Κύπρος δαπάνησε 1.674 ευρώ κατ' άτομο για την υγεία το 2017 σε σύγκριση με τον μέσο όρο της ΕΕ, που ήταν 2.884 ευρώ

Επιμέλεια ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΡΟΥΓΚΑΛΛΑΣ

Στα προφίλ υγείας ανά χώρα στη σειρά State of Health in the EU προχώρησε ο Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ), ώστε να παράσχει μια συνοπτική επισκόπηση της υγείας και των συστημάτων υγείας στην ΕΕ και στον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο σε συνάρτηση με τις σχετικές πολιτικές. Ο ΟΟΣΑ καταλήγει, μεταξύ άλλων, πως τα ποιοτικά χαρακτηριστικά του προφίλ της υγείας που έχει ο πληθυσμός της Κύπρου, είναι από τους υγιέστερους στην Ευρώπη. Συνολικά, 78 % του κυπριακού πληθυσμού αναφέρει ότι η υγεία του είναι καλή, έναντι περίπου 70 % στην ΕΕ. Ωστόσο, όπως και σε άλλες χώρες, τα άτομα με

Ο Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης σημειώνει πως το προσδόκιμο ζωής κατά τη γέννηση στην Κύπρο, στα 82,2 έτη, είναι από τα υψηλότερα στην ΕΕ.

χαμηλότερα εισοδήματα είναι λιγότερο πιθανό να αναφέρουν ότι η υγεία τους είναι καλή: μόνο το 65 % των ατόμων από ομάδες με χαμηλό εισόδημα ανέφεραν ότι η υγεία τους ήταν καλή το 2017, έναντι 86 % των ατόμων από ομάδες με υψηλό εισόδημα. Για το σύστημα υγείας αναφέρει πως, μέχρι πρόσφατα, οι υπηρεσίες υγείας παρέχονταν, αφενός, μέσω ενός συστή-

Ενώ η παχυσαρκία μεταξύ των ενηλίκων συμβαδίζει με τα επίπεδα της ΕΕ, το ποσοστό υπέρβαρων και παχύσαρκων παιδιών ηλικίας έξι έως εννέα ετών είναι εξαιρετικά υψηλό και διαμορφώνεται περίπου στο 43 %.

ματος υγείας χρηματοδοτούμενου από το κράτος, το οποίο έδινε το δικαίωμα στα τρία τέταρτα του πληθυσμού να έχουν πρόσβαση σε δωρεάν περίθαλψη στο σημείο χρήσης και, αφετέρου, μέσω του ιδιωτικού τομέα υγείας, ο οποίος δεν υπόκειται σε καμία ρύθμιση και οδηγούσε σε υψηλές άμεσες ιδιωτικές πληρωμές. Η συγκρότηση νέου Γενικού Συστήματος Υγείας ψη-

φίστηκε το 2017 και βρίσκεται επί του παρόντος σε διαδικασία υλοποίησης (από τον Ιούνιο του 2019). Στόχος του ΓεΣΥ, όπως αναφέρει, είναι να παράσχει καθολική κάλυψη του πληθυσμού, να βελτιώσει την προσβασιμότητα και να αντιμετωπίσει τις ανεπάρκειες όσον αφορά την παροχή υπηρεσιών. Αφώνοντας στην άκρη τα του ΓεΣΥ, ο Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας

και Ανάπτυξης σημειώνει πως το προσδόκιμο ζωής κατά τη γέννηση στην Κύπρο, στα 82,2 έτη, είναι από τα υψηλότερα στην ΕΕ. Το προσδόκιμο ζωής έχει αυξηθεί κατά πέντε έτη από το 2000, με ταχύτερο ρυθμό από τον αντίστοιχο στην ΕΕ συνολικά. Το προσδόκιμο ζωής των γυναικών στην Κύπρο είναι περίπου 84,2 έτη, έναντι 80,2 για τους άνδρες. Αυτή η διαφορά τεσ-

σάρων ετών μεταξύ των φύλων είναι ελαφρώς μικρότερη από τον μέσο όρο της ΕΕ (πέντε έτη). Στην έρευνα εξηγεί ότι η μείωση των ποσοστών θνησιμότητας από ισχαιμική καρδιοπάθεια, εγκεφαλικό επεισόδιο και διαβήτη κατά περισσότερο από 20 % από το 2004 και μετά έχει συμβάλει στη σημαντική αύξηση του προσδόκιμου ζωής. Ωστόσο, η κυριότερη αιτία προλαμβανόμενης θνησιμότητας είναι οι θάνατοι από καρκίνο του πνεύμονα και η θνησιμότητα από διαβήτη, που είναι η υψηλότερη στην ΕΕ. Γενικά, όπως αναφέρει ο ΟΟΣΑ, τα περισσότερα από τα τρία τέταρτα του κυπριακού πληθυσμού δηλώνουν ότι η κατάσταση της υγείας τους είναι καλή, ωστόσο, όπως και σε άλλες χώρες της ΕΕ, τα ποσοστά είναι μικρότερα στα άτομα με χαμηλότερο εισόδημα.

Κύπριοι, οι καπνιστές

Μπορεί να σημειώνεται στην έρευνα πως ο πληθυσμός της Κύπρου είναι από τους υγιέστερους στην Ευρώπη, ωστόσο –σχήμα οξύμωρο– περισσότεροι από ένας στους τέσσερις ενήλικους στην Κύπρο καπνίζουν σε καθημερινή βάση και η αναλογία αυτή είναι από τις υψηλότερες στην ΕΕ. Πρόσθετα, ενώ η παχυσαρκία μεταξύ των ενηλίκων συμβαδίζει με τα επίπεδα της ΕΕ, το ποσοστό υπέρβαρων και παχύσαρκων παιδιών ηλικίας έξι έως εννέα ετών είναι εξαιρετικά υψηλό και διαμορφώνεται περίπου στο 43 %. Επίσης, βάσει των στοιχείων του ΟΟΣΑ, οι ενήλικοι καπνιστές έχουν περίπου την ίδια ποσότητα αλκοόλ με τον μέσο όρο της ΕΕ, αλλά η ευκαιριακή άμεση κατανάλωση αλκοόλ στην Κύπρο είναι η χαμηλότερη στην ΕΕ. Τέλος, στην έρευνα σημειώνεται πως η ανάδυση

των συμπεριφορικών παραγόντων κινδύνου είναι υψηλότερη στα άτομα με χαμηλό εισόδημα και μορφωτικό επίπεδο και, συνεπώς, τα αποτελέσματα της συγκεκριμένης πληθυσμιακής ομάδας στον τομέα της υγείας είναι χειρότερα.

Μικρή δαπάνη

Η Κύπρος δαπάνησε 1.674 ευρώ κατ' άτομο (ή 6,7 % του ΑΕΠ) για την υγεία το 2017 σε σύγκριση με τον μέσο όρο της ΕΕ, που αντιστοιχεί σε 2.884 ευρώ (9,8 % του ΑΕΠ). Το ποσοστό των δημόσιων δαπανών (43 %) επί του συνόλου των δαπανών για την υγεία είναι το χαμηλότερο στην ΕΕ και έρχεται σε αντίθεση με τον μέσο όρο της ΕΕ, που είναι 79 %. Αντίθετα, οι ιδιωτικές δαπάνες υγείας, οι οποίες συνίστανται πρωτίστως σε άμεσες ιδιωτικές πληρωμές, ανήλθαν σε ποσοστό 56 % των συνολικών δαπανών, του ψηλότερου στην ΕΕ. Τα φάρμακα αποτελούν τη μεγαλύτερη συνιστώσα των άμεσων ιδιωτικών δαπανών, ακολουθούμενα από την εξωνοσοκομειακή περίθαλψη, όπως επισκέψεις σε ειδικούς ιατρούς και διαγνωστικές εξετάσεις. Η Κύπρος έχει το χαμηλότερο ποσοστό προλαμβανόμενης θνησιμότητας στην ΕΕ και χαμηλή θνησιμότητα από θεραπεύσιμες αιτίες, γεγονός που αντικατοπτρίζει τον χαμηλότερο αντίκτυπο των παραγόντων κινδύνου στους ενήλικους (εξαιρουμένου του καπνίσματος). Γενικά, οι αναφερόμενες ανικανοποίητες ανάγκες ιατρικής περίθαλψης, που οφείλονται κυρίως στους μεγάλους χρόνους αναμονής, είναι χαμηλές στην Κύπρο, αλλά είναι δέκα φορές υψηλότερες για τις ομάδες με χαμηλό εισόδημα σε σύγκριση με τις ομάδες με υψηλό εισόδημα.

Η Moebius αποφέρει μακροπρόθεσμα πλεονεκτήματα στις επιχειρήσεις

Η Κύπρος μπορεί να φτάσει σε υψηλά επίπεδα ψηφιακού μετασχηματισμού αν κάνει σημαντικά βήματα

Τα περισσότερα δικηγορικά γραφεία, εταιρείες θεματοφυλακής και οργανισμοί στον χρηματοοικονομικό τομέα χρησιμοποιούν μια σειρά από συστήματα, κάτι που δημιουργεί προκλήσεις για τους υπαλλήλους, και δυσκολία στην ανταλλαγή δεδομένων και συγχρονισμό των εργασιών. Το Moebius είναι ένα λογισμικό για την επίλυση καθημερινών επιχειρησιακών προβλημάτων που αντιμετωπίζουν δικηγόροι, εταιρείες παροχής διοικητικών υπηρεσιών, λογιστές και οποιαδήποτε εταιρεία διαχειρίζεται αρχεία. Ο Managing Director της Moebius Software Ltd, Pawel Mandalian αναφέρει στην «Κ» πως οι εταιρείες που χρησιμοποιούν το Moebius καταφέρνουν να μειώσουν τα έξοδα διαχείρισης, να αναβαθμίσουν

Η εταιρεία έχει αναπτύξει ένα ευκολόχρηστο λογισμικό για την επίλυση καθημερινών επιχειρησιακών προβλημάτων που αντιμετωπίζουν δικηγόροι, εταιρείες παροχής διοικητικών υπηρεσιών, λογιστές και οποιαδήποτε εταιρεία διαχειρίζεται αρχεία.

την ποιότητα των υπηρεσιών που προσφέρουν, να βελτιστοποιήσουν πολύπλοκες διαδικασίες και να έχουν εύκολα και ανά πάσα στιγμή αναλυτικές εκθέσεις και πρόσβαση σε δεδομένα για όλα τα θέματα της επιχείρησης.

- Σε τι εξειδικεύεται η Moebius ως εταιρεία υψηλής τεχνολογίας;

Η Moebius έχει αναπτύξει ένα ευκολόχρηστο λογισμικό για την επίλυση καθημερινών επιχειρησιακών προβλημάτων που αντιμετωπίζουν δικηγόροι, εταιρείες παροχής διοικητικών υπηρεσιών, λογιστές και οποιαδήποτε εταιρεία διαχειρίζεται αρχεία. Το λογισμικό αναπτύχθηκε από μια ομάδα προγραμματιστών και επαγγελματιών με πολυχρόνη πείρα στο χώρο, σε στενή συνεργασία με εταιρείες παροχής διοικητικών υπηρεσιών, δικηγορικά και λογιστικά γραφεία. Προσφέρουμε επίσης εξειδικευμένες συμβουλευτικές υπηρεσίες ούτως ώστε να δίνουμε στους πελάτες μας την κατάλληλη καθοδήγηση για την εφαρμογή ολοκληρωμένων συστημάτων διαχείρισης επιχειρήσεων.

- Τι καινοτόμο φέρνει η Moebius στο κυπριακό επιχειρείν;

Οι εταιρείες που χρησιμοποιούν το Moebius καταφέρνουν να μειώσουν τα έξοδα διαχείρισης, να αναβαθμίσουν την ποιότητα των υπηρεσιών που προσφέρουν, να βελτιστοποιήσουν πολύ-

Χρησιμοποιώντας το Moebius όλες οι εργασίες μπορούν να γίνουν μέσω ενός συστήματος, αναφέρει ο Managing Director της Moebius Software Ltd, Pawel Mandalian.

πλοκές διαδικασίες και να έχουν εύκολα και ανά πάσα στιγμή αναλυτικές εκθέσεις και πρόσβαση σε δεδομένα για όλα τα θέματα της επιχείρησης, κάτι που βοηθά στο να λαμβάνονται εύκολα και γρήγορα πλήρως ενημερωμένες αποφάσεις. Το Moebius διαθέτει πάνω από 20 ενότητες που καλύπτουν σχεδόν όλες τις ανάγκες των προαναφερθέντων εταιρειών. Κάθε ενότητα ξεχωριστά προσφέρει την ίδια ποιότητα λειτουργικότητας όσο ένα αυτόνομο σύστημα, και μπορούν να αγοραστούν και ως αυτόνομες λύσεις. Το Moebius έχει σχεδιαστεί με γνώμονα τον χρήστη, ούτως ώστε να ενισχύσει την παραγωγικότητα της εταιρείας. Ως εκ τούτου, έχουμε φροντίσει να υπάρχει η δυνατότητα εξοικονόμησης, για να μπορεί ο κάθε χρήστης να προσαρμόσει την επιφάνεια εργασίας του με βάση τις δικές του ανάγκες. Οι ενότητες καλύπτουν όλους τους τομείς μιας επιχείρησης, από διαχείριση ανθρώπινου δυναμικού μέχρι τιμολόγηση και διαχείριση πληρωμών, προσφέροντας, ανάμεσα σε άλλα: Διαχείριση αρχείων, Εταιρική Διαχείριση, Συμμόρφωση με μηχανισμό Κανόνων Κινδύνου, καταγραφή χρόνου εργασιών, καταγραφή εξόδων, εκθέσεις και διαχείριση ροής εργασιών. Με απλά λόγια, χρησιμοποιώντας το Moebius όλες οι εργασίες μπορούν να γίνουν μέσω ενός συστήματος, χωρίς να χρειάζεται ο χρήστης να εναλλάσσεται σε διαφορετικά συστήματα για Εταιρική διαχείριση, Διαχείριση

Νομικών Υποθέσεων, Διαχείριση Αρχείων, Συμμόρφωση και Καταγραφή Χρόνου.

Ψηφιοποίηση vs γραφειοκρατία

- Θεωρείτε πως η ψηφιοποίηση είναι το μόνο μέτρο που θα πατάξει την γραφειοκρατία στην Κύπρο;

Αν σκεφτούμε τη γραφειοκρατία με την ακριβή έννοια της λέξης – χρονοβόρες και πολύπλοκες γραμματειακές διαδικασίες – τότε, σίγουρα όχι. Η χρήση τεχνολογικών λύσεων που ψηφιοποιούν τις διαδικασίες αυτές είναι σίγουρα πολύ βοηθητική, αλλά η τεχνολογία από μόνη της δεν είναι αρκετή. Η πλήρης εκμετάλλευση οποιασδήποτε διαδικασίας ψηφιοποίησης εξαρτάται κι από άλλους παράγοντες. Είναι σημαντικό να σκεφτούμε και τον ανθρώπινο παράγοντα. Όχι μόνο το προσωπικό που βρίσκεται στην πρώτη γραμμή αλλά και τη διευθύνση και τη μέθοδο με την οποία ηγείται της επιχείρησης. Αρχικά, είναι αναγκαία η δημιουργία αποτελεσματικής πολιτικής και διαδικασιών σχεδιασμένων ως προς τη μείωση του γραμματειακού φόρτου. Έπειτα, στην εφαρμογή θα πρέπει να υπάρχουν κίνητρα που να προωθούν την αποδοτικότητα και την ανάγκη υιοθέτησης της τεχνολογίας. Το προσωπικό χρειάζεται καθοδήγηση από ικανή ηγεσία, που έχει συναισθηματική νοημοσύνη και εμπειρία να λύνει προβλήματα, που έχει

όραμα και σκέφτεται προοδευτικά λαμβάνοντας υπόψη ότι η επιτυχία βασίζεται σε επιπλέον παράγοντες όπως η εταιρική υπευθυνότητα. Θέτοντας την αποδοτικότητα στην παροχή υπηρεσιών ως προτεραιότητα θα μπορούσαμε μέσω της ψηφιοποίησης να πατάξουμε τη γραφειοκρατία.

- Σε τι επίπεδο βρίσκεται το κυπριακό δημόσιο σε σχέση με τον ψηφιακό μετασχηματισμό;

Το κυπριακό δημόσιο έχει βελτιωθεί αρκετά κατά τα τελευταία 10 με 20 χρόνια. Παρόλα αυτά, ο δημόσιος τομέας δεν έχει ακόμα εκμεταλλευτεί τις ευκαιρίες για ολοκληρωμένες διαδικτυακές υπηρεσίες στους πολίτες της. Θεωρώ ότι με το σωστό όραμα, που να βασίζεται στην καινοτομία, ο ψηφιακός μετασχηματισμός είναι δυνατός. Κάποια σχετικά παραδείγματα επιτυχούς μετασχηματισμού είναι τα eGovernment στην Εσθονία και eCitizen στην Πολωνία. Η Εσθονία μάλιστα έλαβε τον τίτλο της πιο εξελιγμένης ψηφιακής κοινωνίας από το περιοδικό Wired, αφού 99% των δημόσιων υπηρεσιών της είναι διαθέσιμες διαδικτυακά 24/7 μετά την εφαρμογή ενός εύλικτου ψηφιακού οικοσυστήματος. Κατά τη γνώμη μου, η Κύπρος μπορεί να φτάσει σε αυτά τα επίπεδα αρκεί να κάνει κάποια σημαντικά βήματα. Συνολικά, υπάρχει η ανάγκη εφαρμογής κοινών προδιαγραφών για όλους τους θεσμούς για να γίνεται πιο εύκολα η ανταλλαγή δεδομένων

και οι συναλλαγές μεταξύ τους. Χρειάζεται να υπάρχει προθυμία και, όπου είναι αναγκαία, η αλλαγή σε νόμους και κανονισμούς για να καλυφθεί και να στηριχθεί η διασυνδεσιμότητα μεταξύ κυβερνητικών οργάνων. Τέλος, αφού έχουν γίνει όλα τα πιο πάνω, χρειάζεται η παροχή δεδομένων API θα διευκολύνει την ανάπτυξη εφαρμογών για eΥπηρεσίες.

Υψηλή μόρφωση

- Υποθέτω ότι μία εταιρεία όπως η δική σας έχει ανάγκη από εξειδικευμένο προσωπικό. Στην Κύπρο υπάρχει τέτοιου είδους προσωπικό;

Ναι, στην Κύπρο γενικά έχουμε πολύ δυνατό ανθρώπινο δυναμικό, με υψηλή μόρφωση και δεξιότητες, που ψάχνει για τις κατάλληλες ευκαιρίες εργοδότησης και θέλει να είναι μέρος της καινοτομίας και της ανάπτυξης. Παραδείγματος χάριν, το προσωπικό του Moebius έχει εμπειρία από δεκαετίες εργασιών στην εταιρική διαχείριση, την ανάπτυξη λογισμικού και τη διαχείριση επιχειρήσεων σε ένα ευρύ φάσμα επιχειρηματικών κλάδων, όπως: Εταιρικές Υπηρεσίες, Τραπεζικές, Χρηματοοικονομικές Υπηρεσίες και Μάρκετινγκ.

- Από το 2015 έως σήμερα πως κρίνετε την πορεία της ψηφιακής συμμόρφωσης των κυπριακών επιχειρήσεων; Επιλέγουν αντίστοιχα λογισμικά με το δικό σας για την λειτουργία τους;

Μιλώντας για περιπτώσεις για τις οποίες γνωρίζω προσωπικά και μόνο, πολλές επιχειρήσεις που επιθυμούν να απλοποιήσουν χρόνους, και πολλές φορές ακραίες, διαδικασίες, να ενισχύσουν την αποδοτικότητα ή να συμμορφωθούν με μεγαλύτερη ευκολία με τους ρυθμιστικούς κανονισμούς, θα επιλέξουν ένα λογισμικό σαν το δικό μας. Οι κύριοι λόγοι για να επιλέξει κανείς ένα ενιαίο σύστημα που να καλύπτει διάφορες πλευρές μιας επιχείρησης είναι: η συνοχή των δεδομένων, η ολοκληρωμένη τεχνική υποστήριξη, η καλύτερη τιμή, η απλοποίηση της τεχνικής πολυπλοκότητας, και η δημιουργία μακροχρόνιας σχέσης με έναν και μόνο προάκτα. Τα περισσότερα δικηγορικά γραφεία, εταιρείες θεματοφυλακής και οργανισμοί στον χρηματοοικονομικό τομέα χρησιμοποιούν μια σειρά από συστήματα, κάτι που δημιουργεί προκλήσεις για τους υπαλλήλους, και δυσκολία στην ανταλλαγή δεδομένων και συγχρονισμό των εργασιών. Γενικά, ολοκληρωμένα συστήματα όπως η SAPSAGE ακόμα και η Moebius, αποφέρουν μακροπρόθεσμα πλεονεκτήματα, καλύτερη απόδοση της επένδυσης, και βελτίωση της αποδοτικότητας του προσωπικού. Λόγω των πιέσεων των ρυθμιστικών αρχών, οι εταιρείες πιθανότατα ότι κάνουν σε θέματα παραγωγικότητας κι εκεί η τεχνολογία διαδραματίζει καταλυτικό ρόλο οδηγώντας τις να υιοθετούν ενιαία συστήματα.

«Πράσινο» από Fitch για μικρότερο πλεόνασμα

Η μείωση του στόχου κατά 1% του ΑΕΠ θα έχει θετική επίπτωση στο χρέος, λένε στην «Κ» δύο κορυφαία στελέχη της

Συνέντευξη στην **ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΚΟΥΡΤΑΛΗ**

Ο Μικέλ Ναπολιτάνο, επικεφαλής κρατικών αξιολογήσεων Δυτικής Ευρώπης της Fitch και ο Πάου Λαμπρό, επικεφαλής αξιολογήσεων του οίκου για τον χρηματοπιστωτικό κλάδο, βρέθηκαν την περασμένη εβδομάδα στην Αθήνα στο πλαίσιο του συνεδρίου της Fitch για τις πιστωτικές προοπτικές της Ελλάδας και μίλησαν αποκλειστικά στην «Κ».

Καθώς η συνάντησή μας έγινε λίγα μόλις 24ωρα μετά την αναβάθμιση της χώρας σε «BB» με θετικές προοπτικές από τον οίκο και κατά την έξοδο-ορόσημο της Ελλάδας στις αγορές με το 15ετές, τα θέματα που είχαμε να συζητήσουμε ήταν πολλά. Αν και είναι αδύνατον να αποσπάσει κανείς το παραμικρό «σήμα» από τους οίκους αξιολόγησης για τις... διαθέσεις τους προσεχώς, ωστόσο ο κ. Ναπολιτάνο και ο κ. Λαμπρό μας έδωσαν έναν... οδικό χάρτη και τα βήματα-κλειδιά, που εάν ακολουθηθούν, τότε θα οδηγήσουν την Ελλάδα στην «επενδυτική βαθμίδα» και τις τράπεζες εκτός της κατηγορίας junk. Ο κ. Ναπολιτάνο εμφανίστηκε αισιόδοξος για την πορεία της ανάπτυξης και τον στόχο του 2,8% για φέτος, θεωρεί σημαντική τη μείωση των στόχων των πρωτογενών πλεονασμάτων, ενώ χαρακτηρίσε πετυχημένη την έκδοση του 15ετούς. Στη συνέχεια ο κ. Λαμπρό έδωσε τις εκτιμήσεις του για την πορεία της μείωσης των NPEs (βλέπει δείκτη NPE στο 25% φέτος) και τις προοπτικές κερδοφορίες, ενώ τόνισε ότι αναμένει αύξηση νέων δανείων φέτος.

— **Κύριε Ναπολιτάνο, ποιο είναι το μήνυμα που στέλνει η επιτυχής έκδοση του 15ετούς ομολόγου από τον ΟΑΔΗΧ σε εσάς αλλά και στις αγορές;**

— Στέλνει ένα θετικό μήνυμα, διότι εδραιώνει την παρουσία της Ελλάδας στις διεθνείς αγορές, κάτι το οποίο είναι θετικό και για άλλους εκδότες, τις ελληνικές τράπεζες και τις επιχειρήσεις. Η Ελλάδα δεν χρειάζεται πραγματικά να εκδώσει ομόλογα φέτος, δεδομένων και των ακαθάριστων χρηματοδοτικών αναγκών. Ο ΟΑΔΗΧ εκδίδει ομόλογα για να στείλει ένα μήνυμα στους επενδυτές και επίσης να δοκιμάσει την ποιότητα των επενδυτών. Η επιτυχημένη έκδοση του

Υπάρχει ένας σημαντικός αριθμός θεσμικών, μακροπρόθεσμων επενδυτών, που είναι πρόθυμοι να επενδύσουν στην Ελλάδα.

Ο στόχος για ανάπτυξη 2,8%, που έχει τεθεί από την κυβέρνηση, πιστεύουμε ότι είναι εφικτός.

15ετούς ομολόγου δείχνει ότι υπάρχει ένας σημαντικός αριθμός θεσμικών επενδυτών, μακροπρόθεσμων επενδυτών, που είναι πρόθυμοι να επενδύσουν στην Ελλάδα, που έχουν εμπιστοσύνη στη χώρα.

— **Στην πρόσφατη έκθεση αξιολόγησης η Fitch αναφέρει ότι βασική υπόθεση για τις εκτιμήσεις της είναι η μείωση του στόχου για τη πρωτογενή πλεονάσματα κατά 1% (από το 2021). Πώς καταλήξατε σε αυτό το ποσοστό; Και στην περίπτωση που οι θεσμοί δεν συμφωνήσουν στη μείωση, θα επηρεαστεί η αξιολόγηση της Ελλάδας;**

— Αυτό που γράψαμε στην έκθεση βασίζεται στην ανάλυσή μας ότι εάν το πρωτογενές πλεόνασμα μειωθεί κατά 1% και τα έσοδα χρησιμοποιηθούν για τη χρηματοδότηση μετρώων φιλικών προς την ανάπτυξη, ο αντίκτυπος στην πορεία του χρέους, θα μπορούσε να είναι πραγματικά θετικός.

Το πώς καταλήξαμε στο 1% της μείωσης έχει απλώς να κάνει με το γεγονός ότι το ποσοστό αυτό έχει ήδη αναφερθεί ευρέως στον Τύπο, και όχι για να στείλουμε ένα μήνυμα προς τους πιστωτές. Για να είμαστε σαφείς, η πρόβλεψή μας για πλεόνασμα 2,5% το 2021 βασίζεται στην ανάλυση αυτή και υποθέτουμε ότι η μείωση θα συμφωνηθεί με τους πιστωτές. Αυτό που λέμε ουσιαστικά είναι ότι η μείωση του πρωτογενούς πλεονά-

Η Ελλάδα εδραιώνει την παρουσία της στις αγορές, τονίζει ο επικεφαλής κρατικών αξιολογήσεων Δυτικής Ευρώπης της Fitch, Μικέλ Ναπολιτάνο.

σματος στο 2,5% του ΑΕΠ δεν θα ήταν αρνητική για τη δυναμική του χρέους και θα μπορούσε να αποδειχθεί θετική για την πιστοληπτική ικανότητα της Ελλάδας εάν υπήρχε θετική επίδραση στην ανάπτυξη.

— **Η μείωση του στόχου του πρωτογενούς πλεονάσματος είναι μία από τις βασικές διεκδικήσεις της ελληνικής κυβέρνησης με στόχο να εξασφαλίσει πρόσθετο δημοσιονομικό χώρο. Οι άλλες αφορούν τη χρήση των SMPs και ANFAs για τη χρηματοδότηση επενδύσεων και τη μεταφορά των υπερπλεονασμάτων. Μία συμφωνία σε αυτά τα μέτωπα θα ήταν θετική για την αξιολόγηση της Ελλάδας;**

— Εάν υπάρξει συμφωνία σχετικά με τα τρία αιτήματα που η ελληνική κυβέρνηση καταθέσει στους πιστωτές, αυτό θα σήμαινε ότι η Ελλάδα βρίσκεται σε καλό δρόμο, προοδεύει σε αρκετούς

τομείς που είναι επίσης σημαντικοί για την αξιολόγηση της Fitch, θα ήταν σημάδι ότι τα πράγματα κινούνται προς τη σωστή κατεύθυνση. Είναι πολύ νωρίς για να διαπιστωθεί εάν το πακέτο θα μπορούσε να έχει θετικό πιστωτικό αντίκτυπο.

— **Η ελληνική κυβέρνηση στοχεύει στην ανάκτηση της «επενδυτικής βαθμίδας» έως τα μέσα του 2021. Πιστεύετε ότι μπορεί να επιτευχθεί και ποιοι είναι οι παράγοντες που θα οδηγήσουν σε αυτό το «ορόσημο»;**

— Η επιστροφή στην «επενδυτική βαθμίδα» έως τα μέσα του 2021 είναι δύσκολη αλλά όχι ανέφικτη. Οι κύριοι παράγοντες που εξετάζουμε είναι:

Πρώτον, οι εξελίξεις με τις επενδύσεις. Για να είμαστε σίγουροι για το ελληνικό story και την ανάλυση της βιωσιμότητας του ελληνικού χρέους με την πάροδο του χρόνου,

η Ελλάδα πρέπει να αναπτυχθεί με βιώσιμους ρυθμούς και δεδομένης της κατάρρευσης των επενδύσεων από την αρχή της κρίσης, υπάρχει ανάγκη για επενδύσεις σε αρκετούς τομείς της οικονομίας. Συνεπώς, οι εξελίξεις στις επενδύσεις, η ικανότητα προσέλκυσής τους, οι μεταρρυθμίσεις που προσπαθούν να καταστήσουν την Ελλάδα πιο ελκυστική για επενδύσεις, είναι κάτι που μπορεί να σπρίξει την ανοδική τάση στις αξιολογήσεις.

Ο δεύτερος παράγοντας είναι ο τραπεζικός κλάδος. Η επιτάχυνση της μείωσης των μη εξυπηρετούμενων δανείων, ο τρόπος με τον οποίο θα λειτουργήσει στην πράξη το σχέδιο «Ηρακλής», η μεταρρύθμιση του πτωχευτικού κώδικα και εάν επιταχύνει τη βελτίωση των μεγεθών των τραπεζών, εάν υπάρξουν αναβαθμίσεις των ελληνικών τραπεζών, είναι επίσης παράγοντες που θα επηρέαζαν την πιστοληπτική ικανότητα της Ελλάδας.

Τρίτον, είναι η διατήρηση της δημοσιονομικής σύνεσης. Ασφαλώς, η δημοσιονομική επίδοση της Ελλάδας ήταν αξιοσημείωτη. Θεωρούμε πως η διατήρηση πρωτογενών πλεονασμάτων με τον τρόπο δημοσιονομικής προσαρμογής που έχουμε δει στο πρόσφατο παρελθόν, δηλαδή την υπερβολική εξάρτηση στις αυξήσεις φόρων και την υποεκτέλεση των κεφαλαιουχικών δαπανών, δεν είναι βιώσιμη στο μεσοπρόθεσμο διάστημα. Η νέα κυβέρνηση στοχεύει σε μια αλλαγή αυτού του μείγματος, και αυτό το χαίρεται. Ετσι, λοιπόν, εάν υπάρχουν περαιτέρω ενδείξεις ότι η Ελλάδα διατηρεί μια συνετή δημοσιονομική στάση, ενώ παράλληλα εξισορροπεί το μείγμα των δημοσιονομικών πολιτικών, είναι κάτι που θα το δούμε θετικά.

Είναι δύσκολο να προσδιοριστεί ποσοτικά ο αντίκτυπος των παραπάνω, αλλά εάν παρατηρήσουμε σταδιακή πρόοδο σε αυτούς τους τρεις τομείς συγχρόνως, η αξιολόγηση της Ελλάδας θα μπορούσε να αυξηθεί αρκετά γρήγορα.

— **Η Fitch προχώρησε στην αναβάθμιση των προβλέψεων για την ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας για το διάστημα 2019-2021 (στο 2,2% το 2019 από 1,9%, στο 2,5% από 2,2% το 2020 και στο 2,5% από 2% το 2021). Τι σας οδήγησε σε αυτήν την αναβάθμιση και θεωρείτε πως ο στόχος της**

κυβέρνησης για 2,8% ανάπτυξη φέτος είναι εφικτός;

— Είναι γεγονός ότι είναι γενικά δύσκολο να προβλεφθεί το ελληνικό ΑΕΠ, καθώς οι αριθμοί είναι αρκετά ασταθείς. Στην προηγούμενη έκθεσή μας τον Αύγουστο του 2019 τα στοιχεία για το πρώτο εξάμηνο του έτους ήταν πραγματικά αρκετά αδύναμα και στη συνέχεια υπήρξε μια ανοδική αναθεώρηση. Οι λόγοι για τους οποίους αναθεωρήσαμε την πρόβλεψη είναι πολλοί. Η ροή δεδομένων από το 2019 έχει δείξει μια αρκετά ανθεκτική εικόνα. Έχουμε μια σαφή επιβράδυνση στην Ευρωζώνη, το εξωτερικό εμπόριο είναι αδύναμο, αλλά οι ελληνικές εξαγωγές αποδείχθηκαν ανθεκτικές και πιστεύουμε ότι αυτό είναι το αποτέλεσμα πολλών παραγόντων. Οι ελληνικές εξαγωγές είναι πιο ανταγωνιστικές από ό, τι παλαιότερα. Επίσης, μετά τις εκλογές σημειώθηκε μεγάλη ώθηση στους δείκτες εμπιστοσύνης, σε συνδυασμό με την αύξηση του διαθέσιμου εισοδήματος και αυτοί οι παράγοντες αναμένεται να σπρίξουν την κατανάλωση.

Θεωρούμε επίσης ότι μια σημαντική υπόθεση –και πιθανόν αυτό μπορεί να εξηγήσει τη διαφορά στις προβλέψεις μας σε σύγκριση με τους πιστωτές– είναι ότι αναμένουμε κάποια αύξηση των επενδύσεων το 2020 και το 2021. Ο κλάδος ακινήτων, για παράδειγμα, είναι ένας κλάδος όπου οι επενδύσεις αυξάνονται και πιστεύουμε ότι η δυναμική θα βελτιωθεί περαιτέρω. Συνεπώς, οι δείκτες εμπιστοσύνης είναι σε υψηλά επίπεδα, η αγορά εργασίας έχει βελτιωθεί, η δυναμική του διαθέσιμου εισοδήματος είναι αρκετά θετική, οι συνθήκες χρηματοδότησης βελτιώνονται και η προσοχή των διεθνών επενδυτών προς την Ελλάδα είναι μεγαλύτερη. Νομίζουμε ότι υπάρχουν όλα τα συστατικά για να υπάρξει θετική δυναμική στην ανάπτυξη και γι' αυτό και αναθεωρήσαμε την αξιολόγηση της Ελλάδας. Το 2,5% πιστεύουμε ότι είναι αρκετά «επιφυλακτική» πρόβλεψη, καθώς εξακολουθεί να υποθέτει ότι οι ακαθάριστες πάγιες επενδύσεις θα είναι αρκετά υποτονικές και η ιδιωτική κατανάλωση επίσης. Επομένως, το 2,8% το οποίο στοχεύει η κυβέρνηση πιστεύουμε ότι είναι εφικτό, αλλά προς το παρόν προτιμούμε να επιμεινουμε στο 2,5%, προτιμούμε να είμαστε προσεκτικοί.

Σημαντικό το σχέδιο «Ηρακλής» για τα κόκκινα δάνεια, αλλά δεν αρκεί

Περνώντας στις τράπεζες, ο Πάου Λαμπρό επικεφαλής αξιολογήσεων της Fitch για τον χρηματοπιστωτικό κλάδο τόνισε πως είναι σημαντικό να λυθεί άμεσα το θέμα για τη στάθμιση κινδύνου των τίτλων του «Ηρακλή», ενώ επισήμανε πως οι πιέσεις στην κερδοφορία των τραπεζών θα συνεχιστούν.

— **Κύριε Λαμπρό, το σχέδιο «Ηρακλής» το οποίο προωθείται, αρκεί για την επιστροφή των NPEs των ελληνικών τραπεζών στην ευρωπαϊκή «κανονικότητα»; Είναι κρίσιμη για τη Fitch η μηδενική στάθμιση κινδύνου στους τίτλους που θα εκδοθούν στο πλαίσιο του σχεδίου;**

— Το σχέδιο «Ηρακλής APS» είναι ένα σημαντικό θετικό βήμα για την επιτάχυνση της μείωσης των NPEs, αλλά θα πρέπει να συμπληρωθεί από μια μεγαλύτερη οργανική μείωση των NPEs από τις τράπεζες (συμπεριλαμβανομένων περισσότερων ανακτήσεων και χαμηλότερων ποσοστών εκ νέου αθέτησης).

Άλλες συστημικές λύσεις, συμπεριλαμβανομένων της πρότασης από την ΤτΕ, θα μπορούσαν επίσης να επιταχύνουν την περαιτέρω τη μείωση των NPE. Το APS παρέχει εγγυήσεις ύψους περίπου 12 δισ. ευρώ για τα τιμημένα υψηλές διασφάλισης (senior), καλύπτοντας περίπου 40 δισ. ευρώ NPE, περισσότερο από το ήμισυ των σημερινών επιπέδων. Πράγματι, αντιλαμβανόμαστε ότι η στάθ-

Η Fitch είναι θετική στα σχέδια των τραπεζών για μείωση των δεικτών κόκκινων δανείων σε μονοψήφια επίπεδα σε 2-4 χρόνια, αν και υπάρχουν κίνδυνοι.

μιση κινδύνου των senior τίτλων εξακολουθεί να αποτελεί βασική εκκρεμότητα και ευαίσθητο στοιχείο στην εφαρμογή του APS. Ωστόσο, είμαστε θετικοί ότι αυτό θα αντιμετωπιστεί προς όφελος της επιτυχίας του σχεδίου, περιορίζοντας τον αντίκτυπο στα κεφάλαια των τραπεζών.

— **Είναι τελικά εφικτός ο στόχος των ελληνικών τραπεζών για μονοψήφιους δείκτες NPE σε διάστημα 2-4 ετών;**

— Μέχρι στιγμής, οι ελληνικές τράπεζες έχουν ανακοινώσει ότι σχεδιάζουν να χρησιμοποιήσουν περίπου 8 δισ. ευρώ των εγγυήσεων του APS για τιτλοποιήσεις, που αντιπροσωπεύουν περίπου 25 δισ. ευρώ NPEs. Βάσει αυτής της χρήσης και άλλων συμπληρωματικών μέτρων, εκτιμούμε ότι ο δείκτης NPE θα μπορούσε να μειωθεί σε περίπου 25% στα τέλη του 2020, ο οποίος εξακολουθεί να είναι σημαντικά υψηλός σε σχέση με τα ευρωπαϊκά πρότυπα. Επί του παρό-

Θα χρειαστεί χρόνος για τις ελληνικές τράπεζες ώστε να φτάσουν σε ικανοποιητικά επίπεδα κερδοφορίας, λέει ο Πάου Λαμπρό, επικεφαλής αξιολογήσεων της Fitch για τον χρηματοπιστωτικό κλάδο.

ντος, μόνο οι κυπριακές τράπεζες έχουν δείκτη NPE άνω του 20%. Πάντως, η Fitch είναι θετική σε ό,τι αφορά τα σχέδια των τραπεζών για μείωση των δεικτών NPE σε μονο-

ψήφια επίπεδα σε 2-4 χρόνια, αν και υπάρχουν κίνδυνοι εκτέλεσης. Τα σχέδια αυτά εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από τη σταθερότητα του επιχειρησιακού περιβάλλοντος

και την επενδυτική διάθεση για τα ελληνικά προβληματικά περιουσιακά στοιχεία –η οποία μέχρι στιγμής –καθώς τα σχέδια εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από τις πωλήσεις NPEs και τις τιτλοποιήσεις. Ένας άλλος σημαντικός παράγοντας είναι οι εξελίξεις στο νομικό πλαίσιο, ιδιαίτερα ο αντίκτυπος της επέκτασης του νόμου περί προστασίας της α' κατοικίας μέχρι το τέλος Απριλίου και το νέο πτωχευτικό δίκαιο που αναμένεται τον Μάιο.

— **Γιατί η Fitch αξιολογεί τις ελληνικές τράπεζες με «CCC», παρά το γεγονός ότι η Ελλάδα βρίσκεται στο «BB», και πολλές βαθμίδες υψηλότερα;**

— Οι θετικές εξελίξεις του λειτουργικού περιβάλλοντος, που αντικατοπτρίζονται στην αναβάθμιση της Ελλάδας σε «BB» με θετικές προοπτικές, είναι πράγματι σημαντικές για τα πιστωτικά χαρακτηριστικά και τις επιχειρηματικές προοπτικές των τραπεζών. Ωστόσο, εξακολουθούμε να αξιολογούμε τις τέσσερις συστημικές τράπεζες στην κατηγορία «CCC», δεδομένου του μεγάλου αποθέματος των μη εξυπηρετούμενων ανογιμάτων και του γεγονότος ότι η κεφαλαιοποίηση παραμένει ιδιαίτερα ευάλωτη στις διαταραχές της ποιότητας του ενεργητικού.

Εναυσμα για την αναβάθμιση των αξιολογήσεων των ελληνικών τραπεζών θα ήταν η σημαντική μείωση των αποθεμάτων NPE, χω-

ρίς να υπονομεύεται σημαντικά το κεφάλαιο των τραπεζών. Η εξέλιξη της κερδοφορίας –δηλαδή η εσωτερική παραγωγή κεφαλαίου– καθώς και η θέση ρευστότητας αποτελούν επίσης σημαντικούς παράγοντες στην εκτίμησή μας.

— **Αναφορικά με την κερδοφορία καθώς και τον νέο δανεισμό αναμένεται βελτίωση φέτος;**

— Περιμένουμε κάποια βελτίωση στη λειτουργική κερδοφορία των ελληνικών τραπεζών, με τη στήριξη των μέτρων περικοπής κόστους και της προόδου στην ποιότητα των στοιχείων ενεργητικού. Η συμβολή των εσόδων από προμήθειες θα πρέπει επίσης να είναι θετική χάρη στην αύξηση των πληρωμών με συναλλαγές και στην αύξηση της δραστηριότητας του bancassurance.

Όσον αφορά τον νέο δανεισμό, αναμένουμε ότι οι τράπεζες θα αυξήσουν τις χορηγήσεις δανείων κυρίως στον εταιρικό τομέα, ο οποίος θα αντισταθμίσει εν μέρει την απομόχλευση του αποθέματος των συνολικών δανείων.

Παρά τις θετικές αυτές εξελίξεις, η λειτουργική κερδοφορία του κλάδου ωστόσο θα παραμείνει χαμηλή, επηρεασμένη από τις υψηλές προβλέψεις για επισφαλείς απαιτήσεις και τις πιέσεις από το περιβάλλον χαμηλών επιτοκίων. Κατά την άποψή μας, θα χρειαστεί χρόνος για τις ελληνικές τράπεζες να φτάσουν σε ικανοποιητικά επίπεδα κερδοφορίας.

Ελλειμμα ανταγωνιστικότητας και στην προσέλκυση ταλέντων

Στην 47η θέση διεθνώς, κάτω από Πολωνία και Αζερμπαϊτζάν η Ελλάδα

Της **ΡΟΥΛΑΣ ΣΑΛΟΥΡΟΥ**

Στην 47η θέση, κάτω από χώρες όπως η Πολωνία, το Αζερμπαϊτζάν και οι Φιλιππίνες, κατατάσσεται η Ελλάδα στον Δείκτη Ανταγωνιστικότητας Ταλέντων (GTCI).

Από το συνολικό δείγμα των 132 χωρών της έκθεσης, που εκπονείται κάθε χρόνο από το INSEAD σε συνεργασία με την Adecco Group και την Google, την πρώτη θέση καταλαμβάνει η Ελβετία και ακολουθούν Ηνωμένες Πολιτείες και Σιγκαπούρη.

Στη γεωγραφική περιφέρεια της Ευρώπης, η Ελλάδα ανέρχεται 26η από τις 38 χώρες που εξετάστηκαν, ενώ στην κατηγορία χωρών υψηλού εισοδήματος, η Ελλάδα κατατάσσεται 42η. Έτσι, τόσο η βαθμολογία GTCI της Ελλάδας όσο όμως και το κατά κεφαλήν ΑΕΠ είναι χαμηλότερα από τα αντίστοιχα των ευρωπαϊκών χωρών και, κατά συνέπεια, ο βαθμός ανταγωνιστικότητας της χώρας μας σε σχέση με την εύρεση ταλέντων θεωρείται αναμενόμενος, δεδομένου του επιπέδου του εισοδήματος της χώρας.

Όπως επίσης, εάν η κατάταξη της χώρας μας συγκριθεί με τον αμέσως προηγούμενο χρόνο, θα φανεί ότι η Ελλάδα κάνει θέσεις στην ανταγωνιστικότητα, συμπέρασμα που από τους ίδιους τους ερευνητές δεν θεωρείται ορθό, καθώς κάθε χρόνο προστίθενται και νέες χώρες.

Έτσι, η Ελλάδα φέτος τοποθετείται στην 47η θέση του δείκτη GTCI, μεταξύ 132 χωρών, έναντι της 45ης θέσης του 2019, όταν όμως συμμετείχαν 125 χώρες.

Η βαθμολογία της Ελλάδας επηρεάζεται σημαντικά από την περιορισμένη εξωστρέφεια της χώρας συγκριτικά με τα κράτη που μας ανταγωνίζονται στο συγκεκριμένο πεδίο.

Η Ελβετία διατηρεί την πρώτη θέση, μπροστά από τις ΗΠΑ.

Το κυριότερο πλεονέκτημα της Ελλάδας σχετίζεται με τον πυλώνα διατήρησης ταλέντων (Retain). Στον αντίποδα, το μεγαλύτερο πε-

ριθώριο βελτίωσης παρατηρείται στον πυλώνα προσέλκυσης ταλέντων (Attract), του οποίου ο υποπυλώνας της εξωστρέφειας (External Openness) εμφανίζει χαμηλά ποσοστά.

Αναφερόμενος στην κατάταξη της Ελλάδας, ο επικεφαλής του Cluster Ελλάδας - Βουλγαρίας του ομίλου Adecco Κωνσταντίνος Μυλωνάς σημειώνει πως παρουσιάζει σχετικά καλές επιδόσεις στον πυλώνα της «Διατήρησης»,

γεγονός που σχετίζεται κυρίως με ολοένα και περισσότερη σταθεροποίηση της ελληνικής οικονομίας. Βέβαια ο κ. Μυλωνάς αναφέρεται και στη χειρότερη επίδοση της Ελλάδας, που γι' άλλη μία χρονιά αφορά την ενεργοποίηση και την προσέλκυση ταλέντων, επισημαίνοντας ότι η βαθμολογία επηρεάζεται σημαντικά από την περιορισμένη εξωστρέφεια της χώρας συγκριτικά με τις χώρες που ανήκουν στις ομάδες των ανταγωνιστών μας.

Το 2020 τις κορυφαίες θέσεις στον Δείκτη Ανταγωνιστικότητας Παγκόσμιου Ταλέντου εξακολουθούν να κατέχουν χώρες υψηλού εισοδήματος. Οι ευρωπαϊκές χώρες εξακολουθούν να κυριαρχούν κρατώντας 17 από τις 25 καλύτερες θέσεις, ενώ η Ελβετία διατηρεί την πρώτη θέση, μπροστά από τις ΗΠΑ. Ακολουθούν η Σιγκαπούρη (3η) και χώρες από τη Βόρεια Ευρώπη, όπως η Σουηδία (4η), η Δανία (5η), η Ολλανδία (6η) και η Φινλανδία (7η). Στο άλλο άκρο της κλίμακας, η Υεμένη έρχεται τελευταία, στην 132η θέση, κάτω από αφρικανικές χώρες όπως η Ανγκόλα, η Λαϊκή Δημοκρατία του Κονγκό και το Μπουρούντι.

Πρώτη πόλη με την υψηλότερη βαθμολογία στην προσέλκυση ταλέντων είναι η Νέα Υόρκη, ακολουθεί 2ο το Λονδίνο και 3η η Σιγκαπούρη. Τη δεκάδα συμπληρώνουν τρεις πόλεις των ΗΠΑ, Σαν Φρανσίσκο (4η), Βοστώνη (5η) και Λος Άντζελες (9η), δύο από την Ευρώπη, Παρίσι (7η) και Μόναχο (10η), και δύο από την Ανατολική Ασία: το Χονγκ Κονγκ (6η) και το Τόκιο (8η).

Σε ιστορικά χαμηλά οι αποδόσεις των ομολόγων

Της **ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ ΚΟΥΡΤΑΛΗ**

Σε νέο ιστορικό χαμηλό υποχώρησαν οι αποδόσεις των ελληνικών ομολόγων χάρη στα θετικά σχόλια της Κριστίν Λαγκάρντ αλλά και στις ενδείξεις ότι η Ευρώπη δείχνει πλέον περισσότερη ευελιξία στις χώρες που βρέθηκαν σε προγράμματα διάσωσης, κάτι που δίνει ένα θετικό «σήμα» για τις δικδικήσεις της Ελλάδας στο δημοσιονομικό μέτωπο. Πιο αναλυτικά, η απόδοση του ελληνικού 10ετούς ομολόγου υποχώρησε στο 1,12% με πτώση της τάξης του 5% από τα επίπεδα της Τετάρτης και σε νέα ιστορικά χαμηλά, ενώ νέο χαμηλό άγγιξε και η απόδοση στο 5ετές ομόλογο, η οποία διαμορφώθηκε στο 0,32% με πτώση 14%.

Δηλώσεις Λαγκάρντ

Μιλώντας στην επιτροπή οικονομικών υποθέσεων του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, η επικεφαλής της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, Κριστίν Λαγκάρντ, τόνισε ότι η ελληνική οικονομία συνεχίζει να βελτιώνεται και ενισχύονται οι πιθανότητες η ΕΚΤ να αγοράσει ελληνικό χρέος βάσει του προγράμ-

Παράθυρο για ένταξη των ελληνικών ομολόγων στο πρόγραμμα ποσοτικής χαλάρωσης (QE) άνοιξε η επικεφαλής της ΕΚΤ, Κριστίν Λαγκάρντ.

ματος ποσοτικής χαλάρωσης QE. «Εάν η κατάσταση συνεχίσει να βελτιώνεται και με βάση τα κριτήρια που θέτουμε για τις αγορές τίτλων, είμαι αρκετά βέβαιη ότι τα ελληνικά ομόλογα θα γίνουν και αυτά επιλέξιμα», δήλωσε η κ. Λαγκάρντ.

Δεδομένου ότι τα ελληνικά ομόλογα, μετά και την πρόσφατη ανα-

βάθμιση της Ελλάδας από τη Fitch και στο «BB» με θετικές προοπτικές, βρίσκονται δύο σκαλοπάτια χαμηλότερα από την «επενδυτική βαθμίδα», δεν είναι στην παρούσα φάση επιλέξιμα για το QE. Στόχος της ελληνικής κυβέρνησης είναι η επίτευξη αυτού του οροσήμου στο α' εξάμηνο του 2021. Καθώς η νομισματική πολιτική της ΕΚΤ αλλά και οι αναβαθμίσεις της αξιολόγησης της Ελλάδας αναμένεται ότι θα συνεχιστούν, ο στόχος αυτός πλέον δεν θεωρείται ανέφικτος. Σημειώνεται πως η επόμενη προγραμματισμένη αξιολόγηση της Ελλάδας είναι στις 24 Απριλίου από S&P και DBRS – οι οποίοι μάλιστα ήδη δίνουν θετικές προοπτικές στη χώρα, και ακολουθεί η Moody's στις 8 Μαΐου. Όπως δήλωσε πρόσφατα στην «Κ» ο επικεφαλής κρατικών αξιολογήσεων Δυτικής Ευρώπης της Fitch, Μικέλ Ναπολιτάνο, η επιστροφή στην «επενδυτική βαθμίδα» έως τα μέσα του 2021 είναι δύσκολη αλλά όχι ανέφικτη. Εάν υπάρξει σταδιακή πρόοδος στα μέτωπα των επενδύσεων, των τραπεζών και της διατήρησης της δημοσιονομικής σύνεσης, η αξιολόγηση της Ελλάδας

θα μπορούσε να αυξηθεί αρκετά γρήγορα, τόνισε χαρακτηριστικά.

Οι εξελίξεις στην Κύπρο

Θετικό αέρα στους ελληνικούς τίτλους έδωσαν και οι εξελίξεις με την Κύπρο, όπου ο ESM της έδωσε πράσινο φως για την πρόωρη αποπληρωμή των 6,3 δισ. ευρώ προς το ΔΝΤ, χωρίς την απαίτηση της υποχρεωτικής αποπληρωμής ανάλογου ποσού προς τον μηχανισμό. «Η απόφαση του ESM δείχνει πως η Ευρώπη έχει αρχίσει και γίνεται πιο ευέλικτη προς τις χώρες οι οποίες βρέθηκαν σε προγράμματα διάσωσης, και αυτό βελτιώνει ακόμη περισσότερο το κλίμα απέναντι στην Ελλάδα», σημείωσε ο Μαρ Κερνς, στρατηγικός αναλυτής της Rabobank. Η Ελλάδα θέλει φέτος να προχωρήσει σε δεύτερη αποπληρωμή των ακριβών δανείων του ΔΝΤ, ενώ ζητεί περισσότερη ευελιξία από τους Ευρωπαίους πιστωτές έτσι ώστε η «δημιουργθεί» περαιτέρω δημοσιονομικός χώρος, διεκδικώντας τη μείωση των στόχων για τα πλεονάσματα από το 2021 καθώς και τη χρήση των κερδών από τα ANFAS/SMPs για επενδύσεις.

Επιμένει στη δημοσιονομική πειθαρχία ο Μπομπ Τράα

Κόντρα στο ρεύμα της εποχής, που διαπιστώνει σημαντική βελτίωση της βιωσιμότητας του δημοσίου χρέους και διεκδικεί μείωση του στόχου των πρωτογενών πλεονασμάτων, κινήθηκε ο Μπομπ Τράα, πρώην επικεφαλής του γραφείου του ΔΝΤ στην Ελλάδα την περίοδο 2010-2013, κατά την παρουσίαση του βιβλίου του «Το σχέδιο του Οδυσσέα – Το μεγάλο ταξίδι προς ένα βιώσιμο χρέος», το οποίο βασίστηκε σε μεγάλο βαθμό στα άρθρα του στην «Καθημερινή».

«Μην ενδίδετε στις σειρήνες του χρέους», είπε ο κ. Τράα, θυμίζοντας ότι το 2032, οπότε και λήγει η περίοδος κατά την οποία

θεωρείται βιώσιμο το χρέος, είναι σε μόλις 12 χρόνια. «Μην αρχίσετε να μειώνετε τα πρωτογενή πλεονάσματα», προέτρεψε, προσθέτοντας ότι αν υπάρχουν περιθώρια, σκόπιμο θα ήταν να αξιοποιηθούν για να πληρωθεί το χρέος νωρίτερα.

Λάτρης των αριθμών, ο κ. Τράα κατέγραψε μεταξύ άλλων αύξηση της απασχόλησης του δημοσίου τομέα κατά 20% από το 2001, έναντι μείωσης κατά 12% στον ιδιωτικό τομέα. Εκτίμησε ότι ο μακροπρόθεσμος ρυθμός ανάπτυξης μετά bias αγγίζει το 1%, μίλησε για στασιμότητα των επενδύσεων και επικαλέσθηκε τα στοιχεία του ισοζυγίου –ελλειμματικού, παρά την

κρίση– για να σημειώσει ότι η Ελλάδα έχει πρόβλημα προσφοράς, γι' αυτό χρειάζεται επενδύσεις.

Στην παρουσίαση, ο ακαδημαϊκός και πρόεδρος της Alpha Bank Βασίλης Ράπανος συμφώνησε ότι δεν είναι σκόπιμο να μειωθούν τα πρωτογενή πλεονάσματα. Υποστήριξε ότι παρά τις μεταρρυθμίσεις που έγιναν, άλλες έμειναν πίσω. Ακόμη η νοσοκομεία δεν δημοσιεύουν ισολογισμούς, ανέφερε. Η Μιράντα Σαφά, διευθύνουσα σύμβουλος της EF Consulting, επισήμανε ότι η προαρμογή έγινε με ύφεση και όχι με μεταρρυθμίσεις. Ο γενικός διευθυντής του IOBE Νίκος Βέττας είπε ότι η κρίση δεν τελειώ-

σε, ότι τα προγράμματα «δεν δούλεψαν, ήταν μια αποτυχία», καθώς η χώρα μπορεί να μην καταστράφηκε, αλλά η δομή της οικονομίας της ελάχιστα διορθώθηκε. Πρόσθεσε, μάλιστα, ότι «δεν υπάρχει όρεξη για αλλαγή». Ο πρώην υπουργός Οικονομικών Γιώργος Παπακωνσταντίνου διαπίστωσε ότι η επίπτωση των μεταρρυθμίσεων δεν φαίνεται στην παραγωγικότητα και διερωτήθηκε πώς είναι δυνατόν να μη μειώνεται το χρέος όταν υπερβαίνουν τους στόχους των πλεονασμάτων. Το βιβλίο κυκλοφόρησε από τις Εκδόσεις ΚΕΡΚΥ-PA-economia Publishing.

ΕΙΡΗΝΗ ΧΡΥΣΟΛΩΡΑ

Στρατηγικό σχέδιο για την προσέλκυση Ινδών τουριστών

Ενίσχυση της αεροπορικής σύνδεσης Ελλάδας - Ινδίας και της συνεργασίας για θέματα επενδύσεων με έμφαση στον τουρισμό συμφώνησε ο υπουργός Τουρισμού Χάρης Θεοχάρης με τον Ινδό αρμόδιο υπουργό για θέματα Τουρισμού και Πολιτισμού, Πράλαντ Σινγκ Πατέλ.

Η συνάντηση των δύο ανδρών έγινε στο πλαίσιο της επίσκεψης του Έλληνα υπουργού στην Ινδία με την ευκαιρία της διεθνούς κορυφαίας ταξιδιωτικής έκθεσης OTM (Outbound Travel Market). Η Ινδία είναι μία από τις μεγαλύτερες αναδυόμενες τουριστικές αγορές. Το 2019 ο αριθμός των τουριστών από την Ινδία προς το εξωτερικό σημείωσε αύξηση 30% συγκριτικά με το 2018 και ο υπουργός Τουρισμού της χώρας εμφανίστηκε αισιόδοξος πως «η αύξηση θα είναι ακόμη μεγαλύτερη στο προσεχές διάστημα».

Ο κ. Θεοχάρης αποκάλυψε πως βρίσκεται σε εξέλιξη η εκπόνηση ενός νέου στρατηγικού σχεδίου για την προσέλκυση Ινδών τουριστών. «Πιστεύουμε ότι ο τουρισμός πολυτελείας, ο συνεδριακός τουρισμός και ο γαμήλιος τουρισμός είναι οι κύριοι τομείς που η Ελλάδα έχει πολλά να προσφέρει στον Ινδό επισκέπτη και γι' αυτό τον λόγο επικεντρώνουμε τις δράσεις μας σε αυτές τις μορφές τουρισμού».

Την Τρίτη, ο υπουργός συναντήθηκε με εκπροσώπους του Εμπορικού Επιμελητηρίου Ινδίας, όπου συμφώνησαν να εργαστούν προς ικανοποίηση των αιτημάτων απευθείας πτήσεων μεταξύ των δύο χωρών αλλά και για τη σήμασία της Golden Visa. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον υπήρξε για τις επενδυτικές ευκαιρίες που παρουσιάζει η χώρα μας, και δη στον το-

Η μέση δαπάνη του Ινδού τουρίστα στην Ελλάδα είναι περίπου 1.000 ευρώ, την ώρα που ο γενικός μέσος όρος μας είναι στα 560 ευρώ.

μέα του τουρισμού. Μιλώντας στην ινδική τηλεόραση, ο κ. Θεοχάρης σημείωσε πως «ήρθαμε στην Ινδία για να συνεργαστούμε συστηματικά στοχεύοντας σε μια αγορά η οποία έχει υψηλής ποιότητας τουρισμό. Είναι χαρακτηριστικό ότι το μέσο έξοδο του Ινδού τουρίστα που επισκέπτεται τη χώρα μας είναι περίπου 1.000 ευρώ, την ώρα που ο γενικός μέσος όρος μας είναι περίπου στα 560 ευρώ. Γίνεται σαφές, λοιπόν, πως ο Ινδός τουρίστας που έρχεται στην Ελλάδα είναι ένας ποιοτικός τουρίστας».

Και Bollywood

Η επίσκεψη του Έλληνα υπουργού ολοκληρώνεται σήμερα με επαφές με παράγοντες του τουρισμού, κρατικούς αξιωματούχους, καθώς και με ανθρώπους της κινηματογραφικής βιομηχανίας του Bollywood.

Το 67% των Ελλήνων δεν έχει ούτε 1.000 ευρώ στον «κουμπαρά» του

Της **ΔΕΣΠΟΙΝΑΣ ΚΟΝΤΗ**

Σε δεινή οικονομική κατάσταση βρίσκονται σχεδόν 7 στους 10 Έλληνες. Σύμφωνα με στοιχεία του ΟΟΣΑ, τα οποία αξιοποιεί και παραθέτει ο ΣΕΒ, το 68,3% του πληθυσμού ζει κοντά στο όριο της φτώχειας. Ειδικότερα, το 12,9% έχει εισόδημα κάτω από το όριο της φτώχειας και το 55,4% είναι οικονομικά εύρωστο. Κινδυνεύει δηλαδή να πέσει ανά πάσα στιγμή κάτω από το όριο της φτώχειας, μιας και δεν έχει αποταμιεύσεις που μπορούν να τον συντηρήσουν για πάνω από 3 μήνες. Το αντίστοιχο ποσοστό στον ΟΟΣΑ ανέρχεται στο 50,4%, εκ του οποίου το 11,5% ζει στη φτώχεια και το 38,9% θεωρείται οικονομικά εύρωστο.

Ως εκ τούτου, ο αριθμός των Ελλήνων που αδυνατούν να ζήσουν αξιοπρεπώς είναι δυσανάλογα υψηλότερος σε σύγκριση με άλλες χώρες, με την Ελλάδα να καταγράφει, μετά τη Λετονία (78,4%), το υψηλότερο ποσοστό όσων είναι φτωχοί ή οικονομικά εύρωστοι στον ΟΟΣΑ. Στις ΗΠΑ, οι οποίες εμφανίζουν επίσης υψηλά επίπεδα ανισοτήτων, κυρίως στο εισόδημα και στον πλούτο, το αντίστοιχο ποσοστό διαμορφώνεται στο 55,5%, ενώ στη Δανία, που παρέχει μαζί και με τις υπόλοιπες σκανδιναβικές χώρες σχετικά υψηλότερη ποιότητα ζωής, το ποσοστό αυτό υποχωρεί στο 36,3%. Επίσης, στην Ελλάδα το 67% του πληθυσμού διαθέτει αποταμιεύσεις που δεν υπερβαίνουν το 1/4 του εισοδηματικού ορίου φτώχειας, δηλαδή 983 ευρώ τον χρόνο.

Στο μεταξύ, σύμφωνα με τον ΣΕΒ, η Ελλάδα αποτελεί μια από τις ευρωπαϊκές χώρες με τη μεγαλύτερη εισοδηματική ανισότητα, η οποία μάλιστα διευρύνθηκε την περίοδο των μνημονίων και της κρίσης, επηρεάζοντας αρνητικά, κυρίως στα πρώτα χρόνια της ύφεσης, τα εισοδήματα των κατώτερων ει-

σοδηματικά τάξεων. Στη χώρα μας, το υψηλότερο 20% του πληθυσμού έχει 5,5 φορές μεγαλύτερο διαθέσιμο εισόδημα από το χαμηλότερο 20%. Μπορεί αυτό το ποσοστό να την κατατάσσει υψηλά σε σχέση με άλλα κράτη της Ε.Ε., ωστόσο χώρες όπως οι ΗΠΑ, το Μεξικό και η Τουρκία έχουν ακόμη μεγαλύτερη εισοδηματική ανισότητα.

Πάντως, ο ΣΕΒ σημειώνει ότι η Ελλάδα είναι μια από τις ευρωπαϊκές χώρες με τη σχετικά χαμηλότερη ανισοκατανομή πλούτου, μαζί με την Ιταλία, την Πολωνία και τη Σλοβακία. Το πλουσιότερο 10% των νοικοκυριών κατέχει το 42% του καθαρού πλούτου έναντι 52% στον ΟΟΣΑ και 78% στις ΗΠΑ, οι οποίες εμφανίζουν και ένα από τα

Η Ελλάδα αποτελεί μία από τις ευρωπαϊκές χώρες με τη μεγαλύτερη εισοδηματική ανισότητα.

υψηλότερα ποσοστά. Καθολοριστικός παράγων του χαμηλού αυτού ποσοστού της χώρας μας ενδέχεται να είναι, σύμφωνα με τον ΣΕΒ, η απόκτηση από ένα μεγάλο μέρος των Ελλήνων στεγαστικών δανείων τη δεκαετία του 2000, κάτι που οδήγησε σε αύξηση του βιοτικού τους επιπέδου αλλά και στη διεύρυνση της μεσαίας τάξης.

Αξίζει, τέλος, να σημειωθεί ότι τα υψηλά επίπεδα ανισότητας στην Ελλάδα μπορεί να αποδίδονται και σε ορισμένα κοινωνικά φαινόμενα που είναι ιδιαίτερος έντονα στη χώρα μας. Για παράδειγμα, στην Ελλάδα, ένα μεγάλο ποσοστό εργαζομένων παντρεύεται άτομα ίδιου εισοδηματικού επιπέδου, κάτι που εντάθηκε την περίοδο της κρίσης, αναφέρει ο ΣΕΒ.

Οι χαμένοι από το εμπάργκο της Βρετανίας στη Huawei

Η αλλαγή εξοπλισμού θα κοστίσει σε British Telecom και Vodafone 790 εκατ.

Καθώς οι εταιρείες τηλεπικοινωνιών σπεύδουν να αφαιρέσουν από τα στρατηγικής σημασίας τμήματα των δικτύων τους τον εξοπλισμό της Huawei, αρχίζει να φαίνεται το κόστος που συνεπάγεται η συμμόρφωση με το εμπάργκο κατά του κινεζικού κολοσσού. Και το κόστος δεν θα είναι μόνον χρηματικό, αλλά μεταφράζεται και σε σημαντικές καθυστερήσεις στην ανάπτυξη της τεχνολογίας τηλεπικοινωνιών πέμπτης γενιάς. Όπως αναφέρει σχετικά ρεπορτάζ της βρετανικής εφημερίδας The Guardian, ο όμιλος κινητής τηλεφωνίας Vodafone αρχίζει να αφαιρεί τον εξοπλισμό της Huawei από τα ευαίσθητα τμήματα των δικτύων σε όλη την Ευρώπη. Υπολογίζει πως το κόστος της αφαίρεσης των τμημάτων και της αντικατάστασής τους θα ανέλθει σε 200 εκατ. ευρώ σε χρονοδιάγραμμα μιας πενταετίας.

Ο εν λόγω όμιλος έχει 111 εκατ. πελάτες σε όλη την Ευρώπη και αποφάσισε να προχωρήσει στη δαπανηρή αντικατάσταση τμημάτων του δικτύου του την περασμένη εβδομάδα, όταν η βρετανική κυβέρνηση ανακοίνωσε ότι θα περιορίσει τη χρήση εξοπλισμού της Huawei στο δίκτυο πέμπτης

γενιάς. Απαγόρευσε συγκεκριμένα τη χρήση εξοπλισμού της Huawei από το κέντρο των δικτύων κινητής πέμπτης γενιάς όπου επεξεργάζονται τα δεδομένα καθώς και από περιοχές στις οποίες υπάρχουν στρατιωτικές βάσεις και πυρηνικοί σταθμοί.

Την περασμένη εβδομάδα η βρετανική εταιρεία τηλεπικοινωνιών British Telecom ανακοίνωσε την εκτίμησή της ότι θα της κοστίσει 500 εκατ. στερλίνες, ποσό αντίστοιχο των 590 εκατ. ευρώ, η συμμόρφωση με τους περιορισμούς που αποφάσισε η βρετανική κυβέρνηση στη χρήση εξοπλισμού της Huawei.

Σε ό,τι αφορά, πάντως, το κόστος για τη Vodafone, ο διευθύνων σύμβουλος της, Νικ Ριντ, χαρακτήρισε «πολύ περιορισμένο τον οικονομικό αντίκτυπο» της αλλαγής στις επιχειρήσεις του ομίλου στη Βρετανία, καθώς η εταιρεία έχει ήδη προσαρμοστεί σε μεγάλο βαθμό στα νέα μέτρα της κυβέρνησης.

Ο κ. Ριντ προειδοποίησε, ωστόσο, πως αν και οι άλλες ευρωπαϊκές χώρες ακολουθήσουν το παράδειγμα της Βρετανίας και θέσουν όριο 35% στον εξοπλισμό της Huawei ακόμη και στα

Η βρετανική κυβέρνηση απαγόρευσε τη χρήση εξοπλισμού της Huawei από το κέντρο των δικτύων κινητής 5G όπου επεξεργάζονται δεδομένα και από περιοχές όπου υπάρχουν στρατιωτικές βάσεις και πυρηνικοί σταθμοί.

περιφερειακά τμήματα των δικτύων κινητής τηλεφωνίας, μπορεί να καθυστερήσει η ανάπτυξη των δικτύων πέμπτης γενιάς από δύο έως πέντε χρόνια. Προσέθεσε, μάλιστα, πως αν υιοθετήσουν αντίστοιχους περιορισμούς οι άλλες χώρες, η Vodafone θα διοχετεύσει στην αντικατάσταση του εξοπλισμού της Huawei όσα χρήματα προόριζε να δαπανήσει για την ανάπτυξη της τεχνολογίας πέμπτης γενιάς.

Παράλληλα, ο Βρετανός υπουργός Πολιτισμού, Νικι Μόργκαν, δήλωσε πως η Βρετανία θα συνεργαστεί με τους συμμάχους της ώστε να φέρει στη βρετανική αγορά κάποιον άλλο πάροχο εξοπλισμού

Επιπλέον αναμένονται σημαντικές καθυστερήσεις στην ανάπτυξη της τεχνολογίας 5G.

τηλεπικοινωνιών. Όπως επισημαίνουν, πάντως, παράγοντες της αγοράς, μετά τον αποκλεισμό της Huawei, οι μόνες εναλλακτικές μεταξύ των μεγάλων εταιρειών του κλάδου δεν είναι παρά η Nokia και η Ericsson.

Οι δύο ευρωπαϊκές εταιρείες συγκαταλέγονται, άλλωστε, στις εται-

ρείες τηλεπικοινωνιών που βρίσκονται σε διαπραγματεύσεις με τον Λευκό Οίκο, καθώς η αμερικανική κυβέρνηση αναζητεί εναλλακτικές της Huawei για την ανάπτυξη δικτύων πέμπτης γενιάς.

Σχετικό δημοσίευμα της Wall Street Journal αναφέρει ότι ανάμεσα στις εταιρείες αυτές συγκαταλέγονται επίσης οι κολοσσοί της Microsoft, της Dell και της AT&T, ενώ παραθέτει δήλωσή του συμβούλου του Λευκού Οίκου, Λάρι Κάντλοου, πως «στόχος είναι να προέλθουν όλη η αρχιτεκτονική και η υποδομή των τηλεπικοινωνιών πέμπτης γενιάς από αμερικανικές επιχειρήσεις». Ο κ. Κάντλοου προσέθεσε, πάντως, πως «στην

προσπάθεια θα συμμετάσχουν και οι Nokia και Ericsson καθώς έχουν ισχυρή παρουσία στις ΗΠΑ».

Η αμερικανική εφημερίδα επισημαίνει πως η προσπάθεια βρίσκεται σε αρχικό στάδιο και προσκρούει σε πολλά εμπόδια. Είναι, για παράδειγμα, δύσκολο να συσπειρωθούν διαφορετικές εταιρείες που έχουν διαφορετικές προτεραιότητες.

Αξιωματούχοι του Λευκού Οίκου ανέφεραν, πάντως, στην αμερικανική εφημερίδα ότι έχουν πάρει την προσπάθεια στα σοβαρά, καθώς γνωρίζουν πως η τεχνολογία τηλεπικοινωνιών πέμπτης γενιάς μπορεί να έχει καθοριστική αξία για την ευρύτερη οικονομία.

Μειώνει δασμούς σε αμερικανικά προϊόντα αξίας 75 δισ. дол. η Κίνα

Πρόθεση του Πεκίνου είναι να τονώσει την εμπιστοσύνη στην κινεζική οικονομία

Στον αγώνα δρόμου στον οποίο έχει αποδυθεί για να αναχαίτισει την επιδημία του κορωνοϊού και τις επιπτώσεις της στην κινεζική οικονομία, το Πεκίνο ανακοίνωσε ότι από τις 14 Φεβρουαρίου μειώνει στο ήμισυ τους δασμούς σε αμερικανικά προϊόντα αξίας 75 δισ. δολαρίων. Η είδηση προκάλεσε άνοδο στα κινεζικά χρηματιστήρια όπως και γενικότερα στις αγορές ανά τον κόσμο, ενώ εκτόξευσε το γουάν στα υψηλότερα επίπεδα των τελευταίων δύο εβδομάδων. Και ενώ πρόκειται για κίνηση προβλεπόμενη από την προκαταρκτική εμπορική συμφωνία που υπέγραψαν οι πρόεδροι των δύο χωρών στις 15 Ιανουαρίου, οικονομικοί αναλυτές τη συσχετίζουν με τη δεινή θέση στην οποία έχει περιέλθει η Κίνα λόγω της νέας επιδημίας.

Μιλώντας στους Financial Times, ο Τζούλιαν Εβανς Πρίτσαρντ, οικονομολόγος σινολόγος της Capital Economics, εξέφρασε την εκτίμησή πως η επιδημία του κορωνοϊού έχει διαδραματίσει κάποιο ρόλο στην απόφαση του Πεκίνου να ανακοινώσει μόνιμη μείωση των δασμών και όχι κάποιου είδους εξαιρέσεις ή προσωρινά μέτρα. Όπως χαρακτηριστικά τόνισε, «δεν αποτελεί προσπάθεια του Πεκίνου να τονώσει την ανάπτυξη αλλά μέτρο που διαμνύει στις ΗΠΑ ότι ίσως δεν θα μπορέσει να αυξήσει άμεσα τις εισαγωγές αμερικανικών προϊόντων, παραμένει όμως πιστό στη συμφωνία». Άλλοι αναλυτές που μίλησαν στο Reuters απέδωσαν την κίνηση στην πρόθεση του Πεκίνου να τονώσει την εμπιστοσύνη στην κινεζική οικονομία, καθώς η επιδημία του κορωνοϊού έχει αναστείλει σε μεγάλο βαθμό την οικονομική δραστηριότητα και έχει κάμψει το αίσθημα μεταξύ επενδυτών.

Η απόφαση του Πεκίνου προκάλεσε άνοδο στα κινεζικά χρηματιστήρια όπως και γενικότερα στις αγορές ανά τον κόσμο, ενώ εκτόξευσε το γουάν στα υψηλότερα επίπεδα των τελευταίων δύο εβδομάδων.

Παράλληλα οι ΗΠΑ θα μειώσουν τους δασμούς σε ορισμένα κινεζικά προϊόντα από το 15% στο 7,5%.

Προ δύο ημερών, άλλωστε, ο Λάρι Κάντλοου, σύμβουλος του Λευκού Οίκου, παραδέχθηκε πως ενδέχεται να καθυστερήσει η αύξηση των αμερικανικών εξαγωγών στην Κίνα εξαιτίας της επιδημίας του κορωνοϊού που έχει ανα-

τρέψει τα δεδομένα. Ακολούθησε προειδοποίηση του Αμερικανού υπουργού Γεωργίας, Σόνι Πέρντιου, που κάλεσε την Ουάσιγκτον να επιδείξει ανοχή στην περίπτωση που η ταχύτατη μετάδοση του κορωνοϊού περιορίσει τις δυνατότητες της Κίνας να αυξήσει τις εισαγωγές αγροτικών προϊόντων από τις ΗΠΑ.

Τις σχετικές εκτιμήσεις επιβεβαιώνει, άλλωστε, σχετικό δημοσίευμα της κινεζικής εφημερίδας Global Times, σύμφωνα με το οποίο το Πεκίνο εξετάζει το ενδεχόμενο να κάνει χρήση πρόβλεψης της προκαταρκτικής συμφωνίας

για την περίπτωση «καταστροφής». Εν ολίγοις σχεδιάζει να επικαλεστεί αυτήν την πρόβλεψη για να αναβάλει την υλοποίηση ορισμένων από τις δεσμεύσεις του χωρίς να υποστεί τις συνέπειες.

Όπως τονίζει στο σχετικό της ρεπορτάζ η αμερικανική εφημερίδα Wall Street Journal, ακόμη και προτού εκδηλωθεί η επιδημία, πολλοί οικονομολόγοι και αναλυτές εξέφραζαν αμφιβολίες για το αν θα μπορούσε το Πεκίνο να ανταποκριθεί στις δεσμεύσεις που ανέλαβε στο πλαίσιο της προκαταρκτικής συμφωνίας και ειδικότερα σε ό,τι αφορά την αύξηση των εισαγωγών αμερικανικών προϊόντων κατά 200 δισ. δολάρια στην επόμενη διετία.

Μιλώντας, πάντως, στο Reuters ο Τόμι Σιέ, επικεφαλής του τομέα ερευνών για θέματα Κίνας στην τράπεζα OCBC της Σιγκαπούρης, τόνισε πως «η ανακοίνωση του Πεκίνου για τη μείωση των δασμών καταδεικνύει ότι η Κίνα είναι αποφασισμένη να εφαρμόσει την προκαταρκτική συμφωνία ανεξαρτήτως των όποιων δυσκολιών έχει δημιουργήσει η πρόσφατη επιδημία του κορωνοϊού».

Το θέμα αφορά τους εκδικητικούς δασμούς που επέβαλε το Πεκίνο σε αμερικανικά προϊόντα τον Σεπτέμβριο και τον Δεκέμβριο του περασμένου έτους, αντιδρώντας σε ανάλογες κινήσεις της Ουάσιγκτον. Σύμφωνα με την ανακοίνωση του Πεκίνου, θα μειωθούν οι δασμοί σε ορισμένα προϊόντα από το 5% στο 2,5% και σε άλλα από το 10% στο 5%.

Από την πλευρά της, η Ουάσιγκτον σχεδιάζει να μειώσει κατά το ήμισυ τους δασμούς σε ορισμένα κινεζικά προϊόντα και να τους περιορίσει από το 15% στο 7,5% την ίδια ακριβώς ημέρα, στις 14 Φεβρουαρίου.

Κερδίζει έδαφος η εξ αποστάσεως απασχόληση

Για πολλούς εργοδότες και εργαζομένους, η ευέλικτη εργασία ή αλλιώς εξ αποστάσεως απασχόληση έχει γίνει πλέον κανόνας. Σύμφωνα με την παγκόσμια έρευνα που διεξήγαγε η IWG, ο κορυφαίος πάροχος ευέλικτων χώρων απασχόλησης, οι μισοί ερωτηθέντες εργάζονται εκτός κύριου χώρου εργασίας τους τουλάχιστον τις μισές μέρες της εβδομάδας.

Από την έρευνα της IWG προκύπτει πως πάνω από το 1/3 των επιχειρήσεων επιθυμεί να επεκταθεί διεθνώς, ενώ 55% των επιχειρήσεων προσπαθούν να γίνουν πιο ευέλικτες. Δεδομένων των αποτελεσμάτων, το 2020 μοιάζει μια πολλά υποσχόμενη χρονιά για τον τομέα των ευέλικτων χώρων εργασίας. Η Regus, παγκόσμια ηγέτις στον τομέα της ευέλικτης εργασίας, προβλέπει τις κυριότερες τάσεις για το 2020:

1. Αύξηση του αριθμού των εργαζομένων που δουλεύουν από απόσταση. Σύμφωνα με την πρόσφατη έρευνα, 62% των επιχειρήσεων σε όλο τον κόσμο ακολουθούν πολιτικές ευέλικτων χώρων εργασίας. Οι χώροι αυτοί δίνουν τη δυνατότητα στις επιχειρήσεις να λειτουργήσουν οπουδήποτε, χωρίς έξοδα εγκατάστασης.
2. Όλο και περισσότεροι millennials μπαίνουν στον στίβο εργασίας και επιζητούν την ισορροπία μεταξύ προσωπικής και επαγγελματικής ζωής. Οι ευέλικτοι χώροι εργασίας μπορούν να αποτελέσουν βιώσιμες εναλλακτικές για τις επιχειρήσεις που στοχεύουν σε ελεύθερους επαγγελματίες και millennials.
3. Στροφή στην παραγωγικότητα μέσω της αυξημένης χρήσης τεχνολογίας: Οι περισσότεροι εργαζόμενοι εξ αποστάσεως χρησιμοποιούν διαδικτυακά εργαλεία που τους βοηθούν να εργάζονται πιο αποτελεσματικά. Σύμφωνα με την έρευνα της Regus, η πρόβλεψη σε υπολογιστές εξ αποστάσεως και ο ηλεκτρονικός διαμοιρασμός εγγράφων γίνονται όλο και πιο δημοφι-

Οι περισσότεροι εργαζόμενοι εξ αποστάσεως χρησιμοποιούν διαδικτυακά εργαλεία που τους βοηθούν να εργάζονται πιο αποτελεσματικά.

leis. Οι χώροι ευέλικτης εργασίας είναι ιδανικοί καθώς προσφέρουν πλήρως εξοπλισμένα γραφεία με σύνδεση διαδικτύου υψηλών ταχυτήτων. 4. Καλύτερα σχεδιασμένοι χώροι ευέλικτης εργασίας: Οι εργοδότες σε διάφορα σημεία του κόσμου πειραματίζονται με ανοικτούς και συνεργατικούς χώρους για να βελτιώσουν την ευημερία και υγεία των εργαζομένων τους. Τα εργασιακά περιβάλλοντα σχεδιάζονται έτσι ώστε να δημιουργήσουν φωτεινότερους και πιο λειτουργικούς χώρους, που περιλαμβάνουν χώρους αναψυχής. Οι εταιρείες δίνουν περισσότερη σημασία στο design των γραφείων, προκειμένου οι υπάλληλοι να είναι ενθουσιώδεις, αφοσιωμένοι και χαρούμενοι. 5. Εξέλιξη της εμπορικής ιδιοκτησίας: Ο τομέας της εμπορικής ιδιοκτησίας αλλάζει καθώς είναι σημαντικό το ποσοστό των εργαζομένων που δουλεύουν εξ αποστάσεως. Είναι διαθέσιμες περισσότερες ευέλικτες επιλογές, από συνεργατικούς χώρους μέχρι προσωρινά γραφεία.

Η Regus έχει δημιουργήσει δίκτυο γραφείων, συνεργατικών χώρων συναντήσεων, για εταιρείες σε όλες τις πόλεις του κόσμου.

Γερμανία, παγκόσμια πρωταθλήτρια στο εμπορικό πλεόνασμα το 2019

Παραμένει στην πρώτη θέση διεθνώς για τέταρτο κατά σειράν έτος

Ανεπηρέαστη από τον κλονισμό που έχει υποστεί το διεθνές εμπόριο τα τελευταία δύο χρόνια, η Γερμανία διατηρεί την πρώτη θέση ανάμεσα στις χώρες με πλεονάσματα, καθώς για τέταρτο συναπτό έτος το 2019 παρουσίασε το μεγαλύτερο πλεόνασμα τρεχουσών συναλλαγών στον κόσμο. Η είδηση αναμένεται να εντείνει τις διεθνείς πιέσεις στην κυβέρνηση Μέρκελ, αλλά και την κριτική που της ασκείται ακόμη και στο εσωτερικό της χώρας για την επίμονη άρνησή της να διοχετεύσει τα πλεονάσματά της σε επενδύσεις, που θα αυξήσουν την εγκώρια ζήτηση και θα αμβλύνουν τις ανισορροπίες στην παγκόσμια οικονομία. Πολλώ δε μάλλον, τώρα που η γερμανική οικονομία φλερτάρει με την ύφεση εδώ και πολλούς μήνες και δίνονται τακτικά στη δημοσιότητα στοιχεία που δεν συνάδουν με την εικόνα της μεγαλύτερης ευρωπαϊκής οικονομίας, όπως, για παράδειγμα, τα υψηλά ποσοστά των Γερμανών συνταξιούχων που βρίσκονται στα όρια της φτώχειας.

Σύμφωνα με στοιχεία που έδωσε στη δημοσιότητα το γερμανικό οικονομικό ινστιτούτο IfD, το πλεόνασμα τρεχουσών συναλλαγών της μεγαλύτερης ευρωπαϊκής οικονομίας ανήλθε το 2019 στα 293 δισ. δολάρια και είναι αντίστοιχο με το 7,6% του ΑΕΠ της. Δεύτερη μετά τη Γερμανία έρχεται η Ιαπωνία, με σαφώς μικρότερο πλεόνασμα, ύψους 194 δισ. δολαρίων. Τα πλεονάσματα της Γερμανίας αντανακλούν τη διαφορά ανάμεσα στα σαφώς περισσότερα γερμανικά προϊόντα που εξάγονται σε πολλές χώρες σε σύγκριση με τα πολύ λιγότερα που εισάγει η μεγαλύτερη ευρωπαϊκή οικονομία. Έχουν, όμως, προκαλέσει τις επικρίσεις του Αμερικανού προέδρου αλλά και τις νοθεσίες τόσο του ΔΝΤ όσο και της Κομισιόν, που καλούν επανειλημμένως το Βερολίνο να επενδύσει στις απηρχαιωμένες

Το πλεόνασμα τρεχουσών συναλλαγών της μεγαλύτερης ευρωπαϊκής οικονομίας ανήλθε το 2019 στα 293 δισ. δολάρια και είναι αντίστοιχο με το 7,6% του ΑΕΠ της. Δεύτερη μετά τη Γερμανία έρχεται η Ιαπωνία με σαφώς μικρότερο πλεόνασμα, ύψους 194 δισ. δολαρίων. Πάντως, η κυβέρνηση της Μέρκελ δεν φαίνεται να χαλαρώνει την αυστηρή δημοσιονομική πολιτική της ούτε να εγκαταλείπει την πολιτική του μηδενικού ελλείμματος.

Η εξέλιξη αυτή αναμένεται να εντείνει την κριτική για την επίμονη άρνηση του Βερολίνου να διοχετεύσει τα πλεονάσματα σε επενδύσεις.

υποδομές της χώρας και γενικότερα να αυξήσει τις δαπάνες για να τονώσει την εγκώρια ζήτηση.

Ακόμη και η Ενωση Γερμανών Βιομηχάνων (BDI) έχει συνταχθεί με οικονομολόγους και πολιτικούς, που επιστημαίνουν πως η ατμομηχανή της ευρωπαϊκής οικονομίας έχει τη δυνατότητα να δανειστεί

με αρνητικά επιτόκια και πρέπει να την εκμεταλλευθεί για να επενδύσει στον εκσυγχρονισμό των υποδομών της.

Ο πρόεδρος της BDI και ένας εκ των πλέον επιτυχημένων επιχειρηματιών της Γερμανίας, Ντίτερ Κερμφ, έχει υποστηρίξει ανοικτά πως πρέπει να μπει σε δεύτερη μοίρα ο κανόνας του μηδενικού ελλείμματος ιδιαιτέρως επειδή η χώρα χρειάζεται επιτακτικά γενναίες επενδύσεις στην παιδεία και στις ψηφιακές υποδομές της. Σημειώτεον πως η BDI είχε υποστηρίξει την πολιτική του μηδενικού ελλείμματος όταν τέθηκε σε εφαρμογή πριν από μία δεκαετία, «επειδή τότε υπήρχε πραγματική ανάγκη για δημοσιονομική πειθαρχία».

Το Βερολίνο, πάντως, δεν φαίνεται να χαλαρώνει την αυστη-

ρή δημοσιονομική πολιτική του ούτε να εγκαταλείπει την πολιτική του μηδενικού ελλείμματος. Με την ύφεση προ των πυλών, έχει αρκестεί τελευταία να ανακοινώσει δεκαετές πρόγραμμα, που προβλέπει δαπάνες ύψους 86 δισ. ευρώ για την αναβάθμιση σιδηροδρομικών δικτύων, γεφυρών και σιδηροδρόμων. Το πρόγραμμα εντάσσεται στις προσπάθειες του Βερολίνου να στραφεί σε πράσινες πολιτικές, όπως, άλλωστε, και οι γενικότερες επενδύσεις ύψους 54 δισ. ευρώ που προορίζονται για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής. Πέραν αυτών, πάντως, το Βερολίνο παραμένει αμετακίνητο στην πολιτική της δημοσιονομικής αυστηρότητας, όπως κατέστησε σαφές το φθινόπωρο στη σύνοδο του ΔΝΤ και της Παγκόσμιας Τράπεζας.

Δάνεια σε μικρές εταιρείες από Goldman Sachs μέσω Amazon

Σε προχωρημένο στάδιο συνομιλιών βρίσκονται η επενδυτική τράπεζα της Goldman Sachs και ο αμερικανικός κολοσσός ψηφιακού λιανεμπορίου της Amazon για τη χορήγηση δανείων σε μικρομεσαίες εταιρείες, όπως αναφέρουν σε σχετικό τους δημοσίευμα οι Financial Times. Οι μεγάλες τράπεζες στις ΗΠΑ θέλουν να εισέλθουν στο πεδίο των ψηφιακών χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών, που απευθύνονται στο ευρύ κοινό, εξ ου και στρέφονται στους τεχνολογικούς ομίλους για συνεργασία – άλλωστε, και οι ίδιοι οι τεχνολογικοί κολοσσοί, χρησιμοποιώντας ανάλογο λογισμικό διεκδικούν μερίδιο από την αγορά χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών προς καταναλωτές και εταιρείες. Ειδικά η Goldman Sachs ασχολείται με τη δημιουργία τεχνολογίας, η οποία θα της επιτρέψει να προσφέρει πιστώσεις σε μικρομεσαίες επιχειρήσεις μέσω της πλατφόρμας δανείων της Amazon. Τis πληροφορίες αυτές έδωσαν δύο καλά πληροφορημένες πηγές, προσθέτοντας πως το νέο προϊόν αναμένεται να λανσαριστεί τον Μάρτιο. Μιλώντας στους μετόχους της Goldman Sachs, ο διευθύνων σύμβουλός της, Ντέιβιντ Σάλομον, τους υποσχέθηκε πως θα υπάρξει αύξηση των αποδόσεών τους, κάνοντας χρήση νέων πηγών εσόδων. Και αυτές είναι η καταναλωτική τραπεζική και η διαχείριση πλούτου για λογαριασμό πολύ εύπορων πελατών. Υπό το πρίσμα αυτό έγινε και η παλιότερη συνεργασία της Goldman με την Apple, στο πλαίσιο της οποίας εκδόθηκε πιστωτική κάρ-

τα με τις επωνυμίες αμφότερων των εταιρειών. Ενα πολύ σοβαρό πλεονέκτημα από τη συνεργασία αυτή είναι η πρόσβαση που αποκτά η τράπεζα στα περισσότερα από 100 εκατομμύρια συνδρομητές της Apple στις Ηνωμένες Πολιτείες. Διοικητικά στελέχη της Goldman χαρακτήρισαν την κοινή πιστωτική κάρτα την πιο

Οι μεγάλες τράπεζες στις ΗΠΑ θέλουν να εισέλθουν στο πεδίο των ψηφιακών χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών.

επιτυχημένη στην ιστορία – αξίζει να επισημανθεί ότι η εν λόγω τράπεζα δεν διαθέτει αλυσίδα υποκαταστημάτων, όπως άλλες συμβατικές τράπεζες, ώστε να έχει πρόσβαση σε μικρομεσαίες εταιρείες. Με τη χρήση πιστωτικής κάρτας την αποκτά. Όπως επιστημαίνουν οι Financial Times, οι νέες δραστηριότητές της στην καταναλωτική τραπεζική ισοδυναμούν με το λιγότερο από 3% των ετήσιων εσόδων της την περασμένη χρονιά, ενώ το χαρτοφυλάκιο των καταναλωτικών δανείων και των

Η Goldman Sachs ασχολείται με τη δημιουργία τεχνολογίας, η οποία θα της επιτρέψει να προσφέρει πιστώσεις σε μικρομεσαίες επιχειρήσεις μέσω της πλατφόρμας δανείων της Amazon.

πιστωτικών καρτών έφθανε σε λιγότερο από 1% επί των συνολικών περιουσιακών της στοιχείων των 993 δισ. δολαρίων. Πάντως, ο αμερικανικός τραπεζικός όμιλος χορηγεί καταναλωτικές πιστώσεις και μέσω του βραχίονα λιανικής τραπεζικής Marcus, εκτός της νέας συνεργασίας με την Amazon. Η τελευταία στα τέλη του 2019 είχε χαρτοφυλάκιο 863 εκατ. δολαρίων και πλέον σε δάνεια προς μικρές επιχειρήσεις. Τα τελευταία οκτώ χρόνια χορηγούσε πιστώσεις σε εταιρείες, οι οποίες διέθεταν τα είδη τους μέσω της δικής της πλατφόρμας. Για να το υλοποιήσει αυτό, χρησιμοποιούσε τα δεδομένα, που διέθετε και αφορούσαν τις ταμειακές τους ροές. Κι έτσι μπορούσαν να ληφθούν γρήγορες αποφάσεις για χορήγηση

δανείων σε ορισμένες χώρες. Παρά ταύτα, η ανάπτυξη της δραστηριότητας αυτής της Amazon αποδείχθηκε ανομοιογενής και η εταιρεία αποφάσισε να βασιστεί σε όσους γνώριζαν επί δεκαετίες καλύτερα το πεδίο – αυτό μπορεί κανείς να συμπεράνει από το γεγονός πως έκανε συνεργασίες με τράπεζες σε ορισμένες αγορές εκτός ΗΠΑ. Τέλος, όπως αναφέρει στους F.T., ο αναλυτής Τζον Κρόνιν στον χρηματιστηριακό οίκο Goodbody's, οι τραπεζικές συνεργασίες της Amazon θα τη διευκολύνουν να επεκτείνει το πλαίσιο δανειοδότησης μικρομεσαίων επιχειρήσεων χωρίς να διατρέχει κίνδυνο (που, πιθανώς, θα απορρέει από κανονιστικές υποχρεώσεις τύπου επιπέδων ρευστότητας και κεφαλαιακής επάρκειας).

Ντελίβερι υψηλής τεχνολογίας με χρήση αυτόνομων οχημάτων

Πρώτη φορά στα χρονικά οι αρμόδιες αμερικανικές αρχές έδωσαν το πράσινο φως σε εταιρεία αυτόνομων οχημάτων να κάνει παραδόσεις κατ' οίκον σε είδη μπακαλίκης και έτοιμο φαγητό μεταξύ άλλων. Συγκεκριμένα, μέσα στα επόμενα δύο χρόνια η νεοφυής εταιρεία ρομποτικής Nuro, μη εισηγμένη, με έδρα το Μάουντεν Βιου στην Καλιφόρνια, θα δημιουργήσει έναν στόλο 5.000 ηλεκτρικών οχημάτων παράδοσης, τα οποία θα αναπτύσσουν χαμηλή ταχύτητα και δεν θα διαθέτουν χαρακτηριστικά συμβατικών αυτοκινήτων, όπως καθρέφτες και τιμόνι. Τα οχήματα με την επωνυμία R2 θα κυκλοφορήσουν αρχικά στο Χιούστον, θα έχουν το μισό πλάτος από ένα κανονικό αμάξι, δεν θα διαθέτουν καθίσματα και οι πόρτες τους θα ανοίγουν όπως εκείνες στο αυτοκίνητο - χρονομηχανή της ταινίας «Επιστροφή στο μέλλον». Εν τω μεταξύ, η Nuro δhlωσε πως θα ξεκινήσει τις προσεχείς εβδομάδες τις δοκιμές των οχημάτων στον δρόμο. Αναφερόμενη στην έγκριση που έλαβε από την Εθνική Διοίκηση Οδικής Ασφαλείας Αυτοκινητοδρόμων, τη χαρακτήρισε «απόφαση-σταθμό για τον κλάδο». Και προσέθεσε: «Οι Αμερικανοί χάνουν πολύ χρόνο για εξωτερικές δουλειές, αλλά εμείς προσβλέπουμε σε ένα μέλλον όπου το καθετί που θέλουμε θα φθάνει σε μας δωρεάν και κατόπιν παραγγελίας». Το 2019, εταιρείες όπως η τεράστια αλυσίδα σούπερ μάρκετ Walmart και η αλυσίδα με πιτσαρίες Domino's Pizza, είχαν δηλώσει ότι θα συμμετάσχουν πιλοτικά στο πρόγραμμα παραδόσεων της Nuro στο Χιούστον.

Τα οχήματα της τελευταίας θα εξυπηρετούν εστιατόρια, παντοπωλεία, σούπερ μάρκετ και άλλα καταστήματα και θα κινούνται αποκλειστικά με αυτοματοποιημένο σύστημα οδήγησης. Όπως τα περιγράφει η Nuro, τα R2 έχουν σχεδιαστεί για μικρές διαδρομές αυστηρά σε χαρτογραφημένες γειτονίες, ενώ συνεχώς θα ετοιπεύ-

Η αλυσίδα σούπερ μάρκετ Walmart και η αλυσίδα με πιτσαρίες Domino's Pizza θα συμμετάσχουν πιλοτικά στο πρόγραμμα παραδόσεων της Nuro στο Χιούστον.

ονται εκ του μακρόθεν από ανθρώπους, οι οποίοι, εάν παραστεί ανάγκη, θα τα καθοδηγούν εκείνοι. Η έγκριση που έλαβε η Nuro ήλθε έπειτα από διαπραγματεύσεις τριών ετών με τις αρμόδιες ομοσπονδιακές αρχές και εφόσον πληρούνταν σχεδόν 75 προδιαγραφές ασφαλείας. Πολλές από αυτές θέτουν ως όρο ότι τον έλεγχο των οχημάτων (και την ευθύνη) τον έχει οδηγός, που έχει λάβει σχετικό δίπλωμα. Λόγω της ιδιομορφίας των οχημάτων, η Εθνική Διοίκηση Οδικής Ασφαλείας Αυτοκινητοδρόμων των ΗΠΑ διευκρίνισε ότι έδωσε το πράσινο φως στη Nuro, προβλέποντας εξαιρέσεις όπως ο συνεχής και έτι μεγαλύτερος έλεγχος των αυτοκινήτων από άνθρωπο. Και αυτό σημαίνει ότι αυτά ενεκρίθησαν χωρίς να πληρούν άπασης τις προδιαγραφές, οι οποίες είναι παλαιότερες και σχεδιασμένες για συμβατικά οχήματα. Εξ ου και η Nuro ζήτησε οι Αρχές να εκσυγχρονίσουν τους υφιστάμενους κανονισμούς, οι οποίοι δεν προβλέπουν την κυκλοφορία αμαξιών χωρίς οδηγό ή επιβάτες.

Πάντως, ούτως ή άλλως, τα R2 λογιζονται οχήματα που κινούνται στις γειτονίες και αναπτύσσουν χαμηλή ταχύτητα, άρα δεν χρειάζεται να ανταποκρίνονται και στους όρους των οχημάτων που κινούνται σε εθνικές οδούς.

Ζώνη χωρίς δασμούς θέλει να δημιουργήσει το Καλαί

Επιστροφή στις συνήθειες των δεκαετιών του 1980 και του 1990 αποζητά η δήμαρχος της γαλλικής πόλης Καλαί, όταν οι Βρετανοί έκαναν ημερήσιες εκδρομές στο λιμάνι της βόρειας Γαλλίας, ώστε να αγοράσουν φτηνά τσιγάρα και αλκοόλ από τα φεριμπότ.

Η δήμαρχος του Καλαί, Νατάσα Μπουσάρτ, ασκεί πιέσεις στη γαλλική κυβέρνηση, προκειμένου να δημιουργήσει στο σημείο αυτό μια ζώνη άνευ δασμών μετά την έξοδο της Βρετανίας από την Ευρωπαϊκή Ένωση στο τέλος του έτους. Τα έσοδα της πόλης ήδη εξαρτώνται σε τεράστιο βαθμό από τη διακίνηση προϊόντων και τη μεταφορά ανθρώπων στην απέναντι όχθη της Μάγχης. Θα μπορούσαν ωστόσο να αυξηθούν εάν ολόκληρο το Καλαί, το οποίο απέχει λιγότερο από δύο ώρες από το κοντινότερο βρετανικό λιμάνι, εξαιρείτο πλήρως από τους δασμούς. «Η δήμαρχός μας αγωνίζεται, ώστε ολόκληρη η πόλη του Καλαί να επωφεληθεί από τους ίδιους κανόνες εξαιρέσεως δασμών που ισχύουν και στα φεριμπότ», σχολίασε στο Reuters ο Φίλιπ Μινιονέτ, βουλευτής της γαλλικής πόλης. Προφανώς, η έκβαση των προσπάθειών της δημάρχου εξαρτάται από την εμπορική συμφωνία που ενδεχομένως να συναψεί η Βρετανία με τις Βρυξέλλες και εάν θα μπορεί να εμπορευείται με τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης χωρίς δασμούς.

Οι αρμόδιες αρχές του Καλαί εξετάζουν επίσης το σενάριο επιστροφής φόρων, ένα μέτρο το οποίο θα παρακινούσε τους Βρετανούς να ξεδεύουν περισσότερο χρόνο και χρήματα στη γαλλική πόλη.

Οι ευρωπαϊκοί κανόνες επιτρέπουν τη μεταφορά τσιγάρων και

αλκοολούχων ποτών απεριορίστως ποσότητας εντός της Ένωσης, εφόσον δεν προορίζονται για μεταπώληση. Μετά την έξοδο της Βρετανίας από την Ευρωπαϊκή Ένωση πιθανολογείται ότι τα δύο μέρη θα επιβάλουν δασμούς στις εισαγωγές προϊόντων ή ενδεχομένως και όρια στο εμπόριο. «Το χειρότερο σενάριο; Ο περιορισμός στις

Για να επωφεληθεί από το Brexit και τις επισκέψεις Βρετανών τουριστών.

ποσότητες προϊόντων που θα μπορούν να μεταφέρουν οι Βρετανοί πελάτες στην Αγγλία», ανέφερε στο Reuters ιδιοκτήτης καταστήματος κρασιών στην ευρύτερη περιοχή του Καλαί. Το σενάριο αυτό απασχολεί ιδιαίτερα τα αναρίθμητα μαγαζιά που βρίσκονται στον αυτοκινητόδρομο έξω από το Καλαί. Εκεί, ενδεικτικά, οι τιμές των προϊόντων αναρτώνται σε στερλίνες και οι πινακίδες είναι στα αγγλικά. Εάν αναβιώσει η περίοδος μεταφοράς Βρετανών εκδρομμένων, θα μπορούσε να ευνοηθεί πολύ η οικονομία του Καλαί, σχολίασε στο Reuters ο επικεφαλής του λιμανιού, Ζαν-Μαρκ Πουισεσώ.

Αξίζει, βεβαίως, να σημειωθεί ότι ορισμένα πολιτικά στελέχη της γαλλικής πόλης φοβούνται πως η εξαίρεση από τους δασμούς στο αλκοόλ και στα τσιγάρα θα μπορούσε να ενισχύσει το λαθρεμπόριο. Ωστόσο, όπως δήλωσε στο Reuters ο Μινιονέτ, οι εξαιρέσεις θα μπορούσαν να αφορούν και άλλα προϊόντα, όπως η σοκολάτα, τα αρώματα και οι ηλεκτρονικές συσκευές.

Πιέζουν την Ε.Ε. να διευκολύνει συγχωνεύσεις ισχυρών ομίλων

Γερμανία, Γαλλία, Ιταλία ζητούν νέα νομοθεσία περί ανταγωνισμού

Τον κώδωνα του κινδύνου κρούουν στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή η Γαλλία, η Γερμανία, η Ιταλία και η Πολωνία, ζητώντας από την αντιπρόεδρο της Μαργκρέτε Βεστάγκερ να σταματήσει τις καθυστερήσεις και να τροποποιήσει επείγοντως τη νομοθεσία περί ανταγωνισμού. Η ανάγκη να γίνει κάτι τέτοιο είναι μεγάλη, διότι η Ε.Ε. χρειάζεται να δημιουργήσει ομίλους-πρωταθλητές, ικανούς να σταθούν απέναντι σε αντιπάλους από την Κίνα και τις Ηνωμένες Πολιτείες.

Το θέμα αυτό εκθέτουν σε κοινή τους επιστολή οι ανωτέρω χώρες με παραλήπτρια τη Μαργκρέτε Βεστάγκερ, η οποία εκτελεί και χρέη επιτρόπου Ανταγωνισμού. Θα μπορούσε κανείς να ισχυριστεί πως η σταγόνα που ξεχείλισε το ποτήρι ήταν η απόφαση της Βεστάγκερ να απορρίψει τη μεγάλη συγχώνευση της γαλλικής Alstom με τη γερμανική Siemens στον κλάδο των σιδηροδρόμων. Το σκεπτικό της ήταν πως θα είχε δυσμενή αντίκτυπο στους Ευρωπαίους καταναλωτές, όταν το Παρίσι και το Βερολίνο θεωρούν ζωτικής σημασίας να δημιουργηθεί μια Airbus των σιδηροδρόμων. Είναι αλήθεια πως για μήνες η Μαργκρέτε Βεστάγκερ δεν δείχνει να αντιδρά στις πιέσεις τους. Ξαφνικά τον Δεκέμ-

βριο δήλωσε πως θα επανεξετάσει τους ισχύοντες κανόνες, αλλά δεν έδωσε χρονοδιάγραμμα. Στα τέλη Ιανουαρίου διευκρίνισε πως θα χρειαστεί χρόνος.

Αντιμέτωπες με αυτήν τη στάση της Κομισιόν, οι τέσσερις χώρες προχώρησαν ένα βήμα παραπάνω και μάλιστα ασυνήθιστο, μιας και είναι σαν λένε στη Βεστάγκερ να βιαστεί. Και αυτή η σπουδή έχει και συγκεκριμένη προθεσμία, τη 10η Μαρτίου, όπου το Ευρωπαϊκή Επιτροπή υπό την Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν θα παρουσιάσει τη νέα της βιομηχανική στρατηγική και τις προτεραιότητές της. Επιπλέον, το Παρίσι, το Βερολίνο, η Ρώμη και η Βαρσοβία απευθύνονται απευθείας στη Βεστάγκερ, διότι ορισμένα θέματα μπορεί να τα οριστικοποιήσει χωρίς παρέμβαση άλλων. Και, προφανώς, είναι πολύ πιο ρεαλιστική η τωρινή προσέγγισή τους από τις αρχικές τους γενικόλογες εκκλήσεις να αλλάξει την ευρωπαϊκή νομοθεσία, κάτι που προϋπέθετε αλλαγή Συνθηκών και κανονισμών, με ομοφωνία από τα κράτη-μέλη. Στην επιστολή τους, με ημερομηνία 4 Φεβρουαρίου, οι υπουργοί Οικονομικών από τις τέσσερις χώρες, Μπρινό Λε Μερ (Γαλλία), Πιέτερ Αλτμάιερ

Μέσω επιστολής, χώρες-μέλη συνιστούν στην αντιπρόεδρο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής Μαργκρέτε Βεστάγκερ, η οποία εκτελεί και χρέη επιτρόπου Ανταγωνισμού, να σταματήσει τις καθυστερήσεις και να τροποποιήσει επείγοντως τη νομοθεσία.

Οι χώρες-μέλη υποστηρίζουν ότι η Ε.Ε. πρέπει να δημιουργήσει ομίλους-πρωταθλητές.

(Γερμανία), Στέφανο Πατουανέλι (Ιταλία) και Γιάντβικα Εμίλεβιτς (Πολωνία) επεξηγούν στη Μαργκρέτε Βεστάγκερ πως έχει αλλάξει ο χαρακτήρας του διεθνούς ανταγωνισμού, όπως αναφέρει το POLITICO.eu.

Επίσης, εκφράζουν την πεποίθησή τους ότι η συμμετοχή της στη μακροπρόθεσμη στρατηγική για το μέλλον της ευρωπαϊκής βιομηχανίας θα γίνει με μεγαλύτερη συνεργασία και αλληλεγγύη στην εξέταση των μελλοντικών προκλήσεων, ώστε να επαναξιοποιηθούν οι κανόνες του ανταγωνισμού, του ελέγχου των συγχωνεύσεων

και των κρατικών ενισχύσεων. Η αναφορά σε έννοιες όπως η αλληλεγγύη και η συνεργασία δείχνει την απογοήτευση των κρατών-μελών της Ε.Ε. ότι μέχρι σήμερα η πολιτική ανταγωνισμού ασκείται κατά τρόπο μεμονωμένο, χωρίς να αφήνει περιθώριο να δράσουν είτε άλλες υπηρεσίες της Κομισιόν είτε οι εθνικές πρωτεύουσες. Υψηλόβαθμος δικηγόρος περί του ανταγωνισμού στις Βρυξέλλες, τον οποίον επικαλείται το POLITICO.eu, επισήμανε ότι υπάρχει μια υποψία απειλής στο αίτημα να δοθεί ένα χρονοδιάγραμμα της επανεξέτασής. Και η ίδια πηγή προσέθεσε: «Αυτό που λένε στην επιτροπή είναι ότι και μεν τώρα έχεις ακόμα μεγαλύτερη δύναμη στα χέρια σου, αλλά αυτό σημαίνει πως πρέπει να δίνεις πιο πολύ προσοχή στο τι έχουν να πουν τα κράτη-μέλη».

Αποτελεσματικό οπλοστάσιο

Ενα από τα βασικά αιτήματα των τεσσάρων χωρών (Γαλλία, Γερμανία, Ιταλία και Πολωνία), που απύθηναν την επιστολή στην επίτροπο Ανταγωνισμού, Μαργκρέτε Βεστάγκερ, είναι να δώσει ένα σύγχρονο και ενημερωμένο ορισμό του τι σημαίνει αγορά και πώς αξιολογούνται οι αντίστοιχες συγχωνεύσεις σε αυτήν, ρίχνοντας, παράλληλα βάρος στον παράγοντα της Κίνας.

Όπως χαρακτηριστικά επεσήμαναν στελέχη της νομικής εταιρείας Clifford Chance στους Financial Times, η αποχώρηση της Βρετανίας από την Ε.Ε. ενισχύει τον ρόλο της Γερμανίας και της Γαλλίας ως προς την πολιτική ανταγωνισμού της Κομισιόν.

Παρίσι, Βερολίνο, Ρώμη και Βαρσοβία ζητούν επίσης από τη Βεστάγκερ να συγκροτήσει ένα πιο αποτελεσματικό και αποδοτικό οπλοστάσιο, ώστε να μπορεί να

αντιμετωπιστεί πιθανή καταχρηστική συμπεριφορά από ομίλους εκτός Ε.Ε. Πολλές φορές αυτοί λαμβάνουν κρατική ενίσχυση ή επιδότηση, όπως στην περίπτωση της Κίνας. Υπό το πρίσμα αυτό οι τέσσερις χώρες προτείνουν να εναποκεινται σε εκείνους να αποδείξουν ότι δεν γίνονται αποδέκτες τέτοιας βοήθειας και όχι στην Ε.Ε.

Επιπλέον, οι συντάκτες της επιστολής προβληματίζονται και με τους αμερικανικούς τεχνολογικούς κολοσσούς. Εξ ου και ζήτησαν από την αντιπρόεδρο της Κομισιόν συγκεκριμένες προτάσεις για το πώς θα αντεπεξέλθουν στις προκλήσεις της υψηλής τεχνολογίας έως τα τέλη του δεύτερου τριμήνου το 2020. Αυτό συνδέεται με τις σοβαρές στρατηγικές αλλαγές, που επεξεργάζεται η Ε.Ε. σε διάφορα πεδία άσκησης πολιτικής, αναφέρει, τέλος, το POLITICO.eu.

Εξαντλούνται τα όπλα της ΕΚΤ για στήριξη της οικονομίας, εκτιμά η Λαγκάρντ

Υπάρχουν και εξωτερικοί παράγοντες εκτός από τη χαλαρή νομισματική πολιτική, που οδήγησαν στην αύξηση των τιμών των κατοικιών και στη χαμηλή κερδοφορία ορισμένων τραπεζών της Ευρωζώνης, δήλωσε ενώπιον του Ευρωκοινοβουλίου η επικεφαλής της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, Κριστίν Λαγκάρντ.

Η τράπεζα έχει δεχθεί δριμύεια κριτική από αναλυτές της αγοράς για τη χαλαρή νομισματική πολιτική και τη διατήρηση των επιτοκίων δανεισμού σε αρνητικά επίπεδα. Τα επιτόκια δανεισμού έχουν παραμείνει υπό το μηδέν εδώ και πέντε χρόνια, ενώ αναμένεται πως θα διατηρηθούν για αρκετό καιρό στο ίδιο επίπεδο. Σύμφωνα με τη Λαγκάρντ, η κεντρική τράπεζα θα εστιάσει την προσοχή της στο ζήτημα, ωστόσο δεν θα δεχθεί εξ ολοκλήρου την ευθύνη για τις τιμές των ακινήτων και τη χαμηλή κερδοφορία κάποιων τραπεζών. Η χαλαρή νομισματική πολιτική «ενδέχεται να συνέβαλε, αλλά δεν

Ξεκαθάρισε ότι δεν ευθύνεται η νομισματική πολιτική για τη χαμηλή κερδοφορία των τραπεζών.

πιστεύω ότι πρόκειται για δεδομένο συμπέρασμα», όπως σχολίασε χθες η επικεφαλής της ΕΚΤ στο Ευρωκοινοβούλιο.

Παράλληλα, όμως, παραδέχθηκε ότι η πολιτική της ΕΚΤ δεν ήταν ο μοναδικός παράγοντας που συνέβαλε στην ανάκαμψη της οικονομίας της Ευρωζώνης. Συγκεκριμένα, η πρόεδρος της ΕΚΤ δήλωσε ότι «αναφερόμαστε συνεχώς στη δημιουργία θέσεων εργασίας και δεν πρόκειται να χρησιμοποιήσω το επίχειρημα της δημιουργίας 11 εκατ. θέσεων από το 2013, διότι η νομισματική πολιτική ήταν ένας από τους πολλούς παράγοντες που έπαιξαν ρόλο».

Η Κριστίν Λαγκάρντ υπογράμμισε πως η αβεβαιότητα γύρω από τον κορωνοϊό αποτελεί μια νέα πηγή ανησυχίας για την οικονομία.

Όσον αφορά τις μελλοντικές της κινήσεις, η Λαγκάρντ σχολίασε ότι έπειτα από μία δεκαετία κρίσης η ΕΚΤ δεν έχει πλέον πολλά εργαλεία. «Αυτό το περιβάλλον χαμηλών επιτοκίων δανεισμού και

χαμηλού πληθωρισμού έχει περιορίσει σημαντικά το περιθώριο ελιγμού της ΕΚΤ και άλλων κεντρικών τραπεζών παγκοσμίως για περαιτέρω χαλάρωση της νομισματικής πολιτικής ενόψει μιας νέας οικονο-

μικής κρίσης», τόνισε η επικεφαλής της τράπεζας στην ομιλία της. Μέσω αυτής της δήλωσης, πιθανολογείται πως η Λαγκάρντ καλεί για άλλη μια φορά τις κυβερνήσεις της Ευρωζώνης να ενισχύσουν τα μέτρα στήριξης της οικονομίας.

Παράλληλα, παρότι η οικονομία της Ευρωζώνης είναι «ανθεκτική», όπως τη χαρακτήρισε η ίδια, θα μπορούσε κάλλιστα να αποσταθεροποιηθεί από εξωτερικούς παράγοντες. «Παρότι οι αβεβαιότητες στο παγκόσμιο οικονομικό περιβάλλον παραμένουν αυξημένες, αυτές που αφορούν τις εμπορικές εντάσεις μεταξύ ΗΠΑ και Κίνας υποχωρούν», δήλωσε η Λαγκάρντ, επιβεβαιώνοντας προηγούμενες δηλώσεις της τράπεζας.

Αξίζει να σημειωθεί ότι λίγες ώρες πριν από την ομιλία της ενώπιον του Ευρωκοινοβουλίου, η Γερμανία είχε δημοσιεύσει στοιχεία μεγάλης υποχώρησης παραγγελιών από τα εργοστάσιά της. Συνεπώς, παρατείνεται η περίοδος συρρίκνωσης του μεταποιητικού

κλάδου στη μεγαλύτερη οικονομία της Ευρωζώνης.

Εκτός από τις αβεβαιότητες που απασχολούν εδώ και καιρό τη διεθνή οικονομία, η επικεφαλής της ΕΚΤ ανέφερε ότι ανακύπτουν συνεχώς νέα εμπόδια, όπως για παράδειγμα ο κορωνοϊός. «Άλλοι κίνδυνοι εξακολουθούν να υπάρχουν και –όπως η αβεβαιότητα γύρω από τον κορωνοϊό– αποτελούν μία νέα πηγή ανησυχίας», σχολίασε η Λαγκάρντ.

Η επικεφαλής της ΕΚΤ έθιξε και άλλα ζητήματα, όπως για παράδειγμα τη γήρανση του πληθυσμού, την υποχώρηση της ανάπτυξης παγκοσμίως, προκειμένου να αποδείξει ότι υπάρχουν δομικές αλλαγές στη διεθνή οικονομία. Επιπλέον, ανέφερε ότι ο κεντρικός στόχος της τράπεζας είναι η διατήρηση του πληθωρισμού σε επίπεδο χαμηλότερο, αλλά κοντά στο 2%, ενώ σημείωσε ότι η κλιματική αλλαγή, η τεχνολογία και ο χρηματοπιστωτικός κλάδος θα επηρεάσουν τις τιμές.

BLOOMBERG, REUTERS

Την έκδοση ψηφιακού νομίσματος εξετάζει η Fed

Η Federal Reserve προστίθεται στον κατάλογο των κεντρικών τραπεζών που ανιχνεύουν τη δυνατότητα να εκδώσουν οι ίδιες δικό τους ψηφιακό νόμισμα, μεταβάλλοντας τη στάση τους που αρχικά ήταν κατηγορηματικά αρνητική απέναντι στη νέα τεχνολογία. Τα σχέδια της αμερικανικής ομοσπονδιακής τράπεζας αποκάλυψε η Λιέλ Μπράιναρντ, στέλεχος της Fed, δηλώνοντας πως η τράπεζα εξετάζει ένα ευρύ φάσμα θεμάτων γύρω από τις ψηφιακές πληρωμές και τα ψηφιακά νομίσματα, όπως θέματα πολιτικής, σχεδιασμού των ψηφιακών νομισμάτων, αλλά και ζητήματα νομικής φύσης. Προσέθεσε μάλιστα πως η ομοσπονδιακή τράπεζα των ΗΠΑ «διερευνά αλλά και πειραματίζεται σχετικά με τη χρήση των νέων τεχνολογιών για την πιθανότητα ενός ψηφιακού νομίσματος της κεντρικής τράπεζας».

Η ομοσπονδιακή τράπεζα των ΗΠΑ αναπτύσσει δικές της υπηρεσίες πληρωμών σε πραγματικό χρόνο.

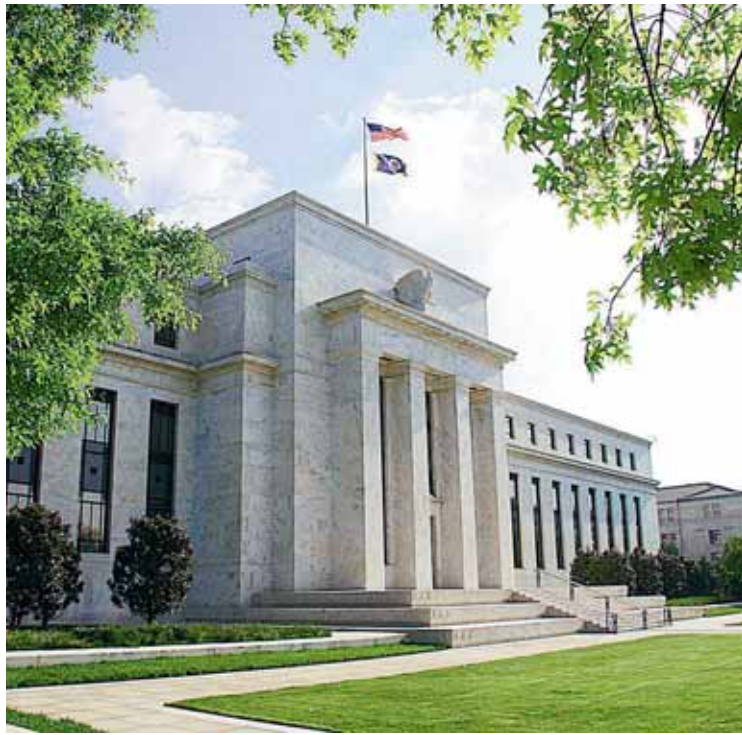
Μιλώντας στο Stanford Graduate School of Business, η κ. Μπράιναρντ τόνισε πως «η ψηφιοποίηση έχει αλλάξει τα συστήματα πληρωμών και έχει τη δυνατότητα να μεταφέρει μεγαλύτερη αξία ευκολότερα και με λιγότερο κόστος». Υπογράμμισε, όμως, πως «υπάρχουν κίνδυνοι», απεικονίζοντας επιφυλάξεις που έχει εκφράσει παλαιότερα τόσο η ίδια όσο και η Fed σχετικά με τα διάφορα ψηφιακά συστήματα πληρωμών και τα ψηφιακά νομίσματα, μεταξύ των

οποίων και το σχέδιο της Facebook να αναπτύξει το ψηφιακό νόμισμα libra. Τόνισε, πάντως, πως η Fed αναπτύσσει δικές της υπηρεσίες πληρωμών σε πραγματικό χρόνο και εξετάζει τις προτάσεις που της έχουν υποβληθεί για τον σχεδιασμό αυτών των υπηρεσιών.

Στο μεταξύ, βρίσκεται σε εξέλιξη ένας προβληματισμός και μια ανταλλαγή απόψεων μεταξύ μεγάλων κεντρικών τραπεζών για το πώς μπορούν να διαχειριστούν την τεχνολογία της ψηφιακής χρηματοδότησης και τις τεχνολογίες που χρησιμοποιούν τα κρυπτονομίσματα όπως το bitcoin. Πρόσφατη μέλητη κατέδειξε ότι είναι δεκάδες οι κεντρικές τράπεζες που έχουν καταταπιστεί με το θέμα, ενώ η Κίνα πρωθδεί δυναμικά τα σχέδιά της για την έκδοση δικού της ψηφιακού νομίσματος. Την Παρασκευή αναμένεται μάλιστα να παρουσιάσει τις

σχετικές προτάσεις της η Τράπεζα της Ιαπωνίας, ενώ τον Απρίλιο έξι κεντρικές τράπεζες θα συναντηθούν στην Ουάσιγκτον μαζί με την Τράπεζα Διεθνών Διακανονισμών για να εξετάσουν το θέμα.

Σημειωτέον, πάντως, ότι μόλις πριν από δύο χρόνια η στελέχη της Fed επέμεναν ότι δεν υπάρχει ανάγκη να εκδώσει η τράπεζα δικό της ψηφιακό νόμισμα. Μεσολάβησε, όμως, η πρωτοβουλία του Facebook, που φιλοδοξεί να εκδώσει και να προωθήσει το ψηφιακό νόμισμα Libra και έχει ενσπείρει ανησυχία στις κεντρικές τράπεζες σχετικά με την προστασία των καταναλωτών και των προσωπικών δεδομένων, αλλά και γενικότερα για όσους κινδύνους μπορεί να εγκυμονεί η χρήση ενός ψηφιακού νομίσματος από το 1/3 του παγκόσμιου πληθυσμού που έχει λογαριασμούς στο Facebook.

Η Fed αρχικά ήταν κατηγορηματικά αρνητική απέναντι στη νέα τεχνολογία.

Τουρισμός και Airbnb απογειώνουν το real estate σε όλη την Ελλάδα

Εντονο ενδιαφέρον από ξένους για εξοικά και σε λιγότερο δημοφιλείς περιοχές

Του **ΗΛΙΑ Γ. ΜΠΕΛΛΟΥ**

Το ξένο επενδυτικό ενδιαφέρον για παραθεριστικές κατοικίες στην Ελλάδα διαχέεται από τις βασικές αγορές της Μυκόνου, της Σαντορίνης και της Πάρου και σε άλλους προορισμούς.

Ετσι, η ζήτηση για την αγορά δεύτερης κατοικίας στην Ελλάδα αναμένεται να παραμείνει ισχυρή και κατά το 2020, σύμφωνα με την ανάλυση αγοράς της εταιρείας συμβούλων Algean Property. Σε αυτήν επισημαίνεται μάλιστα πως οι εναλλακτικοί προορισμοί προσελκύουν πλέον σημαντικό αριθμό υποψηφίων αγοραστών τόσο λόγω της διάχυσης του θετικού αποτυπώματος του ελληνικού τουρισμού, όσο και της ανάπτυξης της αγοράς

Εκτός από τη Μύκονο, τη Σαντορίνη και την Πάρο, οι αγοραστές ενδιαφέρονται και για τη Σύμη αλλά και για τη Μεσσηνία.

βραχυπρόθεσμων τουριστικών μισθώσεων. «Η ζήτηση για παραθεριστική κατοικία στην Ελλάδα ήταν υψηλή τη διετία 2018-2019, με επίκεντρο κυρίως τις περιοχές υψηλού τουριστικού ενδιαφέροντος, είτε πρόκειται για παραθαλάσσια ακίνητα είτε ακόμη και για πιο απομακρυσμένα σπίτια. Η Μύκονος, η Σαντορίνη και η Πάρος βρίσκονται υψηλά στις προτιμήσεις των ξένων αγοραστών, ως πιο αναγνωρίσιμοι τουριστικοί προορισμοί.

Ωστόσο, μερίδιο αποσπούν και άλλοι προορισμοί ανά την Ελλάδα, που προσφέρουν πλέον ικανοποιητικές αποδόσεις σε αγοραστές, όπως η Κέρκυρα, η Ρόδος, η Χαλκιδική και η Κρήτη, ενώ λόγω των υψηλών επιδόσεων του ελληνικού τουρισμού ανεβαίνουν πλέον και πιο εναλλακτικοί προορισμοί, όπως

Η ζήτηση για παραθεριστική κατοικία στην Ελλάδα ήταν υψηλή τη διετία 2018-2019, με επίκεντρο κυρίως τις περιοχές υψηλού τουριστικού ενδιαφέροντος. Ωστόσο το τελευταίο διάστημα οι ξένοι ενδιαφέρονται και για ακίνητα σε εναλλακτικούς προορισμούς, όπως η Σύμη (φωτ.).

η Μεσσηνία στην Πελοπόννησο, η Κως και η Σύμη στα Δωδεκάνησα και η Λευκάδα και η Ζάκυνθος στο Ιόνιο, αναφέρει χαρακτηριστικά η Algean για την αγορά παραθεριστικής κατοικίας στην Ελλάδα.

Ο κτηματομεσιτικός οίκος εκτιμά πως θα καταγραφεί και περαιτέρω αύξηση των τιμών λόγω της υψηλής ζήτησης τόσο στις περιοχές υψηλού τουριστικού ενδιαφέροντος (Μύκονος, Σαντορίνη, Κέρκυρα, Ρόδος) όσο και στα μητροπολιτικά κέντρα. Εδώ, καταλύτης παραμένει η ζωή ανάπτυξη της δραστηριότητας των βραχυπρόθεσμων τουριστικών μισθώσεων. «Οι υψηλές επιδόσεις του τουρισμού αφενός έδωσαν σημαντική ώθηση στις αποδόσεις των ακινήτων, φέρνοντας στον «αφρό» περιοχές όπως το κέντρο της Αθήνας και τα νότια προάστια, αλλά

και τη Θεσσαλονίκη, και αφετέρου δημιουργήσαν τις προϋποθέσεις για την ανάπτυξη της αγοράς βραχυπρόθεσμων τουριστικών μισθώσεων, δίνοντας δυναμική στο εγχώριο real estate».

Οι αποδόσεις της δεύτερης κατοικίας σε δημοφιλείς τουριστικούς προορισμούς παρέμειναν σε ικανοποιητικά επίπεδα το 2019 και μάλιστα ήταν σαφώς πιο ανταγωνιστικές σε σχέση με άλλους προορισμούς της Μεσογείου, σημειώνει η Algean. Μύκονος, Πάρος και Σαντορίνη βρίσκονται στους κορυφαίους προορισμούς της Μεσογείου για τρίτη συνεχόμενη χρονιά το 2019, με ακαθάριστες αποδόσεις (gross average yield) που φθάνουν το 8,2%, 6,5% και 6,3% αντίστοιχα, σύμφωνα με τα στοιχεία της Algean. Οι άλλοι προορισμοί στο «Τop 10» των αποδόσεων πε-

ριλαμβάνουν τη Σκιάθο (6%), το Πόρτο Χέλι (5,1%), τη Ρόδο, τη Χαλκιδική και τα Χανιά (4,8%). Συγκριτικά αναφέρεται πως οι αποδόσεις αυτές ήταν υψηλότερες από άλλους ιδιαίτερα δημοφιλείς προορισμούς της Μεσογείου, όπως το Σεν Τροπέ (3,9%), η Μαρμπεγία, (4,3%) και η Νίκαια (4,2%).

Η «χρυσή βίζα»

Παράλληλα επισημαίνεται πως και το καθεστώς «χρυσή βίζα» εξακολουθεί να έχει θετικό αντίκτυπο στην αγορά, καθώς διατηρεί σταθερό ρυθμό ανάπτυξης. Μέχρι τον Δεκέμβριο του 2019, το ελληνικό κράτος είχε χορηγήσει «χρυσή βίζα» σε 6.044 επενδυτές, από τους οποίους 4.129 ήταν Κινέζοι, ακολουθούμενοι από τους Τούρκους (487) και τους Ρώσους (382).

Δρομολογείται η κατεδάφιση 917 κτιρίων στο Ελληνικό

Το σχέδιο αξιοποίησης του Ελληνικού περιλαμβάνει την κατεδάφιση 917 ακινήτων. Αυτό σημείωσε στη Βουλή ο υπουργός Ανάπτυξης και Επενδύσεων Αδωνις Γεωργιάδης, αναφερόμενος στις ρυθμίσεις που περιλαμβάνονται στο νομοσχέδιο για τα υδατοδρόμια και αφορούν την αξιοποίηση της έκτασης του πρώην αεροδρομίου στο Ελληνικό.

Ο κ. Γεωργιάδης απέρριψε τις κατηγορίες της αξιωματικής αντιπολίτευσης περί έργων βιτρίνας και σημείωσε ότι αντίθετα ο επενδυτής λαμβάνει το ρίσκο να ξεκινήσει τα έργα επιταχύνοντας την αξιοποίηση του ακινήτου.

«Το Δημόσιο κερδίζει χωρίς να ρισκάρει», είπε ο κ. Γεωργιάδης, προσθέτοντας ότι τα πρόδρομα έργα θα αποπληρωθούν από τον επενδυτή, δηλαδή τη Lamda Development. «Με το άρθρο που ψηφίζεται σήμερα για το Ελληνικό ξεμπλοκάρει το έργο για να μπου οι μπουλντόζες», είπε χαρακτηριστικά. Συνολικά θα κατεδαφιστούν 917 κτίρια ορισμένα εκ των οποίων στο αμέσως επόμενο διάστημα, έτσι ώστε να μην καθυστερήσει περαιτέρω η αξιοποίηση του ακινήτου.

Επίσης, αναφερόμενος στο θέμα τροπολογίας που ξεμπλοκάρει την επένδυση της NCH Capital στην Κασσιόπη της Κέρκυρας, ο κ. Γεωργιάδης σημείωσε ότι η ελληνική κυβέρνηση θα συνεχίσει να παρεμβαίνει εκεί όπου υπάρχουν προβλήματα στην αξιοποίηση της ιδιωτικής περιουσίας του ελληνικού Δημοσίου. Με την τροπολογία που κατατέθηκε προχθές το βράδυ στη Βουλή, η κατάρτιση των υπομετρικών μελετών για τα προς αξιοποίηση ακίνητα μεταφέρεται από τις κατά τόπους δημοτικές αρχές στον υπουργό Υποδομών και Μεταφορών.

Αφορμή για τη ρύθμιση αυτή αποτέλεσε η άρνηση επί τέσσερις μήνες της δημοτικής αρχής Βόρειας Κέρκυρας να εγκρίνει την υψομετρική μελέτη στο ακίνητο που παραχώρησε το ΤΑΙΠΕΔ για αξιοποίηση από ιδιώτες στην Κασσιόπη της Κέρκυρας. Σημειώνεται ότι βάσει νόμου η δημοτική αρχή έχει περιθώριο δύο μηνών να εγκρίνει τη σχετική μελέτη. «Αν χρειαστεί θα νομοθετούμε για να ξεμπλοκάρουν έργα και να αλλάξουμε την εικόνα», είπε ο κ. Γεωργιάδης, προσθέτοντας ότι «δεν θα σταματά μια επένδυση που θα εγκρίνει το ελληνικό κράτος, μόνο και μόνο γιατί ένας άνθρωπος θέλει να πιάσει προσωπικά παιχνίδια», αναφερόμενος στις επιλογές του δημάρχου Βόρειας Κέρκυρας.

Τα υδατοδρόμια

Τέλος, για το νομοσχέδιο των υδατοδρομίων που ψηφίσθηκε, ο υπουργός σημείωσε πως δημιουργεί το κατάλληλο πλαίσιο προσέλκυσης επενδύσεων, ενώ πρόσθεσε ότι οι πρώτες πτήσεις θα ξεκινήσουν φέτος.

ΑΡΘΡΟ / Του ΑΝΔΡΕΑ Α. ΑΝΔΡΕΟΥ

Πηγαίνοντας με το πάσο... των άλλων

Το κάθε τι έχει την εποχή του. Σήμερα για παράδειγμα μια από τις προτεραιότητες του κόσμου είναι το πού να πάει για να περάσει καλά κάποιο βράδυ της εβδομάδας. Ως συνέπεια, οι απαιτήσεις του για δημιουργικό φαγητό έχουν ανέβει και η προσφορά προσπαθεί να ανταποκριθεί.

Κάποιοι από την πλευρά της προσφοράς ρίσκαραν όταν το ενδιαφέρον από πλευράς ζήτησης ήταν ακόμη στα σπράγανά του και πέτυχαν, ενώ άλλοι όχι. Παράλληλα, βλέπουμε και ανάλογες μαγειρικές εκπομπές να βρίσκονται σε πρώτη προβολή και να έχουν ένα ενθουσιώδες κοινό. Ας μην μπούμε στη συζήτηση αν είναι αυτές που ώθησαν τον κόσμο να είναι πιο ψαγμένος ή επειδή ο κόσμος είναι πιο ψαγμένος ώθησαν αυτές να είναι επίκαιρες, επειδή αυτό δεν είναι το θέμα μας.

Πριν κάποια χρόνια, όταν Ελλάδα και Κύπρος ήταν εκτός κρίσης και οι αντιστοιχές αγορές ακινήτων ήταν στα φόρτε τους, υπήρχαν και ανάλογες εκπομπές που προωθούσαν την έννοια της ολικής ανακαίνισης μέσα μάλιστα σε πολύ σύντομο χρονικό διάστημα.

Το κόνσепт ήταν πολύ επιτυχημένο στην Ελλάδα και για όσους αρέσκονται σε αυτού του είδους το δημιουργικό κομμάτι της κατά τ' άλλα ανιαρής κτηματογορίας, το διασκέδαζαν. Εκεί βλέπαμε μέσα σε μια περίοδο τριών μέχρι πέντε ημερών, μια παλιά κατοικία ή ένα διαμέρισμα να εκμοντερνίζονται ολιστικά και με την επάνοδό τους οι ιδιοκτήτες να εκθαμβώνονται με το αποτέλεσμα μιας και δεν ανα-

γνώριζαν το ίδιο τους το σπίτι με τις αλλαγές που σημειώνονταν.

Η ολιστική ανακαίνιση σχεδόν σε όλες τις περιπτώσεις περιελάμβανε τον επανασχεδιασμό όλου του εσωτερικού χώρου, με κατεδάφιση τοίχων, ανέγερση άλλων, διαχείριση προβλημάτων υγρασιών, νέα υδραυλική και ηλεκτρική εγκατάσταση, νέες ξύλινες κατασκευές κουζίνας, ερμαριών, θυρών και επενδύσεων, νέες κατασκευές αλουμινίου στα εξωτερικά κομμάτια, νέες βαπεδοστρώσεις, νέους χρωματισμούς, νέα επίπλωση, νέα πλήρη γκάμα οικοσκευών κ.λπ. Μετά την επιτυχία που σημειώναν τέτοιες εκπομπές στην Ελλάδα – που παρεμπιπτόντως ίσχυαν και ισχύουν αντίστοιχες τους σε χώρες όπως οι ΗΠΑ, η Αγγλία και αλλού επί σειρά ετών – είχαν να κάνουν και κάτι ανάλογο στην Κύπρο. Παρόλο που ήταν μια φιλότιμη προσπάθεια από μέρους των οποίων συντελεστών, το εγχείρημα απέτυχε για πολλούς και διάφορους λόγους. Αλλά πώς να μην αποτύχει όταν με το που μπήκαν να ξεστύθουν την κατοικία, λέει ο παρουσιαστής: «...εντοπίσαμε σοβαρά προβλήματα με την υδραυλική εγκατάσταση οπότε το πλάνο μας για αποπεράτωση του έργου σε τρεις μέρες αναθεωρείται και μετατίθεται κατά επτά μέρες, ίσως και περισσότερο...». Βράσε ρυζί.

Αυτό μπορεί να σημαίνει πως το κόνσепт ήταν σπτημένο εντελώς λάθος επειδή για την επιτυχία του απαιτούνται τουλάχιστον τρία πράγματα.

Πρώτον, να διαθέτεις μια άρτια ομάδα υπεργολάβων που να είναι

Αν θέλεις να κάνεις σωστή δουλειά με την ανακαίνιση, προετοιμάζεσαι για το χειρότερο και μετά το χάλασμα πρέπει να είσαι έτοιμος και ευέλικτος να πάρεις αποφάσεις για το ποια οδό θα ακολουθήσεις και να πράξεις ανάλογα.

Σχεδόν το 100% των έργων ανακαίνισης βγαίνουν εκτός χρονικών ορίων αποπεράτωσης και εκτός μπάτζετ. Επίσης δεν υπάρχει περίπτωση να μην βρεθεί τουλάχιστον ένας υπεργολάβος που θα σε στήσει.

δεσμευμένοι να είναι εκεί δίπλα σου για όσο καιρό απαιτεί το έργο να διεκπεραιωθεί εντός πολύ αυστηρών χρονικών πλαισίων.

Δεύτερον, να έχεις όλους τους σπόνσορες δεσμευμένους ότι θα παρέχουν αφενός ό, τι υλικό απαιτηθεί για να ολοκληρωθεί το έργο στην ώρα του και αφετέρου τις αναγκαίες χρηματικές ενισχύσεις.

Τρίτον, να έχεις την ομάδα μελετητών/σχεδιαστών/διαπραγματευτών/ερευνητών, παρουσιαστών και λοιπών, οι οποίοι θα σχεδιάσουν τα πάντα στη λεπτομέρεια, θα είναι έτοιμοι για το χειρότερο σενάριο, θα προεπιλέξουν όλα τα υλικά εκ

των προτέρων στις σωστές ποσότητες, θα τα έχουν έτοιμα και αποθηκευμένα και όταν θα εισέρχονται της κατοικίας και θα ανάβουν οι κάμερες, θα ξεκινάει και ο χρόνος αποπεράτωσης.

Όλο αυτό δεν το λέω για την εκπομπή. Το λέω για όσους από εμάς θέλουμε να ανακαίνισουμε, επειδή το ίδιο πράγμα ισχύει. Σχεδόν το 100% των έργων ανακαίνισης βγαίνουν εκτός χρονικών ορίων αποπεράτωσης και εκτός μπάτζετ. Και η αιτία είναι επειδή τουλάχιστον μια από τις τρεις προϋποθέσεις δεν πληρούται. Δεν υπάρχει περίπτωση να μην βρεθεί τουλάχιστον ένας υπεργολάβος που θα σε στήσει. Θα σου πει πως ξεκινά δουλειά την τάδε μέρα και είτε δεν θα 'ρθει εκείνη την μέρα επειδή θα ισχυριστεί πως κάτι του έτυχε (π.χ. έπρεπε να πάει στο γιατρό ή να πάρει τον οποιονδήποτε σκεφτείς στο γιατρό, ή να τελειώσει ένα κουτσουλι σε μιαν άλλη δουλειά που τον καθυστέρησε κάποιος άλλος – ναι, ποτέ δεν φταίει αυτός, ή θα ισχυριστεί πως πήγε να αγοράσει ένα εξάρτημα που θέλει αλλά είναι έλλειψη και άρα θα πρέπει να περιμένουμε, ή οτιδήποτε άλλο φανταστείς).

Δεν υπάρχει περίπτωση να μην βρεθεί τουλάχιστον ένας προμηθευτής που θα ισχυριστεί πως το υλικό που θέλεις είναι out-of-stock και πως θα χρειαστούν κάποιες βδομάδες να σου το φέρει. Και άμα του πεις, «...καλά και πόσες βδομάδες χρειάζονται;», θα σου πει «...εξαρτάται πότε θα βάλεις την παραγγελία... από τρεις έως και πέντε – έξι βδομάδες, μπορεί και

παραπάνω,... επειδή εξαρτάται από το εργοστάσιο και τι παραγγελίες έχει, εξαρτάται από το πλοίο, από τον καιρό, από το τελωνείο... Εμείς άμα το έχουμε σε μια-δύο μέρες θα σου το παραδώσουμε...». Και νοείται πως όταν έρθει και το έχει στα χέρια του, θα σου πει, «...τελειώνουμε κάτι παραδόσεις σε μια μεγάλη δουλειά και μέχρι την άλλη Δευτέρα θα σου τα φέρουμε... Και είναι Τρίτη...».

Δεν υπάρχει περίπτωση ο μελετητής σου να σου εξηγήσει τι σημαίνει να προετοιμάσεις για το χειρότερο σενάριο και εσύ να το καταλάβεις στο 100%, όπως και το τι συνέπειες μπορεί αυτό να έχει στην τσέπη σου. Και αυτό επειδή όταν ξεστύνεις κάτι, δεν γνωρίζεις τι υπάρχει κρυμμένο από πίσω σε μια οικοδομή 25-35 χρόνων. Μπορεί να ξεσκεπαστούν προβλήματα στατικής φύσεως, υδραυλικής και ηλεκτρολογικής φύσεως, ανεπάρκεια μονώσεων κλπ. Συνεπώς αν θέλεις να κάνεις σωστή δουλειά, προετοιμάζεσαι για το χειρότερο και μετά το χάλασμα πρέπει να είσαι έτοιμος και ευέλικτος να πάρεις αποφάσεις για το ποια οδό θα ακολουθήσεις και να πράξεις ανάλογα.

Και επειδή εδώ κάτω είμαστε γενικά και ειδικά αντιπαγγελματίες και τα θέλουμε όλα δικά μας, δεν υπάρχει σχεδόν ούτε ένα έργο που να ξεκινά καλά και να τελειώνει καλύτερα και να είναι όλοι ευχαριστημένοι.

Ο κ. Ανδρέας Α. Ανδρέου, MRICS, CEO, APS Andreou Property Strategy - Chartered Surveyors.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ζωή

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ • ΕΠΙΣΤΗΜΗ • ΤΗΛΕΟΡΑΣΗ

ΚΥΡΙΑΚΗ 9 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 2020

Η αισθητική διαπαιδαγώγηση του κοινού

Η Δημοτική Πινακοθήκη Αμμοχώστου, ένα πρωτοποριακό πνευματικό ίδρυμα της Κύπρου

Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

«In Culture we Trust», αυτό ήταν το όνομα της έκθεσης που διοργάνωσε η Τεχνική Επιτροπή για τον Πολιτισμό την περασμένη εβδομάδα (3-4 Φεβρουαρίου 2020), στην οποία εκτέθηκε μέρος από τα 219 έργα που δόθηκαν στην ε/κ πλευρά και τα οποία βρισκότουσαν από το 1974 στα Κατεχόμενα. Η ε/κ πλευρά σε αντάλλαγμα για αυτή τη χειρονομία έδωσε στους Τ/κ ψηφιοποιημένο οπτικοακουστικό υλικό (ραδιοφωνικό και τηλεοπτικό) από το αρχείο του ΡΙΚ, της περιόδου 1955-1963 (κοινωνικές, πολιτιστικές και αθλητικές εκδηλώσεις Τ/κ, αναφορές σε Τουρκοκύπριους καλλιτέχνες κτλ.). Οι συμπρόεδροι της Τεχνικής Επιτροπής για τον Πολιτισμό, η Ε/κ Ανδρούλα Βασιλείου και ο Τ/κ Kani Kaniol κατά τα εγκαίνια της έκθεσης ήταν όχι απλώς υπερήφανοι για ό,τι πέτυχαν, αλλά πεισμένοι να αποδείξουν ότι η τέχνη μόνο να ενώσει μπορεί.

Μπαίνοντας στο ιστορικό φορτισμένο Λήδρα Πάλλας ένιωσα δέος, αναμετρώμενη με την ιστορία, αλλά η είσοδός μου στους χώρους της έκθεσης και η πρώτη θέαση των πινάκων με μετέφερε στον β' όροφο της Δημοτικής Βιβλιοθήκης Αμμοχώστου, και στην οδό Ερμού της πόλης...

«Φιλοδοξία του Δήμου [...] ήταν το δημοτικό αφο ίδρυμα να γίνει κέντρο πνευματικής [...] ζωής της πόλης και γενικότερα του τόπου. Για το σκοπό αυτό η Βιβλιοθήκη διάθετε ήδη [ατάλληλη] αίθουσα για διάλεξες, έκθεσες τέχνης και άλλες πνευματικές εκδηλώσεις. [...] στεγάζονταν ήδη και μια μόνιμη έκθεση ζωγραφικής

Η συλλογή μας Κυπρίων ζωγράφων, που πρέπει να καταρτισθεί με συμπάθεια αλλά και με περίσκεψη, παρέχει την δυνατότητα σχηματισμού μιας Πινακοθήκης η οποία ύστερα από λίγες δεκάδες χρόνια θα είναι αξιόλογη κατά τούτο: Θα παρουσιάζει την σύγχρονη κυπριακή ζωγραφική από το ξεκίνημά της σχεδόν».

[...] που παρουσιάζε αξιολογώτατα έργα [...].* Αυτά σημειώνει ο συγγραφέας, λογοτέχνης, μεταφραστής και εκδότης Αντώνης Μυστακίδης (Μεσεβρινός) για την Πινακοθήκη της Αμμοχώστου, που την επισκέφθηκε το καλοκαίρι του 1963, οπότε και γνώρισε τον από

ετών διευθυντή της Δημοτικής Βιβλιοθήκης και εμπνευστή της Δημοτικής Πινακοθήκης, Γ.Φ. Περίδη. Ο Περίδης γράφει το 1961 στο περιοδικό «Πνευματική Κύπρος», που του είχε ζητήσει το ιστορικό της ίδρυσής της Πινακοθήκης: «Η συλλογή μας Κυπρίων ζωγράφων,

που πρέπει να καταρτισθεί με συμπάθεια αλλά και με περίσκεψη, παρέχει την δυνατότητα σχηματισμού μιας Πινακοθήκης η οποία ύστερα από λίγες δεκάδες χρόνια θα είναι αξιόλογη κατά τούτο: Θα παρουσιάζει την σύγχρονη κυπριακή ζωγραφική από το ξεκί-

Βασική έγνοια του Γ.Φ. Περίδη από την πρώτη στιγμή ήταν η «εις το μέτρο των δυνατοτήτων μας συμβολή στην ενθάρρυνση της κίνησης γύρω από τη ζωγραφική και την αισθητική διαπαιδαγώγηση του κοινού σ' αυτό τον τομέα».

νημά της σχεδόν, ξεκίνημα που δεν ανάγεται παλαιότερα από τις αρχές του αιώνα μας».*

Βασική έγνοια του Γ.Φ. Περίδη από την πρώτη στιγμή ήταν η «εις το μέτρο των δυνατοτήτων μας συμβολή στην ενθάρρυνση της κίνησης γύρω από τη ζωγραφική και την αισθητική διαπαιδαγώγηση του κοινού σ' αυτό τον τομέα»** και αλλού: «Σκοπός της Πινακοθήκης είναι να ενθαρρύνει τους άξιους ζωγράφους της Κύπρου», και από ό,τι φαίνεται με σταθερά βήματα ο Γ.Φ. Περίδης και το πνευματικό ίδρυμα που διηύθυνε το πέτυχανε. Η κοσμική Αμμόχωστος γινόταν πόλος έλξης, συνδύαζε το τερπνόν και το ωφέλιμο, η πόλη είχε να καυχιέται, μία σπουδαία βιβλιοθήκη και μία πρωτοπόρα για τα κυπριακά δεδομένα Πινακοθήκη.

Ήδη ο Γ.Φ. Περίδης το 1961 γράφει: «Ο χώρος πάει κιόλας να γίνει ανεπαρκής»...** και ευχή του Γ.Φ. Περίδη ήταν να αποκτήσει η Πινακοθήκη μια γωνιά αναμνηστική του Ν. Νικολαΐδη, στην οποία είχαν δωρηθεί πίνακες του και το αρχείο του.

ΤΟ 1958 η συλλογή της Δημοτικής Πινακοθήκης αποτελείτο από δώδεκα πίνακες των Αδ. Διαμαντή, Γ. Πολ. Γεωργίου, Τηλ. Κάνθου, Ν. Νικολαΐδη και Χρ. Σάββα.

ΤΟ 1961 στον πρόσφατα αποπερατωθέντα β' όροφο της Δημοτικής Βιβλιοθήκης εκτίθετο 42 πίνακες των Κυπρίων ζωγράφων Γεωργίου, Διαμαντή, Θεμιστοκλέους, Ιωαννίδη, Κάνθου, Κισσονέργη, Νικολαΐδη, Ξ. Χατζηνωτηρίου, Λ. Οικονόμου, Φ. Χατζηνωτηρίου, Χαραλαμπίδη, Σάββα.

ΤΟ 1963 η Δημοτική Πινακοθήκη διέθετε 52 πίνακες (λάδια, ακουαρέλες, χαρτικά, νωπογραφίες) των Τηλ. Κάνθου, Αδαμ. Διαμαντή, Χριστόφορου Σάββα, Γ. Πολ. Γεωργίου, Ιωάννη Κισσονέργη, Νίκου Νικολαΐδη, και των Ελλαδιδών Φ. Κόντογλου, Γιάννη Μόραλη, Γιάννη Τσαρούχη, Χατζηκυριάκου Γκίκα και άλλων.

ΣΤΙΣ 31 Δεκεμβρίου 1968 η Πινακοθήκη είχε 71 πίνακες της Κυπρίων ζωγράφων. 379 σχέδια και πίνακες (κυρίως προσωπογραφίες προσωπικοτήτων της Αμμοχώστου) του Μιχάλη Χατζηδημητρίου. 35 υδατογραφίες του Θεόφιλου Μογάμπγαμ.

ΣΤΙΣ 31 Δεκεμβρίου 1973 ο Γ.Φ. Περίδης καταγράφει και πάλι 71 πίνακες από τα τέλη του 19ου αιώνα έως το 1970. Επίσης, έργα κορυφαίων Ελλαδιδών ζωγράφων (Σπ. Βασιλείου, Γ. Μόραλη, Γιάννη Τσαρούχη, Φ. Κόντογλου, Χατζηκυριάκου Γκίκα, Γ. Γουναρόπουλου, Μαυροΐδη κ.ά.). Επίσης, στην Πινακοθήκη υπήρχαν οι 35 ακουαρέλες του Θεόφιλου Μογάμπγαμ, καθώς και τα 380 σχέδια και πίνακες (κυρίως προσωπογραφίες προσωπικοτήτων της Αμμοχώστου) του Μιχάλη Χατζηδημητρίου. και το αρχείο του Ν. Νικολαΐδη, 71 πίνακες με έργα Κυπρίων ζωγράφων. «Το σύνολο φανέρωνε ανάγλυφη τη γνώση και τη φροντίδα των ιδρυτών, άνθρωπων που με ειλικρίνεια αγαπούσαν την τέχνη και πίστευαν στην παιδευτική της αξία»,* γράφει ο Μεσεβρινός, για ό,τι είδε το 1963 και το μέλλον διεγράφετο λαμπρό...

Πληροφορίες αντλήθηκαν και από την εισαγωγή του αντιπροέδρου της Τεχνικής Επιτροπής για τον Πολιτισμό δρ. Γιάννη Τουμαζή «Οι τουρκοκύπριοι επιστρέφουν 219 έργα τέχνης στους ελληνοκυπρίους. Το χρονικό μιας πρώτης προσπάθειας ταυτοποίησης», στον κατάλογο «In Culture we Trust».

* Θεοδόσης Πυλαρινός, «Η αλληλογραφία του Αντώνη Μυστακίδη (Μεσεβρινού) με τον πεζογράφο Γιώργο Φίλιππου Περίδη», Κέντρο Μελετών Ιεράς Μονής Κύκκου, Λευκωσία 2016. (Διατηρήθηκε η ιδιαίτερη ορθογραφία του πρωτότυπου).

** Γ.Φ. Περίδης, «Η Δημοτική Βιβλιοθήκη Αμμοχώστου», «Πνευματική Κύπρος» τχ. 7 (Απρίλης 1961), σ. 364-365.

Η Αμμόχωστος κυψέλη πολιτιστικής δημιουργίας

Η Δημοτική Βιβλιοθήκη Αμμοχώστου ξεκίνησε να ανεγείρεται τον Σεπτέμβριο του 1952 επί δημαρχίας Αδάμ Αδάμαντος και ολοκληρώθηκε τον Ιούλιο του 1953 επί δημαρχίας Ανδρέα Χ. Πούγιουρου. Πρώτος διευθυντής της ο Γιώργος Φίλιππου Περίδης, από το 1954 έως το 1971. Η Εφορεία της Δημοτικής Βιβλιοθήκης Αμμοχώστου από τον Μάιο του 1955 είχε αποφασίσει να διαθέσει κονδύλι για αγορά πινάκων ζωγραφικής, «για την διακόσμηση της Αίθουσας της Βιβλιοθήκης, μπορεί να αποτελέσουν στο μέλλον τον πυρήνα για τη δημιουργία μιας Πινακοθήκης». Τον Μάρτιο του 1958 ξεκίνησε η ανέγερση στον δεύτερο όροφο, πάνω από τη Βιβλιοθήκη, αίθουσας για να χρησιμοποιηθεί ως Πινακοθήκη και ως χώρος διαλέξεων. Η Δημοτική Πινακοθήκη άνοιξε για το κοινό τον Μάιο του 1959. Μερικά χρόνια μετά την ίδρυσή της η Δημοτική Πινακοθήκη Αμμοχώστου διοργάνωσε τη σπουδαία έκθεση «Δέκα Έλληνες Ζωγράφοι» (19 Ιουνίου – 3 Ιουλίου 1960), κατά την οποία οι Κύπριοι είδαν έργα του Λαρνακέα Γ. Μαυροΐδη. Προς το τέλος του ίδιου έτους, 28 Δεκεμβρίου 1960 - 11 Ιανουαρίου 1961 διοργανώθηκε η έκθεση Κυπρίων Ζωγράφων, κατά την οποία σύμφωνα με κριτική της εποχής παρουσίαζε σύγχρονες κυπριακές επιτεύξεις στη ζωγραφική. Στην έκθεση εκτέθηκαν λάδια και ακουαρέλες και χαρακτηριστικά των Ιωάννη Κισσονέργη, Αδ. Διαμαντή, Γ. Πολ. Γεωργίου, Τ. Κάνθου, Β. Ιωαννίδη, Χριστ. Σάββα, Γ. Μαυροΐδη, Λ. Οικονόμου, Λ. Ευθυβούλου και Φ. Χατζηνωτηρίου.

Νέες αφορμές για έρευνα

Μιλώντας με τον Ε/κ αντιπρόεδρο της Τεχνικής Επιτροπής για τον Πολιτισμό δρ. Γιάννη Τουμαζή σχετικά με το τι νέο κομίζουν αυτοί οι 219 πίνακες, που επεστράφησαν στους νόμιμους δικαιούχους, μας είπε: «Κατ' αρχήν ιστορικά προσφέρει απτά πια, μέσα από τα ίδια τα έργα βλέπουμε πώς χτίζεται μια συλλογή όταν υπάρχει η σωστή προσέγγιση και μια συγκεκριμένη φιλοσοφία».

Συλλογή Γ. Πολ. Γεωργίου

Σημαντικός αριθμός έργων (41 κατά πάσα πιθανότητα) από τα συνολικά 44 έργα του ζωγράφου Γεωργίου Πολ. Γεωργίου κατά πάσα πιθανότητα, προέρχονται από

την οικία/εργαστήρι του ζωγράφου, επί της οδού Ερμού 136 στην Αμμόχωστο. Ο δρ. Τουμαζής μας λέει: «Από τη συλλογή του Γεωργίου φαίνεται όλο το φάσμα της δουλειάς του από τα μνημειακά του έργα, τα οποία κρατούσε ο ίδιος στο εργαστήριό του. Μας δίνεται η ευκαιρία να δούμε πάρα πολλά μνημειακά έργα του, να δούμε την καυστική πολιτική του στα γεγονότα που σημάδεψαν την Κύπρο μετά το 1960. Μπορούμε να μελετήσουμε όλο το φάσμα της τεχνικής του ικανότητας, αλλά και της θεματολογίας του -και της διαορακτικότητάς του θα έλεγα, που έως σήμερα δεν είχαμε την ευκαιρία να δούμε». Επεστράφησαν μεταξύ άλλων τα σπουδαία έργα του Γ. Πολ. Γεωργίου: «Τα Κύπρια Έπη – Cypria Saga» (1956) • «Η Ξαναγέννηση της Κύπρου» (1960) • «Stadt zonder hart – Ρότερνταμ» (1940-1960) • «Στον σιον της Παναγίας της Ασσίνου» (1953).

Επεστράφησαν μεταξύ άλλων τα σπουδαία έργα του Γ. Πολ. Γεωργίου: «Τα Κύπρια Έπη – Cypria Saga» (1956) • «Η Ξαναγέννηση της Κύπρου» (1960) • «Stadt zonder hart – Ρότερνταμ» (1940-1960) • «Στον σιον της Παναγίας της Ασσίνου» (1953).

Σειρά «Παρουσίες» Βότση

Επεστράφησαν επίσης 25 έργα του Στέλιου Βότση. Τα 24 προέρχονται από τη σειρά «Παρουσίες» (περ. 1970-1973). Ο δρ. Τουμαζής λέει: «Είναι σημαντικό επίσης ότι μπορούμε να μελετήσουμε τα 24 έργα του Στέλιου Βότση, από τη σειρά «Παρουσίες», που ερχόντουσαν από το Λονδίνο, όπου είχαν εκτεθεί στο Κοινοπολιτειακό Ινστιτούτο, που ήταν από τις πιο σημαντικές στιγμές του Βότση, -με αυτή τη φιλοσοφική διάθεση που πάντοτε είχε ο Βότσης, όπως το βλέπουμε και από τους τίτλους των έργων-, βλέπουμε μια ολοκληρωμένη έκθεση, από την αρχή έως το τέλος, χωρίς απώλειες!»

Μικ. Χατζή και Μογάμπγαμ

Επεστράφησαν 63 έργα του Μιχαήλη Χατζηδημητρίου, καθώς και ένα σχέδιο με μολύβι του Τηλέμαχου Κάνθου και σημειώνει ο Γιάννης Τουμαζής: «Καινούργιες αφορμές για έρευνα θα

δημιουργήσουν και τα έργα του Μ. Χατζηδημητρίου (Χατζή). Ως σήμερα γνωρίζαμε ελάχιστα έργα του, πλέον από τα 380 που είχε δωρίσει τώρα έχουμε τα 63, τα πορτρέτα των Αμμοχωστιάδων αρχόντων του 20ού αιώνα, και βλέπουμε πόσο ιδιόμορφος και πόσο σημαντικός ήταν αυτός ο καλλιτέχνης. Ήταν ένας πολύ σημαντικός φυσιογνωμία (είχε σπουδάσει εμπορικά, νομικά, ήταν συλλέκτης βιβλίων κτλ.) δεν ήταν τόσο γνωστός για τα πορτρέτα του, αλλά τώρα που τα βλέπουμε καταλαβαίνουμε πόσο γνώστης ήταν των τάσεων του μοντερνισμού στην Ευρώπη των αρχών του 20ού αιώνα και μπορώ μάλιστα να πω ότι ήταν μπροστά από την εποχή του, αν παρατηρήσει κάποιος την πολυμορφία των τεχνικών του». Επιστρέφονται 8 έργα (ακουαρέλες και ελαιογραφίες) του Θεόφιλου Μογάμπγαμ. Η Δημοτική Πινακοθήκη Αμμοχώστου διέθετε 35 ακουαρέλες της παλαιάς Αμμοχώστου του Θεόφιλου Μογάμπγαμ.

Ο Δήμος Αμμοχώστου επένδυσε στον πολιτισμό σε μια εποχή που ο μέσος πολίτης δεν είχε ούτε τα μέσα, ούτε την πληροφόρηση και ίσως το σημαντικότερο ούτε τον χρόνο και την πολυτέλεια να ασχολείται με τη ζωγραφική και ταύτα τέχνες. Εν έτει 2020 πόσο έχουμε προχωρήσει με τα πολιτιστικά μας πράγματα; Έχουμε αντάξια της ιστορίας μας Πινακοθήκη και Βιβλιοθήκη; Ας είναι αφορμή τα 140 έργα που επεστράφησαν να αρχίσουμε να σκεφτόμαστε σοβαρά για μια αξιοπρεπή Κρατική Πινακοθήκη.

Ατζέντα

Ε Π Ι Λ Ο Γ Ε Σ

9.2 - 16.2.2020

Επιμέλεια: **ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ**
art@kathimerini.com.cy
kouroupakisa@kathimerini.com.cy
louil@kathimerini.com.cy

ΒΙΒΛΙΟ

Πικρία Χώρα

Το Σολώνειον Κέντρον Βιβλίου και οι Εκδόσεις Πατάκη διοργανώνουν την παρουσίαση του βιβλίου της Κωνσταντίας Σωτηρίου «Πικρία Χώρα». Με την «Πικρία χώρα» η Κωνσταντία Σωτηρίου ολοκληρώνει την τριλογία που ξεκίνησε με τα βιβλία «Η Αϊσώ πάει διακοπές» και «Φωνές από χώμα», με μοτίβο την αφήγηση των γυναικών για την ιστορία του πολέμου στην Κύπρο. Σολώνειον Κέντρον Βιβλίου, Βυζαντίου 24, Λευκωσία. Πέμπτη 13 Φεβρουαρίου, ώρα 6:30 μ.μ. **Πληροφορίες τηλέφωνο 22666799.**

ΠΑΡΑΣΤΑΣΗ

«Πράγματα δικά μου, αληθινά» στον ΘΟΚ

Με θέμα τους οικογενειακούς δεσμούς και την αντοχή τους στο χρόνο, το έργο Πράγματα δικά μου, αληθινά φωτίζει τρυφερές στιγμές, συγκρούσεις, προσωπικές ανησυχίες και αδυναμίες, προσπάθειες επικοινωνίας μεταξύ γονέων και παιδιών, και θέτει τα πρόσωπα μπροστά στις προκλήσεις των αλλαγών της ζωής. Η Μαρία Κυριάκου και οι συνεργάτες της προσεγγίζουν με τρυφερότητα και αλήθεια μια ιστορία γνώριμη, συγκινητική, που μιλά για όσα έχουμε σημασία, τα μικρά και τα μεγάλα της ζωής μας. Τέσσερις διαφορετικές ιστορίες, τεσσάρων διαφορετικών ηλικιών, εκτυλίσσονται στη διάρκεια ενός χρόνου, με κάθε εποχή να περιλαμβάνει μια προσωπική αφήγηση ενός παιδιού, μια στιγμή κρίσης, ένα μεταβατικό στάδιο στο οποίο θα κληθεί όλη η οικογένεια να πάρει σημαντικές αποφάσεις. Θέατρο ΘΟΚ, Νέα Σκηνή, Γρηγόρη Αυξεντίου 9, Λευκωσία. Παραστάσεις μέχρι 23 Φεβρουαρίου 2020 κάθε Παρασκευή και Σάββατο στις 8:30 μ.μ. και Κυριακή στις 6:00 μ.μ. **Πληροφορίες τηλέφωνο 77772717.**

ΘΕΑΤΡΟ

Γυναίκα με τα Μαύρα

Το Θέατρο «Διόνυσος» παρουσιάζει το έργο «Η Γυναίκα με τα Μαύρα» σε σκηνοθεσία Ανδρέα Κυριάκου. «Η Γυναίκα με τα Μαύρα» αποτελεί το δεύτερο μακροβιότερο σε παραστάσεις έργο στο Θρυλικό Γουέστ Εντ του Λονδίνου. Όλοι οι συντελεστές που ανέβασαν το έργο μέχρι σήμερα συμφωνούν πως πρόκειται για μια παράσταση που σε κατατρέπει, ακόμη και μετά που πέφτει η αυλαία. Το Θέατρο «Διόνυσος» σας προσκαλεί να ζήσετε και εσείς αυτή την σκοτεινή ιστορία τρόμου που έζησε ο Άρθουρ Κιπς. Το ανεξήγητο σμίγει με το απρόσιτο σε ένα μοιραίο χορό συναισθημάτων επί σκηνής, με το ακροατήριο να ζει τον φόβο και τον τρόμο μαζί με τους ηθοποιούς του έργου. Παιζουν οι ηθοποιοί: Χριστόδουλος Μαρτάς, Ανδρέας Κουτσόφτας, Άντρη Σεργίου. Θέατρο «Διόνυσος», Διαγόρου 29, Λευκωσία. Παραστάσεις μέχρι 29 Φεβρουαρίου 2020, κάθε Παρασκευή και Σάββατο στις 8:30 μ.μ. και Κυριακή στις 6:30 μ.μ..

Πληροφορίες τηλέφωνο 99621845.

ΣΙΝΕΜΑ

Το Φεστιβάλ Δράμας ταξιδεύει και φέτος στην Κύπρο

Το Φεστιβάλ Δράμας ταξιδεύει για ακόμη μία φορά στο νησί μας, σε μια διοργάνωση που απλώνεται σε όλη την Κύπρο με τη συνεργασία του Ομίλου Φίλων Κινηματογράφου Λευκωσίας, των Κινηματογραφικών Λεσχών Λάρνακας και Λεμεσού και της Στέγης Γραμμάτων και Τεχνών Πάφου. Ένα μεγάλο μέρος των ταινιών που βραβεύθηκαν κατά τη διοργάνωση του 2019 θα παρουσιαστούν φέτος στην Κύπρο μαζί με δύο ταινίες του 2018 που δεν προβλήθηκαν πέρσι. **Πληροφορίες: Λευκωσία, Cine Studio 10 & 12/2, 9:00 μ.μ. - 96420491. Λάρνακα, Θέατρο Σκάλα 10 & 11/2, 8:30 μ.μ. - 99434793. Λεμεσός, Θέατρο Ριάλα 11 & 12/2, 8:30 μ.μ. - 77777745. Πάφος, Στέγη Γραμμάτων & Τεχνών 10 & 11/2, 8:00 μ.μ. - 99521620**

ΧΟΡΟΣ

Προβολές γερμανικών ταινιών χορού

Με μια σειρά ταινιών χορού, το Ινστιτούτο Γκαίτε Κύπρου παρουσιάζει τέσσερις από τους/τις σημαντικότερους/ες και διεθνώς αναγνωρισμένους/ες Γερμανούς/Γερμανίδες χορογράφους: την Mary Wigman, τον Kurt Jooss, την Pina Bausch και την Sasha Waltz. Οι τέσσερις ταινίες, που θα προβληθούν από τις 13 μέχρι τις 19 Φεβρουαρίου στο

Εγκώμιο Πολιτιστικό Κέντρο, ρίχνουν φως στη ζωή και το έργο των τεσσάρων αυτών σπουδαίων μορφών του χορού. Πρόγραμμα Προβολών: Πέμπτη, 13 Φε-

βρουαρίου 2020: Mary Wigman - Η ζωή μου είναι χορός και ο Kurt Jooss που θεωρείται ως θεμελιωτής ενός νέου χορευτικού είδους, το οποίο μετεξελίχθηκε

από τους μαθητές του ως «Νέο Γερμανικό Χορευτικό Θέατρο». Την Κυριακή, 16 Φεβρουαρίου 2020: ΠΙΝΑ - Χορέψτε, χορέψτε αλλιώς χανόμαστε. Και την Τετάρτη, 19 Φεβρουαρίου 2020: Sasha Waltz. Ένα πορτραίτο. Εγκώμιο Πολιτιστικό Κέντρο, Νέας Έγκωμης 8, Λευκωσία. Προβολές 13, 16, 19 Φεβρουαρίου 2020 στις 8:00 μ.μ. **Πληροφορίες τηλέφωνο 22674606.**

ΜΟΥΣΙΚΗ

Ιωάννης Βαφέας feat. Daniele Gorgone

Οι γνωστοί μουσικοί της Κυπριακής τζαζ μουσικής σκηνής, Ιωάννης Βαφέας (ντραμς) και Μιχάλης Μέσσιος (κοντραμπάσο), συναντούν τον Ιταλό πιανίστα και συνθέτη Daniele Gorgone, που εμφανίζεται για πρώτη φορά στην Κύπρο. Ο Daniele Gorgone, μετρά πολλές παραστάσεις με σημαντικούς καλλιτέχνες τζαζ σε όλη την Ευρώπη και τις ΗΠΑ. Πρόκειται για έναν ενεργό και λαμπρό πιανίστα που συγκαταλέγεται ανάμεσα στους τζαζ μουσικούς που ενδιαφέρονται περισσότερο για την αίσθηση της παράδοσης και της αμερικανικής τζαζ κουλτούρας στην Ιταλία. Τεχνόπολις 20, λεωφόρος Νικολάου Νικολαΐδη 18, Πάφος. Πέμπτη 13 Φεβρουαρίου ώρα 8:00 μ.μ. **Πληροφορίες τηλέφωνο 70002420.**

ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ | Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ

Ομπρός, βοηθάτε, ρε!

Πέρασα με δέος την πύλη του Λήδρα Πάλλας για να παρενρεθώ στα εγκαίνια της έκθεσης «In Culture we Trust» την περασμένη Δευτέρα. Την έκθεση διοργάνωνε η Τεχνική Επιτροπή για τον Πολιτισμό, στην οποία εκτίθεντο ζωγραφικοί πίνακες που βρέθηκαν αποθηκευμένοι στο πολιτιστικό κέντρο «Κεράλ Ατατούρι» στην κατεχόμενη Λευκωσία και οι οποίοι επεστράφησαν στην ε/κ πλευρά. Εμείς, ως αντάλλαγμα, παραχωρήσαμε ψηφιοποιημένο οπτικοακουστικό υλικό από το αρχείο του PIK που αφορούσε τους Τ/κ.

Μόλις άνοιξε ο κυανόλευκος τι σιδερένια πόρτα της αυλής και πέρασα στον προαύλιο χώρο κοντοστάθηκα για ένα δύο λεπτά και σήκωσα το κεφάλι προς την επιγραφή. Ένιωσα περίεργα, πέρασα την πύλη ενός σημαντικού και άκρως ιστορικού κτηρίου για μια έκθεση ζωγραφικής, για τη δημοσιογραφικά κάλυψη ενός τω όντι σημαντικού γεγονότος, που όμως δεν έπαυε να είναι επαγγελματική ρουτίνα. Το γνώριζα αυτό, γι' αυτό έμεινα λίγο να κοιτώ την επιγραφή «Λήδρα Πάλλας»...

Η είσοδός μου στο άλλοτε πολυτελές ξε-

νοδοχείο επίσης ήταν ένα εσωτερικό τράνταγμα. Η υποβλητική σκάλα που οδηγούσε στους ορόφους, η ευρύχωρη αίθουσα υποδοχής κάποτε απαστράπτοντα, σήμερα ήταν χώροι στρατωνισμού, κακίν κακώς χωρισμένοι... Αποφάσισα να μη χαρμίσω άλλο τη ματιά μου. Προχώρησα, λοιπόν, στον χώρο όπου είχαν εκτεθεί οι πίνακες και είχαν τοποθετηθεί οι θρόνοι για την παρακολούθηση του οπτικοακουστικού υλικού. Μετά τις αναγκαίες επαγγελματικές επαφές, τις φωτογραφήσεις, ξεκίνησα να βλέπω ένα-ένα τα έργα, τα οποία προέρχονταν από τρεις κυρίως συλλογές, τη Συλλογή της Δημοτικής Πινακοθήκης Αμμοχώστου, τη συλλογή έργων που υπήρχε στο σπίτι του Γ. Πολ. Γεωργίου και τα έργα του Στέλιου Βότσα, που είχαν «εγκλωβιστεί» στην Αμμόχωστο, μετά την έκθεσή τους στο Λονδίνο.

Ζωγραφικοί θησαυροί που η Αμμόχωστος είχε την τύχη να φιλοξενεί τις ανυδρες πολιτιστικά δεκαετίες της Κύπρου, ο Λήμος είχε ιδρύσει και λειτουργούσε υπό τη φωτεινή καθοδήγηση του Γ.Φ. Περιδίου τη Δημοτική Βιβλιοθήκη - Πινακοθήκη, ο

Γ. Πολ. Γεωργίου διατηρούσε το εργαστήριό του στην πόλη, δεκάδες άλλοι καλλιτέχνες δραστηριοποιούνταν εκεί. Είχε άλλον αέρα η πόλη, το έβλεπες από τα έργα που ήταν κρεμασμένα στους άρον-άρον καλωπισμένους τοίχους του Λήδρα Πάλλας. Χαϊρόμουν από τη μία γιατί σώθηκαν τα έργα, ο κόπος και ο μόχθος ο πνευματικός κάποιων ανθρώπων δεν έγινε μνήμη, λήθη, ανάμνηση μακρινή για ακαδημαϊκούς και συναισθηματίες παρελθοντολόγους και από την άλλη με τρόμαζε η ταύτιση του αντικείμενου πίνακα με τον πολύπαθο τοίχο του Λήδρα Πάλλας... λαβωμένο το ξενοδοχειακό πουλέν της Λευκωσίας μα και της Κύπρου ολόκληρης, κολοβωμένη και η συλλογή του υποδείγματος δημοτικού πολιτιστικού φορέα ολάκερης της Κύπρου. Χαϊρόμουν γιατί τα έργα αυτά σώθηκαν, αλλά σκεφτόμουν ταυτόχρονα ότι χιλιάδες κόσμου, ένθεν και ένθεν του Λήδρα Πάλλας, δεν είχαν την τύχη των άψυχων καμβάδων... και επίστρεφα στα έργα του Γ. Πολ. Γεωργίου και πεταγόμουν αμέσως στις υδατογραφίες του Διαμαντή και στον Κάσιαλο και στον Κισσονέγγιν

και έψαχνα να βρω απαντήσεις. Όχι ακαδημαϊκές, αλλά απτές, ήθελα απαντήσεις στα ερωτήματα του πώς και του γιατί αυτοί οι άνθρωποι, γιατί αυτή η πόλη, γιατί αυτός ο λαός δεν έμαθε τίποτα, γιατί συνεχίζουμε το χειροκρότημα στις παλινωδίες, στις ξύλινες πολιτικές τοποθετήσεις, στην πατριδοκαπλία και στην αναφανδόν στήριξη κατά το δοκούν θέσεων και απόψεων που κανονικά θα έπρεπε να μας εξοργίζουν. Κοιτούσα επίμονα το έργο του Κάσιαλου, «τα εργαλεία του γεωργού» εκεί ένιωσα ότι θα πρεμούσα, και μετά σκέφτηκα τον στίχο του Ρίτσου από το «Με τόσα φύλλα», «τούτο το χώμα είναι δικό τους και δικό μας/ δεν μπορεί κανείς να μας το πάρει». Φτάνει να μοιράζουμε ό,τι δεν μπορούμε καλά-καλά οι ίδιοι να διαχειριστούμε, φτάνει να ζευγνύουμε τον γαϊδάρο με την ισορία που μας βολεύει και μετά να τον αμολάμε τάχα μου ελεύθερο για να γυρίσει σε μας, η ιστορία δεν είναι γαϊδάρια για να γυρνάει στον αφέντη της. «Η γη μας αρκετά λιπάστηκε από σάρκα ανθρώπου [...] Ομπρός, παιδιά, και δε βολεί μονάχος του ν' ανέβει ο ήλιος [...]»

ΑΝΑΓΝΩΣΕΙΣ

Της ΜΑΡΙΑΣ ΚΑΤΣΟΥΝΑΚΗ

«Έχει ξεφύγει η κατάσταση εκεί έξω;»

Δεν χρειαζόταν να φτάσουμε στη φετινή απονομή των Οσκαρ για να διαπιστώσουμε ότι οι διαταραγμένοι/παρανοϊκοί χαρακτήρες έχουν την τιμητική τους στις πλέον προβεβλημένες κινηματογραφικές παραγωγές. Ξεκινώντας από τον «Τζόκερ», περνώντας από τα «Παράσιτα» του Μπονγκ Τζουν Χο, κάνοντας μια στάση στο «Κάποτε στο... Χόλιγουντ» του Κουέντιν Ταραντίνο, λοξοκοιτώντας τον «Ιρλανδό» του Μάρτιν Σκορσέζε (που μπορεί να μιλάει για τη μαφία στην Αμερική του '60 αλλά ο κεντρικός ήρωας, ένας εν ψυχρώ εκτελεστής, έχει όλα τα «προσόντα» να ενταχθεί στην ίδια κατηγορία) και καταλήγοντας στο πιο πρόσφατο «Uncut gems» («Ακοπο διαμάντι»), το οποίο προβάλλεται στο Netflix και έχει συζητηθεί ήδη πολύ (δεν περιλαμβάνεται στα Οσκαρ). Μπορεί να μην είναι πρωτότυπη η επισήμανση, καθώς δύσκολα ο πθοποιός επιδεικνύει την υποκριτική γκάμα του χωρίς τις παρεκκλίσεις από το «φυσιολογικό» (μεγάλη κουβέντα, γι' αυτό και τα εισαγωγικά), αλλά η φετινή συσσώρευση (η αναφορά στις διακεκριμένες ταινίες είναι, απλώς, ενδεικτική) δεν θα πρέπει να περάσει απαρατήρητη. Το συμπυκνώνει με τον καλύτερο τρόπο το ερώτημα του Άρθουρ Φλεκ, του ψυχικά ασθενούς ήρωα, στην αρχή κιόλας του «Τζόκερ» του Τοντ Φίλιπς: «Είναι η εντύπωσή μου ή έχει ξεφύγει η κατάσταση εκεί έξω;», ρωτά την ψυχίατρό του, που εργάζεται στην κοινωνική υπηρεσία του Δήμου της Γκόθαμ Σίτι. Από τους εκατομμύρια θεατές της ταινίας, δύσκολα θα εισέπραττε αρνητική απάντηση. Η απορία/ανησυχία του είναι ελικρινής, ρεαλιστική και στοχεύει στην καρδιά του προβλήματος.

Ο κινηματογράφος απορροφά τους κοινωνικούς κραδασμούς και τους μετατρέπει σε σενάριο και εικόνα. «Βλέπει» αυτό που βλέπουμε και είτε το αποτυπώνει με ακρίβεια ντοκουμέντου, χωρίς παραμορφώσεις, είτε του δίνει μια διάσταση συμβολική, επιτρέποντας ευρύτερες ερμηνείες και δυσκολεύοντας τις ταυτίσεις. Παράδειγμα τα «Παράσιτα», όπου οι δύο οικογένειες, οι πλούσιοι που ζουν «επίγεια», στην επιφάνεια της γης, και οι φτωχοί που κατοικούν (τρόπος του λέγειν) «κάτω», σε ένα υπόγειο, συναντιούνται μόνο και μόνο για να αποδείξουν ότι η συνύπαρξη είναι αδύνατη. Ακόμη κι όταν, με τεχνάσματα, φαίνεται εφικτή. Αυτή η εκδοχή της κορεατικής κοινωνίας, του τεχνιτού παραδείσου και των υπαρκτών υπονόμων, είναι ένα οξύ και κυνικό σχόλιο, που γίνεται βίαιο, πάνω στην ανισότητα η οποία προκαλεί ανατροπές, αναπτύσσει αδιάγνωστες δυναμικές και έχει, πολλές ανεξχνιάστες, ακόμη, πτυχές.

Το «Ακοπο διαμάντι», η νέα ταινία των αδελφών Σάφντι, έχει ως κεντρικό ήρωα τον Χάουαρντ έναν έμπορο πολυτήμων λίθων στην εβραϊκή «Συννοικία των διαμαντιών» του κεντρικού Μανχάταν. Ο Ράτνερ χωρσάται παντού, σε τοκογλύφους, ενεχυροδανειστές και συμμορίες που караδοκούν και εμφανίζονται απειλητικά διαρκώς, μιλάει ακατάπαυστα στο κινητό και στους γύρω του, κινείται, χωρίς παύση, μέσα σε κτίρια, δαιδαλώδεις διαδρόμους και δρόμους, εγκλωβίζεται σε σκοτεινές (μόνο) δοσοληψίες και συμπλοκές, λέει διαρκώς ψέματα, τζογάρει λυσσαλέα, είναι εξαρτημένος από τα πάθη του φλερτάροντας ανά πάσα στιγμή με τον θάνατο. Τον προκαλεί. Ταπεινώνεται, τραυματίζεται, αλλά δεν υπάρχουν φρένα στη δική του κούρσα ζωής. Κινείται ανεξέλεγκτα, αποπνέοντας μια νεύρωση που τον καθιστά αντιπαθή, προετοιμάζοντας, με κάθε βήμα του, το επόμενο λάθος. Με τον Ράτνερ δεν ταυτίζεται και δεν συμπάσχει. Όχι γιατί αποκλίνει από κάθε εκδοχή «πολιτικής ορθότητας», αυτό θα ήταν έως και ανακουφιστικό, αλλά γιατί δεν αφήνει κανένα περιθώριο συμπάθειας στον θεατή. Το χάος του και η παράνοιά του προκαλούν ενόχληση και απώθηση. Αναζητεί διαρκώς το χρήμα (ζει πλούσια) και το σεξ όχι για να απολαύσει αλλά από εμμονή, δεν είναι τραγικό πρόσωπο αλλά γελοίο. Ο θόρυβος που επικρατεί στο κεφάλι του, η κακοφωνία της σκέψης του, μεταφέρεται και στους δρόμους της πόλης και στις συναναστροφές του. Η ενέργεια και το στροβίλισμα που αναδίδει ο κινηματογράφος των αδελφών Σάφντι είναι μια άλλη ανάγνωση της απελπισίας και της παράνοιας.

Στην πινακοθήκη των κινηματογραφικών χαρακτήρων, οι διαταραγμένοι, ψυχικά και πνευματικά, καταλαμβάνουν μεγάλη έκταση. Κυριαρχούν. Το μόνο «λάθος» στη διαπίστωση του Άρθουρ Φλεκ είναι ο προσδιορισμός. Η κατάσταση δεν έχει ξεφύγει «εκεί έξω». Αλλά «εδώ μέσα». Μέσα μας.

Αναζητώντας τα εκλεκτότερα κυπριακά προϊόντα

Τα Βραβεία Ποιότητας «Γαστρονόμος» 2019 θα γίνουν για έκτη συνεχή χρονιά την Τετάρτη 26 Φεβρουαρίου στο κτήριο του ΘΟΚ

Τον **ΓΙΑΝΝΗ ΑΔΕΙΛΙΝΗ**

Ένα ηλιόλουστο μεσημέρι του περασμένου Σεπτεμβρίου στην ειδικά διαμορφωμένη βεράντα του Μουσείου Λαϊκής Τέχνης Κύπρου, όλα ήταν έτοιμα για την τυφλή γευσιγνωσία του «Γαστρονόμου» σε τυποποιημένα παρθένα ελαιόλαδα. Στο στρωμένο με άσπρο τραπεζομάντιλο ξύλινο τραπέζι, διακρίνονταν εμφανώς τα μπλε γυάλινα ποτηράκια, το ειδικό σκεύος για να μυρίσουν και να γευτούν το ελαιόλαδο οι κριτές. Οι sommelier ελαιολάδου Τάσος Κυριακίδης και Jill Mayers είχαν έλθει ειδικά από τις ΗΠΑ και η εμπειρία τους αποδείχθηκε πολύτιμη στην επιλογή του καλύτερου. Μαζί με την ερευνήτρια της κυπριακής γαστρονομίας Μαριλένα Ιωαννίδου και τη σεφ Αθηνά Λοϊζίδου, γεύτηκαν 11 κυπριακά, τυποποιημένα παρθένα ελαιόλαδα. Με τυφλή δοκιμασία χωρίς να βλέπουν τις ετικέτες τους, εστίασαν στα οργανοληπτικά χαρακτηριστικά των ελαιολάδων, εάν είναι ήπια ή έντονα στη γεύση, στη φρεσκάδα και στην αρμονία. Μετά από συζητήσεις και προτάσεις δεκάδων προϊόντων, ο «Γ» ήταν έτοιμος για την τελική επιλογή των προϊόντων στα Βραβεία Ποιότητας, τη μεγάλη γιορτή των Κύπριων παραγωγών που έρχεται την τελευταία εβδομάδα του Φεβρουαρίου.

Τα μέλη της επιτροπής γευσιγνωσίας του περιοδικού συναντήθηκαν εν απαρτία τον περασμένο Οκτώβριο στο εστιατόριο 1900 Bistrot στη Λαϊκή Γειτονιά αυτή τη φορά, για μια πολλαπλή, τυφλή γευσιγνωσία. Στο ισόγειο πάνω

Ο «Γ» στα έξι χρόνια διαδρομής των Βραβείων Ποιότητας έχει βραβεύσει 61 προϊόντα Κύπριων παραγωγών και στις τυφλές γευσιγνωσίες έχει δοκιμάσει και βαθμολογήσει 268 κυπριακά προϊόντα!

στα τραπέζια της δοκιμής βρίσκονταν 11 αιγινά ή αιγοπρόβεια χαλούμια από μικρούς παραγωγούς και στην κουζίνα ετοιμάζονταν οκτώ σουπες τραχανά σε ξεχωριστές κατσαρόλες. Αρκετά από τα προϊόντα των δοκιμών προέρχονταν από τις πιο απομακρυσμένες γωνιές της Κύπρου. Στα τραπέζια και οι φάκελοι των κριτών με τις δεκάδες σελίδες ώστε να αξιολογηθούν τα οργανοληπτικά χαρακτηριστικά των υποψήφιων για βραβείο προϊόντων, λαμβάνοντας υπόψη την εμφάνιση, την υφή, το άρωμα, τη γεύση και την επίγευση σε κάθε ένα από τα παραδοσιακά προϊόντα. Ο Γιώργος Τσαντιώτης, ιδιοκτήτης του εστιατορίου και νέο μέλος της επιτροπής γευσιγνωσίας, υποδέχθηκε την ομάδα με χαμόγελο και είχε μια καλή κουβέντα για τον καθένα ξεχωριστά. Τα μέλη της επιτροπής πολύ ικανά: ο επίκουρος καθηγητής του τμήματος Γεωπονικών Επιστημών, Βιοτεχνολογίας και Επιστήμης Τροφίμων του ΤΕΠΑΚ Φώτης Παπαδήμας, ο σεφ Χριστόφορος Πέσκιας που ήρθε ειδικά από την Ελλάδα, η Αθηνά Λο-

Τα μέλη της επιτροπής γευσιγνωσίας του «Γ» στο εστιατόριο 1900 Bistrot κατά τη διάρκεια της τυφλής γευσιγνωσίας στο χαλούμι και στον τραχανά.

Οι sommelier ελαιολάδου Τάσος Κυριακίδης και Jill Mayers ήρθαν ειδικά από τις ΗΠΑ για να δοκιμάσουν τα κυπριακά παρθένα ελαιόλαδα στο Μουσείο Λαϊκής Τέχνης Κύπρου.

Ίζιδου και η Μαριλένα Ιωαννίδου που είχαν λάβει μέρος στην προηγούμενη γευσιγνωσία, ο δημοσιογράφος Απόστολος Κουρουπάκης και ο υπεύθυνος των Βραβείων

Ποιότητας, Γιάννης Αδεϊλίνης. Στον πάνω όροφο, στο διαμορφωμένο κελάρι του 1900 Bistrot, είχαν τοποθετηθεί στο μεγάλο τετράγωνο τραπέζι τα ποτήρια του κρασιού για μια τυφλή δοκιμή 32 κυπριακών κρασιών. Μια παλέτα με λευκά, ροζέ και κόκκινα αλλά και παλαιωμένες κουμανταρίες, που προορίζονταν για το βραβείο εξαιρετικής ποιότητας. Μέλη της οινικής επιτροπής γευσιγνωσίας ο Βάσος Μανώλης, head sommelier των Pralina Experience, ο Γιώργος Λουκάκης, head sommelier του Parklane Resort & Spa, ο Ανδρέας Εμμανουήλ, sommelier και πρόεδρος του Ομίλου Οινοφίλων Κύπρου, ο Σωτήρης Νεοφυτίδης, sommelier του Parklane Resort & Spa, ο Ανδρέας Κυπριανού, sommelier και ιδιοκτήτης των Vino Cultura και Pous και η Ντένη Καλλιβωκά, δημοσιογράφος γεύσης κρασιού και ποτού η

οποία ήρθε ειδικά για αυτές τις γευσιγνωσίες από την Ελλάδα. Τα κρασιά κρίθηκαν για τη διαύγεια και το χρώμα τους, την ένταση στη μύτη και το στόμα, την καθαρότητα, τα αρώματα και την επίγευση που προκαλούν.

268 κυπριακά προϊόντα

Τα Βραβεία Ποιότητας ξεκίνησαν από τον «Γαστρονόμο» στην Ελλάδα για πρώτη φορά πριν από 12 χρόνια, σε μια προσπάθεια του περιοδικού να αναδείξει περίφημα ελληνικά προϊόντα. Γρήγορα έγινε θεσμός και αγκαλιάστηκε από τους παραγωγούς. Διαλεχτά και ποιοτικά προϊόντα της Ελλάδας, επιλεγμένα ένα προς ένα με πλήρη γνώση, και με τη σιγουριά που εξασφαλίζουν τα ταξίδια, η έρευνα και το σε βάθος ρεπορτάζ της ομάδας του περιοδικού.

Τα τελευταία έξι χρόνια ο «Γαστρονόμος» στην Κύπρο ακο-

λουθεί την ίδια διαδρομή, βραβεύοντας εξαιρετικά κυπριακά προϊόντα. Φτιαγμένα από παραγωγούς, μεταποιητές και εμπόρους τροφίμων από όλο το φάσμα του αγροδιατροφικού τομέα. Αγωνιστές της ζωής και της παραγωγής που κέρδισαν τον θαυμασμό και τον σεβασμό μας για τα εκλεκτά προϊόντα που διαθέτουν στην αγορά, με σύγχρονη επαγγελματική αντίληψη. Τα βραβεία έχουν έναν και μοναδικό σκοπό: αναζητούν και βρίσκουν τους Κύπριους παραγωγούς που γέννησαν ιδέες και αγωνίστηκαν για να τις υλοποιήσουν, από τον πρωτογενή ως τον τριτογενή τομέα. Αυτούς που κυνήγησαν το όνειρό τους ρισκάροντας, που σέβονται τον καταναλωτή και το περιβάλλον και κάθε χρόνο καταφέρνουν να μας εκπλήττουν με εξαιρετικά προϊόντα και με αυστηρά ποιοτικά κριτήρια. Στα έξι χρόνια της διαδρομής λοιπόν, ο «Γ» φέρνει πιο κοντά στους καταναλωτές τα δικά μας αυθεντικά, κυπριακά προϊόντα και αναδεικνύει τα καλύτερα. Στον τελικό απολογισμό ο «Γαστρονόμος» έχει βραβεύσει μέχρι τώρα 61 προϊόντα Κύπριων παραγωγών, ενώ στις τυφλές γευσιγνωσίες έχει δοκιμάσει και βαθμολογήσει 268 κυπριακά προϊόντα!

Σε λιγότερα από τρεις εβδομάδες, μια ολόκληρη χρονιά με πολλά ψαξίματα και δοκιμές συμπεκνώνεται σε μια βραδιά. Την Τετάρτη 26 Φεβρουαρίου στο κτήριο του ΘΟΚ θα δοθούν τα Βραβεία Ποιότητας 2019. Τα χαμόγελα των παραγωγών θα μας γεμίσουν και εμάς χαρά, γιατί θα μοιραστούν μαζί μας τους κόπους και τις προσπάθειές τους.

ΤΟ LOVE FM 100.7 ΚΑΙ

epic

Η ΠΑΡΟΥΣΙΑΖΟΥΝ ΤΟΝ

ΚΩΣΤΗ ΜΑΡΑΒΕΓΙΑ

ΣΤΗΝ ΠΙΟ ΕΡΩΤΙΚΗ ΣΥΝΑΥΛΙΑ

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 14 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ | 20.30

ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ ΣΤΡΟΒΟΛΟΥ

ΕΙΣΙΤΗΡΙΑ:

Tickethour® ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ 7777 7040
com.cy ΚΑΙ ΣΕ ΟΛΑ ΤΑ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΑ

ΧΟΡΗΓΟΣ

ΕΥΡΩΓΙΝΩΣΗ
1^η ΔΥΝΑΜΗ ΣΤΙΣ ΞΕΝΕΣ ΓΛΩΣΣΕΣ
Έχει τόσα να σου δώσει

ΜΕΡΟΣ ΤΩΝ ΕΣΟΔΩΝ
ΘΑ ΔΙΑΤΕΘΕΙ ΣΤΑ

Μωρά-θαύματα

LOVE
100.7 FM
98.1 & 105.7

www.lovefm.com.cy

Μια σημαντική στιγμή στην κυπριακή τέχνη

Η ιστορικός τέχνης Δάφνη Νικήτα μιλάει στην «Κ» με αφορμή τα 219 έργα που επιστράφηκαν κυρίως από την Αμμόχωστο

Συνέντευξη στη **ΛΟΥΙΖΑ ΛΟΥΗ**

Με αφορμή τα 219 έργα που επιστράφηκαν, κυρίως από την Αμμόχωστο και την έκθεση που πραγματοποιήθηκε την προηγούμενη Δευτέρα το απόγευμα (03/02) στο Λήδρα Πάλλας από την Τεχνική Επιτροπή Πολιτισμού, η ιστορικός τέχνης Δάφνη Νικήτα απάντησε στην «Κ» σε μερικά ερωτήματα που προκύπτουν με αυτά τα εμβληματικά και ιστορικά έργα. Η Δάφνη Νικήτα σπούδασε Ιστορία της Τέχνης στο University of Kent at Canterbury και στο Goldsmiths’ College, University of London (MA). Τονίζει ότι τα έργα αυτά, με τη θεματογραφία και την υφολογία τους, συμπληρώνουν κάποιες άδειες σελίδες της ιστορίας της σύγχρονης κυπριακής τέχνης, της περιόδου μέχρι το 1974, «ανοίγουν δρόμους στους ιστορικούς της τέχνης για νέες έρευνες για συμπλήρωση κενών της ιστορίας των εικαστικών τεχνών στον τόπο μας».

–**Τι σημαίνει για την κυπριακή τέχνη και τον πολιτισμό η επιστροφή 219 έργων κυρίως από την Αμμόχωστο;**

–Πρόκειται για μια πολύ σημαντική στιγμή για τη σύγχρονη κυπριακή τέχνη, γιατί ήλθαν στο φως μερικά πολύ σημαντικά έργα τα οποία είχαν μείνει για πολλές δεκαετίες άγνωστα στο κοινό και στους μελετητές της σύγχρονης κυπριακής τέχνης. Τα περισσότερα από τα έργα αυτά προέρχονται από τις συλλογές της Δημοτικής Πινακοθήκης Αμμοχώστου και έχω εκπλαγεί πολύ θετικά από την ποιότητα των έργων της συλλο-

«Η τέχνη κάθε λαού αποτελεί δύναμη, ένα ακαταμάχητο όπλο, με το οποίο μπορούμε να πορευόμαστε, να διεκδικούμε, να δημιουργούμε, να αφήνουμε το σημάδι μας.»

γής αυτής. Έχω ξεχωρίσει μερικά πολύ σημαντικά έργα του Μιχάλη Χατζηδημητρίου, ενός πρωτοπόρου καλλιτέχνη της Αμμοχώστου, του οποίου το έργο είναι πολύ λίγο γνωστό, ένα εκπληκτικό έργο του Χρ. Σάββα του 1954, που φωτίζει περισσότερο αυτή την περίοδο της δουλειάς του, το πολύ ωραίο τοπίο του Αδαμάντιου Διαμαντή «Οι Λεύκες του Αγίου Θεοδώρου», το οποίο μας ήταν γνωστό μόνο από μαυροάσπρη φωτογραφία. Επίσης, μερικά μνημειακά έργα του Γεωργίου Πολυβίου Γεωργίου από τα σημαντικότερα που έχει δημιουργήσει και πολλών άλλων σημαντικών Κυπρίων καλλιτεχνών όπως του Νίκου Νικολαΐδη, του Τηλέμαχου Κάνθου, του Ιωάννη Κισσονέργη, του Στας Παράσχου, του Γιώργου Σκοτεινού, της Ρέας Μπέιλυ, του Γιώργου Κοτσώνη για να θυμηθώ μόνο λίγους. Θεωρώ μεγάλη τύχη την επιστροφή των σαράντα τεσσάρων έργων του Γεωργίου Π. Γεωργίου που βρισκόντουσαν εγκλωβισμένα στο σπίτι του στην Αμμόχωστο. Πρόκειται για μερικά από τα πιο εμβληματικά έργα της σύγχρονης κυπριακής τέχνης , όπως το «Cypria Saga» και το έρ-

Πρόκειται για μερικά από τα πιο εμβληματικά έργα της σύγχρονης κυπριακής τέχνης , όπως το «Cypria Saga» και το έργο «Ξαναγέννηση της Κύπρου», λέει η ιστορικός τέχνης Δάφνη Νικήτα.

γο «Ξαναγέννηση της Κύπρου» που ζωγραφίστηκε το 1960 για να θυμίζει την ημέρα της Κυπριακής Ανεξαρτησίας.

–**Γιατί αυτά τα έργα φέρνουν κάτι καινούργιο στα κυπριακά εικαστικά δρώμενα;**

–Τα έργα αυτά με τη θεματογραφία και την υφολογία τους συμπληρώνουν κάποιες άδειες σελίδες της ιστορίας της σύγχρονης κυπριακής τέχνης, της περιόδου μέχρι το 1974. Ανοίγουν δρόμους στους ιστορικούς της τέχνης για νέες έρευνες για συμπλήρωση κενών της ιστορίας των εικαστικών τεχνών στον τόπο μας. Τα έργα αυτά συμπληρώνουν επίσης και τις προσωπικές πορείες πολλών καλλιτεχνών, φέρνοντας στην

επιφάνεια άγνωστους προβληματισμούς τους. Ένα έργο που με εντυπωσίασε είναι αυτό του Μιχαήλ Κάσσιαλου που θα μπορούσε να είναι όχι έργο ενός ναήφ καλλιτέχνη, αλλά έργο ενός σύγχρονου, ψαγμένου δημιουργού. Το γεγονός ότι αμέσως μετά την Ανακήρυξη της Κυπριακής Δημοκρατίας ο Δήμος της Αμμοχώστου είχε δημιουργήσει μια θαυμάσια πινακοθήκη με έργα σημαντικών Κυπρίων, αλλά και Ελλαδιτών καλλιτεχνών εύχομαι να αποτελέσει για όλους μας ένα φωτεινό παράδειγμα

Η τέχνη ενώνει ανθρώπους –**Πώς επηρέασαν αυτοί καλλιτέχνες όπως Γεωργίου Πολ. Γεωρ-**

Πέντε καλλιτέχνες που έργα τους επεστράφησαν από την Αμμόχωστο μιλούν στην «Κ»

Γιώργος Σκοτεινός, Μεσογειακό 1 (1973). Λάδι σε καμβά, 180 x 120 εκ.

Του **ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ**

Η «Κ» επικοινωνήψε με πέντε καλλιτέχνες των οποίων τα έργα βρέθηκαν στην Αμμόχωστο και είχαν αγοραστεί από τη Δημοτική Πινακοθήκη της πόλης, πλην του έργου του Γιώργου Σκοτεινού, ο οποίος δεν είναι βέβαιος ότι είναι το έργο που υπήρχε στην Πινακοθήκη. Βαθιά συγκινημένοι όλοι που βρέθηκαν τα έργα τους, τα πνευματικά τους παιδιά, τώρα αγωνιούν για το τι θα γίνουν, πού θα εκτεθούν, ποια θα είναι η τύχη τους, αφού ανήκουν στον Δήμο Αμμοχώστου. Ελπίζουν για το καλύτερο, όπως οι γονείς νοιάζονται για τα παιδιά τους, έτσι και οι πέντε ζωγράφοι, ενδιαφέρονται για το καλύτερο από εδώ και πέρα για τα ταλαιπωρημένα έργα τους. Ο Δήμος Αμμοχώστου θα πρέπει να εγκύψει με πολλή αγάπη επάνω σε όλα τα έργα που επεστράφησαν και ανήκαν στην πρωτοπόρα για την εποχή της Πινακοθήκη, όταν δεν υπήρχε καν Κρατική. Δυστυχώς, δεν καταφέραμε να επικοινωνήσουμε με τη Μαρία Τούρου, της οποίας το έργο «Γυμνό» του 1963 βρισκόταν επίσης στη Δημοτική Πινακοθήκη και επεστράφει.

ΡΕΑ ΜΠΕΪΛΥ

Την άνοιξη του 1974 η Ρέα Μπέιλυ πραγματοποίησε ατομική έκθεση στο Λύκειο Ελληνίδων Αμμοχώστου και ο Δήμος Αμμοχώστου αποφάσισε να αγοράσει έναν από τους πίνακές της. Μάλιστα, όπως είπε στην «Κ» η κα Μπέιλυ δεν ήθελε να το πουλήσει, επειδή απεικόνιζε την ίδια και το μωρό

Ανδρέας Χαραλαμπίδης, «Ο Καλλιτέχνης» (1960). Λάδι σε κόντρα πλακέ, 50 x 70 εκ.

της, αλλά και τη γάτα τους, την Πούφη, ωστόσο την έπεισαν να το κάνει, αφού η δουλειά της θα εκτίθετο πλέον στην Πινακοθήκη της πόλης. Αυτός ήταν ο πρώτος αποχωρισμός, έμελλε δυστυχώς να υπάρξει και δεύτερος, βίαιος. Όμως, η Ρέα Μπέιλυ γνώριζε ότι το έργο της δεν είχε καθεί, την είχε ενημερώσει κάποια φίλη της των Ηνωμένων Εθνών, ότι ο πίνακας της σωζόταν σε κάποια παιδική βιβλιοθήκη στην Αμμόχωστο. Φυσικά, η ίδια δεν είχε την ευκαιρία να το δει από κοντά παρά μόνο την προηγούμενη Τρίτη, όταν άνοιξε η Έκθεση «Culture we Trust». Στην ερώτησή μου πώς ένωσε όταν αντίκρισε τον πίνακά της η κ. Μπέιλυ απάντησε: «Πόνο που το είδα τραυματισμένο και πόνο που πάλι θα το χάσω...» και συνέχισε, «και ο πόνος μεγαλώνει και η ενοχή που τους άφησα τότε να με πείσουν να το πουλήσω, να εκθέσω τη δουλειά μου ήθελα μόνο». Σε εκείνη την έκθεση στο Λύκειο Ελληνίδων της Ρέας Μπέιλυ πουλήθηκαν δέκα περίπου έργα σε ιδιώτες... «δεν ξέρω την τύχη τους. Το έργο που επεστράφη με πονούσε και ευτυχώς το είδα και είναι ζωντανό».

ΓΙΩΡΓΟΣ ΚΟΤΣΩΝΗΣ

Από τα έργα του Γιώργου Κοτσώνη βρέθηκε και επεστράφη το έργο «Η Πτώσις», το οποίο είχε αγοράσει η Δημοτική Βιβλιοθήκη - Πινακοθήκη Αμμοχώστου. Ο πίνακας αγοράστηκε σε μια από τις πρώτες ατομικές εκθέσεις του Γ. Κοτσώνη στην Γκαλερί Γκλόρια, στη Λευκωσία. Ο κ. Κοτσώνης είπε στην «Κ», «Οπισθόποτε συγκινήθηκαν,

Σέργιος Σεργίου, «Δέντρο» (1971 ή 1972). Λάδι σε κόντρα πλακέ, 31 x 42,5 εκ.

Βαθιά συγκίνηση μα και αγωνία για τα πνευματικά τους παιδιά για το τι μέλλει γενέσθαι εκφράζουν οι ζωγράφοι.

γιατί πίστευα ότι είναι χαμένο το έργο. Μετά το πραξικόπημα και την εισβολή και τη φυγή από την Αμμόχωστο δεν πίστευα ότι θα ξαναβρισκόταν το έργο. Χάρηκα πάρα πολύ, αισθάνθηκα βαθιά συγκίνηση».

ΣΕΡΓΙΟΣ ΣΕΡΓΙΟΥ

Από τον ζωγράφο Σέργιο Σεργίου επεστράφησαν δύο πίνακες («Το δέντρο» [1971/72] και «Πάρκο» [1973]) και στην ερώτησή μας πώς ένωσε που δύο ζωγραφικά έργα της πρώτης του περιόδου, σπουδαστής ακόμα, βρέθηκαν ξανά μας είπε: «Ήταν σαν να είχα δυο χαμένα παιδιά και βρέθηκαν... Εξέρετε, για κάθε καλλιτέχνη τα έργα του είναι σαν τα παιδιά του. Όταν τα ζωγράφισα ήμουν δευτεροετής στη Σχολή Καλών Τεχνών στην Αθήνα». Το έργο αγοράστηκαν από τον Δήμο Αμμοχώστου, το ένα από τις δύο πρώτες ατομικές του εκθέσεις στο Λύκειο Ελληνίδων Αμμοχώστου, στον εκθεσιακό χώρο του Λυκείου, το 1971/72 και το 1973. Ο κ. Σεργίου συμπλήρωσε: «Μακάρι να είναι και τούτο ένα βήμα για να τελειώσει αυτή η δυσάρεστη κατάσταση που έχει δημιουργηθεί στην Κύπρο». ο κ. Σεργίου είχε

Γιώργος Κοτσώνης, «Η Πτώσις», Χωρίς χρονολογία. Ακρυλικό σε καμβά, 75 x 105 εκ.

επιστρέφει λίγους μήνες πριν από τον Ιούλιο του 1974 στην Αμμόχωστο και είχε οργανώσει το εργαστήριό του, το οποίο, όπως μας είπε, άφησε πλήρες, από συνέργα, αλλά και από έργα της πρώιμής του περιόδου. «Τα αναζητήσα ήδη από το 1976, έστειλα κάποιον φίλο μου των Ηνωμένων Εθνών, αλλά δυστυχώς δεν είχε μείνει τίποτα, ούτε ένα πινέλο»... Κλείνοντας τη σύντομη κουβέντα μας ο κ. Σεργίου μου είπε: «Είχα πάντοτε την πεποίθηση ότι όλα έργα βρισκόντουσαν στη Δημοτική Πινακοθήκη Αμμοχώστου θα είχαν σωθεί, αφού ήταν δύσκολη η πρόσβαση στον δεύτερο όροφο, όπου στεγαζόταν η Πινακοθήκη».

ΑΝΔΡΕΑΣ ΧΑΡΑΛΑΜΠΙΔΗΣ

Ο Ανδρέας Χαραλαμπίδης, αν και ακόμη δεν είδε από κοντά το έργο του «Ο καλλιτέχνης», που ζωγράφισε το 1960, μάς λέει ότι θυμάται το έργο πολύ καλά, το οποίο είχε αγοράσει Δήμος Αμμοχώστου, μετά από την έκθεση που έγινε στο Λύκειο Ελληνίδων, «Το αγαπούσα πάρα πολύ το έργο αυτό και μου άρεσε πάρα πολύ και όταν άκουσα ότι βρέθηκαν έργα τέχνης ήθελα να είναι μέσα και αυτό. Με συγκίνησε ιδιαίτερα που βρέθηκε, γιατί ήταν από τα πρώτα μου έργα». ο κ. Χαραλαμπίδης μου επισήμανε ότι στο Βαρώσι είχε πολλά έργα και ελπίζει να βρεθούν και τα υπόλοιπα. Βαθιά συγκινημένος ο κ. Χαραλαμπίδης για ένα πρώιμο έργο του που εμφανίστηκε ξανά, «από εκείνη την πρώτη μου περίοδο δεν έχω παρά ένα-δυο έργα...».

πωμά της στην τέχνη της δεκαετίας του 1960.

– «Αυτή η έκθεση είναι ό,τι μπορεί η Κύπρος να γίνει. Ο πολιτισμός έχει τη δυνατότητα να ανοίξει διόδους επικοινωνίας». Η τέχνη και ο πολιτισμός μπορούν να συμβάλουν στις προσπάθειες για επίτευξη ειρήνης και συμφιλίωσης μέσω διαλόγου, οικοδόμησης εμπιστοσύνης και κατανόησης ανάμεσα στις κοινότητες». **Με ποιον τρόπο;**

–Η τέχνη έχει τη δύναμη να ανοίξει διόδους επικοινωνίας, να χτίσει γέφυρες μεταξύ ανθρώπων και λαών, να βοηθήσει στην ανταλλαγή ιδεών, αξιών και οραμάτων. Η τέχνη κάθε λαού αποτελεί δύναμη, ένα ακαταμάχητο όπλο, με το οποίο μπορούμε να πορευόμαστε, να διεκδικούμε, να δημιουργούμε, να αφήνουμε το σημάδι μας. Γι’ αυτό οι λαοί πρέπει να σέβονται ο ένας τα έργα τέχνης και πολιτισμού του άλλου. Εξάλλου, η τέχνη και γενικά ο πολιτισμός δεν έχουν σύνορα, δεν έχουν εθνικότητα, δεν έχουν όρια. Η τέχνη και μόνο αυτή μπορεί να ενώσει τους ανθρώπους ουσιαστικά, αληθινά, δημιουργικά και εποικοδομητικά. Αυτό μπορεί να γίνει εφικτό μέσω ενός δυναμικού πολιτιστικού διαλόγου μεταξύ των ανθρώπων της τέχνης και του πνεύματος που κατοικούν το νησί αυτό από την μια άκρη μέχρι την άλλη. Όσο πιο γρήγορα το καταλάβουμε αυτό τόσο το καλύτερο για το καθένα από εμάς αλλά πάνω από όλα για τον τόπο μας. Η ανταλλαγή αυτή είναι ένα θετικό παράδειγμα απόδειξης σεβασμού στα έργα πολιτισμού.

Το καφεενείο μετακόμισε στο Ίντερνετ

Ο ερευνητής Χαράλαμπος Τσέκερης μιλάει στην «Κ» για τις πολιτισμικές ιδιαιτερότητες του ελληνικού Διαδικτύου

Συνέντευξη στην
ΤΑΣΟΥΛΑ ΚΑΡΑΪΣΚΑΚΗ

«Κάθε χώρα έχει το δικό της Διαδίκτυο. Το ελληνικό εμφανίζει όλες τις ιστορικοκοινωνικές και πολιτισμικές ιδιαιτερότητες της ελληνικής κοινωνίας: ροπή στον δογματισμό και στον φανατισμό, στείρα αμφισβήτηση και αντιπαράθεση, εφήμερες και κλυδωνιζόμενες κοινωνικές σχέσεις, ασθενή συλλογική μνήμη, αδυναμία εστίασης της προσοχής στα σημαντικά, αβασάνιστη αποδοχή των λαϊκιστικών ψευδοειδήσεων και θεωριών συνωμοσίας... Η ελληνική ψηφιακή κοινωνία είναι μια ανώριμη και ευάλωτη κοινωνία» σημειώνει στην «Κ» ο Χαράλαμπος Τσέκερης, ερευνητής του Εθνικού Κέντρου Κοινωνικών Ερευνών (ΕΚΚΕ) και πρόεδρος του Ελληνικού Φόρουμ για το Ψηφιακό Μέλλον, με αφορμή τα αποτελέσματα της έρευνας του World Internet Project (WIP) που υλοποιείται στην Ελλάδα από το ΕΚΚΕ.

«Χρησιμοποιούμε το Διαδίκτυο μη ορθολογικά. Το ελληνικό καφε-
νε- –το πάθος, οι συγκρούσεις, η
πολιτική ανωριμότητα και αδαμο-
σύνη, η έλλειψη αυτονομίας– σιγά
σιγά εγκαθίσταται στο προηγμέ-
νο τεχνολογικό περιβάλλον. Στη
δεκαετία του '80 είχαμε τα "μπλε"
και τα "πράσινα" καφεζεία, σήμε-
ρα το σπορ της πολιτικολογίας έχει
μεταφερθεί από τον φυσικό χώρο
στο Διαδίκτυο. Οι χρήστες ενημε-
ρώνονται από τα κοινωνικά δίκτυα,
κυρίως από το Facebook, το οποίο
από την αλγοριθμική του φύση εν-
νοεί τις συγκρούσεις, τη δημιουργία
παράλληλων κόσμων που δεν συ-
νομιλούν μεταξύ τους», εξήγηε ο κ.
Τσέκερης, ο οποίος είναι ο συντονι-
στής των εκπομπών.

στής και κύριος ερευνητής του WIP Greece. «Το Facebook, στο οποίο είμαστε πολύ επεξεργαστοί σύμφωνα με την έρευνα του WIP, η οποία αναμένεται να δημοσιευθεί από τη δΑΝΕΟσις, μας οδηγεί στους ονομαζόμενους “θαλάμους αντίληψης”. Δηλαδή σε κλειστά διαδικτυακά περιβάλλοντα με πρωτόγνωρες τεχνικές δυνατότητες, όπου ο καθένας επικοινωνεί με όσους συμφωνούν μαζί του, επιβεβαιώνεται και αυτοθαυμάζεται αδιαφορώντας για ό,τι υπάρχει έξω από αυτά. Οι θάλαμοι αντίληψης σπώνουν σκηνή, όπως θα έλεγε ο Γερμανός κοινωνιολόγος Νίκλας Λαούμαν, κάνουν την κοινωνία άορατη. Οι μικρές αυτοαναφερόμενες ομάδες έχουν για τα μέλη τους μεγαλύτερη σημασία από τους απρόσωπους θεσμούς και κανόνες», λέει ο κ. Τσέκερης.

«Ευνοούνται οι μεροληψίες και τα ένοτικά, κυριαρχεί μια κακοφωνία πράξεων, αντιλήψεων, γνώμων, που προιζίζουν τη φιλελεύθερη δημοκρατία, η οποία προαπατεί μια κοινότητα διαλόγου γύρω από κοινές αξίες και μια κοινή αντίληψη της πραγματικότητας. Όταν αυτή θρυμματίζεται, τότε θρυμματίζεται η κοινωνική συνοχή και αυξάνονται οι ανισότητες, ένας εκρηκτικός συνδυασμός που οδηγεί τους χρήστες να κλείνονται περισσότερο στον εαυτό τους. Να αγνοούν όχι μόνο τις πολύπλοκες πολιτικές διαδικασίες, π.χ. προγράμματα δημοσιονομικής προσαρμογής, υποθέσεις δημόσιου ενδιαφέροντος τύπου Novartis, αλλά και σημαντικά κοινωνικά θέματα π.χ. προσφυγικό, τρόπος λειτουργίας των θεσμών, κ.λπ. Όπως προφήτουν ο Χότζεϊ, αν και υπάρχει διαθέσιμη γνώση και πληροφορία, οι ευάλωτοι σε εποχές κρίσης και

Ο Ερευνητής του Εθνικού Κέντρου Κοινωνικών Ερευνών (ΕΚΚΕ) και πρόεδρος του Ελληνικού Φόρουμ για το Ψηφιακό Μέλλον, Χαράλαμπος Τσέκερης.

χειραγωγήσιμοι “ένοικοι” των θαλάσσιων αντήκησης, δεν έχουν διάθεση να αναστοχαστούν, περιορίζονται στην πληροφορία που τους βολεύει, διότι σε έναν κλειστό κόσμο όπου τα συναισθήματα κυριαρχούν, τους αρκεί να περνούν καλά με όσους συμφωνούν μαζί τους. Είναι ένα αναπαυτικό μαζάρι στο οποίο βρίσκουν την υπαρξιακή ανακούφιση που απουσιάζει από την εξωδιadictuacal ζωή. Οι θαλάσσιοι αντήκησης είναι ένα φαινόμενο διάκτουo στις μικρές ηλικίες, βλάπτει τις δεξιότητες της γραφής και της ανάγνωσης των παιδιών και των εφήβων, τον ποιοτικό διάλογο, τη δημόσια ομιλία. Ποτέ δεν είχαμε μια κοულτούρα ανάγνωσης βιβλίων, εφημερίδων, αλλά το φαινόμενο αυτό οξύνεται πλέον επικίνδυνα».

Στο Διαδίκτυο βαθαίνουν παλιές κοινωνικές ψηφιακές ανισότητες με βάση το φύλο, την ηλικία, τον τόπο

Οι «θάλαμοι αντίληψης» είναι ένα φαινόμενο διάχυτο στις μικρές ηλικίες, βλάπτει τις δεξιότητες της γραφής και της ανάγνωσης των παιδιών και των εφήβων.

πο και δημιουργούνται νέες, που έχουν να κάνουν με την ποιότητα χρήσης του Διαδικτύου. «Ένα μικρό μόνο ποσοστό χρηστών το χρησιμοποιεί δημιουργικά για να επικοινωνήσει, να πειραματιστεί, να συνδεθεί με τον υπόλοιπο κόσμο, να αναπτυχθεί οικονομικά, γνωστικά. Οι περισσότεροι το χρησιμοποιούν κυρίως για επικοινωνία και ψυχαγωγία – αυξάνεται ραγδαία η χρήση online παιχνιδιών και επεκτείνεται ο εθισμός σε αυτά, ιδίως στο νεανικό κοινό. Στο μέλλον, όμως, οι χρήστες θα έχουν υψηλή ποιότητα παροχής υπηρεσιών γιατί θα γνωρίζουν πώς να τις αναζητήσουν και θα μπορούν να τις πληρώσουν, οι οποίοι θα τις στερούνται. Η ψηφιακή κοινωνία και οικονομία δεν μπορεί να αναπτυχθεί χωρίς πολίτες με παιδεία χρήσης των μέσων επικοινωνίας στα κοινά, χωρίς δεξιότητες που ευνοούν την εξωστρέφεια, τις μεταρρυθμίσεις και ωθούν τους χρήστες να προκαλέσουν την απαιτούμενη εκσυγχρονιστική αλλαγή», εξηγεί ο κ. Τσάκρης.

Παρωχημένες αντιλήψεις

«Οι γραμμικές αντιλήψεις με τις οποίες εκπαιδευθήκαμε, μέσω της ελληνικής οικογένειας, είναι πλέον παρωχημένες. Παύει η οικοδόμηση

της ζωής του ατόμου στη βάση των δύο σταδίων, της εκμάθησης της τής εργασίας, όπως παρατηρεί ο Ισραηλινός ιστορικός Γιουβάλ Νόα Χάράρι. Ειδικά στην Ελλάδα είχαμε εκπαιδευθεί με το όνειρο του πτυχίου και της υπαλληλοποίησης, σε μια γραμμική λογική κατά την οποία οικογένεια μας παρείχε οικονομική και ψυχολογική ασφάλεια, μας προσέφερε ταυτότητα και οργάνωση του εαυτού μας. Αυτήν την ασφάλεια, στη συνέχεια θα μας την παρείχε το κράτος, μέσω μιας θέσης υπαλλήλου μέχρι τη συνταξιοδότηση. Αυτά τα δύο στάδια δεν υπάρχουν πια. Το στάδιο της εκμάθησης δεν είναι πλέον γραμμικό, καθώς η γνώση απαιτεί πολλούς και διαφορετικούς πόρους, τα γνωστικά εφόδια του σπουδαστή και τον πανεπιστημίου δεν μας εξασφαλίζουν το μέλλον, άρα η οργάνωση του εαυτού και της ταυτότητας είναι πλέον ρευστή. Την αλλαγή αυτή μπορούν να διαχειριστούν, ευκολότερα οι νέοι, που έχουν εκπαιδευθεί σε πολλές ταυτότητες, στη διαρκή εναλλαγή κοινωνικών ρόλων. Το στάδιο της εκμάθησης παρατείνεται πλέον διά βίου, πρέπει σε όλη μας τη ζωή να επικαιροποιούμε προσόντα και δεξιότητες. Είναι επείγον να διαμορφώθουν ένα διαρκώς επικαιροποιούμενο οικοσυστήμα ψηφιακών μετα-δεξιοτήτων ώστε να μην ενισχυθεί το ψηφιακό χάσμα. Οι εργασιακές σχέσεις είναι ρευστές, μέσα στο πλαίσιο της gig economy, της οικονομίας της εφήμερης εργασίας, της οικονομίας της πλατφόρμας, η οποία μετατρέπει εργαζόμενους, κράτος, μεταξύ τους σχέσεις, ανθρώπινες σχέσεις, συναισθήματα σε φορείς διαμεσολάβησης, σε μέσους των ψηφιακών δικτύων».

Εκτός από την εργασία, θυμμάζεται και η αγάπη – η δεύτερη πηγή ευτυχίας μας, κατά τον Φρόιντ, από τον τρόπο που οργανώνεται ο διαδικτυακός εαυτός μας. «Τα συναισθήματα μπαίνουν στη δίψη των ρευστών σχέσεων, της έλλειψης εμπιστοσύνης, των ασύγχρονων και ασώματων διαπαθών. Βλέπουμε ανθρώπους συναισθηματικά αποδιοργανωμένους να βρίσκουν συναισθηματικό έρεισμα μόνο σε ακραίες ρητορικές και εύπεστε αφηγήσεις. Σύμφωνα με έρευνα, η θετική συναισθηματική ανταπόκριση 100.000 χρηστών σε ένα γεγονός στο Twitter εξουδετερώνεται από την αρνητική συναισθηματική ανατροφοδότηση μόλις 50 χρηστών. Όπως λέει ο Γερμανός φιλόσοφος των μέσων Νόρμπερτ Φίλντζ, ζούμε στην εποχή της νέας προφορικότητας, δηλαδή της κατίσχυσης του θυμικού. Που σημαίνει ότι η νεωτερική δύναμη της τεχνολογίας δεν μας εκουγχρονίζει πάντα, απεναντίας μπορεί να αφαιρεί εκ-συχρονισμό».

Η 4η φάση της παγκοσμιοποίησης, που τροφοδοτείται από τις τεχνολογίες της 4ης Βιομηχανικής Επανάστασης, «κατά την οποία οι πολίτες θα έπρεπε να αξιοποιούν την αβεβαιότητα και την πολυπλοκότητα και να εκμεταλλεύονται το χάος, αποτελεί ένα αύριο για το οποίο δεν είμαστε καθόλου προετοιμασμένοι», εξηγεί ο κ. Τσέκερης. «Κατεστραμμένες και παρωχημένες νοοτροπίες και αξίες, συντηρητικές και κλειστές ιδέες, επιβραδύνουν τη διαμόρφωση, μέσα στο πλαίσιο που θέτουν οι αλγόριθμοι, ενός θετικού ψηφιακού αφηγήματος που να συμπεριλαμβάνει όλους τους πολίτες», καταλήγει ο ίδιος.

Θεατρική Περίοδος 2019/2020 | Κεντρική Σκηνή | 157η παραγωγή

Αβελάρδος και Ελοΐζα

Γιάννης Καραβριανός

ΠΡΕΜΙΕΡΑ

14 Φεβρουαρίου 2020

Θέατρο Δέντρο - 8:30 μ.μ.
Λευκωσία

Σκηνοθεσία: Κώστας Σαββέλατος
Σκηνικά / κοστούμια: Μαρίνα Χατζηλουκά
Μουσική σύνθεση: Αντρούλα Καφά
Κίνηση: Αλέξης Βασιλείου
Σχεδιασμός φωτισμών: Βασίλης Πετιενάρης
Βοηθός σκηνοθέτη: Στέφανη Μουρούζη

Ηθοποιοί: Βασιλική Κυπραίου, Αντωνία Χαραλάμπους,
Θανάσης Γεωργίου & η μουσικός / περφορμερ Αντρούλα Καφά

ΠΑΡΑΣΤΑΣΕΙΣ

15 & 18 Φεβρουαρίου - 8:30 μ.μ. & 16 Φεβρουαρίου - 6:30 μ.μ. | Θέατρο Δέντρο
21, 22, 25, 28, 29 Φεβρουαρίου & 3 Μαρτίου - 8:30 μ.μ. | Τεχνολόγος της ΕΘΑΛ
23 Φεβρουαρίου - 6:30 μ.μ. | Τεχνολόγος της ΕΘΑΛ

6 Μαρτίου - 8:30 μ.μ. | Μαρκίδειο Θέατρο (Πάφος)

Η ΠΑΡΑΣΤΑΣΗ ΠΕΡΙΕΧΕΙ ΓΥΜΝΟ

Πληροφορίες / κρατήσεις: 25 877827

www.ethal.com.cy

Τεχνολόγος ΕΘΑΛ / Technohoros ETHAL

Μέγας Θεματικός Καρτέρας

Πάγιος Καρτέρας

Χρυσός Καρτέρας

Clic Centre Sales
40000

Καρτέρας Παραγωγής

Υποστηρικτής

Κοιμηγών Επισκευών

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΕΞ ΑΦΟΡΜΗΣ

Του ΔΙΟΝΥΣΗ Π. ΣΙΜΟΠΟΥΛΟΥ*

Οι πολλαπλοί κόσμοι του Επικούρου

Στο Πολιτιστικό Κέντρο του Γέρακα διοργανώνεται (χθες και σήμερα) το 10ο Πανελλήνιο Συμπόσιο Επικούρειας Φιλοσοφίας, και αυτό καθόλου τυχαία. Γιατί ο περίφημος αυτός πρόγονός μας καταγόταν όντως από τον αρχαίο Γαργηττό, τον σημερινό δηλαδή Γέρακα, ενώ σύμφωνα με τον Διογένη Λαέρτιο γεννήθηκε «μηνός Γαμπλιώνος εβδόμην», που ταυτίζεται με τον σημερινό μήνα Φεβρουάριο. Με την ευκαιρία αυτής της διοργάνωσης οι σκέψεις μου ταξίδεψαν 53 χρόνια πίσω, όταν στο μάθημα της Αρχαίας Ελληνικής Φιλοσοφίας γνώρισα για πρώτη φορά τον Επικούρο τον Γαργηττίο (341-270 π.Χ.), τη Φιλοσοφία του και τις αντιλήψεις του για τη ζωή και τη φύση, αν και το ενδιαφέρον μου επικεντρώθηκε σε δύο κυρίως θέσεις του σχετικά με τον θάνατο και την κοσμολογία και ιδιαίτερα τις ιδέες του για τους «πολλαπλούς κόσμους».

Οι απόψεις αυτές του Επικούρου περιγράφονται σε τρεις επιστολές που αποτελούν το απαύγασμα της επικούρειας φιλοσοφίας και οι οποίες έχουν διασωθεί από τον Διογένη Λαέρτιο (3ος αιώνας μ.Χ.), ενώ ιδιαίτερα βοηθητικό για την κατανόηση της επικούρειας φιλοσοφίας είναι επίσης και το περίφημο ποίημα «De Rerum Natura» (Για τη Φύση των Πραγμάτων) του επικούρειου Ρωμαίου Λουκρήτιου (94-55 π.Χ.). Σύμφωνα με τις απόψεις του Επικούρου, Γη και ουρανός, Σελήνη κι όλα τ' άλλα, δεν είναι μοναδικά. Υπάρχουν αμέτρητοι κόσμοι και διαφορετικές φυλές ανθρώπων και θηρίων και για τη ζωή τους, όπως και για καθετί άλλο, έχει οριστεί ένα τέρμα.

Το παράξενο είναι ότι τις σύγχρονες αυτές αντιλήψεις για την ύπαρξη «πολλών κόσμων» είχαν και άλλοι από τους αρχαίους μας πρόγονους. Πρώτος απ' όλους στη σειρά ο Αναξιμανδρος ο Μιλήσιος (611-547 π.Χ.), ο οποίος θεωρούσε ότι το σύμπαν ήταν άπειρο σε έκταση, ενώ δεν δεχόταν κάποια κεντρική θέση της Γης ο' ένα σύμπαν όπου υπάρχει άπειρο πλήθος άλλων κόσμων! Παρόμοιες ιδέες για τους άπειρους κόσμους είχαν και οι ατομικοί φιλόσοφοι Λεύκιππος (5ος π.Χ. αιώνας) και Δημόκριτος (~460 - 370 π.Χ.), οι οποίοι υποστήριζαν την ύπαρ-

Τον περασμένο Δεκέμβριο το ήμισυ του βραβείου Νομπέλ Φυσικής του 2019 απονεμήθηκε στους ερευνητές Μισέλ Μαγιόρ (δεξιά) και Ντιντιέ Κελό (αριστερά), που ανακάλυψαν το 1995 τον πρώτο εξωηλιακό πλανήτη, ο οποίος περιφέρεται γύρω από ένα άστρο παρόμοιο με τον ήλιο μας.

Τα τελευταία χρόνια αρκετοί θεωρητικοί κοσμολόγοι έχουν προτείνει μία σειρά διαφορών θεωρήσεων για την ύπαρξη ενός «άπειρου» αριθμού συμπαντικών μανάδων και μωρών.

Ξν ενός άπειρου σύμπαντος, οι αναρίθμητοι κόσμοι του οποίου ήταν γεμάτοι ζωή και από τους οποίους κάποιοι μοιάζουν με τον δικό μας κόσμο, ενώ άλλοι είναι τελείως διαφορετικοί.

«Σε μερικούς από αυτούς δεν υπάρχει ούτε ήλιος ούτε σελήνη, σε άλλους υπάρχουν με μεγαλύτερο μέγεθος και σε άλλους υπάρχουν περισσότεροι ήλιοι και σελήνες. Και άλλοι μεν από τους κόσμους βρίσκονται στη φάση ανάπτυξης τους, άλλοι δε στην ακμή τους και άλλοι στην παρακμή τους, άλλοι γεννιούνται και άλλοι εξαφανίζονται. Υπάρχουν δε και μερικοί κόσμοι έρημοι από ζώα και φυτά και χωρίς ύδατα». Τα ίδια πίστευε και ο Μπτροδωρος ο Χίος (400-350 π.Χ.), που ήταν μαθητής του Δημόκριτου και δά-

σκαλος του Επικούρου, ο οποίος υποστήριζε ότι «είναι παράλογο να βγει ένα μόνο στάχυ σε μια ολόκληρη έκταση κι ένας μόνο κόσμος μέσα στο άπειρο. Το ότι οι κόσμοι είναι άπειροι σε πλήθος είναι φανερό από το ότι τα αίτια είναι άπειρα. Διότι, όπου είναι άπειρα τα αίτια, είναι άπειρα και τα αποτελέσματα».

Πάνω από δύο χιλιέτιες μετά τον Επικούρο και τον Λουκρήτιο, κι όλους εκείνους τους αρχαίους προσωκρατικούς φυσικούς φιλοσόφους, βρίσκουν τη δικαίωσή τους στις σύγχρονες ανακαλύψεις της Αστροφυσικής. Γιατί σήμερα, η σύγχρονη επιστήμη επιβεβαιώνει με πολλαπλές παρατηρησιακές αποδείξεις την ορθότητα των αρχαίων εκτιμήσεων για τους «πολλούς κόσμους» του σύμπαντος.

Οι απόψεις αυτές, μάλιστα, κάνουν τον Επικούρο ιδιαίτερα επίκαιρο, αφού τον περασμένο Δεκέμβριο το ήμισυ του βραβείου Νομπέλ Φυσικής του 2019 απονεμήθηκε στους ερευνητές Μισέλ Μαγιόρ και Ντιντιέ Κελό που ανακάλυψαν το 1995 τον πρώτο εξωηλιακό πλανήτη, ο οποίος περιφέρεται γύρω από ένα άστρο παρόμοιο με τον ήλιο μας.

Εκτοτε, κάθε μήνας που περνάει προσθέτει όλο και πιο πολλούς νέους εξωηλιακούς πλανήτες που σήμερα πλέον φτάνουν

τις 4.172 γύρω από 3.095 άλλα άστρα του γαλαξία μας, ενώ σύντομα αναμένεται η ανακοίνωση και μερικών χιλιάδων ακόμη εξωπλανητών από τη λειτουργία των διαστημικών τηλεσκοπίων TESS της NASA και CHEOPS της ESA, καθώς και πολλών άλλων ερευνητικών προγραμμάτων για τη μελέτη εξωηλιακών πλανητών.

Πέρα, όμως, και από την ύπαρξη εξωηλιακών πλανητών, ορισμένες θεωρητικές εκτιμήσεις που έχουμε σήμερα για την ύπαρξη «παράλληλων συμπάντων» δικαιώνουν τις θέσεις που υποστήριζε ο Επικούρος. Γιατί τα τελευταία χρόνια αρκετοί θεωρητικοί κοσμολόγοι έχουν προτείνει μία σειρά διαφορών θεωρήσεων για την ύπαρξη ενός «άπειρου» αριθμού συμπαντικών μανάδων και μωρών, σε διάφορες εκφάνσεις αυτού που αποκαλείται σήμερα «Πολυσύμπαν». Παρ' όλα αυτά, η υπόθεση αυτή είναι σήμερα πηγή διαφωνιών στην ευρύτερη επιστημονική κοινότητα τόσο για το αν υπάρχει όντως το «πολυσύμπαν» όσο και για το αν το «πολυσύμπαν» αποτελεί πραγματικό αντικείμενο επιστημονικής έρευνας.

* Ο κ. Διονύσης Π. Σιμόπουλος είναι επίτιμος διευθυντής του Ευγενιδείου Πλανηταρίου.

500 ΛΕΞΕΙΣ

ΜΕ ΤΟΝ ΓΙΩΡΓΟ ΠΕΤΡΑΚΗ

Ο Γιώργος Πετράκης γεννήθηκε στην Αθήνα το 1981. Κατάγεται από την Επισκοπή Ρεθύμνου. Σπούδασε χημικός μηχανικός, εφαρμοσμένα μαθηματικά και διοίκηση επιχειρήσεων. Η συλλογή διηγημάτων του «Όλα τα κακά σκορπά» κυκλοφορεί από τις εκδόσεις Γαβριλίδης.

Ποια βιβλία έχετε αυτόν τον καιρό πλάι στο κρεβάτι σας; Το τελευταίο τεύχος του περιοδικού AGNI, το «Venus Drive» του Σαμ Λίπσιτ και το κλασικό θεατρικό «Οργισμένα νιάτα» του Τζον Οζμπορν.

Ποιος ήρωας/ηρώίδα λογοτεχνίας θα θέλατε να είστε και γιατί; Ο (αξεπέραστος) Γκάτσμπι που κατ'εφευρε να γίνει κάτι άλλο από αυτό που γεννήθηκε. Που μπέρδεψε την ταυτότητά του. Που κάθε βράδυ βγαίνει στη βεράντα του και κοιτάζει στην απέναντι πλευρά του κόλπου Μανχάσετ αν άναψαν τα φώτα στο σπίτι της αγαπημένης του.

Διοργανώνετε ένα δείπνο. Ποιους ποιητές ή συγγραφείς καλείτε, ζωντες και τεθνεώτες;

Το καλοκαίρι στο Λ.Α. θα βάζω στοιχήματα στο μποξ με τον Τζέιμς Ελρόι και ο Τζορτζ Σόντερς θα βγάζει τις μπίρες από το ψυγείο. Και όταν βραδιάζει ο Τάσος Λειβαδίτης θα ανάβει τα κεριά και ο Ζαν Ζενέ θα κάθεται στο πιάνο.

Ποιο ήταν το πιο ενδιαφέρον στοιχείο που μάθατε πρόσφατα χάρη στην ανάγνωση ενός βιβλίου; «Rèves στα ισπανικά είναι η ανάποδη πλευρά ενός πράγματος, η αντιστροφή του. Rêves στα γαλλικά είναι τα όνειρα» σε σημείωμα του μεταφραστή από «Το Παιχνίδι της Αντιστροφής» του Αντόνιο Ταμπούκι. Οι δύο αυτοί ορισμοί σε μία λέξη συνοψίζουν τις προθέσεις μου στη γραφή, και μάλλον στη ζωή.

Ποιο κλασικό βιβλίο διαβάσατε πρόσφατα για πρώτη φορά; Τα θεατρικά έργα του Τ. Σ. Ελιοτ.

Και ποιο είναι το βιβλίο που έχετε διαβάσει τις περισσότερες φορές; Το «Love me tender» της Κάθριν Τεξέ.

Ποιο είναι αυτό που «όλα τα κακά σκορπά»; Κρύβεται μέσα στις ιστορίες; Είναι η βαθύτατη πεποίθηση ότι σε αυτή την πόλη, σε αυτή τη χώρα και σε αυτόν τον κόσμο θα επικρατήσουν κάποτε οι καλοί, οι λίγοι και οι καλοί.

Υπάρχει κάποιο κοινό νήμα που να ενώνει αυτές τις δεκαπέντε ιστορίες και αν ναι, ποιο είναι αυτό; Στις ιστορίες αυτές οι ήρωες παίρνουν τη μοίρα στα χέρια τους και δημιουργούν μια δεύτερη πραγματικότητα στην οποία κινούνται. Ο φανταστικός τους κόσμος είναι το ίδιο ισχυρός όσο η πραγματικότητά τους, κι έτσι οι ιστορίες που βιώνουν κινούνται ταυτόχρονα σε πολλαπλές διαστάσεις. Παρόν και παρελθόν μπερδεύονται και οι ήρωες ανταλλάσσουν θέσεις με τον υπερήρωα εαυτό που θα ήθελαν να είναι, με το αντικείμενο του πόθου τους ή ακόμα και με τον θύτη τους.

Πρώτα σε πωλήσεις

Αυτή την εβδομάδα

Δοκίμια, μελέτες, βιογραφίες

1 «Ζευγάρια που έγραψαν την ιστορία της Ελλάδας» της Λένας Διβάνη (Πατάκης)

2 «Μορφωμένη» της Τάρα Γουέστομπερ (Ικαρος)

3 «Το ημερολόγιο ενός βιβλιοπώλη» του Σον Μπάιτελ (Key Books)

4 «Ελευθεριακά γραπτά 1948-1960» του Αλμπέρ Καμύ (Καστανιώτης)

5 «Οι πρόσφυγες και τα καθήκοντά μας απέναντί τους» του Κωνσταντίνου Παπαγεωργίου (Πόλις)

Αυτή την εβδομάδα

Λογοτεχνία

1 «Είμαι όσα έχω ξεχάσει: Μια αληθινή ιστορία» του Ηλία Μαγκλίνη (Μεταίχμιο)

2 «Οι ρετινές του βασιλιά» του Ισίδωρου Ζουργού (Πατάκης)

3 «Ο άντρας που φύτευε δέντρα» του Ζαν Ζιονό (Αγρά)

4 «Νυχτοδάσος» της Τζούνια Μπαρνς (Gutenberg)

5 «Εκεί που τραγουδάνε οι караβίδες» της Ντέλια Ουενς (Δώμα)

• Αυτή την εβδομάδα τα στοιχεία παρέχονται από το βιβλιοπωλείο «Σπύρος» (Δροσίνη 7, Κηφισιά)

ΚΡΙΤΙΚΗ

Της ΛΙΝΑΣ ΠΑΝΤΑΛΕΩΝ

Νεκρώσιμη τελετουργία

ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ ΠΑΠΑΜΑΡΚΟΣ
Εξημέρωση
εκδ. Πατάκης, σελ. 46

Ο ποιητής Φρύνικος στην τραγωδία «Μιλήτου άλωσις» (492 π.Χ.) αναβίωσε την πτώση της Μιλήτου, η οποία το 494 π.Χ. λεηλατήθηκε από τους Πέρσες, προκειμένου να υποδείξει στους Αθηναίους το μέγεθος του περσικού κινδύνου. Οι Αθηναίοι αναστατώνθηκαν τόσο από την παράσταση, που επέβαλαν στον Φρύνικο πρόστιμο χιλίων δραχμών επειδή είχε υπενθυμίσει «οικεία κακά».

Με το δικό του κείμενο, ο Δημοσθένης Παπαμάρκος διαλέγεται με το ζήτημα του προσφυγικού, απλώνοντας τον στοχασμό του σε έναν αναπειταμένο ιστορικό ορίζοντα, που φτάνει μέχρι την ιωνική Μίλητο στα παράλια της Μικράς Ασίας και τη Σύβαρι. Η Σύβαρις, αρχαία πόλη της Μεγάλης Ελλάδας, στα νότια της ιταλικής χερσονήσου, αλώθηκε και εκείνη, τα τείχη της κρημίστηκαν και ο μυθώδης πλούτος της, που είχε εθείσει τους πολίτες στην τρυφολότητα, καταποντίστηκε.

Το πρόσωπο που μας εισάγει στην αφήγηση είναι ένα πλάσμα απόκοσμο, ένας μάντις, που πο-

ρεύεται στον Κάτω Κόσμο. Θα μπορούσε να είναι ένας πλάνητας, ένας εξόριστος από τα μαντεία που σχετίζονται με τις δύο ονομαστές αρχαίες πόλεις. Με την άλωση της Μιλήτου πυρπολήθηκε ο ναός του Απόλλωνα, σπουδαίο μαντείο

της εποχής, ενώ η Σύβαρις ήταν ένα μυθικό τέρας που ζούσε σε μια σπηλιά, κοντά στο μαντείο των Δελφών. Ο μάντις διαπλέει σαν ισκίος ένα υπερ-χρονικό τοπίο, αναζητώντας τη φωνή των νεκρών. Ανάμεσα στη Μίλητο και στη Σύβαρι ανοίγεται ένα βάραθρο που οδηγεί τα βήματά του στα «άλση της Περσεφόνης».

«Μίλητος και Σύβαρις. Η μία εκεί που είναι για τους Έλληνες η Ανατολή, η άλλη εκεί που είναι η Δύση. Κι ανάμεσά τους ένα πέλαγος και στο μέσο του πελάγους μια σπηλιά και στο μέσο της σπηλιάς ένα βάραθρο». Το εκκλησιαστικό, μυσταγωγικό ύφος της γραφής

αποδίδει την κάθοδο του μάντη σαν σκοτεινή ιεροτελεστία. Αλλωστε, «Νεκρογραφία» υποτιτλίζει την ιστορία ο Παπαμάρκος. Κρυπτογραφώντας αλληγορίες, συσκοτίζοντας τις αντιστοιχίες παρόντος και παρελθόντος και προσδίδοντας

στα αφηγούμενα την υπόνοια μιας απειλητικής προφητείας, ο συγγραφέας μιλάει για τον οικουμενικό όλεθρο του πολέμου. Οι νεκροί που αναζητά ο μάντης είναι αδικοκαμένοι, πνιγμένοι, εκπαιρισμένοι, ξεβρασμένοι σε άγνωστα νησιά. Το πλησιασμά τους είναι μια ταφική τε-

λετουργία, που δεν θα λάβει απόκριση. Ο κοπφόρος μάντης χοροστατεί σε ανανταπόδοτες κοές. «Τίποτα δεν είναι πιο αδιάφορο για τον θάνατο από τους ζωντανούς και τον λόγο τους». Λέει ο μάντης: «Από τον κόσμο των νεκρών επέστρεψα νεκρός, γιατί δεν αντίκρισα είδωλο του θανάτου.

ΜΑΤΙΕΣ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

ΒΡΥΞΕΛΛΕΣ
Κόμικς και εβραϊκή μνήμη
Στο Εβραϊκό Μουσείο, στις Βρυξέλλες, η έκθεση που παρουσιάζεται αυτήν την περίοδο εστιάζεται στα κόμικς και συνδέει την έξοδο των Εβραίων διανοουμένων και καλλιτεχνών από τη ναζιστική Ευρώπη στις ΗΠΑ, τη δεκαετία του 1930, με την άνθηση της νέας γραφιστικής τέχνης. Τα κόμικς είχαν ήδη από τα χρόνια του '20 μεγάλη διάδοση, αλλά είναι στα χρόνια του '30 που απογειώνονται. Κορυφαίοι Εβραίοι δημιουργοί αλλάζουν τα ονόματά τους για να ακούγονται πιο αμερικανικά.

ΒΟΥΚΟΥΡΕΣΤΙ
Καλλιτεχνικά ζεύγη
Το ζεύγος Σαμπίν Ποπ (1896-1928) και Θεοδώρα Σέρνατ Ποπ (1897-1980) ήταν στο καλλιτεχνικό προσκήνιο του Μεσοπολέμου στη Ρουμανία. Αυτήν την περίοδο, το Εθνικό Μουσείο Τεχνών στο Βουκουρέστι παρουσιάζει μια έκθεση με έργα του ζεύγους Ποπ, που επιχείρησαν να συγκεράσουν στοιχεία του μοντερνισμού με εθνικά συμβολιστικά θραύσματα ενός μεταβυζαντινού πνεύματος, όπως αντίστοιχως υπήρχε και στην Ελλάδα παρόμοια τάση εκείνη την εποχή.

ΝΤΙΣΕΛΝΤΟΡΦ
Πίτερ Λίντμπεργκ
Εως την 1η Ιουνίου θα διαρκέσει η έκθεση-αφιέρωμα στον φωτογράφο μόδας Πίτερ Λίντμπεργκ στο Kunstpalast του Ντίσελντορφ. Με τίτλο «Untold Stories» παρουσιάζει ευρεία επιλογή από τις φωτογραφίες του, που απηχούν ένα ιδιαίτερο πνεύμα εποχής ως κομμάτι της σύγχρονης κουλτούρας. Ο Λίντμπεργκ, ο οποίος είχε γεννηθεί στην Πολωνία, ήταν Γερμανός και ιδιαίτερα επιδραστικός στη διάχυση της εικόνας της μόδας. Απεβίωσε τον Σεπτέμβριο του 2019, σε ηλικία 74 ετών.

ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ
Μαίρη Χίγκινς Κλαρκ
Ο θάνατος της Μαίρης Χίγκινς Κλαρκ (1927-2020) σηματοδοτεί, εμμέσως, το τέλος μιας ιδιαίτερης γραφής, δημοφιλούς παγκοσμίως, στην κατηγορία του αστικού θρίλερ. Η Μαίρη Χίγκινς Κλαρκ εκπροσωπούσε την αμερικανική εκδοχή του «ψυχαγωγικού τρόμου», με ταλέντο στην αφήγηση, χωρίς ιδιαίτερες απαιτήσεις γραφής, αλλά αναμφισβήτητα με γνώση του είδους. Ήταν μία ακόμη «βασίλισσα» που περνάει στην ιστορία. Στα ελληνικά, τα βιβλία της στο Μεταίχμιο και στα Bell.

ΛΟΝΔΙΝΟ
Καβάκος στο Wigmore
Στο εξάιρετο και πυκνό πάντα πρόγραμμα του Wigmore Hall στο Λονδίνο περιλαμβάνεται μια ακόμη εμφάνιση του Λεωνίδα Καβάκου, μαζί με τον συνεργάτη του, πιανίστα Ενρίκο Πάτσε (που απολαύσαμε πρόσφατα και στο Μέγαρο Μουσικής Αθηνών). Η συναυλία έχει ανακοινωθεί για τις 4 Μαΐου και περιλαμβάνει έργα Μπραμς, Σούμαν, Μπετόβεν και Μπάρτοκ. Εισιτήρια από 18 έως 50 στερλίνες (λεπτομέρειες στην ιστοσελίδα <https://wigmore-hall.org.uk/>).

Επιμέλεια: **ΝΙΚΟΣ ΒΑΤΟΠΟΥΛΟΣ**

Το τέλος της παλιάς Ευρώπης, το τέλος του 20ού αιώνα

ΠΑΡΙΣΙ
Μπορεί να ακούγεται ως μία ακόμη επανάληψη μιας παλιάς διαπίστωσης, αλλά αντικειμενικά η υποχώρηση του ύφους του λιανικού εμπορίου στους δρόμους των ευρωπαϊκών πόλεων προκαλεί ανάμεικτα συναισθήματα. Πολλοί επικαίρουν, καθώς επιχειρησιακοί όμιλοι καταλαμβάνουν τις προθήκες των δρόμων με ολοένα και μεγαλύτερη διείσδυση και ολοένα και μεγαλύτερη ομοιομορφία. Ο κεντρικός εμπορικός δρόμος μιας πόλης στη Γαλλία, στην Αγγλία ή

στην Πολωνία, σε λίγα πλέον διαφέρει, καθώς εκεί συναντά κανείς αναγνωρίσιμες αλυσίδες ή καφέ και μικρότερες επιχειρήσεις μιας ομογενοποιημένης αισθητικής. Η παλιά γαλλική επαρχιακή πόλη, όπως την έχει περιγράψει, π.χ., ο Ζορζ Σιμενόν, ανήκει στο παρελθόν του περασμένου αιώνα ή πνέει τα λοίσθια, τουλάχιστον ως αισθησις ενός τρόπου ζωής που πλέον δεν έχει κοινωνική αντιστοίχιση τέτοια που να την κρατάει σε επίπεδο βιώσιμο. Οι New York Times αφιέρωσαν πρόσφατα πρωτοσέλι-

δο άρθρο για το κλείσιμο ενός κατστήματος στη συνοικία Μαρέ του Παρισιού, καθώς όλο και πιο πολλές εταιρείες με είδη πολυτελείας επενδύουν στην ιστορική και ιδιαίτερα ατμοσφαιρική γειτονιά και αλλάζουν τον χαρακτήρα της. Αυτό που συμβαίνει στο Μαρέ και που η μεγάλη εφημερίδα αναδεικνύει ως μία μετάλλαξη της φυσιογνωμίας των ευρωπαϊκών δρόμων είναι απλώς ένα φαινόμενο, όχι όμως μεμονωμένο. Το άρθρο παρουσιάζει το κατάντημα των αδελφών Sitayeb, ένα είδος μικρής

αγοράς και «ψιλκατζίδικου», που βρισκόταν στο ίδιο σημείο επί 35 χρόνια. Στη θέση του θα ανοίξει πολυτελές κατάστημα γυναικείων εσωρούχων. Πολλές από τις γειτονίες που αλλάζουν σε διάφορες ευρωπαϊκές πόλεις μεταβάλλονται από μικρόκοσμοι σε υπερτοπικούς προορισμούς, με περισσότερους επισκέπτες, περισσότερα επενδυμένα κεφάλαια, αλλά και λιγότερο χαρακτήρα. Επίσης, για τους μόνη τους κατοίκους η νέα κατάσταση χαλαρώνει την κοινωνική συνοχή και φέρνει νέους ρυθμούς, με όλα

τα πλην και τα συν. Ωστόσο, είναι μια αντικειμενική πραγματικότητα. Τα μικρά μαγαζιά της μικροεπιχειρηματικότητας που έδιναν τον τόνο στην ευρωπαϊκή πόλη από τον 19ο αιώνα έως τα τέλη του 20ού, εκλείπουν το ένα μετά το άλλο, και αντικαθίστανται είτε από σημεία λιανικής μεγάλων ομίλων είτε από μαγαζιά μιας υπερτοπικής και ενιαίας αισθητικής αντίληψης. Στην καλύτερη περίπτωση, ο θάνατος της παλιάς ευρωπαϊκής πόλης μπορεί να γίνει για μια μέρα πρωτοσέλιδο.

Ο ΚΥΡΙΟΣ ΓΚΡΙ

Γράφει ο **ΗΛΙΑΣ ΜΑΓΚΛΙΝΗΣ**

Κάποιες νύχτες του κρύου χειμώνα

Η Σάρν Οουλντς έχει γράψει πολλά δυνατά και συγκινητικά ποιήματα. Ωραία στη μορφή και στον ρυθμό, μικρές γροθιές στο στομάχι ή τρυφερά χάδια στο πρόσωπο ως προς το περιεχόμενό τους.

Ο κύριος Γκρι αγαπά αυτή την Αμερικανίδα ποιήτρια, που αντλεί την έμπνευσή της από την ίδια της την καθημερινότητα, από τις πιο οικείες της στιγμές, αλλά κυρίως από την εσωτερική περιπέτεια του καθενός από εμάς, άνδρα ή γυναίκα, μικρή σημασία έχει.

Μερικές φορές τα ποιήματά της είναι σαν τραγούδια. Σαν μελωδίες που θέλεις να ακούσεις πάλι και πάλι. Αλλοτε, ή μάλλον τις ίδιες φορές που θυμίζουν τραγούδι, ένα ποίημα της φαντάζει σαν παραμιλητό ύπνου, σαν παραμιλητό ανθρώπου που ψήνεται στον πυρετό ή ψήνεται στον έρωτα.

Κάποιες άλλες φορές, μοιάζουν με

*Μερικές φορές
τα ποιήματα
της Οουλντς θυμίζουν
πόσο αδύναμοι,
αναξιοπρεπείς, πόσο
δυνατοί και πόσο
αγέρωχοι, μεγαλειώδεις,
μπορούμε να είμαστε
στον έρωτα.*

σύντομα πεζά, με αυτό που αποκαλούν οι αγγλόφωνοι flash fiction ή ιστορίες «μπονσάι», αφηγήσεις που παραπατούν όπως ο μεθυσμένος άνθρωπος αργά τη νύκτα. Αφηγήσεις που θυμίζουν πόσο αδύναμοι, αναξιοπρεπείς, πόσο δυνατοί και πόσο αγέρωχοι, μεγαλειώδεις, μπορούμε να είμαστε στον έρωτα.

«The Virgins», Γκούσταβ Κλιμτ (1913).

Αυτή, τουλάχιστον, είναι η αίσθησις του κυρίου Γκρι όταν διαβάζει ποιήματα της Σάρν Οουλντς. Τον ρωτά αν μπορεί να ξεχωρίσει κάποιο. Και αυτός ξεχωρίζει το ποίημα με έναν τίτλο ο οποίος έχει έναν περιφραστικό χαρακτήρα απολύτως αφοπλιστικό. Σαν να μην μπορείς να πάρεις τα μάτια σου από μια εικόνα που σε σημαδεύει: «Αφού έχεις κάνει έρωτα τον χειμώνα»:

«Στην αρχή δεν αντέχω ούτε ένα σεντόνι επάνω μου,/ το κάθε τι με πονάει, μια πλάκα σιδήρου λιανίζει τα νεύρα μου/ κείτομαι εκεί, στον αέρα, λες και πετάω με ταχύτητα χωρίς να κινούμαι/ και σιγά σιγά το σώμα μου κρυώνει – καυτό, ζεστό, δροσερό, κρύο, παγωμένο,/ ώσπου το δέρμα σε όλο μου το κορμί παγώνει/ εκτός από εκείνα τα σημεία όπου τα σώματά μας αγγίζονται/ σαν άνη φωτιάς. Γύρω από την πόρτα, διαχυμένο ολόγυρα από την κάσα,

το φως από το χολ ζεματάει σε ευθείες γραμμές απλώνοντας τις στενόμακρες ακτίνες του στο ταβάνι, μια φιγούρα που τινάξει τα χέρια της όλο χαρά στον αέρα./ Στον καθρέφτη, οι γωνίες του δωματίου δείχνουν ήρεμες, είναι η ώρα/ που μπορείς να δεις ότι η γωνία η ίδια είναι ευλογημένη,/ και οι σκοτεινές σφαίρες του πολυέλαιου, αιχμαλωτισμένες στον καθρέφτη, κρέμονται ακίνητες – μπορώ/ να νιώσω τις ωοθήκες μου βαθιά μέσα στο σώμα μου,/ κοιτάζω τους ασπμένους γλόμπους, ίσως να κοιτάζω/ τις ωοθήκες μου, είναι ξεκάθαρο/ όλα όσα κοιτάζω είναι πραγματικά και είναι καλά. Εχουμε φτάσει/ στο τέλος των ερωτήσεων,/ διατρέχεις με την παλάμη σου, ζεστή, μεγάλη, ξηρή, το πρόσωπό μου/ ξανά και ξανά, ξανά και ξανά, όπως ο Θεός που ρίχνει τις τελευταίες Του πινελιές/ προτού με στείλει κάπου κάτω για να γεννηθώ».

Δέκα κύριοι υποψήφιοι για Οσκαρ

Η λαμπερή βραδιά, που θα ξεκινήσει σε λίγες ώρες στο Λος Αντζελες, είναι σε μεγάλο βαθμό ανδρική υπόθεση

Του **ΑΙΜΙΛΙΟΥ ΧΑΡΜΠΗ**

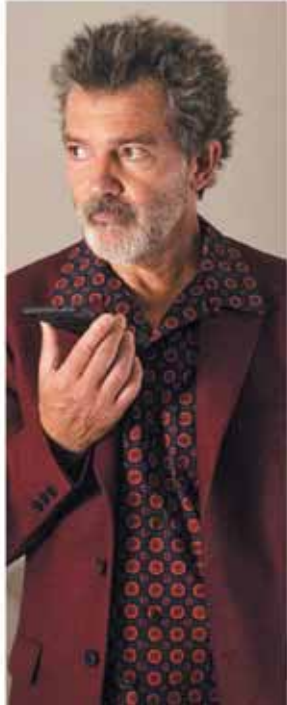
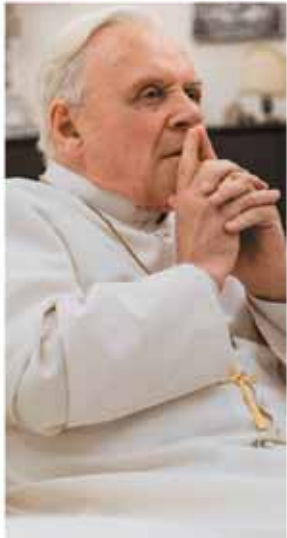
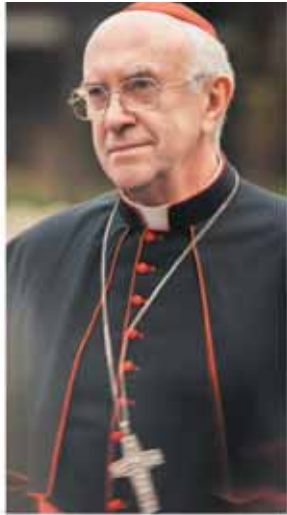
Μπορεί η τάση των τελευταίων ετών, σε πολλές περιπτώσεις δικαίως, να βάξει τις γυναίκες στο κινηματογραφικό επίκεντρο, ωστόσο η οσκαρική βραδιά που θα ξεκινήσει σε λίγες ώρες στο Λος Αντζελες είναι, σε πολύ μεγάλο βαθμό, ανδρική υπόθεση. Δίχως να μπορούμε στην υπαρκτή συζήτηση για το κατά πόσον μια γυναίκα –η Γκρέτα Γκέργουικ στην προκειμένη περίπτωση– θα έπρεπε να βρίσκεται στη βραχεία λίστα για την καλύτερη σκηνοθεσία, εμείς ασχολούμαστε με ρόλους. Και φέτος η αλήθεια είναι πως, ύστερα από αρκετά χρόνια, οι ανδρικοί ρόλοι, πρώτοι και δεύτεροι, ήταν σχεδόν όλοι σε επίπεδο αντάξιο της χρυσόσκονης των Οσκαρ.

Κρίμα, βέβαια, που η βραδιά δεν θα έχει ιδιαίτερη αγωνία όσον αφορά τον νικητή. Για να είμαστε ειλικρινείς, από τότε που είδαμε τον «Τζόκερ» στο περασμένο Φεστιβάλ Βενετίας, αντιληφθήκαμε ότι οποιαδήποτε φετινή ανδρική ερμηνεία ήταν καταδικασμένη να επισκιαστεί. Παιζοντας κυριολεκτικά με ολόκληρο το σώμα του, ο Χοακίν Φίνιξ καταφέρνει να μεταδώσει στον θεατή κάθε ίντσα του πόνου και της παράνοιας του χαρακτήρα και να τον

Αδιαφιλονίκητο φαβορί είναι ο Χοακίν Φίνιξ για τη συγκλονιστική ερμηνεία του στην ταινία «Τζόκερ».

βγάλει από τον μανδύα του κόμικς. Ο Αμερικανός ηθοποιός δεν είναι εδώ απλώς ο ερμηνευτής του κεντρικού ήρωα αλλά συνδημιουργός της ταινίας: δίχως αυτόν, πολύ απλά δεν υπάρχει ο (συγκεκριμένος) «Τζόκερ» – γι' αυτό άλλωστε και τον Χρυσό Φοίνικα τον παρέλαβαν από κοινού ο σκηνοθέτης Τοντ Φίλιπς μαζί με τον πρωταγωνιστή. Εκείνο που πια όλοι περιμένουν να δουν είναι τι θα πει ο Χοακίν Φίνιξ αποδεχόμενος το πρώτο του αγαλματίδιο, ειδικά μετά τον πολύ επιθετικό (κατά του ρατσισμού που υπάρχει στη βιομηχανία) λόγο που εκφώνησε στα πρόσφατα Bafta.

Όπως είπαμε ωστόσο και παραπάνω, καθένας από τους φετινούς υποψηφίους θα άξιζε το Οσκαρ α' ανδρικού ρόλου. Πόσο μάλλον ο Λεονάρντο ντι Κάπριο, ο οποίος ενώθηκε για πρώτη φορά επί της οθόνης με τον Μπραντ Πιτ, για χάρη του Κουέντιν Ταραντίνο. Το

Στην επάνω σειρά (από αριστερά): Λεονάρντο ντι Κάπριο («Κάποτε στο... Χόλιγουντ»), Τομ Χανκς («Ενας υπέροχος γείτονας»), Χοακίν Φίνιξ («Τζόκερ»), Τζόναθαν Πράις («Δύο Πάπες»), Ανταμ Ντράιβερ («Ιστορία γάμου»). **Στην κάτω σειρά** (από αριστερά): Μπραντ Πιτ («Κάποτε στο... Χόλιγουντ»), Τζο Πέσι («Ο Ιρλανδός»), Αντονι Χόπκινς («Δύο Πάπες»), Αντόνιο Μπαντέρας («Πόνος και δόξα») και Αλ Πατσίνο («Ο Ιρλανδός»).

«Κάποτε στο... Χόλιγουντ» ήταν μια ιδιαίτερη ταινία, πιστή στο πνεύμα του δημιουργού της, η οποία πάντως δεν θα κατάφερνε να κρατήσει το ενδιαφέρον του θεατή ούτε

την πρώτη ώρα δίχως τους χαρακτηριστικούς πρωταγωνιστές της. Ο Ντι Κάπριο ερμηνεύει έναν σαρτώντα τηλεόρασης των '60s, ο οποίος προσπαθεί να προσαρμοστεί σε

νέες εποχές, προσθέτοντας και μερικές απολαυστικές αυτοβιογραφικές λεπτομέρειες. Η δε σκηνή με τα κοκτέιλ στην πισίνα είναι από τις καλύτερες μεθυσμένου αυτοσχεδισ-

μού που έχουμε δει τα τελευταία χρόνια. Και αν ο Ντι Κάπριο είναι ο μόνος της λίστας που έχει κερδίσει ήδη Οσκαρ, τότε ο Τζόναθαν Πράις, στα 73 του, σίγουρα το αξι-

Μήπως έφτασε η ώρα του έως τώρα «αδικημένου» της λίστας;

Μπορεί ο πρώτος ανδρικός ρόλος να συγκέντρωσε φέτος μερικές όντως εξαιρετικές ερμηνείες, ωστόσο στον δεύτερο υπάρχουν τα πιο «βαριά» ονόματα της κινηματογραφικής βιομηχανίας. Εξ Οσκαρ και πολλές δεκάδες υποψηφιότητες έχουν συνολικά οι πέντε άνδρες της κατηγορίας, όμως το πιθανότερο, βάσει των ως τώρα βραβεύσεων αλλά και των στοιχηματικών προβλέψεων, είναι πως έχει φτάσει η ώρα του μέχρι τώρα «αδικημένου» της λίστας.

Ο Μπραντ Πιτ έχει βέβαια κερδίσει ένα Οσκαρ ως παραγωγός του «12 Χρόνια Σκλάβος», ποτέ όμως για τις ερμηνευτικές του δεξιότητες. Αυτές οι τελευταίες ετίθεντο επί χρόνια σε αμφισβήτηση παρά τους πρώτους σπουδαίους χαρακτήρες του σε φιλμ όπως «Οι δώδεκα πύργοι» του Τέρι Γκίλιαμ ή το «Fight Club» του Ντέιβιντ Φίντσερ. Αργότερα ήρθαν κι άλλες οσκαρικές ταινίες όπως το «Μπέντζαμιν Μπάτον» και το «Moneyball», όμως και πάλι δεν στάθηκαν αρκετές για να του χαρίσουν αυτήν την τελευταία κορυφή. Στο «Κάποτε στο... Χόλιγουντ» για πολλούς σχολιαστές ο ρόλος του δεν είναι δεύτερος, αλλά

Στους υποψήφιους για τον δεύτερο ρόλο υπάρχουν τα πιο «βαριά» ονόματα της κινηματογραφικής βιομηχανίας.

ισάξιος –το δείχνει και η διάρκεια άλλωστε– με εκείνον του Λεονάρντο Ντι Κάπριο. Η διαφορά είναι πως ο Πιτ όχι απλώς καταφέρνει να σταθεί άνετα δίπλα στον πολυδοξαζόμενο συνάδελφο, αλλά και να ξεχωρίσει ως κούλ κασκαντέρ-ορντινάντζα, προσφέροντας και μια ξεκαρδιστική σκηνή μονομαχίας με τον «Μπρους Λι».

Πιο πάνω, με αφορμή την υποψηφιότητα του Τζόναθαν Πράις, αναφέραμε τον Αντονι Χόπκινς. Σε εκείνον έλαχε ο λιγότερο λαμπερός, περισσότερο στρυφνός Πάπας Βενέδικτος, ωστόσο μάλλον του ταίριαξε καλύτερα. Ο Χόπκινς χώρεσε άνετα στα (πορφυρά) υποδήματα του αυστριού Γερμανού ιεράρχη, μίλησε τέσσερις διαφορε-

Οι πρωταγωνιστές των «Παράσιτων», άνδρες και γυναίκες, οι οποίοι ζωντάνεψαν το ευφυέστατο κινηματογραφικό όραμα του Κορεάτη Μπονγκ Τζουν Χο.

τικές γλώσσες, συμπεριλαμβανομένων των λατινικών και στα 83 του, απέδειξε πως π... τέχνη δεν ξεχνιέται. Το γεγονός πως ηθοποιοί με το δικό του εκτόπιμα συμμετέχουν πια δίχως σκέψη στις παραγωγές του Netflix –και μάλιστα όχι υπό τις οδηγίες ενός Σκορσέζε– είναι ενδεικτικό της επιτυχίας της δικτυακής πλατφόρμας.

Μιλώντας για τον Σκορσέζε, ο «Ιρλανδός» του ένωσε φέτος ξανά τη μαφιόζικη παλιοπαρέα των Ρό-

μπερτ ντε Νίρο, Τζο Πέσι και Αλ Πατσίνο, με τους δύο τελευταίους να είναι και υποψήφιοι για τους δεύτερους ρόλους τους. Όσοι γνώρισαν και αγάπησαν τον Τζο Πέσι από ταινίες όπως το «Οργισμένο είδωλο» και «Τα καλά παιδιά», θα δυσκολευθούν να αναγνωρίσουν τον μείλιχο, σχεδόν άκαμπτο χαρακτήρα που ερμηνεύει στον «Ιρλανδό». Ο Ράσελ Μπαφαλίνο είναι ένας γνήσιος μαφιόζος «Ντον», από αυτούς που δίνουν εντολές με τα μάτια και

μοιράζουν δαχτυλίδια εξουσίας σε εκείνους που τα αξίζουν. Είναι χαρακτηριστικό πως ακόμα και όσοι βαρέθηκαν(!) με τον «Ιρλανδό» αναγνώρισαν με το παραπάνω την παρουσία του Τζο Πέσι.

Μεγαλύτερες συζητήσεις αντιθέτως άνοιξε ο ρόλος του Αλ Πατσίνο. Ο σπουδαίος ηθοποιός τέθηκε για πρώτη φορά υπό τις οδηγίες του Μάρτιν Σκορσέζε, ενώ συνάντησε ξανά τον Ρόμπερτ ντε Νίρο μετά το αποτυχημένο «Ου φονεύσεις», όπου οι δύο τους είχαν προταθεί για... Χρυσά Βατόμουρα. Εδώ πάντως είναι υπέροχοι, με τον Πατσίνο να ερμηνεύει τον πανίσχυρο συνδικαλιστή Τζιμι Χόφα: μαζί με τον Ντε Νίρο αποδίδουν μερικές από τις πιο απολαυστικές σκηνές του φιλμ, όταν, φτυστοί με παντρεμένους και γκρινιάζουν στα δωμάτια των ξενοδοχείων.

Ο Τομ Χανκς

Τελευταίος υποψήφιος για φέτος είναι ο Τομ Χανκς. Ο Αμερικανός αστέρας με τις δεκάδες βραβεύσεις, συμμετέχει στο «Ενας υπέροχος γείτονας» της Μάριελ Χέλερ

ζει. Ο βετεράνος Ουαλλός ηθοποιός με τις πάνω από 100 ταινίες και τηλεοπτικές σειρές στην καριέρα του, αλλά και με σπουδαία παρουσία στο θεατρικό σανίδι, ντύθηκε στα πορφυρά του καρδινάλιου για τις ανάγκες του ρόλου στους «Δύο Πάπες» του Netflix. Είναι η δική του ζωντανή και αφοσιωμένη ερμηνεία, δίπλα σε εκείνη του Αντονι Χόπκινς, που μετατρέπει μια μέτριο ενδιαφέροντος ιστορία σε πραγματικά καλό φιλμ. Το γεγονός πως υποδύεται ένα πραγματικό, τρομερά διάσημο πρόσωπο καθιστά ακόμη πιο δύσκολο και ταυτόχρονα επιτυχημένο το εγχείρημα.

Ο Μπαντέρας-Αλμοδόβαρ

Κάτι παρόμοιο, αλλά από άλλη προοπτική, κάνει και ο Αντόνιο Μπαντέρας στο «Πόνος και δόξα» του Πέδρο Αλμοδόβαρ. Ο Ισπανός σταρ, ο οποίος μοιάζει με άλλον ηθοποιό όταν παίζει στη γλώσσα του, αναλαμβάνει να γίνει το alter ego του Αλμοδόβαρ, ένας σκηνοθέτης σε υπαρκτική κρίση, ο οποίος αναγκάζεται να κάνει μια επίπονη αναδρομή σε αναμνήσεις του παρελθόντος. Ο Μπαντέρας φέρνει σε πέρας την αποστολή εξαιρετικά, καταφέροντας να απεικονίσει τόσο την ιδιοφυΐα όσο και τη σπάνια μελαγχολία που κρύβεται

Το «Κάποτε στο... Χόλιγουντ» ξεχώρισε χάρη στους χαρισματικούς πρωταγωνιστές του.

κάτω από το προσωπείο του δημιουργού και κερδίζοντας τόσο το βραβείο ερμηνείας στις Κάννες όσο και την πρώτη του οσκαρική υποψηφιότητα.

Για τον ταχύτατα ανερχόμενο Ανταμ Ντράιβερ, από την άλλη, αυτή είναι η δεύτερη φορά που θα ζήσει την έξαψη του υποψηφίου, μετά την περυσινή «Παρέισφρηση». Η «Ιστορία γάμου» του Νόα Μπόουμπαχ βασίστηκε πολύ στις ερμηνείες των πρωταγωνιστών της, η κορυφαία των οποίων ήταν αναμφισβήτητη αυτή του Ντράιβερ. Με καριέρα που έχει απογειωθεί εμπορικά μετά τη συμμετοχή του στα καινούργια «Star Wars», επιβεβαιώνει ξανά τις ικανότητες που είδαμε στο φιλμ του Σπάικ Λι αλλά και στο «Πάτερσον» του Τζιμ Τάρμουρ. Απροσδόκητα αποκάλυψη και το χάριμά του στο τραγούδι, το οποίο θαυμάζουμε σε μία από τις πιο συγκινητικές στιγμές της ταινίας.

(«Θα μπορούσες ποτέ να με συγχωρήσεις;»), υποδύμενος τον Φρεντ Ρότζερς, πιο γνωστό στο κοινό ως Mr. Rogers. Από τις πιο αγαπητές τηλεπερσόνες, ήταν δημιουργός ενός παιδικού σόου που μεγάλωσε ολόκληρες γενιές Αμερικανών. Ο Χανκς από την πλευρά του τον ενοάρκωσε με ευαισθησία και σε σεβασμό, κερδίζοντας τα θετικά σχόλια των συμπρωταγωνιστών του.

Για το τέλος και ως ειδική μνεία αφησαμε ένα σύνολο ηθοποιών που, αν και δεν κέρδισε οσκαρικές υποψηφιότητες, αναδείχθηκε ως το κορυφαίο καστ από την Αμερικανική Ενωση Ηθοποιών και υπήρξε καθοριστικό για την κινηματογραφική έκκληση της χρονιάς. Ο λόγος για τους πρωταγωνιστές των «Παράσιτων», άνδρες και γυναίκες, οι οποίοι ζωντάνεψαν το ευφυέστατο κινηματογραφικό όραμα του Κορεάτη Μπονγκ Τζουν Χο. Μπορεί τα ονόματά τους να είναι παντελώς άγνωστα στα δυτικά αυτιά μας, ωστόσο αυτό δεν μειώνει την αξία τους: αν η ταινία καταφέρει να αποσπάσει περισσότερα από το ξενόγλωσσο Οσκαρ, θα πρόκειται ασφαλώς και για δικό τους επίτευγμα.

Το φως που δεν βραδιάζει ποτέ

«Εσπερινές Βιολογίες», δεύτε λάβετε θεατρικές ιστορίες εκ του ανεσπέρου θεατρικού φωτός

ΚΩΣΤΑΣ ΜΑΝΝΟΥΡΗΣ
«Εσπερινές βιολογίες,
τέσσερα θεατρικά έργα»
εκδ. Hippasus, σελ. 164

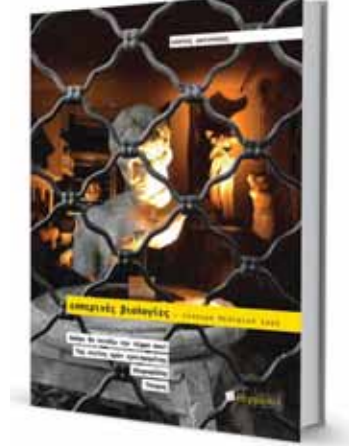
Της **ΑΝΘΗΣ ΑΝΤΩΝΙΑΔΟΥ**

Η έκδοση «Εσπερινές Βιολογίες» από τις εκδόσεις Hippasus καλύπτει τέσσερα σκηνικά δοκιμασμένα θεατρικά έργα, που παρουσιάστηκαν κατά την πενταετία 2014 – 2019. Ο μονόλογος «Απόψε θα πετάξω την τέφρα σου» ανέβηκε από τον Θεατρικό Οργανισμό Κύπρου το 2014, τιμήθηκε δε το 2015 με το βραβείο θεατρικής συγγραφής στα Θεατρικά Βραβεία Κύπρου. Το 2016 ανέβηκε από την Ομάδα Κατ' οίκον το έργο «Της οικίας ημών επιπραμένης...», το οποίο επίσης διακρίθηκε με το Βραβείο Θεατρικής Συγγραφής για το 2016. Το 2017 παρουσιάστηκε η «Χλωροφύλλη» από το Θέατρο Τσέπης. Ο μονόλογος «Υπερος» παρουσιάστηκε το 2018 στο πλαίσιο της Μπενάλε Λάρνακας. Ο τίτλος «Εσπερινές Βιολογίες» δηλώνει εμμέσως και τον δημιουργό των έργων. Πριν μας συστηθεί μέσω των κειμένων του, ο συγγραφέας μας «βιολόγισε» στην επιστήμη και αυτό δεν μπορούσε να αφήσει ανεππρέαστη με τη μετέπειτα λογοτεχνική του πορεία. Στα χρόνια της έρευνας, ο Κώστας Μαννούρης μελέτησε ενδελεχώς τον Δαρβίνο, τον πάτερα της θεωρίας της εξέλιξης των ειδών. Ο Δαρβίνος διατύπωσε τη θεωρία της φυσικής επιλογής, τη διαδικασία εξέλιξης των ειδών μέσω της οποίας οι οργανισμοί που είναι καλύτερα προσαρμοσμένοι στο

περιβάλλον επιβιώνουν περισσότερο, από τους λιγότερο προσαρμοσμένους. Βασικοί οργανισμοί που μελετήθηκαν για τη θεμελίωση αυτής της θεωρίας ήταν τα θυσανόποδα, κοινώς οι θαλάσσιοι οργανισμοί, που ζουν στα ρηλά, με κυριότερο χαρακτηριστικό τους την ισχυρή προσκόλληση πάνω στις επιφάνειες. Το ερευνητικό ενδιαφέρον του Μαννούρη ήταν αυτοί οι, φαινομενικά όμοιοι, μικροοργανισμοί. Τον απασχόλησε η ατομική τους μεταβλητότητα, δηλαδή μελετούσε και κατέγραφε τη συμπεριφορά τους, καταλήγοντας στο συμπέρασμα ότι ακόμα και όταν αυτά καλύπτονταν από ένα επίπλαστο πέπλο ομοιογένειας, στην πραγματικότητα ήταν γεμάτη αποκλίσεις. Συνεπώς, η φύση

χαρακτηρίζεται από τον αέναο αγώνα για την επιβίωση, με τις διαφορές και οι αποκλίσεις να είναι αυτές που τη συνθέτουν. Με αυτό τον άξονα μπορεί κανείς να αναγνωρίσει το αποτύπωμα της εμπειρίας των χρόνων της επιστήμης του συγγραφέα, στα έργα του. Οι χαρακτήρες των έργων της έκδοσης δίνονται με ιδιαίτερη λεπτομέρεια, καθώς ο ίδιος είναι ασκημένος να θέτει κάτω από το μικροσκόπιο την υποβόσκουσα ψυχοσύνθεση των χαρακτήρων που πλάθει. Το ανθρώπινο είδος ομοιάζει, αλλά κάτω από τον μεγεθυντικό φακό φανερώνονται άπειρες μεταβλητές. Στις «Εσπερινές Βιολογίες» ο συγγραφέας «βιολογίζοντας, ανθρωπίζει», καθώς αποκαλύπτει και ρίχνει φως στην απατη-

Στις «Εσπερινές Βιολογίες» ο συγγραφέας «βιολογίζοντας, ανθρωπίζει», καθώς αποκαλύπτει και ρίχνει φως στην απατηλή ανθρωπινή συνθήκη.

λή ανθρώπινη συνθήκη. Επιπρόσθετα, ασκημένος στο σύστημα της φυσικής επιλογής, ανατρέπει τις αρχές. Δεν εστιάζει στους ευπροσάρμοστους και καρπερούς, αλλά στους λιγότερο προσαρμοσμένους οργανισμούς – ανθρώπους και δίνει με λεπτομέρεια το ρευστό τοπίο των συναισθημάτων τους. Αποκαλύπτει όμως πλάσματα προσκόλλησης, όπως και τα θυσανόποδα του. Βασική εμπειρία της βιολογίας είναι η φυσική έλξη προς το φως που δίνει ζωή και συντηρεί την τροφική αλυσίδα. Κατ' αναλογία, το φως των «Εσπερινών Βιολογιών» είναι σε θέση να παρηγορήσει τις ζωές των ανθρώπων που βρίσκονται στη σκιά και να τις θρέψει με αγάπη, με ελπίδα. Φως θεατρικό που έστω και εσπερινό

Οι χαρακτήρες των έργων της έκδοσης δίνονται με ιδιαίτερη λεπτομέρεια, καθώς ο ίδιος είναι ασκημένος να θέτει κάτω από το μικροσκόπιο την υποβόσκουσα ψυχοσύνθεση των χαρακτήρων που πλάθει.

δεν είναι ανέσπερο, δεν βραδιάζει ποτέ, αχνοφαίνεται αλλά δεν δύνει, όπως αυτό της εκκλησιαστικής λειτουργίας, που εξελίσσεται κατά τη δύση του ήλιου και προς τον όρθρο σηματοδοτεί την έναρξη της επόμενης ημέρας. Ο συγγραφέας δηλώνει στην εισαγωγή του τόμου ότι «η τέχνη είναι μια λειτουργία ανασύστασης του κόσμου, γιατί μέσω αυτής μπορεί κανείς να πλάσει κόσμους πιο δίκαιους και πιο πονετικούς». Ο σκηνικός κόσμος των έργων δομείται μέσα από ένα αέναο πλέγμα αντίθετων εννοιών που διασπώνται, ανασυστίνονται και λειτουργούν ως... ζωή! Οι χαρακτήρες αναπνέουν μέσα από τη σύζευξη του αστείου και του σοβαρού, της τραγωδίας και της γελοiotτητας, του κωμικού και της πανωλεθρίας, του εγκλεισμού των χαρακτήρων με το φαινόμενο της ελευθερίας τους, της θλίψης με την ελπίδα, της συντήρησης με την επανάσταση...

Η κ. Ανθή Αντωνιάδου είναι ηθοποιός και ερευνήτρια.

Εκθεση της ανθρώπινης κατάστασης

Τα έργα γίνονται οικουμενικά όταν σε αυτά αναγνωρίζεται η κατάσταση της αλήθειας του δημιουργού. Η θέαση ενός «μαννούρειου» έργου είναι πραγματική εμπειρία καθώς, με ένα μαγικό τρόπο, οι ιστορίες τρυπώνουν στην ψυχή του θεατή. Αυτή η «διάτρηση» προκύπτει διότι η ίδια η πηγή, ο συγγραφέας, δεν αντιστέκεται στην έκθεση. Αντίθετα, θέτει ως πρώτη ύλη τα δικά του στοιχεία βιογραφίας και μέσα από τα προσωπικά του βιώματα οδηγεί σε ερωτήματα που αφορούν όλους μας. Ο Κώστας Μαννούρης αναγνωρίζεται ως ένας από τους κυριότερους εκπροσώπους της σύγχρονης σχολής κυπριακής δραματογραφίας. Ως συγγραφική του ιδιαιτερότητα αναγνωρίζεται η αποκέντρωση από το κλειστό περιβάλλον του νησιού, με ιστορίες ανοικτές στον χώρο και τον χρόνο. Με το δεδομένο αυτό, λοιπόν, μπορεί κάποιος να αναγνωρίσει ένα γεφύρωμα, μια μετάβαση γραφής στο ενεργό παρόν, με προβολές που φτάνουν και στα όρια του μοντερνισμού, με τον «Υπερος» να είναι ένα έργο χαρακτηριστικό του είδους. Ο μοντερνισμός προϋποθέτει την παράδοση για να τον καταστήσει καινούργιο και βέβαια η παράδοση δημιουργείται μόνο όταν υπάρχει επανάσταση εναντίον της. Ο Μαννούρης λειτουργεί μεν με την «παραδοσιακή διαδικασία» ενός συγγραφέα που παράγει ένα τελικό κείμενο παράστασης, αλλά η επανάστασή του έγκειται στο ότι μέσα από τα κείμενα αυτά εκθέτει και δεν συγκαλύπτει την ανθρωπινή κατάσταση, ομολογεί τις εντάσεις και τις ανασφάλειες των χαρακτήρων του, με τη γνώση του φιλοσοφικής στάσης.

Φιλανθρωπικό Μεσημεριανό Γλέντι

με το ρεμπέτιο σχήμα

“Αρχή - Δια του Ρεμπέτικου”

Σάββατο **22** Φεβρουαρίου

στην **1.00** μμ

στην ταβέρνα “ΑΡΧΟΝΤΟΛΟΙ”

“Επίτιμοι” σερβιτόροι:

Δήμαρχος
Λεμεσού
Νίκος
Μυολαΐδης

Δούτωρ
Δημήτρης
Ανδρεόπουλος

Διευθυντής
ΚΑΝΑΛΙ 6
Μιχάλης
Παπαευαγόρου

Τιμή με φαγητό και επιλεγμένο ποτό **€30**

Κρατήσεις στο **25 37 79 99**

Διαγωνισμός Χορός Χορός Χορός

ΤΣΙΑΚΚΑΣ
ΟΙΝΟΠΟΙΕΙΟ 1888 WINERY

ΚΑΝΑΛΙ 6

Τα μαθαρά έσοδα θα δοθούν στο Ίδρυμα “Ταμείο Ημέρας Αγάπης Παιδιού”

RIK 1

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

Στις οκτώ το βράδυ ακριβώς, η ενημέρωση, με εγκυρότητα και αντικειμενικότητα. Με το πιο εκτεταμένο δίκτυο ανταποκριτών στην Κύπρο και το εξωτερικό, σφαιρική πληροφόρηση από την Κύπρο και τον κόσμο.

Παρουσίαση:
Γωγώ Αλεξανδρινού

Υπεύθυνος Σκηνοθέτης Δελτίου Ειδήσεων:
Στέφανος Φαρμακάς

Καθημερινά
8.00 μ.μ.
RIK 1

Γυναίκες που αψηφούν τις συμβάσεις

Ενα κλασικό βιβλίο γίνεται ταινία από την ανερχόμενη Γκρέτα Γκέργουικ

Μικρές κυρίες ★★½

ΔΡΑΜΑ (2019)

Σκηνοθεσία: Γκρέτα Γκέργουικ

Ερμηνείες: Σίρσα Ρόναν, Εμα Γουάτσον, Φλόρενς Πιου, Τιμοτέ Σαλαμέ

Του **ΑΙΜΙΛΙΟΥ ΧΑΡΜΠΗ**

Η πιο ανερχόμενη από τις Αμερικανίδες σκηνοθέτιδες, Γκρέτα Γκέργουικ («Lady Bird»), αποσπά έξι οσκαρικές υποψηφιότητες για μια μεταφορά-διασκευή του κλασικού μυθιστορήματος της Λουίζα Μεί Αλκοτ. Για να το πετύχει η Γκέργουικ συγκεντρώνει ένα πολύ πλούσιο καστ, που περιλαμβάνει (σε δεύτερο ρόλο) ακόμη και τη Μέριλ Στριπ, μένοντας παράλληλη πιστή στο πνεύμα του βιβλίου και τονίζοντας τις πρωτοπόρες για την εποχή διαστάσεις του.

Η αφήγηση χωρίζεται σε δύο χρόνους. Στον πρώτο παρακολουθούμε την Τζο Μαρτς, νεαρή συγγραφέα, η οποία πασχίζει να προβάλει το έργο της –ούτε καν να διακριθεί– μέσα σε ένα εκθρηνικό ανδροκρατούμενο περιβάλλον. Σε φλας μπακ, τα οποία έρχονται σχεδόν συνειρμικά για να καταλάβουν και την περισσότερη διάρκεια της ταινίας, παρακολουθούμε τα νεανικά χρόνια της Τζο και της οικογένειάς της, που αποτελείται από τη μαμά Μάρμι (Λόρα Ντερν), τη Μεγκ (Εμα Γουάτσον), την Εϊμι (Φλόρενς Πιου) και τη μικρή Μπεθ (Ελίζα Σκάνλεν). Αυτός ο πυρήνας των τρομερά ενωμένων γυναικών θα καταφέρει να τα βγάλει πέρα σε δύσκολες εποχές (πόλεμος, φτώχεια, αρρώστιες), ενώ κα-

θεμιά προσπαθεί να ακολουθήσει τα όνειρά της.

Η Σίρσα Ρόναν είναι για άλλη μία φορά εξαιρετική –και δικαίως υποψήφια για Οσκαρ– ερμηνεύοντας τον κεντρικό και πιο σύγχρονο χαρακτήρα της Τζο. Σε μια εποχή που τα καθήκοντα και το μονοπάτι της ζωής μιας γυναίκας είναι αυστηρά καθορισμένα, εκείνη, με το ελεύθερο πνεύμα και το δημιουργικό ταλέντο της, έχει το θάρρος να πάει κόντρα στις συμβάσεις. Εξίσου ολοκληρωμένοι είναι και οι υπόλοιποι χαρακτήρες των κοριτσιών, όπως και ο ανθεκτικός δεσμός τους, που δοκιμάζεται αρκετές φορές μέσα στα χρόνια. Καθώς τις βλέπουμε να πηγαioέρχονται σαν ομαδικός σίφουνας, αλλά και αργότερα που δρουν πιο ανεξάρτητα, οι περιπέτειές τους μοιάζουν πιο συναρπαστικές και επικές από ό,τι στην πραγματικότητα είναι.

Αρτια αισθητική

Η Γκέργουικ, που είναι φανερό πως λατρεύει τη συγκεκριμένη ιστορία, καταφέρει να μας την παρουσιάσει αισθητικά άρτια, με τα σχετικά σκηνικά και κοστούμια, γιγοντας έξυπνα εκείνες τις πτυχές της που αποτελούν διαχρονικά θέματα. Χρησιμοποιώντας στοιχεία από τις επιστολές της Αμερικανίδας συγγραφέως, κατασκευάζει την παράλληλη αφήγηση που αναφέραμε παραπάνω και την ενσωματώνει αρμονικά στην κυρίως ροή του έργου. Το δε ειρωνικά διασκευασμένο φινάλε προσφέρει μια τελευταία, αλλά πολύ σημαντική, νότα στη συνολική θεώρηση του έργου.

Εμα Γουάτσον (Μεγκ), Φλόρενς Πιου (Εϊμι), Σίρσα Ρόναν (Τζο) και Ελίζα Σκάνλεν (Μπεθ) πρωταγωνιστούν στις «Μικρές κυρίες» της Γκρέτα Γκέργουικ.

HOME CINEMA

Ασιατική ατμόσφαιρα με σκηνικό το Λονδίνο

Ο Τακεχίρο Χέρα υποδύεται τον Κένζο, έναν Ιάπωνα αστυνομικό σε αποστολή εκτός έδρας.

Giri/Haji ★★½

ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟ ΘΡΙΛΕΡ (2019)

Σκηνοθεσία: Μπεν Τσέζελ,

Τζούλιαν Φαρίνο

Ερμηνείες: Τακεχίρο Χέρα, Κέλι Μακ Ντόναλντ, Τόνι Πιτζ

Με τίτλο ο οποίος μεταφράζεται από τα ιαπωνικά ως «Καθήκον/ενοχή», το διγλωσσο ιαπωνικό θρίλερ του Netflix καταφέρει να παντρέψει την ασιατική ταυτότητα με τους δυτικούς ρυθμούς σε ένα απολαυστικό σύνολο που βλέπεται απνευστί. Πρωταγωνιστής της ιστορίας είναι ο Κένζο, ένας σαραντάρης Ιάπωνας αστυνομικός, ο οποίος θα σταλεί στο Λονδίνο για να εντοπίσει τον αδελφό του, όταν ο τελευταίος θα γίνει αίτια για την κήρυξη πολέμου ανάμεσα στις φατρίες της Γιακούζα του Τό-

κιο. Στη βρετανική πρωτεύουσα, ο Κένζο θα συνεργαστεί με μια συνάδελφό του που βρίσκεται σε δυσμένεια, θα γνωρίσει από κοντά τον ντόπιο υπόκοσμο, ενώ ταυτόχρονα θα κληθεί να λύσει και τα οικογενειακά του.

Η κυρίως πλοκή της σειράς, αν και συναρπαστική, δεν μονοπωλεί το ενδιαφέρον, το οποίο μοιράζεται άξυπνα σε καλοφτιαγμένες υποϊστορίες. Καθένας από τους βασικούς χαρακτήρες είναι άρτια σχηματισμένος και τοποθετημένος στο σύνολο, φέρνοντας μαζί του σύγχρονο ψυχολογικό ή κοινωνικό «βάρος». Η Βρετανίδα αστυνομικός έχει τα δικά της προβλήματα με τον πρώην φίλο της που την κακοποιούσε, ενώ ένας νεαρός ομοφυλόφιλος μπλέκεται επίσης στην υπόθεση. Ο δε πρωταγωνι-

στής παλεύει, ελαφρώς χαμένος στη μετάφραση, αλλά και με μια καθαρά ιαπωνική αίσθηση καθήκοντος να φέρει εις πέρας την αποστολή, σώζοντας παράλληλα τον αδελφό του.

Οι ενοχές, τόσο οι δικές του όσο και άλλων πρώων, που αποτελούν και το δεύτερο μέρος του τίτλου, τους κυνηγούν και σε μεγάλο βαθμό καθορίζουν τις πράξεις τους. Οσο για το ύφος, είναι χαρακτηριστικό του σασπένς της ιστορίας, ωστόσο διαθέτει επίσης κάτι και από το ιδιότυπο κιούμωρ του ασιατικού σινεμά, παρόλο που η παραγωγή είναι καθαρά βρετανική. Στο ίδιο κλίμα και οι υπέροχες μικρές βινιέτες με χαρακτηριστικά ιαπωνικά σκίτσα που παρεμβάλλονται σε διάφορα σημεία, συνήθως ως αναδρομές στο παρελθόν.

PIK1 ΤΗΛ.: 22862000

21.30 Eddie the eagle

07.30 Θεία λειπουργία Απευθείας μετάδοση.
10.00 Καμύματα τζι αρύματα Κωμική σειρά εποχής..
11.00 ΕΥ4Υ, ΙΙ - (Ε) Με τη Βίβλιαν Κανάρν.
12.00 Χάλκινα χρόνια, ΙΙΙ - (Ε) Δραματική σειρά εποχής. Αμύνεσθαι περί πάτρης ΕΙΔΗΞΕΙΣ
14.15 ArtCafe, ΙΙΙ - (Ε) Εκπομπή πολιτισμού.
15.15 Σπίτι στη φύση - (Ε) Περιβαλλοντική εκπομπή. Τετ - Α - Τετ - (Ε) Talk show.
17.00 Μαζί - (Birlikte) Δικονοτική εκπομπή, για αλληλοκατανόηση και συνύπαρξη.
18.00 **ΕΙΔΗΞΕΙΣ (νοηματική)**
18.20 Η κυρά το μεταξού - (Ε) Δραματική σειρά.
18.50 Ο δρόμος έχει τη δική του ιστορία - (Ε) Σειρά ντοκιμαντέρ, που αναφέρεται στις επωνυμίες των οδών. Κάποτε το '80 Κωμική σειρά, με τους Δέσποινα Χρυσάνθου, Αιμίλια Σέλλν, κ.ά.
20.00 **ΕΙΔΗΞΕΙΣ**
21.00 Αθλητική Κυριακή Έντι, ο αετός (Eddie the eagle). Βιογραφικό δράμα.
21.30
23.30 **ΕΙΔΗΞΕΙΣ**
23.35 The Graham Norton Show Chat show.
00.30 Μαζί (Birlikte) Δικονοτική εκπομπή
01.15 ΕΥ4Υ, ΙΙ - (Ε)
02.15 Επ. προγραμμάτων

PIK2 ΤΗΛ.: 22862000

18.15 Victoria, ΙΙ

07.30 Παιδική ζώνη α. Η Μάρθα μιλά β. Ο Σούπερ Γουάι Παπούτσια της Φράνι δ. Παιχνιδούπολη ε. Μάγια η μέλισσα στ. Το θαυμαστό ταξίδι του Νιλς Χόλγκερσον η. Γουίσπερ
11.00 Στη χώρα του Γιατί - (Ε) Παιδικό πρόγραμμα.
11.30 Παιδική ζώνη
16.00 Εξερευνήσεις με τον Steve Backshall (Expedition with Steve Backshall) Ταξιδιωτική σειρά.
16.50 Το μικρό σπίτι στο λιβάδι (Little house on the prairie, ΙΧ) Οικογενειακή σειρά.
17.40 Baywatch, VI Σειρά περιπέτειας, με τους Ντέιβιντ Χέισελκωφ, Πάρκερ Στίβενσον, κ.ά.
18.15 Βικτώρια - (Ε) (Victoria, ΙΙ) Βιογραφική σειρά.
19.55 **ΕΙΔΗΞΕΙΣ (Αγγλική)**
20.10 **ΕΙΔΗΞΕΙΣ (Τουρκική)**
20.20 Quest for Knowledge-(Ε) Σειρά ντοκιμαντέρ.
21.10 The Graham Norton Show, XXIV Chat show.
22.00 Πόλνταρκ - (Ε) (Poldark, ΙV). Σειρά εποχής, με τους Έντον Τέρνερ, Έλε Άνορ Τόμλινσον, κ.ά.
00.00 **ΕΙΔΗΞΕΙΣ - (Ε)**
00.10 ΓΙΟΥΡΝΙΟΥΣ

OMEGA ΤΗΛ.: 22477777

21.05 Το κόκκινο ποτάμι

05.30 Τώρα ό,τι συμβαίνει Ενημερωτική εκπομπή με τη Φαίη Μαυραγάνη.
09.45 Έλα χαμογέλα Ψυχαγωγική εκπομπή με τους Σίσσυ Χρηστίδου, Παύλο Σταματόπουλο, Κωνσταντίνο Βασάλο, Ελένη Βουλγαράκη.
13.00 Τροχός της τύχης - (Ε) Τηλεπαιχνίδι, με τον Πέτρο Πολυχρονίδη.
15.00 Εικόνες, ΙΙ Ταξιδιωτική εκπομπή με τον Τάσο Δούση.
16.00 Shopping star - (Ε) Τηλεπαιχνίδι μόδας.
18.00 **OMEGA NEWS**
18.10 Χαρούμενος ταξιδιώτης Ταξιδιωτική εκπομπή, με τον Αλέξ. Ταρामουντά.
19.00 Τροχός της τύχης Τηλεπαιχνίδι.
20.10 **OMEGA NEWS**
21.05 Το κόκκινο ποτάμι Σειρά εποχής με τους Ιωάννη Παπαζήση, Αναστασία Παντούση, κ.ά.
22.00 City Hall Δραματικό θρίλερ, με τους Αλ Πατσίνο, Τζον Κούσακ, κ.ά.
23.40 Στο Αλαλούμ - (Ε) Κυηρική κωμική σειρά, με τους Γιώργο Ζένιο, Χριστόδουλο Μαρτά, κ.ά.
00.40 AR3NA - (Ε) Δραματική σειρά.
01.40 Ζωή μου - (Ε) Δραματική σειρά.
02.40 UNA Fatsa - (Ε) Τηλεπαιχνίδι.
03.50 Ευτυχείτε! Ψυχαγωγική εκπομπή.

ANT1 ΤΗΛ.: 22200200

21.20 Skiptrace

06.10 Πρωινή ενημέρωση
06.40 Κορίτσια του μπαμπά (Ε) Κωμική σειρά.
07.30 Πάρης και Ελένη - (Ε) Κωμική σειρά.
08.10 Daddy Cool - (Ε) Κωμική σειρά.
09.50 Την πάτσα - (Ε) Κωμική σειρά.
10.30 Εσύ... στον κόσμο σου Κωμική σειρά.
12.00 Υγεία πάνω απ' όλα Ψυχαγωγική εκπομπή.
12.50 Αν ήμουν πλούσιος - (Ε) Κωμική σειρά, με τους Αλέξανδρο Μπουρδούμη, Κατερίνα Γερονικολού, κ.ά.
14.50 Food N' Friends Εκπομπή μαγειρικής.
15.20 Casa De Mikel - (Ε) Σατιρική εκπομπή.
17.20 Πέτα τη φριτζέα - (Ε) Κωμική σειρά.
18.00 **Τα νέα του ANT1 σε 10΄**
18.10 Συνέχεια της σειράς
18.40 Μην ψαρώνεις, ΙΙ Κωμική σειρά, με τους Μαρία Λεκάκη, Θοδωρή Αθερίδη, κ.ά.
20.20 **Τα νέα του ANT1**
21.20 Οι σματαστήδες (Skiptrace). Κωμωδία δράσης, με τους Τζάκι Τσαν, Τζόνι Νόξβιλ, κ.ά.
23.15 War Games: The Dead Code) Περιπέτεια, με τους Ματ Λάντερ, Μαξίμ Ροί, κ.ά.
01.00 **Τίτλοι ειδήσεων**
01.10 Aquarius Βιογραφικήσειρά.
02.00 Χωρίς όρια - (Ε)

ΣΙΓΜΑ ΤΗΛ.: 22580100

23.30 Θα γίνει της πολυκατοικίας

05.20 Τα χρυσόψαρα - (Ε) Κυριακή κωμική σειρά.
05.50 Οι Τάκκοι - (Ε) Κυριακή κωμική σειρά.
06.20 Προορισμός Ευτυχία - (Ε) Ταξιδιωτική εκπομπή.
07.00 Μαζί σου Ψυχαγωγική εκπομπή με την Τατιάνα Στεφανίδου.
09.00 Παντρεμένοι και οι δυο Κυριακή κωμική σειρά.
10.00 Guess my age - (Ε) Τηλεπαιχνίδι, με τον Γιώργο Λιάγκα.
11.30 Βουράτε γεπόντοι - (Ε) Κυριακή κωμική σειρά.
13.00 Στην υγεία μας ρε παιδιά! Ψυχαγωγική εκπομπή με τον Σπύρο Παπαδόπουλο.
15.40 Για το καλό σου - (Ε) Εκπομπή για την υγεία με την Αφροδίτη Γεωργίου.
16.40 Θα γίνει της πολυκατοικίας Κωμική σειρά.
17.30 My Style Rocks (Ε) Reality μόδας.
18.00 **Γεγονότα σε συντομία**
18.10 My Style Rocks - (Ε) (Συνέχεια)
20.20 **Τομές στα γεγονότα**
21.20 Νέο πρόγραμμα
23.30 Θα γίνει της πολυκατοικίας - (Ε) Κωμική σειρά με τους Παύλο Χαϊκάλη, Βασιλική Ανδρίτσου, κ.ά.
00.20 **Γεγονότα σε τίτλους**
00.30 Περί ορέξεως - (Ε)
01.30 Μαζί σου - (Ε) Επιστροφή - (Ε) Δραματική σειρά Σε φόντο κόκκινο - (Ε)

ALPHA ΤΗΛ.: 22212400

21.15 Παράδοση κατ' οίκον

06.00 Έρωτας με επιδόσηση ΟΓΑ Κωμική σειρά.α.
07.00 24 ώρες - (Ε) Ντοκιμαντέρ, με τον Κων/νο Κωνσταντίνου.
08.00 Έλα στη θέση μου - (Ε) Κωμική σειρά.
09.30 Εύκολα και σπικτικά Εκπομπή μαγειρικής, με την Αθηνά Λοϊζίδου.
10.00 Σαββατοκύριακο με τον Μάνεση Ενημερωτική εκπομπή, με τον Νίκο Μάνεση.
13.00 Μην αρχίζεις τη μουρμούρα - (Ε) Κωμική σειρά.
13.45 Η φραμίλα - (Ε) Κωμική σειρά.
14.30 Λούις Night Show - (Ε) Σατιρική εκπομπή, με τον Λούη Πατσαλίδη.
17.00 Σπίτι είναι... Κωμική σειρά.
17.50 **ΕΙΔΗΞΕΙΣ (νοηματική)**
18.00 Έλα στη θέση μου, ΙV Κωμική σειρά.
19.30 Μην αρχίζεις τη μουρμούρα Κωμική σειρά.
20.20 **ALPHA NEWS**
21.15 Παράδοση κατ' οίκον Ψυχαγωγική εκπομπή με τη Βασιλική Χατζηναόμου.
22.30 Κάριμα, ΙΙ Δραματοποιημένη σειρά της Χριστιάνας Αρτεμίου.
23.30 Μεσάνυχτα Ψυχαγωγική εκπομπή με την Ελεονώρα Μελέτη.
00.45 Divided - (Ε) Τηλεπαιχνίδι γνώσεων.
03.15 Σ/Κ με τον Μάνεση - (Ε)

CAPITAL ΤΗΛ.: 25577577

07.50 Τηλεαγορά
08.40 Φίλοι στο χιόνι
10.40 Η πρώτη επέτειος
12.25 Ένα παιδί χωρίς όνομα
14.00 Τηλεαγορά
15.20 Η ζαβολιάρα
17.00 Τηλεαγορά
19.00 Ξένη ταινία
21.00 Ξένη ταινία
23.00 Ξένη ταινία
01.30 Kiss the girls
03.30 Χλωμό φεγγάρι

TV PLUS ΤΗΛ.: 22259000

06.30 Παιδική ζώνη
09.20 Για πάντε νεοί - (Ε) Με τη διατροφολόγο Άννα Αντωνίου.
11.00 Τηλεαγορά
13.00 Αποκαλύψεις Live Ψυχαγωγική εκπομπή.
17.30 Τηλεαγορά
19.10 **ΕΙΔΗΞΕΙΣ**
19.30 ANNITA κοίτα Ψυχαγωγική εκπομπή.
21.25 Το ταξίδι της ζωής, ΙΙΙ Με την Αντζι Λουπέσκου Ξένη ταινία
22.25 Ξένες σειρές
00.15 Ξένες σειρές
03.55 Video Clips
04.10 ANNITA κοίτα - (Ε)

SMILE TV ΤΗΛ.: 25715126

12.00 Oggy & The Cockroaches
12.30 Sabrina
13.00 Angels Friends
13.30 Heidi
14.00 Glimmies
14.30 Zig And Sharko
15.00 Nonty
15.30 Maya The Bee
16.00 Heidi
16.30 Horseland
17.00 Rabbids, ΙΙ
17.30 Puppy In My Pocket
18.00 Oggy & The Cockroaches
18.30 The Owl
19.00 Popples
19.30 Glitter Force
20.00 Digimon Fusion

MOVIES BEST

23.00 Oscars 2020 - Live

07.35 Air Force One
09.45 Good Morning, Vietnam
11.50 Enchanted
13.45 The Color Of Money
16.00 The Lone Ranger
18.30 The Emperor's New Groove
20.00 Capital
21.00 Crimson Tide
23.00 Oscars 2020: Red Carpet-Live
03.00 Oscars 2020 - Live

GREEK CINEMA

20.25 Οι κληρονόμοι
05.45 Η καρδιά ενός αλήτη
08.00 Να πεθорεί!... Να μάλαμ!
09.15 Πλούσιοι χωρίς λεφτά
10.30 Η ψεύτρα
12.05 Ο αετός των σκλαβωμένων Τα μαναβάκια
13.55 Φτωκαδόκια και λεφτάδες
15.25 Διακοπές στην Αίγινα
17.05 Εδώ και τώρα δύσκολα
18.40 Οι κληρονόμοι τους ανθρώπους
20.25 Παρόνομοι πόθοι
21.05 Πόντιος είμαι ότι θέλω κάνω
02.45 Ένα σαστίο κορίτσι
04.25 Τα ντερβισόπαιδα

Οι ιέρειες της σκοτεινής, θλιμμένης ποπ

Δύο κορίτσια, η Μπίλι Αϊλς και η Λάνα Ντελ Ρέι, «πουλάνε» σαν τρελά χωρίς να ξεπουλάνε, όμως, αυτό που είναι

Της **ΣΤΑΜΑΤΙΝΑΣ ΣΤΑΜΑΤΑΚΟΥ***

Πώς μπορεί η θλίψη να γίνει δημοφιλής; Πώς μπορεί να είναι βαθιά και να γίνεται τόσο ακαταμάχητα γοητευτική; Πώς μπορεί η ποπ να είναι θλιμμένη και λαμπερή μαζι; Υπάρχουν δύο κορίτσια που έχουν καταφέρει να κάνουν την (κατα)θλίψη τους στίχους και τραγούδια, που βρίσκονται κάτω από

τη γλώσσα, μπροστά στα κείλη ή ακόμη και πάνω στα κορμιά αναρίθμπτων εφάβων –και όχι μόνο– σε όλο τον κόσμο.

Μπίλι Αϊλς και Λάνα Ντελ Ρέι «πουλάνε» σαν τρελές χωρίς να ξεπουλάνε, όμως, αυτό που είναι. Η 18χρονη Αϊλς, που σάρωσε με τα πέντε Γκράμι και ήρθε για να μείνει, αλλά και η 34χρονη Ντελ Ρέι, που την τελευταία οκταετία

κάνει το κοινό της να παραληρεί χωρίς ίχνος κιβδηλής λάμψης. Η Λάνα Ντελ Ρέι κινείται σε ροκ, μπαρόκ ποπ και ντριμ ποπ μουσικά σχήματα. Η Μπίλι Αϊλς, πάλι, σε electro ποπ, indie ποπ και alternative ροκ. Και οι δυο τους έχουν στοιχεία dark ποπ.

Οχι, δεν είναι ίδιες, είναι μοναδικές μέσα στην αισθησιακή θλίψη τους και αυτή την ακατανίκητα

σαγηνευτική ροπή τους προς τις σκιές. Δύο αυθεντικές περσόνες που αυτή την περίοδο μονοπωλούν το ενδιαφέρον, ενώ με ένα μαγικό τρόπο η μία μοιάζει να συμπληρώνει την άλλη.

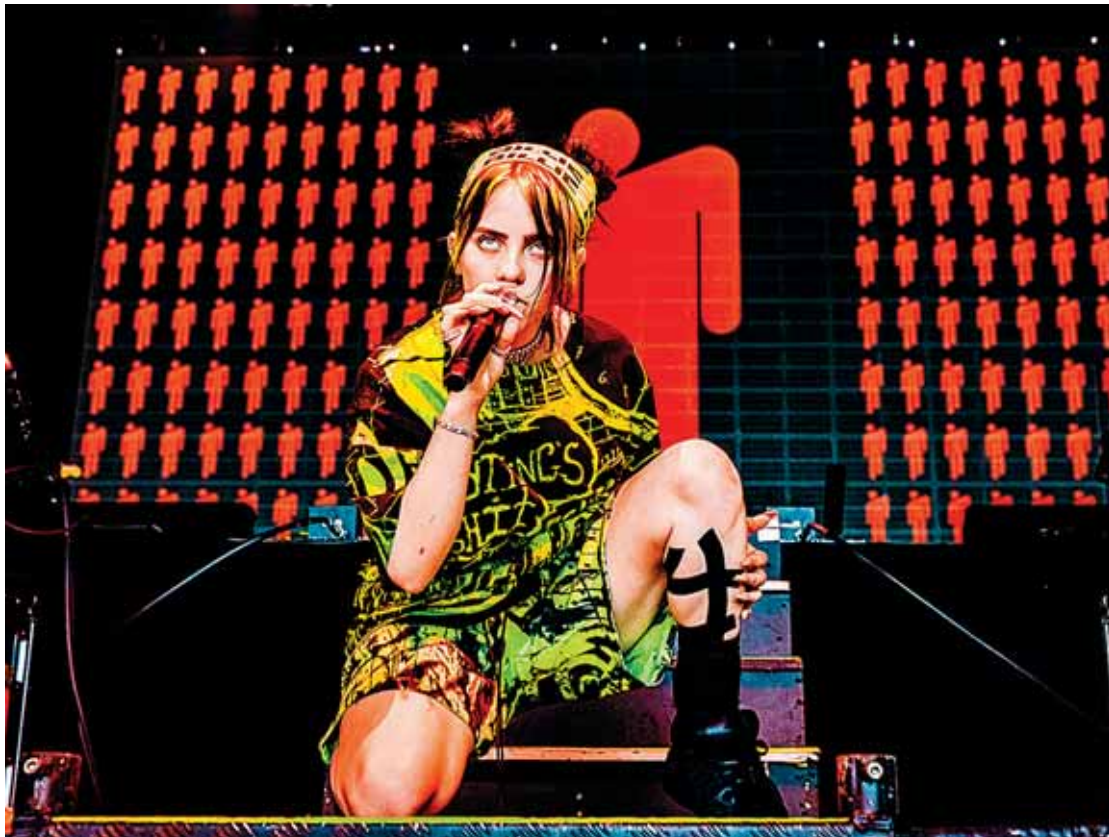
Προ έτους η τότε 17χρονη Αϊλς έσπευσε να δηλώσει στους Los Angeles Times: «Δεν θέλω να ακούσω ότι η Μπίλι Αϊλς είναι η νέα Λάνα Ντελ Ρέι. Μην δείχνετε τέ-

τοια ασέβεια στη Λάνα. Αυτή η γυναίκα έχει κάνει το brand της τόσο τέλειο σε ολόκληρη την καριέρα της και δεν θα έπρεπε να το ακούσει αυτό».

Αλλά και η Λάνα Ντελ Ρέι της το «ανταπέδωσε» με τον πιο τιμητικό τρόπο σε συνέντευξή της στους New York Times, στην οποία εξέφρασε τον θαυμασμό της για εκείνη χαρακτηρίζοντάς τη μάλι-

στα «τεράστια»: «Αγαπώ την Μπίλι Αϊλς. Νιώθω πως περίμενα αυτή τη στιγμή στην ποπ κουλτούρα. Προσωπικά, είμαι επηρεαστική. Μπορώ, για παράδειγμα, να ξεχωρίσω αν μια ποπ τραγουδίστρια έχει γενναίο πνεύμα ή μια παιχνιδιάρικη σπιθαμή».

* Η κ. Σταματίνα Σταματάκου είναι δημοσιογράφος.

Η **Αϊλς** δεν αποκάλυψε εξ αρχής ότι πάσχει από μια κληρονομική νευροψυχιατρική διαταραχή, γνωστή ως Τουρέτ.

Το **πραγματικό** όνομα της Λάνα Ντελ Ρέι είναι Λίζι Γκραντ. Προέρχεται από πλούσια οικογένεια.

Μπίλι Αϊλς

Πρώτη φορά μια 18χρονη μουσικός κερδίζει πέντε Γκράμι

Είναι ένα «παιδί-θαύμα», που από τα οκτώ της χρόνια έγραφε τραγούδια και μόλις στα δεκαοκτώ της κατακτά τον κόσμο με τα τραγούδια της, ενώ ήδη στα δεκαεπτά της είχε ανακηρυχθεί Γυναίκα της Χρονιάς από το Billboard, το μεγαλύτερο αμερικανικό μουσικό περιοδικό. Είναι η μοναδική δεκαοκτάχρονη που κερδίζει βραβείο Γκράμι. Και δεν κέρδισε ένα αλλά πέντε – τα τέσσερα εξ αυτών τα σημαντικότερα του θεσμού.

Κατά τη διάρκεια της απονομής του «καλύτερου τραγουδιού», ξαφινιάστηκε τόσο που, όταν ανέβηκε στη σκηνή, είπε: «Γατί; Ποιος; Αισθάνομαι σαν ένα αστέιο ανάμεσα σε πολλά και ποτέ δεν αντιμετώπισα το οτιδήποτε σοβαρά, όμως θέλω να πω δημόσια ότι είμαι ευγνώμων και είμαι μεγάλη μου τιμή που βρίσκομαι εδώ».

Ο δρόμος για την επιτυχία δεν ήταν στρωμένος με ροδοπέταλα: η κατάθλιψη της χτύπησε την πόρτα στα δεκατρία της χρόνια. Η Μπίλι Αϊλς αγαπούσε πολύ τον χορό, ήταν τρόπος έκφρασης για εκείνη, όμως ύστερα από τραυματισμούς αναγκάστηκε να τον εγκαταλείψει επαγγελματικά. Τότε ξεκίνησαν οι αυτοκαταστροφικές τάσεις.

Όπως αποκάλυψε η ίδια, μιλώντας πέρυσι στην Έλεν ντε Τζένερς, ένιωθε ότι έπεφτε σε μία τρύπα, πέρασε από μια φάση αυτοτραυματισμού και αισθανόταν ότι άξιζε τον πόνο.

Μήνυμά της σε εκείνη τη συνέντευξη ήταν ότι κανείς δεν χρειάζεται να το περάσει αυτό. Πάντα δίπλα της ο αδελφός της, Φινέας Ο' Κόνελ, που της έμαθε να γράφει τραγούδια, και συνέθεσε το τραγούδι που τη χαρακτηρίζει, «Ocean Eyes».

Στα δεκατέσσερά της άρχισε να γίνεται γνωστή. Τότε ξεκίνησαν και τα προβλήματα προσαρμογής –ίσως όχι τόσο της ίδιας όσο των άλλων– λόγω της αυξανόμενης δημοφιλίας της. Οσο περισσότε-

ροι τη γνώριζαν, τόσο περισσότερους φίλους έχανε. Τα τραγούδια της με τον σκοτεινό σουρεαλισμό και τους μίνιμαλ ηλεκτρονικούς ήχους βρίθουν εφηβικών προβληματισμών, εξάλλου και η εφηβεία, ομού μετά των εφάβων, μπορεί να γίνει άγρια από πολλές όψεις. Βέ-

Αποδεικνύει ότι δεν είμαστε όλοι ίδιοι και ότι η επιτυχία δεν απαιτεί κατασκευασμένα χαμόγελα.

«Ημουν τόσο δυστυχισμένη»

Η **Μπίλι Αϊλς** γεννήθηκε στις 18 Δεκεμβρίου 2001. Είναι η μοναδική καλλιτέχνις που γεννήθηκε μετά το 2000 και έχει κάνει τόσο μεγάλη καριέρα. Είναι η πρώτη 18χρονη που κατάφερε να πάρει βραβείο Γκράμι, για την ακριβεία σάρωσε με 5 βραβεία. Μιλώντας στο Gayle King Grammy Special το 2018 αποκάλυψε: «Ημουν τόσο δυστυχισμένη πέρυσι. Ημουν τόσο δυστυχισμένη και ήμουν τόσο χωρίς χαρά. Δεν θέλω να είμαι πολύ σκοτεινή, αλλά πραγματικά δεν πίστευα ότι θα έφτανα στα 17». «Νόμιζες ότι θα κάνεις κάτι για τον εαυτό σου;» ρωτήθηκε. «Ναι. Σκέφτομαι τη φορά που βρισκόμουν στο Βερολίνο και ήμουν μόνη στο ξενοδοχείο μου και θυμάμαι ότι υπήρχε ένα παράθυρο εκεί και εγώ, σαν... Θεέ μου, θυμάμαι να κλαίω γιατί σκεφτόμουν πως... ο τρόπος που θα πέθαινα ήταν αυτό που πήγαινα να κάνω».

βαία, το μελαγχολικό αστέρι της ποπ δεν αποκάλυψε εξ αρχής ότι πάσχει από μια κληρονομική νευροψυχιατρική διαταραχή, γνωστή ως Τουρέτ (GTS), που ξεκινά από την παιδική ηλικία και χαρακτηρίζεται από πολλαπλά κινητικά και τουλάχιστον ένα φωνητικό: γιατί δεν ήθελε να σκέφτονται το σύνδρομό της κάθε φορά που σκέφτονται εκείνη.

Το κορίτσι με το ιδιαίτερο στυλ και τα φαρδιά ρούχα –μιας και κανείς δεν θέλει να ξέρει το σώμα της– έχει καταφέρει να κάνει μια γενιά νέων στα μήκη και πλάτη της Γης να χορεύουν στον δικό της ρυθμό τραγουδώντας «i wanna end me» και «so you're a tough guy / like it really rough guy / just can't get enough guy / chest always so puffed guy / i'm that bad type / make your mama sad type / make your girlfriend mad type / might seduce your dad type / i'm the bad guy, duh».

Το μικρό κορίτσι με τους τολμρούς στίχους δεν «μασάει» τα λόγια του. Σε ένα αγόρι που την απογοήτευσε αφιέρωσε «Wish You Were Gay», περιγράφει τις σχέσεις με το «When the Party's Over» και στις παλιές της αγάπες ταιριάζει το «Six feet under».

Σε μιαν εποχή που τα πέπλα φεύγουν, η Μπίλι Αϊλς τα βγάδι πρώτη μόνη της. Είναι μαλωμένη με την εξιδανίκευση. Εν αντιθέσει, προβάλλει φόρα παρτίδα την ευθραυστή ψυχολογία της, μιλάει ακόμη και για την παράλυση ύπνου που έχει βιώσει («Bury a Friend»). Δεν φοβάται να δείξει πώς βυθίζεται στη μελαγχολία της και πώς μπορεί να νιώθει όμορφα –με τον δικό της τρόπο– μέσα σε αυτή. Αποδεικνύει ότι δεν είμαστε όλοι ίδιοι και ότι η επιτυχία δεν απαιτεί κατασκευασμένα χαμόγελα. Απεννοχοποιεί ταμπού σε μια εποχή που βαδίζει προς τα μπροστά οπισθοχωρώντας. Η γενιά της το βλέπει, το ακούει, το νιώθει και την κάνει δικό της κομμάτι.

Λάνα Ντελ Ρέι

Εξι άλμπουμ σε εννέα χρόνια, το ένα καλύτερο από το άλλο

Αγνωστο αν θα υπάρξει πιο θελκτική θλίψη από τη δική της. Στα δεκατέσσερά της ξεκίνησε να τραγουδάει στην εκκλησιαστική χορωδία, λίγο μετά ανακάλυψε το αλκοόλ και η εξάρτησή της την οδήγησε εσώκλειστη σε σχολείο. Στα δεκαοκτώ της έμαθε κιθάρα και τότε: «Συνειδητοποίησα ότι μπορούσα να γράψω πιθανώς ένα εκατομμύριο τραγούδια με αυτές τις έξι χορδές. Πάντα τραγουδούσα, αλλά δεν είχα σχέδιο να το επιδιώξω σοβαρά. Όταν έφτασα στη Νέα Υόρκη, άρχισα να παίζω σε κλαμπ στο Μπρούκλιν, είχα καλούς φίλους και φανατικούς οπαδούς στην underground σκηνή, αλλά παίζαμε μόνο για εμάς, επειδή μας άρεσε».

Το πραγματικό της όνομα είναι Λίζι Γκραντ. Προέρχεται από πλούσια οικογένεια. Γεννήθηκε στη Νέα Υόρκη αλλά προτιμά τον ήλιο της Καλιφόρνιας. Το «Lana Del Rey» είναι το όνομα που δημιούργησε η ίδια και μάλιστα πέρασε από τέσσερα στάδια. «Lana» από την αγαπημένη της νουάρ ηθοποιό Λάνα Τάρνερ και «Del Rey» για να παραπέμψει σε μοντέλο αυτοκινήτου προηγούμενων δεκαετιών (Ford Del Rey), καθώς είναι γνωστή η αδυναμία της στα ακριβά αυτοκίνητα. Η 34χρονη Λάνα μπορεί να επιλέγει να υποφέρει προκαταβολικά στα τραγούδια της –και όχι μόνο–, να βλέπει εξ αρχής το τέλος, αυτό δεν την εμποδίζει όμως να απολαμβάνει την πολυτέλεια.

Εκτός από το όνομά της, δημιούργησε και την κινηματογραφική, χολιγουντιανή περσόνα της που παραπέμπει στις δεκαετίες του '50, του '60 αλλά και του '70. Μια λαμπερή μελαγχολία με σέξι λυπημένα μάτια που της αρέσουν οι απροσδόκητες προκλήσεις («Cola») και τραγουδάει ευθείες αναφορές στον θάνατο («Born to die»). Οι σχέσεις της είναι ιδιότητα ρομαντικής, της αρέσει όταν ο ένας δίνεται στον άλλον, δεν βγαίνει τυπικά ραντεβού και δεν ακολουθεί την καθημερινή ρουτίνα («Video Games»).

Είναι ερωτευμένη πρώτα με τον έρωτα και μετά με το αντικείμενο του πόθου της («Blue Jeans»). Οι σκληροί χωρισμοί και οι μεγάλες περιπέτειες αντανakλώνται στη μουσική της. Προτιμά ισχυρούς άνδρες μεγαλύτερης ηλικίας. Στα φετινά Grammy εμφανίστηκε με

Στα φετινά Γκράμι εμφανίστηκε με τον σύντροφό της, που είναι αστυνομικός, πιο ερωτευμένη από ποτέ.

Αλκοολική στα δεκατέσσερα

Η **Λάνα Ντελ Ρέι** γεννήθηκε στις 21 Ιουνίου του 1985. Σε ηλικία 14 ετών έπασχε από αλκοολισμό. Στα 24 της ξεκίνησε η μεγάλη άνοδος στην καριέρα της. Σε λιγότερο από δέκα χρόνια έχει αρχίσει να καθιερώνεται ως new age pop star, που επηρεάζει μια νέα γενιά μουσικών, όπως η Μπίλι Αϊλς. Μιλώντας στην εφημερίδα Guardian το 2014, έλεγε ότι τα δικά της πρότυπα είναι η Εϊμι Γουάινχουζ και ο Κερτ Κομπέιν. Τότε ο δημοσιογράφος τη ρώτησε αν θεωρεί τον πρόωρο θάνατο κάτι εντυπωσιακό για έναν καλλιτέχνη. Και τότε έλαβε την αναπάντεχη απάντηση, ότι θα ήθελε ήδη να είναι νεκρή: «Μα το εύχομαι. (...) Κι όμως το κάνω! Δεν θέλω να συνεχίσω να το κάνω. Αλλά το κάνω. (...) Αν δεν ήταν έτσι, δεν θα σου το έλεγα. Θα φοβόμουν αν ήξερα ότι πλησιάζει (ο θάνατος), αλλά...».

τον σύντροφό της, που είναι αστυνομικός, πιο ερωτική και ερωτευμένη από ποτέ.

«Goddamn, man-child / you fucked me so good that I almost said “I love you”», τραγουδάει ανενδοίαστα στο άλμπουμ της, που κυκλοφόρησε πριν από λίγους μήνες και συζητήθηκε πολύ, με τον παράδοχο τίτλο «Norman Fucking Rockwell». Ο Νόρμαν Ρόκγουελ ήταν ο εμβληματικός Αμερικανός ζωγράφος που εξωράισε μοναδικά τα αμερικανικά '40s και '50s κι εκείνη στο άλμπουμ της αποτυπώνει την ξεχωρισμένη λάμψη του «αμερικανικού ονείρου», του Χόλιγουντ, της αμερικανικής κουλτούρας αλλά και την ερωτική απογοήτευση. «Ο τίτλος αφορά σ' αυτόν τον τύπο άνδρα που είναι μεν ιδιοφυής καλλιτέχνης, αλλά πιστεύει πως είναι ό,τι καλύτερο υπάρχει και δεν σταματάει να μιλάει για το πόσο καλός είναι. Εχω συναντήσει πολλούς τέτοιους δημιουργικούς τύπους που μιλάνε συνεχώς για τον εαυτό τους και σκεφτόμουν: “ναι, ναι καλά”, αλλά έχει και την αξία του όλο αυτό», δήλωσε η ίδια.

Το τελευταίο της άλμπουμ είναι γεμάτο με τραγούδια που προσεγγίζουν ή και ξεπερνούν τα δέκα λεπτά, όπως το ψυχεδελικό ροκ «Venice Bitch», ένα φανταστικό ερωτικό γράμμα στον Ρόκγουελ, αλλά και το «Fuck it, I love you», που μιλά για μια γυναίκα που αγωνίζεται. Σε λιγότερο από εννέα χρόνια η Λάνα Ντελ Ρέι έχει βγάλει έξι άλμπουμ, το ένα καλύτερο από το άλλο. Τα θέματα της γίνονται όλο και πιο προκλητικά, ενώ οι σαρωτικές μπαλάντες της σπάνε τα κλισέ. Ακόμη και στα πιο «φωτεινά» άλμπουμ της, όπως είναι τα τελευταία, δεν ξεχνάει την αρχή της και κλείνει με σχήμα κύκλου.

Και αφού η Λάνα Ντελ Ρέι έκανε την αρχή και η Μπίλι Αϊλς τη συνέχεια, η ποπ με σκοτεινά στοιχεία μπορεί να γίνει η πιο ανεπιτήδευτα λαμπερή ποπ που ακούσαμε ποτέ.

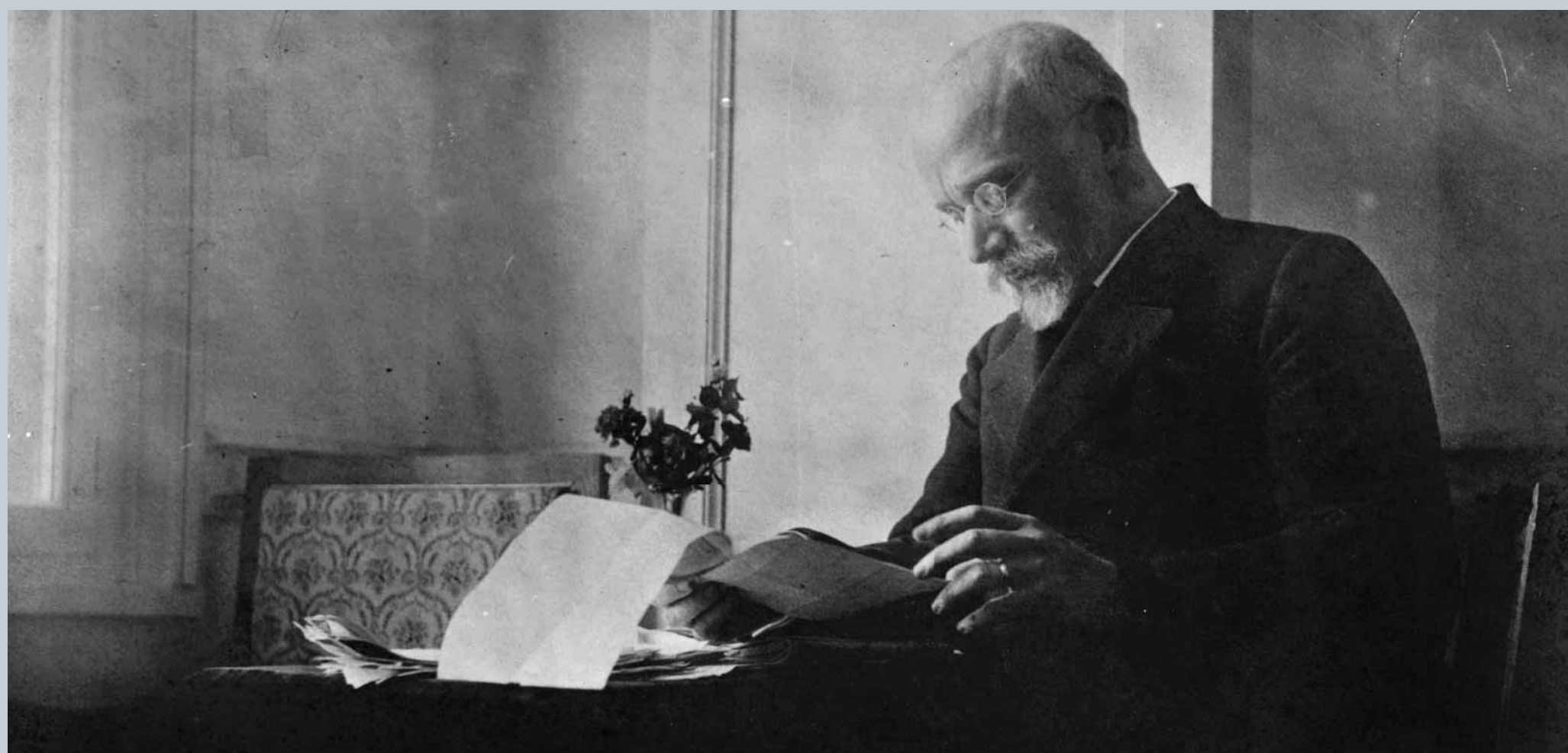
Η ΝΕΑ ΕΚΔΟΤΙΚΗ ΣΕΙΡΑ ΤΗΣ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗΣ

Ελευθέριος Βενιζέλος

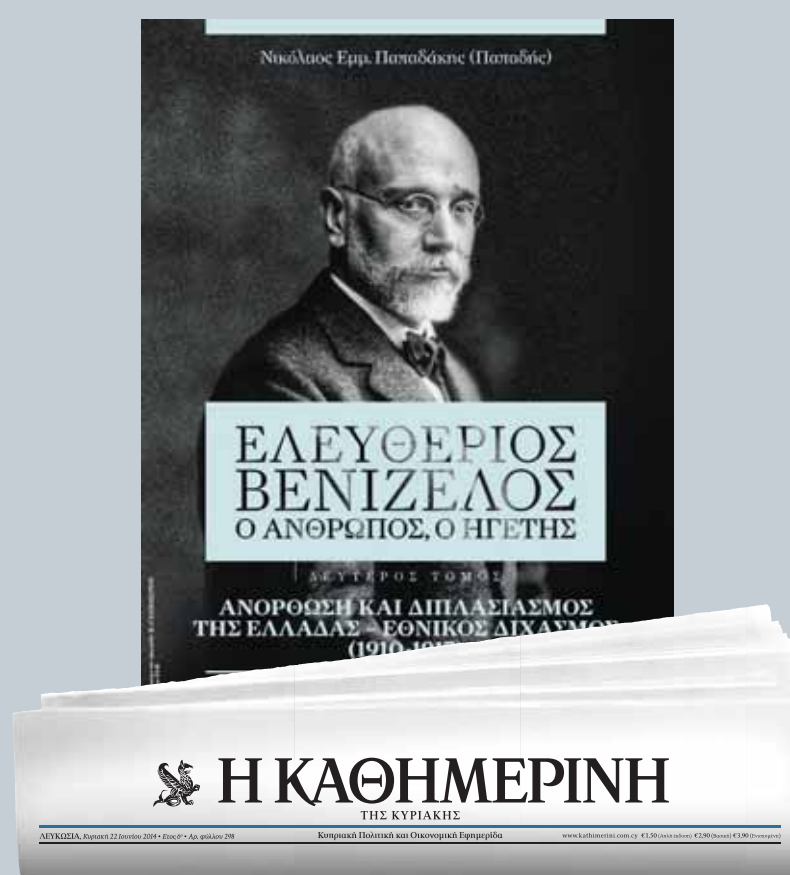
Ο ΑΝΘΡΩΠΟΣ, Ο ΗΓΕΤΗΣ

Ένα βιβλίο του **Νικολάου Εμμ. Παπαδάκη (Παπαδή)**,
Γενικού Διευθυντή του Ιδρύματος «Ελευθέριος Κ. Βενιζέλος»

ΜΙΑ ΒΙΟΓΡΑΦΙΑ ΣΑΝ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

Η Καθημερινή, σε συνεργασία με το Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών και Μελετών «Ελευθέριος Κ. Βενιζέλος», σας προσφέρει την πρώτη ολοκληρωμένη βιογραφία του μεγάλου Έλληνα ηγέτη. Ένα εξαιρετικό έργο που ακολουθεί τη ζωή του από τη γέννησή του στην Κρήτη (1864) έως και τον θάνατό του στο Παρίσι (1936), με έναν τρόπο γραφής μυθιστορηματικό, ευανάγνωστο και με πλούσια εικονογράφηση.

Ο ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΤΟΜΟΣ ΤΗΝ ΚΥΡΙΑΚΗ 16 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ